Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

240

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

T. 143-899
C. 1205307

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

240

DECRETALES

D. GREGORII PAPAE IX.

SVAE INTEGRITATI

VNA CVM GLOSSIS RESTITVTAE.

Cum priuilegio GREGORII XIII. Pont. Max.
& aliorum Principum.

DE LICENTIA SVPERIORVM.

ROMAE

Inædibus Populi Romani M. D. LXXXII.

1.5801

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

GREGORIVS Papa IX. natione Hernicus, patria Anagninus è familia Comitum, mortuo Romæ Honorio Papa III. Romanus præsul anno M. CC. XXVII. creatus est. Hic varias constitutiones & decretales epistolas prædecessorum suorum, quæ à plerisque maiori ex parte priuata auctoritate collectæ fuerant, per F. Raymundum in vnum volumen redigendas curauit. Multas quoque constitutiones suas & decretales epistolas adiecit.

Is fuit F. RAYMVNDVS de Peñaforti natione Cathalanus, patria Barcinonensis, eiusdem Papæ capellanus & pœnitentiarius, ex ordine Fratrum Prædicatorum, ac ipsius ordinis tertius Magister Generalis; religione & eruditione clarus. In hanc collectionem BERNARDVS de Botono Parmensis, & canonicus Bononiensis glossas eruditissimas edidit.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

VERSVS EXPOSITI CONTINENTES RVBRICAS IVRIS CANONICI.

Primi libri Decretalium Rubricæ

a De summa trinit. & fide catho. hæc in 6. & clemen. De constitutio. hæc in 6.
De rescriptis. hæc in 6. & clemen. De consuetudine. hæc in 6.
b De postula. præla. hæc in 6.
De electione & electi potestate. hæc in 6. & clemen.
De translat. episc. vel electi. De auctoritate & vsu pallij.
c De renuntiatione. hæc in 6. & clement. De supplenda negligentia prælato. hæc in 6. & clement. De temporibus ordi. hæc in 6. De scrutinio.
d De ordinatis ab episcopo qui resignauit episcopatui. De ætate & qualitate & ordine præficiendorum. hæc in 6. & clemen. De sacra vnctione. De sacramentis non iterandis.
e De filiis presbyterorum ordinandis, vel non. hæc in 6 De seruis non ordinandis, & eorum manumissione. De obligatis ad ratiocinia ordinandis vel non. De corpore vitiatis ordin. vel non.
f De bigamis non ordinandis. hæc in 6. De clericis peregrinis.
De officio archidiaconi.
g De officio archipresbyteri. De officio primicerij. De officio sacristæ. De officio custodis. De officio vicarii. hæc in 6. & clemen.
h De officio, & potestate iudicis delegati. hæc in 6. & cle. De officio legati. hæc in 6.
De officio iudicis ordinarii. hæc in 6. & cle.
i De officio iudicis. De maiori. & obe. hæc in 6. De treug. & pace. De pactis. hæc in 6.
k De tractatibus. De postulādo. De procuratoribus. hæc in 6. & cle. De syndico.
l De iis quę vi, metuve cau. fiūt. De in integrum restī. hæc in 6. & cle. De alien. iudicij mut. causa facta. De arbitris. hæc in 6.

Secundi libri Rubricæ.

m De iudiciis. hæc in 6. & cle. De foro cōpetenti. hæc in 6. & cle. De libelli oblatione. De mutuis petitionibus.
n De litis contestatione. hæc in 6. Vt lite cō testata non proce. ad testi. recep.
o De iuramento calumniæ. hæc in 6. De dilationibus. De feriis.
De ordine cognitionum.
p De plus petit. De causa possē. & proprie. hæc in cle. De restī. spolia. hæc in 6.
q De dolo & cōtumacia. hæc in vi. & cle.
De eo qui mittitur in possessionem causa rei seruādę. hęc in 6. Vt lite pendente nihil innouetur. hæc in 6. & clemen. De sequestratione possessionis & fructuum. hæc in cle.
r De cōfessis. hæc in 6. De probationibus. hæc in cle. De testibus & attestationibus. hęc in 6. & cle. De testibus cogendis vel nō.
s De fide instrumentorum. De præsumptionibus. De iureiurando. hęc in 6. & cle. De exceptionibus hæc in 6. & clemen.
t De præscript. De sentent. & re iudic. hæc in 6 & cle. De appellat. recusat. & rela. hæc in 6. & cle. De cler. peregr.
v De confirmatione vtili vel inutili.

Tertii libri Rubricæ.

x De vita & honestate clericorum. hæc in 6. & cle. De cohabitatione clericorū & mulierum. De clericis coniugatis. hæc in 6.
y De clericis non resi. in eccl. vel præben. hæc in 6 De præben. & dignita. hæc in 6 & cle. De clerico ægroxante vel debilitato.

Carmina Rubricarum iuris Pontificij.

Tota siquidem congeries Decretalibus famulatur.
Et earum aliquę nunc in Sexto, nunc in Clemen.
(vt in expositione patet) repetuntur.

Primi libri Rubricæ sunt in Decretalib. xliij. In Sexto xxij. In Clementinis xj.

a PRimo summa fides statuit. rescripta. sueścit.
b Postulat. electos. translatos. auctor & vsu.
c Inde renuntio. de supplenda. tempora. scrutor.
d Ordo resignantis. ætas. ac vngo. sacramen.
e Filius & seruus. obnoxius. & vitiatus.
f Hinc bigamus. clerus peregrinus. & archidiacon.
g Archipresb. primic. sacrist. custos. vice fungens.
h Delegat. legat. & dictus ab ordine iudex.
i Iudicis officium. maior. pax. pacta sequuntur.
K Transigo. postulo. post procuro. syndicus exto.
l Vis, metus. integrat, ac alienat. & arbiter hinc est.

Secūdi libri Rubricæ sunt in Decretalib. xxx. In Sexto xv. In Clementinis xij.

m IVdicium. forus. atque libellus. mutua poscens
n Litem contestans sine quo non suscipe testes.
o Iurat. dilatis. & feriat, ordinem noscit.
p Plus peto. de causa. spoliatos restituendo.
q Est dolus. & missus, lis pendens. atque sequestrat.
r Confessis. probo. sunt testes. testes quoque cogo.
s Instruo. præsumo. iusurando. excipiendo.
t Præscribit. sententiat. appellat. peregrinans.
v Vtilis omnibus, his est confirmatio iuncta.

Tertij libri Rubricæ sunt in Decretalib. 50. In Sexto xxiiij. In Clementinus xvij.

x VIta decens. clerus habitans. clerusque iugatus.
y Non residens. præbens. eger vel debilitatus.
z Instituo. concedendo. ne sede vacante;
a Et sine consensu. maior pars. non minuantur.
b Non alieno. trado precario. commodo. pono.
c Vendo loco. muto, de feudis, pignoribusque.
d Atque fideiussor. & soluit. dona peculi.
e De testamentis, etiam succedo sepultus.
f Parochijs. decimis. binę regula religionis.
g Conuersus coniunx. infidus. vota redempta.
h Deque statu monachi. domibus. subiunge capellas.
i Iure patronatus, de censibus, ara sacrata.
k Missæ. baptismus. quo non est presbyter vsus.
l Eucharistia. reliquiæ. ieiunia. seruа.
m Purificans. ac ædificans. immunis adhærent.
n Clericæ vel monachæ, dimittę negotia sęcli.

Quarti libri Rubricæ sunt in Decretalib. xxj. In Sexto iij. In Clementinis. I.

o SPonsus & impubes. & clandestina. duorum.
p Conditione. vouens. quā polluit. atque leprosus.
q Seruus. de natis. sequitur cognatio duplex.
r Post consanguineam, consanguinitas. gelidique.
s Ac interdictum. qui nati legitimi sunt.
t Accusare queunt. diuortia. dote. secundis.
z De institutionibus hæc in 6. De concessione præbendæ. hæc in 6. & cle. Ne sede vacante aliquid innouetur. hæc in 6.
a De iis quæ fiunt à prælatis sine consensu capituli. De iis quæ fiunt à maiori parte capituli. Vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.
b De rebus ecclesiæ alienandis vel nō. hæc in 6. & cle. De precariis. De commodato. Depositо.
c De emptione & venditione. De locato & conducto. De rerum permutatione. hæc in 6 & in clemen. De feudis. De pignoribus & aliis cautionibus.
d De fideiussoribus. de solutionibus. De dotationibus. De peculio clericorum.
e De testamentis & vltimis voluntatibus. hęc in 6. & cle. De succes. ab inte. De sepul. hæc in 6. & cle.
f De parochiis, & alienis parochianis. De decimis primitiis, & oblationib. hæc in 6. & cle. De regularibus & transeuntibus ad religionem. hæc in 6. & clemen.
g De conuersione coniugatorum. De conuersione infidelium. De voto & voti redemptione. hæc. in 6.
h De statu monachorum & canonicorum regularium. hæc in 6 & cle. De religiosis domib. vt eō sint subiectæ. hæc in 6. & cle.
De capellis monachorum, & aliorum religiosorum. hæc in 6.
i De iure patronatus. hæc in 6. & clemen. De censibus exactionibus, & procurationib. hæc in 6. & clemen De consecratione ecclesiæ vel altaris. hæc in 6.
k De celebratione missarum, & sacramento Eucharistiæ, & diuinis officiis. hæc in cle. De baptismo & eius effectu. hæc in clemen. De presbytero non baptizato.
l De custodia Eucharistię. chrismatis, & aliorum sacramentorum. De reliquiis & veneratione sanctorum. hæc in 6. & cle. De obseruatione ieiuniorum.
m De purificatione post partum. De ecclesiis ædificandis vel reparandis. De immunitate ecclesiarum, cemeteriorum, & rerum ad eas pertinentium. hæc in 6 & cle.
n Ne clerici vel monachi sęcularibus negotiis se immisceant. hæc in 6.

Quarti libri Rubricæ.

o De spōsalibus & matrimoniis. hæc in vi. De despontatione impuberū. hæc in vi. De clandestina despōsatione. De sponsa duorū.
p De conditionibus appositis in despōsatione vel aliis contractibus. Qui clerici vel vouentes matrimonium contrahere possunt. De eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium. De coniugio leprosorum.
q De coniugio seruorum. De ratis ex libero vētre. De cognatione spirituali. hæc in vi. De cognatione legali.
r De eo qui cognouit cōsanguineam vxoris suę vel sponsæ. De consanguinitate & affinitate. hæc in cle. De frigidis & maleficiatis, & impotentia coeundi.
s De matrimonio contracto contra interdictum ecclesiæ. Qui filii sint legitimi.
t Qui matrimonium accusare possunt, vel contra illud testificari. De diuortiis. De donationibus inter virum & vxorem, & de dote post diuortium restituenda. De secundis nuptiis.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Rubricæ Decretalium.

Quinti libri Rubricæ.

a De accusationibus, inquisitionibus, & denuntiationibus. hæc in 6. De calūniatoribus.
De simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur vel promittatur.
b Ne prælati vices suas vel ecclesias sub annuo censu concedant. De magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. hæc in cle. De iudęis, Sarrac. & eorum seruis. hæc in cle. De hæreticis. hæc in 6. & cle.
c De schismaticis & ordinatis ab eis. hæc in 6. De apostatis & reiterantibus baptisma. De iis qui filios occiderunt.
d De infantib. & languid. expos. De homicidio. hæc in 6. & cle. De torneamentis.
e De clericis pugnantibus in duello. De fa ittaris. De adulteriis. De raptoribus, incendiariis, & violatoribus ecclesiarum.

Quinti libri Rubricæ sunt in Decretalib. xlj. In Sexto xiij. In Clementinis xj.

a Accusatio, siue calumnia, sit tibi Simon.
b Prælati, Rabbi, Iudæis, hæreticos, dant.
c Schismaticis, vel apostaticis natos perimentes.
d Infans expositus, homicidia, luditur, hastis.
e Cleri pugna, sagittat, adulter, postea raptor.
f Furtis, vsuris, de falsi crimine, sortes,
g Colludo, pecco, vsuor, ferio, maledico,
h Post interdictum celebrans, ac ordinis expers.
i Saltus, furtiuus, excessus, opusque nouellum.
K Lex priuat a, subit, purgat cum canone, vulgus.
l Damnum, cum pœnis, post pœnitet, est anathema.
m Verborum sensus, sequitur quoque regula iuris.

f De furtis. De vsuris. hæc in 6. & cle. De crimine falsi. De sortilegiis.
g De collusione detegenda. De delictis puerorum. De cleric. non venatore. De clerico percussore. De maledicis.
h De clerico excomm. depositi. vel interdicti. De clerico non ordinato ministrante.
i De clerico per saltum promoto. De eo qui ordin. furt. suscepit. De excess. prælat. & subdit. hæc in 6 & cle. De noui operis nūciatio.
k De priuileg & excess. priuil. hæc in 6. & cle. De purgatione cano. De purgatio. vulga.
l De iniuriis & damno dato. hæc in 6. De pœnis. hæc in 6. & cleme. De pœnitētijs & remissionibus. hæc in 6. & clemen. De sententia excōmunicationis, hæc in 6. & clemē.
m De verborum significatione hæc in 6. & cle. De regulis iuris. hæc in Sexto reperitur.

Titulorum iuris Pontificij numerum, qui sunt in Decretalibus clxxxv. In Sexto lxxvij. In Clement. lij. facili stylo indicant hæc quattuor carmina.

Centum Rubricas, octoginta que volumen
Gregorij noni ponit, quinas superaddens.
Ac septuaginta septem numerat tibi Sextus.
Ex Clemente duas quinquaginta que notabis.

RVBRICAE DECRETALIVM.

Titulorum quinque librorum Decretalium secundum ordinem litterarum Alphabeti à quibus inchoantur, collecta adnotatio.

A

Accusationibus, inquisitionibus & denūtiationibus. lib. 5. tit. 1. colum. 1573
Adulteriis & stupro. lib. 5. tit. 16. 1720
Aetate & qualitate, & ordine præficiendorum. lib. 1. tit. 14. 263
Alienatione iudicij mutādi causa facta. lib. 1. tit. 42. 503
Apellationibus, recusationibus, & relationibus. lib. 2. tit. 28. 905
Apostatis & reiterantibus baptismā. lib. 5. tit. 9. 1688
Arbitris. lib. 1. tit. 43. 505
Auctoritate & vsu pallii. libro 1. titulo 8. 219

B

Baptismo & eius effectu. lib. 3. titu. 42. 1381
Bigamis non ordin. lib. 1. tit. 21. 302

C

Calumniatorib⁹. lib. 5. ti. 2. 1604
Capellis monachorum & aliorū religiosorū. lib. 3. tit. 37. 1351
Causa Possessionis & proprietatis lib. 2. tit. 12. 627
Celebratione missarum, & sacramēto Eucharistiæ, & diuinis officiis. lib. 3. tit. 41. 1363
Censibus, exactionibus, & procurationibus. lib. 3. tit. 39. 1335
Clandestina desponsatione. lib. 4. tit. 3. 1458
Clericis peregrinis. lib. 1. tit. 22. 309
Clericis peregrinantibus. liber. 2. titulo 29. 981
Clericis coniugatis. lib. 3. tit. 3. 1008
Clericis non residentibus in ecclesia, vel præbenda. lib. 3. ti. 4. 1014
Clericis pugnantib. in duello. lib. 5. tit. 14. 1718
Clerico ægrotante vel debilitato. libro 3. tit. 6. 1059
Clerico venatore. lib 5. tit. 24. 1761
Clerico percussore. lib. 5. tit. 25. 1762
Clerico excommunicato, deposito, vel interdicto ministrante. lib. 5. tit. 27. 1766
Clerico non ordinato ministrante. lib. 5 tit. 28. 1775
Clerico per saltum promoto. lib. 5. tit. 29. 1771
Cognatione spirituali. libro 3. titu. 11. 1491
Cognatione legali. lib. 4. tit. 12. 1498
Cohabitatione clericorum & mulierum. lib. 3. tit. 2. 1001
Collusione detegenda. libro. 5. titu. 2. 1756
Commodato. lib 3. tit. 15. 1118
Concessione præbendæ & ecclesiæ non vacantis. lib. 3. tit. 8. 1068
Conditionibus appositis in desponsatione, vel aliis contractibus. libro 4. tit 5. 1465
Confessis. lib 2. tit. 18. 677
Cōfirmatione vtili vel inutili. lib. 2. titu. 30. 982
Coniugio leprosorū. lib. 4. ti. 8. 1485
Coniugio seruorum. lib. 4. ti. 9. 1487
Consanguinitate & affinit. lib. 4. titu. 14. 1507
Consecratione eccle. vel altar. lib. 3. tit. 40. 1359
Constitutionibus. lib. 1. tit. 2. 14
Consuetudine. lib. 1. tit. 4. 85
Conuersione coniugatorum. lib. 3. titu. 32. 1257
Cōuersione infidelium. lib. 3. ti. 33. 1275
Corpore vitiatis ordinandis vel nō. lib. 1. tit. 20. 299
Crimine falsi. lib. 5. tit. 20. 1745
Custodia Eucharistię, Chrismatis, & aliorum sacramentorum. lib. 3. tit. 44. 1393

D

Decimis, primitiis, & oblationibus. lib. 3. tit 30. 1223
Delictis puerorum. lib. 5. ti. 23. 1719
Depositio. lib. 3. tit. 16. 1119
De desponsatione impuber. lib. 4. tit. 2. 1445
Dilationibus. lib. 2. tit. 8. 590
Diuortiis. lib. 4. tit. 19. 1552
Dolo & contumacia. libro. 2. titulo. 14. 647
Donationibus. lib. 3. tit. 24. 1155
Donationibus inter virum & vxorē, & de dote post diuortium restituēda. lib. 4. tit. 20. 1561

E

Ecclesiis ædificandis vel reparandis. lib. 3. tit. 48. 1398
Electione & electi potestate. lib. 1. titu. 6. 109
Emptione & venditione. lib. 3. titu. 17. 1121
Eo qui mittitur in possessionem causa rei seruandæ. lib. 2. tit. 15. 665
Eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium. libro 4. tit. 7. 1478
Eo qui cognouit consanguineā vxoris suæ vel sponsæ. lib. 4. ti. 13. 1499
Eo qui furtiue ordinem suscepit. lib. 5. tit. 30. 1778
Exceptionibus. lib. 2. tit 25. 813
Excessibus prælatorum & subditorū. lib. 5. tit 31. 1780

F

Feriis lib. 2. tit. 9. 595
Feudis. lib. 3. tit. 20. 1139
Fide instrumentorum. libro 2. titulo 22. 767
Fideiussoribus. lib. 3. ti. 22. 1148
Filiis presbyterorum ordinandis vel non. lib. 1. tit. 17. 282
Foro competenti lib. 2. tit. 2. 541
Frigidis & maleficiatis, & impotentia coeundi. lib. 4. tit. 15. 1517
Furtis. lib. 5. tit. 18. 1730

H

Haereticis. lib. 5. tit. 7. 1669
Homicidio voluntario vel casuali. lib. 5. tit. 12. 1695

I

Iis quæ vi metusve causa fiunt. lib. 1. tit. 40 477
Iis quæ fiunt à prælatis sine consensu capituli. lib. 3. tit. 10. 1091
Iis quæ fiunt à maiori parte cap. lib. 3. tit. 9. 1059
Iis qui filios occiderunt. lib. 5. titulo. 10. 1692
Immunitate ecclesiarum, cœmeterij, & rerum ad eas pertinentium. lib. 3. tit ulo 49. 1402
Infantibus & lāguidis expositis. lib. 5. tit. 11. 1694
In integrum restitutione. lib. 2. titulo 41. 486
Iniuriis & damno dato. lib. 5. titulo 36. 1851

Institu-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Rubricæ Decretalium.

institutionibus.lib.3.tit.7. 1063
Iudæis, & Sarracenis, & eorum seruis.lib.5.tit 6. 1654
Iudiciis.lib.2.tit 1. 521
Iuramento calumniæ.lib.2.tit 7. 583
Iureiurando. lib.2.tit. 24. 796
Iure patronatus.lib.3.tit.38. 1315

L

Libelli oblatione.lib.2.tit. 3. 559
Litis cõtestatione.lib.2.ti.5. 565
Locato & cõducto.lib.3 tit.18.1127

M

Magistris, & ne aliquid exigat p licẽtia docẽdi.lib.5. tit.5.1640
Maioritate & obedientia. lib.1. titu.33. 412
Maledicis.lib.5.tit. 26. 1764
Matrimonio contracto contra interdictũ ecclesiæ.lib.4.tit. 16. 1527
Mutuis petitionibus.lib. 2.tit.4.563

N

Natis ex libero ventre. lib.4. titu.20. 1491
Ne clerici vel monachi sæcularibus negotiis se immisceant. lib.3. titulo 50. 1409
Ne prælati vices suas, vel ecclesias sub annuo censu cõcedant. lib.5. tit.4. 1647
Ne sede vacante aliquid innouetur. lib.3.tit.9. 1087
Noui operis nuntiatione.lib. 5.titulo 32. 1798

O

Obligatis ad ratiocinia ordinandis vel non.lib.1.titu.19.298
Obseruatione ieiuniorum.lib.3.titulo 46. 1395
Officio archidiaconi.lib.1.ti.23.311
Officio archipresbyteri. lib.1. titulo 24. 318
Officio primicerii.lib.1.tit. 25. 321
Officio sacristę.lib.1.ti. 26. 321
Officio custodis.lib.1.tit. 27. 322
Officio vicarij.lib.1.tit.28. 723
Officio & potestate iudicis delegati lib.1.ti.29. 326
Officio legati.lib.1.ti.30. 387
Officio iudicis ordinarij.lib.1. tit. 31. 396
Officio iudicis.lib.1.tit. 32. 419
Ordinatis ab episcopo qui renuntiauit episcopatui.lib.1.tit. 13. 262
Ordine cognitionũ.lib.2.tit.10. 599

P

PActis.lib.1.tit.35. 439
Parochiis & alienis parochianis.lib.3.tit.29. 1209
Peculio clericorũ.lib.3.tit.25.1166
Pœnis.lib.5.tit.37. 1855
Pœnitentiis & remissionibus. lib.5. tit.38. 1863
Pignoribus & aliis cautionibus. libro 3.tit.21. 1141
Plus petitionibus.lib.2. tit.11. 606
Postulando.lib 1.tit.37. 454
Postulatione prælatorũ.lib.1.tit.5. 97
Præbendis & dignitatibus. lib.3. titulo 5. 1021
Precariis.lib.3.tit.14. 1116
Presbytero non baptizato. lib.3. titu.43. 1390
Præscriptionib.lib.2.tit.26. 853
Præsumptionibus.lib.2.tit.23. 785
Priuilegiis & excessibus priuilegiatorum.lib.5.tit.33. 1803
Probationibus.lib.2.tit.19. 680
Procuratoribus.lib.1.titu. 38. 457
Purgatione canonica.libro 5. titulo 34. 1835
Purgatione vulgari.li.5.tit.35.1849
Purificatione post partum.lib. 3. titulo 47. 1398

Q

Qui clerici vel vouentes matrimonium cõtrahere possunt. lib.4.tit.6. 1471
Qui matrimonium accusare possunt vel contra illud testificari. lib.4. titu.18. 1546
Qui filij sint legiti.lib.4.tit.17.1530

R

Raptoribus, incendiariis, & violatoribus ecclesiarum. libro. 5.titulo 17. 1725
Rebus ecclesiæ alienandis vel non.lib.3.tit.13. 1108
Regularibus & transeuntibus ad religionem.lib.3.tit.31. 1237
Regulis iuris.lib.5.tit.41. 1962
Religiosis domibus.vt episcopis sint subiectæ.lib.3.titu.36. 1302
Reliquiis & veneratione sanctorum.lib.3.tit.45. 1394
Renuntiatione.lib.1.tit.9. 223
Rerum permutatione. lib. 3. titulo 19. 1133
Rescriptis.lib.1.tit.3. 29
Restitutione spoliatorum.lib. 2. titulo 13. 621

S

Sacramentis nõ iterandis.lib.1.titulo.16. 280
Sacra vnctione.lib.1.tit.15. 276
Sagittariis.lib.5.tit.15. 1720
Schismaticis & ordinatis ab eis. libro 5.titu.13. 1687
Scrutinio in ordine faciendo. lib.1. titu.12. 261
Secundis nuptiis.lib.4.tit.21. 1569
Sententia & re iudic.li.2.tit. 27. 875
Sententia excõmunicationis. lib.5. titu.39. 1876
Sepulturis.lib.3.tit.28. 1199
Sequestratione possessionum, & fructuum.lib.2.tit.17. 674
Seruis nõ ordinandis, & eorũ manumissione.lib.1.tit.18. 293
Simonia, & ne aliquid pro spirituali.lib.exigatur, vel promittatur. libro 5.tit.3. 1605
Solutionibus.lib.3.tit.23. 1152
Sortilegiis.lib.5.tit.21. 1753
Sponsalibus & matrimonio.lib.4.titulo 1. 1419
Sponsa duorum.lib.4.tit.4. 1462
Statu monachorum, & canonicorũ regularium.lib.3.tit.35. 1289
Successionibus ab intestato.lib.3.titulo 27. 1195
Summa trinitate & fide catholica. libro 1.tit.1. 5
Supplenda negligentia prælatorum. lib.1.tit.10. 245
Syndico & actore.lib.1.tit.29. 475

T

TEmporibus ordinationũ, & qualitate ordinandorũ. lib.1.titulo 11. 249
Testamentis & vltimis voluntatibus lib.3.tit.26. 1168
Testibus & attestationibus. lib 2.titulo 20. 701
Testibus cogendis vel non. lib. 2.titulo 21. 757
Torneamentis.lib.5.tit.13. 1717
Translationibus lib.1.titu. 36. 444
Trãslatione episcopi.lib.1. tit.7. 211
Treuga & pace.lib.1.tit.33. 488

V

Verborum significatione. lib.5. tit.40. 1932
Vita & honestate clericorum. lib.3. tit.1. 991
Voto & voti redemptione. libro. 3 tit.34. 1277
Vsuris.lib.5.tit.19. 1732
Vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. lib. 3. titulo 12. 1104
Vt lite non contestata non procedatur ad testium receptionem, vel ad sententiam diffinitiuã. libro 2. tit.6. 567
Vt lite pendente nihil innouetur. libro.2.tit.16. 669

FINIS.

Bis centum titulos, sed quindenos remoucbis.
Sunt Decretales ter mille, sed absque nouem bis.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

TABVLA CAPITVLORVM
DECRETALIVM.

A

Abbas. de ijs quæ vi met. columna 479
Abbatē de reſcri. 80
Abbate. de verb. ſignificatione. 1948
Ab eod. de ſequeſtr. 677
Ab excommunicato. de reſcri. 81
Abolendæ. de ſepul. 1308
Abſolutos. de hære. 1686
Accedens. de procu. 468
Accedens 1. vt lit. non conte. 570
Accedens 2. vt li. non conte. 573
Accedens. de præben. 1044
Accedens. de conſeſ. præben. 1085
Accedens. de conuer. coniu. 1270
Accedens. de accu. 1594
Accedens. de rap. 1730
Accedens. de cri. fal. 1752
Accedens. de pur. can. 1845
Accedentes. de præſcr. 860
Accedentibus. de exceſ. præ. 1790
Accedentibus. de priuil. 1818
Acceptiſti. de ſpon. duo. 1463
Acceptiſti. de frigi. 1517
Accipimus. de æta. & quali. 273
Accipimus. de pac. 442
Accipimus. de fi. inſtru. 768
Accipimus. de pur. cano. 1848
Accepta. de reſtit. ſpo. 623
Accepta. de appel. 928
Acceſſit. de deſpon. impu. 1448
Acculaſti. de accu. 1575
Accuſatum. de fimo. 1607
A crapula. de vi. & ho. cle. 998
Ad abolendam. de fil. presby. 291
Ad abolendam. de hære. 1672
Ad apoſtolicæ. de deci. 1213
Ad apoſtolicam. de regula. 1247
Ad apoſtolicā. de cōuer. coniu. 1266
Ad apoſtolicam. de fimo. 1643
Ad audientiam. 1. de reſcrip. 39
Ad audientiam. 2. de reſcrip. 70
Ad audientiam. de offi. vica. 324
Ad audientiam. de ijs quæ vi. 481
Ad audientiam. de præſcrip. 861
Ad audientiam. de appel. 927
Ad audientiā. de cleri. non reſi. 1023
Ad audientiā de re. eccl. alie. 1113
Ad audientiam. de deci. 1219
Ad audientiā. de capel. mona. 1314
Ad audientiā. 1. de eccle. ædifi. 1359
Ad audientiam. 2. eo. tit. 1401
Ad audientiam. de ſponſa. 1421
Ad audientiam. de ho. vo. 1705
Ad audientiam. de tornea. 1717
Ad audientiam. de cri. fal. 1747
Ad aures. de reſcrip. 37
Ad aures. de temp. ordi. 252
Ad aures. de æta. & quali. 268
Ad aures. de ijs quæ vi met. 481
Ad aures. de præſcrip. 857
Ad aures. de appel. 927
Ad aures. de reb. eccle. alienā. 1111
Ad aures. de fimo. 1620
Ad aures. de excef. præla. 1782
Ad aures. de pœnis. 1860
Ad decrem. de inſti. 1065
Ad diſſoluendū. de deſp. impu. 1456
Ad eminentiā. de ſenté. excō. 1889
Ad extirpandas. de fi. presby. 288
Ad falſariorum. de cri. falſi. 1751
Ad hæc. de reſcrip. 38
Ad hæc. de poſtu. præla. 97
Ad hæc. de fil. presby. 289
Ad hæc. de offi. archi. 314
Ad hæc. de offi. vica. 324
Ad hæc. de do. & contu. 648
Ad hæc. 1. de appel. 909
Ad hæc 2. de appel. 918
Ad hæc 3. de appel. 924
Ad hæc 4. de appel. 926
Ad hæc 5. de appel. 929
Ad hæc. de præben. 1032
Ad hæc. de teſta. 1173
Ad hæc. de deci. 1221
Ad hæc. de reli. do. 1304
Ad hæc. de conſe. eccle. 1359
Ad hæc. de Iudæ. 1659
Ad hæc. de exceſ. præla. 1781
Ad hæc. de priuile. 1806
Ad hæc. de ſent. excom. 1883
Ad hoc. de auēto. & vſu pal. 220
Ad hoc. vt lit. non conteſt. 567
Ad hoc. de ſequeſtra. poſ. 674
Ad hoc. de ſolu. 1152
Ad honorem. de auēt. & vſu. pal. 221
Ad id. de ſponſa. 1434
Ad libertandam. de Iudæ. 1667
Admonet. de renun. 226
Ad noſtram. de conſue. 86
Ad noſtram. de proba. 697
Ad noſtram 1. de iureiu. 800
Ad noſtram 2. de iureiuran. 812
Ad noſtram 3. eo. tit. 813
Ad noſtram. de appel. 906
Ad noſtram. de confir. vti. 986
Ad noſtram. de reb. eccle. alie. 1114
Ad noſtram. de emp. & ven. 1125
Ad noſtram. de regu. 1241
Ad noſtram. de coniu. ſer. 1490
Ad noſtram. de fimo. 1619
Adoleſcens. de ſponſa. 1444
Adoleſcentes. de accu. 1593
Ad probandū. de ſent. & re iu. 1691
Ad præſentiam. de fil. presby. 283
Ad præſentiam. de appel. 916
Ad quæſtiones. de re. permu. 1136
Ad reprimendam. de offi. ordi. 403
Ad ſupplicationem. de renun. 231
Aduerſus. de immu. eccle. 1406
Aduerſario. de excep. 851
Ad vltimū. de cauſ. poſſe. & pp. 608
Affecte. de præſum. 785
Albericus. de teſti. 743
Alia quidem. de procu. 457
A memoria. vt lit. pen. 670
A muliēs. de æta. & quali. 269
A nobis. de fac. non ite. 281
A nobis. de bigamis. 308
A nobis. de excep. 835
A nobis. de coha. cler. & mulie. 107
A nobis. de deci. 1226
A nobis. de deſpon. impube. 1451
A nobis. qui ma. accu. poſ. 1547
A nobis. de apoſta. 1691
A nobis. 1. de ſen. excom. 1890
A nobis 2. eo. tit. 1895
An ſit deferendum. de appel. 934
Antigonus. de pac. 440
Antiqua. de priui. 1825
Apoſtolicæ. de excep. 846
Apoſtolicæ. de dona. 1163
Apoſtolicę. de cle. excom. 1793
Apoſtolicā. de presb. non bapt. 1390
Aqua. de conſe. eccle. 1362
Archidiaconis. de offi. archid. 313
Artem illam. de ſagit. 1720
At ſi clerici. de iudi. 523
Atteſtationes. de deſpo. impub. 145
Auaritiæ. de præben. 1030
Auctoritate. de inſti. 1064
Auctoritate. de cen. 1358
Audiuimus. de reliq. 1394
Audiuimus. de ſimo. 1642
Audiuimus. de collu. detegen. 175
Audita. de reſti. ſpo. 624
Auditis. de elec. 154
Auditis. de procu. 466
Auditis. de in integ. reſti. 490
Auditis. de præſcri. 864

B

Beneficio. de in integ. reſtit. 502
Bona fides. de depoſito. 1120
Bonæ memoriæ. 1. de poſtu. præl. 101
Bonæ memoriæ. 2. eo. tit. 103
Bonæ memoriæ 1. de elec. 138
Bonæ memoriæ 2. de ele. 170
Bonæ memoriæ. de appel. 945
Bonæ memoriæ. de confir. vti. 983
Breui ſuſcitatus. de iureiur. 808

C

CAlumniam. de pœn. 1857
Canonum. de conſtit. 15
Canonica. de ſen. excom. 1924
Capellanus. de ſerijs. 597
Capellanum. de ſecun. nup. 1570
Capitulū ſanctæ crucis. de reſcri. 68
Chariſſimum. de cōuer. coniu. 1264
Cauſa. de in integ. reſti. 501
Cauſa. de verb. ſig. 1937
Cauſam matrimonij. de of. del. 339
Cauſam matrimonij. de prob. 698
Cauſam matrimonii. de te. co. 758
Cauſam quæ. de reſcri. 49
Cauſam quæ. de elec. 118
Cauſam quæ. de offi. deleg. 340
Cauſam quæ 1. de iudi. 528
Cauſam quæ 2. eo. tit. 537
Cauſam quæ. de do. & contu. 650
Cauſam quæ 1. de teſti. & atteſt. 710
Cauſam quæ 2. de teſt. & atteſt. 714
Cauſam quæ. de præſcrip. 857
Cauſam quæ. de ſen. & re iu. 88
Cauſam quæ. 1. qui fil. ſint leg. 1532
Cauſam quæ 2. qui fi. ſint leg. 1535
Certificari. de ſepul. 1204
Cæterum. de reſcri. 33
Cæterum. de iudi. 525
Cæterum. de iura. calum. 587
Cæterum. de teſt. cog. 762
Cæterum. de dona. 1157
Clericus. de iureiur. 831
Clericus 1. de vi. & ho. cle. 993
Clericus 2. eo. tit. ibidem
Clericus. de fideiuſ. 1148
Clerici. de poſtu. 454
Clerici. de iud. 527
Clerici 1. de vi. & ho. cle. 992
Clerici 2. de vita & hone. cle. 999
Clerici de cle. excom. 1766
Clerici de excef. præla. 1782
Clericis. de vi. & ho. cle. 993
Clericis. ne cleri. vel monachi. 1413
Clericos. de offi. vica. 325
Clericos. de coha. cler. & muli. 1002
Clericos. de cle. non reſiden. 1024
Cognoſcentes. de conſtitu. 15
Compromiſſum. de arbi. 520
Commiſſum. de deci. 1215
Commiſſum. de ſponſa. 1431
Congregato. de ei ec. 195
Coniugatus. de conuer. coniu. 1260
Conquerente. de fil. presby. 284
Conquerente. de offi. iudi. ordi. 415
Conquerente. de reſti. ſpo. 626
Conquerente. de cle. peregri. 981
Conquerente. de cleri. non reſi. 1017
Conqueſtus. de ſo. compe. 555
Conqueſtus. de fer. 558
Conqueſtus. qui fil. fint legi. 1530
Conqueſtus. de vſur. 1737
Conqueſti. de fen. excom. 1890
Conſanguinei. de ſen. & re iud. 882
Conſentius. de reb. eccle. alie. 1109
Conſilium. de plus peti. 606
Conſilium. de cele. miſſ. 1356
Conſilium. de obſer. ieiu. 1396
Conſiderauimus. de elec. 119
Conſtitutus. de reſcrip. 51
Conſtitutus. de fil. presby. 286
Conſtitutus. de tranſac. 447
Conſtitutus. de in integ. reſti. 499
Conſtitutus. de teſti. & atteſta. 724
Conſtitutus. de appel. 938
Conſtitutus. de conſeſ. præbē. 1082
Conſtitutus. de fideiuſſo. 1150
Conſtitutus. de cōuer. coniuga. 1268
Conſtitutus. de reli. do. 1305
Conſtitutus. de purg. cano. 1840
Conſtitutus. de pœnis. 1858
Conſtitutis. de elec. 187
Conſtitutis. de procu. 470
Cōſtitutus. de eo qui mit. in poſ. 666
Conſtitutus. 1. de teſti. & atteſta. 746
Conſtitutis 2. de teſti. 747
Conſtitutis 1. de appel. 920
Conſtitutis 2. de appel. 940
Conſtitutis. ne fede vacan. 1090
Conſuetudines. de conſue. 85
Conſulere. de fimo. 1640
Conſuluiſti. de conſe. eccle. 1361
Conſuluiſti. de celebra. miſſa. 1365
Conſuluit. de ſer. non ordi. 295
Conſuluit. de offic. deleg. 351
Conſuluit 1. de appel. 914
Conſuluit 2. de appel. 917
Conſuluit 3. de appel. 925
Conſuluit. de conuer. coniug. 1264
Conſulnit. de iurpa. 1324
Conſuluit. qui clerici vel vo. 1474
Conſuluit. de Iudæ. 1658
Conſuluit. de vſur. 1738
Conſulti. de procu. 474
Conſulti. de regu. 1242
Conſultationi. de temp. ord. 260
Conſultationi. de ſpon. 1441
Conſultationi. de frigi. 1519
Conſultationi. de apoſta. 1692
Conſultationi. de priuileg. 1834
Conſultationibus. de offi. dele. 333
Conſultationibus. de cle. ægro. 1002
Conſultationibus. de dona. 1158
Conſultationibus. de iurepatr. 1326
Continentia. de cle. percuſ. 1703
Continebatur. de ijs quæ fiunt. 1092
Cōtinebatur. de depō. imp. 1449

Conti-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Capitula Decretalium.

Continebatur.de homi.volun. 1702
Contingit. de tranſac. 446
Contingit.de arbi. 512
Contingit.de do.& contu. 662
Contingit. de fi.inſtru. 769
Contingit.1. de ſent. excom. 1908
Contingit.2.de ſen.excom. 1917
Contracto.de cog.ſpi. 1495
Coram dilecto.de elec. 170
Coram dilecto.de offic.deleg. 372
Coram felicis.de in integ. reſt. 498
Crimina.de collu. 1757
Cum ab omni.de vit.& ho.cle. 995
Cumana.de elec. 190
Cum ab eccleſiarum.de offi.or. 398
Cum acceſſiſſent. de conſtit. 20
Cum ad monaſteria de ſtatu monachorum. 1295
Cum ad noſtram.de elec. 171
Cum ad noſtram.de inſti. 1068
Cum ad hoc.de cle.reſi. 1023
Cum ad ſedem.de reſti. ſpo. 640
Cũ ad quorundã.de exceſ.præl. 1784
Cum adeo.de reſcrip. 48
Cum aliquibus.de ſen.& re.iu. 878
Cum à nobis.de arbi. 518
Cum à nobis.de teſti. 722
Cum apoſtolus.de cenſi. 1340
Cũ apoſtolica.de his q fi.à pla. 1095
Cum apud. de ſpon. 1436
Cum autem.de iurepa. 1330
Cũ Bertholdus.de ſen.& re iud. 891
Cum bonæ.de æta. & qua. 269
Cum bonæ.de proba. 700
Cum canonicis.de cenſi. 1358
Cum capella.de priui. 1819
Cũ cauſa.de offi.& poſt.iu.dele. 348
Cum cauſa.de teſti.& atteſta. 743
Cum cauſa.de ſen.& re iudi. 879
Cum cauſa.de emp.& ven. 1126
Cum cauſa.de rap. 1729
Cum cauſam. de elec. 150
Cum cauſam.de iura. calum. 588
Cum cauſam.de proba. 698
Cum cauſam.de teſti.& atteſt. 735
Cum cauſam.de appel. 968
Cum cauſam.de præben. 2057
Cum certum.de ma.& obe. 422
Cum ceſſante.de appel. 963
Cum Chriſtus.de hære. 1671
Cum clamor.de teſti. 754
Cum conſuetudinis.de conſue. 94
Cum clericis.de cor.ab epi. 263
Cum clerici. de pac. 442
Cum clerici.de cenſi. 1344
Cum clerici.de verbo. ſigni. 1942
Cum contingat.de reſcrip. 59
Cum contingat.de æta.& quali. 271
Cum contingat.de offi.dele. 376
Cum contingat.de ſo.compe. 551
Cum contingat.de iureiur. 825
Cum contingat.de deci. 1231
Cum contra.de teſti.cog. 764
Cum contra.de pig. 1145
Cum conſtet.eo.tit. 1147
Cum creatura.de cele.miſ. 1378
Cum decorem.de fil.presby. 290
Cum decorem.de vi.& ho.cle. 997
Cum decorem. de cleri.coniu. 1013
Cum deputati. de iudi. 535
Cum de ma.de cor. vitia. 299
Cum deſideres.de ſenten.excõ. 1885
Cum dicat.de eccle.ædifi. 1399
Cum dilectus.de conſue. 91
Cum dilectus.de elec. 160
Cum dilectus.de is quæ vi. 484
Cum dilectus. de arbi. 510
Cum dilectus.de or.cog. 601
Cum dilectus.de cau.poſ. 617
Cum dilectus.de fide inſtru. 778
Cũ dilectus.de cler.non reſidẽ. 1022
Cũ dilectus.de ſucceſ.ab inte. 1196
Cum dilectus.de relig.dom. 1309
Cum dilectus.de iure patrona. 1333
Cum dilectus.de accu. 1589
Cum dilectus.de calum. 1604
Cum dilectus.de purg.can. 1843
Cum dilecta. de reſcrip. 56
Cum dilecta.de confir. vti. 984
Cum dilecta.de conceſ. præb. 1087
Cum dilecti.de emp.& ven. 1123
Cum dilecti.de do.& contu. 655
Cum dilecti. de dona. 1159
Cum dilecti.de accuſa. 1586
Cum dilectis.de pur.can. 1846
Cum eccleſia vulterana. de ele. 159
Cum eccleſia ſutrina. de cauſa poſſeſ. & proprie. 609
Cũ eccleſia Dei.de immu.eccl. 1404
Cum eccleſiaſticæ.de excep. 836
Cum eſſes. de teſta. 1174
Cum eſſent.de ſimo. 1611
Cum & plantare.de pri. 1804
Cum ex eo.de reliq. 1395
Cum ex eo.de pæ.& re. 1874
Cum ex illo.de tranſla. epi. 211
Cum ex officij.de præſcri. 867
Cum ex iniuncto. de hær. 1677
Cũ ex iniuncto.de noui operis nuntiatione. 1799
Cum fortius.de calum. 1604
Cum gratia.de commo. 1118
Cum H.de eo qui or.fur.ſuſ. 1571
Cum haberet.de eo qui dux.in matri.quam pol.per adul. 1481
Cum homines.de deci. 1216
Cum I.& A.de ſen.& re iu. 899
Cum iam dudum.de præben. 1036
Cum Ioannes.de fi.inſtru. 778
Cum illorum.de ſent. excom. 1902
Cum in veteri.de elec. 193
Cum in tua.de teſti.,& atteſta. 744
Cum in tua.de deci. 1237
Cum in tua.de ſpon. 1440
Cum in tua.qui mat.accuſ.poſ. 1550
Cum in cauſa.de iura.calum. 589
Cum in iuuenture.de præſum. 794
Cum in iuuentute.de purg.ca. 1843
Cum in magiſtrum.de elec. 189
Cum in officiis.de teſt. 1172
Cum in iure.de elec. 164
Cum in iure.de offic.deleg. 368
Cum in eccleſiæ.de ſimo. 1609
Cum in eccleſia.de appel. 930
Cũ in eccleſiis.de maio.& obe. 429
Cum in cunctis.de elec. 114
Cum in cunctis. de ijs quæ fi.à maio.par.ca. 1100
Cum in apoſtolica. de ſponſa. 1432
Cum in partibus.de verb.ſig. 1940
Cum in dioeceſi.de vſu. 1741
Cum in diſtribuendis.de tẽ.or. 256
Cum in contemplatione. 1963
Cum inferior.de ma.& obed. 435
Cum inſtantia.de cen. 1348
Cum infirmitas.de pæni.& re. 1873
Cũ inhibitio.de cland.deſpõſ. 1460
Cum inter.de conſue. 88
Cum inter.1.de elec. 124
Cum inter.2.de elec. 127
Cum inter.3.de elec. 134
Cum inter P.de renun. 224
Cum inter.de excep. 838
Cum inter.de ſen.& re iudi. 884
Cum inter.qui filij ſint legi. 1530
Cum inter.de verb.ſign. 1956
Cum iuramento.de homici. 169
Cum laici.de iure patro. 1322
Cum laicis.de reb.eccle.alie. 1115
Cum liberum.de ſepul. 1103
Cum locum.de ſpon. 1429
Cum M. Ferrarien. de conſti. 22
Cum Marthæ.de cele. miſ. 1367
Cum monaſterium.de elec. 121
Cum monaſterium.de confeſ. 677
Cum non ab homine.de iudi. 529
Cum non ab homine.de ſenten. excommu. 1885
Cum non ſit.de deci. 1235
Cum non ignores.de præben. 1033
Cum nõ ignoretis.de offi.lega. 388
Cum non liceat.de præſcrip. 860
Cum nos.de ijs quæ ſi.à præla. 109
Cum nobis.de elec. 128
Cum noſtris.de cõceſ.præbẽ. 1074
Cum nuntius.de teſt. 710
Cum nuper.de cen. 1357
Cum olim.de conſue. 87
Cum olim.1.de offi.dele. 369
Cum olim.2.eo.tit. 371
Cum olim.de maio.& obe. 433
Cum olim.de arbi. 511
Cum olim.de cau.poſ. 618
Cum olim.de do.& contu. 657
Cum olim. de teſti.& atteſt. 730
Cum olim.de præſcrip. 871
Cum olim.de ſen.& re iudic. 852
Cum olim. de cleri.coniug. 1011
Cum olim.de præben. 1059
Cum olim.de rerum permu. 1137
Cum olim.de cen. 1351
Cum olim.1.de priui. 1812
Cum olim.2.eo.tit. 1815
Cum olim.de verb.ſig. 1947
Cum omnes.de conſtit. 18
Cum oporteat.de accu. 1588
Cum ordinem.de reſcri. 35
Cum P.de fide inſtru. 783
Cum P. de accu. 1576
Cum P.de purg. can. 1838
Cum parati.de appel. 918
Cum percuſſio.de cle. ægro. 1060
Cum poſt petitam. de elec. 186
Cum pridem.de pactis. 441
Cum pro cauſa.de procu. 465
Cum pro cauſa.de ſen.excom. 1894
Cum propter. de iurepa. 1332
Cum quidam. de temp.or. 254
Cum quidam. de iureiur. 805
Cum R.de offi.deleg. 375
Cum ſacerdotis.de poſtu. 456
Cum ſatis. de offi.archi. 313
Cum ſeculum.de iurepatro. 1324
Cum ſecundum.de temp. ordi. 255
Cum ſecundum. de præben. 1034
Cum ſecundum.de ſecun.nup. 1572
Cum ſicut.de eo qui mit.in poſ. 666
Cum ſicut.de conſecra. eccle. 1362
Cum ſis.de auct.& vſu pal. 203
Cum ſis.de conuer. coniug. 1259
Cum ſis.de conſe.eccl. 1360
Cum ſit ars artiũ. de æta.& qual. 275
Cum ſit generale. de foro cõp. 545
Cum ſit Romana. de appe. 908
Cum ſit Romana.de ſimonia. 1610
Cum ſit nimis. de Iudæ. 1666
Cũ ſit propriũ.de condi. appo. 1466
Cum ſimus.de regu. 1246
Cum ſint homines. de deci. 1222
Cum ſpeciali.de appel. 964
Cum ſuper.de auct. & vſu pal. 219
Cum ſuper. de offic. delega. 350
Cum ſuper. de cauſa poſ. 613
Cum ſuper.de confeſ. 678
Cum ſuper.de teſti. cogen. 759
Cum ſuper de.ſen. & re iudi. 890
Cum ſuper.de conceſ.præben. 1079
Cum ſuper.de ſepul. 1204
Cum tanto.de conſue. 96
Cum terra.de elec. 121
Cum teneamur.de ap. 916
Cum teneamur.de præben. 1027
Cum te.de offic. deleg. 340
Cum te.de ſen.& re iu. 901
Cum tempore.de arbi. 509
Cum tibi.de teſta. 1176
Cum tibi.de verb. ſig. 1941
Cum tu.de teſti. 712
Cum tu.de vſuris. 1735
Cum venerabilis.de conſue. 90
Cum venerabilis. de excep. 840
Cum venerab.de relig.domi. 1308
Cum venerabilis.de cenſi. 125
Cum veniſſet.de ſacra vnc. 270
Cum veniſſet.de reſti.ſpo. 628
Cum veniſſet.de teſti. & atteſt. 718
Cum veniſſent.de in inte. reſti. 487
Cum veniſſent.de iud. 530
Cum veniſſent.de eo qui mit. in poſ. 667
Cum veniſſent.de inſtit. 1066
Cum vigeſimũ.de offic. delega. 384
Cum Vvitonienſis. de elec. 146
Cum virum.de regula. 1244
Cũ vniuerſorũ.de re.permu. 1137
Cum voluntate.de ſen. excom. 1927
Cum vobis.de præſcr. 864
Cum vos.de offi.iud.ord. 398
Cura paſtorali.de iure patro. 1322
Cura ſuſcepti. de pur.vulg. 1840
Cuſtos eccleſiæ. de offi.cuſt. 322
Cuſtos ſolicitus.eo.tit. 323

D

Damnamus.de ſumma trinita. 11
De appellationibus.de app. 913
Debitum.de biga. 306
Debitum.de baptiſmo. 1388
Debitores.de iureiur. 799
De bigamis.de biga. 304
De cauſis.de offic.dele. 329
Decernimus.de iudi. 522
De cætero.de tranſac. 448
De cætero.de teſti.& atteſta. 711
De cætero. de ſen.& re iudi. 877
De cætero.de cleri.nõ reſiden. 1018
De cætero.de ho.volun. 1704
De cætero.de ſen.excom. 1883
Decimam partem.de deci. 1213
De cõfirmationib.de cõfir.vti. 982
De diacono.qui cleri.vel vo. 1472
De eo autem.de tem.or. 251
De famulis.de ſer.non ordi. 294
Defleat peccator.de reg.iur. 1964
De francia.de ſpon. 1419
De his.de teſta. 1194
De his.de ſepul. 1202
De his.de eccle.ædifi. 1401
De his.de accu. 1575
De hoc.de ſimo. 1610
De homine.de cele.miſ. 1374
De illo.de eo qui cogno. conſang. vxoris ſuæ. 1500
De illa.de diuor. 1556
De illis.de ſpon. 1422
De illis.1.de deſponſa.impu. 1450
De illis.2.de deſpon.impub. 1452
De illis.de condi.ap. 1466
De illis.de rap. 1725
De infidelib.de conſan.& affi. 1510
De infantibus. de ijs qui fi.oc. 1693
De iure.de iurepa. 1325
De monachis.de præb. 1031
De monialibus.de ſent.excõ. 1905
De multa.de præben. 1049
De muliere.de ſpon. 1423
De muliere.de matri. cõtrac. 1529
Denique.de excep. 834
De peregrinationis. de vo.& vo.redemp. 1278
De presbytero. de cor.vitia. 299
De precarijs. de preca. 1116
De priore. de appel. 926
De prudẽtia. de don.inter virũ. 1563
De quarta.de præſcrip. 855
De quibus.de bap. 1381
De Quodvultdeo.de iudi. 521
De rectoribus.de cleri. ægro. 1061
De regularibus.de ſimo. 1621
De ſeruorum. de ſer.non ord. 293
De ſimoniace.de ſimo. 1619
De terris.de deci. 1221
De teſtibus.de teſti. 723

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Capitula Decretalium.

De testibus. de purg. cano. 1844
Deus qui de vita & hone. cle. 996
Deus qui ecclesiam. de diuor. 1551
Deus qui eccle. de pæni. & re. 1868
De vxore. de sepul. 1203
De xenodochiis. de re. do. 1304
Dignum est. de coniug. ser. 1488
Dilectus filius. 1. de rescript. 62
Dilectus filius. 2. de rescrip. 67
Dilectus filius. de tempo. ordi. 258
Dilectus filius. de fil. presby. 291
Dilectus filius. de offi. leg. 392
Dilectus filius. G. de ser. nō or. 297
Dilectus filius. de offi. iu. ordi. 417
Dilectus filius. de procur. 469
Dilectus filius. vt lit. pen. 673
Dilectus filius. de sequest. pos. 675
Dilectus filius. de spon. 1437
Dilectus filius. de homi. volun. 1705
Dilectus filius. de excel. præ. 1791
Dilectus filius. de pœnis. 1861
Dilecto filio. de testi. & attest. 740
Dilecto filio. de appel. 969
Dilecto filio. de præben. 1044
Dilecto filio. de verb. sig. 1955
Dilecti filii. de renun. 245
Dilecti filii. de maio. & obed. 431
Dilecti filii. de foro competen. 556
Dilecti filii. de excep. 845
Dilecti filii. de deci. 1217
Dilectis filiis. de appel. 953
Dilecta filia. de maio. & obed. 431
Dilectus 1. de præben. 1038
Dilectus. 2. de præben. 1048
Dilectus 3. de præben. 1055
Dilectus. de concef. præb. 1084
Dilectus. de capel. mo. 1312
Dilectus. 1. de simo. 1624
Dilectus. 2. eo. tit. 1625
Dilecta. de excef. præla. 1792
Dilecto. de sup. neglig. præla. 248
Dilecto. de offic. archi. 316
Dilecti. de arbi. 508
Dilecti. de iudi. 526
Dilecti. de libel. obla. 562
Dilecti. de dila. 590
Dilecti. 1. de appel. 905
Dilecti. 2. de appel. 947
Dilecti. 3. de appel. 972
Dilecti. de priuile. 1806
Dilecti. de pur. vulg. 1851
Dilecte in Christo. de excep. 847
Dilectorum de testi. cog. 764
Directe. de appel. 930
Discretionem. de eo qui cog. conf. vxor. 1502
Diuersis fallaciis. de cle. cōiug. 1010
Dolentes. de cele. mis. 1377
Dominus. de se. nup. 1570
Donatio. de dona. 1168
Dubius in fide. de hęre. 1669
Dudum. 1. de elec. 136
Dudum. 2. de elec. 196
Dudum. de præsum. 796
Dudum. de deci. 1233
Dudum. de conuer. coniug. 1272
Dudum. de priuil. 1834
Duo simul. de off. ord. 404
Duo pueri. de de spon. impu. 1454
Duobus. de sen. & re iu. 904
Duobus. de spon. duo. 1462
Duobus. de senten. excom. 1929
Dura sæpe. de cri. fal. 1747

E

Eam te. de æta. & quali. 266
Eam te. de rescrip. 36
Eam te. de iurepa. 1329
Ea noscitur. de iis quę fi. a prę. 1094
Ea noscitur. de sen. excom. 1884
Ea quæ. de offi. archi. 312
Ea quæ. de sen. & re iudi. 877
Ea quæ. de sta. mo. 1300
Ea quæ. de censi. 1344
Ea quæ. de simo. 1614
Ea quæ. de pœnis. 1856
Ea te. de iureiur. 815
Ecclesia S. Mariæ. de const. 25
Ecclesia S. Mariæ. 1. vt lit. pend. 671
Ecclesia S. Mariæ. 2. eo. tit. 672
Ecclesia vestra. 1. de elec. 188
Ecclesia vestra. 2. de elec. 205
Ecclesia vestra de elec. 205
Ecclesia vestra. de forti. 1755
Ecclesiæ. de immu. eccle. 1408
Ecclesiis. de cen. 1343
Edoceri. de rescri. 55
Ego N. de iureiu. 798
Eo libentius. de ser. non ordi. 396
Episcopus. de præben. 1026
Episcopum. de cle. vena. 1761
Episcopi. de reb. eccle. alie. 1109
Episcopalia. de priuil. 1803
Estote. de reg. iur. 1962
Et si Christus. de iureiu. 820
Et si membra. de iis. q. fi. a præl. 1099
Et si necesse. de dona. 1565
Et si vnanimiter. de postu. præl. 108
Et si Iudæos. de Iudæ. 1663
Et si quæstiones. de fimo. 1616
Euidentia. de accu. 1576
Eum pro quo. de fideiusso. 1152
Ex administrationis. de iureiu. 797
Examinata. de iud. 534
Examinata. de consir. vti. 988
Exceptionem. de excep. 850
Excommunicamus. 1. de hęre. 1680
Excommunicamus. 2. de hære. 1686
Excommunicatis. de offic. leg. 394
Excommunicationi. de rap. 172
Ex conscientia. de cri. fal. 1753
Ex conquestione. de rest. spol. 629
Ex diligenti. de dim. 1515
Ex epistolæ. de proba. 680
Ex frequentibus. de instit. 1064
Ex gestis. de cle. non resi. 1015
Exhibita. de iudi. 537
Exhibita. de permu. 1138
Exhibita. de homi. voluntario. 1714
Ex insinuatione. de rescrip. 78
Ex insinuatione. de procu. 460
Ex insinuatione. de ap. 944
Ex insinuatione. de iurepa. 1324
Ex insinuatione. de simo. 1622
Ex litterarum. qui cler. vel vo. 1473
Ex litterarum. de eo qui duxit in ma. quam pol. per adul. 1481
Ex litterarum. de aposta. 1689
Ex litteris. de consti. 26
Ex litteris. de consue. 85
Ex litteris de of. & po. iud. dele. 366
Ex litteris. de offi. iud. 448
Ex litteris. de transa. 420
Ex litteris. de in integ. resti. 491
Ex litteris. de mu. pe. 563
Ex litteris. de do. & contu. 648
Ex litteris. de proba. 681
Ex litteris. de fi. instru. 768
Ex litteris. de iureiur. 828
Ex litteris. de vi. & hone. cleri, vxo. suę. 1000
Ex litteris. de pigno. 1144
Ex litteris. de conuer. infide. 1276
Ex litteris. de iurepa. 1329
Ex litteris. 1. de sponsa. 1423
Ex litteris. 2. de sponsa. 1425
Ex litteris. de de spon. impube. 1453
Ex litteris. de cog. spi. 1497
Ex litteris. de eo qui cogno. consang. vxo. suę. 1504
Ex litteris. de consan. & affi. 1507
Ex litteris. de frigi. 1519
Ex litteris. de ma. contrac. 1528
Ex litteris. de diuor. 1554
Ex litteris. 1. de homi. volun. 1706
Ex litteris. 2. eo. tit. 1707
Ex litteris. de fur. 1731
Ex litteris. de cler. non ordi. 1736
Ex litteris. de excef. præla. 1786
Ex multa. de vo. 1286
Ex multiplici. de deci. 1214
Ex ore. de his q̄ fi. a ma. par. cap. 1101
Ex ore. de priuil. 1820
Ex parte. de consti. 28
Ex parte. 1. conuen. de rescrip. 31
Ex parte. 2. de rescrip. 40
Ex parte. 3. de rescrip. 72
Ex parte. de consue. 94
Ex parte. de tempo. ordi. 255
Ex parte. de scruti. in ordi. 261
Ex parte. de cor. vitia. 300
Ex parte. 2. de cor. vitia. 301
Ex parte. de offic. vica. 326
Exparte. 1. de of. & po. iud. dele. 335
Ex parte. 2. eo. ti. 336
Ex parte. de offi. iudi. ordi. 400
Ex parte. de transac. 452
Ex parte. de postu. 455
Ex parte. de alie. iudi. mu. 504
Ex parte. de arbi. 514
Ex parte. de foro compe. 553
Ex parte. de resti. spo. 612
Ex parte. de confes. 679
Ex parte. de testi. & attesta. 704
Ex parte. de fide instru. 781
Ex parte. 1. de appel. 942
Ex parte. 2. de appel. 973
Ex parte. de cle. coniu. 1013
Ex parte. 1. de cle. non resi. 1018
Ex parte. 2. de cleri. non resi. 1021
Ex parte. de cle. ægro. 1062
Ex parte. de concef. præben. 1081
Ex parte. de iis quæ fi. a maiori. parte capituli. 1103
Ex parte. de feu. 1140
Ex parte. 1. de sepul. 1202
Ex parte. 2. de sepul. 1207
Ex parte 1. de deci. 1218. 2. 1224. & 3. eod. tit. 1219
Exparte. de regu. 1254
Ex parte. 1. de conuer. coniu. 1263
Ex parte. 2. de conuer. coniug. 1266
Ex parte. de capel. mo. 1314
Ex parte. de censi. 1350
Ex parte. de cele. mis. 1366
Ex parte. de obser. ieiu. 1396
Ex parte. de spon. 1424
Ex parte. de accu. 1577
Ex parte. 1. de priui. 1814
Ex parte. 2. de priui. 1822
Ex parte. 3. de priui. 1831
Ex parte. 1. de verb. sig. 1945
Ex parte. 2. eo. ti. 1958
Ex parte. 3. eo. tit. ibidem
Explicari. de obser. ieiu. 1397
Exposuisti. de corpo. viti. 301
Exposuisti. de præben. & di. 1055
Exposuit nobis. de dila. 593
Exposita. de arbi. 516
Ex præsentium. de pigno. 1142
Ex publico. de conuer. coniu. 1261
Ex quorundam. de alie. iud. mu. 503
Ex ratione. de æta. & quali. 264
Ex ratione. de appell. 911
Ex scripto. de iureiuran. 802
Ex relcripto. de loca. & condu. 1128
Ex speciali. de fide. 1668
Ex studiis. de præsump. 786
Ex tenore. de rescripsis. 47
Ex tenore tuarum. de tępo. ordi. 252
Ex tenore. de fo. compe. 547
Ex tenore. de testi. & attesta. 732
Ex tenore. de concef. præben. 1084
Ex tenore. qui fil. sint legi. 1545
Ex tenore. de sen. excom. 1882
Extirpandę. de præben. 1052
Ex transmissa. de renun. 225
Ex transmissa. de fi. presbytero. 286
Ex transmissa. de foro competē. 544
Ex transmissa. de restit. spol. 617
Ex transmissa. de præscrip. 859
Ex transmissa. de deci. 1225
Ex tua. de fi. presbyter. 287
Ex tuarum. de aucto. & vsu pal. 222
Ex tuarum. de forti. 1754
Ex tuarum. de pur. can. 1839
Ex tuæ. de cle. non resi. 1020
Ex tuæ. de simo. 1618

F

Falsidicus. de cri. fal. 1746
Felicis memoriæ. 1717
Filius noster. de testi. 1171
Finem litibus. de dolo & contu. 653
Firmiter. de sum. tri. & fi. cat. 7
Firmissime. de hære. 1670
Forus. de verb. sig. 1934
Fraternitatis. de testi. & attesta. 712
Fraternitatis. de fri. 1521
Fraternitatis. de hære. 1670
Fraternitati. de cleri. non resi. 1017
Fraternitati. de eo qui cog. conſang. vxor. suæ. 1504
Fraternitati. de schisma. 1688
Fraternitati. de cle. excom. 1770
Fraternitatem. de dona. 1156
Fraternitatem. de sepul. 1200
Fures. de fur. 1730

G

Gaudemus. de conuer. cōiu. 1271
Gaudemus. qui fil. sint legi. 1546
Gaudemus. de diuor. 1558
G. perpetuus. de fid. instru. 782
Gemma mulier. de spon. 1442
Gratum gerimus. de postu. pla. 100
Gratum. de off. & pot. iud. deleg. 342
Grauis. de resti. spo. 630
Grauis. de depositio. 1119
Grauis. de censi. 1346
Graue gerimus. de off. iud. ord. 418
Graue nimis. de præben. 1051
Grauem. de excess. prælato. 1793
Grauem. de pœnis. 1862
Grauem. de senten. excom. 1926

H

Henricus. de cle. pug. 1719
His quæ pro ecclesia. de maio. & obed. 430
His quibus. de elec. 210
His quibus. de off. iud. ordi. 419
Humilis. de maio. & obed. 436

I

Iacobus. de simo. 1644
Ignarus episcopus. de lib. ob. 560
Illa quotidiana. de elect. 173
Illa deuotionis. ne sede vacan. 1089
Illa præpositorum. de accu. 1574
Illud. de maio. & obed. 429
Illud. de præsump. 789
Illud. de præscript. 858
Illud. de iurepatro. 1321
Illud. de cle. excom. 1768
Illud. de excess. præla. 1783
Illo vos. de pigno. 1142
Immunitatem. de immu. eccl. 1408
Imperatorum. de iura. calum. 586
Imputari. de fid. instru. 780
In aliquibus. de deci. 1235
In archiepiscopatu. de rap. 1728
In audientia. de sen. excom. 1892
In causa. de cau. poss. & propr. 620
In causis. de elect. 156
In causis. de testi. & attesta. 714
In causis. de sent. & re iudi. 894
In cuitate. de vsu. 1736
Indecens esse. de natis ex lib. vē. 1491
Indecorum est. de æta. & qual. 265
Indicante. de testa. 1171
Indicatum. de immu. eccle. 1403
Indignum. de reg. iur. 1966
In ecclesia. de instit. 1065
In ecclesiis. de capel. mona. 1311
In eos. de hæret. 1671
In Genesi. de elect. 202
Inhærentes. de iura. calum. 585

Inhi-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Capitula Decretalium.

Inhibendum eſt. de coha. cle. & mul. 1001
In his. de priuileg. 1833
In ijs. de verb. ſig. 1939
Iniuſtum. de rerum permut. 1114
In lateranenſi. de præb. & dig. 1054
In litteris. de offi. & poſt. in. dele. 332
In litteris. de reſt. ſpol. 625
In litteris. de teſti. & atteſt. 1718
In litteris. de rap. 1728
In nomine domini. de teſti. 701
In nonnullis. de Iudæ. 1665
In noſtra. de reſcrip. 72
In noſtra præſentia. de procur. 461
In noſtra. de teſti. & atteſta. 727
In noſtra. de ſepul. 1105
In noſtra. de iniur. 1814
Innouit. de elect. 131
Innouit. de arbi. 527
Innouit. de maled. 1764
Innouit. de eo. qui or. furt. ſuſ. 1779
Innouamus. de ſtudio. & pa. 459
Innouamus. de cenſi. 1344
Innouate. de verb. ſig. 1932
In omni negotio. de teſti. 703
In ordinando. de ſimo. 1625
In perrectandis. de iura. cal. 586
In præſentia. de renun. 238
In præſentia. de proba. 686
In præſentia. de ſponſa. 1433
In præſentia. de ſen. excom. 1918
In quadam. de cel. miſ. 1374
In quibuſdam. de pœnis. 1861
Inquireadum. de pecu. 1167
Inquiſitionis. de accu. 1590
Inquiſitionis. de appel. 979
Inquiſitioni. de ſen. excom. 1916
In ſingulis. de ſta. mo. 1258
Infinuante. de offi. deleg. 352
Infinuance qui cleri. vel vouſ. 1477
Infinuatione. de feu. 1139
Infinuatum. de ſimo. 1612
Inſtruendi. de fer. non ordi. 293
Inſuper. de teſti. 704
Inſuper. qui ma. ac poſ. 1549
In tabulis. de fortile. 1754
In tantum. de ſimo. 1638
Intantum. de coliu. detegen. 1758
Intelligentia. de verb. ſig. 1933
Intellecto. de iureiu. 829
Intelleximus. de æta. & quali. 272
Intelleximus. de iudi. 527
Intelleximus. de or. cog. 600
Intelleximus. de iis qui fil. oc. 1693
Intelleximus. de adul. 1723
Intelleximus. de no. ope. nun. 1798
Inter alia. de immu. eccle. 1405
Inter alia. de ſen. ex com. 1900
Inter cætera. de offic. iudi. or. 414
Inter cætera. de appel. 906
Inter cætera. de præben. 1035
Inter cæteras. de reſcri. 34
Inter cæteras. de ſent. & re iud. 880
Inter coniugalia. de transla. 112
Inter dilectos. de de inſtru. 770
Inter dilectos. de dona. 1161
Inter dilectos. de ex excel. præl. 1788
Interdicimus. de deci. 1237
Interfecifti. de homi. 1696
Inter monaſterium. de re iud. 894
Inter opera. de ſpon. 1434
Interpoſita de appel. 977
Inter quatuor. de cle. per. 310
Inter quatuor. de maio. & obe. 428
Inter quatuor. de cleri. non reſi. 1019
Inter quatuor. de reli. do. 1305
Inter ſolicitudines. de pur. ca. 1841
Intimaſti. de appel. 974
Intimauit. de teſt. & atteſta. 713
Inueſtigandum. de pecu. 1166
Ioannes. de cleric. coniug. 1012
Ioannes. de teſta. 1193
Ioannes. de reg. 1239
Ioannes. de homi. volun. 1715
Iordane. de eo qui cog. conſ. 1506
Ioſeph. de verb. ſig. 1933
Irrefragabili. de offi. or. 410
Irrita erit. de iis quæ fi. a præl. 1091
Is cui. de noui. ope. nun. 1802
Is qui. de ſolu. 1155
Is qui. de ſpon. 1443
Ita quorundam. de Iudæis. 1657
Item cum. de reſti. ſpo. 626
Indæi. de teſti. 716
In Indæi 1. de Iudæ. 1656
Iudçi. eo. tit. 1657
Iudicis officium. de offi. iu. 421
Iuramentum. de iureiu. 832
Iurauit. de proba. 684
Iurgantium. de ſen. & re iu. 876
Ius dictum. de verb. ſign. 1937
Iuuenis. de ſpon. 1420

L

Lator præſentium. de pign. 1141
Lator. de re iudic. 878
Lator. qui filii ſint legi. 1533
Lator præſentium. de ho. volun. 1703
Latores. de cleri. excom. 1707
Laudabilem. vt lit. pen. 670
Laudabilem. de conuer. infi. 1275
Laudabilem. de fri. 1500
Lecte coram nobis. de renun. 244
Legebatur. de ma. & obe. 413
Licet de vitanda. de elec. 113
Licet intantum. de transla. 218
Licet magiſter. de ſup. negl. præl. 247
Licet. de offi. & pote. iudi. deleg. 367
Licet. de offi. lega. 391
Licet in corrigen. dis. de offi. ord. 409
Licet. 1. de ſo. compe. 546
Licet. 2. de ſo. compe. 559
Licet. de feriis. 596
Licet. de reſti. ſpo. 621
Licet cauſam. de proba. 689
Licet. 1. de teſt. & atteſt. 717
Licet 2. de teſt. & atteſt. 748
Licet 3. de teſt. 750
Licet vobis. de præben. 1054
Licet. de deci. 1219
Licet de regu. 1249
Licet. de voto. 1281
Licet. de cenſi. 1339
Licet. de bap. 1389
Licet de ſpon. duorum. 1463
Licet. de coniug. ſeruorum. 1489
Licet de accu. 1580
Licet Heli. de ſimo. 1627
Licet. de cri. fal. 1749
Licet. de pœnis. 1856
Licet. de pœnitentiis. 1866
Ligneis. de conſe. ec. 1361
Litteræ tuæ. de dila. 592
Litteræ. de fidei. 1525
Litteræ. de ma. contra. 1527
Litteras. de renun. 223
Litteras. de ſupplen. negli. præl. 248
Litteras. de tempo. ordi. 256
Litteras. de fil. presbyterorum. 290
Litteras. de iura. calum. 585
Litteras. de reſt. ſpol. 634
Litteras. de præſump. 792
Litteras. de conſeſ. præben. 1079
Litteras. de celebra. miſſa. 1380
Litteras. de deſpon. impub. 1447
Litteras. de coniug. lepro. 1487
Litteris apo. de reſcrip. 79
Litteris. de præſump. 791
Litteraturam. de voto. 1279

M

Agnus epiſcopus. de obli. ad rati. 298
Magnæ. de voto. 1282
Maiores. de bap. 1382
Maioribus. de præben. 1028
Mancipia. de rer. permu. 1134
Mandatum apo. de reſcrip. 79
Mandato. de procur. 472
Mandato. de ſimo. 1626
Mandata de præſump. 787
Mandamus. de offi. archid. 314
Manifeſta. de pæ. & remiſ. 1863
Maritis. de adul. 1721
Martinus. de cogna. ſpiritua. 1494
Maſſana. de elec. 204
Matthæus. de ſimo. 1620
Meminimus. de appel. 912
Meminimus. qui cle. 1473
Meminimus. de accuſa. 1579
Michael. de fil. presb. 289
Michael. de vſur. 1743
Miniſterium. de of. archipresb. 319
Miramur. de fer. non ordi. 296
Monachi. de ſta. mo. 1290
Monachi. de ſen. excom. 1877
Monaſteria. de vi. & ho. cle. 993
Moniales. de pur. can. 1836
Multa ſunt. ne cle. vel mo. 1409
Multorum. de Iudæ. 1655
Mulier de conuer. coniug. 1274
Mulieri. de iureiur. 830
Mulieres. de dona. 1562
Mulieres. de ſen. excom. 1880

N

Am concupiſcentiam. de conſtitu. 17
Nam & rex. de verbo. ſigni. 1932
Nam & ego. 1932
Nauiganti de vſur. 1744
Nec epiſcopi. de temp. ordi. 254
Ne Dei. de ſimo. 1644
Ne innitaris. de conſti. 17
Nemo presbyterorum. de ſimo. 1612
Nemini dubium de offi. leg. 395
Ne nimia. de reli. do. 1310
Ne pro defectu. de elect. 177
Ne pro dilatione. de pæ. & re. 1875
Ne religioſi. de reg. 1256
Nicolao. de appel. 971
Nihil eſt. de elec. 183
Nihil prodeſt. de præſcrip. 834
Nihil obſtat. de verb. ſig. 1934
Nimis. de fil. presbyt. 292
Nimis. de iureiur. 817
Nimis iniqua. de exceſ. præla. 1793
Nimis præua. eod. tit. 1795
Niſi cum pridem. de renun. 232
Niſi eſſent. de præben. 1040
Niſi ſpecialis. de auct. & vſu pal. 220
Niſi ſpecialis. de offi. leg. 390
Nobis fuit. de iurepatro. 1331
Nobis fuit. de ſimo. 1623
Nobilis homo. de pur. can. 1835
Non amplius. de inſti. 1063
Non debet. de teſt. 757
Non debet. de conſan. & affi. 1514
Non dubium. de ſen. excom. 1879
Non eſt. de deci. 1224
Non eſt vobis. de reg. 1240
Non eſt voti. de voto. 1280
Non eſt. de ſponſa. 1426
Non iniuſte. de procur. 472
Non liceat. de cler. non reſi. 1015
Non liceat. de præben. 1025
Non licet. de reb. eccl. alienan. 1108
Non magno opere. ne cler. 1411
Non minus. de immu. eccle. 1403
Nonne bene. de præſump. 787
Nonnulli. de reſcrip. 64
Non poteſt. de ſent. & re iud. 877
Non ſatis. de ſimo. 1668
Non ſine multa. de arbi. 506
Non vt apponeres. de bapti. 1382
Nos inter. de purga. can. 1838
Nos inſtituta. de ſepul. 1199
Nos quidem. de teſta. 1170
Noſtro poſtulaſti. de pæ. & re. 1875
Noſti quomodo. de elect. 118
Noua. de pæn. & re. 1869
Nouum genus. de deci. 1214
Nouit ille. de offi. leg. 393
Nouit ille. de iudi. 532
Nouit. de appel. 924
Nouit ille. ne ſede vac. 1088
Nouit. de iis quæ fiunt à præl. 1093
Nouerit. de ſen. excom. 1913
Nouimus. de verb. ſign. 1953
Nullus. de elect. 109
Nullus de fer. non ord. 295
Nullus. de ſo. compe. 542
Nullus. de præſump. 786
Nullus epiſcopus. de iureiuran. 799
Nullus presbyter. de pig. 1141
Nullus epiſcopus. de paro. 1212
Nullus. de reg. 1238
Nullus. de iurepat. 1325
Nulli liceat. de re eccl. alien. 1110
Nulli epiſcoporum. de accu. 1574
Nulli Iudæo. de Iudæ. 1668
Nulli ſe. de ſent. excom. 1887
Nulla eccl. de conceſſ. præben. 1069
Nunc autem. de re. do. 1302
Nuncios de deci. 1216
Nuper. de bigamis. 304
Nuper. de teſti. & atteſta. 753
Nuper. de deci. 1236
Nuper. de dona. 1566
Nuper. de ſent. excom. 1899

O

Blatæ. de appel. 956
Odoardus. de fol. 1154
Officium. de offi. arch. 312
Officium. de off. archip. 320
Officii. de elect. 172
Officii. de teſta. 1177
Officii de pæn. & re. 1868
Officii. de ſenten. excom. 1914
Olim. in ti. de reſcrip. 61
Olim. de li. contestat. 565
Olim. 1. de reſt. ſpol. 631
Olim. 2. de reſti. ſpol. 643
Olim 3. eo. tit. 644
Olim. de excep. 844
Olim. de cenſi. 1352
Olim. de accu. 1601
Olim. de iniur. 1853
Olim. de verb. ſigni. 1940
Omnis anima. de cenſi. 1339
Omnis res. de reg. iur. 1962
Omnis vtriuſque. de pæ. & re. 1811
Omnes principes. de ma. & obe. 424
Omnes dies. de fer. 595
Omnibus. de cler. vena. 1762
Omnipotens. de accu. 1574
Oſius epiſcopus. de elect. 109

P

Actum. de verb. ſig. 1937
Pactiones. de pact. 444
Parochiano. de ſepul. 1209
Parochianos. de decimis. 1220
Parochianos. de ſen. excom. 1881
Paſtoralis. in tit. de reſcrip. 44
Paſtoralis. de ſacra. non iteran. 281
Paſtoralis. de offic. deleg. 362
Paſtoralis. de offi. iud. ord. 406
Paſtoralis. de cauſ. poſſ. 614
Paſtoralis. de offi. iud. ord. 476
Paſtoralis. de iudi. 492
Paſtoralis. de caus. poſſ. 614
Paſtoralis. de fide inſtru. 777
Paſtoralis de except. 837
Paſtoralis. de appel. 948
Paſtoralis. de his q̃ fiunt à præl. 1098
Paſtoralis. de dona. 1160
Paſtoralis. de deci. 1230
Paſtoralis. de iure patr. 1335
Paſtoralis. de priuile. 1822
Parentibus. de priuile. 1809
Per inquiſitionem. de elect. 148
Perlatum. de iis quę vi metus ve. 477
Perlatum. de iurepat. 1315
Perlatum. qui fil. ſint legi. 1536
Permittimus. de ſent. excom. 1929

Perai-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Capitula Decretalium.

Perniciosus.de celeb. miss. 1379
Pernicioſam.de offi.iud.ordi. 396
Per noſtras.de iurepa. 1332
Perpendimus.de ſent.excom. 1891
Perſonas.de teſti. 7.5
Perſonas.de appel. 907
Per tuas.de maio.& obed. 437
Per tuas.de arbi. 513
Per tuas.de probat. 693
Per tuas.de teſtis.& atteſt. 750
Per tuas.de appel. 958
Per tuas.de dona. 1158
Per tuas.de voto. 1288
Per.tuas de cond.appo. 1369
Per tuas.qui fil.ſint legi. 1538
Per tuas.1.de fimo. 1630
Per tuas.2.de fimo. 1637
Per tuas.3.eo.ti. 1639
Per tuas.de ſen.excom. 1912
Per venerabile.qui ſi. ſint leg. 1540
Per veſtras.de dona. 1567
Peruenit.de arbi. 507
Peruenit.1.de teſt.cog. 760
Peruenit.2.eod.tit. 761
Peruenit 1 de iureiur. 797
Peruenit 2.eo.tit. ibidem
Peruenit.1.de appel. 914
Peruenit.2.de appel. 925
Peruenit.de empt.& ven. 1114
Peruenit.de fideiuſſo. 1148
Peruenit de deci. 1216
Peruenit.de cenſi. 1340
Peruenit.de immu.eccl. 1403
Peruenit.de coniu.lepro. 1485
Peruenit.qui ſi.ſint leg. 1538
Peruenit.de adul. 1720
Peruenit.de exceſ.præla. 1780
Peruenit.de ſen.excom. 1888
P.& G.de offi.del.eg. 383
Petrus diaconus.de ho. 1708
Petitio.de procu. 467
Petitio.de iureiur. 838
Petitio.de ho.vo. 1716
Petiſtis.de priui. 1813
Piſtatis.de teſt. ſpo. 645
Placet.de coniuer.coniug. 1265
Placuit.de teſt.& atteſt. 701
Placuit.de præſcri. 833
Placuit de empt.& ven. 1112
Plerique.de pact. 443
Plerunque.de reſcri. 18
Plerunque de dona. 1564
Plures.de vſur. 1732
Porro.de diuor. 1553
Porro.de cle pug. 1718
Porro.de priuil. 1807
Porro.de ſen.excom. 1831
Porrecta.de confir.vti. 987
Porrectum.de reg. 1245
Profeſſiones.de reb.eccle.alie. 1114
Poſt ceſſionem.de proba. 685
Poſt tranſlationem.de renun. 238
Poſt electionem.de cõceſ.pbē. 1076
Poſt miſerabilem.de vſur. 1740
Poſtremo.de appel. 928
Poſtulaſti.in tit.de reſcri. 63
Poſtulaſti.de fo.compe. 552
Poſtulaſti.de reg. 1153
Poſtulaſti.de iure patro. 1336
Poſtulaſti.de fugit. 1664
Poſtulaſti.de homi.volunt. 1714
Poſtulaſtis.de conceſ. præb. 1086
Poſtulaſtis.de voto. 1289
Poſtulaſtis.de cler.ex.com. 1770
Poſtulationem.de poſtula.præla. 17
Poſtquam.de elec. 110
Potuit emphyteuta. de loca. 1131
Precariæ.de preca. 1116
Precarium.de preca. 1117
Præla torum.de accu. 1603
Præſenti. de Iudæ. 1654
Præſentium.de ſi.presb. 283
Præſentium.de teſti. 726
Præſentium.de cler.percu. 1763
Præſentata.de teſti. 751
Presbyter.de ſacra.non ite. 282
Presbyter. de pecu.cle. 1167
Presbyter.de cele.miſ. 1364
Presbyteri.de pœnis. 1856
Presbyterum.de cle.ægro. 1069
Presbyterum.de hom. volun. 1701
Præterea.de æta.& quali. 266
Præterea de offic.deleg. 330
Præterea.1.de tranſac. 451
Præterea. 2.eo.tit. 452
Præterea.de dila. 591
Præterea.de teſt.& atteſt. 721
Præterea.de teſt.cog. 762
Præterea.1.de appel. 920
Præterea.2.de appel. 931
Præterea.de præben. 1032
Præterea.de coniuer.coniu. 1257
Præterea.1. de iurepa. 1317
Præterea.2.de iur.pa. 1329
Præterea. de cenſi. 1343
Præterea. 1.de ſpon.& ma. 1420
Præterea.2.de ſponſa. 1427
Prꝛterea.ne præla.vic. ſuas. 1647
Præteres.de apoſt. 1688
Præterea.de viuris. 1737
Præterea.de cleri.percuſ. 1762
Procurationes.de cenſi. 1355
Prohibeas.de magi. 1650
Prohibemus. de deci. 1223
Prohibemus. de cenſi. 1342
Profilorum.de præb.& digni. 1041
Propter.de loca.& con. 1130
Propter.de dona. 1165
Propterea.de verb.ſig. 1934
Propoſitum.de eo qui dux.in matri- quam pol.per adul. 1478
Propoſuiſti. de foro competen. 558
Propoſuiſti.de proba. 683
Propoſuiſti.de coniecra.eccle. 1360
Propoſuiſti.de ſi.presby. 285
Propoſuit.de appel. 921
Propoſuit.de conceſ.præb. 1070
Propoſuit.de coniug.ſeruorũ 1488
Propoſuit.de cleri.excom. 1771
Prouideas.de offi.vica. 324
Prout nobis.de do.& contu. 651
Prudentiam.de offi.dele. 342
Prudentiam.de mut.peti. 564
Prudentes de dona. 1156
Puberes.de deſponſa.impu. 1246
Publicato ſcrutinio.de electi. 208
Pueris.de dilectis puerorum. 1760
Pueris.de ſen.excom. 1931

Q

Va fronte.de app. 922
Qualiter.de pact. 440
Qualiter.de cle.non reſi. 1619
Qualiter.1. de accu. 1584
Qualiter.2.de accu. 1596
Qualiter & quando.de iud. 536
Qualiter.de ele. 126
Quam graui.de cri.fal. 1750
Quam pernicioſum.de vſur. 1739
Quam ſit graue.de ex.præ. 1785
Quam ſit laudabile.de Iudæ. 1661
Quamuis.de ætа.& qual. 275
Quãuis.de offi.& po.iud.deleg. 331
Quamuis.de ſen.& re iu. 903
Quamuis. de de ci. 1221
Quamuis.de ſen. exc. 1930
Quamuis.de verb.ſig. 1934
Quamuis.de reg.iur. 1965
Quanto.de coniue. 87
Quanto.de transla. 216
Quanto.de off.iud.or. 402
Quanto. de iud. 522
Quanto.de præſum. 788
Quanto.de iureiur. 809
Quanto. de ijs quæ fiã præla. 1093
Quanto. de cenſi. 1347
Quanto te.de diuor. 1556
Quanto. de magi. 1651
Quanto.de vſur. 1743
Quanto.de priuile. 1829
Quantæ.de ſen.excom. 1918
Quæcunque.de iurepa. 1316
Quæcunque.de conſt. 19
Quæ in eccleſiarum.de iureiur. 817
Quæ mulotiens.de reg.iur. 1964
Querelam.de elec. 144
Querelam.de procur. 459
Querelam.de iureiur. 803
Querelam.de fimo. 1613
Querelam.ne præl.vic. ſuas. 1648
Quærenti.de offic.deleg. 354
Quærenti.de verb.ſig. 1948
Quæris à nobis.de ætа.& qual. 267
Quærimoniam.de iu.pa. 1321
Quæſiuit.de ijs q fiã ma-par-ci. 1101
Quæſiuit.de fluor. 1552
Quæſiuit.de verb.ſig. 1938
Quæſtum.de temp.or. 260
Quæſtiõ.de cohab.cler.& mul. 1007
Quæſtum.de re.permu. 1135
Quæſtum.de pç.& re. 1867
Quæſtioni.de appel. 919
Qui alium.de fimo. 1606
Qui alios.de hære. 1669
Quia circa.de biga. 307
Quia circa.de conſang.& affi. 1312
Quia circa.de priui. 1824
Quia clerici.de iu.pa. 1318
Quia diligentia.de elect. 112
Quia diuerſitatẽ.de conc.præb. 1072
Quia fruſtra.de vſur. 1741
Quia in cauſis.de procur. 466
Quia indicante. de præſcri. 858
Quia ingredientibus. de teſta. 1169
Quia in inſulis.de regula. 1240
Quia intentionis.de priuil. 1832
Quia intantum.de præb. 1026
Quia in omnibus.de vſur. 1733
Quia monaſterium.de rel.do. 1303
Quia nonnulli de reſcripe. 83
Quia nonnulli.de cler.non reſi. 1615
Quia nonnullis. de magiſtris. 1652
Quia nos.de auct.& vſu. 213
Quia nos.de appel. 927
Quia ingredientibus. 1169
Quia nos.de teſta. 1173
Quia plerique.de immu.ec. 1407
Quia proꝑter.de elec. 179
Quia quæſtum.de off.dele. 337
Quia ſuper his.de Iudæ. 1656
Quia V.de iudi. 530
Quia verifimile. de præſum. 789
Quicunque. de eccl.ædifi. 1358
Quicunque.de cond.ap. 1465
Qui cum ſure.de fur. 1731
Quidam.de renun. 242
Quidam.de conuer.coniug. 1258
Quidam.de cele.miſ. 1365
Quidam. de apoſta. 1690
Quidam.de ho.volun. 1716
Quidam.de priui. 1834
Quid per nouale.de ver.ſig. 1943
Qui ex timore.de re iu. 1964
Qui furatur. de fur. 1730
Qui in viuorum.de con.præb. 1068
Quintauallis.de iureiu. 816
Qui presbyterum.de pœnit. 1804
Qui res.de reb.eccl.alie. 1108
Quiſquis.de elec. 182
Qui ſcãdalizauerit.de reg.iur. 1962
Quod ad conſultationem.de ſent.& re iudi. 887
Quod autem.de iurepa. 1318
Quod autem.de pœni. 1865
Quod à prædeceſſore de ſciſma. 1687
Quod à te.de cle.coniug. 1 09
Quod clericis.de fo.compe. 546
Quod de his.de ſen.excom. 1893
Quod dei timorem.de ſta. mo. 1294
Quod dilectio.de cõſan.& affi. 1409
Quod dicitur.de verb.ſig. 1935
Quod in dubijs.de renun. 230
Quod in dubijs.de conſecra. 1360
Quod in dubijs de pœnis. 1857
Quod in dubijs. de ſen. excõ. 1900
Quod in te.de pœni.& remiſ. 1870
Quod latenter.de reg.iu. 1963
Quod nobis.de clande.deſpon. 1459
Quod no bis.qui filij ſint leg. 1537
Quod nonnullis.de priuil. 1817
Quod non eſt licitũ.de reg.iur. 1963
Quod olim.de Iudæ. 1662
Quod quidam.de pœni. 1866
Quod quibuſdam.de fideiuſ. 1151
Quod ſedem.de off.iud-or. 405
Quod ſedem.de frigi. 1418
Quod ſicut.de elect. 151
Quod ſuper his.de maio.& obe. 438
Quod ſuper his.de fi. inſtru. 776
Quod ſuper his.de vo. 1284
Quod ſuper his.de cõſan.& affi. 1311
Quod tranſlationẽ.de reſp ord. 255
Quod tráſlationem. de offi.leg. 393
Quoniam conſtitutio.de conſti. 28
Quoniam.de fil. presby. 288
Quoniam abbas.de off.deleg. 335
Quoniã apoſtolica.de off. dele. 385
Quoniã in plerisque.de offi.ord. 413
Quoniã frequẽter.vt li. nõ cõte. 574
Quoniam in parte.de ſenjs. 595
Quoniam contra.de proba. 694
Quoniam aliqua.de teſti. 702
Quoniam omne.de præſcrip. 874
Quoniam.de vi.& ho.cle. 924
Quoniam à nobis. de deci. 1220
Quoniam.de iure patro. 1316
Quoniam.de fimo. 1641
Quoniã.1. ne præla.vices ſuas. 1647
Quoniam 2.eo.tit. 1648
Quoniam eccleſia. de mag. 1642
Quoniam.de vſur. 1735
Quoniam.de priuil. 1814
Quoniam.de coniug.lepro. 1486
Quorundam.de teſta. 1168
Quoſdam.de præſum. 788
Quoties.de pœ. 440
Quoties.de teſti. 703
Quoties.de fimo. 1607
Quoties.de purg.can. 1837

R

Raynutius.de teſta. 1181
Raynaldus.de teſt. 1183
Ratio nulla.de præben. 1015
Recepimus.de priui. 1808
Recolentes. de ſta.mo. 1292
Referente.de præben. 1027
Referente.qui ſi.ſint legi. 1537
Referente.de deli. pue. 1760
Relatum eſt.de off.deleg. 341
Relatum.de cle.non reſi. 1616
Relatum. de præben. 1029
Relatum.de conceſ.præben. 1070
Relatum.1.de teſta. 1174
Relatum.2.eo.tit. 1175
Relatum.de ſepul. 1200
Relatum.de iure pa. 1328
Relatum.ne cle.vel mo. 1414
Relatum.qui matr-accuſa.poſ. 1548
Relatum.de ſen.excom. 1909
Relinqui.de cuito.Eucha. 1393
Repellantur.de accu. 1575
Reprehenſibilis.de appel. 923
Requiſiſti.de teſta. 1178
Requiſiuit. de ordi. ab epiſcopo qui renun. epiſcop. 262
Requiſiuit de in integ.reſti. 486
Requiſiuit.de ſpon. 1431
Reſponſo.de ſen.excom. 1915
Rex pacificus.in procę. 2
Rodulphus. de reſcrip. 76
Rurſus.qui cleri.vel vo. 1476

S

Acerdotibus.ne cle.vel mo. 1410

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Capitula Decretalium.

Sacris. de his quæ vi met. 485
Sacris. de sepult. 1208
Sacris. de sent. excom. 1909
Sacro. de sent. excom. 1910
Sacrosanctæ. de elect. 192
Salubriter. de vsur. 1742
Sancto concilio. de succe. ab intestato. 1195
Sanctorum. de præscri. 855
Sanctum. de cens. 1338
Sane dilecto. de renun. 229
Sane super eo. de temp. ord. 250
Sane 1. de offi. deleg. 327
Sane 2. de offi. deleg. 334
Sane. de arbi. 505
Sane. de foro comp. 542
Sane 1. de cler. coniug. 1008
Sane 2. de cler. coniug. 1010
Sane. de reg. 1243
Sane. de conuer. coniug. 1260
Sane. de celeb. miss. 1378
Sane. de excef. præla. 1783
Sane. de priuil. 1809
Scientes. de cens. 1339
Scisciratus. de rescript. 42
Scribam. de præsump. 788
Scriptum. de elect. 174
Scripta. de fide instr. 767
Scripta. de collu. detegen. 1756
Scripturæ. de vo. & vo. redem. 1280
Secundum. ne cler. vel mon. 1413
Secundo requiris. de appel. 932
Sedes Apostolica. de rescript. 46
Sed hoc. de succef. ab intesta. 1195
Sed nec. ne cler. vel mon. 1413
Sententia. de sent. & re iud. 876
Sententiam. ne cler. vel mon. 1415
Sæpe contingit. de resti. spol. 644
Sæpe contingit. de appel. 935
Series. de testi. 720
Si alienius. de elect. 209
Si aliquis. de hom. volun. 1698
Si aliquando. de sent. excom. 1914
Si à patre. de infan. & lan. expo. 1694
Si autem. de rescrip. 38
Si autem. de coha. cler. & mul. 1004
Si aduersarius. de eo qui mit. in possessionem. 669
Si aduersus. de hære. 1676
Si archiepiscopus. de temp. ord. 253
Si bos. de iniur. 1852
Sicut. de rescrip. 30
Sicut. de sup. negli. præl. 246
Sicut. de transact. 444
Sicut. de syndi. 476
Sicut. de proba. 681
Sicut. de testib. 708
Sicut. de præsump. 785
Sicut 1. de iureiur. 805
Sicut 2. de iureiur. 824
Sicut 3. de iureiur. 826
Sicut. de sent. & re iud. 888
Sicut. de cohab. cler. & mul. 1003
Sicut 1. de regula. 1246
Sicut. 2. de regul. 1248
Sicut. ne cler. vel mona. 1414
Sicut. de sponsi. 1435
Sicut. de accus. 1600
Sicut 1. de fimo. 1607
Sicut 2. de fimo. 1634
Sicut 3. de fimo. 1640
Sicut. de Iudæ. 1660
Sicut 1. de hære. 1671
Sicut 2. de hære. 1685
Sicut 1. de hom. volun. 1698
Sicut 2. de hom. volun. 1713
Sicut. de excef. præla. 1784
Sicut. de priuileg. 1803
Sicut. de sent. excom. 1910
Si cautio. de fide instru. 783
Si celebrat. de cler. excom. 1774
Si clericus. de foro comp. 543
Si concubinę. de sent. excom. 1928
Si conditiones. de condi. appo. 1470
Si confiterit. de accus. 1578
Si culpa. de iniur. 1814
Si de terra. de priuileg. 1807
Si diligenti. de foro comp. 548
Si diligenti. de præscript. 868
Si dominus. de fimo. 1606
Si duobus. de appel. 910
Si ecclesia. de conse. eccl. 1363
Si egressus. de iniur. 1852
Si episcopus. de paro. 1210
Significasti. de elect. 110
Significasti. de offi. archid. 316
Significasti. de offi. & pote. iudi. delega. 331
Significasti. de foro comp. 557
Significasti. de iurepat. 1326
Significasti. de eo qui dux. in matri. quam pol. per adul. 1483
Significasti. de diuor. 1554
Significasti 1. de hom. volun. 1707
Significasti 2. eod. tit. 1709
Significasti. de adult. 1722
Significauit. de rescript. 77
Significauit. de corp. vitia. 300
Significauit. de offi. iudi. ord. 401
Significauit. de testibus & attestationibus. 742
Significauit. de appel. 942
Significauit. de paro. 1212
Significauit. de conuer. coniu. 1271
Significauit. de cens. 1345
Significauit. de eo qui dux. in matrimo. 1479
Significauit. de donat. inter virum & vxorem. 1562
Significauit. de Iudæis. 1661
Significauit. de pœnit. 1864
Significauit. de sent. excom. 1888
Significauerunt. de iud. 540
Significauerunt. de test. & attest. 733
Significauerunt. de excep. 849
Significatum. de præben. 1030
Significatum. de regula. 1243
Significante. de rescript. 75
Significante. de appel. 975
Significante. de pig. 1146
Significante. qui matri. accusa. possunt. 1550
Signifieantibus. de offi. deleg. 380
Significantibus. de libe. obla. 561
Significantibus. de appel. 943
Significantibus. de no. op. nun. 1802
Significantibus. de purg. vulg. 1850
Si hæredes. de testa. 1172
Si instrumenta. de fide instr. 784
S i inter virum. de sponsi. 1443
Si iustus. de appel. 980
Si legitimus. de accusa. 1573
Si læserit. de iniur. 1852
Si perfodiens. de homic. 1696
Si princeps. de rer. permu. 1133
Si pro debilitate. de offi. deleg. 328
Si proponente. de rescript. 82
Si qua mulier. de diuor. 1552
Si qua per adoptionem. de cognalega. 1498
Si quando. de rescript. 34
Si quando. de offi. deleg. 332
Si quem. de sent. excom. 1930
Si qui clericorū. de cler. coniu. 1008
Si qui testium. de test. 707
Si qui s. de maior. & obed. 423
Si quis 1. de foro comp. 541
Si quis 2. de foro comp. 543
Si quis. de confir. vti. vel inuti. 982
Si quis. de vita & hone. cler. 992
Si quis. de reb. eccle. non alie. 1110
Si quis. de pecu. cler. 1168
Si quis. de regu. 1238
Si quis. de bapt. 1381
Si quis. de presby. non bapt. 1390
Si quis. de cland. defpon. 1458
Si quis. de eo qui dux. in matr. quam pol. per adult. 1484
Si quis. de eo qui cognouit consan. vxor. suæ. 1499
Si quis. de accus. 1573
Si quis. de fimo. 1645
Si quis. de hære. 1670
Si quis. de homi. volunt. 1695
Si quis. de fur. 1731
Si quis. de cler. percu. 1762
Si quis 1. de cler. excom. 1766
Si quis 2. de cler. excom. ibidem
Si quis. de cler. non ord. 1776
Si quis 1. de purg. cano. 1836
Si quis 2. de purg. cano. 1837
Si quis 1. de iniur. & dam. dato. 1852
Si quis 2. de iniur. ibidem
Si quisquā. de coha. cler. & mu. 1002
Si quorundam. de solu. 1153
Si rixati. de iniur. 1851
Si sacerdos. de offi. ord. 397
Si scripturam. de fide instru. 767
Si seduxerit. de adult. 1720
Si venditori. de empt. & vendi. 1127
Si vero. de iniur. 801
Si vero. de iurepat. 1323
Si vero 1. de sent. excom. 1877
Si vero 2. eod. tit. 1878
Si vere. de sent. excom. 1905
Si vir. de cog. spiri. 1492
Si vir. de adult. 1721
Solite. de maio. & obed. 424
Sollicite. de resti. spol. 622
Sollicitudinem. de appel. 950
Sopite. de cenfi. 1346
Sponſam. de ſponſ. 1424
Statuimus. de ſup. negl. præla. 246
Statuimus. de maior. & obed. 434
Statuimus. de transact. 445
Statuimus. de reg. 1255
Statuimus. de cultu. Eucha. 1393
Statuimus. de maledi. 1765
Studuisti. de offi. lega. 388
Sua nobis. de offi. vic. 325
Sua nobis. de appel. 971
Sua nobis. de confirm. vti. 990
Suam ad nos. de pœnis. 1859
Suam nobis. de fimo. 1625
Subdiaconos. de temp. ord. 250
Suborta. de sent. & re iud. 897
Suffraganeis. de elect. 120
Suggestum. de appel. 915
Suggestum. de deci. 1217
Suggestum. de iurepatr. 1327
Super inordinata. de præb. 1056
Super illa. de fecun. nup. 1572
Super litteris. de rescrip. 52
Super quæstionū. de offi. delega. 355
Super quodam. de sta. mo. 1293
Super quibusdam. de verb. sig. 1952
Super spoliatione. de or. cog. 605
Super specula. ne cle. vel mo. 1416
Super specula. de magist. 1653
Super specula. de priui. 1831
Super eo. de elec. 120
Super eo. de bigamis. 303
Super eo. de offi. deleg. 337
Super eo. de transac. 449
Super eo. de iis quæ vi met. 485
Super eo. 1. de testi. & atteſt. 710
Super eo. 2. de testi. & attesta. 716
Super eo. de testi. cog. 759
Super eo. 1. de appel. 912
Super eo. 2. de appel. 913
Super eo. de coha. cler. & mul. 1004
Super eo. de paro. 1211
Super eo. de regu. 1242
Super eo. de cenfi. 1355
Super eo. de condi. appo. 1468
Super eo. de cog. spi. 1493
Super eo. de eo qui cog. consang. vxo. suæ. 1502
Super eo. de consan. & affi. 1508
Super eo. de rap. 1734
Super eo. de vsur. 1734
Super eo. de crimi. fal. 1745
Super eo 1. de sen. excom. 1876
Super eo 2. de sent. excom. 1920
Super his. de test. cog. 763
Super his. de accu. 1583
Super his. d e pœnis. 1855
Super hoc. de renun. 226
Super hoc. de eo qui dux. in ma. qui pol. per adul. 1480
Suscepimus. de ho. vo. 1705
Susceptis. de cau. pof. 608
Suscitata. de restitu. in integ. 497
Suspicionis. de offi. delega. 381

T

TAm literis. de testib. 718
Tanta est. qui fil. fint legi. 1534
Tanta est. de fimo. 1061
Tanta est. de excef. præl. 1796
Te nobis. de cler. pereg. 311
Tenor. de sent. & re iud. 882
Te referente. de celeb. miss. 1375
Tertio loco. de prob. 683
Tertio loco. de præsump. 791
Testimonium. de testi. 755
Theodosius. de statu mona. 1296
Thomas. de corp. vitia. 302
Trac flato. de constitu. 16
Transmissam. de elect. 123
Transmissæ. de iurepatro. 1337
Transmissę. de eo qui cognou. consang. vxoris suæ. 1501
Transmissæ. qui fil. fint leg. 1531
Transmissæ. de verb. sign. 1960
Treugas. de treuga & pace. 438
Tua, & infra. de deci. 1226
Tua fraternitas. de conse. eccle. 1359
Tua fraternitas. de despō. imp. 1445
Tua fraternitas. de spon. duo. 1464
Tua fraternitas. de aduol. 1724
Tua nos. de cler. peregrin. 309
Tua nos 1. de iureiur. 804
Tua nos 2. de iniur. 816
Tua nos. de coha. cler. & mul. 1006
Tua nos. de cler. ggro. 1061
Tua nos. de eccle. ædifi. 1401
Tua nos. de sponſ. 1438
Tua nos. de cog. spi. 1497
Tua nos. de consan. & affini. 1512
Tua nos. de fimo. 1636
Tua nos. de hom. volun. 1712
Tua nos. de vsur. 1738
Tua nos. de sent. excom. 1888
Tua nobis. de testa. 1186
Tua nobis. de deci. 1227
Tua nobis. de verb. sign. 1960
Tua nuper. de his quæ fi. à præl. 1097
Tuam. de ætate. 271
Tuam. de ord. cog. 604
Tuarum. de priuileg. 1810
Tuas dudum. de spon. duorum. 1464
Tuas dudum. de vsur. 1740
Tuæ discretionis. de pœnis. 1858
Tuæ fraternitatis. de cler. pereg. 310
Tuæ fraternitatis. vt li. non cont. 572
Tuæ fraternitatis. de cle. nō resi. 1021
Tuæ fraternitatis. de præb. 1039
Tuæ fraternitatis. de eo qui cognoconsang. vxoris suæ 1506
Tuæ fraternitatis. de sponſ. 1438
Tuæ fraternitati. de procu. 464
Tuæ fraternitati. de apoſta. 1690
Tuæ litteræ. de cler. p sal. prom. 1777
Tuæ nobis. de despon. impub. 1457
Tuis quæstionibus. de testi. 739
Tuis quæstionibus. de præb. 1043
Tum ex litteris. de in integ. resti. 493

V

VAcante. de præb. 1047
Vbi nō est. de despon. imp. 1446
Vel nō est compos. de temp. ord. 258
Venerabilis. de iudi. 539

Venera-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Capitula Decretalium.

Venerabilis. de dolo & contu. 663
Venerabilis. de testib. cogen. 765
Venerabiles. de confir. vti. 988
Venerabilis. de præb. 1057
Venerabili. de offi. deleg. 378
Venerabili. de testi. & attesta. 753
Venerabili. de censi. 1356
Venerabili. de sent. excom. 1915
Venerabili. de verb. sig. 1944
Venerabilem. de elect. 165
Venerabilem. de excep. 852
Veniens. de renunt. 242
Veniens. de fil. presby. 284
Veniens. de transact. 450
Veniens. de testi. & attesta. 709
Veniens 2. de test. 737
Veniens. de iureiur. 807
Veniens. de præscript. 872
Veniens. de reg. 1251
Veniens. de conuer. coniug. 1269
Veniens. de presby. non bapt. 1391
Veniens 1. de sponsa. 1428
Veniens 2. eod. tit. 1430
Veniens. qui cler. vel vo. 1475
Veniens. de eo qui dux. in mat. quã pol. per adul. 1483
Veniens. de cog. spi. 1496
Veniens 1. de eo qui cogno. consan. vxoris suæ. 1500
Veniens 2. eod. tit. 1505
Veniens. de accus. 1581
Veniens. de simo. 1618
Veniens. de ijs qui fil. occi. 1692
Veniens. de eo qui or. fur. fusce. 1778
Veniens. de sen. excom. 1887
Venientis. de vo. & vo. redem. 1278
Venientes. de iureiur. 811
Vergentis. de hære. 1675
Veritatis. de dolo & contu. 659
Veritatis. de iureiur. 806
Verum. de foro comp. 545
Verum. de iureiur. 807
Verum. de conuer. coniug. 1258
Verum. de con. appo. 1467
Vestra. de cohabi. cler. & mul. 1004
Vestra. de loca. & conduc. 1129
Videt nobis. qui matr. accu. poss. 1548
Vidua. de reg. 1239
Vigilanti. de præscrip. 856
Vir qui à stipite. de consang. & affinitate. 1516
Vir autem. de secun. nupt. 1571
Vltra tertiam. de testi. 756
Vna sententia. de appel. 980
Vniuersitatis. de sent. excom. 1892
Vno delegatorum. de offi. deleg. 385
Volens. de purifi. post partum. 1398
Volentes. de offi. lega. 394
Vt abbates. de æta. & quali. 264
Vt archidiaconus. de offi. archi. 311
Vt archipresbyter. de off. archip. 318
Vt bigami. de biga. 303
Vt clerici. de regu. 1238
Vt clericorũ. de vi. & hon. cler. 997
Vt cõmutationes. de rer. perm. 1134
Vt consultationi. de cler. coniu. 1014
Vt debitus. de appel. 960
Vt dominicis. de paro. 1211
Vt famę. de sent. excom. 1906
Vt filij psbyterorũ. de fil. presb. 283
Vt in domibus. de immu. eccl. 1402
Vt iuxta. de offi. iud. ord. 417
Vt laici. de vita & hone. cler. 991
Vt mensuræ. de empt. & vend. 1122
Vt nostrum. de offi. archi. 315
Vt nostrum. de appel. 956
Vt nostrum. vt eccle. benefi. 1104
Vt nullus. de præb. & digni. 1025
Vt præteritæ. de elect. 18.
Vt primicerius. de offi. primice. 321
Vt priuilegia. de priuileg. 1827
Vt quisque. de vi. & hon. cler. 992
Verum autem. de cog. spi. 1492
Vt sciat se. de offi. sacristæ. 322
Vt singulę. de offi. archipresb. 320
Vt super aliqua. de reb. eccl. alie. 1112
Vt vnusquisque. de pecu. cler. 1167
Vxoratus. de conuer. coniug. 1261

FINIS

MATERIAE

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

MATERIAE SINGVLARES, QVAE IN VARIIS DECRETALIVM GLOSSIS ADNOTANTVR.

Primus numerus columnam, secundus numeros in medio paginæ positos denotant. Verum quando solus primus apparet, in principio ipsius columnæ require.

A

BBAS, non conuentus conueniri debet. columna 55. 50
Abbas ad Synodum venire tenetur. 418. 60
Abbatis negligentia per episcopum suppletur. 419. 60
Abbates habentes populũ non exemptum tenentur ad synodum venire vel capellanum, qui præsit populo non exempto mittere. 429. 10
Abbas pōt esse laicus causa necessitatis. 278. 10
Abbas simpliciter constitutus ad agendum, q̃ sine capituli licentia nō possit. 440. 60
Abbas excommunicatus actiones populares prosequi non potest. 538. 70
Abbas quæ iura potest præscribere. 865. 60
Abbas an possit donare. 1157. 70
Abbatissa potest beneficia conferre. 431. 70
Abbatissa an possit habere iurisdictionē. ibidem
Abbatissa nequit absoluere. 1905. 10
Absentia clericorum variatur varietate temporum. 577. 50
Absentia impedit actus validitudinem. 702. 50
Absentes an sint ad electiones vocandi. 127. 60
Absentes a quam remoto loco sunt vocandi ad electionem. 169. 70
Absolutio excommunicationis data omisso iuramento an teneat. 1887. 40
Absolutio ad cautelam non fit, nisi hoc exprimatur. 70. 10
Absolutio an possit fieri per capitulum sede vacante. 1090. 50
Absolutio criminis triplex. 1575. 50
Absolutio non prodest quo ad Deum ei qui viri indifferetum quærit, vt per imperitiam illum absoluat. 1872. 40
Absolutio p veritatis suppressionē nulla 2. 400. 40
Absolutus non est qui aliquid de veritate suppremit. 104. 30
Absolutus absolutionis litteras custodire debet. 1369. 50
Absolutus absolutionis litteras obtineat. 1773.
Accipere semper, & nihil dare, turpe est. 1156. 60
Accusat qſq; quis cuius auctor repellit. 1551. 60
Accusator quis dicatur. in textu. 1936
Accusatur vnus à pluribus. 1757. 10
Accusatio quibus personis est prohibita. 1573. 50
Accusatio suppositi partus nūquā claudit. 1869. 20
Accusatio vel denuntiatio quandoque permittitur illi, qui à iure excipiendi excluditur. 942.
Accusatio, inquisitio, & denuntiatio diuersos habent effectus. 1599. 50
Accusatore absente non semper est accusatus præsens absoluendus. 1580. 60
Accusatus de crimine, quòd testis esse non potest pendente accusatione. 757. 70
Accusatus an possit iterum accusari. 1575. 50
Acta originalia penes actorem causæ remanere debent. 700. 50
Actione deficiēte officiū iudicis implorat. 230. 60
Actio est inanis, quæ excluditur inopia debitoris. 1154. 60
Actio arbitraria propter locum cui, & ad quid datur. 383. 50
Actiones interrogatoriæ qñ habent locū. 679. 50
Actionis diffinitio. 527. 50
Actiones plures an simul ꝓponi possint. 1312. 70
Actionum cessiones an teneant. 505. 10
Actiones bonæ fidei & stricti iuris differūt. 841. 50
Actore non probante, non semper reus est absoluendus. 11. 6. 30
Actio inepta an & qñ à iudice reijci possit. 535. 50
Actio generalis quid continere debet. 562. 30
Actio ratione alienationis factæ causa mutandi iu dicij competit, si tria concurrant. 504. 10
Actio confessoria cui datur. 535. 50
Actio negatoria cui datur. ibidem
Actio an sit secundū canones ꝓponenda. 527. 30
Actionis nomen in libello exprimere pars non cogitur. 526. 70
Actionem ineptam proponenti silentium est imponendum. 188. 10
Actionem realem proponens quid exprimere debet. 561. 60
Actiones bonæ fidei sunt xvij. 841. 50.
Actionum cumulus admittitur. 145. 10
Administratio nulla ecclesiastica emi vel vendi potest. 1640. 50
Admonitio vindictam præcedere debet. 994
Aduentiū non cōmittitur ab ignorante. 1478. 70
Adulterium sine dolo non committitur. 1534. 30
Aduerbia & non nomina remunerantur à Deo. 1657. 20
Aduocatum sibi debent partes eligere. 420. 70
Aduocati error quamdiu potest reuocari. 968. 70
Aduocati confessio an pjudicet clientulo. 1353. 50
Aduocatus de aduocatione tenetur decimas soluere. 1231. 10
Aetatem maiorem vel minorem allegans, quod probare teneatur. 688.
Aeterna promittuntur in lege noua. 16. 70
Affectus nullus potest superare paternū. 1532. 20
Affinitas contrahitur etiam per coitum illicitum, require in arbore affinitatis.
Affinitatis genera. 1514. 10
Agens personaliter causam exprimere debet. 562.
Albergaria quid. 1330. 10
Alienator, qui in ecclesiæ præiudicium, alienat etiam si iurasset non reperire, quòd alienationē reuocare teneatur. 1111. 30
Alienatio quæ de iure non tenet, an ratihabitione confirmetur. 1092. 60
Alienatio rei ecclesiasticæ non nisi capituli approbatione valet. 1092. 50
Alienatio large & stricte accipitur. 1110. 60
Alienatio non est, si de fratre in sororem transferatur. 1096. 70
Aliquid in genere licet, quod in specie non licet. 397. 50
Alius pro alio in causa communi post litem contestatam accipitur volens agere pro ipso præstita cautione de rato. 656
Alius non semper facit positionem. 47. 20
Allegans fraudem, fraudem monstrare tenetur. 1789. 70
Ambitio repellit à dignitate. 173. 70
Angariæ quid. 1404
Animæ tria insunt. 8. 50
Animę defunctorū quatuor modis soluūt. 1379. 30
Annus quot dies habet. 1938. 70
Anniuersarium quid. 1379. 10
Aphæresis quid. 1936. 30
Apocrisarius quis dicitur. 110. 70
Apostata dicitur tripliciter. 255. 50
Apostatam illum dicit Inno. qui sine causa dimittit professionē quā dimittere non licet. 255. 60
Appellare ad Papam omissis mediis non semper licet. 961.
Appellare unicuique si grauetur, licere, iuris cōmunis esse. 29. 70
Appellare volens ad quem appellabit. 961. 30
Appellare timens an ꝓ appellate habeat. 980. 50
Appellari an possit ab executore. 364. 70
Appellans appellationi non deferendo, quòd appellationi renuntiare videtur. 933. 70
Appellationē nō prosequēdis, qualis pœna. 41. 60
Appellatio & supplicatio differunt. 492. 70
Appellans à sententia lata super furto an infamis efficiat, si appellationē nō prosequatur. 937. 50
Appellans an possit in causa appellationis aliam causam proponere, quam appellando non expressit. 971. 50
Appellans qui succumbit, indistincte expensas dabit. 654. 50
Appellans à certo iudice non tenetur coram illo litigare. 915
Appellans qualiter tenetur appellationem suam prosequi. 936. 50
Appellans iniuste, in expensis est cōdemnandus. 734. 60
Appellans an debeat causas exprimere. 980. 70
Appellans appellationis suæ potest terminum statuere. 971. 50
Appellans in duobus instruitur. 977. 70
Appellans cum non debeat appellare sine probabili causa, quā causam dicemus probabile. 963
Appellans multis ex causis potest impediri in prosecutione appellationis. in textu. 908
Appellans quòd non audiatur, vbi propter delictum ius appellare prohibeat, maxime in correctoriis. 29. 70
Appellans re non integra, quòd appellationi non nisi refectis expensis, renuntiare potest. 41. 70
Appellans sit cautus in duobus. 977. 70
Appellans à grauamine an debeat probare causam appellationis esse veram. 887. 50
Appellatus non debet præuenire diligentiam appellantis. 984. 30
Appellatio ab articulo separato à principali, puta expensarum contumaciæ, principale non impedit. in textu. 913
Appellatio interposita super sententia delegati ꝓ iudicē recusationis, ad quē deuoluatur. 543. 50
Appellatio licet remota sit in litteris: nihilominōes, quorū interest appellare possunt. 738. 70
Appellatio omnis in iure & expressa & approbata permissa est. 948. 10
Appellatio impedire non potest ne id fiat, quod edicto perpetuo fieri iubetur. 1070. 70
Appellatio & noui operis nūtiatio differūt. 129. 60
Appellatio in sententia excommunicationis non est necessaria. 1912. 70
Appellatio an possit interponi in iudicis amentia. 915. 60

Appella-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Appellatio & citatio peremptoria in aliquibus conueniunt. 936. 70
Appellatio est oppressorum leuamen. 906. 60
Appellatio quoties interponi potest. 972. 50
Appellatio an impediat per confessionē. 946. 70
Appellatio multis in casibus indulgetur, etiam si in rescripto remouetur. 948. 10
Appellatio non expressa causa an valeat. 570. 70
Appellatio interposita omisso medio an valeat. 972. 70
Appellationis terminus an possit per partes Præuenirī. 955. 60
Appellationis prosequendæ tempus datur fauore appellantis. 41. 50
Appellationis iudex an possit altera parte absente procedere. 244
Appellationi non renuntiat, qui pro ea arbitros assumit. 243
Appellationis remotio quid hodie operet. 959. 70
Appellationem remouet solus princeps. 356. 50
Appellatione quæ reuocentur. 900.
Appellatione interposita nihil innouandū. 955. 60
Arbiter esse nequit laicus pro re spirituali. 192. 70
Arbiter incertus esse non debet. 2.
Arbitris sententia si sit iniqua, an illi stetur. 808. 10
Arbitri iuris cōpellunt arbitriū suscipere. 387. 10
Arbitri sententia non infamat. 512. 50
Arbitris aliquæ causæ sunt interdictæ. 412. 70
Arbitri an & quando. de in integrum restitutione cognoscere possint. 502. 10
Arbitris si causa committatur, & ea sine quibus committuntur. 382. 10
Arbitrium contra ius & formam compromissi non valet. 243
Arbitrio arbitratoris seu amicabilis compositoris standum, etiam iniquo: nisi euidens sit, & notoria iniquitas. 988. 20
Arbitria in multis differunt à iudicijs. 516. 70
Arbitro multa sunt interdicta. 511
Arbitrio non seruato ad quid agitur. 511. 10
Arbitrio iniquo standum non est. 514. 20
Archidiaconus an habeat curam animarū. 516. 70
Archidiacono an liceat excommunicare. 201. 70. 313. 40. & ibidem. 50
Archidiacono quā habeat iurisdictionē. 314. 50
Archidiaconi si sunt plures in aliqua ecclesia, & dirigatur rescripum archidiacono illius, de quo est intelligendum. 337. 60
Archidiaconi iurisdictionē habēt à canone. 398. 50
Archidiacono mortuo, an possit futuro præsentari. 1782. 10
Archidiaconatus dignitas est, licet fori contentiosi vel pœnitentialis curam non habeat. in textu. 201. 10
Archiepiscopus eligendo an confirmare videatur. 135. 70
Archiepiscopus quòd ius pinguius habet quàm sui subditi habeant. 402.
Archiepiscopus est iudex suorum suffraganeorū, sed non subditorum suffraganeis. 1785. 70
Archiepiscopus quandoque subest epo. 413. 70
Archiepiscopi & legati possunt in sua prouincia remissiones facere. 1875. 50
Argumentum concessum intelligitur quod expresse non prohibetur. 215. 70
Argumentum vnde dicatur. 1935. 40
Argumētū à cōtrario sensu est fortissimū. 1696. 70
Arma an possint portari per clericos. 992
Arma clericorum sunt lachrymæ 1288
Arrogatio & adoptio differunt. 1499. 50
Assisij qui dicantur. 12. 50
Auarus quis dicatur. 94. 70
Auditorium quid est. 660. 10
Auferre & detinere iniuste eadem esse iura reputant. 645. 50
Authentica scriptura quæ dicitur. 767. 20
Auctoritas maioris in iuramento semper excepta intelligitur. 812. 10

B

Baculi episcopalis significatio. 279. 70
Baptismus à quocumque conferatur, ratū est, & firmum, modo in ecclesiæ forma. 10. 70
Baptismi tres sunt effectus. 1387. 10
Baptismus non recipitur per amentes vel dormientes. 1387. 50
Baptismus est triplex. 1391. 40
Baptismus ab alijs sacramentis differt. 1776. 20
Beneficij etiā modici, an sit mētio facienda. 82. 60
Bñficij impetrator multa exprimere debet. 82. 60
Beneficio debet priuari, qui culpa sua non potest ordinari. 117. 40
Beneficia plura qñdoque licite obtinentur. 201. 70
Beneficium simplex an possint illegitimi obtinere ex episcopi dispensatione. 292. 70
Beneficia propter officia constituta sunt. 336. 60
Beneficia per episcopum & capitulum de iure sunt conferenda. 412. 50
Beneficia conferri nequeunt per capitulum sede vacante. 431. 30
Beneficiū abiurans potest illud repetere. 813. 50
Beneficium coniugato conferri nequit. 1028. 60
Beneficium conferens an exerceat liberalitatem, & faciat gratiam. 1029. 70
Beneficio cuicto an teneatur episcopus qui contulit. 1035. 60
Beneficiorum incompatibilium dispensationem solus Papa concedere potest. 1051.
Beneficium duplex curatum si de facto per aliquem possideatur, an valeat primi impetratio, hoc tacito. 1076. 40
Beneficia vacare possūt sepe sine morte. 1085. 70
Beneficia spectantia ad collationē prælati nō possunt cōferri per capitulū sede vacāte. 1090. 50
Beneficium ex sola permutatione non potest quis confequi. 1136. 50
Beneficia principis nō debēt esse iniqua. 1399. 60
Beneficium principis, an sit semper latissime interpretandum. 1510. 10
Beneficium sperare propter senium an sit simoniacum. 1612. 10
Beneficiatus sufficiēter bñficiari nō debet. 431. 30
Beneficiatus an possit seruire ecclesiæ per vicarium. 1016. 30
Beneficiatus si religionem ingreditur, an eius beneficium conferri possit intra probationis annum. 1255. 70
Beneficiatus an possit aliquem præsentare ad titulum sui beneficij. 1336. 70
Bigamus quinque modis quis dicitur. 303. 40
Bigami an possint dispensatiue promoueri. 303. 60
Bigami quando non possunt ordinari. 307. 40
Bigamus non est, qui à se corruptam duxit vxorem. 308. 10
Bisextus vnde dicitur. 1938. 70
Bona fides in non habente titulum non præsumitur. 870.
Bona fides in quocumque contractu interuenire debet. 841. 60
Bona Ecclesiæ pauperum sunt. 854. 60
Bonum facere an quis cogendus sit. 993. 60
Boni cum malis quandoque temporaliter punitur. 1101. 60
Bonus quiliber præsumitur. 1336. 10
Bonum non esse faciendum mali ptextu. 1412. 50
Bona aliena quibus sint restituenda. 1700. 70
Bona in hac vita mortali facta valent ad multa. 1866. 60
Bullæ apostolicæ multipliciter falsantur. 1749. 70

C

Calor incōsultus calumniæ vitio caret. 1273. 60
Calumnia qualiter punitur. 1759. 50
Canon quid appelletur. 15. 10
Canones sunt multiplices. 15. 10
Canonia quid. 84. 10
Canonica portio. 1194. 70
Canonica non derrahitur derelictis pauperibus. 1200. 40
Canonicatum habens diu præbenda carere non debet. 1079. 70
Canonici quod neq; augere, neq; diminuere cano nicorū seu præbendarū numerū possint. 28. 10
Canonicorum seu præbendarum numerus certus pie loci magnitudine in ecclesijs episcopi iudicio ordinetur. 28. 10
Canonicorum numerus potest minui diminutis fructibus. 28. 10
Canonicus suspensus an eligere possit. 93. 50
Canonici vocantes non vocandos an possint illis non expectatis eligere. 128. 20
Canonici sunt quasi hæredes quo ad ius eligendi. 515. 50
Canonicus regularis archidiaconus fieri potest. 1634. 70
Canonicus regularis an possit præsici ecclesiæ secularī. 1289
Capella inuito patrono nō potest fieri collegiata. 1331. 70
Capitulū pōt ecclesiā supponere interdicto. 412. 30
Capitulum quædam potest sede vacante. 431. 10
Capitulo contra prelatum agenti debet à iudice actor ad litem dari. 943. 70
Capitulum potest constitutionem facere. 1500. 70
Cardinales possunt compelli ad Papam eligendum. 114. 30
Cardinales vnde dicuntur. 319. 20
Carena quid dicatur. 1463. 30
Carnis copula plumptione violēta, bastur. 791. 40
Castitas maior exigit in vxore, q̄ in viro. 307. 50
Casus fortuitus non imputatur sine culpa 268. 60
Casus nōnulli in quib. scripturo nō currit. 861. 50
Cathedratici nomine duos solidos à qualibet iuæ diœcesis ecclesia prætereuam à monasteriis episcopus petere potest. 416
Causarū merita præsens pars vtraq; pādit. 60. 30
Causa cessante, cessat effectus, dupliciter exponi potest. 239. 70
Causæ cedendi quot & quales. 2320. 70
Causa criminalis non delegatur 357. 30
Causæ continentia, an possit aliqñ diuidi. 540. 70
Causa si simpliciter committitur, quod tam causa possessionis quàm proprietatis commissa intelligitur. 675. 70
Causam quæ contingunt, & quibus possit melius instrui, inquirenda sunt. 699. 70
Causæ sanguinis an possint delegari. 1415. 60
Causa criminalis an possit delegari. 1728. 10
Causæ vbi communes sunt maiori & minori iudici, vt in episcopo & archidiacono maior præfertur, si citat. 1757. 30
Causa vnde dicatur. 1945. 30
Cauterium quid dicatur. 1301. 60
Cautela ad cognoscendum rasuram. 1750. 60
Cautio iuratoria quod de nouo à petitio & suspēcto recipiatur. 430. 40
Cautio iudicatum solui tria continet. 469. 40
Cautio sufficiens quæ dicatur. 627. 70
Cautio quid comprehendat. 800. 70
Cautionis nomine quid intelligitur. 1147. 70
Cautio præstanda per vsumfructuarium quandoque remittitur. 1147. 70
Celebratio an impediatur propter crimen. 1374. 50
Censūs cuius rei signum est. 620. 70
Census qualiter imponitur ecclesijs. 1342. 60
Census an possit augeri. 1342. 70
Census nouus quis dicitur. 1345. 70
Certum quid dicitur. 75. 60
Cessante causā, &c. qualiter intelligitur. 823. 70
Chartophilacium quid dicatur. 680. 70
Chrisis quot modis in iure capitur. 110. 70
Chrisma vnde dicitur. 278. 10
Christus seipsum communicauit. 10. 40
Christi deitas triplici testimonio comprobata est. 12. 70
Christus vnde dicitur. 478. 10
Christiani vnde dicuntur. 278. 10
Christianorum genera duo. 1879. 60
Cibus modicus & temperatus carni & animæ vtilis. 900.
Citatio ad hoc vt valeat, oportet quòd iudicis authoritate, & ad partis instantiam fiat. 521. 30
Citatio est principium ordinis iudiciarij. 26. 40
Citatio qualiter, & vbi debet fieri. 650. 50
Citatio perpetuat iurisdictionem. 341. 30
Citationes per quos fiant. 664. 70
Citatio quare scribenda est. 695. 60
Citationem fieri per nuntium. 656. 60
Citationes extra prouinciam faciendæ non sunt. 659. 20
Citatus an possit mittere procuratorem. 437. 70

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Materiæ Glossarum.

Citatus potest per procuratorem comparere. 460
Citatus an & quando procuratorē mittere teneatur, licet iusto impedimento sit detentus vt venire non possit. 656.70
Citandus est cōtumax, si inuenitur, vt iudicio sistat visurum testes produci iurare & recipi, & sententiam ferri. 630.50
Claues ecclesiæ contemnuntur, si indulgentiæ superfluę conceduntur. in textu. 1874.70
Clausula appellatione remota, quid hodie operatur. 959 70
Clericus cōiugatus coronā portare debet. 993.50
Clericus in patrimonialibus censetur vt laicus. 1334. 30
Clericus non tonsuratus an priuilegio clericali gaudeat. 1013
Clericus non potest reconueniri coram iudice lai co de crimine etiam ciuiliter. 523.60
Clericus pro enormi crimine incorrigibilitate nō expectata potest degradari. 529.50
Clericus qui proximum suum occiderit per insidias iudici sæculari tradatur, nec immunitate eccłæ nec priuilegio clericali gaudeat. 1695.70
Clericus siue sit absens de licentia episcopi, siue præter licentiam antequam testes contra ipsum lite non contestata recipiat, quòd monendus sit vt redeat. 577.60
Clericus coniugatus an potiatur priuilegio clericali. 1013
Clericus an possit de crimine agere. 1713.70
Clericus etiam depositus tenetur viuere clericaliter. 1673.70
Clericus in tribus casibus statim post depositionē curiæ sęculari relinquitur. ibidem
Clericum percuti mandans, & ante percussionē pœnitens, an incidat in canonem. 1880.60
Clericus an possit in iudicem laicum consentire, si suus vult episcopus. 558. 50
Clerici an permittantur secum habere mulieres consanguineas. 1002
Clerici beneficiati potius vsurarijs quàm vsuriuariis sunt comparandi. 1168.30
Clericus sæcularis etiam peritus in regula monachali in abbatem nequit eligi. 173.40
Clericus operas suas an locare potest. 1643.40
Clericus habens duo beneficia, an possit pro vno contra alterum postulare. 456.70
Clericus per iudicem sæcularem condemnatus de crimine famoso, an sit infamis. 523.60
Clericus an possit coram iudice sæculari reconueniri. ibidem
Clerici etiam adstricti ecclesijs sunt eligendi, & non postulandi. 208.50
Clerici absentes qualiter sunt reuocādi. 1024.60
Clerici pdiorū possessores tributa soluūt. 1404.10
Clerici neque tacite neque expresse possunt suo foro renuntiare. 551.60
Clerici possunt compelli ad testificandum contra ecclesiam suam. 710. 50
Clerici constituti in minoribus ordinibus in causis criminalibus vel vbi de sanguinis pœna agitur interesse non debent. 455
Clerici constituti in maioribus ordinibus coram sæculari iudice causas agere seu aduocare non debent. ibidem
Clerici qui aliquid cōtra episcopum moliuntur, & insidias parant deponendi sunt & curiæ sæculari tradendi. 766. 50
Clericorū bona an debeāt esse immunia. 1404.10
Clericorū appellatione qui continentur. 1960. 30
Clericis qui debent succedere 1941. 70
Clericum ob transactionem super beneficio factam deponi non debere Panormi esse: quippe quæ mera simonia non sit sed simoniæ species. 447. 60
Coadiutor datur duplici de causa. 379.50
Cometerium vnde dicitur. 1208
Cognatio est duplex. 1499
Cohabitatio sufficiens est ad matrimonium probandum. 790.70
Collatio beneficiorum ad quos spectat. 160. 50
Collatio præbendæ tenet quandoque contra mandatum Papæ. 1048. 70
Collecta quid sit. 1344.70
Collegium sine consensu prælati procuratorem constituere potest. 1748.40
Colluuio quid est. 1344.60
Commendare quid est. 1578. 60
Commissio si fit per falsi suggestionem, & iudex eam secutus sententiam tulit, quod sententia nō tenet ipso iure. 1075.60
Committēs furtum in ecclesia ab ecclesia defendi non debet. 1409.20
Commodatum & precarium differunt. 118.50
Commodatum quid est, & vnde dicitur. 1118. 50
Commodatum in quibus consistit. ibidem
Commodatarius de quot teneatur. ibidem
Commodum cum incommodo compensatur. 1687. 70
Compaternitas acquiritur viro per vxorem, & econtra. 1495. 20
Compaternitas an contrahatur per catechismū. 1456. 10
Compensatio per iudicem non admissa, an postea possit opponi. 898.20
Compensatio in quibus sit. ibidem
Compensatio contra depositum non admittitur. 1121. 70
Compositio est multiplex. 8.50
Compositio in spiritualibus interuenire potest. 1215. 30
Compromissariorum potestas ad eligendū an possit reuocari. 158.50
Compromissarius potest eligere extra gremium. 161. 70
Compromissarij ad eligendū simpliciter dati, nō possunt vnum de seipsis eligere. 1755.70
Compromissum finitur per mortem litigatoris ad terutrius. 385.70
Compromissū an sup crimine fieri possit. 793.50
Compromitti in laicum de rebus spiritualibus etiam incidenter non potest. 512.70
Compromitti in clericū & laicū simul de rebus spūalibus cū superioris auctoritate posse. 514.50
Compromitti an possit de rebus super quibus sententia lata est, à qua neque appellatum neque reclamatum est. 516.50
Compromittentes, quod electum à compromissarijs recipere teneantur, si dignus sit, & secundū compromissi formam electus. 160
Conatus sine effectu non nocet. 1445.10
Conceptus patre senatore & natus patre functo magistratu, senatoris filius esse censetur. 1571.10
Concessum intelligitur, quod expresse non prohibetur. 215. 70
Concessum vni alijs denegari non debet. 584. 50
Concupiscentia producit omnia mala. 17.60
Concupiscentiæ crimen cōmittens potest in quadruplum puniri. 1408.10
Condemnatus est, qui iure condemnatus est. 1445. 20
Conditio, Si preces veritate nitantur, quæ tacite rescripto inest, quòd omnes censuras in rescripto ipso contentas, quæ contra facientibus imponuntur, suspendat. 31. 70
Conditiones multæ sunt in iuramentis subintellectæ. 818. 40
Conditiones in matrimonijs appositæ sunt multiplices, & aliquando vitiantur. 1471. 30
Confessio non nocet erranti. 200. 70
Confessio sui super crimine aliorum an & quando credatur. 678. 60
Confessio vt alicui prædicet quæ requirantur. 679. 60
Confessio procuratoris domino præjudicat. 898.30
Confessioni non semper standum. 1501. 70
Confessioni coniugum an possit matrimonio præjudicare. 1719.70
Confessio extraiudicialis an præjudicet. 1786.20
Confessionem publicans qualiter puniri debet. 1791. 70
Confessionem audire non potest qui caret executione. 1872. 50
Confiteri an liceat priuilegiatis sine licentia proprij sacerdotis. ibidem
Confitetur quis tripliciter. 787
Confirmationis appellatione, quòd solum confirmatio in forma cōmuni facta veniat. 20. 40
Confirmatio Papæ est duplex. 21. 40
Confirmatio in forma communi, nihil noui dat. 982. 30
Confirmatio Papę an impediat ne iudices inferiores de re confirmata cognoscant. 982. 60
Confirmatio comprehendens tenorem instrumenti æquipollet originali. 989.40
Confirmatio Papę ius alterius non tollit. 990.50
Confirmatio tria operatur. 1073.40
Congregatio quæ dicatur. 109
Coniugum alter quandoque etiam inuitus cogitur continere. 579
Coniugum in collateralibus prohibetur in secundo gradu lineæ inæqualis de iure diuino excepto auunculo. 636. 40
Coniuges an sint separandi lite pendente super matrimonio. 882
Coniuges possunt perpetuam promittere continentiam. 1252.10
Coniugalis prohibitio inter quas personas fuit in lege diuina. 636.30
Coniunctæ personę quæ dicantur. 456.50
Connexitate causæ ratione sententia lata pro vno aliis prejudicat. 694. 60
Consanguinitas præsumptiue probata matrimonium dissolut. 694. 60
Consanguinitas probata potest etiam publicatis attestationibus improbari. 746
Consanguinitas qualiter probatur. 749. 70
Consanguinitas. require in arbore affinitatis.
Consecrationes ecclesiarū quolibet die fieri possunt. 1359.70
Consentire an videatur qui se in facto alterius subscribit. 1211. 20
Consensus est quadruplex. 327. 50
Consilium neminem obligat. 178. 60
Consilio reuerentiæ obedientia debetur. 268.70
Consilium non tenetur sequi qui illud tantum requirere debet. 512
Consilium vendi potest. 1652.70
Conspiratio est crimen grauissimum. 538.60
Constitutio quid est. 4. 50
Constitutio ligat post duos menses à publicatione. 16. 20
Consuetudo an & quando respiciat futura. 26.40
Consuetudo dat iurisdictionem. 552. 60
Consuetudo & præscriptio multipliciter differunt. 96. 70
Consuetudo non præiudicat iuri communi nisi multa concurrant. 96. 60
Consuetudo attendituir in sacramentis. 1379.70
Consuetudo mala non est seruanda. 880.10
Consuetudo bino actu inducitur. 169.40
Consuetudo irrationalis quæ. 96.40
Cōsuetudo antiqua est pro lege seruanda. 1548.60
Consuetudo obuians rationi non præiudicat iuri scripto. 681. 50
Consuetudo an excusęt à peccato. 250. 70
Consuetudo per quam consanguinei retrahunt res extraneis alienatas. 500.70
Consuetudo vicinorum seruetur. 1350. 70
Consuetudo dat iurisdictionem. 508. 70
Consuetudo in decimis persoluendis attenditur. 1222. 70
Consuetudo per quam interdicti sententia violatur, non valet. 89
Consuetudo quæ dicatur rationabilis. 96. 30
Consuetudo quod in omni foro valeat etiam conscientię. 1235. 60
Consuetudinem violans, vt transgressor legis puniri debet. 86.30
Consuetudinine instrumentum authenticum fieri, quod alias non erat. 778. 30
Consuetudo quandoque habilitat ad contrahendum matrimonium. 1511.60
Consuetudo an sit præferenda decretali. 777. 60
Contrahētes secundo an sint benedicēdi. 1570.60
Contractus emphyteuticus inter locationem & venditionem medius est. 1131. 50
Contractus ex conuentione legem accipiunt. 1121. 50

Contractus

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Contractus stricti iuris quare sic denominentur. 841. 70
Contractus in spiritualibus per dolum non vitiatur. 1273.70
Contractus quandoque claudicat. 1451. 50
Contractus an possit in alienum arbitrium conferri. 1468. 70
Contraria allegans non auditur. 952.70
Contumaci pot de gratia pœna remitti. 100. 50
Cotumax est qui diu parere debet nō paret. 655. 50
Contumax nō punit, qñ iudex impeditur. 665.10
Contumax non auditur appellans. 897.30
Contumacia est capite punienda. 269. 40
Contumacia quot modis committitur. 649.60
Contumacia sola quem ab officio & beneficio suspendi posse. 660. 50
Conuentualis ecclesia quæ dicitur. 649. 50
Corpore vitiati sunt duplices. 302.60
Corpus multis modis dicitur. 1702.70
Corpus liberū æstimationē non recipit. 1851. 70
Correctio multus est permissa, & etiam necessaria. 1918. 50
Corrigat seipsum alios correcturus. 1301.40
Crapula, ebrietas, ebrius quid sit. 999.60
Creata sunt omnia simul. 8.70
Creditor pignus nullo tempore præscribit. 582.70
Creditor si vratur fructibus rei pignoratæ exonerat quantitas debiti. 894
Creditor an debitoris loco pōsētare poterit. 894.10
Creditor secundus an tutius pignus obligare possit. 1145.70
Creditor primus nō pōt secūdo creditori pignus in plus obligare, quàm ei fuerat obligatū. ibid.
Criminis quantitas & alia tria sunt circa promotos consideranda. 252
Crimina quædam sunt ecclesiastica. 546.30
Crimina sunt punienda. 604. 10
Crimen sine irregularitas cum in modum exceptionis contra clericum ciuiliter opponitur, laici & fœminæ in testes recipiuntur. 730.10
Criminis emendatio qualiter probatur. 756. 50
Crimen qū testi obijcitur, si causam de qua agit, concernat, nō solū repellit, sed punitur. 835. 60
Crimen duplex notorium & occultum. 1004.70
Crimina excepta tria sunt. 1576.70
Crimē quatuor modis in iudiciū deducit. 1559 10
Crimina impeditia mſimonii cōrahendū 1864
Crimina degradatione data. 1964.60
Criminalis causa non delegatur. 357.30
Criminosus post quantamcūque pœnitentiam potest accusari, & criminaliter puniri in foro contentioso. 1561.40
Criminosus an sit ad iudicem delicti remittendus. 1745.60
Culpę maiori maior punitio debetur. 1798.40
Cupiditas omnium malorū radix. 3.40. & 17.40

D

DAmnum dedisse videtur, qui damni occasionem dedit. 708. 60
Damnum circa rem quod. 1854. 10
Damnum extra rem quod. ibidem
Damnū qui dedit aut iniuriā irrogavit ad hoc vt teneatur, culpa interuenire necesse est. 1855. 10
Damnū animalia dantū qualiter restituit. 1855. 60
Damni dans causam, damnū fecisse vr. 1754. 70
Damnatus pro nulla vel modica iniuria infamis non efficitur. 901. 70
Damnatus de calumnia infamis est. 1837. 70
Dare quod non habes, an possit aliquis. 246.20
Data interuentu an sit spectanda. 37. 50
Deceptus in quantitate rei quod supplementum cogere possit, etiam si deceptio fuerit vltra dimidiam iusti pretij rei. 1159. 10
Decipi vltra dimidiam iusti pretij, qualiter intelligatur. 1126. 60
Decimæ ad quos pertinent de iure cōi. 1231.70
Decimæ an possint præscribi per religiosos populum non habentes. 1247.10
Decima an dari possit & illicite acquisitis. 1225. 50
Decimæ an in feudum dari possunt. 1222.10
Decimæ à laicis retinēti non possunt sine peccato. ibidem
Decimæ an possint per Papam remitti. 1226.50
Decimę an olim & hodie sint per monachos soluendæ. 1218.70
Decimæ an sint tam per colonum quàm per eius dominum soluendę. 1228.70
Decimæ cui ecclesiæ sunt dandæ. 1216. 70
Decimę & tributa differunt. 1228. 40
Decimæ an ex redditibus molendini aduentum, de illicite acquisitis & alijs quamplurimis debeantur. 122.40
Decimæ minutæ quæ sunt. 1232. 70
Decimæ quare olim fuerunt laicis in feudum cōcessæ. 1222
Decimę personales dandæ sunt vbi quis sacramēta percipit. 1224.30
Decimas personales paroeco simoniaco notorio paroeciani soluere non tenentur. 1229.20
Decimæ prædiales & personales quibus ecclesijs soluendæ sunt. 1213
Decimę præscriptio realis est. 1232.50
Decimæ qua actione peti possunt. 1228. 60
Decimæ an sint de hęreditate soluendæ. 1230.70
Decimæ an res spirituales sint. 1139
Decimæ sine peccato à laicis possideri non possunt. ibidem. 10
Decimarum quarta pars, quod ab ecclesijs episcopo debeatur. 416. 50
Decimarum ius non cadit in laicum. 870 70
Decimas esse iuris diuini dicere falsum, est ludaicum. 1220. 60
Decimas & nouales à laicis possideri non possunt. 1227. 60
Decimas habens an habeat noualia. 1232. 40
Decimas possidens soluere tenetur. 1229. 20
Decimas præscribere, quod vna ecclesia in parœcia alterius possit. 857. 20
Decretū electionis quid contineri debet. 132. 10
Decretales Gregorij ab omnibus debent recipi. col. 1.
Decretalis epistola quid est. 4. 50
Dedicatum Deo an possit ad vsus humanos redire. 1304. 70
Defectus scientiæ promotum deijcit. 275. 70
Defensiones quę dicantur nouæ. 503
Defensiones nouæ quæ dicuntur. ibidem
Defensionibus pluribus vti licet. 918. 50
Deformitas ordinandum impedit. 1600. 70
Degradatus celebrans bene conficit. 1766. 70
Delegata iurisdictio multipliciter expirat. 332 70
Delegatus arbiter esse potest retenta delegata iurisdictione. 793. 30
Delegatus mortuo mandatore re integra non pōt procedere etiam de partium consensu. 719. 50
Delegatus ab ordinario an possit suam sententia exequi. 543. 70
Delegato mortuo qñ succedat ei alius. 337. 40
Delegatus quandoque causam committit appellatione remota. 366
Delegatus qui non potest interesse an possit committere vices suas. 374
Delegatus committēs vices suas an possit iterum ad se revocare. 379. 70
Delegatus tertius à duobus conuocatus an venire debeat. 342. 70
Delegatus potest subdelegare retentā ola executione sententiæ. 558. 70
Delegatus an possit post annum absoluere illum, quem pro contumacia ante litem contestatam excommunicauit. 354. 30
Delegatus qui interesse nō potest, dare potest subdelegatū, quē collegæ tenent admittere. 181. 60
Delegatus qui interesse non potest, vices suas cōmittere potest. 360. 50
Delegatus cognoscens rescriptum non valere potest illum anullando actorem in expensis condemnare. 84. 70
Delegatus inferioris an possit alij vices suas committere. 893. 10
Delegari iurisdictio multipliciter expirat. 332.70
Delegatus quandoque causam committit appellatione remota. 366
Delegatus an possit cognoscere si post suam sententiam victus inquietat victorem. 354.70
Delegatus est maior episcopo. 331. 70
Delegatus subdelegans quibus personis hoc cōmittere. 340. 50
Delegatus certis ex causis recusatur. 340. 50
Delegatus non citat personaliter. 459.70
Delegatus ab alio, quàm à principe an possit subdelegare. 360. 30
Delegati sententiæ non creditur, nisi commissio ostendatur. 368. 70
Delegati ab ordinarijs, qui administrationem nō habent, sed solum iudicandi facultatem an de restitutione cognoscere possint. 502. 20
Delegatorum vnus si partem iurisdictionis consocio committat, & ab eo appelletur, ad quem appellari debebit. 361. 10
Delegatis tribus datis cū illa clausula, quod si nō omnes si tertius non venit, nec se excusat, quid fiet. 348. 70
Delegatis duobus datis cum clausula, quòd si ambo, ille qui interesse nō potest, suas committere vices potest. 360. 50
Delictum superueniens an rei iudicatę de iure vel de facto afferat præiudicium. 1724. 30
Delictū prædecessoris an noceat successori. 1507. 50
Delicto datur iurisdictio. 553
Delicti auctores qui fuerunt pro delicto vniuersitatis puniuntur. 1407. 50
Delicta puerorum an sint punienda. 1760. 70
Delinquens an toties puniendus sit quoties deliquerit. 1856. 50
Denunciatio sola aliquem maleſidei possessorem constituit. 631. 30
Denunciatio mſimonij per quos potest fieri. 1457
Denunciatio per quos fieri potest. 1588. 60
De occultis quod neque inquiratur neque super illis iuretur. 1592. 40
Deportatus non parens capite punitur. 526. 30
Depositarius tenetur de dolo, si dolose verſatus est in deposito. 1121
Depositum in quibus consistit. 1121. 60
Depositum & precarij qñq; reuocantur. 1121. 70
Determinatio an præcedentia vel sequentia respiciat. 1160
Deum tentare non licet. 1850. 50
Diabolus dicitur calumniator. 8. 70
Diabolus dictus est homo. 113. 70
Diaconi officium est dicere Euangelium. 992. 60
Dicto primo alicuius semper standum est. 794. 20
Dies qualiter intelligatur. 319. 40
Dies quando incipit, & quando finitur. 596
Dierum distinctio nulla habenda est in misericor diæ operibus exercendis. 599. 40
Dietæ sunt & singulares & legales. 65. 20
Differentiæ inter præscriptionem & consuetudinem multę assignari possunt. 96. 60
Differentia inter leges & canones. 337. 40
Difficultas à periurio excusat. 808. 70
Dignitas non moritur. 77. 50
Dignitas noua an possit in ecclesia creari sine Papa. 89. 70
Dignitates an sint vtilibus conferendæ. 184. 70
Dignitas labore quærenda est. 187. 40
Dignitas qualiter accipitur. 1015. 70
Dignitas personę peccatum aggrauat. 1412. 70
Dignitorum & maiorum appellatione qui veniant. 46. 60
Dignus nemo potest esse in vno loco, & in alio indignus. 162. 60
Dignitores sunt præferendi. 162. 60
Dignus habius in vna dignitate, si alteri per electionem donetur, an dignus habendus sit. 273. 70
Dignus attrahit minus dignum. 1360. 10
Dilapidatio quandoque excusatur. 1587. 10
Diœcesanus requisitus si benedicere abbatem Cisterciensem nolit, quòd ipse monachos suos benedicere poterit. 245. 70
Diœcesium diuisio in libris antiquis probetur. 863. 20
Discordiæ materia est amputanda. 415. 40
Dispensatio an sit in occultis necessaria. 211
Dispensatio illicitum reddit licitum. 202. 60
Dispensatio in quibus casibus est episcopis permissa. 526. 10
Dispen-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Materiæ Gloſſarum.

Diſpenſatio an poſſit fieri cum ſimoniaco in ordine. 1640
Diſpenſatio fit propter multitudinem. 250. 60
Diſpenſatio ſine cauſa quo ad Deum non eſt tuta. 1180. 70
Diſpenſatio propter duo inducitur. 1055. 70
Diſpenſationē factā cū aliquo ꝓbationē nō ſufficere, ꝙ à tali ordinatus ſit, qui eū indignū ſciebat, & qui cum eo diſpenſare poterat. 1688. 10
Diſpenſare non poteſt ſuper ſecundo conſanguinitatis gradu. 637. 10
Diſtributiones quòd pro qualitate perſonæ fieri debeant. 19. 50
Diuortium quando fit propter maleficiū. 1526. 10
Docendi licētia idoneis nō eſt denegāda. 1650. 50
Dolus an vitiet contractum. 1124. 20
Dolus in ſpiritualib. reſcindit contractū. 1206. 70
Dolus eſt duplex. 1323. 60
Dolus non præſumitur circa litteras, quæ de facili obtinentur. 1753. 30
Dolus neminem releuat. 1758. 40
Domeſtici qui dicuntur. 718. 50
Domiciliū haberi in diuerſis locis poteſt. 67. 70
Domicilium vbi dicitur haberi. 167. 10
Domicilium non facit ſola habitatio. 1211. 10
Dominica dies quando incipit. 319. 40
Dominij q̄ſtio an poſſit ꝑ poſſeſſorē referri. 775
Dominus ancillæ ſi tāquam liberā eā in vxorē tradat alicui, qui liber ſit, an eoipſo ei libertatē dediſſe intelligat, & an m̄rimoniū valeat 1490. 70
Dominus priuat vaſallum quando felloniam de feudo facit. 1926. 70
Domū petens ſi ſuccūbat, poteſt poſtea cæmenta & ligna petere, ſecus in grege. 1793. 10
Donatio morte naturali & non ciuili confirmatur. 368. 60
Donatio facta aliter quàm quod ius dictet, non valet. 885. 40
Donatio facta non reuocatur. 1083. 70
Donationem poteſt perficere, qui illam non potuit inchoare. 1159. 30
Donatio quinquageſimæ aut centeſimæ, an poſſit ab ep̄o fieri ſine conſenſu capituli. 1164. 50
Donatio qualiter & à quibus reuocatur. 1165. 60
Donatio ob ingratitudinem reuocatur. 1165. 70
Donatio matris facta filio in tribus caſibus tantū reuocatur. 1169
Donatio in ægritudine facta mortis mentionem faciens, mortis cauſa facta videtur, ſecus ſi ſimpliciter donet. 1202
Donatio ſub conditione, & donatio ſub modo differunt. 1467 60
Donatio coniugum an valeat quando matrimonium non tenet. 1569. 40
Donatio inter parētes & liberos ꝓhibet. 1569. 50
Donatio inter coniuges quandoq; valet. ibidem
Donata eccleſiæ ab ingrediente, an ipſo recedēte ſint reſtituenda. 1009. 70
Dos nō niſi liberis perſonis conſtitui pōt. 790. 30
Dos ad vxorem & donatio propter nuptias ad maritum redit ſoluto matrimonio. 1125. 10
Dos poteſt repeti conſtante matrimonio. 1563. 60
Dos eſt reſtituēda ſi vir vergat ad inopiā. 1568. 10
Dotalis fundus an poſſit alienari. 95. 30
Dubia quandoque in deteriorem partem interpretantur 1015. 30
Dubium excuſat à delicto. 1745. 50
Duo vbi principaliter mandantur, alterum ſine altero adimplere non ſufficit. 646. 70
Duo neceſſaria ad matrimonium. 1439. 70
Duplicitas Deo diſplicet. 1385. 30

E

EBrius quis dicitur, & ebrietas quid. 999. 60
Eccleſia conſecrata & non conſecrata eodem priuilegio potiuntur. 1363. 70
Eccleſia cuius res eſt alienata, quam actionem habebit. 1111 70
Eccleſia, fiſcus & minor æquiparantur. 797. 60
Eccleſia in caſib. certis iudicat de Iudæis 1657. 40
Eccleſia interdicta an liceat in illa celebrare. 1828
Eccleſia nemini debet laqueū iniicere. 831. 20
Eccleſia nondum conſecrata gaudet immunitate. in textu. 1048 40
Eccleſia nulli claudit gremium. 1686. 30
Eccleſia vna qualiter dicitur dependere ex altera. 266. 50
Eccleſia ſi læditur in contractu, an teneat contractus. 1115
Eccleſia tot habeat miniſtros, quot commode ſuſtentari poſſunt. 24. 60
Eccleſia contra Papæ ſententiā reſtituit. 494. 50
Eccleſia Græcorū de iure Romanæ eccleſiæ iubiecta eſt. 1390. 20
Eccleſia ſine epiſcopi auctoritate ædificari nō debet. 1817. 20
Eccleſiæ cathedrales tantum morte prȩlati viduatæ dicuntur. 123. 40
Eccleſias plures nullus de iure tenebit. 201. 70
Eccleſia de occultis non iudicat. 637. 70
Eccleſia multa obſeruat quæ ab Apoſtolis non ſunt tradita. 1368. 70
Eccleſia vacante an clerici aliquid de rebus eccleſiȩ diſponere poſſint. 189. 10
Eccleſiȩ vbicūq; lædit in ijs pſcriptionibus, quæ ad iudiciorū ſtatū ſpectant, reſtituitur. 491. 70
Eccleſia vna qualiter ab alia depēdere dicat. 266
Eccleſia bona alienās auditur contra alienationē ſuam. 1112. 10
Eccleſiæ deſeruire ꝑ vicariū an ſit licitū. 324 60
Eccleſiæ relictū diuiditur cum ep̄o: non autē epiſcopo relictum cum eccleſia. 1179. 20
Eccleſiæ ſeruit, qui epiſcopo ſeruit. 1022. 20
Eccleſiæ vacantis non habentis defenſorem iura alieni non poſſunt, licet ipſa eccleſia vniri vel donari poſſit. 92. 50
Eccleſiaſticȩ cenſurȩ appellatione quid comprenditur. 1943 20
Oeconomus ob quas cauſas conſtituatur. 399. 60
Edictū de matrimonio eſt prohibitoriū. 1498. 20
Electio ad quos ſpectat de iure. 249. 30
Electio per compromiſſum fieri nequit, niſi omnes conſentiant. 181. 20
Electio aliquibus contentis facta eſt nulla. 171. 20
Electio irrita quandoque aliam impedit. ibidem
Electio quandoque dicitur fieri per abuſum poteſtatis ſæcularis. 182. 50
Electio an poſſit per vnum fieri. 101. 10
Electio qualiter dicitur fieri à maiori & ſaniori parte. 203. 60
Electio an de doctiori fieri debeat. 940. 50
Electio an ſit facienda ſemper de meliori. 323. 50
Electio inualida an poſſit per ratihabitionem confirmari. 152. 50
Electio habet quædam ſubſtantialia ſine quibus non valet. 180. 60
Electio pro poſtulatione quandoque accipitur. 157. 70
Electio clandeſtina quæ dicitur. 182. 20
Electio habet aliqua præcipua, & quæ illa ſunt. 189. 30
Electio contra iuſtā appellationē facta, an reconualeſcat ſi appellationi renuntietur. 155. 50
Electio conditionalis non valet. 123. 10
Electio facta à maiori parte etiam extra gremiū valet. 135. 50
Electio vt confirmetur maiorem capituli partem debet electus habere. 189. 10
Electio vel pſentatio illius, qui reperitur fuiſſe in poſſeſſione bona fide valet & obtinet. 490. 30
Electio ſi faciēda occurat & maior pars eligētiū abſit, an minor pars maiori parte vocata, & nō veniente ad maiorem partem ire vel eligere illa relicta poſſit. 140. 40
Electio iure ordinario competit. 158. 70
Electio quæ fit contemptis ijs, qui debent intereſſe, an ipſo iure irrita ſit. 171. 10
Electioni ſecundæ locum eſſe vbi prior ipſo iure nulla fuit. 155. 20
Electioni vt interſit vocatꝰ & nō venit, q̄d vt adſit, ſi eccleſiæ intereſt, compelli poſſit. 180 10
Electioni nequiens intereſſe, an teneatur procuratorem conſtituere. 140. 40
Electionē impugnās an poſſit in cauſa appellationis pſequi cauſam aliā ab expreſſa. 941. 20
Electiones duæ ad dignitatem eandem maxime in vna perſona valere non poſſunt. 1040 70
Electiones plures q̄n concurrunt, quæ inconuenti ſiunt, quod neutra aliam impediat. 155. 70
Electionibus pluribus concurrentibus an vna impediat aliam. 155. 70
Electores an poſſint ab electo diſcedere. 1033. 60
Electus ante confirmationē an beneficia conferre vel adminiſtrare poſſit. 118. 60
Electus ante confirmationem, quandoque licite adminiſtrat. 185. 30
Electi vox non auget numerum. 191. 40
Electus propter eligentes punitur. 209. 50
Electus in archiepiſcopum & confirmatus quid exercere poſſit. 211. 70
Electa perſona, quod inter eligentes connumeretur, & vocem habeat. 164. 70
Eligentes indignum non ſunt quantum ad ſe priuati. 147. 50
Eligentes multa conſiderare oportet. 207. 70
Eligentes ſepeliri à ſchiſmaticis, quod ab humo extrahendi ſunt. 281. 70
Eligēdi poteſtas in vno ſolo remanere pōt. 101. 40
Eligendi poteſtas aliquibus conceſſa, an reuocari poſſit. 158. 30
Eligendi ius, non cadit in laicum. 193. 10
Eligendi ius vbi communiter ad epiſcopum & capitulum pertinent, huiuſmodi eligendi ius non de vno in alium deuoluitur. 1086. 40
Eligere poſſunt prȩſentes alijs nolentibus venire. 130. 10
Eligi in archiepiſcopum non poſſe eum, qui plures dignitates vel beneficia curata habet ſine diſpenſatione. 196. 70
Emens rē litigioſam, qua pœna puniatur. 672. 50
Emptio facta cauſa pignoris, non quod ſcriptum eſt, ſed quod ſuggeſtum attenditur. 1126
Emptio nulla eſt ſine pretio. 1136. 60
Emptionis contractus licet ſit nullus, & eccleſia læſa vltra dimidiam adhuc reus lucratur fructus perceptos ante litem cōteſtatam: nec compenſantur cum ſorte principali. 1115
Emphaſis eſt in verbo. 1933. 60
Emphyteuſis, quòd neque locatio neque venditio ſit. 113. 10
Emphyteuta non ſoluens canonem an propria auctoritate domini poſſit expelli. 1131. 70
Emphyteutæ qui non ſoluit, quantum temporis datur, vt moram purgare poſſit. ibidem
Epiſcopus an iudicē ordinariū dare poteſt. 1648
Epiſcopus an & quando vni plura beneficia conferre poſſit. 1081
Epiſcopus an tenetur de facto illius qui examinat. 316. 40
Epiſcopo quot & qualia requirat. 275. 70
Epiſcopi an valeant diſpenſare cum illegitimis in ſimplici beneficio. 291. 70
Epiſcopus conferens alicui beneficium quod conferre non poteſt tenetur ad aliud ſimile conferre ei cui alterum contulerat. 1036. 40
Epiſcopus criminoſus ob contumaciam non, niſi crimen notorium ſit, eſt epiſcopatu priuandus. 522
Epiſcopus criminoſus an epiſcopatui ſine papæ licentia renuntiare poſſit. 233. 70
Epiſcopus de quibus criminibus diſpenſare poſſit. 524. 50
Epiſcopus delegare poteſt in genere, & ex cauſa tam inſtitutionem quàm rerum ſuarum adminiſtrationem. 1083. 70
Epiſcopus diſpenſat contra canones, qui irregularitatem inducunt. 525. 70
Epiſcopus eccleſiæ vacantis ſibi ſubiectæ bona an alienare poſſit. 1086. 10
Epiſcopus licet cum ſuo capitulo poſſit facere ſtatuta, quantum ad iura ſua, & vbi per id alijs prȩiudicium non paratur per hæc iura ſuper alijs non poteſt, niſi hi quorum intereſt conſentiant, vel ad minus ſunt præſentes. 1129. 60
Ep̄s ſuſpenſus an excōicare, præbendas dare, eligere & huiuſmodi ſimilia facere poſſit. 95 40
Epiſcopus in ætate non diſpenſat. 162. 20
Epiſcopi qua ſcientia inſtructi eſſe debent 196 30
Epiſcopus tenetur de facto examinatoris. 315. 70
Ep̄s quantumcunque generaliter eximat eccleſiā, ſemper quatuor intelligitur retinuiſſe. 1161 60

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Materiæ Glossarum.

Episcopus quæ & quibus poteſt mandare. 1363
Episcopus cũ ſortilegis diſpenſare poteſt. 1755. 40
Episcopus beneficia propter conſanguinitatẽ ſolã concedens ſimoniam committit. 1107. 40
Episcopus tria principaliter debet habere. 275. 70
Episcopus an poſſit dare quinquageſimam ſine conſenſu capituli. 1508. 60
Episcopus in ſimplici beneficio ſimoniace adepto diſpenſat, ſecus in prælatione. 210
Episcopus de ouibus Deo reddet rationem. 237
Epiſcopi quædam committere non poſſunt perſonis gradus inferioris. 88 20
Epiſcopi in pluribus ſimplicibus diſpenſare poſſunt, dũmodo non ſint ſub eodẽ tecto. 1081
Epiſcopi bona ad quẽ deuoluũtur eo mortuo. 1176
Epiſcopi non cognoſcunt de cauſis ſubditorum arthidiacono & aliis. 406. 70
Epiſcopi poſſunt condere canones. 423. 40
Epiſcopi & ſubditi ſui cauſa coram arbitris eſt tractanda. 412 60
Epiſcopatus eſt ordo. 1837. 70
Eſau primatus ſuos recuperare nõ potuit. 206. 70
Aeterna promittuntur in lege noua. 16. 70
Ethnica quid. 830. 40
Ethnos quid. ibidem
Examinatio nimia reprobatur. 1840. 60
Examinatus iterum examinatur. 273. 60
Examinatus rurſus examinandus eſt, in his præcipue in quibus animę periculũ vertitur. 515 70
Exceptio danda eſt in ſcriptis, & in actis redigenda. 695. 70
Exceptio doli vel alia, quæ apud bonos viros opinionem ſugillet, contra parentes vel patronos non competit. 1842. 30
Exceptio rei iudicatæ contra reſcriptum opponi poteſt. 63. 70
Exceptio peremptoria omiſſa ante ſententiã, poſt ſententiam opponi poteſt. 781. 10
Exceptio peremptoria publicatis atteſtationibus obijci poteſt. 653. 50
Exceptio procuratoria eſt triplex. 463. 60
Exceptio ſi obiiciatur, an ſuper illa ſit pronunciandum. 600
Exceptio peremptoria poteſt obijci & probari publicatis atteſtationibus. 724
Exceptio facilius datur quàm actio. 818. 70
Exceptio de iudice ſuſpecto debet apponi ante alias. 896
Exceptio pluralitatis beneficiorum an poſſit indi ſtinctè opponi per eos qui plura beneficia non habent. 837. 40
Exceptio in perſona teſtium oppoſita quando debet probari. 834. 40
Exceptio eſt actionis excluſio. 260. 10
Exceptio doli an elidatur per replicationẽ de dolo. 845. 20
Exceptio temporalis quæ dicatur. 38. 70
Exceptio rei iudicatæ non competit, niſi tria concurrant. 852. 60
Exceptio perpetua quæ dicatur. 58 60
Exceptiones dilatorias plures habẽs, q̃ ille de iudice ſuſpecto primo opponere debeat. 895. 60
Exceptiones illæ propriè dicũtur, quæ in aduerſarium vel reſcriptum obijciuntur. 695. 70
Exceptiones ſunt multiplices. 851. 10
Exceptionum tranſitus eſt permiſſus. 866
Exceptionum cumulatio an ſit permiſſa. 1310. 50
Exceptionis definitio. 555. 30
Exceptionibus plurib. nullus vti prohibẽt. 775. 60
Excep. poteſt contra criminoſum in vno officio toleratum etiam ab his qui eum tolerauerunt, ſi ad maius promoueatur. 274. 10
Excludere ſimpliciter & excludere in perpetuum an differant. 27 50
Excommunicatio verbum ſolum requirit. 263. 70
Excommunicatio generalis non niſi proferentis ſubditos ligat. 1886. 70
Excommunicatio maior quæ ſit. 1931. 10
Excõicatio & interdictio comparantur. 959. 60
Excommunicatio in modum exceptionis probata an faciat excõicatum debere vitari. 603. 60
Excommunicatio an incurratur per eum, qui vi expellit clericum. 653. 50
Excommunicatio etiam iniuſta tenet. 686. 50
Excommunicatio an excuſetur per impoſſibilitatem. 759. 40
Excommunicatio eſt medicinalis, & tradit iaturæ. 712. 60
Excõficatio minor vario modo inſligitur. 1931. 30
Excommunicatio non infertur, niſi pro peccato mortali. 1945. 70
Excommunicatio vel ſtatim ligat, vel ſtatim nulla eſt. 1049. 50
Excommunicatio & abſolutio an extendantur ad alienum parochianum. 1898. 70
Excommunicatio & noui operis nunciatio conueniunt. 1799. 40
Excommunicatio an feratur per hæc verba, Præcipio ſub anathemate vt hoc facias. 1719 70
Excõficatio trahit ſecum executionem. 949. 10
Excommunicationis ſententia tribus modis dicitur iniuſta. 1920. 50
Excõficationẽ quis potius debet ſubſtinere, quàm contra conſcientiam venire. 1506
Excõmunicare valens ex mandato Papę an poſſit abſoluere. 436
Excommunicatus an ante abſolutionem ſit audiendus. 1912. 10
Excommunicatus an poſſit abſolui non præmiſſa ſatisfactione. 1946. 30
Excommunicatus qui hoc ignorat, an peccet celebrando. 1773. 50
Excommunicatus compenſare nequit. 840 20
Excommunicatus eſt membrum diaboli. 955. 30
Excommunicatus abſolui petens an ſententiam poſtea impugnare poſſit. 1922. 50
Excommunicatus non compellitur procuratorẽ conſtituere. 527. 70
Excommunicatus poteſt appellare, & litteras impetrare. 404. 20
Excommunicatus non poteſt reconuenire. 528
Excommunicatus iniuſte nõ committit ſimoniã, ſi pro abſolutione dat pecuniam. 1624. 60
Excõmunicatus ex pluribus cauſis omnes in abſolutione debet exprimere. 400. 40, & 1894. 70
Excõicatus an poſſit de calumnia iurare. 839. 50
Excommunicatus ſi litteras impetret pro non excommunicatis an valeant. 475. 30
Excommunicatus an ſtatim ſit abſoluendus. 522
Excommunicatus minori poteſt eligere, ſed non eligi. 174. 20
Excommunicatus pro falſa cauſa habetur pro excommunicato, & tamẽ abſolutus pro falſa cauſa non habetur pro abſoluto. 400. 60
Excommunicatus celebrans per quem diſpenſari poteſt. 1767. 50
Excommunicatus an ſit ſemper pro abſolutione remittendus ad ſuum excõicatorem. 81. 50
Excommunicatus poſt appellationem probabilẽ an ſit excommunicatus. 649. 50
Excommunicatus à Papa ſalutatus an habeatur pro abſoluto. 1913. 70
Excommunicatus in iudicio, niſi tamquam reus ſtare non poteſt. 527. 70
Excõicatus pro crimine vel manifeſta offenſa, q̃d ſatisfaciat antequam abſoluatur. 367. 30
Excommunicato an ſit de bonis eccleſiæ prouidendum. 1049. 60
Excõicato participans incurrit minorẽ. 1830. 60
Excommunicato communicans an poſſit illi excommunicationem opponere. 836. 10
Excommunicatum depoſitum verberans an incidat in canonem. 1908. 60
Excommunicati clerici an poſſint à ſuis prælatis abſolui. 994. 70
Excommunicatis quandoque communicare permittitur. 1886. 70
Excõicans iniuſte multipliciter punitur. 1920. 70
Executor partes iudicis aſſumere nõ debet. 878. 50
Executor an poſſit recuſari. 935. 10
Executor datus ad prouidendum quam poteſtatem habet. 1059. 50
Executor meros ſententiæ contra quem de fraude excipitur, non cognoſcit: ſed remittit. 877. 60
Executor quis dicitur. 356. 50
Executor multipliciter põt modũ excedere. 888
Executor an debeat parere delegato, ſi ab aliquo ſeius opinionis audiuit ſuam iuriſdictionem eſſe reuocatam. 59. 60
Executores qui dicuntur. 356. 50
Executio mera & miſta quæ dicitur. 364. 50
Executio ſententiæ petitur vigore ſententiæ confirmantis. 375
Executio ſententiæ facta appellatione pendente, qualiter eſt reuocanda. 812. 50
Exemplaria an & quando probent. 767. 50
Exẽpti an poſſint per ordinarios puniri. 1811. 40
Exiſtentia rei in multis caſibus requirit. 1456. 60
Exordium litis tripliciter dicitur. 356. 70
Expęlæ electionũ à quibus poſſunt repeti. 186. 10
Expenſæ neceſſariæ quæ dicuntur. 186. 30
Expenſæ per quid probantur. 557. 20
Expenſæ an ſemper ſint ſoluendæ per illum, qui in probatione deficit. 65. 70
Expenſarum petitio locum habet in cauſa criminali ſiue denunciationis vel inquiſitionis ſiue exceptionis. 658
Expenſæ an ſint ſemper deducendæ. 800. 60
Expenſarum ratio habenda eſt in facultatibus æſtimandis. 994. 40
Expenſæ an ſint iudicibus præſentandæ. 995. 70
Exprimens falſum vel tacens verũ in impetratione reſcripti, q̃d præſumat prima fronte hoc feciſſe ex ſimplicitate, & non ex dolo, niſi ſcientia probetur. 53. 70

F

Fabrica eccleſiæ cui incumbit. 1957
Facta à maiori parte capituli an videantur facta à toto capitulo. 19. 10
Factum nõ dicitur quod momentaneũ eſt. 279
Factum illicite reuocandum eſt. 670. 40
Factum legitime nõ eſt irritandũ. 783. & 1326. 70
Facti cauſa potius conſideranda quàm factum ipſum. 823. 60
Factum verbis potentius. 947. 40
Factũ proprium cuiã iniuſtũ obſtat alicui. 1079. 60
Falſarius qualiter eſt puniendus. 1749. 70
Falſitas quid eſt. ibidem
Falſitas ex qualitate chartæ deprehendiur. 773. 40
Falſitas litterarum multipliciter fit. 1749. 40
Falſum aptè fabricatur in tenebris. 352. 40
Falſi pœnam incurrit qui rigilla aperit. 371. 60
Falſum cõmitit q̃ſas quas portat aperit. 1094
Falſum ſine dolo nõ committitur. 1751. 10
Falſificantes monetã qua pœna puniant. 809. 70
Fama accuſatoris loco eſt. 396 30
Fama in matrimonio gbãdo plurimũ operat. 790
Fama manifeſtũ & notoriũ diuerſa ſunt. 1005. 50
Famam negligens crudelis eſt. 1836. 60
Familiares & domeſtici qui dicantur. 718. 60
Ferijs quibus renũtiari põt, & quibus nõ. 541. 40
Ferijs an poſſit renuntiari. ibidem
Feriæ aliæ introductæ ſunt in honorem Dei, aliæ ob principis reuerentiã: nõnullæ vero vt homines ſuperſedeant cauſis agendis, & iſtæ iuſtitiã appellantur. 598. 70
Feriatis diebus in honorẽ Dei operi ſeruili intẽdere permiſſum eſt ob alimentorũ neceſſitatẽ, maxime circa rem tempore perituram. 597
Feriatis diebus certæ cauſæ tractari poſſũt. 599. 40
Feudatarius vſurius, emphyteota, an poſſint alienare. 20. 10
Feudi quæſtio per quos debet tractari. 526. 70
Feudum poteſt præſcribi reſpectu vtilis dominij. 863. 50
Fideiuſſor an teneatur ad vſuras. 1150. 70
Fidei deſcriptio. 5. 70
Fides ſe habet ad omnia tempora. 6. 10
Fides ſuppletur vbi ratio deficit. 8. 10
Fidem nõ ſeruanti, an ſeruanda nõ ſit. 816. 60
Fides pactionis quæ. 1462. 20
Figurarum multiplices ſunt ſpecies. 1936. 30
Filius naturalis ſecundum leges quattuor modis legitimatur. 1539. 30
Filius à patre poteſt exhæredari quattuordecim de cauſis. 816. 50
Filius non eſt in matris poteſtate. 1277. 10
Filius cuius conditionem ſequitur. 1277. 20
Filius hæres inſtitutus à patre non implens eius voluntã-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

voluntatẽ, non ob id perdit legitimã. 1181. 70
Filius (cuius pater se cum bonis suis & ipso filio impubere monasterio obtulerat) maior factus religionem exiuit, quòd quartam iure naturæ debitam statim consequi debeat naturali patris morte non expectata. 1246. 50
Filius grauatus restituere duas quartas retinere pōt, Falcidiã scilicet, & Trebellianicã 1184. 70
Filius rogatus restituere ius sepulchri hæreditarij habet, & operarum, quas debebant libertis testatori & descendentibus etiam post restitutionem. 1185. 50
Filij non debent parentes castigare. 1679. 20
Filij sunt multiplices. 1534. 70
Filij an possint litigare super hæreditate parentũ adhuc uiuentium. 1532. 10
Filij duorum compatrum an possint matrimonio iungi. 1494.
Filium sacerdotis non esse, qualiter potest se quis probare. 1845. 60
Filium se esse qualiter quis probabit. 1532. 10
Filiatio qualiter probatur. 289 70
Finis spectandus est. 138. 30
Fines territorij licet aliquo casu præscribi nõ possint, respectu scilicet limitationis & nominis territorii: tamen ipsa proprietas & ius omne præscribi potest. 859. 50
Fœminæ à ciuilibus officiis remotæ sunt. 508 70
Fœmina an potest esse procuratrix, arbiter & iudex. 986. 30
Fodrum quid. 1330. 10
Foresta quid sit. 1160. 20
Forma iuramenti testium. 713. 70
Fornicator & viuator suspẽsi sũt ipso iure. 1003 70
Forum sortitur quis ratione rei de qua agitur voi res sita est. 542. 70
Frater pro fratre testificatur. 375. 60
Frater contra fratrem testificatur. 793 60
Fratres vterini qui. 1932 70
Fraus legi fit quatuor modis. 1830. 70
Fructus dicuntur qui deductis expensis quæ fiunt gratia quærendorum, colligendorum & conseruandorum fructuum. 631. 10
Fructus beneficij vacantis ad tempus per episcopum retinere possunt. 1108. 10
Fructus computantur in pignore. 1143. 70
Fructus percepti an & quando in quartam computentur. 1185. 40
Funiculus excommunicationis triplex. 439. 10
Furor superueniens non tollit dignitatem nec patriam potestatem. 1437. 40
Furtum quid dicitur. 198. 50
Furti commissio dicitur. ibidem
Furtũ nõ cadit in re incorporali, sed inuasio. 198.
Furtũ pōt purgari re apud furẽ manente. 240. 60
Furti condemnatus, est infamia notatus. 755. 60
Furtiua promotio quæ. 1779. 10
Fur emens rem furtiuam à domino & per tradita habens, quod pro furtiua possidere desinat, & possidet pro suo. 240. 60
Furem indicare an & quando quis teneatur, & quando non. 173. 70

G

Generale verbum an fit generaliter intelligendum. 1486 70
Generalitas nimia reprobatur. 39. 30
Genus pœnę per se non infamat, nisi sententia præcedat. 1859. 50
Gradus quid. in arbore affinitatis require.
Gradus cõsanguinitatis qualiter noscunt. 1516. 20
Guidagia quæ dicantur. 1953 10

H

Habitus an faciat monachum. 1245. 60
Habitus probationis quis. 1255. 60
Habitus professionis quis. ibidem
Hęredes iuramentũ defuncti seruare tenẽtur. 194
Hæres de quo intelligitur. 286. 40
Hæres est & iuris, & rei. 734. 10
Hæredes defuncti iuramentũ seruare tenent 794.
Hæres non implens voluntatem defuncti an debeat successione priuari. 1172. 40
Hæredes an ex defuncti maleficio conueniantur. 1209. 70
Hæres an semper teneatur ex contractu defuncti. 1210. 10
Hęredes qñq; ꝓ delicto defuncti tenenẽ. 1729. 10
Hæreditatis Raynutii diuisio. 1181. 70
Hæreditatis Raynaldi diuisio. 1187 70
Hæreditatis iacẽtis bona occupãs, nõ incurrit pœnã. l. si quis in tantam. C. vnde vi. 1198. 70
Hæresis purgatur per iuramentum. 1685
Hæretici laici per ecclesiã condemnantur: sed per iudicem sæcularem puniuntur.
Hæreticus multis modis dicitur. 1669 70
Hæretici omnes sunt excommunicati. 1671 70
Hæreticus sponte redire volens, recipi debet errore abiurato. 1674. 20
Hæreticorum filijs etiam catholicis nihil est relinquendum. 1676. 10
Hæretici pœna. 1686
His possidet cuius nomine possidetur. 287. 30
Homagium quid fit. 1794. 10
Homines proni sunt ad dissentiendum. 81. 70
Homo liber obligari non potest. 517
Homo liber an possit esse obses & obligatus. 802.
Homicidium variis modis cõmittitur. 1701. 10
Honores sperare possumus. 172. 60
Honores gradatim conferantur. 218. 70
Horæ quare sunt institutæ septemnario numero. 1364. 70
Hypotheca quid. 1110. 50

I

Ignorantia an sit tolerabilis. 81. 70
Ignorantia an præsumatur. 68 60.
Ignorantia crassa an excusat. 133 10
Ignorantia probabilis excusat. 1773. 40
Ignorare quod publice factum est nulli licere. 551
Illicitum infringi potest sine superioris auctoritate. 169. 10
Illicitum non venire sub generali pollicitatione seu pro missione etiam iurata. 1697 40
Illegitimi an possint per legatũ dispensari. 292. 30
Illiteratus potest esse iudex. 42. 60
Immunitas quibus aufertur. 1695. 60
Immunitatem violans an sit excõicatus. 1695 40
Impensæ necessariæ quæ dicuntur. 1230 50
Imperatoris excellentia. 1478. 50
Imperiũ non habet par in parẽ regulariter 132. 70
Imperium ad quos est translatum. 165. 70
Imperium regium an & quando iustum metum inducat. 1478. 20
Impossibile est qđ cõtra bonos mores est. 1422. 20
Impossibilium nulla est obligatio. 1349. 70
Impostulabilis est qui interdictum violat. 97. 10
Impotentia iuris & facti. 374 60
Impuberibus dignitas dari non debet. 264. 70
Imputandũ nõ est ei, q nõ fecit qđ facere tenebat, si per eũ non steterit, quominus faceret. 667. 60
In causa criminali etiã ciuiliter mota, licet actor præsumptionẽ habeat pro se, non tamen defertur ei iuramentũ, immo locum habet regula: Actore non probante, &c. 729. 70
Incendiarii à quo possunt absolui. 1728. 70
Incendiarii an sint oẽs ipso iure excõicati. 1889. 10
Incidens quæstio ea est, quæ factũ principale seu causæ merita concernit emergens vero ipsum processus. 6_0 40
Incorporalia an possidẽtur, vel quasi possidentur. 555. 70. & 647. 40
Indebitum quibus modis dicatur. 1555. 40
Indebitum est triplex, scilicet iure ciuili tãtũ, iure naturali tantum, & vtroque. ibidem. 70
Indefinita æquipollet vniuersali. 379. 70
Indictio quid est. 772. 70
Indictio in rescriptis & priuilegiis ponẽda 772. 70
Indictio qualiter cognoscitur. 773. 10
Indigena quis dicitur. 94 70
Induciæ quandoque sunt arctandæ. 329. 60
Induciæ dandæ ei qui aduocatum non habet, vt quærat, si petat. 567 70
Induciæ deliberatoriæ non sunt dandæ plene instructis. 591 60
Induciæ datæ à lege à iudice abbreuiari possunt. 908. 10
Indulgentiæ à prælatis concessæ vltra quàm sit eis permissum, an valeant. 1874. 50
Infamia quod præcedat inquisitionem. 765. 60
Infamia an cõpellat aliquẽ ad purgationẽ. 1847
Infamia non tollitur per pœnitentiam. 1849. 70
Infamis an possit esse iudex. 42. 60
Infamis curam monasterii gerere potest. 172
Infamis à denuntiatione repellitur. 763 50
Infirmis compatiendum est. 1023. 50
In fraudem facere videtur, qui facit quod facere non debet. 335 60
Ingenuus quis dicatur 1836. 30
Ingressus monasterium an fingatur habere hęredem, cum rogatus est restituere priuato, vel cũ priuatus ei substitutus est. 688. 70
Inimici à testimonio & multis aliis repellũt 589
Initium spectandum est. 158. 30
Iniuriam ecclesiæ pōt quilibet ꝓsequi. 731. 30
Iniuriarum actio infamat. 901. 60
Iniuria fit re & verbis. 1855. 10
Iniuria facta ecclesiæ an possit per episcopum solum remitti. 1908
Iniuriã nobis illatã an possumus remittere. ibidẽ.
In notoriis in ius vocandus aliquis nõ est. 909. 60
Inquisitio fieri nõ debet, nisi fama pcedat. 396. 30
Inquisitio propter infamiam à maleuolis ortam, an facienda fit. 795. 70
Institutio plenius ius tribuit, q̃ pſentatio. 392. 10
Instituere quid. 1065.
Instrumentũ ex personæ qualitate ꝓbatur. 778. 50
Instrumentum vitiatur propter rasuram. 1509. 10
Instrumentum quantumcumque authenticum potest reprobari. 722. 70
Instrũm qui perdidit, quid ꝓbare teneatur. 1813 60
Instrumentum reprobari dicitur eo ipso, quo i cũ iudici ostenditur contrariũ iudicat. 898 70
Instrumenti appellatione veniunt testes: non tamen in termino dato ad productionem instrumenti non possunt testes produci. 760. 70
Instrumẽti perditio qualiter reprobatur. 1813 70
Instrumenta an vitientur propter rasurã. 1749. 70
Instrumenta noua induci possunt in appellationis causa. 1817 70
Instrumenta sunt duplicia. 767. 70
Instrumenta publica perpetua firmitate nituntur ad vtriusq; partis damnũ & cõmodum. ibidem
Instrumentorũ editio, per quas actiones fieri petitur. 782. 30
Intellectus c. cum in cunctis. & c. quia propter. supra eod. tit. 192. 10
Intellectus c. cum in cunctis. de elect. 196. 10
Intellectus l. si quis §. funeris. ff. de reli. & sumo. fun. 220. 70
Intellectus c. tuam. de æta. & qual. 302. 40
Intentio constituentis est attendenda in dubijs. 468. 40
Interdictũ violãs nec eligi, nec postulari pōt. 100
Interdictum vnde vi, vel vti possidetis, non datur pro rebus incorporalibus, seruitutibus & iurisdictionibus, vt quæ non possideantur, sed quasi vti possidetis interdictum. 555 70
Interdicta recuperandæ possessionis. 615. 50
Interdictum vnde dicitur. 616
Interdictũ vnde vi, cõtra quẽ debet dari. 642. 10
Interdictum vnde vi, & actio quod metus causa differunt. 641. 50
Interdicta ecclesia non potest ibi celebrari, etiam de licentia episcopi. 929. 10
Interdicti sententiã nõ seruans, tamquã suspensus bñficia & dignitates conferre nõ pōt. 1797. 30
Interesse in actionibus arbitrariis quod iudicis officio venit. 181. 70
Interesse in bonæfidei actionibus iudicis officio venit, secundũ tamen actionis naturã. ibidem
Interesse qualiter probatur. 485 30
Interlocutoria sentẽtia in rẽ iudicatã transit. 164
Interlocutoria an post decẽdiũ mutari possit. 964
Interpretatio est quadruplex. 99. 40
Interpretatio in meliorẽ partẽ faciẽda est. 1 60 20
Interpretatio non adhibeatur vbi conditor canonis non adhibuit. 1417. 20
Interpretatio per quem fieri potest. 1559. 70
Interpretari eius est, cuius est & condere 9. 20
Intestatus quis dicatur. 1195. 20
Intestatio cõstituẽtis est attẽdenda in dubijs. 4 6

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Inueſtitura ſola poſſeſſionem non quæri. 86. 50
Inueſtire quid ſit. 1065.
Ipſo facto multa fiunt. 350. 40
Irregularitas prouenit dupliciter. 525. 40
Irregularitas per quoſdã canones inducitur. ibid.
Irregularitatẽ religionis ingreſſo nõ tolli. 1690. 10
Irregularem hominem ſcandalo reddi. 1706. 70
Iudæus contra Chriſtianum ad teſtimonium non admittitur. 717. 50
Iudæi potius ſunt vitandi quàm pagani. 1661. 50
Iudæi tenentur ad decimas. 1795. 70
Iudex qualis eſſe debet. 42. 60
Iudex corrumpitur ex quattuor. 340. 60
Iudex an debeat remoueri, ſi alterius partis vult aduocatus fieri. 741. 40
Iudex an poſſit facere gratiam vni parti in alterius præiudicium. 351. 70
Iudex an debeat iudicare ſecũdũ allegata. 396. 60
Iudex an teneatur in ſentẽtia cauſam exprimere, quæ ipſum mouit. 889. 60
Iudex appellationis an poſſit procedere altera parte abſente. 26. 50
Iudex cogit partes ad concordiam. 167. 70
Iudex à quo, aliqua põt circa appellationẽ. 1529.
Iudex cognoſcens de principali, cognoſcere debet de acceſſorio. 1563. 50
Iudex eccleſiaſticus inter laicos cognoſcit in multis caſibus. 547. 20
Iudex & teſtis ꝓpter familiaritatẽ repellitur. 353
Iudex facilius repellitur, quàm teſtis. 375. 60
Iudex in cauſa matrimoniali duo debet habere. 1508. 50
Iudex nihil debet accipere. 1649. 60
Iudex officio depoſito, an cõueniri poſſit. 1407. 20
Iudex ordinarius poteſt recuſari. 965. 70
Iudex põt ſupplere de iure, ſed nõ de facto. 102. 40
Iudex quandoque de cauſa cognoſcere poteſt, nõ tamen ſententiam ferre. 1302. 30
Iudex recuſatur ex ſimilitudine cauſæ. 537. 30
Iudex recuſatus an alijs poſſit negotium committere. 965 70
Iudex recuſatus negotium non committat, niſi vtraque pars conſentiat. 966. 10
Iudex an ſtare debeat iuramento pſtito ſuper æſtimatione damni ratione iniuriã paſſi. 1853. 50
Iudex ad quem vſque gradum conſanguinitatis recuſari poſſit. 929.
Iudex ea q̃ aduocatus omiſit ſupplere põt. 102. 30
Iudex eccleſiaſticas cauſas ciuiles & criminales, & etiã ſpirituales laico delegare poteſt. 522. 50
Iudex eccleſiaſticus, quod etiã cõtumaciæ cauſa beneficium eccleſiaſticũ ſequeſtrare poſſit. 62
Iudex formæ ordinem ſequi debet. 886. 70
Iudex grauamen tollere poteſt, vt appellatus ab appellatione recedere cogatur. 942. 70
Iudex poteſt quem citare per nuntium priuatum, ſine literis dato ſibi aliquo ſigno. 943. 50
Iudex in cauſa capitali non, niſi conuictum damnat. 1006. 70
Iudex inferior, etſi de priuilegio ſedis apoſtolicæ iudicare nõ poſſit: tñ de eo iudicare põt. 162. 10
Iudex mandati formam non obſeruans, irritum eſt ipſo iure quod facit. 647. 60
Iudex non ſecundum conſcientiam, ſed ſecundũ allegata iudicare debet. 366. 70
Iudex ordinarius ꝓ aſſeſſore nihil capere põt: ſed bene delegat⁹ modo ſine fraude capiat. 996. 50
Iudex poſſeſſorij nouus, & petitorij iudex eſſe poteſt & debet. 540. 70
Iudex recuſatur ex ſimilitudine cauſę. 537. 30
Iudex vnde dicatur. in textu. 1936. 10
Iudex ſecundũ ſenſum ſuũ iudicare tenet. 1947. 70
Iudex ſi impeditur, quid iuris. 1285. 10
Iudicis examen non poteſt declinari, neque per miſſionem nuntii ad ſuperiorem, neque per literas nondum iudici præſentatas. 962
Iudici non ſemper eſt obediendum. 364. 70
Iudicibus pluribus datis ſi vnus moritur, an alius vel alij procedere poſſint. 385. 50
Iudex an ea quæ ſunt iuriſdictionis poſſit extra ꝓuinciam exercere. 383. 50
Iudicis & accuſatoris perſonam gerere vnum nõ poſſe. 1648. 40
Iudicis partes eſſe in quacumque litis parte voluerit partes interrogare. 780. 30
Iudicis partes eſſe partibus aduocatos miniſtrare, ſi habere non poſſint. 410. 70
Iudicis mandatum non eſt contemnendum. 1528
Iudicem contemnens legem offendit. 1774. 70
Iudicem aliquem eſſe multa impediunt. 384. 70
Iudicibus pluribus datis, an vno abſente, alij poſſint procedere. 343. 10
Iudicibus pluribus datis cum clauſula, quod ſi nõ omnes, &c. ſi vnus impeditus fuerit, an poſſit ſubdelegare, & an collegæ teneantur ſubdelegatum admittere. 374.
Iudicium quid ſit. 1935. 50
Iudicium reſtitutorium eſt ſecundum canones valde latum. 602. 40
Iudicium eſt triplex. 1544. 60
Iudiciũ ꝓ aliũ cogunt multi ſubire. in tex. 534. 10
Iudicium extraordinarium quod eſt. 695. 20
Iudicij inſtantia an pereat triennio. 539. 60
Iudicia gñalia quæ ſunt, & q̃d in illis veniat. 638
Iudiciarius ordo in excommunicatione & ſuſpenſione ſeruandus eſt. 1781. 60
Iuramentum voluntarium quid. 832. 40
Iuramentũ in certis caſibus licite præſtatur. 111. 70
Iuramentũ qñque eſt probatio legitima. 726. 30
Iuramentum de calumnia an ſit præſtandum in criminali cauſa. 584. 70
Iuramentũ quod etiã ſine interitu ſalutis æternæ ſeruari poſſit nõ ſemper eſt ſeruandũ. 825. 70
Iuramentum quandoque actori, quandoque reo defertur. 833. 30
Iuramentum an poſſit deferri actori. 729. 70
Iuramentũ à reo exigi põt, etiã actore nihil ꝓbante, quando vertitur in periculũ animæ. 1449. 60
Iuramentum calumniæ præſtatur in cauſis ſpiritualibus. 162. 60
Iuramentum de calumnia an poſſit præſtari in cauſis ſpiritualibus. 585. 70
Iuramentum calumnię an poſſit in eadem cauſa reiterari. 651. 50
Iuramentum de calumnia an poſſit delegari. 585
Iuramentum triplex. 832. 40
Iurm̃ de veritate & de calumnia differũt. 829. 30
Iurm̃ de veritate nõ debet platus præſtare. 200. 50
Iuramentum non eſt vinculũ iniquitatis. 433. 40
Iuramentũ in actione famoſa nõ refertur. 832. 70
Iuramentum per teſtes eſt præſtandum. 703. 70
Iuramentũ metu extortũ an ſit ſeruandũ. 801. 70
Iurm̃ in cauſa matrimoniali remitti nõ põt. 740
Iuramentum de calumnia non excludit iuramentum de veritate. 757
Iuramentum calumniæ ab expenſarum condenatione excuſat. 1857. 70
Iuramentũ calumniæ de credulitate eſſe. 588. 60
Iuramentum calumniæ an & quãdo præſtandum ſit in cauſis criminalibus. 584. 60
Iurm̃ actui ſuper quo opponiť, nihil addit. 514. 30
Iuramentum deferendum non eſt ei quem credimus incurſurum periurium. 831. 10
Iuramentum de veritate dicenda non de calumnia in ſpiritualibus præſtatur. 200. 40
Iuramentum extendendum non eſt. 831. 70
Iuramentum etſi in cauſa famoſa regulariter non referatur, refertur tamen ſi accuſator vel actor veritatem ſciret. 832. 70
Iuramentũ intelligiť ſecundũ materiã ſubiectã, & ſecũdũ omnes iuris modificationes. 1022. 40
Iurm̃ metu extortum ipſo iure non tenet. 797. 70
Iuramentum non tenet, vbi actus ſuper quo appoſitum eſt, corruit. 551. 70
Iuramentum teſtis remitti poteſt. 739. 70
Iuramenti cauſa quis non excipere tenetur, qui tamen agere poteſt. 52
Iuramenti declaratio vel interpretatio cum de illo dubitatur, cuius ſit. 828. 20
Iuramenta & promiſſa non extenduntur, niſi ad ea de quibus cogitatum eſt. 814. 60
Iuramenta ſecundum iurantis intentionem interpretanda ſunt. 808. 40
Iuramenta diuerſa à diuerſis præſtanda. 800
Iura vigilantibus ſubueniunt. 95. 10
à Iure communi vbi quid diſcrepat, ſi fieri poteſt, reducendum eſt ad ius commune. 93. 70
Iura vbi ſunt docenda. 1021. 50
Iurare per creaturas nõ licere, ſed per Deũ. 822. 20
Iurare nolẽs pro cõdemnato habẽdus eſt. 1685 10
Iurans in poſterũ concubinã nõ cognoſcere, ſi eã in vxorem ducat, an periurus efficitur. 875
Iurãs accipere vnã de filiabus Titii, ſi poſtea vnã illarũ cognoſcat, coged⁹ eſt vt illã accipiat. 1425
Iurans ſeruare ſtatuta edita, an teneatur ad edenda. 831. 70
Iure diſceptare quid eſt. in textu. 1936. 10
Iurgium quid. ibidem
Iuri alterius regulariter non derogatur. 1234. 70
Iuri ſuo an poſſit quis renuntiare. 549. 60
Iuris ſolemnitates an poſſint remitti ꝑ partes. 329
Iuriſdictio & merũ imperiũ an poſſint delegari. 406. 30
Iuriſdictio perpetuatur per citationem. 1958. 70
Iuriſdictio an citatione perpetuetur. 341. 60
Iuriſdictio extenditur quandoque ad eos, de quibus cogitatum non eſt. 339
Iuriſdictio per cõpromiſſum nõ expirat, licet primũ cõpromiſſum per ſecundũ expiret. 380. 20
Iuriſdictio quæ certo tempore clauditur ad tempus maius protendi poteſt. 329. 70
Iuriſdictio, quę delegãtis morte eſt integra, nõ expirate nec tẽpore, quod delegata nõ ſit. 412. 50
Iuriſdictionẽ nõ exercet minor pſẽte maiore. 826
Iuriſdictio vicarij Papæ ad quot milliaria extendatur. 326. 10
Iuriſdictio amittitur multis modis. 380. 70
Iuriſdictio de perſona ad perſonã ꝓrogať. 504 50
Ius reuocandi domum quibus perſonis conceditur. 560. 20. 594. 60
Ius naturale in quibuſdã tolli põt ꝑ Papã. 1226. 50
Iuris ordo peruerteretur ſi reus ſequeretur forum actoris. 540. 60
Ius vnde dicitur. 1937. 30
Ius patronatus cur cenſeatur ſpirituale. 522. 70
Ius patronatus transfertur multipliciter. 1324. 40
Ius patronatus an acquiratur ex refectione eccleſiæ. 1316. 70
Ius patronatus ſi ſit in contentione, quid faciendum eſt. 1329. 40
Ius idem ibi ſtatuatur, vbi eſt eadẽ ratio. 16. 70
Ius perditur propter multa. 1826. 60
Ius ſine iuriſperito conſtare non poteſt. 1213. 70
Ius ſuum nemo perdit ſine culpa. 1558. 10
Ius canonicum an deroget ciuili circa teſtamentorum compoſitionem. 1174. 60
Ius an quęrať alicui ꝑ ſolã nominationẽ. 1539. 50
Ius patriæ poteſtatis ẽpatu ſolo ſoluitur. 265. 60
Ius tẽpore feriarũ meſſis & vindemiarũ de reb. q̃ tẽpore vel morte perituræ ſunt dici põt. 598. 70
Iuſtitia quid. 1935. 50
Iuſte poſſidere quid ſit. in textu. 1937. 30
Iuuandus vnus non eſt vt alter lædatur. 38. 10
Iuuenes qui dicantur. 1057. 30

L

Laici de reb. eccl̃æ nihil poſsũt diſponere. 25. 70
Laic⁹ in eccl̃a collegiata eligere nõ põt. 205. 10
Laici ſpirituales ſine periculo animæ non poſſunt poſſidere. 446. 10
Laicus in ſpiritualibus arbiter eſſe nequit. 512. 50
Laicus patronus præſentando indignum & ius eligendi, non perdit niſi in caſibus in quibus eligens vel collator perderet. 1336.
Laici an poſſint quãdoq; clericos capere. 1411. 30
Laici quòd nullam de rebus eccleſiaſticis adminiſtrationem habere debeant. 1414.
Laici an & quando clericos accuſare & contra eos teſtimonium ferre poſſint. 1576. 70
Largus quis dicatur.
Latinitas falſa vitiat reſcriptũ, ſed nõ teſtm̃. 40. 10
Latrones publici poſſunt à quolibet impune occidi. 1406. 10
Legatus an poſſit de cauſis exemptorum cognoſcere. 390. 10
Legatus poteſt facere reſeruationes. 1334. 60
Legatus poteſt facere conſtitutionem. 1959. 50
Legatus an & quando eccleſiam abſque præſentatione conferre poſſit. 392. 70
Legatus de quibus cognoſcere poteſt. 328. 20

Legatus

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Legatus prouinciam egressus ad quam destinatus erat an & quando excõmunicare, absoluere & causas in illa ꝓuincia delegare possit. 393. 50
Legati statuta perpetuo durant. 395. 60
Legati definitio. 1169. 70
Legatum rei alienæ an valeat. 1171. 70
Legatum si fiat administratori ecclesiæ etiam proprio nomine expresso, ꝙ canonicam episcopus consequeretur, quasi dicat legatũ ecclesiæ. 1180
Legatorum de latere maior potestas quàm aliorũ legatorum. 292. 50
Legat⁹ an possit cõfirmare sñiam delegati. 389. 40
Legati sunt triplices. 394. 70
Legat⁹ an possit cõferre bñficiũ patronat⁹. 392. 70
Legatorũ de latere potestas in absoluendo. 394. 50
Legati de latere qui proprie dicuntur. 395. 10. 40
Legatum sub modo factum statim petitur cautione de modo adimplendo præstita: secus in eo, qui sub conditione debetur. 1188. 70
Legibus & non exemplis iudicandum est. 96. 70
Lex iurisdictionis quid comprehendit. 417. 70
Lex diœcesana quid comprehendit. 418. 10
Leges diœcesanæ quæ sint. 418. 10
Lex abrogata an possit allegari. 532. 70
L. properandum. 1. respon. §. vlt. & §. plerũque. C. de iudi. an correcta sit per ius canonicũ. 539. 60
Legis auxiliũ frustra inuocat, q in illã peccat. 921
Legis auxilium ꝑperam inuocat qui in legem committit. 1079. 60
Legibus iudicat, canonibus deficiẽtibus. 1799. 20
Leges neminem cogunt bene facere. 1803. 70
Legi fit fraus de contractu ad contractum dupliciter. 1830. 70
Legitimatus per principem in spiritualibus legitimatus non est. 1539. 30
Libellus vniuersalis an possit admitti. 415. 60
Libell⁹ an sit d̃ substãtia iudiciarij ordinis. 560. 60
Libelli definitio. 560. 60
Libellus an possit mutari. 562. 40
Libellus est duplex. ibidem
Libellus generalis quandoque admittitur. 641. 40
Libellus generalis an sit admittendus. 641. 40
Libertatis causa sub quo iudice cognosci debeat. 294. 10
Libertas res est spiritualis. 296. 70
Libertas est multum fauorabilis. 1489. 70
Licet quis non debeat admitti ad probandum illud quod probatum non releuat: tamen impertinentium iure saluo admittitur. 377. 50
Linea quid. require in arbore affinitatis.
Lis quid. 1935. 30
Litis contestatio an fiat per confessionem aduersarij. 199. 60
Litis contestatio quid est. 566. 30
Litis contestatio an debeat fieri super exceptione. 346. 40
Litis contestatio est exordium iudicij. 1958. 50
Litis contestatio qualiter fit. 200. 20
Litis contestatio debet fieri super exceptione. 979
Litis contestatio an fiat per responsionem conditionalem. 841. 40
Litis cõtestatio super exceptione nõ requirit: neq; libelli oblatio, neque calumniæ iurm. 346. 60
Lite contestata an possit de crimine procedi contra absentem. 661
Lite nõ contestata testes recipiuntur nedũ vbi agitur de ꝑlati electione: sed d̃ destitutione. 660. 70
Lite nõ cõtestata, qđ ad testiũ receptionẽ ꝓcedendũ nõ sit. vide illius regulæ fallentias. 575. 10
Lite non contestata fauore libertatis testes recipiuntur, & fertur sententia. 731. 60
Lrę ad bñficia sine mãdato impetrari possũt. 67. 10
Litteræ an possint impetrari à possidente. 45. 20
Lræ ꝯ laicũ à Papa impetratæ an valeant. 554. 70
Litteræ commendatitiæ quæ dicuntur. 1017. 40
Litterę de simplici iustitia, quod falsæ non prę-sumantur. 1753. 30
Lræ diuersæ sub eadẽ data & forma cũ impetrantur, & à diuersis ad eosdẽ iudices ꝑsentant, vtrique supersedet donec superior cõsulat. 327. 30
Litteræ executoriæ in quibus impetrans falso dixit monitorias præcessisse non valent. 78. 60
Litterę per excõicatũ impetratę an valeat. 345. 70
Lræ ꝓcuratoriæ, & lræ de rato an differat. 1310. 10
Litteræ primæ an euanescant, si in secundis litteris generalis mentio fiat. 649. 70
Litteræ protectionis Papæ an eximant aliquem à iurisdictione sui iudicis. 928. 20
Litteræ qualiter probantur de mandato domini impetratæ. 74. 30
Litterę signatæ nõ dicunt vbi nomẽ deest. 773. 60
Lræ quæ reuocatę sint qualiter cognoscẽdę. 43. 70
Litteræ ad lites cum non valeant, sine mandato, quis hoc probabit. 66. 50
Litteræ triplices ex ordine curiæ cõcedunt. 78. 70
Litteris episcopi an & quando credatur tamquam publico instrumento. 686
Litteris prælatorum an in præiudicium aliorum credatur. 430. 20
Locus si est reo suspectus, vbi & à quo eligetur iudex. 376. 10
Locus tutus est partibus assignandus. 376. 40
Locorum distantia prodest quo ad multa. 496. 40
Ludo perditum an possit repeti. 959. 60
Ludus & ludi inspectio prohibẽtur clericis. ibid.
Ludere pecuniam & sponsionem facere virtutis causa licere. 1717. 40
Ludere licet, conuiuij causa. 1789. 50
Luxuria qũo plus habeat quàm castitas. 308 60
Luxuria omnes fere maculat. 1849

M

Magistri qualitates sunt multiplices. 436 70
Magister vnde dicitur. 1650. 20
Magister an pro doctrina possit collectam petere. 1652. 50
Maiori parti non semper statur. 44. 70. 1100. 60
Maiori parti regulariter standum est. 1100. 60
Maiora cautius sunt agenda. 1526. 70
Maleficium distinguunt voluntas & propositum. 1706. 20
Male meritus publica egestate laboret, vt exemplo sit alijs ad maleficia terrenda. 1667. 60
Malitijs hominum non est indulgendum. 83. 60
Malum faciens aliquando non punitur. 533. 10
Mancipia nouitia quæ dicuntur. 1944
Mandatum tria debet continere. 458. 30
Mandatum generale sufficit in ijs quæ incidenter eueniunt, vt in restitutionibus. 499. 20
Mandatũ Papæ à legato interpretari põt. 99. 50
Mandatũ re integra morte alterius tam mandatoris quàm madatarij regulariter soluitur. 368. 10
Mandato speciali quandoque consuetudini derogatur. 316. 60
Mandatũ mortuo per litteras ab eodẽ impetratas antequã moreretur, quod procedi potest si citatio executa illius mortem præcesserit. 341. 30
Mandatum speciale in multis casibus est necessarium. 499. 20
Mansus quis sit. 1338. 50
Mansus quid. 1338. 60
Manzer quis. 336. 30
Maria quæ vouerat castitatem, an licite potuit cõtrahere. 129. 50
Maritus ex vxoris incontinẽtia dehonestat. 290. 40
Maritus accusat quandoque iure mariti. 1722
Maritus an lucretur fructus rei dotalis. 1742. 60
Maritus ingressus religionẽ de licentia vxoris cõtinentiam nõ promittentis, an possit reuocari. 1262. 60
Maritus accusans vxorem an teneatur se inscribere. 464. 60
Matrimonium quid sit. in textu. 218. 60
Matrimoniũ an impediat ꝓpter scãdalũ. 1492. 60
Matrimonium an sit separandum propter maleficium. 1513. 10
Matrimonium bona fide palam contractum præsumitur legitimum. 1438. 40
Matrimoniũ clãdestinũ an possit accusari per eos qui ꝑsentes fuerunt, qñ contrahebat. 1460. 50
Matrimonium an semper possit contrahi. 597. 70
Matrimonium contractum contra interdictum ecclesię an sit dirimendum. 1462
Matrimoniũ contractũ cõtra interdictũ Papæ etiã cũ clausula decreti irritãtis an teneat. 1457. 50
Matrimonium contractum non consummatum an Papa possit dissoluere. 1262. 20
Matrimonij consummatio est duplex. 1262.
Matrimoniũ dr̃ clandestinũ tripliciter. 1460. 50
Matrimoniũ est forti⁹ vinculũ q sit iurm. 1426. 50
Matrimoniũ habet substantiam & formã. 1439 70
Matrimonium nondum consummatum, an per Papam dissolui possit. 1262. 20
Matrimoniũ nõ impedit per homicidiũ. 1492. 60
Matrimoniũ per quæ verba fuit institutũ. 1526. 50
Matrimoniũ propter scandalũ impeditur. 1441. 10
Matrimonium quandoque per verba de futuro cõtrahitur. 1425. 10
Matrimonium secundo contractum lite super primo pendente an teneat. 1432. 60
Matrimoniũ solo consensu contrahitur. 1419. 20
Matrimonij definitio. 1277. 40
Matrimonij bona sunt tria. 1543. 10
Matrimonij ius an soluatur per contumeliam creatoris. 1560. 70
Matrimonio illicito separato an possint data repeti. 1565. 70
Matrimonio carnali copula consummato si alter coniugũ filiũ alterius de sacro fonte suscipit, ꝙ ambo coniuges compatres infantis parentibus efficiantur. 1495. 10
Matrimonium non prohiberi, qui vnà leuent eundem de sacro fonte. 1495. 50
Matrimonio priuat⁹ est, q testiculis caret. 1518. 70
Matrimonia priora qñque restaurantur. 1517. 70
Matrimonialis causa multa habet specialia. 568.
Medium vbi spectandum est. 1339. 40
Media via est eligenda. 322. 70
Medicinæ sumptio celebrationẽ impedit. 1367. 50
Mediocriter boni qui. 1373. 40
Mediocriter mali qui. ibidem
Melchisedech præcessit legem. 16. 50
Mens potius attendi debet, quàm verba. 1830. 10
Messiũ & vindemiarũ iustitij tempore, ꝙ quis in iudicio vt compareat cõpelli nõ possit. 541. 40
Metus minor in femina attendi debet. 1429. 60
Metu facto tenent nisi in sex casibus. 480. 50
Metus in multis casibus excusat. 480. 50. 484. 30
Metus quid sit. 482. 50
Minister ordinarius sacramenti confirmationis episcopus est. 87. 70
Minor læsus circa matrimonia & beneficia an possit restitui. 639. 40
Minor in certis casibus censetur maior. 639. 40
Minor si se ab hæreditate abstinet, vocandi sunt creditores. 422
Minori qui beneficio renunciauit, & alteri collatum est, quandoque subuenitur. 639. 50
Minores suis prælatis obedientiam an & quando obseruare debent. 253.
Miracula per malos fieri possunt. 1395. 20
Missa an possit per quemlibet peccatorem celebrari. 1607. 30
Missa non est de substantia consecrationis, nec collationis ordinum. 153. 40
Missa triplex natalis Dñi quid repsentat. 1365. 70
Missio in possessionem an statim sit facienda propter contumaciam alterius partis. 581. 40
Missus in possessionem causa custodiæ non facit fructus suos intra annum. 676. 50
Mitius agendum cum religiosis. 648. 60
Modicum siue augeat siue diminuat, quòd pro non adiecto habeatur. 82. 50
Monachatio quattuor rebus præiudicat. 1297. 70
Monachus an ꝓpriũ per Papã habere possit. ibid.
Monachus vagus est ab abbate recolligẽdus. 1695
Monachus factus episcopus à regula monachali penitus non absoluitur. 1000. 20
Monachi correctio ad quem spectat. 402. 70
Monachi correctionis & emendationis locus primus abbati debetur. 402. 70
Monacho causa potest delegari. 1816. 60
Monachum quis se fingit ex duplici causa. 1239
Monachũ se simulans, vt monialẽ corrumpat, an sit ad monachatum compellendus. 1811. 20
Monachi quo ad aliqua sunt melioris cõditionis, quàm clerici sæculares. 172. 40
Monachi & canonici regulares inter se sunt differentes. 1294. 40
Monachi semper debent flere. 1578.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Materiæ Glossarum.

Monachi ecclesias diuersimode possunt habere. 1931.
Monachi qui professi sunt paupertatē, obedientiā & castitatē, qd̄ ppriū nihil habere debēt. 1297.
Monachi fingūt in parochialibus ecclesijs esse non debere. 1298.
Monachis omnis beneficiorum pluralitas vetita est. 1400.
Monasterium ingrediens an possit aliquid offerre. 1637.
Monasterio relictō, si fiat plura, cui debeat. 1170.
Monitio trina dicitur canonica.
Monomachia quid.
Mora quandoque purgatur.
Mora an possit purgari.
Mora non purgat in stipulatione pœnali.
Morbolus quis dicatur.
Mors rapit bonos & malos.
Mos quomodo capitur.
Mulier an iurisdictionem habere possit.
Mulier nubens intra annum lugubrem an intestatum incurrat.
Mulier nubens intra annum luctus, an perdat dotationem ante nuptias.
Mulier in dote repetēda quibus creditoribus præferatur
Mulier an admittatur in crimine.
Mulier fideiubens nō semper iuuatur Velleiano.
Mulier vbi subit munera.
Mulier quæ iurauit nō venire contra alienationē dotalis, iuramentū seruare debet. in tex.
Mulier non est facta ad Dei imaginem.
Mulieris bona quandoque sunt pro marito.
Mulieri credendum de copula, vbi ex confessione copulæ firmatur matrimonium.
Mulieres nequeodocere neque præcitare debent.
Mulieres quare non recipiunt ordines.
Mulieribus multa sunt interdicta.
Multa de quo dicantur.
Multitudo an & quādo à delicto excuset.
Multitudini peccanti an sit parcendum.
Munimenta quæ dicuntur.

N

Naturalium appellatione qui veniunt. & 1545.
Necessitas à periurio excusat.
Negatiua est triplex.
Negatiua facti duplex.
Negatiua iuris.
Negatiua qualitatis.
Negatiua an & quomodo probanda sit.
Negatiua prægnans probari potest.
Negatiua quandoque probari potest.
Negotium quid signat.
Negligentia eius, qui rescripto ad lites vti noluit, à quo probanda sit.
Nigrum quandoque est generalius rubro.
Nobiles & diuites, cæteris paribus, alijs præferuntur.
Nobiles & litterati sunt pinguioribus beneficijs honorandi.
Nobilitas tollitur per monachatum.
Nomen & cognomen in litteris est exprimendum.
Nomina partitiua in Trinitate quandoque denotant essentiam, quandoque non.
Nominis expressio non facit semper rescriptum personæ.
Nominatio canonica quæ dicatur.
Nominatio in matrimonio præsumptionem inducit.
Nominatim interdictus quis dicitur.
Non videtur quod plene liqueat, nisi postquam renuntiatum fuerit, & concilium.
Notorium an sit secundum iuris ordinem deciendum.
Notorium non requirit ordinē iudiciarī.
Notorium quid sit.
Notorium vbius modis videtur crimen.
Nouitates inducendæ non sunt.
Noxia & noxa differunt.
Nubere & non nubere vtrūque expedit.
Nullū duas ecclesias intitulatas habere pōt.
Nuntio seu executori sine lr̄is an credat.
Nuntio & actis iudicum standum, nisi ex aduerso valide probationes offerentur.
Nutu aliqua fieri possunt.

O

Obedientia an sit semper platis seruanda.
Obedientia non est contemnenda.
Obedientiæ controuersia si sit, quis conueniatur.
Oblatio quid. in textu.
Obligatio ciuilis quæ.
Obligatio naturalis quæ.
Obligatio potest fieri sub pœna beneficii.
Obligatus ratiocinijs onere depositi, & ratione reddita, ordinari potest: prius vero non.
Obligari quem sui beneficii pœna.
Obscuritas est fugienda.
Occultatio facit præsumi cōtra aliquos.
Odium vnius alteri nocere non debet.
Odium vnius non grauat alterum.
Officium iudicis in bonefidei contractibus tantū valet, quantū stipulatio in stricti iuris contractibus.
Officium iudicis quando datur.
Officium & priuilegium statū accusatione pendentē in cuius nomen inter reos delatū est.
Officij ratione nonnulla licent, quæ alias non licerent.
Onus sentiat, qui sentit lucrum.
Opem & auxilium qui tulit æque punitur, atque qui damnum dedit.
Operis noui nuntiatio qualiter, & quibus sit.
Opinio veritati præfertur.
Opponere se possunt omnes, quos negotium tangit, licet nulla de eis habeatur mentio.
Oratio generalis an tantum valet, quantum specialis.
Ordinarius minister sacramenti confirmationis est episcopus.
Ordinarius quòd arbiter esse possit iuris canonici esse, secus de iure ciuili.
Ordinarius recusatus causam personæ neutri parti suspectæ committere debet.
Ordinata iurisdictio quod sit generalis.
Ordinari quomodo quis intelligatur ad titulum sui patrimonij.
Ordinator, quòd precibus carnalibus moueri nō teneatur: sed ordinandi prouidentiam & merita attendat, oportet.
Ordinatus à Papa honoratur, & oneratur.
Ordinandus an impedimentum suum prodere teneatur.
Ordinatio verbum & actum requirit.
Ordo rescripti an debeat attendi.
Ordo seruandus plusquam quis in possessione mittatur.
Ordo iuris in notorijs an sine peccato seruari possit.
Ordo triplex est in ecclesia Dei.
Ordines quo die conferri debent.
Ofianna quæ vox sit, &quid significationis importet.
Otium est fugiendum.
Orthodoxa vnde dicatur.

P

PAtio an possit interuenire in spiritualibus.
Pactum in beneficij renuntiatione fine simonia fieri non potest.
Pactum nudum an producat actionem.
Pactum contra leges nihil valet.
Pactum legis cōmissoria quomodo fiat.
Pactum turpe & res turpis.
Pactum turpe non obligat.
Pactum vnde dicatur.
Pacto priuatorū iuri publico nō derogat.
Pacta legitima custodienda sunt.
Pœnitentia an & per quem mutari possit.
Pœnitentiæ an sit locus post factum.
Pœnitentia imponenda parentibus, qui filios occiderunt.
Pœnitentia septennis debetur pro peccato mortali.
Paganus censetur, qui Papæ non obedit.
Palliū sub qua forma verborū traditur.
Pallio vtendum est certis diebus tantum.
Papa an possit legitimare in temporalib.
Papa contra vetus testamentum quandoque dispensat.
Papa cum scribit de aliquo eligendo semper facienda interpretatio secundum illius ecclesiæ consuetudinem.
Papa derogare potest constitutionibus prædecessorum suorum.
Papa est maior Imperatore.
Papa est ordinarius omnium.
Papa excōmunicato communicans, non eurrit in excommunicationem.
Papa an potest esse iudex in causa sua.
Papa iuris obseruantiam velle tollere non præsumitur.
Papa nullius iuri intendit derogare.
Papa quare dicitur seruus.
Papa quòd monachus proprium, & super voto continentiæ an dispensare possit.
Papa si in sua persona vellet, agere, coram quo agere deberet.
Papæ auctoritas an intelligatur excepta in professione.
Papæ dispensatio in multis est necessaria.
Papæ multa sunt reseruata.
Papæ sola hæresis opponi potest.
Papæ voluntas etiam dura seruanda est.
Papalis indulgentia nulli derogare debet.
Partus secundum legem Lombardam sequitur deteriorem conditionem.
Pater & filius possunt simul esse monachi.
Pater & mater an possit testificari in causa filij.
Patrē filiō in legitima grauare nō posse.
Patriarchæ quattuor crucem ante se vbique ferre possunt.
Patronus an possit interesse electioni in ecclesia collegiata.
Patronus an possit præsentare, lite pendente super iure patronatus.
Patronus laicus & patronus clericus differunt in multis.
Patronus si indignus præsentet, quòd præsentandi potestate priuatus non est.
Patronus præsentando quibus verbis, & quibus non debet.
Paupertas non excusat à peccato.
Paupertatis causa quis plures ecclesias habere potest.
Paucorum dicta non infamant.
Peccata occulta commitens quatenus sint remouendi.
Peccatum dupliciter euitatur.
Peccatum an aggrauetur ex dignitate delinquentis.
Peccatum mortale committi vt scandalum euitetur an debeat.
Peccata latentia an homines irregulares faciant.
Peccata occulta an sint publicis grauiora.
Peccata non sunt celanda.
Peccare non est aliquid posse.
Peccans alterius crimini non excusatur.
Pecunia pro ingressu monasterij accepta, cui est restituenda.
Peculatus quid est.
Pedagia à quibus constituti possunt.
Pedagia quæ dicantur.
Penfio an facultatibus auctis augeri debeat, & diminutis diminui.
Penfio an sit diminuenda propter sterilitatem rei emphyteuticariæ.
Penfio super beneficio quod beneficium non dicatur.
Penfionis perceptio neque possessionem probat, neque dominium.
Penfionis solutio omissa facit quem priuati re-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Materiæ Glossarum.

sua. 592. 60
Pentatheuchus quis dicatur. 1213. 70
Perangariæ quid. 1404.
Peregrini quamdiu in peregrinatione sunt, legatorum priuilegio gaudent. 439. 40
Peremptorium propter locorum distantiam vt laboribus & expensis pareatur prima vice poni potest. 496. 40
Periurus ad iuramentum non admittitur. 794. 60
Periurus in testem non recipitur. 706. 50
Periuri sunt infames. 1150. 40
Periurum an litteris probetur. 430. 10
Periculi causa aliqua sunt facienda. 1875. 70
Persona est prius quærenda, quàm ratio. 141. 40
Persona vna an duarū vicē sustinere possit. 682. 40
Personarum ratio an sit habenda in benficiorum perceptione. 434. 60
Personæ duæ propter hominum raritatem à coniugio antiquius prohibeantur. 636. 30
Personalis & realis concessio qualiter discernitur. 1067. 60
Personaliter exequi debens an possit alij committere. 57. 10. 386. 50
Pertinere verbum quod latissime pateat & extendatur. 772. 50
Peruersio ordinis vnius causæ ad aliā processum nō vitiat, cū ordo ille substātificus nō fit. 57. 60
Petētiū importunitas obtinet nō cōcedēda. 35. 40
Petitio potest esse triplex. 445. 20
Petitorium & possessorium simul intentari possunt. 613. 70
Petrus geminum fecit homicidium. 1850. 40
Pignus an sēper possit p debitorē recuperari. 583
Pignus quid. 1110. 50
Plenitudo pontificalis officij in pallio confertur. 153. 60
Plus petens qualiter punitur. 607. 10
Plus petitur quattuor modis. 607. 50
Plura narrans in suo libello, quorum vnum per se sufficeret, vnum probare sufficit. 944.
Pluralis locutio quòd suas singularitates semper non inferat. 1828. 70
Pluralitas collegium facit, cum ad hoc sunt instituti vt corpus faciant. 1331. 40
Pluralitati neque maiori parti quandoque non statur. 1100. 60
Pœna calumniose trahētiū alios ad iudiciū. 83. 70
Pœnæ si sint diuersæ quæ debet imponi. 330. 20
Pœnæ iuris canonici sunt multiplices. 403. 60
Pœnæ variæ canonum, quæ sunt. 403. 60
Pœnas inferre volens quattuor considerare debet. 454. 30
Pœna cōuentionalis an possit peti à religiosis. 509
Pœna duplici puniri debēt iudices remissi. 545. 70
Pœna an in totum cōmittitur, si sors soluatur pro parte. 1859. 70
Pœna iure canonico non committitur nisi pro rata. ibidem
Pœna clericorum recipientium ecclesias de manu laicorum. 1288. 20
Populus sequendus non est, sed docendus. 109 60
Possessor an efficiatur quis per inuestituram factam cum anulo. 1102. 60
Possessor beneficij tenetur quandoque suam canonicam institutionem probare. 451. 50
Possessorio & petitorio simul agi potest. 608. 70
Possessor in possessione defendi debet. 405. 20
Possessor lite pendente remoueri nō debet de possessione, neque ab ea sequestrari. 676. 70
Possessor qualiter intelligitur perdere possessionem. 632. 70
Possessor suæ possessionis titulum dicere tenetur propter præsumptionem contrariam. 187. 70
Possessor verus an efficiatur per lapsum anni missus in possessionem. 663. 20
Possessor verus an efficiatur, qui ex primo decreto in possessionem mittitur. 662. 40
Possessorij rei vendicatio non datur
Possessorii iudicii quot sunt genera. 615. 30
Possessio sæpe trāsfertur sine apprehēsione. 86. 50
Possessio an tribuatur per inuestituram. 1042. 50
Possessio auferenda non est sine causæ cognitione. 428. 50
Possessio ex pluribus causis haberi potest. 755. 70
Possessio in solidū apud duos nequit esse. 694. 70
Possessio quæritur alicui quandocumque, qui habet plurimum iuris & minimum facti. 1075. 70
Possessio sola non sufficit in beneficiis. 461. 70
Possessionis & proprietatis causa sub vno & eodē iudice ventilanda & terminanda est. 608. 10
Possideri bona, in possessionem mitti, & restituere possessionem differunt. 333. 50
Posse & velle contraria sunt. 350. 60
Possumus, quod de iure possumus. 235. 70
Postulatio quādoque præfertur electioni. 102. 70
Postulatio & non electio de certis personis est facienda. 108. 10
Postulandi officium est multis interdictū. 454. 50
Postulare possūt, qui dati sunt ad eligendū. 157. 70
Postulare quid est. 456. 60
Potentia est multiplex. 42. 40
Potestas eligendi cum facta est aliquibus vt eligant de consilio vel cum consilio aliorū, quid facere debeant. 195. 20
Potestas patria an tollaē per sacrū ordinē. 265. 60
Prębenda sententiam requirit. 1057. 50
Prębendæ & dignitates diuidi nō debent. 1028 70
Præbēdæ vacāti pōt honestū opus imponi. 1031. 10
Præbendæ per canonicos nō sunt minuedæ. 21. 10
Præbendas plures non episcopi dispensatione potest quis habere. 201. 70
Præbendarum diuisio an possit fieri. 1039. 60
Præbendatus in duabus ecclesijs pro vtriusq; negotiis est vocandus. 1026. 30
Præceptum de rebus titulo pignoris obligatis, quod in sortem computandum sit. 829. 60
Prædium rusticum & vrbanum. 26. 20
Prædicandi officium est priuilegiatum. 414. 70 & 1295. 60
Præfixio sola termini an post sententiam causam ad curiam deferat. 243. 60
Prælatus an debeat eligi vel postulari ad aliam prælaturam. 226. 30
Prælatus est procurator, & non dominus. 131. 20
Prælatus habens iurisdictionem temporalem illā committere debet. 1413. 30
Prælatus insufficiens remouendus est. 245. 50
Prælatus negligens repellitur. ibidem
Prælatus qualiter & quando procedere debeat ad faciendam inquisitionem. 1566. 30
Prælati inferiores an possint excōicare. 398. 40
Pręlatus sine consensu capituli aut econuerso, nec conuenit, nec conuenitur. 458. 40
Prælati bona sunt ecclesiæ obligata, si male administrauerit. 1145. 10
Prælati negligentia est periculosa. 410. 70
Prælato infirmo an sit dandus coadiutor. 1061. 70
Prælati ecclesiastici an possint testari. 1196. 10
Prælati pro criminosis sustinendis pecuniam exigere non debent, nec etiam correctionis causa ex cupiditate pœnam pecuniariam imponere. 1856. 30
Præmium credentium quod est. 6, 70
Præoccupatio est color rhetoricus. 427. 10
Præpositus quis dicatur. 1935. 20
Præpositi appellatione qui veniant. 264. 30
Præscriptio non habet locum quotiescumque fit aliquid contra ecclesiasticam disciplinā. 89. 20
Præscriptio an currat nequeunti agere. 866. 70
Præscriptio annalis interrumpitur per oblationē cautionis. 668. 70
Præscriptio centenaria an sit probabilis. 864.
Præscriptio non currit contra visitationem, nec ipsius procurationem. 1367. 20
Pręscriptio dormit contra ecclesiam ipsa vacante. 176. 10
Præscriptio interrumpitur naturaliter & ciuiliter. 858. 50
Præscriptio longi temporis vitioso initio impeditur. 875. 70
Præscriptio non interrumpitur per exceptionem spoliationis. 602. 70
Præscriptio quod protestatione non interrumpatur. 1353. 40
Præscriptionis interruptionem allegans, an confiteatur de præscriptione. 842. 60
Præscriptioni laicorum cum mala fide an possit Papa præiudicare. 875. 40
Præscriptioni in censu locum non esse. 1345. 70
Præscriptionem allegans an titulum probare teneatur. 1234. 30
Præscriptionem contra obedientiam non currere iuris est certissimi. 410. 70
Præscrptione completa si mala fides superueniat, an res præscripta restitui debeat. 856. 50
Præscribi limes non potest. 1211. 70
Præscribere non omnes possunt. 861. 50
Præscribuntur quandoque fines diœcesis. 759. 10
Præscribens an debeat habere iustū titulū. 870. 20
Præscribens debet habere bonā fidē. 869. 60
Præsentato ius quæritur. 392. 50
Præsentatio per litteras fieri potest. 1094. 50
Præsens non futurum tempus signari hac demonstratione vestem meam, seruos meos. 84.
Præsentia aliquorum desideratur actum in eorū absentia, an & quando valeat. 339. 70
Præsentatio nō sēper pertinet ad patronū. 1400. 30
Præsumptio an sufficiat ad aliquem condemnandum de hæresi. 1682. 10
Præsumitur contra aliquem ex eo quod facere consueuit. 1144.
Præsumptio est triplex. 788. 70
Præsumptio ex variis temporibus sumitur. 789. 10
Præsumptio facti est duplex. ibidem. & 1443. 50
Præsumptio hominis quæ. ibidem
Præsumptio iuris tantum quę. ibidem
Præsumptio iuris, & de iure quæ. ibidem
Præsumptio naturæ quæ. ibidem
Præsumptio quandoq; sumitur ex tēpore. 1762. 70
Præsumptio violenta probationem admittit in contrarium. 1393. 20
Præsumptio violenta probat. 794. 50
Præsumptiones c. tertio loco. extra singulæ per se non sufficiunt ad probandum, sed iunctæ simul sic. 791. 20
Prætor ius dicit, etiam si iniqua decernat. 150. 70
Precarium quid sit. 1116. 40
Precarium à duobus possidetur. 1117. 40
Precarium & commodatum conueniunt, & differunt. ibidem
Precarium in quibus rebus consistit. 1117. 50
Precarium qualiter finitur. ibidem. 60
Precariæ, precaria, & precarium differunt. 1118.
Pretium rei per quid probatur. 744.
Preces sacras & mysteria clara & vernacula voce episcopos, & presbyteros peragere Iustin. iussit. 250.
Primitiæ tamquam debitæ exiguntur, sicut & decimæ. 1213. 70
Primogenitum animalium an sit pro primitiis dandum. 1214.
Princeps propter inuerecundiam petentium importunitatem, quandoque non concedenda cōcedit. 1844. 60
Princeps solus contra sententiā restituit. 120.
Princeps vigilat, vt subditi quiescant. 1. col. 1.
Principis cōfirmatio æquipollet sentētiæ. 1046. 30
Principali concesso an sit accessorium concedendum. 330. 70
Prior tempore iure potior habetur. 423.
Priuatur beneficio clericus non residens, si monitus non redeat, nec iustam alleget excusationem. 1024. 70
Prioratus quare nō cōfirmantur religiosis. 987. 60
Priuilegium an cesset causa cessante. 1284. 20
Priuilegiū an perdatur per præscriptionē. 1819. 20
Priuilegium an vnico actu perdatur. 21. 60
Priuilegium clericale per quid perditur. 1831. 70
Priuilegium & præscriptio contraria sunt, ex quo simul haberi non possunt. 873. 70
Priuilegium intelligendum secundum concedentis intentionem. 1215.
Priuilegium multipliciter perditur. 1218
Priuilegiū Papę nō intelligit alteri derogare. 1304
Priuilegium quo miles testari potest vt voluerit, bona non tutelas filiorū respicit, vt quæ patriæ potestatis iure fiant nō pmio militari. 1833. 50
Priuilegium collegio, quod nondum est, minime datur. 83. 70

Priuile-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Priuilegium quod vxor habet in dote habet etiã ſponſa quæ dotẽ dedit, ſed non nupſit. 1924. 60
Priuilegium ſeu indulgentia lite pendente impetrata ſuper re litigioſa in alterius partis præiudicium non valet. 715. 10.
Priuilegij interpretatio contra quem fieri debet. 1825. 60
Priuilegij mentionem faciens, an illud exhibere debeat. 1950. 50
Priuilegio renuntiat qui eo abutitur. 1293
Priuilegio & iure communi an poſſit quis vti. 874
Priuilegia an indigeant interpretatione. 90. 50
Priuilegia ſunt duplicia. 405. 40
Priuilegia ſunt perpetua. 1835 50
Probatio minus ſufficiens recipitur. 893. 40
Proceſſus in criminoſos. 529. 60
Proceſſus an poſſit fieri in abſentem. 883. 70
Procedendi modus in criminibus. 529. 50
Procuratio præſcribi non poteſt. 867. 70
Procuratio creſcat, ſi res creſcant. 1348. 60
Procuratio eſt triplex. 1356. 40
Procuratio licite recipiẽ ab epo viſitante. 1609. 80
Procurator actoris an debeat ſatiſdare. 457. 60
Procurator ab vniuerſitate conſtitui põt. 588. 50
Procurator à quo poteſt conſtitui. 466. 10
Procurator an poſſit interuenire in cauſa ſtatus. 664. 60
Procurator an poſſit alium ſubſtituere. 969. 10
Procurator fines mandati excedens ſciente domino an & quando illi præiudicet. 370. 50
Procurator habens mandatum generale & ſpeciale: & producit tantum ſpeciale, quòd iudiciũ nullum ſit. 74. 30
Procurator in cauſa criminali an poſſit admitti. in principio. 1582
Procurator iurat in animam domini ſi mandatum ſpeciale ad hoc habeat. 586. 60
Procurator in caſibus certis mandatum debet habere ſpeciale. 66. 20
Procurator põt conſtitui ab vniuerſitate. 588. 50
Procurator propter ſuſpicionẽ reuocatur. 73. 50
Procurator quis dicitur. 298. 20
Procuratoris deſcriptio. 1346. 50
Procuratoris factum an domino noceat. 569. 50
Procuratorem conſtituere neque captiuum, neq; obſidem poſſe, ſic ſentias de teſtamẽto. 468. 70
Procuratorem generalẽ cõſtituere tam ad negotia quàm ad iudicia vnumquemque poſſe. 469. 10
Procuratorem mittere an teneatur iuſte impeditus. 656. 70
Procuratores plures ſimul dari poſſunt. 473. 70
Procuratoribus pluribus conſtitutis an poſſit vnus ſine altero agere. 473. 70
Procurator mandatum excedens an præiudicet domino. 370. 60
Procurator an poſſit mandatũ prorogare. ibidem
Procurator dicitur falſus dupliciter. 73. 40
Procurator an poſſit dare procuratorem. 75. 30
Procurator ſimpliciter conſtitutus poteſt opponere exceptiones domino competentes. 594. 20
Procurator rei an præſtet cautionẽ de rato. 471. 70
Procurator poteſt dari ad lites præſentes & futuras in diem, & ſub conditione, &c. 473. 60
Prodigus quis dicatur. 94. 70
Profeſſio monaſtica qualiter fieri debet. 189. 60
Profeſſio an cenſeatur facta ex perſeuerantia annali. 1255. 10
Profeſtus dies quis. 1366. 60
Prohæres quis dicitur. 1168. 50
Prohibetur aliquid, non quod malum ſit: ſed quia inde poteſt malum ſequi. 823. 30
Prohibitus vendere, donare & permutare prohibetur. 455. 50
Promotus in mortali an debeat remoueri. 824. 70
Promotus & promouendus an differant quo ad irregularitatẽ prouenientem ex actu. 1706. 20
Pronunciandum ſuper exceptione incidenti. 781
Proprietatem perdens in iudicio an poſſit per ſententiam ad poſſeſſorium redire. 616. 70
Proprietas & poſſeſſio nihil habent cõe. 622. 60
Propriũ habere monachis eſt interdictũ. 1291. 70
Propter facti ſimilitudinẽ aliquis annumeratẽ inter eos, de quorum numero non eſt. 305. 70
Propter ſcandalum multa contra ius permittuntur. 1494. 10
Prorogatio iuriſdictionis qñ fieri poſſit. 383. 70
Proteſtatio an proſit. 23. 70
Prouideas & prouideri facis differunt. 80. 70
Prouiſus ius in re habet: præſentatus vero ius ad rem, & perſonalẽ actionẽ contra epm. 392. 40
Publica vtilitas priuata debet præferri. 102. 70
Publica honeſtas impedit & dirimit. 1455. 20
Publicatione teſtium facta in eadem inſtantia, & iudicio ſuper nouo articulo vel exceptione teſtes recipiuntur. 733. 20
Publicatio atteſtationum de iuſtitia eſt, non de ſubſtantia. 900. 10
Publicatio teſtamenti epiſcopi non eſſe. 1172. 30
Puer quando dicitur. 1057.
Pueri qui dicuntur. 1057.
Purgatio quibus eſt indicenda. 401.
Purgatio quando dicitur. 1057.
Purgatio per quot perſonas debet pſtari. 1612. 60
Purgatio reprobata fidem non facit. 1839. 70
Purgatio ſub quo modo eſt indicenda. 1841. 70
Purgatio cum quot manibus fieri debet. 1842. 50
Purgatorum numerus eſt arbitrarius. 1577. 40
Putridæ carnes ferro egent & cauterio. 1301. 60

Q

QVarta quę iure naturæ debetur filijs, qui exhæredari non poſſunt, quæ & quanta ſit. 1184. 70
Quarta quæ iure naturæ filijs debetur, qđ ſecundum filiorum numerum quadoq; maior quandoque minor eſſe debeat. ibidem
Quarta duplex an retineri poſſit per filium rogatum hæreditatem reſtituere. 1185. 70
Quædam ex generalitate tranſeunt, quę ſpecialiter tranſire non poſſunt. 1320. 20
Quæſtio feudi per quem terminari debeat. 554. 50
Quæſtio præiudicialis vbi inciderit quod de ea primo cognoſcendum ſit, antequam de principali cognoſcatur. 604. 60
Quæſtiones præiudiciales ſunt in quadruplici differentia. 604. 70
Quattuor præcipue in pœnis imponendis conſideranda ſunt. 454. 30
Qui ſoluendo non eſt, quod alio modo puniatur regulare eſt. 654. 70
Qui duas per verba de præſenti deſponſat & vltimo deſponſatam carnaliter cognouit, quam harum habebit. 1464. 40
Quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet. 253. 70
Quod approbo nõ reprobo. 1103. 30. & 1451. 30

R

RAchel quid ſignificat. 1251. 20
Radentes nummos qua pœna ſubijciuntur. 809. 70
Raptus in propria ſponſa committitur. 1729. 70
Ratihabitio locum habet in electionibus. 155. 40
Ratio an ſit de omnibus reddenda. 35. 40
Ratiocinia quæ ſunt. 298. 50
Ratiocinia an impediant aliquẽ pmoueri. 298. 60
Recedere à lite an liceat. 1757. 50
Reconuentio ceſſat in multis. 510. 60
Reconuentionis locũ nõ eſſe corã arbitro. 520. 60
Reconuentio non ſit in criminali. 542. 60
Beconuentio qualiter fieri debeat coram iudice laico. 563. 60
Recuſatio iudicis redigẽda eſt in ſcriptis. 695. 70
Recuſationi locum non eſſe in notorijs, ſicut nec appellationi. 921. 70
Recuſatio iudicis qualiter debet proponi, & probari. 933 20
Redhibitoriæ præfixum tempus non currit emptori ignoranti latens fugitiui vitium. ſecus ſi diſſoluta eſſet emptoris ignorantia. 1867. 60
Regium quid. 1330. 10
Regulares facile remouentur ab adminiſtrationibus. 1602. 60
Relatio cauſæ quando fieri põt per iudicẽ. 975. 10
Relegatus non parens deportatur 526. 40
Relictum ſub modo ſtatim peti poteſt. 1127. 70
Relicta ad pias cauſas executioni demandari per diœceſanum epiſcopum debent. 1187. 10
Religionis probatio, in veſte monachali debet fieri. 1242.
Religionem intrante marito an ſufficiat mulierẽ iuuenẽ continentiam promittere 1271. 60
Religioſus ſpoliatus poteſt petere reſtitutionem in abſentia ſuperioris. 58. 10
Religioſus tranſiens ad ſtrictiorem regulam ſine licentia reuocatur. 273. 10. 1250. 40
Religioſi an præſcribere poſſunt eccleſias ſibi a laicis conceſſas. 1323. 10
Religioſi, quod ſibi acquirere nõ poſſunt. 1348. 60
Remittere eſt dare. 1645. 70
Remiſſiones ad quid valent 1865. 50
Renuntiatio debet eſſe pura. 125. 50
Renũtiatio bñficij facta per vim an teneat. 27. 50
Renuntiatio facta ſiue in fauorem ſiue cauſa permutationis vbi pecunia interuenit operaẽ ſimplicem vacationem, & poteſt impetrari beneficium tamquam vacans per reſignationem ſimoniacam. 228.
Renuntiare quandoque quis cogitur obtenta renuntiandi licentia. 241. 70
Renuntiatione & concluſione in cauſa facta nulla admittitur exceptio, vel allegatio inſtrumentorum. 696. 70
Renuntiatio beneficij an valeat ſine ſuperioris auctoritate. 1103. 10
Renuntiatio iuris nondum competentis an valeat. 1215.
Renuntiatio beneficij facta in manibus laici non tenet. 2030. 70
Replicationem de dolo non dari contra doli exceptionem, regulare. 846. 20
Repugnantia allegantes audiẽdi nõ ſunt. 1847. 10
Rei vendicationem proponens an cauſam exprimere teneatur. 561. 70
Res inter alios acta qñque alijs piudicat. 903. 40
Reſcriptum ad beneficia valet, licet patrimoniũ taceatur 64. 10
Reſcriptum ad hoc vt vitioſum non ſit, non ſolũ ea quæ iuris ſunt narranda ſunt: ſed etiam ea quæ ſunt facti. 1075. 60
Reſcriptum ad lites quod anno pſcribatur. 58. 50
Reſcriptum ad lites impetratum ab excommunicato, niſi reus ſit, non valet. 33. 70
Reſcriptum an falſa latinitate vitietur. 40. 10
Reſcriptum apoſtolicum propter raſuram in loco non ſuſpecto non cenſetur vitioſum. 778.
Reſcriptum cauſæ cognitionem prohibens, quod falſitatis ſuſpicione non careat. 31. 40
Reſcriptum contra ius, an ſtatim abijciendum ſit. 777. 50
Reſcriptum dignitatis aut nominis ſuppreſſione vitiatur. 36. 20
Reſcriptum directum capitulo tamquam epiſcopi vices gerenti, de prouidendo alicui de præbenda, ſi capitulum non prouideat, quis tenetur capitulum an epiſcopus. 37
Reſcriptum executorium impetratum ſuper præbenda & canonicatu nulla facta mentione ſtatuti vel certi canonicorum numeri iuramento firmati non valet. 51.
Reſcriptum impetratum contra homines diœceſis, quod contra homines ciuitatis non extendatur. 62. 60
Reſcriptum impetratum contra religioſos nulla mentione de eorũ ordine facta qđ valeat. 36. 20
Reſcriptũ nõ valet per quod incerti dantur iudices, vel futura committuntur negotia. 38. 30
Reſcriptum obtentum ad ſecundum beneficium nulla facta mentione prioris tamquam minimi, an valeat. 82. 70
Reſcriptum perditur ſeptem modis 33. 70
Reſcriptum ſecundum prioris mentionem non faciens an & quando valeat. 31. 50
Reſcriptum vitiatur multipliciter. 54. 40
Reſcripti forma an ſemper ſit ſequenda. 336. 50
Reſcripti interpretatio qualiter fieri debet. 1940. 60
Reſcripti impetrator an teneatur probare omnia eſſe vera propter clauſulam, ſi ita eſt. 62. 20
Reſcripta ad futuras lites non trahuntur. 83. 70
Reſcripta an ſemper valeant. 30. 50
Reſcripti ordo an debeat attendi. 57. 20

Reſcriptum

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Materiæ Glossarum.

Rescripti contra ius commune concedi non deber. 65. 60
Rescripta non extenduntur ad successores eorum, contra quos fuerunt impetrata. 77. 50
Rescripta apostolica ad futuras lites extendantur. 83. 70
Rescripta & priuilegia annos Domini diem & consilium continere debent. 772. 70
Rescripta sunt stricte intelligenda. 56. 30
Rescriptorum reuocatio. 30. 60
Responsum petitioni confirmandum. 775
Responsio ad confutationem facit ius cõe. 287. 70
Restituere in integrum quid sit. 486
Restituitur qui tempore spoliationis se possidere probatur. 641. 70
Restitutus plenam habet restitutionem in pristinam causam. 647. 50
Restitutio in integrum quo iure competat. 339
Restitutionem petens duo probare debet. 334. 10
Restitutio intra quadriennium debet, & an post. 497. 20. &. 494. 70
Restitutio minorũ & maiorũ diuersa est. 489. 50
Restitutio an possit peti per procuratorem. 497. 70
Restitutio in integrum an possit examinari per delegatum. 501. 60
Restitutionem coniugis petens duo probare debet. 627. 60
Restitutio certis spoliatis denegatur. 640. 30
Restitutio an possit fieri spoliato absente aduersario. 1955. 50
Reus an possit iudicio pendente actorem ad alii iudicem trahere. 84. 50
Reus ad citationem etiam primam non veniens est in expensis condemnandus. 459. 40
Reus quandoque tenetur exhibere. 770. 30
Reo onus probandi incumbit propter inficiationis delictum. 1156. 10
Rex de iure subest imperio. 1543. 70
Regis vxor etiã mortuo rege dicit regina. 555. 40
Regis mandatum an excutiet citatum. 918
Rogatus restituere loco religioso vel ecclesiæ vel expendere in pias causas, an per ingressum monasterij subsititutio euanescit. 688. 70

S

Sacerdotes nomine intelliguntur inferiores. 1102. 60
Sacerdotes & clerici quòd ab omni sæculari exactione immunes esse debent. 1404. 10
Sacerdos an sit censendus qui sine alijs ordinibus est in sacerdotem ordinatus. 1738. 30
Sacramentum triplex in matrimonio carnali copula consummato designatur. 306. 70
Sacramenta necessaria quæ sunt. 450. 70
Sacramenta voluntaria quæ sunt. ibidem
Sacramento fit iniuria per iterationem. 1689. 70
Salinaria quæ dicantur. 1953. 10
Salomon quattuor reputauit difficilia cognitu. 1786. 70
Scãdalũ an fine peccato vitare possumus. 235. 20
Schisma interpretatur. 112. 70
Scholaris recedens potest in domo vel camera alium loco sui ponere & substituere. 776
Scholastica nouitia multum valet. 132. 70
Scientia multum inflat. 130. 60
Scientiæ defectus reddit aliquẽ ineligibilẽ. 196. 20
Scientia magna magnum tempus exigit. 495. 60
Scientia conueniens tolleratur in prælato. 940. 50
Scrinarius quis. 862. 70
Scipturæ tabellionis an sit sẽper credendũ. 695. 50
Scriptura antiquorũ librorum fidẽ facit. 698. 50
Scriptura iudicis testibus reprobari potest. 722. 70
Scriptura iudicis si publica est, æqualem vim habet cum testibus. ibidem
Sede vacante ad capitulum præbendarũ collatio deuoluatur. 1090. 50
Sede vacante præsentationes, quæ ad eps̃m pertinebant an ad capitulum deuoluantur. 1091
Sententia per litteras subrepticias lata, an valeat, & virum ex ipsis iurisdictio detur. 70. 70
Sententia an sit in personam procuratoris concipienda. 145. 60
Sententiæ ordinarij semper stantes. 362
Sententia an possit ferri cõ procuratore reuocato. 466. 70
Sententia an possit pro parte tenere, & pro parte non. 1165. 70
Sententia an possit contra absentem ferri. 652. 40
Sententia certa an possit ferri in re dubia. 142. 1
Sententia continens manifestam iniquitatem nul la est. 880. 60
Sententia contra ius canonis non valet: sed bene contra ius litigatoris. 880. 70
Sententia p̃ leges lata, ipso iure est nulla. 896. 60
Sententia contra matrimonium non transit in rẽ iudicatam. 879. 50
Sententia cõtra priuilegiũ Papæ nulla est. 1784. 60
Sẽtẽtia cõtra res prius iudicatas an valeat. 896. 60
Sententia diffinitiua ex violenta præsumptione quandoque fertur. 786. 30
Sententia est proferenda secundum finem ad quẽ quis agit. 1628. 50
Sententia excommunicati nulla est, nec conualescere potest. 1407. 10
Sententia excommunicationis est ipso iure nulla vbi certum vel notorium est de iniustitia vel iniquitate sententiæ excommunicationis. 1312. 60
Sententia executioni mandanda, nisi statim probetur exceptio. 739
Sententia certa rei iudicatę auctoritatem nõ continet. 397. 70
Sententiæ iniustæ appellatione quòd nulla veniat. 377. 20
Sententia interdicta an suspendi possit. 954. 70
Sententia interlocutoria scribenda est, non tamen dicitur, q̃ in scriptis sit proferenda. 636. 60
Sententia inter aliquos lata, alijs etiam partibus non præiudicat. 1047.
Sententia intra quod tempus est executioni mandanda. 354. 40
Sententia lata contra matrimonium nũquam in rem iudicatam transit: cum postmodum eccle siam fuisse deceptam doceatur. 1517. 70
Sententia lata ex falsis instrumentis contra præsentẽ tenet mero iure: sed dat restitutio. 843. 20
Sententia lata in causa matrimoniali tenet, licet in scriptis lata non sit. 744. 60
Sententia lata post reuocationem mandati, an & quo casu valeat, & quo non. 462. 60
Sententiæ legati quæ vinculum perfectum iniecerunt perpetuo durant, secus si momentaneum. 395. 20
Sententia nulla a principe ratificari põt. 1594. 10
Sententia nullo temporis tractu in rem iudicatam contra matrimonium transit. 493. 40
Sententia per litteras subrepticias lata, an valeat: & virum ex ipsis iurisdictio teneatur. 71. 20
Sententia plurium non semper tenet. 877. 40
Sententia quę notorię nulla est executioni nõ demandetur, & si demandetur, exequenti impune non paretur. 367. 60
Sententia reuocatur, quę contra iustę impedimum fertur. 852. 70
Sententia vel transactio Papa præsente quòd omni solemnitate munita sit. 445. 60
Sententia venalis nulla est. 1849. 60
Sententia vt executioni mandetur non obstante aliqua exceptione regulare. 498. 10
Sentẽtiæ arbitri nõ nisi metu pœna pareſ. 1189. 10
Sententiam diffinitiuam in contumacem ferre an liceat. 808. 40
Sepeliri in locis religiosis melius est, q̃ alibi. 1201
Sepulturam eligere qui vult relicta sua, quòd religiosorem eligere teneatur. 1201. 30
Sepultura an possit vendi. 1208. 70
Sepulturæ officium an vendi debeat, & an nonnihil pro sepultura acipiendum sit. 1209. 10
Sepultura denegatur tempore interdicti. 1828.
Seruus non potest esse iudex. 42. 50
Serui ordinati an sint dominis restituendi. 294. 50
Seruus seruum à testimonio repellere põt. 756. 60
Seruus factus sacerdos an remaneat liber. 1338. 60
Seruitus rei quæ non est, constitui potest. 83. 70
Seruitus an impediatur propter medium. 1396. 70
Seruitus an acquiratur ex tempore. 1656
Sicarij qui dicantur. 1700
Sicut non semper est sicutissimum, ideſt. non dicit omnimodam similitudinem. 278. 20
Sigillis an sit standum. 776. 70
Simonia an inducatur per preces. 271. 60
Simonia an auctoritate Papę purgetur. 441. 70
Simonia an excuſet pp Papæ auctoritatẽ. 442. 20
Simoniã inducunt consuetudo & modus. 1167. 70
Simonia quandoque excusatur. 1587. 60
Simonia in monachatu commissa, nõ viriat monachatum. 1618. 60
Simonia facit quem puniri sine culpa. 1622. 60
Simoniæ crimine per modum inquisitionis conuictus non deponitur, sed remouetur ab administratione siue beneficio. 1626. 50
Simonia an intentione inducatur. 1637. 70
Simonia quid est. 1645. 60
Simonia & vsura an inducantur per solam voluntatem. 1646. 70
Simoniacus habet titulum. 233. 70
Simoniaci an possint dispensari. 240. 40
Simoniacus in ordine non potest missam cantare. 1607. 20
Simoniacum est pro chrismate pecuniã accipere. 1614. 70
Simoniacus an possit per capitulum dispensari. 1621. 60
Simoniaci regulares qualiter sũt puniẽdi. 642. 40
Simoniaci vnde dicuntur. ibidem
Simoniaci hæretici censentur, & eadem pœna puniendi. 1686. 40
Simplicitati & imperitię qualiter parcatur. 53. 60
Simpliciter positum est generaliter intelligendũ. 330. 70
Simulatio vtilis permittitur. 478. 40
Symbolum est triplex. 6. 60
Symbolum vnde dicitur. 6. 60
Syndicus collegij siue vniuersitatis quòd in animam propriam iurat. 386. 50
Socius dignitate, ætate & receptionis tempore focium præcedit. 137. 30
Solemnitates iuris, quòd partium consensu remitti possunt. 329. 60
Soluere certo loco qui promisit, & non soluit, q̃ ad interesse teneatur. 556. 70
Solutio partiũ magna incõmoda habet. 1144. 70
Spiritualia sine temporalibus diu esse non possunt. 1653. 10
Spoliatus intentãs possessorium & petitorium nõ est ante omnia restituendus. 287
Spoliatus an possit post annum petere restitutionem. 623. 40
Spoliationis exceptio an obstet petenti depositũ. 603. 10
Spoliationis quæstio ciuili non præiudicat, nisi in modum siue exceptionis, siue actionis proponatur. 604. 70
Sponsam etiam per vim oppressam, non tenetur sponsus accipere. 819. 30
Sponsalia quæ sunt. 218. 60
Sponsalia de futuro per religionis ingressum, & p secunda sponsalia de præsenti soluunt. 1422. 70
Sponsalia de futuro an & quando per carnalẽ copulam subsecutam in matrimonium transeant. 1443. 10
Sponsalia dupliciter dissoluuntur. 1450. 60
Sponsalia contrahentes an sint ad matrimonium compellendi. 1490. 70
Sponsalia rumpi propter compartenitatẽ superuenientem secundum Vinc. & Tan. 1497.
Sponsalia an per fratrem cõtrahi possint. 1527. 60
Statera iusta in iudicijs vtendum. 1122. 70
Stipulatio generalis non valet. 983. 70
Subarrhatio per quid fit. 881. 50
Subarrhatio fit multipliciter. 1457. 70
Subditi an possint inuitis plalis promoueri. 1619. 20
Substitutionis vtilis declaratio. 687. 60
Substitutio an euanescat per ingressum monasterij. 688. 70
Substitutiones quot & quæ sint. 1182. 10
Subtilitas iuris fiue rigor secundum canones secuandos non est. 648. 60
Successor singularis an per rescriptum impetratũ contra antecessorem etiam re integra, conueniri possit. 530. 20
Successor in bñficio habet sicut filiꝰ & hæres. 556

Sumptus

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Sumptus faciendi secundum facultates. 416. 70
Supplicatio fi intra decem dies fiat, cuitatur sententiæ executio data cautione, aliàs secus. ibid.
Suppressio dignitatis vel nominis vitiat refcriptū. 36. 10
Suscitare quid sit. 1183 50
Susbectus de dilapidatione, an sit remouendus ab administratione. 378. 30.
Susbectus de dilapidatione à quibus est denunciandus. 379. 30
Susbecti sunt torquendi. 1120. 40
Susbensio à beneficio quem effectu habet. 147. 50
Susbensus episcopus an possit præbendas dare, ex communicare, &c. 93. 10
Susbensus à canone an possit eligere. 93. 50
Susbensus nec eligit, nec eligitur. 26. 60
Susbensus ab officio & beneficio an possit agere. 847. 10
Susbensus quis dicitur variis modis. 1007. 60
Susbitionis causæ rationabiles nonnullæ. 1240. 50
Susbicio triplex est. 1837. 30
Suum iactare nemo præsumitur. 1156

T

Tabellio an æquiualeat duobus. 695 30
Tabellionatus officium an possit exercerì per clericos. 1414. 70
Tacens consentire præsumitur. 787. 40
Taciturnitas non semper æquiparatur consensui. 787. 40
Taciturnitas nō semper habetur p consensu. 1337
Tamquam aliquando potius similitudinem quàm veritatem notat. 426 40
Temerarij iuramenti pœna. 810. 70
Temporale an pro decimis dari possit. 1139. 10
Tempus quandoque inceptum, quandoque completum requiritur. 115. 70
Tempus ad prouidendum ecclesijs est diuersum. 210.
Tempus breue dicitur diuersimode. 267. 20
Tempus obligationem non inducit: sed ex tempore confuendo & præscriptio, ex quibus ius quæritur, causantur. 405. 10
Tempus contractus respiciendum. 743 60
Tempus præfigendum accusare nolenti vltra qđ non auditur. 769. 60
Tempus receptionis litterarum attendendum, nō datæ. 1048. 20
Tempus receptionis litterarum quandoque consideratur, quandoque datæ. ibidem
Tempus longum præsumptionem causæ mali-am. 1091. 70
Tergiuersari quid est. 1759. 20
Terminus ad appellandū qualiter taxandus. 27. 30
Testamenti definitio. 1169. 70
Testamentum an possit per clericos fieri. 1174. 30
Testamenti factio, an possit committi alterius arbitrio. in textu & in glos. 1176. 60
Testatoris voluntas intra quod tempus executioni demandetur. 1170 60
Testificari an possit qui de crimine condemnatus appellauit. 753. 20
Testis an debeat assignare causam sui testimonij. 589. 50
Testis an teneatur prodere vitium suum. 736
Testis depositio ambigua contra quem est interpretanda. 688. 30
Testis pluries cōtra aliquem recipi potest. 713. 30
Testis præsentia criminis repulsus non est punien dus. 149. 70
Testis semel examinatus, qui obscure deposuit, iterum examinari potest. 754. 70
Testis vnicus quandoque sufficit. 789. 70
Testes admittuntur contra instrumentum quantumcumque authenticum. 780. 30
Teites aduersarij reprobari possunt & tres reprobationes fieri. 691
Testes aliqui non sunt cogendi venire ad iudicē in textu & in glos. 707. 70
Testes an criminosi sint, quid respondere teneantur. 834. 60
Testes an possint compelli ad testificandum. in textu. 763. 40
Testes antiquiores sunt cæteris præferēdi. 518. 10
Testes compelli an possint, vbi odiosa proponitur exceptio. 730. 40
Testi vno an fit credendum. 461
Testes discordes sunt ad concordiam reducendi. 712. 50
Testes emendari, an possint in causa criminali admitti. 1633. 10.
Testes etiam publicatis attestationibus possunt induci, si varietur modus agendi. 745. 70
Testes examinans multa inquirere debet. 736. 60
Testes matrimonio separando admittendos esse præcipue, qui probare vitæ & opinionis sint. 718. 60
Testes in multis casibus recipi possunt licet non contestata. 575
Testes iurare debent remoto odio, amore, commodo & amicitia. 304 10
Testes lite non contestata in criminalibus. quòd non recipientur. 575. 70
Testes minus idonei an sint in causa inquisitionis admittendi. 901. 10
Testes minus idonei possunt in exceptis criminibus admitti. 718. 10
Testes mortui an possint reprobari. 576 50
Testes plures in vna dilatione produci possunt. 711. 60
Testes plures quàm duo, in multis causis requiruntur. 717. 70
Testes quos accusator de familia sua adducit non valent. 718.40
Testes quòd instrumento præferantur. 684. 10
Testes quòd lite non contestata contra contumacem possunt recipi, cum de matrimonio cama li vel spirituali agitur. Item & sententia ferri. 575. 40
Testes recepti coram arbitris an fidem faciant coram arbitris. 742. 70
Testes recepti coram arbitro, quòd valeant in iudicio. 717 70
Testes secreto & singuli examinandi sunt. 754 40
Testes recipi non nisi aduersario præsente, vel legitime citato, debent. 762. 10
Testes secreto & separatim sūt examinādi 754.40
Testes singuli in cæci testamento se subscribere debent. 1818
Testes si contradicant, quid iuris. 717 70
Testes tam clerici quàm laici in causa ciuili compellendi sunt, vbi aliter veritas haberi non potest. 764. 70
Testiū auctoritas an pōderatur multitudini. 728. 60
Testium contrarietas est concordanda, si possit. 827. 70
Testium dignitas est considerāda. 128. 30
Testium productioni terminum præfigere iudicē ex officio posse. 690 30
Testibus publicatis super eodem articulo nulli in ducuntur. 685. 10
Testium receptio non valet, nisi aduersario denuntietur. 742. 70
Testiū reprobationes qualiter fieri debent. 751. 40
Testimonium ferre, est dignitas. 755. 70
Testimonium testium pretio corruptorum non valet. 701. 40
Timor mortis an impediat monachari. 1248. 70
Titubare quis dicitur. 462. 60
Titulus quinque modis dicitur. 201. 60
Titulus quid sit. 201. 60
Titulus varijs modis sumitur. 320. 70
Titulum sui beneficij ostendere aduersario, nemo cogitur. 461. 70
Titulus sola possessione acquiritur. 1326. 70
Transactio vel pactum ab initio inualidum robur & vigorem per Papę confirmationem assumit. 445. 50
Transactio an in spiritualibus interuenire possit. 332. 40. &
Transactio an possit fieri per prælatum sine speciali mandato. 445. 70
Transactio ecclesię an possit rescindi. 446. 70
Transactio an super re sacra fieri possit. 449. 60
Transactio facta de rebus ecclesię per prælatum sine superioris consensu successorem non obligat. 450. 10
Transactio personalis per Papæ confirmationem effisitur realis. 451
Transact.o non fit super matrimonio. 453.50
Transactioni & compositioni, vt contra matrimonium aliquid statuatur locum non esse. 453.50
Transact.o non potest fieri super certo. 516. 50
Transactio potius præsumitur personalis, quàm realis. 1067.50
Transactio non vitiatur, etiam si quis vltra dimidiam iusti pretij decipiatur. 1127
Transfert n mo plus iuris quàm habeat. 1323.70
Transgressor consuetudinis æque punitur sicut transgressor legis. 1235. 60
Trebellianica quando & quibus debeatur. 1185
Treugæ definitio. 438. 60
Trinitatis opera sunt inseparabilia. 9. 70
Trinitatis nomina sunt triplicia. 13. 10
Turpitudinem allegans an fit audiendus. 732. 70
Turpitudinem quandoque licet allegare. 792
Turpitudinem allegans quandoq; auditur. 1285
Turr itudinem suam allegans non est audiendus. 2162. 70
Turpes personæ fi se opponant matrimonio, quòd audiendæ sunt. 1440. 70
Tutor incertus dari non debet. 39. 40
Tutor etsi inuentarij ante confectionē administrare non possit, tamen ea quæ modicam dilationem patiuntur gerit. 116. 70
Tutor non datur sub conditione. 118. 70
Tutor vnus fi appellet & obtineat, an profit alijs. 980. 10
Tutor præst rebus & moribus. 1650.30

V

Valentinianus sine baptismo aquæ saluatus est. 1391. 50
Variatio laicis permittitur. 1790. 40
Varia in appellationem tempora statuuntur. 41. 40
Vasallus partem feudi, qui vendidit, illa priuatur, non toto feudo. 1140. 50
Vasallus fi vendit feudum perdit illud. ibidem
Velleiano renuntiari potest, sed non Macedoniano 549. 70
Velum in monialibus duplex conuersionis & cōsecrationis. 478. 30
Velum est duplex. 1239. 60
Vendicationem rei proponens an causam exprimere teneatur. 561. 60
Venditor de euictione non tenetur, nisi fis mota per emptorem sibi denuntietur. 1127. 70
Venditor emptori non tenetur de euictione in'ris bus casibus. 1128. 30
Verba cælestium mysteriorum grammaticis regulis non subseruiunt. 40. 40
Verba rescriptorum secundum ius commune intelligenda sunt. 50. 70
Verbum idem proprie & impropriè teneri potest. 69. 70
Verbum malum renocare sapientis est. 107. 10
Verba hæc, Prout tibi videbitur iustum, quid significationis importent. 300. 10
Verbum dubium in iudicio an contra reum interpretandum est. 688. 10
Verba cum effectu sunt accipienda. 1016. 70
Verba si sint ambigua, quid iuris. 1424. 30
Verbum generale an sit generaliter intelligendum. 1486
Verbum generale & indefinite prolatum in priui legijs ad futurum extenditur. 1825. 50
Veritas opinioni præfertur, nisi in certis casibus. 305. 60
Veritas an sit in matrimonio necessaria. 1490.60
Veritatem celare, est peccatum mortale. 1602.70
Veritas bonę vitæ, iustitię & disciplinæ. 1963
Vexationem redimere an liceat. 1614. 60
Via vna si denegetur, alia non concedatur. 465
Via vna conceditur, quod alia denegatur. 459. 50
Vicaria perpetua est beneficium. 324. 40
Vices suas qui simpliciter delegauit, qę iurisdictionis nihil penes eum remanserit. 361.50
Victor an hoc ipso quòd victus in expensis cōdemnatus non fit, appellare possit. 849. 70
Viduarū causæ ad quas spectant. 320. 50. 548. 10
Vigilantibus iura subueniunt. 95. 10

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Materiæ Gloſſarum.

Villiſſimus habendus eſt qui dignitate excellit, ſi ignauus ſit. 115. 50
Vim vi repellere an licitum ſit. 1710. 70
Vinum pluſquam aquæ ponitur in calice. 1380
Violentia fit aut rebus aut perſonis. 1711
Vir an poſſit de licentia vxoris intrare monaſterium. 1263. 60
Vir ingreſſus monaſterium à muliere fornicaria reuocari non poteſt, nec inde exire. 1269. 70
Vir ſine conſenſu vxoris an votum tranſmarinũ poſſit emittere. 1277. 70
Virgines quando ſunt velandæ. 250. 30
Virginitas maximum habet priuilegium. 699 70
Virginitatis priuilegium maximum eſt. ibidem
Virtutem nullus poteſt habere ſine charitate, & qui vnam in actu habet, omnes habet, & qui caret vna, caret omnibus. 237. 40
Viſitatio quoties in anno facienda eſt. 1355. 10
Viſitatores quid facere debeant, & à quo procurabuntur. 1600. 60
Vis quid & quotuplex, & quid metus. 482. 40
Vis turbatiua de quibus dicitur. 692. 40
Vita hominum eſt corrigenda. 1426. 60
Vitium litigij vnde dicitur. 672. 50
Vnio eccleſiarum tribus modis fit. 1088. 30
Vnus, dictio æquiuoca. 14. 10
Vocatus in ius eat ad prætorem. 910. 10
Voluntas coacta, eſt voluntas. 125
Voluntas an reputetur pro facto. 666. 30
Voluntas ſine affectu non nocet. 1445. 10
Votum continentiæ an debeat de neceſſitate obſeruari à clericis occidentalibus. 1012. 10
Votum ſolemne. 1476. 40
Votum ſimplex. ibidem
Votum continentiæ omnia alia excellit. 1476. 70
Votum cõtinentiæ fit proprie & improprie. ibid.
Vox duplex an poſſit alicui competere in electione. 883 20
Vſucapio pro dote quando locum habet. 1183 70
Vſuræ ſolutæ an poſſint repeti 799. 50
Vſuræ per fideiuſſorem ſolutæ an poſſint repeti à reo. 1149. 70
Vſuræ qualiter ſunt abſtinẽdæ. 1735. 70
Vſura nõ tollitur per periculi ſuſceptionẽ. 1745. 10
Vſura centeſima quæ. 1789. 30
Vſurarius an teneatur mittere vſuras ſuis ſumptibus ad eum qui longe abeſt. 1735. 70
Vſurarij ſi totas vſuras reſtituere non poſſint, vt qui ſoluẽdo nõ ſint, cui ſoluere teneantur. 1736
Vſusfructus definitio. 1147. 70
Vſusfructus an poſſit conſtitui in rebus, quæ conſumuntur. 1148. 10
Vti poſſidetis ſi fuerit intentatum, qualiter ſententia erit proferenda. 692. 60
Vxorem qui corripit antequam eam duceret, qñ promoueri non poſſit. 1009. 10
Vxoris licentia non ſufficit ad hoc vt vir eius religionem intrare poſſit. 1163. 60
Vxores peti poſſunt per interdictum de liberis exhibendis. 1427. 30
Z Elotes quis. Z 236. 20

FINIS.

Hæc pauca & alia forte legentibus occurrent errata notatu digna: quæ omnia huius impreſſoriæ artis difficultati condonare æquum eſt, in qua etiam ſi ſumma adhibeatur diligentia, peccare neceſſe eſt.

Columna 151. in tex. cap. 28. Quod ſicut. linea 4. ibi, quæ facta eſt de tribus, deleatur illud verbum, eſt.
Col. 798 in tex. cap. 4. Ego N. verſ. ¶ Conſilium. ibi, damnum illi pandam. corrige, damnum nolli pandam.
Col. 1365. in tex. cap. 2 Quidam. ibi, vt ſibi miſſæ cantentur. corrige, vt ſibi miſſa cantentur.
Col. 1754. in tex. cap. 1. In talibus. corrige, In tabulis.

REGESTVM DECRETALIVM.

† †† A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz
Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq
⁂ a b c

Omnes Quaterniones. †† & c Terniones. Qqq & ⁂ Duerniones.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

GREGORIVS

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

DECRETALIVM
D. GREGORII PAPÆ NONI
COMPILATIO.

GREGORIVS Episcopus seruus a seruorum Dei, Dilectis filiis b Doctoribus & scholaribus vniuersis Bononiæ † commorantibus c, Salutem d & Apostolicam benedictionem.

REx e pacificus f pia miseratione disposuit g sibi subditos fore pu-

GREGORIVS.] In huius libri principio quinque vel sex præcipue sunt prænotanda, videlicet, quę sit intentio, quæ materia, quæ vtilitas, cui parti philosophiæ supponatur, quis modus agendi, & quis libri titulus. 1 Intentio Do. Gregorij in hac pręsenti compilatiōe fuit, diuersas constitutiones & Decretales epistolas prædecessorū suorū in diuersa dispersas volumina seu cōpilationes, quę difficultatē studentibus ingerēbant, in vnam compilationem (resecatis superfluis) ad vtilitatem legentium ac studentium reducere, prout in eiusdem Dom. Gregorij constitutione euidētius declaratur. Materia in hoc opere sunt ipsæ constitutiones & Decretales epistolæ sub singulis tit. collocatæ. Vtilitas 2 est, vt his lectis, & intellectis, sciamus discernere inter æquum & iniquum, & vnicuique reddere quod suum est, & in hoc iustitia consistit: vt Instit. de iust. & iur. in princ. & 12. q. 2. cum deuotissimam. Supponitur Ethicæ. i. morali sciētiæ, sicut & alij libri iuris. vnde etiam dicit Imperator, legibus nostris hominum mores intēdimus corrigere. C. de secund. nup. l. 1. §. nanq;. ibi, Ne in his. Modus agendi talis est. Diuidit enim opus suū in quinque partes. In prima parte tractat de summa Trinitate & fide catholica, & de constitutionibus, de rescriptis, de iudicibus, & eorum officijs. In secunda parte tractat de iudiciis, & cooperantibus ad iudicia. In tertia parte tractat de vita & honestate clericorum, & de rebus eorum & ecclesiarū. In quarta de sponsalibus & matrimoniis, & impedimentis eorum. In quinta de accusationibus & criminibus, & pœnis eorū. & sic terminat tractatum suum, ipsum diuidens in quinque partes, ad similitudinem quinque sensuum corporis, quos quilibet qui iudicat habere debet, aliter nō est idoneus iudex. Sic enim omnis copula coniugalis restricta est vsq; ad quartum gradum, ad similitudinem quatuor humorum corporis humani: vt j. de consan. & affini. non debet. §. prohibitio.

1 Titulus huius libri in manuscriptis vetustissimis ita habet: Incipit cōpilatio decretaliū Domini Gregorij Papæ noni.

2 Quod alij dicunt, causam finalē & ponit hic gl. causam finalem proximā. Causa vero finalis remota est felicitas & beatitudo quæ sequitur ex causa proxima vt in proœ. ff. §. discipu li. ... in fi. Io An. in no.

Dicens; Gregorius episcopus, Seruus seruorum Dei, &c. titulum huius libri ponit.

Vnde versus: *Pars prior officia parat Ecclesiæ que ministros.*
Altera dat testes, & cætera iudiciorum.
Tertia de rebus, & vita Presbyterorum.
Quarta docet quales sint nexus coniugiorum.
Vltima de vitijs, & pœnis, tractat eorum. Vel sic, & breuius:
Index, iudicium, clerus, sponsalia, crimen.

Hi versus & sequētia vsq; ad vers. Seruus nō sūt Bernardi, sed aliorū addita.

¶ *Gregorius.*] Diuiditur in duas partes principales. In prima ponitur salutatio. In secunda exordium. ibi, *Rex pacificus.* Prima subdiuiditur, quia primo ponitur quis scribit. secundo quibus scribit. ibi, *Dilectis.* tertio salutat & benedicit. ibi, *Salutem.*

¶ *Glossa seq. recitetur per modum quæstionis quare se vocat Seruum, &c.*

a ¶ *Seruus.*] Sic etiam Imperator seipsum appellat seruum. C. de offic. præfe. pto. Afri. l. 1. circa prin. Vel dic ꝙ dicit ex humilitate: quia qui maior est vestrū, fiat sicut minister vester. 9. q. 3. nullus primas. Mat. 20. Luc. 22. & Mar. 10. Vel seruus dicitur: quia sicut per seruū acquiritur domino. Institu. per quas perso. nob. acqui. circa princ. ita etiam per D. Papam cuilibet ecclesiæ potest acquiri. j. de censi. cum instantia. in particula quæ decisa est de principio. j. vt lite pen. ecclesia. 2. sic per Imperatorem acquiritur hominibus. in auth. constitu. quæ de digni. libe. à patr. potesta. §. illud quoq;. coll. 6. & noctes ducit insomnes, vt subiecti sub omni quiete cōsistant. in auth. vt iudi. sine quoquo suffra. in prin. colla. 2. & dicit Imperator: Voluntarios labores appetimus, vt quietem alijs præparemus. in autken. vt diui. iussio. subscrip. habe. gloriosi. quæsto. in prin. colla. 8. & infra de restitu. spolia. c. frequens. †

3 Lib. 6.

b ¶ *Filiis.*] bene dicit, filiis: quia solūmodo patriarchas, archiepos, & episcopos fratres appellat, omnes alios filios. j. de cri. fal. q̃ graui.

¶ *Glossa sequens recitat per obiectionem, quod compilatio non sit generalis, nec omnes liget. ex quo solum, &c.*

c ¶ *Bononiæ commorantibus.*] Et ita nō in castris: quoniam si in castris studeant, beneficia ex priuilegio sibi concessa occasione studij habere non debent. j. de cleri. non resi. tuæ fraternitatis. 4 Præterea ex quo dicit, Bononiæ, non videtur ꝙ aliis mittantur alibi studētibus, & sic non tenentur recipere hāc compilationem: quia litteræ Papæ non extenduntur ad alios quàm ad eos quibus mittunt: vel qui continentur in eis. arg. j. de offi. delega. P. & G. & c. gratum. & c. cum olim. Sed non est ita. omnes enim tenentur ad obseruationem huius compilationis, sed propter studium quod est Bononiæ communius & generalius pręcipue in vtroque iure, & ibi quasi de omnibus partibus mundi sunt studentes: ideo potius Bononiæ diriguntur: & ita omnes tenentur hanc compilationem obseruare, quæ nec possent, nec debēt singulorum auribus intimari. 16. dist. quod dicitis. & j. de postu. præla. ad hæc. Et cōstitutio principis post duos menses à tempore publicationis oēs adstringit. in auth. vt fact. nouæ con. circa prin. coll. 5. & j. de senten. excom. nouerit.

4 Concor. tex. in l. generaliter. §. 1. C. de epi. & cler. nec Bartol. l. fi. ff. de colla. plenius in auth. habita. C. ne fil. pro pat.

d ¶ *Salutem.*] per talem salutationem non tollitur excommunicatio, si aliqui scholares, vel magistri essent excōmunicati tempore publicationis. j. de sen. excom. si aliquando. vbi de hoc. Bernar.

REx pacificus.] Primo ponit exordium, in quo cōcludit finale intentum iuris generalis. Secundo narrationem, in qua ostendit finale intentum huius compilationis, seu iuris particularis. ibi, *Sane.* Tertio cōclusionem. ibi, *Volētes.* Prima subdiuiditur: quia primo ponit finem viatoris, i. hominis ad quē à Deo dispositus est. Secundo causam deuiationis ab hoc fine. ibi, *Sed effrænata.* Tertio vt ad debitum finem viator deducatur, cōcludit legem necessariam, & ostendit tres virtutes ac proprietates legis. ibi, *Ideoque lex.*

3 In uno manuscripto Vaticanæ legitur, Parisius: in altero, Bononiæ & Parisius, sed vt plurimū omnes habent, Bononiæ.

CASVS. Pręmissa salutatione, sic pone casum in ista constitutione. Rex pacificus, id est, dominus noster Iesus Christus pia sua miseratione ab initio mundi disposuit, seu præuidit, subditos suos fore pudicos, pacificos, & modestos. sed ex aduerso surrexit effręnata cupiditas sui prodiga, pacis æmula, mater litium, magistra iurgiorum, quæ quotidie tot litigia generat, quòd nisi iustitia reprimeret conatus ipsius sua virtute, & explicaret multiplices quæstiones, abusus litigatorum extingueret fœdus humani generis & concordia exularet, dato sibi libello repudij, extra mundi terminos. Et ideo contra istam cupiditatem lex prodita est, vt noxius appetitus ipsius restringeretur sub regula iurium, per quam humanum genus informatur vt honeste viuat, alterum non lædat, ius suum vnicuique tribuat. Secundo in versu illo, *Sane.* ponit Dominus Gregorius causam huius compilationis, dicens ꝙ per magistrum Raymundum capellanum suum ad communem vtilitatem studentium fecit redigi in vnum volumen diuersas constitutiones & decretales epistolas suorum prædecessorum, quæ dispersæ erant per plura volumina & diffusæ: quarum aliqua propter nimiam similitudinem, quædam propter ꝯrietatem, quædam ꝑꝑ sui prolixitatem, confusionē inducere videbantur. Quædam etiam vagabātur extra volumina supradicta: de quibus (tanq̃ de incertis) frequenter in iudiciis dubitabat. Adijciens insuper quasdam constitutiones & decretales epistolas suas, ꝑ quas quædam quæ in prioribus erant dubia, declarantur. In fine præcipit dn̄s Gregorius Papa, vt hac tantum compilatione vniuersi vtātur in iudiciis & in scholis, districte prohibens, ne aliquis præsumat aliam facere compilationem sine licentia sedis Apostolicæ speciali. Nota formam salutationis hic, quam generaliter omnibus facit dominus Papa. Nota ꝙ subditi & ecclesiarum prælati pudice, honeste, sobrie & modeste viuere debent. Not. quòd cupiditas est mater litium, & magistra iurgiorum. Not. quòd per iustitiam reprimitur conatus cupiditatis. Not. quòd per iustitiam quæstiones implicitæ terminantur. Not. quòd effectus iustitiæ est remouere lites, & sic per consequens tollit cupiditatem. Not. quòd tria sunt præcepta iustitiæ. Nota quòd tribus de causis iura corriguntur, scilicet propter nimiam similitudinem, contrarietatem, & prolixitatem: & sic vnū ius corrigit aliud, & reddenda est ratio quare corrigitur. Not. quòd princeps non tantum per se potest iura statuere, sed per alium. Not. quòd communis vtilitas attendi debet, tamen studentium diligentius attendenda. Not. quòd licet par in parem non habeat imperium: tamen successor statutum antecessoris corrigere potest & declarare: & sic nota quòd per posteriora priora declarantur. Not. quòd ista compilatio est canonica, & in isto proœmio approbata, & ideo in iudiciis fidem facit. Not. quòd nemo post istam compilationem decretalium aliam facere præsumat sine licentia sedis Apostolicæ speciali.

e ¶ *Rex.*] Alibi appellatur imperator. 11. q. 3. Iulianus.

f ¶ *Pacificus.*] Qui vt pacem doceret, venit in mundum. 23. q. 1. nisi bella. regnum tamen eius non est de hoc mundo. ea. causa. q. 3. §. 1. & in Euang. Ioan. c. 18. Tanc.

¶ *Glossa sequens determinat qualiter Deus rex pacificus aliquid disponere dicatur.*

g ¶ *Disposuit.*] scilicet per prouidentiam & prædestinationem, non

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

necessitate: quia vasis iræ, & c. 23. quæst. 4. Nabuchodonosor. & c. vasis iræ. de pæn. distin. 4. c. in domo patris. §. sic itaque. & in præced. & seq. §§.

a ¶ [Pudicos.] idest castos. sic & Imperator subditos suos castitatem ¹ seruare hortatur. vnde dicitur; castitas sola est quæ cũ fiducia potis est Deo animas præsentare. ² in authen. de lenonibus. §. sancimus. coll. 3. quæ suaderi potest, imperari vero non potest. 32. quæst. 1. integritas. Vnde debemus esse pudici: quia impudicus oculus impudici cordis est nuncius. 32. quæst. 5. nec solo.

Additio. Et 23. distin. his igit. ibi, Nõ vagi oculis. Hugo de Folieto: Pudicus oculus ianitor est cordis, & excludit quicquid indecens nouerit. Impudicus quærens quod placet per omnia discurrit, volentes intrare patitur, nolentes hortatur. Inde oculi prima tela sunt adulteræ. Ioan. And. in nouel.

b ¶ [Pacificos.] idest pacem custodientes. vnde etiam dicitur: Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. 23. q. 1. noli. & Matth. cap. 5. Tancred.

c ¶ [Modestos.] idest, temperatos, quia quilibet debet habere in se temperantiam, vt sciat seruare misericordiam & rigorẽ, vel simul vtrumque. 45. distin. disciplina. Ber.

¹ B. Aug. lib. 4. cap. 3. contra Iulianum Pelagianum.

² Facit tex. in l. qui prætextæ. cum not. C. de secund. nup. Bar. in l. mulier. §. quia proponebatur. ff. ad Turp.

³ Facit tex. in l. 1. C. de nou. cod. comp. & l. 2. §. si quid autẽ in tanta. C. d̃ vet. iur. enu.

⁴ multa.

dicos ᵃ, pacificos ᵇ, & modestos ᶜ. Sed effrænata cupiditas ᵈ sui prodiga ᵉ, pacis æmula, mater litium, materia iurgiorum, tot quotidie noua litigia ᶠ generat, vt nisi iustitia ᵍ conatus eius sua virtute reprimeret, & quæstiones ipsius implicitas explicaret, ius humani fœderis litigatorum abusus extingueret: & dato libello ʰ repudij, concordia extra mundi terminos exularet. ¶ Ideoque lex proditur ⁱ, vt appetitus noxius sub iuris regula limitetur ᵏ, per quam genus humanum vt honeste ˡ viuat, alterum ᵐ non lædat, ius suum ⁿ vnicuique tribuat, informatur. ¶ Sane ᵒ diuersas constitutiones ᵖ & decretales epistolas prædecessorum nostrorũ, in diuersa dispersas † volumina, quarum aliquæ propter nimiam similitudinem ᵠ, & quædam propter contrarietatem ʳ, nonnullæ etiam propter sui prolixitatem, confusionem inducere videbantur: aliquæ vero vagabantur ˢ extra volumina supradicta, † quæ tamquam incertæ frequenter in iudiciis vacillabant. ¶ Ad communem & maxime studentium vtilitatem, per dilectum ᵗ filium fratrem Raymundum capellanum & pænitentiarium nostrum, illas in vnum volumen (resecatis ᵘ superfluis) prouidimus redigendas: adijcientes constitutiones nostras, & decretales epistolas, per quas nonnulla † quæ in prioribus erant dubia, declarantur ˣ. ¶ Volentes igitur vt hac tantum compilatione

nifestatur. Et dicitur lex, quia ligat. vel legitime agit obseruatores remunerando, transgressores puniendo. 3. dist. omnis lex. ff. de iu. & iu. l. 1. Ioan. And.

K ¶ [Limitetur.] Limes est agrorum discretio. ¶ Vnde versus: *Limes erat positus, litem vt discerneret agris.* infra de verb. signifi. forus.

¶ *Glo. seq. declarat quomodo intelligatur verbum, honeste viuere.*

l ¶ [*Honeste viuat, &c.*] Hæc sunt tria præcepta legis, de quibus habes ff. de iust. & iu. l. iustitia. §. 1. & Insti. eo. tit. §. iuris præcepta. & sic sunt intelligenda honeste viuere quantum ad se: in his, scilicet quæ nobiscum agimus. quæ honestas circa matrimonium consideratur. ff. de rit. nu. l. semper. 31. distinct. Nicæna. & circa mores. ff. de tu. & cur. da. ab his. l. scire. §. pen. & §. vlti. Ber.

m ¶ [*Alterum non lædat.*] In his, scilicet quæ circa alios agimus. vnde illud: Quod tibi non vis fieri, alijs non facias. in princ. decretorum, distin. 1. humanum genus. & infra de maioritate & obedientia. cap. dilecti. ⁶

n ¶ [*Ius suum vnicuique tribuat.*] siue sit pœna afficiendus, siue præmio remunerandus. distin. 3. c. fin. & infra titu. proxi. c. firmiter. §. 1. in fin. Et per hoc dicitur seruire Deo, sibi, & proximo. & summũ bonum in vita est iustitiam colere, & ius suum vnicuique tribuere. 12. q. 2. cum deuotissimam. Et per hoc quod dicitur, vnicuique, datur intelligi qualiter debeat se habere erga superiorem, parem, & subditum.

⁵ Concor. tex. in §. sed si ab, insti. quibus mo. ius pa. pot. sol. & C. si. reg. l. pen. & de eius significato, vide p Bal. in l. 1. ff. de off. p̃f. vr. & in l. 1. & l. empti. ff. de actio. emp.

† sparsas

⁶ Concor. glo. cu tex. insti. de iu. & iu. §. iuris præcep. in vers. alterũ nõ lædere. & ñ. e. i. iustitia. sup eo. versi. & ff. q. quilibet iur. in prin.

d ¶ [*Cupiditas.*] quæ est radix omnium malorum. 47. distin. bonorũ. in auth. vt iudi. sine quoquo suffr. §. cogitatio. colla. 2. ⁷ & hoc idem innuitur de pæni. distin. 2. §. quia radix omnium. post illum §. cum ex præmissis. Ber.

¶ *Glo. seq. in fine apponit de contrarietate litteræ.*

e ¶ [*Sui prodiga.*] Quia non solum rerum, sed etiam famæ quis prodigus est: vt habetur C. de ijs qui poten. no. l. 1. in fi. & infra de accu. c. prælatorum. aliãs, c. vlt. & talis crudelis est, qui famam suam negligit. 12. q. 1. nolo. Et vere; quia omnis ætas ab adolescentia prona est in malum. 12. q. 1. omnis ætas. aliãs, c. 1. Et omnis creatura sub vitio est. de pæni. distin. 2. cap. principium. §. charitas. ver. sicut ergo. & humana natura quodammodo labitur ad delicta. in auth. de mona. §. si quis igitur. colla. 1. & procliuius est hominum cursus ad voluptatem, & natura est imitatrix vitiorum. 10. q. 3. procliuius. vnde Claudianus: Procliuior vsus in peiora datur. Sed in eo quod dicit prodiga, videtur sibi contraria littera ista: quia primo dixit cupiditas: quia qui est cupidus, non est prodigus. Sic intellige, cupiditas refertur ad retentionem temporalium, prodigalitas ad euacuationem virtutum; quia vnum expellit aliud. 32. q. 1. cum renunciatur. Ber.

f ¶ [*Noua litigia.*] hoc ideo dicit: quia humana natura prona est ad dissentiendum. infra de concess. præben. quia diuersitatem. & ff. ad Treb. quia poterat. & de conse. distin. 4. sicut in sacramentis. §. item si possit. & ff. de arbit. item si vnus. §. vlt. & semp nouas deproperat edere formas. C. de veter. iur. enu. l. 2. §. sed quia diuinæ. & in procemio sexti libri. Et natura introductum est vt plura sint negotia quàm vocabula. ff. de præscrip. ver. natura. vnde dicit Imperator, ꝙ natura nouitates quotidie nititur inuenire: vt in authen. qui. mo. na. effi. leg. §. si quis vero. colla. 6. ⁸ Et ideo nouis morbis noua conuenit antidota præparari. j. de iur. calum. cæterum. Et varia experimenta morborum, varia nos coguntremedia inuenire. 50. distin. vt constitueretur. Et quod medicamenta morbis exhibent, hoc iura negotiis. in auth. hæc constitu. quæ innouat constitutionem. in prin. coll. 8. Et quæ de nouo emergunt, nouo auxilio indigent. ff. de interrog. act. de ætate. §. ex causa. & ff. vt i poss. leg. l. plane. & ff. de vent. inspic. l. 1. in prin. & j. de offi. deleg. insinuãte. & j. de excep. pastoralis. j. de testib. præsentium. & c. penul.

g ¶ [*Iustitia.*] quæ ab aliis virtutibus augeri, & ad maius apparere desiderat. in authen. de referendarijs. §. propterea. coll. 1.

h ¶ [*Libello repudij.*] quem olim maritus dabat vxori. j. de diuor. gaudemus. in fi. & ff. de diuor. l. 2. §. in repudiis.

i ¶ [*Lex proditur.*] Vt humana coerceatur audacia, & tuta sit inter improbos innocentia. 4. distin. factæ sunt autem. nam per leges nemo bene facere cogitur, sed male agere prohibetur. 23. q. 5. ad fidẽ. Et expone, Proditur. i. de nouo promulgatur: vel idest, aperit, & ma-

⁷ Propter hoc ibi inducibus præcipit ꝙ mundas teneant manus abstinẽtes ab omni acceptione: his contẽti quæ dantur à fisco. Io. An. in nouel.

⁸ Et e. col. de conse. & vter. fra. in princ. Sene. lib. 6. natu. quæst. Cotidie aliquid subtilis aliquid elegãtius excogitat Inuenta furor vsitata contemnẽs. Io. An. in nouel.

o ¶ [*Sane.*] Ista secunda pars in qua ponitur narratio, subdiuiditur: quia primo ponit euentum circa constitutiones ecclesiasticas correctioni submittendas: & ponit materiam & causam impulsiuam huius compilationis. Secundo concludit causam finalem: ibi, *Ad communem*. Tertio causam coadiuuatiuam: ibi, *per dilectum*. Quarto formalem: ibi, *resecatis*. Et hæc diuisio sufficit pro summario. Abb. Siculus.

p ¶ [*Constitutiones.*] Constitutio est quam princeps facit proprio motu. Decretalis epistola est quando respondet ad consultationem. j. de sen. excom. c. si concubinæ.

q ¶ [*Similitudinem.*] Idem dicit Imperator, & eandem causam assumit. C. de nouo co. facien. §. quibus specialiter. & de emen. co. do. Iust. §. supradictis.

r ¶ [*Contrarietatem.*] & ideo compilatio antiqua non fuit legitime ordinata: quia nulla contrarietas debet esse in iure. C. de vete. iur. enucl. l. tanta. §. contrarium. ideo in præsenti compilatione nullum debet contrarium reperiri.

s ¶ [*Vagabantur.*] Quas videbitis per titulos collocatas. istæ non erãt in antiqua compilatione, & sunt istæ. j. de seruis non ordi. miramur. j. de biga. à nobis. & ita de aliis.

t ¶ [*Per dilectum.*] Et recte & ordinate debent enim taliter compilari decretales, vt ordo temporum ipsarum ex illarum compositione & dispositione clarescat: primis in primo loco, posterioribus in secundo ponendis: vt C. de no. co. fa. in 1. consti. in §. quibus specialiter. quod quidem seruatur in præsenti compilatione: sed in antiqua non. Et qui eas componunt, non solum debent esse gloriosi doctrina legum, sed experientia rerum: vt C. eod. tit. consti. 2. quæ est de Iust. co. com. vnde per ordinationem istius compilationis illas scietis, quis illorum, quorum tempore constitutiones, consilia, decretales, edita sunt, præcessit.

u ¶ [*Resecatis.*] Potest ergo dominus Papa derogare constitutionibus prædecessorum suorum, non obstante ꝙ par in parem non habet imperium. ff. de arb. l. nam magistratus. & est ratio: quia eadem persona censetur cum eo cui succedit, & nemo potest sibi hanc legem imponere, ne liceat sibi à prima voluntate discedere. ff. de leg. 3. l. si quis. in prin.

x ¶ [*Declarantur.*] infra de regular. statuimus. quæ exponit illam, consulti.

¶ *Gloss. seq. obijcit, soluit, opponit, & oppositioni respondet: demum principali obiectioni dat secundam solutionem: vltimo format, & soluit duas quæstiones.*

a 2 ¶ In

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

vniuersi vtantur in iudiciis a & in scholis, districtius prohibemus, ne quis præsumat aliam facere absque auctoritate sedis Apostolicæ speciali.

TITVLVS PRIMVS. De summa Trinitate & fide catholica.

¶ Innocentius tertius in concilio generali. †

¶ *Tractat de trinitate, & ipsius operibus: de fide & articulis fidei.*

a ¶ *In iudicijs.*] Sic ergo videtur quod omnibus decretalibus istis vti possumus in iudiciis: quia indefinita æquipollet vniuersali. 1 19.dist. si Romanorum. & j. de priuil. quia circa. & ff. de serui. si cui. ff. de ser. vrb. præd. l. si seruitus. & ita non est hic aliqua indulgentia siue dispensatio. quod falsum est, immo multæ sunt, 2 & indulgentia non debet trahi ad consequentiam. 7.q.1. petisti. & Insti. de iure na. §. plane. Dicas quòd propter vnam decretalem, vel duas aut plures nec plus nec minus est. & est simile de conse. distin. 2. reuera. in prin. vbi dicit quòd omnes illi qui manducauerũt de manna illo, quod pluit filiis Israel in deserto, mortui sunt, & tamen Caleph & Iosue non fuerunt mortui in deserto, immo intrauerunt terram promissionis. 76. distin. ieiunium. & ita modicum quid nõ nocet. nam modica res non inducit simoniam. infra de simo. & si quæstiones. Arg. contra: quia pro modica re datur actio furti. 14.q. vlt. 3 c. vlti. & pro sex solidis tantum committitur simonia. infra de simo. ex tuæ fraternitatis. & pro vna gallina committitur furtum. Insti. de rerum diui. §. gallinarum. Solu. dic, in talibus affectus & intentio committentis consideratur. Vel dicas, quod dicit in scholis, refertur ad decretales illas quæ continent indulgentiam siue dispensationem: quia illæ debent legi in scholis, vt per doctrinã sciatur vbi & quando sit dispensandum. Quæ vero ius commune continent, referuntur ad vtrumque: quia illis vtimur in iudiciis & in scholis. Si vero decretalis aliqua de cætero inueniatur extra compilationem istam, quid fiet? Tene quod dicitur infra de fid. instr. c. pastoralis. Hic præcipit Papa vt tantum hac compilatione vniuersi vtantur. Quid erit si aliqui vellent vti & legere priorẽ? Dico quod illi essent excommunicandi: quia faciunt contra mandatum principis. j. de maio. & obe. si quis. & 25.q.1. generali.

1 De hoc dic vt not. infra de elect. vt circa. lib. 6. Ioan. And. in nouel.

2 Infra de ele. quia diligentia. & c. quod sicut. in n. & de con. præb. cõstitutus. Ioan. And. in nouel.

3 Concor. tex. in l. si abducta. cũ gl. fin. & ibi Cy. & Pet. de Bel. per. C. de furt. melius in l. sed nec. ff. de cõd. fur.

¶ *Glo. seq. primo dicit quare hæc rubrica fuerit præmissa. Secundo tractat de fide per modum summæ, quærens de quatuor, quæ ordinate prosequitur.*

DE SVMMA † TRINITATE, &c.

† Quare dicatur summa, & quare Trinitas, vide p. Host. in sum. huius tit. in prin.

QVoniam omne quod non est ex fide, peccatum est. 28. quæst. 1. §. 1. ad Rom. 14. & infra de præscrip. quoniam omne. & ordo nostræ reparationis à fide sumpsit exordium: ideo de fide catholica primo est agendum. Et quia in fide primo instrui debemus, vt sic ad baptismum creduli veniamus. de consecra. distin. 4. ante baptismum. videndum est ergo quid sit fides, prout hic accipitur, & quot modis accipiatur fides, & quot sint species fidei, & quot articuli, quod præmium credentium, & quæ sit pœna non credentium. Fides enim multis modis dicitur. Dicitur fides quandoque idem quod sacramentum baptismi. 45. distin. de Iudeis. & infra de bapt. & eius effectu. debitum. Item dicitur fides castitas tori. 27. quæst. 2. coniuges. 28. quæst. 1. caue. & infra de iureiuran. quemadmodum. & est vnum de tribus bonis matrimonij. ead. causa, & quæst. 27. quæst. 2. omne itaque. infra de condi. appo. c. vlt. Item dicitur fides securitas, siue pactum, quæ etiam hosti seruanda est. 23. quæst. 1. noli. Item dicitur fides quandoque conscientia. infra de restitu. spolia. litteras. §. nos autem. circa princ. & infra de præscr. quoniam omne quod non est ex fide. i. conscientia. de pæni. distin. 3. quærat. §. item illud Ambr. aliàs est ver. Item dicitur fides credulitas, secundum quam credimus id quod non videmus. Fides enim est de re non visa. de pæn. distin. 4. in domo. ver. & si abiero. vnde etiam dicitur: Fides non habet meritum cui humana ratio præbet experimentũ. Item dicitur fides promissio. Insti. de rerum di. §. venditæ. & infra de spon. duo. c. 1. Item alio modo dicitur fides collectio articulorum: vt hic. & 24.q.1. hæc est fides. præterea & in symbolo Athanasij dicitur: Hęc est fides catholica, quam nisi, &c. Item dicitur fides æquitas in actionibus cõsiderata. Instit. de act. §. actionum autem quædam sunt bonæ fidei, quædam stricti iuris. Fides vero sic describitur ab Apostolo in epistola ad Hebr. prout hic sumitur. Fides est substantia rerum sperandarum, argumentum non apparentium. Et dicitur substantia sperandarum rerum: quia sperare debemus quod dictum est à prophetis, esse futurum. Argumentum non apparentium dicitur: quia per prophetias iam completas debemus habere argumentum, idest, probationem non apparentem de futuris complendis, scilicet de die iudicij, & de fine mundi. Sed videtur quod definitio ista non sit bona: quia vera definitio conuertibilis debet esse cum suo definito; sed hęc non est conuertibilis: quia spes similiter est substantia sperandarum rerum. vnde videtur inferendum, quòd fides est spes, quod est falsum. Item hæc definitio videtur loqui tantum de futuris, cum fides sit tam de præsentibus quàm de præteritis & futuris, eo quod habet se ad omnia, ad præterita, quia credẽdum est Christum fuisse natũ & passum. ad præsentia, quia credendum est quod ipse sit qui in altari quotidie conficitur. ad futura, quia credere debemus ipsum venturum & iudicaturum viuos & mortuos, & ita videtur esse insufficiens ista definitio. & licet diuersa tempora comprehendat, vna tantum fides esse videtur. 4 Vnde satis potest dici, quòd non est vera definitio, sed quædam notificatio fidei ab Apostolo dicta. Potest autem magistraliter definiri: Fides est voluntaria certitudo absentium infra scientiam, & supra opinionem constituta. Scientia enim habet cognitionem, fides vero non. Vnde dicit August. Fides est credere quod non vides. de pæni. distin. 4. in domo. Species autem fidei sunt duæ. Vna est formata, quam habent boni: & est alia informis, quam habent mali, & existentes in mortali peccato: & fides eorum caret forma. Prima est virtus à qua dicuntur fideles quicunque baptizantur. de consecr. distin. 4. si qui apud. & talis fides dicitur informata charitate. Vnde sic potest definiri: Fides est qualitas, qua quis credit quod diligit. charitas dignior est, penes quam consistit omne meritum; & est fons viuus, cui nõ communicat alienus scilicet à fide. infra de regu. licet. in fin. & de pæni. distin. 1. omnis qui non diligit. Vnde dicitur, fides nostra est virtus quam charitas comitatur. Vnde dicit August. Fides quæ per dilectionem operatur, est fundamentum omnium virtutum. 1.q.1. cum Paulus. & alias ita definit. Hæc est fides quæ per dilectionem operatur. de pæni. distin. 2. charitas. §. item dominus, Amen. ver. hæc est fides. & non ea quæ dæmonum est, qua credunt, & contremiscunt. De fide informata charitate dicit Abacuch propheta: Iustus autem in sua fide viuit. Fides nostra est eadem in substantia cum fide antiquorum, vt dictum est: quod probat Euangelium. Turbæ autem quæ præcedebant, & quæ sequebantur, clamabant dicentes, Osanna 5 filio Dauid. Distant tamen in qualitate: quia quod ipsi credebant de futuro, nos credimus de præteritis, scilicet Christum natum & passum. 6 Principales autem articuli fidei nostræ sunt septem, secundum quod septẽ sunt dona Spiritus sancti: quos quilibet Christianus scire tenetur; clerici explicite, laici implicite, & credere sicut tenet Ecclesia; & sunt hi: Incarnatio siue natiuitas, baptismus, passio Christi siue mors eius, descensus ad inferos, resurrectio, ascensus in cælum, aduentus eius in iudicium. De quibus habes in prima constitutione, firmiter. pro quibus Ioan. in Apoc. legitur fleuisse, vbi dicitur: Vidi librum signatum septem sigillis formam imprimẽtibus in cælo & in terra, & apud inferos: & nemo fuit dignus aperire librũ nisi Leo de tribu Iuda. Et isti septẽ articuli patent in his versibus.

Nascitur, abluitur, patitur, descendit ad ima:
Surrexit, scandit, veniet discernere cuncta.

Secundum quosdam theologos, sunt duodecim articuli fidei propter duodecim Apostolos, qui eadem hora instinctu Spiritus sancti symbolum composuerunt. Vnde dicitur symbolum à syn, quod est simul, & bolus, quod est morsellus: quia vnusquisque Apostolorum suum morsellum, idest, partem suam apposuit. Et est aliud symbolum maius, quod cantatur in missa, in Nicæna synodo factum propter Græcos, qui non credebant quod Spiritus sanctus procederet ab vtroque. de consec. dist. 5. c. vlti. & pen. Est & tertium symbolum Athanasij: Quicunque vult. quod cantatur in prima. Illud potest appellari quartum symbolum: & ita sunt modo quatuor sicut quatuor Euangelistæ. Præmium vero credentium est vita æterna. Pœna vero non credentium est gehenna perpetua, iuxta illud: Hæc est fides catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, saluus esse nõ poterit: & qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit. infra de bapt. & eius effectu. maiores. 7 Ber.

Ad Hebr. cap. 11.

† Lateranen. cap. 1. & cap. 1. eo. tit. in 4. cõpilatione.

4 De hac dictione, fides, vide meliorem glo. de iure in c. monet. in ver. neq; 22.q.1. & p. Leg. in rub. C. de sum. tri. & fi. catho.

5 Secundũ August. est vox obsecrantis, magis affectũ significans, quàm rem aliquam exprimens.

6 De articulis ad humanitatem Christi spectantibus loquitur. Vide S. Tho. 2.2.q.1. art. 8.q.2. art. 7.

7 Concor. tex. in l. inter claras. circa med. C. eod. tit.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

De hac materia habes de conse. dist. 3. c. vlt. de conse. dist. 5. c. pen. & vlt. 22. dist. per totum. 23. dist. qui episcopus.

F*Irmiter.*] Nõ solet summari, sed ꝑ summario diuiditur in duas partes principales. Secunda ibi, *Vna vero.* Prima tractat de summa trinitate, & ei⁹ operib. de fide catholica, & articulis fidei. Secunda pars principalis tractat de sacramentis.

† Hanc decretalem & seq. eruditissime explicat B. Tho. opusc. 23. & 24. tom. 17.

CAP. I.

FIrmiter [a] † credimus [b] & simpliciter [c] confitemur; ꝙ vnus [d] solus est verus [e] Deus æternus [f], immēsus [g], & incommutabilis [h], incõprehensibilis [i], omnipotēs [k], & ineffabilis [l] Pater, & Filius, & Spiritus sanctus: tres quidem personæ, sed vna essentia, † substãtia, seu natura simplex omnino [m]: pater à nullo, filius à patre solo, ac spiritus sanctus pariter ab vtroque: absque initio, semper, ac sine fine: pater generans, filius nascens, & spiritus sanctus procedens, consubstantiales, & coęquales, & coomnipotētes [n], & coæterni [o]: vnum vniuersorũ principium: creator omnium visibilium & inuisibilium, spiritualium & corporaliũ: qui sua omnipotenti virtute simul [p] ab initio temporis vtramque de nihilo condidit creaturam, spiritualem & corporalem, angelicam videlicet & mundanam: ac deinde humanam [q] quasi cõmunem [r] ex spiritu & corpore constitutam. Diabolus [s] enim

CASVS. Not. ꝙ post symbolum apostolorũ quod dicitur, Credo in Deũ. quatuor concilia cõdita fuerunt à sanctis patribus de summa trinitate & fide catholica cõtra quosdã hæreticos: de quib⁹ quatuor conciliis legitur 15. dist. c. 1. in quibus condemnati sunt quidã hæretici qui de fide catholica & sũma trinitate perperam sentiebant. de hac fide catholica legit̃ 23. dist. c. 2. circa prin. ibi, *& ante omnia*. Est & aliud symbolum maius quod cantatur in missa in Nicæna synodo factum ꝑꝑ Græcos, qui non credebant ꝙ spũs sanctus procederet ab vtroque, postmodũ aliud ² symbolũ Athanasij scriptum est, illud. s. Quicũque vult. Istud aũt concilium posset appellari quartũ symbolũ, in quo illud quod de fide catholica, & de sũma trinitate in prædictis conciliis & symbolũ continet, confirmat, & repetit. Vt ergo melius intelligas casum, diuide c. istud in q̃nque partes, secundũ quòd sunt signatæ. In prima parte dicitur, ꝙ firmiter credere debemus & simpliciter confiteri, quòd vnus solus verus est Deus æternus, & immensus, & incõmutabilis, omnipotens, ineffabilis. s. Pater, & Filius, & Spiritus sãctus: tres personæ, sed vna essentia, simplex oĩno: pater à nullo, filius à patre, spũs sanctus ab vtroq; procedens, absq; initio, semper, & sine fine: creator oĩum visibiliũ, & inuisibiliũ, spũalium & corporalium. qui ab initio tẽporis vtrãq; de nihilo condidit creaturã, spiritualẽ & corporalẽ, angelicã & mũdanã, & postmodum humanã quasi cõem, ex corpore & spiritu cõstitutã. Diabolus autem & alii dæmones à Deo creati sunt boni, sed ipsi per se facti sunt mali: homo vero peccauit diaboli suggestione. In secunda parte. s. hæc sancta trinitas, de qua præmissum est, iuxta ordinatissimã dispositionẽ tẽporũ per Moysen & prophetas, & alios famulos suos humano generi doctrinã tribuit salutarẽ. & tãdẽ vnigenitus filius Dei à tota trinitate cõiter incarnatus ex Maria virgine, spiritus sancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rõnali & humana carne compositus, vna persona in duabus naturis, viã vitæ demonstrauit, secundũ diuinitatẽ immortalis, secũdum humanitatem passibilis & mortalis: subiiciendo sex articulos fidei in persona ipsius Dñi: redditurus in fine seculi tam reprobis, q̃ electis secundum merita sua. In tertia parte dicitur, ꝙ est vna vniuersalis ecclesia, extra quã nullus omnino saluatur: in qua idẽ ipse qui sacerdos est sacrificiũ Iesus Christus, cuius corpus & sanguis in sacramento altaris veraciter continentur sub speciebus panis & vini, trãsmutatis pane in corpus, & vino in sanguinẽ ꝑtãte diuina: vt nos accipiamus de suo, quod accepit de nostro. & hoc sacramentum nemo põt cõficere nisi qui sacerdos sit: qui secundũ claues ecclesiæ rite fuerit ordinatus, quas Dñs cõcessit apostolis & eorum successoribus. In parte quarta, videlicet, Sacramẽtum, &c. dicitur, ꝙ baptismus qui est secundus articulus fidei, in noĩe Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cõsecrat in aqua: & si in forma cõcedat ecclesiæ, à quocumq; conferat, tã paruulis, q̃ adultis proficit ad salutẽ. & si post baptismum quis in peccatum prolapsus fuerit, per uerã poterit pœnitentiã reparari. Vltimo dicit, ꝙ virgines continentes, & etiã coniugati per fidẽ rectã, & etiã ꝑ operationẽ bona ad æternã beatitudinẽ merẽtur ꝑuenire. Not. istã decretalem in examinatione hæretici. Itẽ not. ex hac littera ꝙ simpliciter homo debeat fidem confiteri. Item not. quòd pater & filius, & spiritus sanctus idem sunt secundũ substantiam. Item not. ꝙ diaboli creati sunt boni, sed per liberum arbitrium facti sunt mali. Item not. ꝙ Christus descendit in anima, resurrexit in carne, ascendit in vtroque. Item not. ꝙ vna tantum ecclesia est, extra quam nullus potest saluari. Not. quòd sacerdos rite ordinatus uerum conficit corpus Christi. Not. ꝙ sacramentum baptismi à quocũque collatum proficit ad salutem. Not. quòd si aliquis lapsus fuerit in peccatum, potest per verã pœnitentiam reparari. Itẽ not. contra hæreticos, quòd coniugati possunt saluari.

* Similis ser. est in l. festu, in l. nullus hæreticus. C. eo. tit.

² Hoc regula potius dicitur quàm symbolum.

a ¶ *Firmiter*.] Hoc ideo dicit, quia ordo fidei nostræ ꝓbari nõ põt: & q̃a ubi rõ deficit, fides supplet. de cõse. dĩ. 4. c. nihil est aliud. & dist. vlt. c. vlti. arg. vt qđ sermo sonat, affect⁹ sentiat. i. fides. de cõse. dist. 2. c. reuera. i fi. q̃a fides est de re nõ uisa. de pæ. dist. 4. in domo. in fi.

Fides supplet. vbi ratio deficit.

b ¶ *Credimus*.] Hoc ideo dicit: quia dubius in fide, infidelis est. j. de hær. c. 1. & arg. 22. q. 1. oẽ quod. in fi. Et est simile de accusato contra quem nihil est probatũ, & sic remanet dubius qñ se non purgat. Et quia fides est exordium nostrę reparationis: ideo prius de ea ꝑmittit, quia prius homo debet instrui in fide. de conse. distin. 4. ante baptismum. & c. ante 20.

¶ *Glo. seq. dat tria similia, & submittit genus.*

c ¶ *Simpliciter*.] Fides enim simplicib⁹ verbis est proponẽda. 23. dist. qui eps. & 24. distin. qñ. Sic & testimonium debet esse purũ. 3. q. 9. pura. & simplex debet esse constitutio, similiter & lex. 4. dist. erit autem. Sic & quælibet scriptura si obscure loquatur, pro nõ scriptura habetur. ff. de iis quę pro nõ scri. ha. l. 1. sic & testimoniũ obscurũ nẽ valet. j. de prob. in ꝑsentia. & j. de test. cum clamor. & ff. de inter. ac. de ætate. §. nihil interest. Et generaliter numquã per extranea verba res est proponenda, sed per vsitata. arg. 37. dist. relatũ. Io. And.

Obscuritas est fugiẽda.

d ¶ *Vnus*.] hoc dictum fuit ad differẽtiam plurium planetarũ, quos quidam colebant tanquam Deos.

e ¶ *Verus*.] dictus est ad differentiam fictorum.

f ¶ *Aeternus*.] hoc ideo dicit, q̃a misericordiæ Dei nec mẽsuras possum⁹ ponere, nec tp̃a definire. de pę. dist. 1. multiplex. & 26. q. 6. is q.

g ¶ *Immensus*.] id est, sine mensura: vnde dicitur: Intra omnia non inclusus, extra omnia non exclusus, supra omnia non elatus.

h ¶ *Incommutabilis*.] 22. q. 4. incommutabilis. & tñ dat cuncta moueri. vnde Boeth. 3. de cõsola. Stabilisq; manẽs dat cũcta moueri, &c. sæpe tñ mutat sententiam suam, vt ibi dicitur, &c. vnusquisq;. in fi.

Boethius.

i ¶ *Incomprehensibilis*.] vnde in veteri lege dicitur. Bestia quæ montẽ tetigerit, lapidabitur. & illud: Accedet homo ad cor altũ, & exaltabit De⁹ ab eo. & illud: O altitudo diuitiarũ sapiẽtiæ & sciẽtiæ Dei, q̃ incomprehensibilia sunt opera † eius, & inuestigabiles vię eius.

† iudicia.

k ¶ *Omnipotens*.] quia oĩa ꝑt quæ decent eius potentiã, & quæ posse est aliq̃d posse. vnde peccare ñ põt: quia peccare nõ est aliq̃d posse: vt ait Aug. imo est aliq̃d nõ posse. vt de pæ. dist. 2. c. vlti. §. charitas.

Peccare nõ est aliquid posse.

l ¶ *Ineffabilis*.] vñ illud: Sapiẽtiã eius q̃s enarrabit? quasi dicat, null⁹.

¶ *Glo. seq. tractat de triplici compositione, & dat simile in anima.*

m ¶ *Simplex omnino*.] not. ꝙ multiplex est cõpositio. Est enim ꝓprię cõpositio partis ad partes, ut ĩ reb⁹ corꝑalib⁹. Itẽ est ꝯpositio ꝓprietatis ad subiectũ, vt rationabilitas ĩ anima. Itẽ formæ ad substãtiã, & substãtiæ ad formã, & nulla istarũ cõpositionũ cadit in Deũ; & ideo dr̃ simplex oĩno. i. in quolibet sensu cõpositionis. ² Et pone quasi simile ĩ aĩa, cuius substãtia simplex est: & tñ tria reperiunt in aĩa. Intellectus q̃ ꝑconcipit; rõ q̃ discernit; & memoria q̃ cõseruat. Intellectus ꝑconcipiens, patri primo operãti cõparatur. Rõ discernẽs cõparat̃ filio, qui est sapiẽtia patris, disponẽs oĩa in cælo & in terra. Memoria conseruãs cõparat spũi sancto, ³ qui oĩa bona corroborat & confirmat. Sicut ista tria idẽ sunt in substãtia cum aĩa; sic & tres personæ pater & filius & spiritus sanctus idem sunt in substantia.

² Nam si esset quid cõpositũ: esset dare aliqđ prius Deo s. partẽ eius, qđ non est intelligibile.

³ Alij dicũt ꝙ memoria patri, intelligẽtia filio, voluntas spiritui sancto. alij ꝙ intellectum patri, voluntas filio, memoria spiritui sancto & de hoc p. Host. in sum. eo. tit. §. 1. Io. And.

n ¶ *Coomnipotentes*.] vt in symbolo Athanasij, sed tamen non tres omnipotentes, sed vnus omnipotens.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & soluit.*

o ¶ *Coæterni*.] sed cõtra vr̃ in dicto symbolo, vbi dicit: & tñ nõ tres æterni, sed vnus æternus. Sol. hic ponuntur adiectiue istæ dictiones, ibi autem substantiue. hæc est differentia, hic designat personas, ibi essentiam, sed totæ tres personæ coæternę sibi sunt & coæquales.

p ¶ *Simul*.] vnde Salomon: Qui † manet in æternum, creauit omnia simul. vnde in Gen. In principio creauit Deus cælum & terram; quod simul factum fuit, sed simul dici non potuit.

† viuit.

q ¶ *Humanam*.] Quia prima die angelos creauit, & sexta die creauit homines.

r ¶ *Quasi communem*.] idest mediã inter angelicam & mundanã, uel communẽ. i. vtriq; conformẽ: quia in pluribus conformat se cũ angelis. s. in ratione & discretione: & in multis cum inferioribus creaturis; quia sentimus cum illis, & in pluribus aliis.

s ¶ *Diabolus*.] Dicitur criminator, & est græcum vocabulum. deriuatur autem à dia, quod est duo; & bolus, quod est morsellus, quia duos bolos tantum de corpore & anima quærit facere.

Diabolus dr̃ calũniator: nam διαβολη calumniã significat.

a ¶ Dæmo-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

& alij dæmones [a] à Deo quidē natura creati [b] sunt boni, sed ipsi per se [c] facti sunt mali. Homo vero diaboli suggestione [d] peccauit. ¶ Hæc sancta Trinitas secundum communē essentiam indiuidua, & secundū personales proprietates discreta: primo per Moysen & sanctos prophetas, aliosque famulos suos iuxta ordinatissimam [e] dispositionē temporum doctrinā humano generi tribuit salutarem. ¶ Et tandem vnigenitus Dei filius Iesus Christus à tota [f] Trinitate cōmuniter incarnatus, [g] ex Maria semper virgine spiritus sancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali & humana carne cōpositus, † vna [h] in duabus naturis persona, uiam vitæ manifestius demonstrauit. Qui cum secundum diuinitatē sit immortalis & impassibilis [i], idē ipse secundum humanitatem factus est passibilis & mortalis. Qui etiā pro salute humani generis in ligno crucis passus & mortuus [k], descēdit [l] ad inferos, resurrexit [m] à mortuis, & ascēdit [n] in cœlū: sed descendit in anima, & resurrexit in carne: ascēditq; pariter in utroq; † uenturus [o] in fine seculi, iudicaturus uiuos & mortuos, & redditurus singulis secundū opera sua, tam reprobis, quàm electis: qui omnes cū suis proprijs resurgent corporibus, quę nunc gestant [p], ut recipiant secundum opera sua siue bona fuerint, siue mala: illi cum diabolo pœnam perpetuam, & isti cū Christo gloriā sempiternam.

¶ *Tractatur hic de sacramentis Ecclesiasticis. Abb. Sicul.*

¶ Vna † [q] uero est fidelium uniuersalis ecclesia, extra [r] quam nullus omnino saluatur. In qua idē ipse sacerdos est sacrificiū [s] Iesus Christus, † cuius corpus & sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis & vini [t] veraciter continentur, transsubstātiatis pane in corpus & vino in sanguinem potestate diuina: vt ad perficiendum mysteriū vnitatis, accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. ¶ Et hoc vtique sacramentum nemo potest cōficere nisi sacerdos, qui rite fuerit ordinatus secundum claues [u] Ecclesiæ, quas ipse concessit Apostolis, eorūq; successoribus Iesus Christus. ¶ Sacramentum [x] † vero baptismi (quod ad Dei inuocationē, & indiuiduæ Trinitatis, videlicet patris & filij & spiritus sancti, cōsecratur in aqua) tam paruulis quàm adultis in forma ecclesiæ à quocunque [y] rite collatum proficit ad salutem. ¶ Et † si post susceptionem baptismi quisquā prolapsus fuerit in peccatum: per verā potest semper pænitentiam reparari. Non solum autem virgines & continentes, verumetiam coniugati [z], per fidem rectam & operationem bonam placentes Deo, ad æternam merentur beatitudinem peruenire.

a ¶ *Dæmones.*]Dæmón interpretat̄ sciēs. Et est arg. ex hac littera, ꝙ de bono procedat malū: quod est falsum, vt hic exponitur: quia angelus non habuit remedium sicut homo: quia homo peccauit per suggestionem, angelus per se sine alterius suggestione, vt dicit littera sequens.

¶ *Glo. seq. quærit, arguit negatiue, soluit contrariū, & argumento respondet.*

b ¶ *Creati sunt boni.*] Nunquid est idē de homine? Vr̄ ꝙ non. p hoc qd̄ dicit Ap̄s. Eramus enim nā filij irę sicut & cæteri: à qua nullus liberat̄ nisi per fidē. de cōse. dist. 4. c. 2. qd̄ incipit, firmissime. Dicas ꝙ homo ab initio bonus creat⁹ fuit sicut & angeli, & in charitate: vt de pæn. dis. 2. c. tolle charitaté. ver. Adam vero. & c. seq. & c. princeps. vr̄ ꝙ homo creatus fuit immortalis. de cōse. dis. 4. placuit igit̄. versus fi. dist. Et auctoritas ꝑdicta sic debet intelligi, Eramus enim natura filij iræ. i. eram⁹ digni pęna ęterna, siue debitores iræ. i. pœnæ æternæ. natura. i. insepa rabili vitio. s. originali peccato. Originale eni peccatū ita inhęret humano generi sicut si esset ei naturale: q̄a sicut natura nos non deserit dū sumus, ita nec originale peccatū: sed tamē post baptismum nō nocet: de cōse. dist. 4. c. 2.

† Similem & ferme in terminis ... habet C. eo. titu. l. inter claras. §. vero. versi. & qm̄ vnigenitus filius, &c.

c ¶ *Per se.*] idest ex ꝓprio defectu.

d ¶ *Diaboli suggestione.*] & ideo magis puniendus est diabolus q̄ ipse faciens. 86. dist. tanta. cir. fi. ibi, *Eos vero.* Nec illud excusat diabolū, si homo illud alias facturus esset. ff. de ser. cor. l. 1. §. qui igit. licet videret ꝙ pro sola tm̄ exhortatione non debeat teneri. nō enim qui exhortatur, mādatoris opera fungit̄. ff. de ijs qui no. inf. l. ob hæc verba. in fi. Nec id excusat hominem, qd̄ consilio alterius fecit: quia debuit & potuit explorare apud semetipsum an expediret ei tale consilium. ff. manda. l. 2. in fin. & si dubitabat, potuit consulere peritiores. Quare imputatur alicui. ff. de iur. & fac. igno. l. regula. §. sed iuris. & ff. de bono. possess. in bonorum. in fi. & 37. dist. §. vlti. Io.

† extremū iudicium.

¶ *Glo. seq. declarat triplicem legem sub triplici tempore.*

e ¶ *Ordinatissimā.*]Hæc fuit dispositio: quia tria fuerunt tp̄a; tēpus ante legem, & tēpus sub lege, & tempus gratiæ. In tp̄e ante legem habebant homines ius naturale, quo regebantur, quod consistebat in his duobus præceptis contentis his versibus:

Versus.

Quod tibi vis fieri, mihi fac: quod non tibi, noli:
Sic potes in terris viuere iure poli.

dist. 1. in prin. In tempore sub lege regebantur decalogo Moysi dato à Deo: & tunc contingebant omnia in figura, quæ cōpleta fuerunt tp̄e gratiæ, qn̄ Dei filius nos docuit ꝑcepta Euangelica, quibus hodie regimur: in quo scripturæ fuerunt completæ. & hic est ordo de quo hic dicit.

f ¶ *A tota trinitate.*] Hoc ideo dicit, quia inseparabilia sunt opera trinitatis. de conse. dist. 3. c. vlt. in fin. & 28. q. 1. sic enim neq;. circa prin. Nec potest filius à se facere quicquam, nisi quod viderit patrē facientem. de conse. dist. 5. cap. vlt. in fi.

† Trinitatis opera sunt inseparabilia.

g ¶ *Incarnatus.*] Hic explicatur primus articulus fidei.

h ¶ *Vna.*]Hoc fuit figuratum in arca Noe, Gen. 7. vbi fuit redemptio sanctorum per duas naturas, quo ad opinionem & veritatem. ADDITIO. Per duas naturas. s. ligni & aquæ. Habuit etiā inclusio in arca, per quam tunc fuit saluatum genus humanum, figurare [1] inclusionem diuinitatis in humanitate, per quam erat saluandum. Ioan. And.

1 Melius dices, vnionem cū humanitate.

i ¶ *Impassibilis.*] 22. q. 4. incōmutabilis. & hr̄ figura his versibus;

Nil Isaac patitur, aries fit victima Christo:
Nec deitas patitur, cum moriatur homo.

Versus.

22. q. 2. c. si quælibet. §. Abraham. & c. seq.

K ¶ *Mortuus.*] Hic explicatur tertius articulus fidei.

l ¶ *Descēdit ad inferos.*] Quartus articulus.

† Ecclesiæ vnitas.

m ¶ *Resurrexit a mortuis.*] Quintus articul⁹.

n ¶ *Ascendit in cælum.*] Hic est sextus articul⁹.

† Eucharistia.

o ¶ *Venturus.*]Septim⁹ articulus.

p ¶ *Gestant.*] vnde Apostolus: Hoc mortale induet immortalitatem.

q ¶ *Vna.*] Hæc est secūda pars principalis, in qua tractat de sacramētis. Et primo de sacramentis eucharistiæ, interserens de sacramēto ordinis. Secundo de sacramento baptismi: ibi, *Sacramentum.* Tertio de sacramento pænitētiæ: ibi, *& si post.* Quarto de sacramēto cōiugij: ibi, *non solum.* Abb. Siculus.

r ¶ *Extra quam.*] 24. q. 1. quoniam vetus.

† Baptism⁹

s ¶ *Est sacrificiū.*]de conse. dist. 2. c. nec Moyses. vnde dicitur:

Rex sedet in cœna turba cinctus duodena.
Se tenet in manibus, se cibat ipse cibus.

Versus.

† Pænitentia.

Dicit Augu. De carne B. Mariæ carnē accepit, & eandē carnē ad manducandū dedit ad salutē. de cōse. dist. 2. accesserūt Iudæi. & hoc fuit significatū ī ꝑsona Dauid, de quo dr̄: Ferebat̄ Dauid manib⁹ suis: vt ibi dr̄. Ber.

Christus seipsum cōmunicauit.

t ¶ *Panis et vini.*]Hoc ex causa statutū fuit, vt in alia forma sumeretur propter horrorem. vnde dicitur: Nisi quis manducauerit corpus meum, & biberit sanguinem meum, &c. audito hoc verbo scandalizati sunt discipuli, & dixerunt: Durus est hic sermo. de consecra. distin. 2. prima. de hoc sacramento traditur. j. de celebra. miss. cum Marthæ.

u ¶ *Claues ecclesiæ.*]Nota hic, ꝙ non potest conficere corpus Christi nisi fuerit ordinatus in forma ecclesiæ.

x ¶ *Sacramentum vero baptismi.*] Hic est secundus articulus qui vltimo ponitur: & hic exprimitur forma baptismi, quam seruat ecclesia. de consecra. distin. 4. firmissime. & infra de bap. & eius effectu. c. maiores.

y ¶ *A quocunque.*]A quocunque ergo baptismus conferatur in forma ecclesiæ, ratum est: vt 1. q. 1. quod quidam. & de conse. dist. 4. à quodam. & c. Romanus. 24. q. 1. c. subdiaconus. §. sed illud. ADDITIO. Sed cum sufficiat cōtritio, nonne melius est abstinere quàm ab heretico recipere? Sol. vt not. 32. dist. cap. præter hoc. in glo. pen. Io. And.

2 Hoc in genere nā in c. cleros, 21. dist. plures numerātur. ac de Ioan. And. in postillis lib. 6.

¶ *Glo. sequens prosequitur triplicem hominum statum.*

z ¶ *Coniugati.*]Not. ꝙ tres sunt ordines in ecclesia Dei [2] .s. virgines, cōtinentes, & coniugati. Christus enim plus amat virgines q̄ alios: quia sponte tribuunt qd̄ sibi non fuerat imperatum. continentes etiam plus Deo placent quàm coniugati: quia non expedit [3] homini ad regna cælestia tendenti, accipere vxorem: vt 33. q. 5. tūc saluabitur. & ea sunt in nostris officiis gratiosa, quæ cum liceret non impendere, tamen causa dilectionis impendimus. 28. q. 1. iam nunc.

3 Propter onera matrimonij, expedit tamen ob tentationem vitandam. vnde non obstat 33. q. 5. sic enim. & 32. q. 1. §. Paulus.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

¶ Idem in eodem. †

¶ Pater & filius & spiritus sanctus vera vnione, non collectiua seu similitudinaria sunt vna essentia, substantia, seu natura: quæ substantia non est generans, nec genita, nec procedens: quia illi actus nō attribuūtur substantiæ, sed personis: nec per hoc in trinitate concluditur quaternitas. Contrarium sentientes, vt hæretici sunt censendi, nisi ab errore resipiscant, & correctioni Apostolicæ sedis se supponant. Abb. Siculus.

CAP. II.

DAmnamus † ergo & reprobamus libellum seu tractatum quem Abbas Ioachim edidit contra magistrum Petrum Lombardū de vnitate seu essentia trinitatis, appellans ipsum hæreticum & insanum, pro eo ꝙ in suis dixit sententiis †, quoniam quædam summa res est pater & filius & spiritus sanctus, & illa non est generans [a], neque genita, neque procedens: vnde asserit [b] quòd ille [c] non tam trinitatem quàm quaternitatem astruebat in Deo, videlicet tres personas, & illam communem essentiam quasi quartam, manifeste protestans, ꝙ nulla res est quæ sit pater & filius & spiritus sanctus, nec est essentia, nec substantia, nec natura: quamuis cōcedat ꝙ pater & filius & spiritus sanctus sunt vna essentia, vna substantia, vnaque natura: verum vnitatem huiusmodi non veram & propriam, sed quasi collectiuam & similitudinariā esse fatetur. quemadmodum dicuntur multi homines vnus populus, & multi fideles vna ecclesia: iuxta illud, Multitudinis credentium erat cor vnum, & anima vna. &, Qui adhæret Deo, vnus spiritus est cum illo. Item, Qui plantat [d], & qui rigat [e], vnum sunt; & omnes vnum corpus [f] sumus in Christo. Rursus in libro Regum: Populus meus & populus tuus vnum sunt. Ad hanc autem suam sententiam adstruendam illud potissimum verbum inducit, quod Christus de fidelibus inquit in Euangelio: Volo pater vt sint vnum [g] in nobis, sicut & nos vnū [h] sumus: vt sint consummati in vnum. Nō enim [i] (vt ait [k]) fideles Christi sunt vnum, id est, quædam vna res, quæ communis sit omnibus: sed hoc modo sunt vnū, id est, vna ecclesia, propter catholicæ fidei vnitatem, & tandē vnum regnum propter vnionē indissolubilis charitatis, quemadmodum in canonica Ioannis apostoli epistola legitur: Quia tres sunt qui testimoniū dant in cælo: pater & filius & spiritus sanctus [l]: & hi tres vnū [m] sunt. Statimq; subiūgitur. Et tres sunt qui testimoniū dant in terra [n], spiritus [o], aqua, & sanguis [p]: &

DAmnamus.] Hæc decretalis diuidit in duas partes principales. In prima reprobat doctrinā abbatis Ioachim. In scdā ibi, *Reprobamus*. damnat illā Almarici. Prima pars facit quinq;: quia primo reprobat doctrinā abbatis Ioachim ꝯ Magistrum sentētiarum, quā prosequitur exprimendo motiua & rationes ipsius. Scdo ibi, *Nos autem*. approbat sententiā Magistri, quā damnat Ioachim. Tertio ibi, *Cum ergo*. sfidet auctoritati qua principaliter mouebatur Ioachim. Quarto ibi, *si quis*, damnat tenētes opinionem Ioachim. Quinto ibi, *In nullo*. protestatur pro monasterio, cui pręfuit Ioachim.

Cap. 1.

CASVS. Magister Petrus Lōbardus dixit in sentētiis suis, ꝙ quædā summa res est pater & filius & spūs sanctus; & illa summa res non est generās, nec genita, nec procedens, sed est pater qui generat, filius qui gignit, spiritus sanctus qui procedit ab vtroque. ꝯ istum magistrum Petrum Abbas Ioachim cōposuit quendam libellum, in quo appellauit magistrum Petrum hæreticum, & insanū propter hanc suam sentētiam, dicens quòd magister Petrus nō tam trinitatem quàm quaternitatem astruebat in Deo, videlicet istas tres personas, & illam cōmunem essentiam quasi quartam. asserens ille Ioachim, ꝙ nulla res est quæ sit pater & filius & spiritus sanctus, nec essentia, nec substātia, nec natura, tamen dicebat ꝙ pater & filius & spiritus sanctus sunt vna essentia, vna substantia, & vna natura: veruntā istam vnitatem non veram & propriam esse dicebat, sed quasi collectiuā & similitudinariā, sicut multi hoīes sunt vnus populus, & multi fideles vna ecclesia: Ad hoc pbandum inducebat plures auctoritates. Primo illā de actibus apostolorū: Multitudinis autem credentium erat cor vnū, & anima vna. Secundo inducebat illam auctoritatem Apostoli: Et qui plantat, & qui rigat, vnū sunt: & oēs vnū corpus sumus in Christo. Tertio illam de libro Regum. Populus meus, & populus tuus vnum sunt. Vltimo inducebat auctoritatem euangelij Ioannis: Volo pater, vt sint vnum in nobis, sicut nos vnū sumus. Sententiam istius Ioachim dānat & reprobat cōcilium istud generale, & hoc vsq; ad verbum, *Non enim*, &c. Hic incipit respōdere auctoritatibus illius Abbatis quas inducebat pro sua sentētia, dicens ꝙ fideles Christi nō sunt vnum, idest quædam vna res communis omnibus, vt dicebat Ioachim, sed modo sunt vnum, id est, vna ecclesia propter vnitatem fidei catholicæ, & tandem vnum regnum propter vnionem indissolubilis charitatis. & ad hoc probandum inducit concilium auctoritatem Ioannis apostoli in epistola sua: Tres sunt qui dant testimonium in cælo, pater, verbum, & spiritus sanctus: & hi tres vnum sunt. statim subiungens: tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus, aqua, & sanguis: & hi tres vnum sunt. Confitetur ergo concilium cum magistro Petro, ꝙ vna quædam res est quæ veraciter est pater & filius & spiritus sanctus, & quælibet persona est illa res, & ideo trinitas tantum, & non quaternitas est in Deo; quia quælibet trium personarum est vna res, scilicet substantia, essentia seu natura diuina, & illa non est generans, nec genita, nec procedēs: sed est pater qui generat, filius qui gignitur, spiritus sanctus qui procedit ab vtroque, vt per hoc denotetur distinctio in personis, scilicet vnitas in natura, & licet hic dicatur, alius est pater, alius filius, alius spiritus sanctus, non tamen aliud: sed id quod est pater est filius & spiritus sanctus, idem omnino: sicut ipsa littera probat ab illo loco, *Licet*. &c. vsque ad verbum illud, *Cum ergo*, &c. Et ibi respondet auctoritati. Volo pater vt sint vnum, &c. dicens ꝙ hoc nomē, vnum, aliter accipitur pro personis diuinis, & aliter pro fidelibus: secūdum ꝙ hoc nomen diuersimode accipit in auctoritate illa: Estote perfecti perfectione gratię, sicut pater vester perfectus est perfectione naturæ: dicēs ꝙ si quis sñiam vel doctrinam præfati Ioachim seruare voluerit, vel defendere, tamq̄ hæreticus censeatur, & ab omnibus euitetur. p hoc tn̄ nullum præiudicium Florensi monasterio generetur, cuius ipse Ioachim extitit institutor: qa ibi & regularis est institutio & obseruātia salutaris: maxime cū idem Ioachim oīa scripta sua mādauit Apostolicæ sedi, eiꝰ iudicio corrigēda, dictās epistolā, in qua firmiter se illam fidē confiteť tenere, quā Romana ecclesia. In fine reprobat sententiā & doctrinam peruersissimā cuiusdam impij hæretici noīe Almarici: cuius mentem pater mendacij, id est, diabolus ita excæcauit, ꝙ eius doctrina non tam hæretica quàm insana sit censenda. Nota ꝙ sine vlla diminutione filius nascendo substantiam patris assumpsit. Nota ꝙ vbi similitudo est, potest esse dissimilitudo. Nota vnū generale, ꝙ delictū personæ in damnum ecclesiæ non redūdat. Nota ꝙ licet persona reprobetur, non tamē eius acta: & sic nota ꝙ reprobato originali, nō reprobatur qđ sequitur ex eo. Nota ꝙ licet aliquis erret in fide, si tamen est paratus corrigi, non est censendus hæreticus.

Cap. 1. eo. tit. in 4. cōpilat.

Lib. 1. sen. dist. 5.

Act. 4. — 1. Cor. 6. — 1. Cor. 3. — 3. Reg. 12. — Ioan. 17. — 1. Ioan. 5.

a ¶ *Non est generans.*] Adiectiue tenetur, i. nō generat, licet sit persona generans.
b ¶ *Asserit.*] scilicet Ioachim.
c ¶ *Ille.*] s. Petrus.
d ¶ *Qui plantat.*] i. prædicando.
e ¶ *Et qui rigat.*] Baptizando in epistola ad Corinthios.
f ¶ *Vnum corpus, &c.*] Vnione charitatis & spiritus. de consecr. distin. 4. quæris à me.
g ¶ *Vt sint vnum.*] i. eiusdem voluntatis.
h ¶ *Nos vnum.*] s. vnione naturæ.
i ¶ *Non enim.*] Hic respondet concilium auctoritatibus Ioachim.
ADDITIO. Non est verum. Vnde dixit Pet. & Abba. quòd respōdet ibi, *Nos autem.* sed veritas est quòd respondet in versiculo, *Cum ergo.* & ista fuit noua, i. glossa, & forte fuit error scriptorū. Io. And.
K ¶ *Ait.*] i. Ioachim.

Ego in antiquis hanc etiam inueni.

¶ *Gl. seq. ponit triplex testimonium personarum trinitatis.*
l ¶ *Pater & filius & Spiritus sanctus.*] Pater dedit testimonium deitatis quādo dixit: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite. Filius dedit testimonium deitatis quando in monte transfiguratus potentiam deitatis, & speciem æternæ beatitudinis ostendit. Spiritus sanctus dedit testimonium quando super baptizatum in specie columbæ requieuit, vel quādo ad inuocationem nominis Christi corda credentium impleuit.

1. Ioan. 5.

Christi deitas triplici testimonio cōprobata.

m ¶ *Et hi tres vnum.*] i. indifferentes quo ad dandam gratiam. Vel vnum, i. vnius substantiæ vel essentiæ.
n ¶ *In terra.*] s. ꝙ Christus fuit homo. j. de celeb. mis. in quadam.
o ¶ *Spiritus.*] i. humana anima, quam emisit in passione.
p ¶ *Aqua & sanguis.*] quæ fluxerūt de latere Christi, vt in dec. præd.

in qua

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

in qua idem.& fuit vera aqua,& non aquaticus humor,vt quidam hæretici mentiuntur.

a ¶ *Et hi tres vnum sunt.*] Non natura eiusdẽ substantiæ,sed cooperatione eiusdẽ mysterij:quia spiritus ꝑ adoptionẽ nos filios Dei fecit,aqua fecit nos filios Dei per ablutionem baptismi, sanguis per redemptionem gratiæ.

est persona patris;& alia persona filij,non tamen aliud , immo idẽ sunt in substantia : vt iam patet.

f ¶ *Orthodoxam.*].i.rectam.ab orthos,quod est rectũ,& doxa,quod est gloria,quasi recte gloriosa.Hostien.

g ¶ *Ei dedit.*]Vnde Aug.Nihil habet filius quod non nascendo à patre acceperit.

hi tres vnum [a] sunt:sicut in quibusdam codicibus inuenitur. ¶ Nos † autem sacro approbante concilio credimus & confitemur cũ Petro,quòd vna quædã summa res est , incomprehensibilis quidem & ineffabilis , quæ veraciter est pater,& filius & spiritus sanctus : tres simul personæ , ac sigillatim quælibet earũdem . & † ideo in Deo solummodo trinitas est,non quaternitas : quia quælibet trium personarum est illa res , videlicet substantia,essentia, seu natura diuina,quæ sola est vniuersorũ principium,præter quod aliud inueniri non potest : & illa res nõ est generans [b] , neque genita [c] , nec procedens : sed est pater qui generat : & filius qui gignitur : & spiritus sanctus qui procedit : vt distinctiones sint in personis , & vnitas in natura [d] . Licet igitur alius sit pater [e] ,alius filius,alius spiritus sanctus : nõ tamẽ aliud, sed id quod est pater,est filius & spiritus sanctus idem omnino: vt secundum orthodoxam [f] & catholicam fidem consubstantiales esse credantur.Pater enim ab æterno filium generãdo , suã substantiã ei [g] dedit:iuxta quod ipse testatur : Pater quod dedit mihi,maius omnibus est. Ac dici nõ potest quòd partẽ substantiæ suæ illi dederit,& partem ipse sibi retinuerit : cum substantia patris indiuisibilis sit,vt pote simplex [h] omnino . Sed nec dici potest quòd pater in filium transtulerit suam substantiam generando , quasi sic dederit eã filio quòd non retinuerit ipsam sibi: alioquin desijsset esse substantia.Patet ergo quòd sine vlla diminutione filius nascendo substantiam patris accepit:& ita pater & filius habent eandem substantiam: & sic eadem res est pater & filius,necnõ & spiritus sanctus ab vtroque procedens [i] . ¶ Cum ergo veritas [k] pro fidelibus suis orat [l] ad patrem : Volo (inquiẽs)vt ipsi sint vnum [m] † in nobis,sicut & nos vnũ [n] sumus: hoc nomen vnum,pro fidelibus quidem accipitur , vt intelligatur vnio charitatis in gratia [o] : pro personis vero diuinis vt attendatur idẽtitatis vnitas in natura,quemadmodum alibi veritas ait : Estote perfecti , sicut & pater vester cælestis perfectus est . ac si diceret manifestius : Estote perfecti perfectione gratiæ : sicut pater vester cælestis perfectus est perfectione naturæ:vtraque videlicet suo modo: quia inter creatorem & creaturam non potest tanta similitudo notari , quin inter eos maior sit dissimilitudo notanda. ¶ Si quis igitur sententiam vel doctrinam præfati Ioachim in hac parte defendere , vel approbare prę̨sumpserit,tamquam hæreticus ab omnibus † euitetur. ¶ In nullo tamen propter hoc Florensi monasterio [p] (cuius ipse Ioachim extitit institutor) volumus derogari : quoniam ibi & regularis est institutio , & obseruantia salutaris : maxime cum ipse Ioachim omnia scripta sua nobis assignari mãdauerit Apostolicæ sedis iudicio approbanda , seu etiam corrigenda [q] , dictans epistolam , quam propria manu subscripsit , in qua firmiter confitetur se illam fidem tenere quam Romana tenet ecclesia , quæ (disponente Domino) cunctorum fidelium mater est & magistra. ¶ Reprobamus etiam & condemnamus peruersissimum dogma impij † Almarici , cuius mentẽ sic pater mendacij excæcauit,vt eius doctrina non tam hæretica censenda sit, quàm insana.

TITVLVS II.

De constitutionibus.

¶ Ex concilio Meldensi. †

¶ *Iuris canonici statuta omnes ligant: & eorũ ritu tam in pronunciando quàm in decidendo iudicia sunt regulanda.*

b ¶ *Non est generans.*] idest nõ generat,sed est persona generans.

¶ *Gl.seq.distinguit triplicẽ speciem nominũ in diuinis.*

c ¶ *Neque genita.*] not. [3] ad intelligentiã personarũ in trinitate ꝙ nominum quædam sunt essentialia,quædã ꝑsonalia , qdã notionalia. Essentialia sunt quæ in singulari numero dñr cõgrue de trib.ꝑsonis sigillatim, vtDeus bonus,Deus iustus,æternus,omnipotens,& similia . in plurali vero numero incongrue dicũtur:iuxta illud Athanasij,& nõ tres dij,sed vnus est Deus . Personalia sunt quæ supponunt personã,& in singulari numero tãtum, vt pater & filius & spiritus sanctus. Notionalia [a] sunt quæ notant distinctionem in personis:vt generãs, genera-ta,& procedẽs.Ista notionalia cũ veniũt adiectiue, dicuntur tantum de personis , & non de essentia. sed qñ tenẽtur substantiue:tunc dicuntur tam de essentia ꝙ de personis . vnde hæc ꝓpositio simpliciter est vera, Pater est generãs, siue hæc dictio , generãs , teneatur adiectiue siue substantiue. Si aũt dicatur, substantia diuina est generans, si hæc dictio , generãs,teneatur adiectiue , falsa est: quia vellet notare distinctionem in diuina essentia . si teneat substantiue,vera est : quia tunc est sensus,substantia diuina est generãs, i.persona quę generat. Vnde nomina ista, generans,genita, & procedens, adiuncta nominibus personarũ,distinctionem notant personarum:iũcta vero cum nominib.istis substantia,natura, seu essentia diuina tenentur substãtiue. & notant essentiã tantum.

d ¶ *Natura.*] hæc est illa summa res,quam dixit magister Petrus.

¶ *Gl. seq.ponit quomodo in diuinis disiunctiua nomina tripliciter iunguntur.*

e ¶ *Alius sit pater, alius filius.*]Disiunctiua siue partitiua nomina vt vnus,aliqs,alius,duo,vel similia,aliqñ significant essentiam, aliqñ non. Noĩa partitiua iũcta cum noĩbus ꝑsonalibus, & nõ essentialibus in masculino & fœminino genere, notant distinctionem in personis: pater est vnus,filius est alius, pater & filius sunt duo. Iuncta vero nominibus essentialibus , ita ꝙ eis innitantur , essentiam notant: vt pater est vnus Deus , pater & filius sunt vna essentia . In neutro vero genere tantum essentiam notant , pater & filius sunt vnum, i.vna res.& ideo optime dicit , alius pater, alius filius, i.alia

h ¶ *Simplex omnino.*]De hoc dicas,vt s.c.proxi.

i ¶ *Procedens.*] .s. per inspirationem.de conse.dist.vlt.c.pen.in fi.

K ¶ *Cum ergo veritas.*] dicit respondendo auctoritati prædictę, Volo,&c. & eam exponit quã inducebat ꝑ se Ioachim,& exponit qualiter intelligatur hoc verbum,vnum, & per hoc etiam aliis auctoritatibus respondetur.

l ¶ *Orat.*] In euangelio Ioannis.

m ¶ *Vnũ in nobis.*].i.vniti nobis vnione spũs.

n ¶ *Vnum sumus.*] Hic in alia significatione accipitur hoc nomen vnũ, i.vnione substantiæ seu naturæ,vt intra sequitur.

o ¶ *In gratia.*] .i. per gratiam.

p ¶ *Florensi monasterio.*] not.quòd si auctor [1] reprobatur , eius scripta sunt reprobanda. infra de hæret. fraternitatis. imo & si bona essent, reprobarentur ratione auctoris : quia non licet ei hoc facere. 96. dist.bene quidem . hic vero licet auctor non reprobetur,quia confitetur se seruare fidem catholicam:tamen scripta sua (quia malã habebant sententiam)reprobantur.

q ¶ *Corrigẽda.*]& ideo quia paratus fuit corrigi,& se correxit, vt sequitur , non debet dici hæreticus, licet quandoque errasset in fide. 24.q.1.hęc est fides.& q.3.dixit apostolus.

DE CONSTITVtionibus.

¶ Hæc rubrica potest ad præcedentia & sequentia sic continuari. Tractaturus auctor de iure, præmisit de summa trinitate, & fide catholica , pro sui operis fundamento: qa vbi fundamentum deficit , nihil superædificari potest. 1. q. 1. cum Paulus . Et quia omne ius constat ex scripto & non scripto. Institu.de iure na.gen.& ci.§. constat.& 1.distin. c.consuetudo. §.cum itaque. ius autem scriptũ est certius & nobilius : ideo auctor præmisit de iure scripto , scilicet de cõstitutionibus:& postea de iure non scripto,scilicet de consuetudine. Abb. Siculus.

¶ De prima parte huius rub.tractatur in 1.distinct. vsque ad 7.inclusiue:& in 9.dist.vsque ad 10.inclusiue, & in 13.& 19. & 20.& 29.& 30.& 38.distin.per totum. & 1. q. 7. c.requiritis. §. nisi rigor.vsq; ad c.& si illa.§. breuiter.& 76.dist.ieiuniũ. 2.in fi. De secunda parte, videlicet de conciliis tractatur 15.distin. vsque ad 19. dist. exclusiue. De vtraque parte habetur 16.dist.

† VideMelchiorẽ Canũ lib. 12. c.7.de locis Theolo. §. secũda pręceptio.

[3] Ad intelligentiã huius gloss.vide Theologos lib. 1. sent.distin. 34.& beatũ Thomã. 1. part. q. 13. adde gloss. & Bar in l. si vnus. §. vlt.ff. de pactis . vbi agunt de nominib⁹,sed alio cõsilio.

† In vno manuscripto ita: & ideo in Deo solũmodo trinitas, nõ quaternitas reperitur.

[a] Quæ sic appellãtur, quia personas notificant aliqñ distinctiõe qa illas distinguunt : qñq; relatiua,quia ꝑsonas adinuicem referunt. qñq; ꝓprietates, quia ꝓprie personis insunt. Ioan. And.

Ioan. 10.

Ioan. 17.

† Aliter vnũ sunt fideles Christi , aliter tres ꝑsonæ diuinæ.

Math. 5.

† refutetur

[1] De materia hu⁹ glo. Alfonsus Castr⁹ lib. 1. de ipsa hæret. penu.cap. 15. 16. & 17. Petrus Godoffred⁹ in l.damnato. C.de hęret. & late lib. 2. cõment. in Direct. inquisito. Schol. 1.

† Almarici hæreses refert Directoriũ par. 2.q.7.

† cap. 11. Burchard⁹ lib. 1. c.61. Iuo par. 5. c.171. & c. 1.eod.tit.in 1.cõpilat.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

C*Anonum statuta.*] Cõstitutiones canonum ab omnibus sunt seruandæ. Ioan. And. Primo statuit. Secũdo confirmando declarat: ibi. *Et nemo.* Abb. Sicu.

CASVS. Præcipit concilium Meldeñ. φ statuta canonum custodiatur ab omnibus & in actionib⁹ vel iudiciis ecclesiasticis nemo ducat suo sensu, sed iudicet sc͞dm canones & leges. Not. φ canones ab oĩbus debẽt obseruari. Not. φ ĩ iudiciis nemo suo sensu debeat duci.

a ¶ *Canonum.*] generalium scilicet, quia quidam canones sunt psonales, quidam locales. 63. dist. cum longe. j. de electio. nihil. quidã causales, quidam temporales, vt 29. distin. sciendum.

b ¶ *Statuta.*] nõ abrogata vel per cõtrarium canonẽ, vel per consuetudinem. illa enim seruãda nõ sunt. 26. dist. c. 1. & 36. q. 2. c. vlti. Et dic statuta continentia pręcepta, vel prohibitiones. aliàs si de concilio loquerentur, non obligarent. 14. q. 1. c. vlt. §. quod præcipitur. 4. dist. c. deniq;. §. hæc & si legibus.

c ¶ *Custodiantur.*] 1. q. 7. si quis omne. 19. distin. si Romanorum. & j. eod. cap. vlt.

d ¶ *Ab omnibus.*] Sic & leges ab oĩbus sunt seruãdæ: vt C. de legi. & consti. l. leges. 1. & C. de iur. & fac. igno. cõstitutiones. Et dic ab omnibus. s. subditis. Nam Papa & Imperator legib. non constringuntur. ff. de leg. princeps. & 9. q. 3. cuncta. tamen legibus se velle viuere profitetur. C. de leg. digna vox. & C. de testa. ex imperfecto. & ff. de leg. 3. ex imperfecto. & Insti. quib. mo. test. infir. §. vlt. & 2. q. 7. nos si incompetenter.

e ¶ *In actionibus.*] s. ciuilibus.

f ¶ *Vel iudiciis.*] s. criminalibus, quia iudiciũ aliud criminale, aliud ciuile. j. qui fi. sint legi. per venerabilem. circa fin. §. tria. Nec est necesse proponere actionem. j. de iudic. dilecti. si tamen quis proponit ineptam, succumbit, sed aptam potest postea proponere: vt j. de iudi. c. examinata. vbi de hoc.

g ¶ *Suo sensu.*] s. malo. & est simile. 3. q. 9. pura. & j. eo. ne innitaris. qñq; enim suo sensu vti debet iudex in iudicando proprie accepto vocabulo. ff. de arbi. qualem. & in authen. de Iusiur. quod præs. ab iis qui administr. reci. circa prin. coll. 2. & j. de renun. in præsentia. dum tñ secundum leges & iura pronunciet. in auth. de iudi. §. quia vero. ver. oĩs iudex. alias est. §. coll. 6. & in auth. de defen. ciui. §. iusiurãdum. coll. 3. & 3. q. 7. iudicet. & 20. dist. de libellis. & 37. dist. relatum. & Inst. de offic. iud. in princ. & C. de sen. & interloc. om. iud. l. nemo.

Quid dicatur canõ nostis Doctores in l. priuilegia. C. de sacrosan. eccle. gloss. cap. 1. dist. 3.

lib. 7. Epistola 55. ad Fortunatũ epm Neapolitanum & c. 2. in. 2. epĩla.

Quo ad vim coactiuam, leges eũ seruare debent. Sotus lib. 1. de iusti. & iure. q. 6. ar. 7. & Burchard⁹ lib. 15. decre. cap. 41.

Concor. tex. in l. si à te. §. 1. ff. de except. rei iudic. facit l. fi. nõ obstat. ff. de re iudica.

CAP. I.

CAnonũ statuta custodiantur ab oĩbus. ¶ Et nemo in actionibus vel iudiciis ecclesiasticis suo sensu, sed eorum auctoritate ducatur.

¶ Gregorius in registro.

¶ *Constitutio respicit futura & non præterita.*

CAP. II.

COgnoscentes: & infra. ¶ Rẽ quæ culpa caret, in damnum vocari non conuenit. ¶ Quoties vero nouum quid statuitur, ita solet futuris formã imponere, vt dispendiis præterita non commendet: Ne detrimentum ante prohibitionem possint ignorantes incurrere: quod eos postmodum dignum est vetitos sustinere.

¶ Augustinus super illud epistolæ ad Hebræos.

¶ *Potestas legem condendi & mutandi est penes vicarium Christi. Et quod de vno connexorum statuitur, ad aliud connexum extenditur. Ab. Sicu.*

CAP. III.

TRanslato sacerdotio necesse est vt legis translatio fiat. ¶ Quia enim simul & ab eodem & sub eadem sponsione vtraque data sunt: quod de vno dicitur, necesse est vt

C*Ognoscentes.*] Diuiditur in tres partes. In prima ponitur regula ex qua sumitur ratio. In secunda statutum: ibi, *Quoties.* In tertia declarando applicat ad facti rationem, quæ sumitur ex regula: ibi, *Ne detrimentum.* Ab. Siculus.

CASVS. Primo ponitur regula generalis, videlicet φ nullus puniri debet sine culpa. Secundo dĩ φ si cõstitutio aliqua de nouo promulgatur, extenditur ad futura tantum punienda, quæ ꝯ ipsam constitutionem cõmittuntur, ita quòd præterita dispendiis non puniat, ne detrimentũ ante prohibitionẽ substineant ignorantes: quod eos (si postea deliquerint) dignum est sustinere. Not. regulam: Res quæ culpa caret, in damnum vocari non debet. Not. quòd leges dant formam futuris negotiis. Not. φ decretum non ligat ignorantes.

¶ *Glo. seq. adiuuat textum, arguit, allegat duos canones in contrarium alleg. 4. dupliciter soluit, & remittit.*

h ¶ *Culpa caret.*] quia quod legitime factum est, pœnam nõ meretur. 3. C. de adulte. Gracchus. & peccata suos debent tenere auctores. C. de pœ. l. sancimus. & j. de ijs quæ fi. à maio. par. cap. quæsiuit. & j. de sent. excom. Romana. in fi. lib. 6. Et ita est hic arg. expressum, φ nemo priuatur iure suo sine culpa. 56. dist. satis peruersum. 16. q. vlti. inuentum. de restit. spo. conquerente. Arg. contra 22. dist. renouãtes. & 34. dist. si cuius vxorem. & c. seq. & 27. q. 2. multorũ. j. de cle. coniu. sane. Sol. prima rubrica regulariter vera est. ꝯria casualia sunt. Vel dicas quòd licet quandoq; quis priuetur iure suo sine culpa, non tamen fit illud sine causa. j. vt lit. non contest. qm frequẽter. §. si vero. & causam facile est videre in ꝯriis signatis. In sex casibus priuatur aliquis iure suo sine culpa sua. Vnde versus;

Paupertas, odium, vitium, fauor, & scelus, ordo:
Personas spoliant & loca iure suo.

Ita notantur in d. c. renouantes. & j. de priuileg. antiqua. vbi de hoc.

i ¶ *Futuris.*] Sic ergo constitutio respicit tantum futura, & non præterita: vt j. eod. cap. vlt. dicemus de hoc.

Ponebat Hosti. versum: Qui caruit culpa, careat sine iudice pœna. Ioa. And.

k ¶ *Dispendiis.*] i. dãnis, siue retractationibus: vel, id est, detrimẽtis vel grauaminib. j. de rescrip. dispendiosa. lib. 6. Io. And.

l ¶ *Non cõmendet.*] i. nõ puniat, vel. i. subiiciat.

¶ *Glo. seq. arguit allegans duos canones, & vnum alleg. in contrariũ, & soluit.*

m ¶ *Ante prohibitionẽ.*] Argu. neminem ligari constitutione antequã ad ipsum perueniat: vt 32. q. 4. dixit Sara. & 82. dist. proposuisti. Argu. cõtra 16. dist. quod dicitis. Sed non est contra: quia ex quo publice promulgata est, & publicata, oẽs tenentur ad ipsi⁹ obseruãtiã, & oẽs ligat post duos mẽses à publicationis tpe elapsos. i auth. vt factæ nouæ cõsti. circa prin. coll. 5. j. de sen. excom. nouerit. j. ne cleri. vel mon. non magnopere. & c. super specula. Nec est necesse vt singulorum auribus inculcetur: vt in d. c. quod dicitis. & infra de postula. præla. ad hæc. Nisi probaret se extra prouinciam tunc fuisse, vel aliàs impeditum. argum. est expressum. j. qui mat. accus. pos. cum in tua.

Facit l. eũ de indulta, vbi glos. ff. de sta. & in l. lege. §. cũ quidã. vbi Barto. ad l. Corn. de sicar.

Addi posset cap. 7. extãt verba huius cap. ibi in glossa, quę dr ordinaria & c. 2. ord. tit. in 1. epĩlar.

T*Ranslato.*] Quod de vno connexorum statuitur, ad aliud connexum extenditur. h. d. Io. An. Primo ponit verba Apostoli. Secũdo Augustini illã exponentis: ibi, *Quia enim.* Casus secũdum Pan. sic poni debet, vt conueniat titulo. Fuit quæsitũ à Gregorio auctore huius compilationis, an cõstitutio seu lex deberet intelligi in propriis terminis tãtum, an debeat extendi ad alios casus. & Papa respondet φ debet extendi ad connexa, & similia. ad quod probandũ inducit auctoritatem Apostoli, qui ex translatione sacerdotij intulit per consequentiam translationem legis. Ab. Siculus.

¶ Vel sic. Quidam Hebræi licet facti Christiani, seruare volebant legem ad litteram, quæ dicebat, præceptũ de sabbato seruãdũ esse, & circuncisionem esse seruãdam, quæ hodie ad litterã seruari non debent. Hos reprehendit Apostolus, dicẽs φ postq̃ sacerdotiũ translatum est ad Christianos, necesse est, vt legis translatio fiat. Augustinus super illo loco probat, φ hoc facere non debent: quia lex & sacerdotium simul data fuerunt, & ab eodẽ, & sub eadem sponsione, & ideo simul seruanda sunt: quia quod de vno connexorũ dicitur, de alio debet intelligi. Not. φ trãslato aliquo transfertur lex, & sententia, seu conditio. Not. φ connexorum idem est iudicium.

¶ *Glo. seq. recitetur per obiectionem & solutionem.*

n ¶ *Sacerdotio.*] Supple leuitico. vt cesset obiectio, quæ potest fieri de Melchisedech, qui præcessit legem per quingentos annos, quod innuitur ex littera sequenti: quia sacerdotium simul fuit datum cũ lege, verum est, supple, leuiticum.

Melchisedech præcessit legem.

o ¶ *Quia enim.*] Sunt verba Augustini exponentis prædicta verba Apostoli.

p ¶ *Simul.*] Quia in monte Sinai eodem tempore contulit dñs Moysi legem & sacerdotium. postquam ergo iam translatum est sacerdotium ad Christianos: ergo & lex transferri debet.

q ¶ *Sub eadem sponsione.*] Quia postq̃ dñs dedit legem filiis Israel, dixit eis: Audi Israel mandata mea, & ea conserua in corde tuo: & si feceris, dabo tibi terram fluentẽ lac & mel. & tunc ipsi promiserũt seruare legem & sacerdotium: & ideo dicit, sub eadem sponsione. Hic attende: quia dñs in veteri testamẽto temporalia promittebat, in nouo vero promittit æterna, vt; Centuplum accipietis, & vitam æternam possidebitis, & c. j. de celebra. missa. cum Marthæ.

Æterna promittunt in lege Euangelica.

¶ *Gl. seq. arguit, & allegat concordantias.*

r ¶ *Quod de vno.*] Arg. φ vbi est eadẽ ratio, ibi debet esse idẽ ius, & φ de similibus idem iudiciũ est habendum. 5. dist. ad eius vero. ver. si enim ea. & 4. dist. denique. ver. vnũ quoque. & 16. q. vlt. & hoc diximus. & 1. q. 3. si quis obiecerit. & j. de transl. inter corporalia. vers. sicut ergo. & j. tit. prox. inter ceteras. in fi. Et quoties ex vna radice vitium nascitur, consequens est vt vna lege tollatur. C. de nupt. si libertã. & 1. q. 1. sicut Christus. & 22. q. 2. si quis per verum. Et quod dicit, quod de vno dicitur, idest, quod de vno constitutum est; & sic facit ad titulum; aliàs non videtur facere.

Nam

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

de altero intelligatur.

¶ Idem super epist. ad Romanos.

¶ *Omne prohibitũ à lege, peccatum est, & omne illud qđ sequitur ex eo. hoc d.*

CAP. IIII.

NAm concupiscentiam [a] nesciebã, [b] &c. ¶ Hoc enim [c] elegit Apostolus generale [d], vnde omnia mala [e] oriuntur [f]. Bona est ergo lex, [g] quæ dum hoc prohibet, omnia mala prohibet.

¶ Hieronymus in para bolis.

¶ *Cõstitutiones decretorũ singularibus sunt opinionibus præferendæ.*

CAP. V.

NE innitaris [h] prudentiæ tuę. ¶ Prudẽtię suę [i] innititur, qui ea quę sibi agenda vel dicenda videntur, patrum decretis [l] præponit [m].

¶ Innocentius iij. Senoñ. archiepiscopo, & episcopo Treceñ.

¶ *Non valet constitutio collegij in damnum aliquorũ, & commodum aliorum, cessante rationabili causa. Vel sic: Absque rationabili causa non potest maior pars capituli tollere consuetudinẽ, vtilitatem priuatam nutriendo.*

CAP. VI.

CVm omnes: & infra. Ad audientiã nostram perue nit, quòd Treceñ. canonici nouum fecerunt in Treceñ. ecclesia constitutũ [n], vt eis tã in præsentia q̃ in absentia redditus suos ex integro percepturis, qui in eadẽ ecclesia post illã constitutionem fuerũt, vel de cætero fuerint instituti, redditus in absentia non percipiant, sed tunc solum cũ fuerint residentes: cũ secundũ Treceñ. ecclesiæ cõsuetudinẽ omnes in hoc consueuerũt esse pares. ¶ Statuerũt etiã vt (cum singulis præbendis annexæ sint vineæ) ipsis suas dum vixerint possidẽtibus, vineæ decedentiũ ad successores nõ trã-

NAm concupiscentiã.] Constitutio certũ quid prohibens, oĩa prohibet quæ sequitur ex illo. Io. And. Primo ponit dictum Apostoli. Secũdo declaratio: ibi, *Hoc enim.* Abb. Sic. Casus sic ponitur.

Ad Rom. 7

Legitur in epistola Pauli ad Romanos: Peccatũ non cognoui nisi per legẽ. Nã concupiscentiã nesciebam nisi lex diceret, Non concupisces. Aug. exponit hæc verba Apostoli, s. Nam concupiscentiam nesciebam, dicens. hoc enim elegit Apost. gñralius, s. cõcupiscentię vitium, vnde oĩa mala oriũtur. cõcludit Aug. ergo lex illa bona est, quę dũ hoc prohibet, omnia mala prohibet. Not. ꝙ licet aliquid nõ noceat, si tamen nocere possit, prohiberi debet. Item, not. oriũtur, id est, oriri possunt. sic potes dicere in dictis testium. Item not. ꝙ aliquo prohibito vel concesso, oĩa concedi vel prohiberi debent quæ ex eo sequuntur.

† Addi posset cap. 7. leguntur hæc verba, in ea quæ dr̃ glossa ordinaria. & ca. 7. eod. tit. in 2. cõpilat.

† Cap. 3. eadem verba sunt in glossa ordinaria. & ca. 6. eod. tit. in 2. compilat.

¶ *Glo. seq. inchoat casum.*

a ¶ *Nam cõcupiscentiã.*] Legit in epistola Pauli ad Romanos: Peccatũ nõ cognoui nisi per legem. Nã concupiscentiam nesciebam nisi lex diceret, non concupisces. Aug. exponit hic verba illa Apostoli [nam concupiscentiam nesciebam] dicens, quia hoc elegit Apost.

b ¶ *Nesciebam.*] Esse peccatũ concupiscere, vel tam graue, secundũ aliam expositionem: Apostolus antequam vidisset legem, non credebat esse peccatum concupiscere rem alterius, sed postquam inuenit in lege, non concupisces, credidit esse peccatum.

c ¶ *Hoc enim.*] Verba sunt Aug. vsq; in fi. Et dic, hoc, scilicet nescire concupiscentiam tantum, vel remouendam à se: Vel, hoc, idest peccatum. ita exponit Augustinus. Si intelligas de concupiscentia carnis tantum, falsum esset, cum Apostolus haberet concupiscentiam, & stimulũ carnis. vnde dixit; Video aliam legẽ in membris meis repugnantem legi mentis meæ, captiuantẽ me in lege peccati. 32. q. 5. si Paulus.

Ad Rom. 7

d ¶ *Generale.*] scilicet vitium concupiscentiæ, quod est generale ad omnia vitia.

¶ *Glo. seq. arg. alleg. quinque iura.*

e ¶ *Vnde omnia mala.*] Arg. ꝙ vno prohibito, oĩa prohibenẽ quę sequunẽ ex illo. 14. q. 5. pœnale. & 4. dist. deniq;. & j̃. de fid. inst. inter dilectos. ad fi. C. de rebus alienis non alien. l. vlt. & C. de legibus. non dubium.

¶ *Glo. seq. dupliciter exponit litteram.*

f ¶ *Oriuntur.*] Id est, oriri possunt. & comprehendit genera singulorũ, & non singula generũ, id est, nõ est aliquod genus mali, quod quãdoq; non possit oriri ex concupiscẽtia. I Et sic intelligitur 47. dist. bonorũ. vbi dicitur ꝙ cupiditas est radix omniũ malorum. vbi similiter cõprehendit genera singulorum, & non singula generũ. & de pœ. dist. 2. quia radix. Et eodẽ modo intelligitur illud quod dicit Imperator, quòd auaritia est mater omniũ malorum. Auth. vt iud. sine quoquo suffra. §. cogitatio. ver. fin. coll. 2. Et ex hoc generali vitio cõcupiscentiæ omnia mala, idest septẽ principalia vitia possunt oriri, scilicet Superbia, Ira, Inuidia, Accidia, Auaritia, Gula, Luxuria: & ideo dicit Aug. cum Apostolo, ꝙ bona sit lex, quæ dum hoc, &c. non tamen propter hoc singula vitia cuiuslibet generis, vt puta, interficere hominem, periurium, & similia oriuntur ex cõcupiscentia. Vel expone ꝙ dicit, oriuntur, idest orta sunt, præsens pro præterito. ita exponitur ff. de verb. sig. verbum erit. propter concupiscentiam enim primi parentis omnia mala orta sunt. si enim non concupiuisset, non peccauissemus. 5. dis. ad eius vero concubitũ. in fi. Vnde Gregor. Caro nos læta traxit ad culpã, afflicta reduxit ad veniã. & sic non esset necesse cõprehendere genera singulorum, &c.

I Hoc aliàs ebrietati tribuiẽ 35. distin. ante oĩa. aliàs ignorantię. 38. distin. ignorantię. aliàs amori pecuniæ. 23. dist. his igitur. sed nõ obstat, vt p Hostien. & Ioan. And. hic.

g ¶ *Lex.*] Id est, constitutio: vt in prin. decret. lex est constitutio. dist. 1. & dist. 2. c. 1. & sic facit ad titulum.

NE innitaris.] Diuiditur, quia primo ponũtur verba Salomonis, Secundo verba Hieronymi, & Augustini exponentium illa: ibi, *Prudẽtiæ.* Abb. Sicu. Casus sic ponitur. In parabolis Salomonis ponunẽ ista verba: Fili mi habe fiduciam in dño ex toto corde tuo: & ne innitaris prudentiæ tuæ: & ne sis sapiens apud temetipsum. Hieronymus exponit verba ista, ne innitaris prudẽtiæ tuæ, dicens illũ inniti prudentiæ suæ, qui ea quæ sibi vident agenda vel dicenda, pręponit statutis sanctorũ patrũ, vel etiã legibus. Not. ꝙ propriũ intellectum non debet aliquis præferre decretis sanctorum patrũ.

Prou. 3.

¶ *Glo. seq. inchoat casum.*

h ¶ *Ne innitaris.*] In parabolis Salomonis ponuntur verba ista: Fili mi habe fiduciã in domino ex toto corde tuo, ne innitaris prudẽtiæ tuæ, ne sis sapiens apud temetipsum. Hieronymus exponit hic particulã illã, ne innitaris prudẽtię tuę, &c.

† Cap. 1. eo. tit. in 3. cõpilat.

i ¶ *Prudentiæ tuæ.*] Verba sunt Hieronymi vsque in finem.

† In multis antiq. itas ad audientiã apostolat⁹ nostri.

k ¶ *Prudentiæ suæ.*] In malo. & est simile 8. q. 1. sciendum. & 3. q. 9. pu ra. & s̃. eod. tit. canonum.

l ¶ *Decretis.*] Id est, cõstitutionibus, & ita pertinet ad titulum.

m ¶ *Præponit.*] Nõ ergo sunt postponenda decreta, quæ Hieronv. ita commendat: quod etiã fieri nõ debet. 37. dist. relatum.

† Hoc est secundũ canonicorum statutum.

CVm omnes.] Cõmuniter sic summaẽ. Constitutio canonica, quę non est omnibus cõmunis, & per quam tollitur ecclesiæ consuetudo antiqua, non valet. Et duo facit. Nam in prima parte ponit duo statuta successiue facta. In secũda parte duplici ratione pręallegata, ambo statuta cassari mandat. Secunda ibi: *Cum igitur.* Abb. Sicu. Hæc decre. fuit prima in tertia cõpilatione, & sequebatur, sinius vnum corpus in Christo.

CASVS. Canonici Treceñ. tale fecerunt in ecclesia Trecensi cõstitutum, ꝙ tã in absentia quàm in pręsentia redditus suos ꝑciperẽt integraliter: qui vero post illã constitutionẽ instituerent, nihil perciperent in absentia, sed tunc tantũ cum fuerint residentes: cũ tum consuetudo ecclesiæ Treceñ. erat ꝙ omnes in hoc essent pares. Insuper cum singulæ prebendæ vineas haberent annexas, statuerunt ꝙ ipsi dum viuerent, suas vineas possiderent, & vineæ succedentiũ nõ transirent ad successores, sed prouentus earum inter singulos diuidantur. Peruenit ad notitiam dñi Papæ. Papa scribit archiepiscopo Senonensi dicens, quod quisque iuris in alterũ statuerit, ipse debet vti eodem. & sapientis dicat auctoritas, Patere legem quam ipse tuleris. Papa mandat ipsi archiepiscopo ꝙ omnes canonicos antiquos & iuniores in perceptione præbendarũ & vinearũ faciat esse pares secundum priorẽ consuetudinem seruatã vsq; ad tempus constitutionis præfatæ, vel secundum rationabilẽ constitutionẽ in posterũ obseruandã. Not. ꝙ constitutio facta in præiudicium absentiũ & futurorũ, non valet. Not. ꝙ quisq; iuris, &c. Not. ꝙ in præbendis percipiendis æqualiter vel inęqualiter, consuetudo attenditur. Not. ꝙ si consuetudo fuit ꝙ omnes canonici ęquales haberent pręebendas, & est immutata, debet ad statutum pristinum reformari.

¶ *Glo. seq. obijcit, & soluit. contra solu. vnam l. allegat. secundo quærit. alleg. pro, & soluit distinguendo inter communionem collegiatorum & singularium, & inter necessaria & voluntaria,*

n ¶ *Constitutum.*] Sed nõne canonici isti Treceñ. poterant hęc & alia statuere aliis irrequisitis etiam in præiudicium successorum, cum istud videreẽ esse ius cõmune, ꝙ absentes nihil percipiãt. j̃. de cle. nõ resi. inter quatuor. & c. vlt. j̃. de appel. peruenit? Immo vr ꝙ sic. arg. 10. q. 2. c. ea enim. §. hoc ius porrectum. & ff. de pact. rescriptũ, & 7. q. 1. factus est. Sed hoc ideo non valuit, quia in pręiudiciũ aliorũ, & malo zelo, & contra consuetudinẽ ecclesiæ hoc fecerũt. j̃. eo. tit. ex parte. Et transgressor cõsuetudinis, vt transgressor legis puniendus est. 11. dist. in his. Et statutum siue constitutio debet esse iusta & honesta, & cõmunis omnibus. 4. dist. erit autẽ. & quia cõstitutio ista nõ erat generalis, nec cõis omnibus, ideo non valuit, &c. Et cũ ipsi canonici intelligantur quasi vnum corpus & idem collegiũ, nõ debent duplici iure censeri. 11. q. 2. cognouimus. & j̃. de deci. c. cum in tua. Et inconueniẽs aliud sequeretur, ꝙ successores minus haberent quàm prædecessores: & sic non esset vera successio in ius alterius. ff. de acq. re. do. l. hæreditas, & ff. de acq. pos.

l. cum

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

l. cum heredes. in prin. Ista constitutio non valuit, quia sine consen su epi facta fuit. j. de consu. c. cum cõsuetudinis. circa fi. arg. cõtra. ff. de col. l. vlt. vbi fit collatio bonorũ natis, sed non illis qui sunt nasciturι. Sed nunquid est verum generaľr, qđ maior pars capituli facit, totum capitulum facere intelligitur? quod vi. j. de iis quę fi. à ma. par. cap. cũ in cũctis. Dicas ꝙ si aliquid est cõe pluribus, nõ vt collegiatis, sed vt singulis: quod fit à maiori parte illorum, nihil valet nisi oẽs cõsentiãt. ff. de ser. rusti. pręd. l. ꝑ fundum. nisi rẽ concedant in naturalẽ vsum, qđ põt facere vnus etiã inuitis socijs, & cõtradicẽtibus. Insti. de re. di. §. religiosum. versi. in cõe vero sepulchrũ. & nisi in casu j. de iure patro. c. postulasti. & cap. quoniam in quibusdã. Si vero sint plures, vt collegium, distingue, si aliqua facienda sunt ex necessitate, vt alienationes, electiones & similia: sufficit quod maior pars facit. j. de ijs quæ fi. à maio. par. ca. cum in cunctis. dum tñ alij absentes vocentur. j. de elect. c. ꝙ sicut. & c. venerabilem. In alijs quæ ex necessitate non fiunt, qualia erant ista quæ isti faciebãt, nihil potest fieri nisi omnes cõsentiant, vt hic, & in prædicta l. per fundũ. & debent consentire vt collegium, non tanquam singuli. arg. j. eo. c. cum M. Ferrarieñ. & infra de elect. c. in Genesi.

† Catonis scilicet in disthchis ... vt hic notat Contius. facit text⁹ in Rub. & l. 1. ff. qđ quisque iuris, &c.

† Tenendi.

† Cap. 1. eo. tit. in 1. cõpilatione.

† Hoc est allegãdo ꝓbauerit, neque enim sufficit dicere, nisi ꝓbetur.

seant, sed prouentus earũ inter singulos diuidantur. ¶ Cũ igitur quod quisq; [a] iuris in alterũ statuit, ipse debeat vti eo: & sapiẽtis [b] dicat auctoritas, Patere legem [c] quã tu ipse tuleris. mandamus quatenus antiquos canonicos iunioribus, & iuniores in perceptione fructuum tã præbendarum quàm vinearũ coæquetis [c] antiquis, secundũ priorem consuetudinem [d] vsque ad tempus prædictæ constitutionis seruatam, vel secundũ rationabilem institutionem in posterũ obseruandam.

¶ Idem Tridentino † episcopo.

¶ *Constitutio laicorũ, ecclesiam seu eius bona non adstringit.*

CAP. VII.

QVæ † in ecclesiarũ: & infra. Sane peruenit ad audientiam nostram, ꝙ ciues Teruisini cõstituerunt, [e] vt si quis se ad inopiam [f] vergere probabiliter allegauerit, † alienandi feudũ, [g] quod ab ecclesia vel alijs tenet, liberam habeat facultatem: & infra. ¶ Volentes igitur ecclesiarum indemnitati consulere, constitutionem huiusmodi, & venditiones feudorum ecclesiasticorum factas sine legitimo ecclesiasticarum personarum assensu [h], vires decernimus non habere.

¶ Idem.

¶ *Dignitas sublata de ecclesia per statutum capituli confirmatum per Papã, vlterius non censetur vacare, nisi per cõtrarium actum statutum fuerit reuocatum.*

CAP. VIII.

CVm † accessissent ad Apostolicã sedẽ Archid. Tulleñ. & G. Tulleñ. capituli procurator: Archid. proposuit memoratus, quòd cum olim quidã Tulleñ. canonici nostris auribus intimassent, quòd primiceriatus † in Tulleñ. ecclesia tanto tẽpore vacauisset [i]; quòd ad manus nostras illius personatus esset donatio deuoluta: & infra. ¶ Fuit insuper ex parte capituli allegatum, quòd de cõmuni assensu

a ¶ *Quod quisq;.*] ff. ꝙ quisq; iur. l. 1. & dist. 1. in princ. decretorũ.
b ¶ *Patere legem.*] Dicit Aug. Talis sum in scriptis aliorum, quales volo esse intellectores meorum. 9. dist. neque quorumlibet. Nec debent alijs legem imponere, quam ipsi negligunt obseruare. j. de præb. c. pro illorum.
¶ *Glo. seq. notat, & remittit.*
c ¶ *Coæquetis.*] Sic ergo omnes pares debent esse in beneficijs. j. eo. c. cum M. de hac materia nota. j. de maio. & obe. c. statuimus.
¶ *Glos. seq. notat quòd ex consuetudine, &c.*
d ¶ *Consuetudinem.*] Not. hic arg. optimum, ꝙ in absentia potest quis percipere beneficium sine peccato, si consuetudo sit: secus est de iure cõmuni: vt j. de cleri. non residen. c. quia nõnulli. & c. relatũ.

QVæ in ecclesiarum.] In prima parte ponitur cõstitutio. In secunda eius cassatio. secunda ibi, *Volentes igitur*. Abb. Siculus.

CASVS. Ciues Teruisini constituerunt, ꝙ si aliquis ad inopiam vergere se probabiliter allegauerit, liberam habeat facultatem alienandi feudum quod ab ecclesia tenet. Peruenit hoc ad notitiã domini Papæ. Papa scribit super hoc episcopo Tridentino, volensque ecclesiarum indẽnitati prouidere, decreuit huiusmodi constitutionem, & vẽditiones feudorum ecclesiasticorum factas sine legitimo clericorum consensu, vires aliquas non habere. Not. ꝙ constitutio facta in rebus ecclesiæ per laicos, non valet. Not. ꝙ feudum non potest vendi sine voluntate domini à quo tenetur.

e ¶ *Constituerunt.*] Quod eis licuit tam iure fori, quàm iure poli. Et vocaľ ius ciuile, ꝙ quisq; populus [1] sibi cõstituit. Inst. de iur. nat. §. 1. & dist. 1. ius ciuile. Sed ex hoc statuto nullũ præiudiciũ ecclĩæ generatur, vt hic, & 96. dist. bene quidẽ. etiamsi in vtilitatẽ ecclesiæ redundaret: si auctoritas Papę non interueniret: vt in c. bene quidem. & j. eod. c. ecclesia S. Mariæ. & 10. dist. c. 1. & j. de sen. & re iud. c. cum causa.
f ¶ *Ad inopiam.*] Si culpa sua eget, indignum est ei subueniri [2] ff. deposi. l. bona fides. arg. op. ad hoc 86. dist. non satis. Vel si suo vitio incidit in egestatem. & est simile j. de consue. c. ex parte.
¶ *Glo. seq. tractat de alienatione feudi infeudatione, & datione in dotem. dat simile de vsuario & emphyteuta. In fine recit. per quæstionem an vasallus inuito domino feudo renunciet. tenet quòd non; allegat vnam l. in contrarium.*
g ¶ *Alienandi feudum.*] Qui feudum alienat, cadit à iure feudi, & dominus illud alij concedere põt. j. de feu. c. 2. & in lib. feu. in tit. de alie. feu. consti. si clientulus. sed alij in feudũ dare põt: vt in d. consti. si clientulus. & in consti. Lotharij, imperialis. nec feudum dari potest in dotem. j. de dona. inter vir. & vxor. c. nuper. Nec vsuarius põt vsum vendere irrequisito domino: vt Institu. de vsu & habi. in princ. Nec emphyteuta potest vendere meliorationes suas dño inrequisito: quod si fecerit, dominus illud potest reuocare. C. de iure emphy. l. vlti. j. de loca. c. potuit. sed facta denũciatione domino, si dixerit se nolle emere, vel si à denunciatione duorum mensium spatium sit elapsum, potest vendere cui vult, dummodo non vendat personis prohibitis. j. de loca. & cõdu. c. potuit. quę decre. Greg. est, & in prædicta l. Renũciare autẽ feudo vasallus non potest inuito dño: cum eius fauore introductum sit, vt vasallum habeat. arg. C. de act. & oblig. l. sicut in initio. Arg. contra. ff. de ope. libe. l. interdum.

ADDITIO. Dic ꝙ ista l. interdũ. non bene facit ꝓ opi. glo. quia loquitur de operis ꝓmissis per libertũ. facit melius in l. soluendo. ff. de nego. gest. & l. imperialem. de prohi. feu. alie. per Fride. colla. 10. & ibi Bald.

† Cap. 4. eod. tit. in 3. compila.

† aliàs: primiceriatus dignitas.

† An Populus Romanus possit hodie condere legem not. Ioa. & Bar. Brix. 12. dist. c. 1. & Azo C. de le. & cõstitu. l. vlt. Io. And.

† Eleemosyna tamẽ ei dari debet. 42. dist. quiescam.

¶ *Glo. seq. recitetur per quæst. an cõsensus sufficiat.*
h ¶ *Personarũ assensu.*] Nõ tamẽ sufficeret omnium consensus in hoc casu: quia alienatio facta de consensu omniũ citra formã debitam, nulla est. 12. q. 2. sine exceptione. & 10. q. 2. hoc ius porrectũ. & C. de sacrosanct. eccle. auth. iubemus. in fi. & j. de re. eccle. non alie. c. dudum. lib. 6. sed si cõis forma seruata esset, teneret vẽditio. j. de ijs quæ fi. à præla. sine consensu cap. cum nos. sed si læsa esset ecclesia, restituitur in integrum. j. de in integ. restitu. c. requisiuit. & j. de emptio. & vendi. c. cum dilecti.

ADDITIO. Hæc gl. non valet in feudo ecclesiastico quod de consensu eccle. à qua tenet, vendi potest, nec alienaľ, immo idẽ dñium remanet penes ecclesiam. j. de feu. c. 2. de dona. per tuas. dictum ergo Ioan. tunc procederet, quando ageretur de transferendo directo dominio in emptorem. Ioan. And.

CVm accessissent.] Diuiditur in tres partes. In pꝛima parte ponitur allegatio pro primicerio. In secũda pro capitulo: ibi, *Fuit*. In tertia definitiua commissio: ibi, *Quocirca*. Abb. Siculus.

CASVS. Quidam canonici Tulleñ. olim significauerunt domino Papæ, ꝙ primiceriatus Tulleñ. tanto tempore vacauerat, ꝙ ipsius collatio ad dominũ Papam fuerat deuoluta: vnde Papa mandauit quibusdam, vt super hoc inquirerent veritatem, & si vacauisset tanto tempore ꝙ secundũ Lateraň. conciliũ ad dominum Papã collatio fuisset deuoluta, ipsi personam idoneã de personatu ipsius inuestirent. Cum autem super hoc executores procedere vellent, ex parte capituli fuit propositũ coram ipsis, ꝙ rescriptum non valebat veritate tacita impetratum: quia de communi consensu canonicorum Tulleñ. fuerat constitutũ ne dignitas illa esset vlterius in Tulleñ. ecclesia: & ipsa constitutio fuerat per sedem Apost. confirmata. propter quod euidenter patet ꝙ primiceriatus tanto tempore nõ vacauit sicut fuit falsè domino Papæ suggestum: Propter quod negotiũ delatũ est ad dominũ Papam: coram quo omnia ista fuerunt proposita. vnde mandat Papa quibusdã, vt si constiterit canonicos Tulleñ. cõmuniter statuisse ne primiceriatus esset vlterius in ecclesia Tulleñ. & statutum ipsum auctoritate Apostolica confirmatum fuisse, illud faciant in suo robore permanere, nisi postmodum dicti canonici ꝯuenerint aliquem in primicerium eligendo. Not. ꝙ primicerius dr habere officiũ. Not. ꝙ qui facit ꝯ priuilegium, amittit vires priuilegij; & sic nota ꝙ ius pdit ꝑ abusum. Not. ꝙ facilius aliquid immutatũ reducitur ad pristinũ statũ, quàm ꝙ immutetur.
i ¶ *Vacauisset.*] Nulla iusta causa impediente: aliàs nõ curreret tempus. j. de concess. præb. & eccle. non va. quia diuersitatem. argu. ad hoc 28. dist. de Syracusanæ. & 2. q. 6. anteriorum. §. ad hoc. Et si Papa interdicat aliquibus ne eligant sine suo mandato speciali, tempus

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

pus scilicet trium mensium statutum à canone eis currit, nisi intra id tempus postulauerint licentiam eligendi.j.de elect. c.vlt.Greg.

a ¶ *Constitutum.*]Ac ipsum statutum per sedem apost. confirmatum fuerat.

¶ *Glo.seq.quaerit allegans negatiue, ponit opi.Ioan. & vacillando soluit, in fine gl.ponit triplicem effectum confirmationis ex certa scientia.*

canonicorũ Tulleñ. fuerit constitutum [a] ne primiceriatus † dignitas esset vlterius in ecclesia memorata: inter canonicos ipsos primiceriatus prouentibus & possessionibus distributis: & infra. ¶ Propter quod euidenter apparet, quòd primiceriatus ipse tanto tempore non vacauerit, sicut nobis fuerat falsa insinuatione suggestum: & infra. ¶ Quo circa mandamus quatenus si vobis cõstiterit Tulleñ. canonicos, ne vlterius in Tullensi ecclesia primiceriatus esset officium, communiter statuisse, ac statutũ ipsum aucto-

† Primiceriatus quale sit officium, tradit infra hoc libro tit. de offic. primicerij.

b ¶ *Confirmatum.*] Sed nũquid canonici per se possunt minuere praebendas, vel dignitates tollere sine licentia dñi Papae? Videtur ꝙ non: quia nec augere possunt.j.de cõsue. c.cum olim. & de vi. & ho. cle.c.qm vt ait. 22.dist. c.1. quia honor ecclesię potius debet augeri q̃ minui.j.eo.c.ex parte.vbi est expressum ꝙ non.& de conse.dist.1. vasa. ver. in hoc enim. & j.de ver. sign. c.vlt. & quia tpibus nostris potius addi reuerentiã cupimus, q̃ minui.25.

An canonici possint per se minuere praebẽdas & dignitates incõsulto Papa.

q.1. quae ad perpetuã.& q.2.quaecunq;. Vnde nec eps potest omittere quin statuat archipresbyterũ: quasi solus ipse sufficiat.j.de offi. archipres.c.vlt.& melius est qualemcunq; eligere q̃ ordinem plenum non esse.ff.de decurio.l.generaliter.§.pen. Ad hoc dixit Io.ꝙ ex causa possunt minuere: vt j.de instit. c.1.& c.auctoritate. & j.eo.c.proxi.& de auctoritate epi.21.dist.in nouo testamento. Et ꝙ possunt vnã dignitatẽ tollere vel diminuere, vel mutare pbendas. probatur 16.q.1.praecipimus.& j.de exces.praela.c.sicut venire.& ff.cõia praed.l.si quis duas.§.1. & ff. de neg. gest. l. cum alicui.j. de praeben.c.vacante.& 63.dist.c.quia sancta.§.verum.& 67.dist. quorum vices.& c.corepi.& in praedicta decretali.Honorij.j.eod. c.ex parte.vbi dicit:licet nõ sint eius redditus diminuti.& ita vr̃ ꝙ potuissent, si fuissent diminuti.Io. Sed verius credo, ꝙ non possint sine auctoritate Papae, ne q̃nque in fraudẽ hoc facerent, & causam subijcerẽt, cum non esset.& hoc idem dr̃ de cõsensu epi. arg.optimum.j.de ver.sign.c.vlti.Quod ergo inutile fuit, hic confirmauit auctoritas dñi Papę ex certa sciẽtia.arg.1[illegible]. q.1.c.vlti. sicut & datur actio ex nudo pacto si iuuetur auctoritate legis vel principis. ff.de pactis.l.legitima.Vel tene vt dixit Io. ꝙ possunt iusta ex causa, alias non.arg.j. c.proxi. ver.nisi in tñ.à ꝯrio. Dignitatem tñ non credo ꝙ possint creare vel supprimere sine auctoritate Papae, vt hic dicit:nec diminuere numerum iuramento firmatũ, cui confirmatio sedis Apost.accesserit, huiusmodi clausula adiecta, s.ꝙ si secus fieret, non valeret.j.de praeben.c.dilecto.à ꝯrio.Nota ꝙ cõfirmatio siue constitutio dñi Papae valet vt confirmet infirmum. 2. q.1.in primis.& 3.q.6.hoc quippe. Cõfirmat etiam & supplet defectum solemnitatis omissae.j.de trans.c.1.Item valet vt de beneficio illo, quod ex certa scientia confirmatur, postea directe an licite sit acquisitum, an non, sine nouo mandato non cognoscatur.j.de confir.vti.vel inuti.c.2.Si vero sub hac forma confirmat, s.confirmamus sicut iuste possides: talis confirmatio modicum operatur, vel nihil.j.de confir.vti.vel inuti.c.1.de qua confirmatione habes j.de conces.praeben.& eccle.non va.c.quia diuersitatem.

¶ *Glo.seq.arguit pro vnico actu, &c.allegans sex iura, ad contrarium allegans quatuor: demum ponit quatuor opin.Vinc.Io.Tancredi, & aliorũ, quarum quaelibet distinguit.*

Priuilegiũ an vnico actu perdatur.

c ¶ *Contrauenerint.*] Videtur ꝙ priuilegium vnico actu perdatur: vt hic.& j.c.proxi.& j.de praeben.c.pro illorum.& 11.q.3.priuilegiũ.C.de iure dom. impe.l.2.& C. de ijs qui per me.iudi.non ap.l. his qui.& C.de pact.inter empt.& vend.l.cõmissoriae. Argumentũ contra, quia delictum personae, & c.16.q.6.si episcopum.j. de arbi. c.cum tempore.j.de priuil.c.accedentib.& c.si de terra.

Vincen.distinguit, aut datur priuilegiũ ad faciendum, aut ad nõ faciendum. Si datur ad faciendũ, & is qui impetrauit, spatio decẽ annorum non vtitur eo, perdit illud.ff.de nundi.l.1. Si vero datur ad non faciendum, si Papa reseruauit sibi aliquid iuris in eo, non potest tali priuilegio renunciari expresse.j.de arbitr.c.cum tpe.sed si nihil sibi reseruauit, puta quia dedit priuilegium de non dandis decimis: tunc non perditur nisi legitimo tpe, s.si quadraginta annorum spatio fecerit ꝯ priuilegiũ decimas soluendo.j.de priui.c. accedentibus.& c.si de terra.& 7.q.1.q̃ periculosum. Sed ibi sufficit ꝙ semel renunciet, s.circa beneficia. Si datur ad excipiendum, perpetuum est: quia quae tpalia sunt ad agendum, perpetua sunt ad excipiendum.ff.de do.excep.l.pure.§.vlti. quod est verum si nemo agat, sed si agat, & non excipitur contra agentem, perditur priuile-

gium.ff.de procurat.l.Pomponius.§.ratihabitionis. & ff.de condi. inde.l.si is qui. [1]

[1] An & qñ priuilegiũ vno solo actu vel pluribus amittatur, vide glo.1. in l.volũtarie. & Cyn.post Petrum de Bel. Perũ. C.de excu. tu. & p eosdẽ in l. tal. so.C. de directe.

Ioannes dixit ꝙ si ille qui impetrauit priuilegiũ directe obuiauit priuilegio, perdit illud vnico actu tñ: vt hic. & j.c.proxi. & j. de praeben.c.pro illorum.secus si non seruat illud: vel si non tuetur

ritate sedis Apostolicae fuisse postmodũ (sicut dicitur) confirmatum [b], vos illud faciatis in suo robore permanere: nisi postea dicti canonici contrauenerint [c], aliquem videlicet in primicerium eligendo [d].

¶ Idem Clugieñ.episcopo.

¶ *Non obstante certo canonicorum numero etiam per Papã confirmato, prouidendum est receptis vltra numerum, de superexcrescentibus fructibus, maxime si voluntarie per canonicos fuerint recepti.*

CAP. IX.

CVm † M.Ferrariensis: & infra. ¶ Dictus M. pro se ac

† Cap. 5. eod. tit. in 3.compilat.

se illo: tũc enim perdit legitimo tpe.j.de priuile.c.accedentibus.& c. si de terra. Magis enim delinquit qui directe venit cõtra priuilegiũ, quàm ille qui nõ vtitur illo.arg.ad hoc 84.dist. quisquis. & j. de sent. excom.c.contingit.2.

Alij distinguunt, an priuilegium sit onerosum: & tũc vnico actu tollitur.an sit fauorabile: & tunc non perditur vnico actu.

T.melius videtur dicere, si priuilegiũ datũ est fauore personae seu personarum, quale fuit hic, & in similibus concordãtijs perditur vnico actu. Si datum est fauore ecclesiae siue intuitu religionis, vt sunt priuilegia de non soluendis decimis & similibus: non tollitur nisi legitimo tpe, vt dictũ est. Et haec opinio Tan. habetur his versibus:

Priuatam legem tollit contrarius actus.
Si personalis sit, si patet esse realis:
Tunc non perditur, nisi praescripsisse probetur.

Melius videtur dicendum ꝙ sicut sunt diuersa priuilegia in diuersis casibus cõcessa, quodlibet priuilegium locum habeat in suo casu [2]: sicut vides in praescriptionibus, quae diuersa tẽpora requirunt. Dic vt j.de deci.c.suggestum.

[2] Consor. text. in l. si cum alius. ff. de neg. gest. & in l. si ff. de cal. & l.Papinianus exuit. ff.de mino.

¶ *Glo.sequens obijcit & soluit.*

d ¶ *Eligendo.*]Videtur ꝙ talis electio nõ deberet valere, quia noua dignitas sine licentia Papae cõstitui non potest.j. de consue.c.cum olim. 22.dist.c.1.Sed haec electio vr̃ de nouo esse creata, & sine licentia [3] Papae non dr̃ noua dignitas: sed ex consequentia antiquae dignitatis possunt eam resumere. argum. ad hoc j.de feu.c.2.& j. de Iudae.c.consuluit. & ff. de noui operis nunciatio.l.1. §. si quis aedificium. Ber.

[3] Simile de concessione pbendae c. vlt.lib.6.

CVm M.Ferrariensis.] Habet materiã prolixã & subtilem: & hoc dicit: Si capitulum ꝯ suam constitutionẽ de certo canonicorum numero, aliquos recipit in canonicos, de superexcrescentibus fructibus eis prouidere tenetur. Ioan. And. Diuiditur in tres partes. In prima ponitur allegatio pro M.& sociis. In secũda pro capitulo: ibi, *Verum.* In tertia definitio: ibi, *Mandamus.* Abb.Siculus.

CASVS. Canonici Ferrariẽses vt maioribus redditibus abundarent, statuerunt 14. praebendarum numerum in ecclesia Ferrarieñ. praeter illud quod cõi mensę cõiter deputarunt, ꝯ antiquam consuetudinem ecclesiae. postmodum quadã praebenda vacante in ipsa ecclesia, canonici ꝯ consuetudinẽ ipsam voluntarie venientes, M. & quatuor socios suos receperunt, nullis prębendis assignatis eisdem: & quamuis redditus illorum essent quamplurimũ augmentati, noluerunt tñ eisdem de superexcrescentibus redditibus prouidere: & ideo inter dictos quinq; & capitulum quaestio super hoc mota fuit coram Ferrarieñ.epo.tandem ad sedem Apost. quaestio est delata. coram dño Papa omnia ista fuerunt ex parte illorum quinq; proposita.& ex aduerso ex parte capituli fuit propositum, ꝙ in Ferrarieñ. ecclesia 14.pbendarum numerus fuerat constitutus, & à sede Aposto.confirmatus: tandem cum vna praebenda in eadem ecclesia vacaret, ad instantiam quorundam receperunt duos in eandem praebendam, & postmodum ad preces epi dictum M.& quendam aliũ sine praeiudicio constitutionis pdictae in canonicos receperunt. ita tñ ꝙ ipsi de canonicatu nil reciperent donec primi duo essent praebẽdas integre assecuti, & redditus qui per eorum industriam excreuerunt, deputauerunt cõi mensae, quae minus sufficiens erat: quos quinq; canonici sibi ꝯ praedictam constitutionẽ petebant in beneficium assignari. Istis & aliis allegatis mãdat Papa iudici, vt cum in constitutione praedicta etiam confirmatione Apostolica, vel fuerit vel esse debuerit sicut consueuit expressum, nisi intantum excreuerint Ecclesiae facultates, ꝙ pluribus possint sufficere competenter: & ipsi canonici ꝯ consuetudinem suam receperant quatuor ad vacaturas pbendas vltra numerum cõstitutum: faciat superexcrescentes redditus pdictis qnq; canonicis assignari: ita ꝙ si ex eis aequales cum aliis possint habere pbendam, quod superfluum fuerit, in cões vsus conuertatur, antiquis canonicis praebendas suas percipientibus consuetas: reuocato in pristinum statum quicquid ab al-

teruttra

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

quatuor sociis a suis proposuit quòd Ferrarieñ. canonici vt eo b amplius suos redditus augmentarent, quo c prouentus ecclesiæ (qui diuidi consueuerant inter plures) in vsus cederēt paucorum, quatuordecim præbendas tantū, præter id quod mensæ communiter deputarunt, in eadem ecclesia contra antiquā consuetudinem d statuerunt. Postmodū vero contra cōstitutionē ipsam voluntarie venientes dictos quinq; in canonicos receperunt nullis præbendis assignatis eisdem. Et licet eorum redditus non modicum fuerint augmentati, nondum tamen eis voluerunt ex superexcrescentibus redditibus prouidere e. ¶ Verum ex aduerso fuit propositum, quòd quatuordecim præbendarum numero in Ferrarieñ. ecclesia instituto, & Apostolicæ protectionis præsidio roborato: cum vna in eadem ecclesia præbēda vacasset, ad quorundam instantiam duos ad eam f, & postmodum ad preces episcopi dictum M. & quendam alium g sine præiudicio h dictæ constitutionis in canonicos receperunt i: ita quod ipsi canonici de canonia nihil k perciperent, donec primi duo essent prębendas integre assecuti. Cumque per canonicorum industriam l fuerit procuratum vt ex possessionibus quas ecclesia tempore longo possedit, plures eis redditus soluerentur: superexcrescentes communi mensæ, quæ minus sufficiens fuerat, deputauerunt: quos dicti quinque sibi postmodum petierunt contra capituli constitutionem in beneficium assignari: & infra. ¶ Mādamus quatenus cum in cōstitutione prædicta, & confirmatione sedis Apostolicę vel fuerit vel esse debuerit sicut cōsueuit expressum, nisi in tantum excrescerent ecclesiæ facultates, quod pluribus possent sufficere m competenter: & iidem canonici in derogationem suæ constitutionis, ad vacaturas n præbendas quatuor receperunt

aerutra partium in pręiudicium alterius post motam quæstionē coram epo Ferrarieñ. circa pbendas vel possessiones fuerit attentatū. Nota quædam notabilia in hac decretali. Primo ꝙ protestatio non prodest illi qui facit ꝯ ipsam protestationem. Item vbi certus canonicorum numerus constituitur vel confirmatur, conditio illa, nisi in tantum excresceret, &c. subintelligitꝰ, etiā si nō apponatur. Item lite mota nihil est ab alterutra partium innouandum in præiudicium alterius.

¶ *Glossa sequēs reci. per q. an sine madato iste M. &c.*

a ¶ *Sociis.*] Et licet M. haberet mandatum: tñ sine mādato pro sociis absentibꝰ agere posset, cū essent consortes eiusdem litis: quia agebāt vt eis fieret cōcatio de fructibus superexcrescentibus: tñ cauere debet de rato; 1 vt C. de consor. eius. lit. l. 2. & est speciale: aliàs non admittitur ad agendum sine mandato nisi esset coniuncta persona. ff. de pcura. l. sed hæ personæ. in princ. & infra tit. proxi. c. nonnulli. Et ī alio est hic specialē: quia post litē contestatam datur cautio: qđ est ꝯ id quod legitur. ff. de procur. l. Pōponius. §. ratihabitionis. Sed illa lex, Pomponius. loquitur qñ per procuratorem lis est contesta. Vincē. Sed nō credo ꝙ ista sit talis cā: quia quilibet agere poterat pro se, & sine aliis. & iste M. habebat mādatū ab aliis, aliàs nō fuisset admissus pcurator. Ber.

b ¶ *Eo.*] id est, intantum.

c ¶ *Quo.*] id est, inquantum.

d ¶ *Consuetudinem.*] Hoc non multum noceret, dummodo ex causa hoc facerent: vt dictum est s̄. c. proxi. arg. ff. de decr. ab or. fa. quod semel. & in authen. vt deter. sit nu. cleri. coll. 1. ver. non enim, &c. & ȷ̄. de insti. c. 1. & c. auctoritate.

e ¶ *Prouidere.*] Subaudi ꝙ ille M. cū sociis suis petebat ex illis fructibus superexcrescentibus sibi præbendas assignari.

¶ *Gl. seq. recit. per obiect. quæ tripliciter soluitur.*

f ¶ *Ad eam.*] Si hoc esset verū, talis receptio non valebat. ȷ̄. de præben. maioribus. & c. tuæ. Sed probata non fuit hæc forma: sed hoc obiicere non poterant: quia fatebantur se fecisse ꝯ constitutionem Turo. concilij. ȷ̄. de præben. c. maioribus. quare nō essent audiendi. de conces. præb. & eccl. non va. cum super quæstione. & sic repelluntur suam turpitudinem allegantes. ȷ̄. de don. c. inter dilectos. 2 Vel dic ad eam. i. ea vacante elegerunt duos simplr in canonicos.

Additio. Vel dic ſm Inno. ꝙ forte ambo diuidebant pręben dam: sed simpliciter fuerunt electi in canonicos, & non ad ipsam diuidendam: sed postea inter se ordinauerunt de præbenda diuidenda: quod fuit illicitum: sed quia isti actus fuerunt diuisi, ideo secundus non nocuit primo. ad hoc. de rerum permu. ad quæstiones. dixit tñ plus sibi placere quod not. de præben. c. dilectus. 2. & c. tuæ. & illud quod ibi not. maxime in decre. dilectus. Io. And.

¶ *Glo. seq. recitatur per questionem.*

g ¶ *Alium.*] De quinto non fit hic mentio: quia forte capitulum confitebatur illum elegisse.

¶ *Glo. seq. notat protestationem non prodesse. allegat tria iura. in contrarium allegat quinque, & dupliciter soluit.*

h ¶ *Sine præiudicio.*] Hic ergo nō prodest protestatio: quod est verū qñ est contra substātiam facti, vel rei super qua fit: vt si protestatus fuisset cum reciperet aliquem in canonicum, vt non haberet pbendam; quę substantia est negotij: quia qui receptus est in canonicū, non debet carere pbenda; vt ȷ̄. de præb. c. relatum. Si vero protestet sic, ꝙ ea quæ dicit, non dicit animo contestādi litem: talis bene valet. Ioan. ȷ̄. de app. c. solicitudinem. & ȷ̄. de censi. c. olim causam. & ff. de condi. indebi. quod quis sciens. Arg. ꝯ ȷ̄. quod met. causa. perlatum. & 31. q. 2. Lotharius. ff. quib. mod. pigno. vel hypo. solu. l. si debitor. §. 1. & ȷ̄. de in integ. restit. c. cum venissent. & ȷ̄. de elect. c. Cumana. circa finem. Solu. ibi protestatio non valet vbi protestans per ꝯrium factum; directe obuiat suæ protestationi, vt in dictis decret. c. solicitudinem. & c. olim causam. nisi hoc faceret iusta de causa: vt in d. c. perlatū. Et qñq; protestatio plus prodest q̄ appellatio. C. de fil. famil. l. 2. lib. 10. Ideo potest dici ꝙ protestatio profuit cum ipsi pbendas cōsuetas integre percipiunt, etiam si isti quinq; de redditibus excrescentibus non percipiūt tm quantum antiqui: sed tñ præiudicium fit eis quantum ad communē mensam.

¶ *Gl. seq. distinguit canoniam a præbenda.*

i ¶ *Receperunt.*] Vnde eis prouidere debebāt, ȷ̄. de præben. c. relatū. & c. dilectus. 1. & ȷ̄. de conces. præben. c. cum sup quęstione. Et not. ꝙ aliud est canonia, & aliud pbenda. Canonia est ius quod prouenit ex electione & receptione in fratrē, vt hic. Præbenda est quę procedit ex institutione & officio: quia ex quo q̄s facit officiū, debet percipere beneficiū. Vnde & laicus, vt dicit Vincent. potest habere præbendam, & potest esse pbendarius, sed nō potest esse canonicus. ȷ̄. de instit. c. ecclesia. Nota ꝙ omnis canonicus debet habere pbendā: sed non conuertitur. sola enim perceptio salarij non facit decurionē. ff. de decur. l. sola salarij. nec quicunq; habet canoniam, habet vocem in capitulo. vt puer. ȷ̄. de ęta. & quali. c. ex ratione. ff. de decur. l. spurij.

¶ *Glo. seq. obijcit & soluit.*

K ¶ *Nihil perciperent.*] Vr̄ ꝙ hoc fuerit simoniacum. ȷ̄. de præben. c. dilectus filius. T. Dic ꝙ si ītellexissent, & actū esset inter partes, ꝙ nihil oīno perciperent, simoniacum fuisset: sed intelligebant ꝙ tm de pbendis diuisis nihil perciperent: & hoc patet ex eo quod dicit ȷ̄. antiquis canonicis suas prębendas, &c. & canonici nullum pactū cum aliquo fecerunt: sed simpliciter elegerunt illos: ita ꝙ de præbendis diuisis nihil perciperent.

¶ *Glo. sequens obijcit & soluit.*

l ¶ *Industriam.*] Hæc videbat bona allegatio: quia si per ipsorum industriam redditus sunt augmentati, non debent compelli illos communicare aliis. C. de alluui. l. 3. & ȷ̄. de in integ. restitu. c. requisiuit. in fi. aliàs, c. 1. & ff. de rei ven. l. cæterum. & nemo copellit ad communionem. ff. de condi. indeb. l. si non sortem. §. si centum. ff. pro socio. l. qui admittitur. Papa tñ non admisit illam allegationem: quia præiudicauerunt sibi eos recipiendo. Et tot ponendi sunt in ecclesijs quot ex earum fructibus possunt cōmode sustentari; vt ȷ̄. de insti. c. 1. quia bene poterant eis prouidere de cōibus redditibus: nec distinguitur hic qualiter redditus augmentētur: nec refert ex quo augmentati sunt; vndecunq; processerint, vt ȷ̄. de verb. sign. c. si.

Additio. Quod si per industriam canonici sua præbenda augmententur, sibi cedit, nec diuidere compellitur: secus si cōitatis prædia, vnius solicitudine augmententur: vt hic, secundum Host. Ioan. And. in nouellis.

m ¶ *Possent sufficere.*] Arg. conditionem subintelligendam: vt 22. q. 2. beatus. ff. qui satisda. cog. l. vlt. ȷ̄. de iureiuran. c. quemadmodum. vbi de hoc. & ȷ̄. de rescrip. c. 2.

¶ *Glossa sequens ponit opinionem quam reprobat.*

n ¶ *Ad vacaturas præbendas.*] Per hoc quod dicit ad vacaturas, dicunt quidam, vt Papa Inno. iiij. quod hæc decre. continet dispensationem, & non ius commune. Sed non est verum, immo continet ius commune: cum ex confessione vtriusque partis cōstet illos fuisse receptos in fratres, & ad ius canoniæ. Sed hoc non est contra ius, quòd aliquis recipiatur in canonicum, & expectet præbendam: sed nullum percipere beneficium, si percipi possit, est contra ius. ȷ̄. de pręben. c. dilectus. 1. & c. relatum. quia aliud est canonia, aliud prębenda; vt dictum est s̄. eod. c. & ideo Papa mandat eis dari superexcrescentes redditus.

¶ *Glossa sequens quærit & soluit.*

2 De his cautionibꝰ [illegible]

Ex diuerso.

Concor. ȷ. trāsactione C. de trāsac. & l. mercalem, C. de condi. ob tur. cau.

1 Quod est proprie [illegible] protestatio & [illegible] ibi ergo du [illegible] intelligi potest aliquid [illegible] Albericum tract. de agnos. assertio. q. 12. nu. 3. & Cettionē tract. de protesta. [illegible]

† Facit ad hoc l. quę si noluit. §. ca [illegible] de adil. edict. not. Bart. in l. nemo. ff. de re. du.

Ecclesia tot habeat ministros quot cōmode possint sustentari.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

a ¶ *Vltra numerum.*] Hic potest quæri vtrum isti qui quotidie recipiuntur vltra numerū, habeāt vocem in electione epōrum vel aliorum plātorum? Dico standum esse consuetudini: [1] & si nulla sit consuetudo, adhuc non credo quòd debeant vocari ad huiusmodi tractatus vel electiones, cum nondum habeant plenum ius, nec etiam possessionem.

1 Contra. tex. in l. observare. §. anteq. ff. de offi. procō. & in latem eorum. §. 1. ff. de aqua plu. arcen.

vltra numerum [a] constitutum, antiquis canonicis præbendas cum integritate [b] percipientibus consuetas, superexcrescentes redditus prædictis canonicis facias assignari: ita quòd si ex eis pares potuerint cū aliis sortiri præbendas; quod superfuerit, in communes canonicorum vsus (sicut prius statuerant) siue aliter, prout melius videbitur, conuertatur: reuocatis in irritum quæcunque ab alterutra partium in præiudicium alterius post motam quæstionem [c] coram episcopo Ferrarieñ. circa præbendas [d] vel possessiones fuerint innouata.

¶ Idem abbati & conuentui Sancti Syluestri.

¶ *Statutum generale laicorum ad ecclesias, vel ecclesiasticas personas, vel earum bona in earum præiudicium non extenditur: nec speciale etiam si earum commodum & fauorem concernat. hoc dicit, quo ad intellectum. Abb. Siculus.*

¶ *Glo. sequens quærit, & dupliciter soluit.*

b ¶ *Cum integritate.*] Sed cum canonici isti voluntarie receperunt quatuor vltra numerū cōstitutum auctoritate propria contra suam constitutionē, quare nō compelluntur cōicare suos redditus illis, vt sint oēs æquales, cū renunciare videantur suo priuilegio. s. c. pximo? Potest rñderi q ipsi hoc non petierunt: vt in litera patet. & condēnatio nō debet fieri nisi quatenus petitum est: vt j. de ord. cog. c. cū dilectus. Vel dicas q si etiam petitum fuisset, nō debebant condemnari: quia non fuerūt recepti vltra numerum pbēdarum, licet vltra canonicorū numerum: vt satis apparet in littera ipsa: vt dicitur s. eod. c. in notula, per hoc.

¶ *Glossa sequēs notat & signat contrarium.*

c ¶ *Post motam quæstione.*] [2] Not. q quicquid in præiudiciū alterius partis lite pendente fit, debet in irritum reuocari. j. vt lit. penden. c. ecclesia sanctæ Mariæ. j. de despon. imp. c. ad dissoluendum. in fine. & C. de rei vendi. l. si fundum. [3] & l. certum. 11. q. 1. quia res. Arg. contra. j. de resti. in integ. c. cum venissent. in fine.

Cap. 1. in 3. compilatione, tit. de foro cōpet.

2 Hanc gl. dicunt esse sin. hic Inno. & Pan. ad hoc. q renociāt attentata lite pēdente qñ attētans de pendētia no tatur.

3 Vide de cler. excōi. min. illud. super gl. f. quia Inno. An. in no.

d ¶ *Circa præbendas.*] Vt si aliqua prębenda de antiquis vacauit lite pendente: & illa forte sit alij assignata: vel si aliquis possessiones illas quas petebant, sibi in beneficiis occupauit: totum debet in irritum reuocari.

CAP. X.

Ecclesia † sanctæ Mariæ: & infra. ¶ Nos attendentes quòd laicis (etiam religiosis [e])

Ecclesia sanctæ Mariæ.] Famosa est hæc decre. & cōiter sic sumatur. Causæ ecclesiarum per cōstitutiones laicorum definiri non debent. Diuidit principaliter in duas partes. In prima ponit duplex definitiōis motiuū. In secūda definitio: ibi, *quod a senatore*. Ab. Sicul[9].

¶ Casus sic ponitur. Ecclesia sanctæ Mariæ in via lata mouit quæstionē contra Ioan. de Archeia super quibusdam possessionibus coram iudice delegato à Rom. senatore, lite pendente. Idē Ioan. possessiones illas trāstulit in monasteriū sancti Syluestri. tandē absolutus fuit idē Ioā. appellatū fuit ad senatorem, coram quo idē Ioan. dicebat se nō esse conueniendū: quia nō possidebat illas possessiones. Demum senator Romanus occasione cuiusdā statuti in quo continebatur, q si quis rem litigiosam lite pendente transferret in alium, illa possessio deberet auferri possessori & petitori dari: spoliauit monasteriū possessionib[9] illis, & restituit illas ecclesiæ sanctæ Mariæ, monasterio non citato vel confesso vel conuicto. Vnde monasteriū conquestum fuit domino Papæ. Papa cōsiderans q laicis quantūcunq; religiosis super ecclesijs & personis ecclesiasticis nulla est attributa facultas: & si ab illis proprio motu quid statutū fuerit quod etiā ecclesiarum utilitatē respiciat & fauorē nullius debet esse momenti, nisi per Romanā ecclesiā fuerit approbatū: (vnde statutum Basilij de non alienandis prædiis rusticis vel urbanis, ministeriis & ornamentis ecclesiarū, licet in se bonum fuerit, illa ratione reprobatum fuit, quia per sedē Apost. non fuit roboratū) ideo qđ à senatore fuerat factum in præiudiciū monasterij non conuenti, nō confessi, non conuicti, dñs Papa in irritum reuocauit, & easdem possessiones restituit monasterio supradicto. Not. q laici de reb[9] ecclesiæ, vel personis ecclesiasticis nihil disponere possunt in præiudiciū ecclesiæ. Item q sententia lata contra absentem non citatum, nō confessum, non conuictum, nihil ualet. Item nota, q iudex ecclesiasticus potest retractare sententiam iniquam iudicis secularis.

e ¶ *Etiam religiosis.*] Sic ergo laici de rebus ecclesiæ nihil disponere possunt, siue in tēporalibus, siue in spiritualibus: ut hic, & 96. dist. bene quidem. unde hæc decretalis sumpta fuit. & j. de reb. eccle. nō alie. c. cum laicis. quia ius spirituale, puta ius eligendi in ecclesia collegiata, etiam si sit patronus, non cadit in laicum. j. de electio. c. sacrosancta. & cap. Massana. non obstante aliqua consuetudine: vt ibi dicit Gregorius. [4] Nec de re spirituali cōpromitti potest in laicum. j. de arbi. contingit. nec iudicare de rebus ecclesiæ possunt. j. de iud. c. decernimus.

4 Quod dic vt nec. de not. per Inno. hic. Io. An. in no.

super ecclesijs & personis ecclesiasticis [f] nulla sit attributa facultas: quos obsequendi manet necessitas, non auctoritas imperādi; à quibus si quid motu proprio statutum fuerit quod ecclesiarum etiam respiciat commodum & fauorem, nullius firmitatis existit † nisi ab ecclesia [g] fuerit approbatum. Vnde statutum [h] Basilij † de non alienādis prædiis rusticis [i] vel vrbanis, ministerijs [k] & ornamentis [l] ecclesiarum: illa reprobatum fuit potissima ratione, quòd auctoritate non fuit Romani Pontifi. roboratum. ¶ Quod à senatore factum fuerat in præiudicium monasterij non conuenti [m] nec confessi [n] vel cōuicti, in irritum reuocantes, easdē possessiones restituendas sibi sententialiter definimus.

¶ Idem vniuersis doctoribus Parisius commorantibus.

¶ *Pœna simpliciter apposita propter contumaciam, in dubio intelligitur temporalis, & non perpetua.*

CAP. XI.

Ex litteris † vestræ deuotionis accepimus: & infra.

¶ *Glo seq. arguit, & remittit.*

f ¶ *Personis ecclesiasticis.*] Arg. q eodem iure censeri debent bona clericorum & ecclesiarū: ut j. de vi. & hone. cle. c. vlti. vbi de hoc.

5 Vide c. 1. in eccle. rum. supra hoc tit.

¶ *Glo. seq. notat & remittit.*

g ¶ *Ab ecclesia.*] Sic ergo qđ alias est infirmū, confirmatio Papæ facit firmum. j. de transact. c. 1. De hoc dictum fuit s. eo. tit. c. cū accessissent.

† Hic erat præfectus vrbis Romæ.

h ¶ *Statutum.*] 96. dist. c. bene quidem.

i ¶ *Prædiis rusticis.*] Rusticum prædium appellatur, quod est sine aliquo ædificio. Vrbanum prędium vbi factum est ædificium, vt domus: vt ff. communia præ. v. & rub. l. 1. & ff. de ser. rust. præ. l. 1. & p totū. & ff. de ser. urba. p. & p totū.

k ¶ *Ministeriis.*] i. vasis uel instrumentis.

l ¶ *Ornamentis.*] vt palliis & cōsimilibus, quibus ornatur ecclesia.

¶ *Glos. seq. exponit, obijcit, & soluit.*

m ¶ *Non conuenti.*] Bene dicit, non conuenti: quia conuentio siue citatio est principiū siue fundamentum ordinis iudicarij. Primo. n. est quis citandus: vt infra de maio. & obe. c. inter quatuor. & j. de proba. cap. quoniam contra falsam. ubi consimilia per ordinem ponuntur, citationes & dilationes, & c. per conuentionē perpetuatur iurisdictio delegati. j. de offic. delega. c. gratū. Sed videtur q potuit pcedere altera parte absente, cū esset iudex appellationis. j. de app. c. sæpe. & c. interposita. & 2. q. 6. ei qui appellat. in princ. ibi appellatore cessante. & dicit lex, q quasi priuilegiū est illius qui cognoscit de appellatione, pcedere altera parte absente. C. de temp. app. l. ult. §. illud. Sed nō est ita. semp enim quis debet citari, [6] quæcūq; sit causa, etiā in causa appellationis. j. de appel. per tuas. immo non vale: sententia vbi peremptoriū edictū nō venit ad absentis notitiā, vel ad eius domiciliū. ff. quæ sen. sine appel. l. 1. §. itē cum ex edicto. Et Ioan. de Archeia coram iudice appellationis erat, nec defendebat monasterium, quia dicebat q non possidebat.

Cap. in ... de ...

6 Nisi fuisset termin[9] ... haberet vicem peremptorij. in ... de appel. sæpe. Ioan. And. in no.

Additio. Vnde contraria locū habent quando est quæstio inter appellantem & appellatum. hic vero monasterium nec erat appellans nec appellatum, secundum Abb. Ioan. And.

n ¶ *Nec confessi.*] Et hoc verum est: quia nemo iudicandus est nisi conuictus vel sponte confessus, [7] quod si fiat, sententia nulla est: vt 2. q. 1. nos in quemquam. Per decre. quam habes j. vt lit. penden. c. ecclesia. intelligas finem istius capituli.

7 ... de confess. fin.

Ex litteris.] Pœna priuationis à cōione, quæ pp contumaciā ex cōstitutione infertur, temporalis est. & non perpetua. Ioan. And. Prima pars ponit statutum & factum ex quo surgit dubitatio. Secūda dubitationē soluit, duas rationes induces. Secūda ibi, *Quia tamē*. Abb. Sicu. Ista decre. erat in tit. de iureiur. in tertia compilatione.

Casus. Magistri artium liberalium Parisius cōmorantes, à cōsuetudine antiqua in quibusdā articulis deuiauerāt. Vnde ipsi volentes consuetudinē pristinā reformare iuramēto interposito statuerūt, q si quis magistrorū ordinationi vniuersitatis ipsorum duceret resistendū, & tertio commonitus vniuersitati eorū parere contēneret, extūc cōsortio magistrorū priuaretur, pp qđ magister G. supradicta cōione ipsorū fuit priuatus, tandem voluit obedire vniuersitati: sed vtrum debeat recipi dubitatur, quidam dicebant q sic debebat remanere priuatus. Alij dicebāt q recipiendus erat ex quo volebat satisfacere. Alij dicebant q nō posset recipi pp iuramentū absq; licētia Papæ. Vnde Papa consultus respōdet q constitutum nō fuit, vt huiusmodi

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

huiusmodi priuatio in perpetuum duraret, cum tam de iure cōi, q̄ de consuetudine ecclesię extitit aliàs, & existat, vt qui pp cōtumaciā aliorū cōione priuatur, cū satisfacere voluerit, restitui debeat: Mandat dñs Papa, ꝙ dictum magistrum obedire volentem admittant in magistralibus ad consortiū vniuersitatis. Not. ꝙ qui simpliciter à cōione aliorum excluditur pp cōtumaciam, debet recipi cū satisfacere voluerit. Itē nota ꝙ iuramētum est benigne interpretādū.

¶ Licet à vobis fide [a] pstita fuerit constitutum, vt si quis magistrorū ordinationi vniuersitatis ipsorū duceret resistendum: & primo, secundo, tertioue [b] cōmonitus infra triduū [c] vniuersitati parere cōtemneret magistrorum, extunc beneficio societatis eorū in magistralibus priuaretur: & ob hoc magister G. fuerit eorū cōmunione priuatus. ¶ Quia tamen constitutū non fuit, vt in perpetuum [d] huiusmodi priuatio perduraret: cū tam iuris canonici [e] quàm nostri moris existat, vt is qui propter cōtumaciam communione priuatur, cū satisfactionem cōgruam exhibuerit, restitutionem obtineat: Mādamus quatenus supradictū magistrū statutis vestris nunc humiliter parere curantem, ad communionis vestræ cōsortium in magistralibus admittatis [f].

¶ Honorius iij. episco. & cantori Cabilon.

¶ Non possunt canonici sine causa restringere numerum canonicorū seu præbendarum. Abb. Sic.

CAP. XII.

a ¶ *Fide.*] idest, iuramento.

b ¶ *Tertioue.*] Hæc est enim legitima & canonica citatio siue admonitio trina. 24. q. 3. de illicita. §. de cōuentione. 16. q. 7. omnes decimæ. & 17. q. 4. de psbyterorum. quia vindictā semp debet prǫcedere monitio. 12. q. 2. indigne. in priu. j. de vi. & hon. cle. c. vlt. & j. de sen. exc. contingit. 2. & c. sacro.

c ¶ *Intra triduum.*] Nimis breuis fuit terminus, quia non poterat deliberare ad plenum, & ideo potuit in promptum incidisse periculū. simile 2. q. 6. anteriorum. primo responso. vbi olim triduū dabatur ad appellandum, vnde dati fuerunt postea decem dies, vel saltem terminū decē dierum statuissent: quia illud tempus modicū appellatur. ff. de constitu. pecu. l. promissor. §. 1. & propter breuē terminum potest appellari. j. de dila. c. 1.

Terminus ad appellandum qualis [illegible]

¶ Glo. seq. ponit opi. Inno. pro qua alle. §. iura. Alle. in contrarium, & soluit.

d ¶ *In perpetuum.*] Dicit hic Inno. tertius, ꝙ aliud est aliquem simpliciter excludere, & aliud in perpetuū excludere. simile 33. q. 4. non oportet. 2. in glo. fin. & simile 1. q. 1. sunt nonnulli ver. beatus. ibi, non dicit. & j. de dona. c. pastoralis. sic ff. pro so. l. coiri societatem. & l. 3. §. 1. & in glo. Arg. contra. 50. dist. c. 1. in fi. ibi, nō statuta, sed tēporaliter dilata credatur. & C. de pœ. l. seruus. in fi. ibi, eum qui aliquādo. ex quo enim non est tempus definitū, de quolibet tempore intelligitur. 1. q. 1. eos. & ff. de euic. l. si rem. §. vlti. & j. de priuile. c. quia circa. vbi verbum simpliciter positum ad futura tempora trahitur, & generaliter intelligitur. Itē inuenio ꝙ idem est perpetuo remouere quod simpliciter remouere: vt 1. q. 1. reperiunt. in fi. & 79. dist. si quis ex epis. 10. q. 1. quia sacerdotes. 27. q. 1. de viduis. Ioan. & j. de coha. cleri. & muli. c. clericus. Sed circa talia cōsideranda est natura siue causa cuiuscūq; negotij. hic enim punitur pro contumacia, & non pro crimine: & contumacia sępe purgatur, vt facile est videre in multis.

Excludere simpliciter, & excludere in perpetuum, an differant.

e ¶ *Iuris canonici.*] j. de sen. excō. c. per tuas. & j. de ver. signi. c. cum olim. & c. ex parte. ibi, est exemplum de contumacia & crimine.

¶ Glo. sequens reci. per quæstionem.

f ¶ *Admittatis.*] Non obstante illo mandato, si quid in medio tempore deliquisset, posset repelli. j. de testi. cog. c. præterea. arg. ff. de transa. l. cum Aquiliana.

ADDITIO. Vide de iureiur. c. veniens. super glo. 2. Ioan. And. in nouel.

EX parte.] Non valet statutum per qđ diuinus cultus sine causa diminuitur, etiam si super hoc intercesserit in forma communi Papæ confirmatio. Io. And. primo narrat factum corrigendum. In secunda corrigit. secunda ibi, *Nolentes.* Abb. Siculus.

¶ Casus sic ponit. Eduen. canonici, vt maioribus redditibus abundarent, numerum præbēdarū in ecclesia Eduen. ab antiquo statutū restrinxerunt, licet redditus ipsorū non fuerint diminuti: significauit hoc eps Eduen. domino Papę. nolens igitur Papa cultum diuini numinis diminui, sed potius augmētari, mandat quibusdam vt antiquum numerum faciant in ecclesia Eduen. seruari: & si quas præbendas à tēpore vltimi statuti vacasse inuenerint, personis idoneis illas conferant de consilio epi, non obstante aliqua constitutione sup hoc à canonicis ipsis facta, aut cōfirmatione à sede Apo. obtenta. Not. ꝙ numerus clericorū per solos canonicos nō pōt diminui: nec valet statutū super hoc factum, nisi Papa ex certa scientia illud confirmaret.

EX parte episcopi Eduensis fuit propositum, quod canonici Eduen. propriis commodis inhiantes [g], præbendarū numerum ab antiquo in ecclesia Eduen. statutum (licet non sint eius diminuti [h] redditus) restrinxerunt: & infra. ¶ Nolentes igitur diuini numinis minui cultum, sed potius augmentari: Mandamus quatenus antiquū numerum faciētes auctoritate nostra seruari: præbendas quas à tempore vltimi statuti inueneritis vacasse in ecclesia memorata (non obstante aliqua constitutione super hoc à canonicis ipsis facta, vel cōfirmatione [i] a nobis ab eisdem obtenta) personis idoneis [k] cum consilio [l] episcopi conferatis.

¶ Gregorius nonus archipresbytero sanctæ Mariæ Maioris de vrbe.

¶ Constitutio futura respicit, & non præterita: nisi in ea de præteritis caueatur.

CAP. XIII.

QVoniam constitutio Apostolicę sedis omnes adstringit [m], & nihil debet obscurum

g ¶ *Propriis commodis inhiantes.*] idest, cupiditati intendentes. vitiū denotat. simile s. eo. c. cum omnes. & s. eo. c. cum M. Ferrariensis.

¶ Glo. seq. infert a contrario, & remittit in fi. allega. c. contrarium.

h ¶ *Diminuti.*] Secus si essent diminuti: quia tunc vī ꝙ auctoritate epi possunt diminuere numerum. Arg. j. de vita & honest. cleri. ca. quoniā vt ait. sicut augmētatis facultatib⁹ plures possunt institui etiā vltra numerū statutum. s. eo. c. cum M. arg. j. de cen. c. quanto. & 21. distin. in nouo. & C. de episc. & cle. c. in ecclesijs. de hoc dictum est s. eo. c. cū accessissent. dic vt ibi. Arg. contra. j. de ver. sig. c. vltimo.

¶ Ex hoc cap. aperte colligitur, non valere statutū per quod cult⁹ diuinus sine causa diminuitur, etiam si in forma cōi per Papam fuerit confirmatum.

¶ Glo. seq. reci. per quæstionem; de qua confirmatione loquitur littera.

i ¶ *Confirmatione.*] sub forma cōi impetrata: quia talis confirmatio nihil noui tribuit. j. de cōfir. vti. vel inuti. c. cū dilecta. §. nos igit. vers. nolentes. & j. de cōces. præb. c. quia diuersitatem. in fin. & j. de priuileg. c. ex parte. quia qui confirmat, non donat. j. de fid. instr. c. inter dilectos. §. ceterū. per tales confirmationes non intelligit Papa iuri alicuius derogare. j. de offi. ordi. c. licet. §. 1. quia inde non debet nasci iniuria, vnde iura oriunt. j. de accu. c. qualiter & quando. 1. C. vnde vi. l. meminerint. Quando valet confirmatio Papæ, & quando non, dictum est s. tit. eo. c. cum accessissent. & j. de confir. vti. vel inuti. c. 1. & 2. Et obtenta fuit ista confirmatio tacita veritate de antiquo statuto: & ꝙ facultates ecclesiæ non essent diminutæ.

¶ Hūc tex. dixit Car. Floren. esse sin. ad hoc ꝙ app. confirmationis intelligitur de cōfirmatione in forma cōi.

¶ Concor. tex. in l. & quia. cū gl. in ver. nec ipsa lex &c. de iur. om. iud.

k ¶ *Personis idoneis.*] Hoc semper subintelligitur. j. de elect. c. causam quæ. talibus enim beneficia sunt conferenda: aliàs puniuntur dantes & recipientes. j. de elect. c. nihil est. & j. de præb. c. graue.

l ¶ *Cum consilio.*] De hoc traditur j. de elect. c. ne pro defectu. &c. cum in veteri.

QVoniam constitutio.] Diuiditur: quia primo ponit causam constitutionis declarandæ. Secundo declarationem: ibi, *declaramus.* Tertio declarationis rationem: ibi, *cum leges.* Abb. Siculus.

CASVS. Dñs Gregorius Papa fecerat quandam constitutionem in ecclesia sanctæ Mariæ maioris de vrbe, quæ cōstitutio est j. de maio. & obe. quæ incipit, statuimus. in qua dicit ꝙ presbyteri primum locum obtinent: diaconi secundū: subdiaconi tertiū: & sic de reliquis ordinatim, etiam si posterius admittatur: & qui maior est ordine, in portione pcipiēda sit potior, etiāsi posterius sit receptus. Super ista constitutione dubitatur vtrū constitutio ista traheretur ad præterita, vel ad futura tantum. Dicit Papa, ꝙ cōstitutio ista sedis Apost. oēs adstringit, & nihil debet obscurū & ambiguū continere: & ideo declarat constitutionem prædictā, dicens ꝙ constitutio ista nō ad præterita, sed ad futura tantū debet extēdi: quia leges & constitutiones dant formā futuris negotiis, & nō præteritis, nisi nominatim in eis dicatur, de præteritis negotiis. Not. ꝙ constitutio Papæ generalis est, & omnes ligat, cū sit iudex omnium. Itē not. ꝙ qui ius constituit, debet ipsum declarare. Item constitutio debet esse aperta & clara. Item constitutio futura tantū respicit, nisi aliud caueatur ibidem.

m ¶ *Adstringit.*] Cū sit iudex ordinarius oīum Christianorū, & mater oīum ecclesiarum: vt 9. q. 3. cuncta per mundū. & si etiā aliquid graue pcipiat, faciendū est. 19. dist. in memoriā. & 100. di. ꝯ morē. in prin. Et dic, omnes, scilicet de sua iurisdictione: quoniā potestates distinctæ sunt. 10. dist. quoniā. & j. de appel. c. si duobus. nisi forte ratione peccati. j. de iud. cap. nouit. arg. & oēs dignitates ordinis

cuiuscunq;

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cuiuscunque ecclesia Roman. constituit. 22. distin. omnes. idem est in sententia Papæ: quia sicut ipse iudicat, alii iudicare debent. infra de re iu. c. in causis.

vel ambiguum [a] continere: ¶ Declaramus [b] constitutionē [c] quā nuper super præferendis [d] in perceptione portionis maioribus, & consuetis seruitiis [e] à minoribus exhibendis, edidimus; non ad præterita, sed ad futura [f] tantum extendi. Cum leges & constitutiones futuris certum sit dare formam negotiis, non ad præterita facta trahi: nisi nominatim in eis de præteritis caueatur.

TITVLVS III.

De rescriptis. †

¶ Alexander tertius Senon. archiepiscopo.

¶ Priuilegio generali secundum ius cōmune obtento, obstat rescriptum speciale, etiam de eo mentionem non faciens. h. d. secundum intellectum magis communem.

¶ *Glo. seq. reci. per q. qualis sit lex, vel contra.*

a ¶ *Ambiguum.*] Lex enim siue constitutio debet esse honesta & iusta, & nullā obscuritatem continere debet: & talis vt traditur 4. dist. erit aūr. ne per obscurā constitutionē in laqueū incidam. nemini enim debemus laqueum iniicere. 27. q. 1. de viduis. 2. nec debet nos inducere per legem obscurā vel dubiam ad id à quo nos cohibere debet. ar. j. de na. ex libe. ventre. c. vnico. & qui me defendere debet, non debet me impugnare. ff. si ser. ven. l. altius.

Adde gl. fin. in clement. vt hi qui. in uer. in posterū. de æta. & quali.

b ¶ *Declaramus.*] Bene dicit, declaramus: quia nullus alius posset eam declarare siue interpretari: quia ad eum pertinet interpretatio, ad quē pertinet cōstituere. j. de sen. excom. c. inter alia. §. vt igitur. & 11. q. 1. c. clericum. §. ex his omnibus. & C. de leg. l. 1. & vlti. & ff. de præto. stipu. l. in prætoris. Et si sup priuilegia Apost. sedis quæstio oriatur, non vult Papa de ipsis per alios iudicari. j. de iud. c. cum venissent.

† In quodā manuscri. vaticanæ ita: de rescriptis, & eorū interpretationibus.

c ¶ *Constitutionem.*] quam habes j. de maio. & obe. c. statuimus.

¶ *Glo. seq. remittit cum seq. ad decre. c. statuimus.*

d ¶ *Præferendis.*] An plus debeant maiores minoribus percipere, dicemus super illa constitutione, statuimus.

e ¶ *Consuetis seruitiis.*] quid debeant minores maioribus tractatur tam in textu quàm in glo. 93. dist. c. à subdiacono. & de hoc etiam dicemus in illa constitutione, statuimus.

¶ *Glo. seq. notat, & duos casus excipit.*

f ¶ *Futura.*] not. ergo constitutionem respicere futura tantū, & nō præterita. sic s. eo. c. cognoscentes. arg. 31. dist. ante triennium. aliàs, c. 1. & 82. distin. proposuisti. nisi sit constitutio iuris naturalis, quæ etiam respicit præterita. j. de vsu. c. cum tu. Vel nisi dicatur in ipsa constitutione ꝙ ad præterita trahatur. 10. q. 1. sic quidam. & j. de elect. c. cum in cunctis. §. hæc sane. & C. de leg. l. leges. 2. & hic in fin. vbi dr̄, nisi de præteritis, & c. & j. de rescript. c. ad audientiam.

Constitutio an et quando respiciat futura.

DE RESCRIPTIS.

¶ *Viso de constitutionibus, quia parùm est iura condere, nisi sint ministri qui ea exequantur: vt in cap. commissa. de elect. lib. 6. & in cap. vbi periculum. §. preterea. eod. tit. & lib. ideo post rubricam prædictam auctor intendit tractare de ministris iuris. Et quia vt plurimum dantur per rescripta, ideo præmittit hanc rubricam. Abb. Siculus.*

De hac materia tractatur 25. q. 1. & q. 2. per totum.

Sicut Romana.] Primo ponitur decisum exordiū. Secundo consultatio. ibi, *Quæsitum.* Tertio responsio. ibi, *Inquisitioni.* Quarto responsionis ratio. ibi, *Quia.* Abb. Siculus.

¶ Casum sic pone, vt omnis tollatur dubitatio. Quidam propter suā culpam, quia sæpe deliquerat in appellando, priuatus fuit beneficio appellationis, vt puniretur in eo in quo peccauit, impetrauit indulgentiam vt sibi liceret appellare: & sic restitutus fuit iuri communi, vt posset appellare vt prius. Quidam alias impetrauit litteras contra istum qui habebat indulgentiā super aliqua causa appellatione remota, vocatus fuit iste ad iudicium: confisus iste de indulgentia sua appellauit ad Papam. quæritur an tali appellationi sit deferendū? Respondet Papa, ꝙ tali appellationi non est deferendum, postquam appellatione remota causa iudici est commissa: quia speciale mādatū derogat generali. Not. ꝙ speciale mandatū derogat generali.

¶ *Glo. seq. obiicit quòd indulgentia est superflua, ponit opinionem quā reprobat per finem c. & obiectioni dupliciter respondet.*

g ¶ *Vt libere.*] Ista indulgentia superflua videtur, ꝙ iure communi liberum est appellare quandocunque aliquis grauatur: aliàs non licet ante sententiam. j. de appella. c. vt debitus honor. olim indifferenter & libere licebat appellare, nisi appellatio manifeste fuisset frustratoria. 2. q. 6. ad Romanam. & j. de appel. c. peruenit. sed quod de iure cōi competit, superfluū est precibus impetrare. C. de thesau. l. 1. lib. 10. & ff. ad municip. l. 1. §. celsus nō probat. ergo fuit superflua. Quidam dicunt ad hoc vt indulgentia ista valeat, ꝙ licitū est huic appellare vbique, vbi ius inhibet appellare, puta pp contumaciā, quia cōtumax non auditur appellans. 24. q. 3. de illicita. [1] §. de conuentione. ibi, quinimo. & aliquos tales casus inuenies 2. q. 6. c. ei qui appellat. §. sunt etiā quorum. Sed ista solutio stare non pōt: quia dr̄ hic in fine; speciale derogat generali: quia ibi ista indulgentia cōcessa fuit contra ius cōe: quia priuilegiū dr̄ quasi lex priuata. 3. dist. priuilegia. sed priuilegiū non tollitur per ius cōe, nisi de ipso priuilegio mentio fiat. argu. infra eodē tit. cum ordinem. & priuilegium non tollitur per aliud priuilegium, nisi fiat mentio in secundo de primo. j. de præscrip. c. veniens. sed ille qui impetrauit causam cōmitti secundū ius cōe, impetrauit appellatiōe remota: nec fecit mentionē de priuilegio partis aduersæ: & tamē valent secūdæ litteræ: quia speciale derogat generali: & ita siue dicas ꝙ litterę secūdæ fuissent priuilegiū, siue rescriptū secundum ius cōe, non potest stare hæc solutio. ergo necesse est dicere, ꝙ iste qui impetrauit vt generaliter posset appellare, impetrauit secūdū ius cōe: vt verū sit ꝙ speciale derogat generali. Potest ergo dici ꝙ persona ista impetrans talis erat, quæ pp delictum & culpam suam non poterat appellare: quia fuerat ei interdictum appellare: vnde ius commune ex indulgentia redditur ei. & est simile C. de inoffic. testam. l. si quādo. & sic debet intelligi vt potius res valeat quàm pereat: vt infra de priuil. c. in his. & j. de verbo. sign. c. abbate. ff. de re. dub. l. quoties. 2. Si ergo talis indulgentia emanauerit vt libere possit appellare: nihil aliud videtur principē concedere, nisi vt habeat consuetam & legitimā appellandi potestatē: vt dicit lex prędicta, si qn̄. & sic nullum contrarium. Vel potest dici ꝙ solū ius cōe indulgetur huic ad cautelam: quia solet plus timeri, & c. 23. distin. quamquā. & j. de iureiu. c. & si Christus. & j. de procu. quia in causis. & j. de hære. c. si aduersus. Et si hodie talis indulgentia concederetur, dicerē ꝙ liceret ei appellare, etiam si non grauaretur, nisi exprimeretur causa indulgentiæ ibi.

† Fuit edi. Lateranen. sub Alexan. 3. par. 10. c. 11. & c. 1. eo. tit. in 1. compilat.

Facit tex. in §. audiet in auth. de iud. coll. 6. & l. non solū. iuncta gl. in ver. restituere. ff. de min. & l. in ista minoria. cū gl. in ver. appellare. eo. tit.

Facit tex in l. cū de lanionis. §. cui fundū. & §. se. ff. de fund. instr. & l. seruus vilanus. §. si alii ff. de leg. 3.

CAP. I.

Sicut † Romana: & infra. ¶ Quęsitum est à nobis ex parte tua, si alicuius causa delegatis iudicibus, sublato remedio appellationis committitur: & litteris apostolicis altera pars munita (quibus ei generaliter est indultum vt libere [g] sibi liceat appellare) in vocem appellationis proruperit: an eius in eadem causa debeat appellationi deferri? ¶ Inquisitioni tuæ taliter respondemus, quòd eius in hac parte appellatio non debet admitti: postquam est causa iudicibus appellatione remota cōmissa: Quia speciale [h] mandatum [i] derogat generali. †

h ¶ *Quia speciale.*] j. de offic. lega. c. studuisti. & j. eod. pastoralis.

¶ *Gl. seq. circa reuocationem distinguit inter rescripta ad causas principales, ad causas appellationum, priuilegia, & litteras beneficiales. in fin. soluit duo contraria de decre. ex tua. & decre. ex parte.*

i ¶ *Mandatum.*] circa reuocationē rescriptorū siue litterarū dn̄i Papæ ita distingue. Et primo circa rescripta quæ impetrantur de iure cōi ad lites contentiosas. Si primum rescriptū sit generale, & secūdum speciale ab aduersario impetratum; secundum valet, non primum: ita tn̄ ꝙ specificatio generalitatis nōdū sit facta vt hic, & infra eodem c. pastoralis. siue fiat mentio in secundo de primo, siue non: quia speciale mandatū, &c. Et si primum sit speciale, & secūdum generale; idem iuris est, scilicet ꝙ speciale valet. infra eodē c. abbatē. Si vero primū est speciale, & secundū est speciale; si secūdū expressam facit mentionē de primo, tunc valet secundū, & nō primum. infra eod. c. cæterū. & infra de re iudica. c. inter monasteriū. j. de offic. deleg. c. coram. & c. proxi. aliàs si non facit mentionē, valeret primū, & non secundū per iura proxime dicta. & hoc intellige in negotiis iam cœptis citatione iā facta. & de hoc nota. infra de appellat. c. vt debitus. in fin. illius not. & si. & in illa not. sed nunquid. Si vero nec primum nec secundū est iudici præsentatum, & bene potuit præsentari: tunc valet illud quod primo iudici extitit præsentatū secuta citatione, & ita alter potest præuenire primū impetrantē, licet in secundo non fiat mentio de primo. infra de appellat. c. vt debitus. hæc est opinio Papæ Innoc. tertij. Si vero primus impetrans non potuit suas litteras iudici præsentare, valebunt vsque ad annum: & in hoc casu possumus adhuc seruare illa iura. infra eod. ca. si autem. & ca. plerumque. dū tn̄ hoc fuerit publice protestatus, cum per eum non steterit quo minus suis litteris vteretur.

De reuocatione rescriptorū accurata disputatio.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

¶ Idem Cantuariensi archiepiscopo.

¶ In rescripto apostolico subintelligitur clausula; si preces veritate nitantur. Et si rescriptum prohibet causæ cognitionem, est de falsitate suspectum.

CAP. II.

EX † parte Conuentreñ. episcopi nostris est auribus intimatum, quòd cum de causa quæ inter G. & F. clericos vertitur super prebēda de Noualis, † cognoscens legitime eidem F. secundum tenorem litterarum nostrarum continentiū quod si cōstaret ipsum F. de periurio esse conuictū, & perpetuo [a] illi renunciasse præbendæ, amoueretur ab ea, eo cognito & probato præbendā adiudicasset † eādem: ipse in vocem appellationis prorupit: & ad te, quod ei præbendam præcise & absque causæ cognitione restitueres [b], litteras [c] nostras reportauit: & infra. ¶ Verum quoniam non credimus ita precise scripsisse, & in huiusmodi litteris intelligenda est hæc conditio [d], etiam si non apponatur: si preces † veritate nitantur: Mādamus quatenus inspectis litteris quas episcopo prædicto direximus, si inueneris, quod secundum prædictum modum ei scripserimus, & in litteris quas præfatus F. reportauit, non fuerit habita mētio priorum litterarum: sententiam pręfati episcopi cōfirmes,

rētur. infra de offic. ord. pastoralis. in fi. & optime habes, quòd protestatio sit præmittenda necessario vbi currit tempus, nisi protestatio præcedat. infra de appella. c. vltim. & j. de elect. cap. vlti. & 16. q. 3. c. placuit. §. hæc. de præscriptionibus. ver. is aūt alias si hoc nō fuerit protestatus, valent secūdę, si iudici exhibeant, & procedat saltē ad citationē. sed si exhibuit primas iudici & citauit, nec potuit postea habere copiā iudicis intra annū: idem est dicēdum ꝙ expectari debet p annū, postea vero valent secundæ, nec amplius expectari debent iudices primi ne lites fiant penitus immortales: & quia fit præiudiciū ei qui non possidet in expectatione. Vel satis posset dici, quòd illa duo iura c. si autē. & c. plerumq; trahantur ad illā constitutionem, vt debitus. hec est sententia Papæ sup decre. cæterū. j. eo. vt finis litibus citius imponatur. j. de dolo & contu. c. finē. & c. venerabilis. & C. de iudi. l. properandum. in prin. 1 In litteris quæ impetrantur ad appellationem, standum est illis iurib j. de appel. c. sępe. & c. oblatæ. & j. de cōfir. vti. vel inuti. c. bonę. & in alijs cōstitutionibus pmulgatis sup appellationibus. Super priuilegijs ita dicas: ꝙ si secundū priuilegiū non faciat mentionem de primo, semp valet primū, & nō secundū. 2 j. de pscrip. c. veniens. hoc planum est. Si vero rescriptum secundū ius cōe impetratur ꝯ priuilegiū, siue ꝯ priuilegiatas personas, non valet rescriptum nisi faciat mētionē de priuilegio: quia tacita veritate obtentū est. ita loquitur j. eo. tit. c. cū ordinem. Si aūt primū rescriptū sit impetratum de cōi cōsensu partiū: & altera pars alijs iudicibus impetrauit causam cōmitti tacito de illo consensu, & in secundis fiat mentio de primis, non valent secūdę, immo in expēsis condēnari debet primo impetranti. j. eod. tit. c. cæterū. j. de re iud. c. inter monasterium. & j. de offi. deleg. c. corā. In beneficijs impetrandis si diuersæ litteræ à diuersis ꝯ. aliquam ecclesiā impetrantur, nec in secundis fiat mentio de primis: illę solummodo valēt, & ille illud beneficiū obtinebit, qui primo litteras suas præsentauit. j. eo. tit. c. capitulum sanctæ crucis. & j. eod. c. abbatem. ad hoc facit j. de appel. c. vt debitus. Alij vero dicunt ꝯtrium. Si vero in scdis fiat mentio de primis, seruabitur forma litterarū secundarū. arg. j. eod. c. cū dilecta. Si vero aliquis litteras plures impetrat pro beneficijs pluribus obtinendis in pluribus ecclesijs: & in alijs non fit mentio de aliis: non valent secundæ, si iam receptus est per primas, nisi secundæ expressam faciant mentionē de sua receptione: vt j. ea. decre. Grego. c. in nostra. Item si impetrauerit primas, & ex eis obtinuit aliquas pensiones renunciando beneficio litterarū, si alias post ea impetrauerit hoc tacito, nō valēt. j. eo. ad audientiā. 2. illa decre. j. de fi. presby. c. ex tua. non contradicit ijs quæ dicta sunt: quia ibi primæ litteræ continebant indulgentiā, vt ille posset dispensare cū filiis sacerdotū: secundæ continebant gratiā, sed de iure: & primæ erant generales, & quod per eas factū erat, nō reuocatur per secundas: quia veritate tacita impetratæ fuerant: quia tacuit ille dispensationē factam cum illis filiis presbyterorū. si aūt impetrasset ꝯ alios cum quibus nondū fuerat dispensatū, bene valuissent litteræ illæ. Item illa j. de offic. deleg. c. ex parte. non contradicit: quia & ibi vtrumq; fuit speciale rescriptum, & quia primū prius fuit ibi præsentatum: & ideo non valuit secundū: quia non fecit mentionē de primo: vel quia de beneficiis loquitur, trahitur ad illā. j. eo. tit. c. capitulū sanctę crucis. quia Papa nō intēdit aliquos grauare in receptione duorū: vt j. eod. tit. c. mandatū. & c. litteris. & c. abbatē. Dicebat autē Sup hoc dic prout no. in c. illo. capsm sanctæ crucis. Dicebat autē ꝙ in litteris iustitiæ sola consideratur repræsentatio: vt in c. vt debitus. de app. j. eo. capitulum sanctæ crucis. sed in litteris beneficiorum consideranda erat data. j. eo. eam te.

† Post concil. Latera. ... & c. 1. eod. tit. in 1. cōpilat.

† Notabile

† Vide notas huius loci.

1 Si vtrūq; sit generale valet primo præsentatū, & specificatū cum vtrūq; fit secunda, & sic ... illi constitutionē, vt debitus. infra eod. c. postulasti. in fin. Io. And.

Nec est verū quod dicebat me... litteris primis ... in secundo non debere fieri mentionem: quia illud in legibus ... bus ficut in primatis: vt etiam not. Lau. de of. dele. c. ex parte. 1. Io. An. in no.

EX *parte Conuentren.*] Diuiditur: quia in prima parte ponitur querela, In secunda prouisio. Secunda ibi, *Verum.* Abb. Siculus.

Casus. Est quidā clericus nomine G. qui impetrauit litteras ad episcopum Conuentreñ. ꝯ quendā aliū nomine F. sup pręben. de Noualis, sub hac forma, ꝙ si cōstaret ipsum F. de periurio esse conuictum, & ppetuo illi renunciasse præben. remoueretur ab ea iudex in causa pcedens: quia ei constitit de premissis, ipsum F. eadem præben. priuauit. à qua sentētia dictus F. appellauit: & ad archiepm Cātuariēñ. litteras impetrauit sub hac forma, vt eidē prębendā & absq; causę cognitione præcise restitueret: eps Conuentreñ. hoc intelligens significauit domino Papæ, qualiter in negotio ipso processerat. super hoc negotio rescribit Papa eidem archiepiscopo dicens, ꝙ non credit ita præcise scripsisse; & in huiusmodi litteris hæc cōditio debet intelligi; Si preces veritate nitantur, etiā si non apponatur. Vnde mandat Papa eidē archiepiscopo, vt inspiciat litteras Conuentrē. epo directas, & si inuenerit ꝙ secundū prædictū modū eidē scripsisset: & in litteris ipsius F. non fuerit habita mētio priorum litterarum, sententiā epi Conuentreñ. debeat confirmare, & ipsum F. cū litteris quas impetrauit, ad sedem Apostolicam venire cōpellat. Bern.

Ex hac decretali nota ꝙ piuriū repellit ab obtēto beneficio. Itē renūciatio priuat aliquē iure suo. Nota ꝙ Papa nō scribit sine causæ cognitione; & si scribit, litteræ subreptitiæ sunt, & debēt ad eum remitti. Nota ꝙ in litteris apostolicis intelligitur ista cōditio; Si preces veritate nitantur: etiam si non apponatur. & sic nota ꝙ licet rescripta sint stricti iuris, quædam tamen in eis tacite intelliguntur. Not. ꝙ iurisdictio delegati prius consideratur secundū precū veritatem, q̄ secundum formā scripturæ: & sic nota ꝙ rescriptum potius interpretandum est valere secundum rei veritatem, q̄ secundū ordinem scripturæ. Not. quòd iudex, qui vltimo datur, formam litterarum debet inspicere.

† Et ... clausula ... valet ... C. de ... rescript.

¶ Glo. seq. querit. alle. pro & contra. ponit opinionem, & soluit distinguendo.

a ¶ *Et perpetuo.*] Sed numquid istorū altero probato pōt eps ipsum remouere, cum alterutrum sufficiat per se. j. de iureiur. c. querelā. j. de fideiuss. peruenit. in fi. & 7. q. 1. quàm periculosum. & j. de resti. spo. accepta? Ita vr per iura pdicta. & 48. dist. c. 1. Sed ꝯ videtur. Forma enim commissionis exacta diligentia debet obseruari. j. eo. cum dilecta. in fin. cum episcopus non sua, sed delegantis auctoritate fungat. ff. de off. eius cui man. est iu. l. & si pretor. & j. de offi. deleg. c. sane. Et dicūt quidā ꝙ vtrumq; probandū est pp copulā 3 per leges illas. ff. de ver. ob. l. si quis ita. & Insti. de hære. insti. §. pe. Istud non credo, sed distinguo. Si coniunctim duo mādantur quorum neutrum per se sufficiat: sed si vtrumq; probetur, sufficit ad remotionē: vtrumq; probādū est. arg. j. eo. c. olim. ita ꝙ incipias ibi à primo. s. à vitio falsitatis. arg. j. eo. c. inter cæteras. si talis sit filius sacerdotis, & in sacerdotio genitus: ista duo sufficiunt si probētur. s. de consti. c. cum accessissent. §. quo circa. Sed si alterum per se sufficit ad remotionem alicuius, sufficit si alterum probetur: licet copulatiue illa duo mandentur: vt hic, & consimilia. j. eo. inter cæteras. Si coniunctim mandentur: & coniunctiua ponitur pro disiunctiua: &, pro, vel. ff. de ver. sig. l. sępe. & l. coniunctionem. & econuerso disiūctiua ponitur pro copulatiua. C. de ver. sig. l. cum quidā. & de conse. dist. 2. in calice. circa finē. & illa pluralitas resoluenda est in singularitatem. j. de pręben. c. cum iādudum. & j. de priuil. c. vt priuilegia. & j. de iudi. c. exhibita. & j. de appel. c. significauit. vbi de hoc. & ff. de condi. & demon. l. falsa. in fin. & 1. dist. omnes leges. i. omnis lex. Præterea eadē ratio quæ moueret delegantē, debet mouere delegatum. j. eod. c. super litteris. in fine. 4 mirabile esset si remaneret in ecclesia si probaretur periurus, licet nō pbaretur renunciatio; vel econuerso: & certe nūquam fuit intentio dñi Papæ vt vtrūque necesse sit probare: dū tñ alterū pbetur: & ita certe sufficit alterū probari, nisi Papa exprimeret hoc expresse. 5 Sed qđ hic dicit, ita propositū fuit: & ita Papa factum solummodo respexit sicut fuit ei propositum: & hoc innuit illa littera, eo cognito & probato: non dixit, his cognitis & probatis.

3 Ad hoc vt delegat' possit ... remouere ... nario: quod satus posset sufficere ... Vinc. cui tamen placet quod infra dicit. gl. & idem Phi. Ioan. An. in no.

4 Facit gl. cum tex. in l. delegare. in verb. cōtestatio. & ibi Bar. ff. de noua.

5 Forsan parte se ad hoc expresse adstringente, cui mens gerēdus est. ... c. licet. Io. An. in no.

b ¶ *Restitueres.*] Suggerēdo forsitan domino Papæ, ꝙ & sine ordine iuris eum spoliasset.

c ¶ *Litteras reportauit.*] non facta mentione de appellatione.

¶ Gl. seq. signat contrarium, & soluit.

d ¶ *Conditio.*] Not. ergo conditionē subintelligendā, etiā si nō apponatur. 22. q. 2. c. beatus. & 27. q. 2. c. beata Maria. & ff. qui satisd. cog. l. vlt. j. de iureiuran. c. peruenit. 2. & c. quemadmodū. & ff. de serui. l. si cui. ibi, nā quædā. & ff. de condi. insti. l. cum seruus. & ff. de sol. l. cū quis. 1. rñso. in fi. ibi, tacite enim. Arg. ꝯ 25. q. 2. c. dicēti. §. vniuersa. Solu. in rescriptis semper subintelligitur hæc conditio, Si preces veritate nitantur: si ita est, etiam si non apponatur, vt hic.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

hic in iuramentis & aliis hmõi pactionib. subaudiunt generales conditiones, vt puta, si Deus voluerit: vt in c.beatus. & c.beata Maria. si res in eodẽ statu pmãserit: & similia, 16.q.1. in parochia. ibi, & si Deus voluerit. & 22.q.2. ne quis arbitret. & aliæ conditiones quæ ipso iure insunt. ff. de sol. l.cum quis. & in decre. c.quẽadmodum. & in pdictis iuribus ɔ̃ria loquuntur ſm leges, sec° ſm canones.

a ¶ *Ad præsentiam.*]Hoc ideo mãdat, quia falsæ psumuntur litteræ istæ, quæ tantam continent iniquitatem. arg. C.de precib. imper. offer. l. quoties. & l.vniuersa. Et tales falsarij mitti debent ad do. Papam puniẽdi. 19.dist. in memoriam. §.1. & de cri. fal. c. ad falsariorum. Ber.

a Post concil. Lateranen. par. 7. c.9. & ca. 3. eod. tit. in 2. cõpilat.

C*Æterum.*] Diuidit: quia habet tria dicta, q̃ sunt tres regulæ in materia rescriptorũ. ſm: ibi, *Si vero.* tertium: ibi, *Verum si.* Abb. Sicu.

Casus. Aliquis impetrauit litteras ɔ̃ aduersarium suũ sup aliqua causa. aduersarius ille postmodũ obtinuit causam illa aliis iudicibus cõmitti, nulla mẽtione habita de priori cõmissione. Dr hic, ꝙ primæ litteræ valent, non secũdæ. Si vero in secundis fiat mentio de primis, tunc secundæ valent, & nõ primæ. Vltimo dicit, ꝙ si de assensu partium causa cõmittĩ, & pars altera postea altera nesciente, tacito de cõmissione priori, causam alteri obtinuerit delegari: litteræ secundæ non valent. & is, qui tali dolo aduersariũ suum laborare coegit, in expensis debet parti alteri condemnari. No. pœnã illius, qui litteras falsas impetrauit, ꝙ caret cõmodo illarum litterarum. Not. ꝙ litteræ posteriores debent facere mentionẽ de prioribus, alias priores non reuocant. Nota, ꝙ post litteras impetratas de consensu partium, aliæ litteræ non possunt impetrari, nisi de eis faciant mentionem. Not. ꝙ non refert vtrũ fraus cõmittatur in principio vel pcessu temporis. Not. ꝙ ille qui per falsas litteras grauat aduersarium, est sibi in expensis condemnandus.

Facit tex. in l. 1. C. si contra ius vel vti. publ. & ibi Bal. melius in l. 2. e. tit.

b ¶ *Cæterum.*] Primam partem istius decre. intelligas ſm illam. j. de app. vt debitus. vt huiusmodi valeãt litteræ, quæ primo iudicib° psentantur. Vel dic in iudiciis iam cœptis locũ habere. & ita tenet qd dicit primo. Vel qñ non potuit habere copiam iudicis cum protestatione. Et cœptũ intelligo negotiũ p solam citationẽ, & non per solam psentationem, vt not. in decre. vt debitus. in glo. sed nũquid.

c ¶ *Impetrauerit.*]Et earum auctoritate citatio facta sit.

d ¶ *Aduersarius.*] Secus est si ipse idem: quia si vsus fuerit vtrisque, neutræ valebunt. j. eo. c. ex tenore. & arg. C. de fid. instru. l. diuersæ. & j. de fide instru. c. imputari.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & soluit, & remittit.*

e ¶ *Priores.*]Contra j. de offi. deleg. c. 2. Sol. hoc cum ad alios iudices impetratur, illud cum ad eosdem. Et ibi de hoc dicetur.

¶ *Glo. seq. ponit septem casus quibus perditur rescriptum alias legitimum.*

Rescriptũ perdit multipliciter.

f ¶ *Iudicio.* Sic patet ꝙ rescriptum legitimum pditur per ſm facies mentionem de primo, vt hic. Et p negligentiam impetrantis anno elapso. j. eo. tit. si aũt. & c. plerumq;. Item qñq; pditur per solicitudinem puenientis. j. de app. c. vt debitus. j. de fo. comp. c. pen. Item p fraude illius qui duo paria litterarũ obtinuit ad diuersos iudices, & vtitur vtrisq;. j. eo. ex tenore. Item morte delegantis re integra. j. de offi. deleg. c. gratum. & c. relatum. & c. licet. Item ex noua causa emergente. j. de offi. dele. c. insinuãte. Item pdit ad tẽpus p excõicationẽ. j. de offi. dele. c. prudẽtiã. §. sexta. & j. de excep. c. piã. [lib. 6.]

Additio. Rescriptum perditur etiam in perpetuum si excõicatus erat impetrans tpe impetrationis. j. eo. c. 1. lib. 6. & tunc est exẽplum nullitatis. Item per relationem. j. de offi. deleg. c. licet. Item p recusationem: quod dic vt de offi. deleg. c. iudex. lib. 6. Item morte impetrantis vel eius contra quem impetratum est rescriptum. j. eo. c. significauit. quod dic vt ibi. Ioan. And.

g ¶ *De commissione.*]Idem intelligo si de commissione fecerit mentionem, & tacuit ꝙ de communi consensu fuerant impetratæ. j. de offi. delega. c. coram. & j. de re iudi. c. inter monasterium.

& sæpedictum F. cum litteris nostris quas tibi detulit, ad præsentiam ᵃ nostram venire compellas.

¶ Idem wintonieñ. episcopo.

¶ *Si in secundo rescripto per aduersarium impetrato, non fiat mentio de primo: valet primum, & non secundum: aliàs valet secũdum. Et si primum fuit impetratum communi consensu partiũ, non valet secundum impetratum per alteram partem hoc tacito.*

CAP. III.

CÆterum † ᵇ si aliquis super aliqua causa ab Apostolica sede impetrauerit ᶜ litteras, & aduersarius ᵈ eius eandem causam postmodum obtinuerit cõmitti aliis, de cõmissione priori non habita mentione: priores ᵉ iudices ad decisionem causæ possunt procedere, nec secundæ litteræ obtinent alicuius roboris firmitatem. ¶ Si vero in secundis litteris habeatur mentio de commissione priori, prædicta causa a priorum est exempta iudicio ᶠ: cum eædem litteræ non sint veritate tacita impetratæ. † ¶ Verum si de assensu partium causa committitur, & processu temporis, vel etiam continuo, alterutra pars, altera nesciente causam ipsam, tacito de commissione ᵍ priori, alij iudici obtinuerit delegari: non immerito is qui tali dolo, vel fraude, aduersarium suum laborare ʰ coegit, in expensis ⁱ condemnari debet eidem.

¶ Idem Eboraceñ. archiepiscopo.

¶ *Si Papa mandat in rescripto de duobus inquiri alternatiue ad certum effectum consequendum: sufficit alterum probari.*

CAP. IIII.

INter † cæteras consultationes tuas fuit propositum coram nobis, quid tenere debeas, cum aliqua sub disiunctione ᵏ mandantur: quorum vnum verum est, alterum falsum: vt puta si proponatur, quòd si talis sit sacerdotis filius, & in sacerdotio genitus, qui proximo in tali ecclesia ministrauit, vel ꝙ illicite ecclesiam occupauit ˡ eandem. ¶ Huic ergo quæstioni taliter respondemus (iudici quodcunque istorum ᵐ cõstiterit †) illi ⁿ prælibatam ecclesiã adiudicari debere. Et idem in similibus ᵒ obseruandum est.

¶ Idem Rauennati Archiepiscopo.

¶ *Is ad quem rescriptum Papæ dirigitur, debet illi parere: vel causam rationabilẽ assignare quare parere nõ potest.*

CAP. V.

SI † quando aliqua tuæ fraternitati dirigimus, quæ

¶ *Glo. sequens quærit & soluit.*

h ¶ *Laborare.*] Sed in quo coegit eum laborare: cum p tales litteras conueniri non posset, vt dictum est? Rñ. laborauit ad iudicẽ veniendo p secundas litteras vocatus vt suũ priuilegiũ allegaret. ff. de iud. l. si qs ex aliena. 1 & ff. si quis in ius voc. non ierit. l. 2. vel ex quacunque causa quod sine labore & expensis fieri non potuit. Bernar.

† Post concil. Lateranen. par. 41 c. 1. & c. 4. eo. tit. in 1. compilat.

i ¶ *In expensis.*] Et sic qui malitiose, vel fraudulenter litteras impetrat, puniri debet in expensis. sic j. eo. tit. c. vlt. quia nonnulli. in Decre. Gregor. & ibi dicemus de istis expensis & damnis.

I vide de ac cu. veniens. sup pen. gl. Io. And.

I*Nter cæteras.*] Ex disiunctiue narratis in rescripto sufficit impetranti alterum probare. Primo ponitur consultatio. Secundo responsio: ibi, *Huic ergo.* Ab. Sicu. Pars huius decre. est j. de re iud. inter cæteras.

† In quibusdã inuenitur antiquioribus istis: cõstiterit esse verum.

¶ Casus sic ponitur. Papa mandat aliqua sub disiunctione, quorum vnum est verum, alterũ vero falsum, hoc modo: si constiterit ꝙ talis sit filius sacerdotis, & in sacerdotio genitus, qui proximo in tali ecclesia ministrauit, vel ꝙ illicite occupauit eandem ecclesiam, quod iustum fuerit, exequaris: Quæritur quid iudex facere debeat? Papa rñdet ꝙ quodcunq; istorum iudici constiterit, eadem Ecclesia ipsum priuat, & idem in similibus est seruandum. Nota ꝙ si aliqua mandantur sub disiunctione, vnum sufficit adimpleri. Nota ꝙ in similibus simile est iudicium.

† Cap. 5. eo. tit. in 1. cõpilat.

k ¶ *Sub disiunctione.*]Secus videtur si per copulatiuam. s. eo. ex parte. ibi dictum est de hoc.

l ¶ *Occupauit.*] Forte intrusit semetipsum per manum laicalem, & potentiam secularem. j. de elec. c. quisquis. & 16. q. 7. per laicos.

¶ *Glo. seq. arguit quod in alternatiuis, &c. allegat contrarium, & soluit.*

m ¶ *Istorum.*]Argu. ꝙ si aliquis teneretur ad alterum duorum sub alternatione, vel sub disiunctione: quodcunque voluerit præstare, liberatur. Instit. de hære. insti. §. penulti. & C. de condic. indeb. l. pen. & ff. de iure do. plerumque. §. penulti. & ff. de legat. 2. si ita. 2. & infra de præbend. referente. Arg. contra Instit. de leg. §. si generaliter. Solu. prima rubrica vera est nisi eligens fuerit in mora. ff. de optione lega. l. mancipiorum. & ff. de lega. 2. l. statuliberum. §. 1. & ff. de solu. l. stichum. 1. respon. ff. de petit. hæreditatis. item veniunt. §. idem recte ait.

n ¶ *Illi.*]scilicet clerico.

¶ *Glo. seq. notat de similibus, &c. allegat quatuor concor.*

o ¶ *In similibus.*] Not. ꝙ de similibus simile debet esse iudicium. C. de legi. l. leges. 1. & ff. de legi. l. non possunt. & infra de transla. c. inter corporalia. §. sicut ergo episcoporum. & infra de elect. dudum. 2.

S*I quando.*] Diuiditur: quia primo ponitur dictum. Secundo alternatiue instruit: ibi, *Qualitatem.* Tertio alterius partis alternatiuæ ratio designatur: ibi, *Quia.* Abb. Sicu. Hostien. dicit ꝙ littera præsens tria continet, videlicet litteram exasperantem, benignam responsionem, & tolerantiam patientem.

Casus. Ecce, aliquis habens plura beneficia impetrauit litteras ɔ̃ Archiepm Raueñ. sup obtinendo beneficio in ecclesia Raueñ. tacito de

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cito de beneficiis suis. archieps multū miratus fuit ꝙ Papa scribebat pro habenti sufficiens beneficiū, & sup hoc scripsit Papæ. Rescribit sibi Papa dicens; frater, si aliqñ dirigimus tibi scripta nostra, quæ animū tuū exasperare videant, turbari non debes nec moueri, sed debes considerare qualitatē negotij pro quo scribimus diligenter: & aut mandatū nostrum reuerenter adimpleas, aut p litteras tuas causam rōnabilem ostendas, quare illud adimplere non possis: quia nos patiēter sustinebimus si non feceris quod praua nobis fuerit insinuatione suggestū. Nota ꝙ pp verborū asperitatem superioris non debet inferior moueri. Nota ꝙ mandatū superioris debet adimpleri, vel est reddenda rō quare non adimplet. & sic nota ꝙ p litteras monitorias ius confertur. Nota ꝙ ea quæ per solicitudinem nimiam elicita sunt, non valēt. Nota ꝙ de omnibus est reddenda ratio.

¶ *Si quando.*] Pone casum p illam. j. eo. cum adeo. & j. de præbē. cū teneamur. & j. eod. ad aures.

a ¶ *Turbari.*] Quia pater filiū quem diligit, corripit. 23. q. 5. non putes. & 5. q. 5. non osculatur. & 100. dist. ꝫ more.

animum tuū exasperare videntur, turbari [a] nō debes: & infra. ¶ Qualitatē negotij [b] pro quo tibi scribitur, diligenter considerans, aut mandatum nostrum reuerenter adimpleas, aut per litteras tuas, quare adimplere non possis, rationabilem [c] causam prætendas: ¶ Quia patienter sustinebimus [d] si nō feceris [e] quod praua nobis fuerit insinuatione suggestum.

¶ Idem fratribus Cisterciensibus.

¶ *Cistercienses sunt priuilegiati ꝙ non possunt conueniri per rescriptum Papæ, nisi in eo fiat mentio de eorum ordine.*

CAP. VI.

Cvm † ordinem Cisterciē. professi: & infra. ¶ Si cōtra vos super decimis [f] vel aliis quę ordini vestro specialiter sedes Apostolica indulsit non facta mentione [g] Cisterciē. ordinis, litteræ fuerint à sede Apostolica impetratæ: per eas minime teneamini respondere.

¶ Cap. 1. eo. tit. in 2. cōpila.

Petentium importunitas obtinet q̄que non concedēda.

b ¶ *Qualitatem negotij.*] Qñq; enim p nimiam importunitatē petentium princeps non concedenda concedit. C. de peti. bo. subla. l. 1. li. 10. & j. de pur. can. cum in iuuentute. §. cæterum. & de senten. excō. si aliqñ. & j. eo. c. vlt. in prin. lib. 6. Et sic est arg. ꝙ ea quæ p solicitudinē nimia elicita sunt, nō valēt. 8. q. 1. audacter. §. fecerūt. & 22. q. 4. vnusquisq;. in gl. salāriū. & ff. qui & à qui. ma. li. nō fi. si priuat⁹.

¶ *Glo. seq. arg. alleg. tria iura in contrarium, & soluit.*

c ¶ *Rationabilem.*] Hic est arg. bonū de oīb. esse rōnem reddēdā. & valet ad testes examinādos, vt cām sui dicti reddant, alias valere nō vr̄ testis dictum. 2. q. 1. in primis. §. vtrū testimoniū. & 4. q. 3. c. placuit. §. item ī criminali. 24. q. 3. si habes. §. audistis fortassis. [1] Et qđ rōne caret, extirpare necesse est. 68. dist. corepi. Et platus paratus debet esse reddere rōnem omni poscenti. 36. dist. c. 2. §. ecce. ad fi. & ff. de reli. & sum. fu. l. si quis. §. sed interdum. arg. ꝫ 23. q. 4. Nabuchodonosor. in prin. & c. vasis iræ. §. de tyriis. & ff. de legibus. l. non oīum. Sol. verum est ꝙ de oībus ratio reddi debet si potest, sed qñq; per impotentiam aliter contingit, vt in prædicta l. non omnium. & c. Nabuchodonosor. Aut quia non interest nostra qualiscunq; sit ratio illa, vt in prædicto c. Nabuchodonosor. & §. de tyriis.

1 Facit tex. in l. sol. & in l. causā. C. de testa. & gl. in ver. si. supuleē in l. stipulatio ita. §. hoc quoq. ff. de verb. ob. melius in l. ij. ff. ad exhib.

d ¶ *Quia patienter sustinebimus.*] Arg. ꝙ nō tenemur adimplere mandatum prælati si causa reddatur. 75. dist. quoniam quidam. & j. de præbend. cum teneamur.

e ¶ *Si non feceris.*] Nec immerito: quia vbi etiā p consultationē rescribit imperator, nō vult suā rñsionē sequendā esse, si quis non recte rñsum putauerit. C. de sen. & interlo. om. iud. l. nemo. [2] Nam & Vrbanus nulla auctoritate dixit prohibitum esse ꝙ vir & vxor non possint simul suscipere aliquem de sacro fonte. 30. q. 4. c. vlti. quod tñ prohibitum erat de conse. dist. 4. non plures. Sed ideo dicit, non est prohibitum; quia expresse non inueniebatur ꝙ vir & vxor non susciperent, sed implicite prohibitum erat per c. non plures. De quo dic vt j. de cogna. spi. c. vlti. in prin. [lib. 6.] Obediat ergo subditus quandoque etiam si causam non reddat. 19. dist. c. in memoriam.

2 Hosti. dicit, ꝙ l. ista intelligitur, cū ipse imperator nō inder secundū eius acce. Io. An.

Cvm ordinem Cistercien.] Per rescriptum Papæ in quo non fit mentio de ordine Cisterciē. religiosi illius ordinis non tenentur respondere. h. d. Et primo ponit decisum exordium. Secundo dictū: ibi, *Si contra.* Abb. Siculus.

Casvs. Cisterciē. monachi, vel alij religiosi habent priuilegia super decimis, vel aliis rebus. Dr̄ hic ꝙ si aliquis litteras impetrauit ꝫ istos religiosos super his in quibus sunt priuilegiati, de ipsorū priuilegiis mentione non habita, per tales litteras non tenentur eis respondere. Nota ꝙ per rescriptum impetratum ꝫ regulares super his quæ sunt eis concessa per priuilegium, non valet, nisi in rescripto de priuilegio vel de ordine mentio habeatur.

¶ *Glo. seq. rest. per q. quid sit super re non priuilegiata.*

f ¶ *Super decimis.*] Secus si conueniantur sup aliqua re, in qua non sunt priuilegiati. Vnde si p tales litteras conuenirentur super decimis possessionum post generale concilium acquisitarū, bene valerent litteræ: quia in illis iure cōi cum aliis censentur. j. de deci. c. nuper. quia sup rebus in quib. priuilegiati sunt, intelligit qđ hic dr̄, vt patet ex ipsa littera. Præter hoc habent adhuc aliud priuilegium, s. ꝙ per litteras Papę ad iudicium trahi non possunt, nisi de ipsorū ordine fecerint mētionē. & alij q̄ plures habent simile priuilegium, nō est tñ in isto corpore.

¶ Idem Tornacensi episcopo.

¶ *Si sede vacante scribitur capitulo, vt gerenti vices episcopi, vt præbendam alicui conferat: si creatur episcopus nondum executo mandato, & ad eum spectet collatio præbēdarum: illud adimplere tenetur. h. d. secundum lecturam communiter approbatam. Ab. Siculus.*

CAP. VII.

Eam te †: & infra. ¶ Dudum siquidem ante tuā promotionem litteræ à nobis (si bene meminimus) emanarūt, quibus decano & ecclesiæ [h] tibi cōmissæ (te adhuc in eodem capitulo existente) mandatum dedimus, & præceptum vt P. (qui de gente Iudæorum originem duxit, & diuina gratia fidem [i] Christi suscepit) in canonicum reciperent, † & præbendam sibi conferre deberent: & infra. ¶ Ipsi vero (quia donatio [k] præbendarum ad te spectabat) præceptū nostrum executioni non potuerunt mandare. ¶ Cum itaque præscriptus P. te super hoc ex

¶ *Glo. seq. dat simile, prærogat, obijcit, & soluit.*

g ¶ *Non facta mētione.*] Suppressio enim dignitatis vel nominis vitiat rescriptum. j. eod. ad aures. & j. eod. sedes. s̄. de constit. cū accessissent. [3] Et quod de istis hic dr̄, idem intelligo de omnibus religiosis, qui habent consimile priuilegium, vt templarij & hospitalarij. j. de deci. c. ex parte. Sed nonne priuilegium istorū generale est ad oēs Cisterciēses? ita quidem: ergo p istas speciales litteras debet eis derogari: quia speciale, & c. s. eo. c. 1. & j. eod. c. pastoralis. & j. de offi. legat. c. studuisti. & ff. de reg. iur. l. in totum. ex his vr̄ ꝙ speciales litteræ derogent priuilegiis generalibus. Sed non est verum: quia priuilegium est lex priuata, & ꝫ ius cōe. 3. dist. priuilegia. j. de verb. signi. abbate. [4] commissio ista de dandis decimis ius cōe continet, & priuilegium non tollitur per ius cōe, nisi fiat mentio de priuilegio in commissione. Et ideo non valent litteræ etiam speciales secundum ius cōe obtentæ ꝫ priuilegium: vt j. de re iud. inter monasterium. Et si sint citati monachi, debent venire priuilegium suum allegatur. [5] ff. de iudi. l. si quis ex aliena. alias teneret sententia contra eos lata. infra de appella. cap. si duobus.

¶ Cap. 1. eo. tit. in 2. cōpilatione. & vr̄ esse para[illegible] fra de ætate & qualitate ordi.

3 Facit tex. in l. 1. ibi Cyn. & Pet. de Belaper. ti. C. qui im[illegible]

4 In [illegible] manuscrip. habetur: & [illegible]

4 Facit tex. in l. [illegible] C. de inoff. test. & in l. [illegible]

5 Vide c[illegible] ti. de pi[illegible]

Additio. Hoc verum secundum T. Idem videtur velle Inno. de hoc. 3. q. 2. si eps. & j. de accu. c. veniens. in vlt. gl. Ioan. And.

Eam te.] Si sede vacante scribitur capitulo vt præbendam alicui conferat, eps de nouo creatus illud adimplere tenetur. Io. And.

Diuiditur in quinque partes. In prima ponit mandatum. In secūda excusationem capituli: ibi, *Ipsi vero.* Tertio excusationem epi. ibi, *Cum itaque.* In quarto illius excusationem reprobat: ibi, *Quod nullatenus.* In quinto antipophorizat: ibi, *Pro eo.* Abb. Siculus.

Casvs. Quidam Iudæus de nouo conuersus ad fidem eccle. Tornacen. vacante impetrauit litteras ꝫ decanum & caplm ecclesiæ Tornaceñ. vt ipsum reciperent in canonicū & in fratrem, & pbendam conferrent eidem: ipse vero litteras suas præsentauit decano & capitulo. ipsi rñderunt ꝙ ad ipsos non ptinebat collatio præbendarum, sed ad epm Tornaceñ. ipse præsentauit litteras postmodum epo, requirendo ipsum vt qđ Papa mādauerat, adimpleret. eps rñdit ꝙ nullum super hoc à dño Papa receperat mandatum, & sic infecto negotio rediit ad Papam. modo rescribit Papa epo Tornaceñ. dicens ꝙ si datam litterarum diligentius attēdisset, nullatenus repulisset eundem: quia tpe illo quo litteræ datæ fuerunt, ipse erat de capitulo tantum, quia erat archidiaconus eiusdem ecclesiæ, nec erat adhuc in epm consecratus. vnde non poterat allegare ꝙ non recepisset mandatum. In fine dicit ꝙ non debuit dedignari ipsum recipere: quia Iudæus erat. Not. ex hac decretali ꝙ data litterarum debet considerari. Nota, quod mandatur capitulo, intelligitur mandari cuilibet de capitulo.

h ¶ *Ecclesiæ tibi commissæ.*] Scribebatur capitulo vacante ecclesia.

i ¶ *Fidem Christi suscepit.*] hic præsumit Papa ex subsequenti honesta conuersatione, vt patet in antiqua compilatione. j. de præsump. c. ex studiis. sicut econuerso ex antecedenti præsumitur pro sequenti. j. de præsump. c. mandata. & 2. q. 1. in primis. §. si vero de crimine. versi. si vita eius vel opinio talis antea non extitit. in fi. 61. dist. miramur. in fin. versi. merito. ff. de suspec. tut. l. 3. §. quæri potest. & C. de susce. & arca. l. si aliquid. lib. 10.

k ¶ *Quia donatio.*] Bene allegabant, quia non habebant potestatem conferendi

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

conferendi, sed eps. Si tñ Papa contulisset beneficiũ alicui, & mandaret vt ipsum recipiant: tunc bene valẽt litteræ, & ipsum recipere debẽt. Et ecõuerso si collatio ptinet ad capĩm, nõ debet scribi epo.

¶ Gl. seq. recitatur per q̃ non tenetur episcopus, &c. & dupliciter soluit.

a ¶ *Infecto negotio.*]Per litteras directas caplo non tenebat eps istũ recipere de necessitate. de honestate tñ ipsum recipere debebat. Sed de hoc reprehenditur: quia dicebat ꝙ non receperat inde mandatũ, nec etiã p litteras istas plene colligit ꝙ ei teneat̃ beneficiũ conferre. Vel dic ꝙ bene tenetur eũ recipere, & conferre pbendã, vt apparet ex forma mandati. s. vbi dicit, in canonicũ reciperent, & pbendã conferrent. & per alia verba, s. mandatũ dedimus & pceptum. 14. q. 1. c. fi. §. quod pcipitur. j. de verb. sig. c. in his.

parte nostra requireret, respondisti ꝙ nullum inde mandatum receperas, & sic eũ à te infecto negotio[a] remisisti: ¶ Quod nullatenus fecisse deberes[b] si datã litterarũ[c] diligẽtius attẽdisses: cum tempore quo litteræ ipsæ datæ fuerunt, de capitulo ipso esses, sicut qui eras archidiaconus & canonicus eiusdẽ ecclesiæ: nec esses adhuc in episcopũ consecratus: & infra. ¶ Pro eo vero ꝙ Iudæus[d] † extiterit, ipsum dedignari non debes.

¶ Lucius tertius Linconeñ. episcopo.

¶ *Non valet rescriptum impetratum ad beneficia, si in eo tacetur dignitas impetrantis.*

CAP. VIII.

AD[†] aures nostras peruenit, ꝙ plerumq; decani, archidiaconi, præcentores vel alij ecclesiasticis præditi dignitatibus super minoribus beneficiis litteras[e] impetrantes, nomẽ supprimunt dignitatis suæ, & simplici nomine se appellant, tanquam non habeant aliquem personatũ: & infra. ¶ Consultationi tuæ taliter respondemus, ꝙ cum nõ sit intentionis[f] nostræ, vt personæ pluribus redditibus abũdantes per litteras nostras pauperes clericos super minoribus beneficiis inquietent, litteras in quibus actor suæ nomen dignitatis supprimit[g], vires[h] nolumus obtinere.

¶ Idem Noruiceñ. episcopo.

¶ *Valet secundum rescriptum impetratum ab aduersario, licet non faciat mentionem de primo: si primus impetrans dolo vel negligentia non fuit vsus illo.*

CAP. IX.

SI † autem aliquis auctoritate posteriorũ litterarũ per aduersarium in iudicium tractus obiecerit litteras se priores habere, de quibus in posterioribus mẽtio non habetur. Si eis dolo[i] vel negligẽtia vti postposuerit, excusari[k] non debet. ¶ Si autẽ,[l] quia delegati iudicis copiã nequiuerit[m] habere: per posteriores litteras nõ poterit cõueniri.

¶ Idem.

¶ *Non valent rescripta, per quæ incerti iudices dantur, vel futura negotia committuntur.*

CAP. X.

AD † hæc sumus: & infra. ¶ Significatum est nobis

¶ Vide in hũc locum Ioannem Rojam in singu'arib° sider. singu. 104.

¶ Gl. seq. arg. cui dat simile, contra quod alleg. cõtrariũ. Secundo arguit & determinat. Tertio arguit & allegat cõtrariũ.

† Post concil. Lateraneñ. sub Alexan. iij. par. 41. cap. 8. et c. 8. eo. tit. in 1. cõpilat.

b ¶ *Deberes.*] Arg. qd̃ quis cũ aliis facere debet, si facultas se obtulerit, ipse solus facere debet, sicut solus potest emendare qd̃ cum aliis malefecit. j. de iureiu. c. sicut nostris. vbi de hoc. & 35. q. 9. qd̃ quis cõmisit. Arg. ꝯ. de cle. ꝯiug. diuersis fallaciis. ibi soluitur. Et est arg. ꝙ causa alicui delegata ipsum sequitur, nec transit ad successores. Sed ꝯriũ verũ est. j. de offi. deleg. c. qm̃ abbas. & j. de offi. ordi. c. pastoralis. §. præterea. 1 Item argu. ꝙ si aliquid mandatur capitulo, cuilibet de capitulo sigillatim intelligitur esse mandatũ, qui illud implere possit: & si tunc illud facere non possit, illud debet facere cum potuerit. & ita cum eps sit de capitulo tanq̃ caput. j. de conces. præben. & eccle. non vacan. c. post electionem. in parte decisa. & j. de ijs quæ fi. à præla. c. nouit. non poterat dicere ꝙ non recepisset mandatum. argu. contra 12. q. 2. c. episcopus. §. qui manumittitur.

1 Concor. cum gl. in l. eius q in prouincia. in verb. ignorasset. & ibi Bart. & docto. ff. de re cre. & gl. in versi. precipiẽtes. §. si vero. in authen. vt nulli iudic.

¶ *Glossa sequens arg. datam attendi. alleg. 2. iura. in contrarium allegat 5. & remittit. secundo arg. quod dies edi debet, &c. alleg. 3. iura, in contrarium alleg. 2. & soluit.*

c ¶ *Datam litterarum.*] Ad hoc semper consueuit notari hæc decre. ꝙ data litterarum semper consideranda est: vt j. eod. c. constitutus. & j. de sent. exco. c. si aliqñ. Arg. ꝯ ꝙ præsentatio litterarum & non data consideranda est. j. eo. c. capĩm sanctæ crucis. & j. de cle. non resi. c. qualiter. & j. de præben. c. dilectus. 2. & ad idem j. de vsu. c. quia frustra. & j. de appel. c. vt debitus. Rationem istius ꝯrietatis dicemus super illa decre. c. dilectus. 2. Item est hic argu. ꝙ edendus sit dies: 2 & consul aduersario. arg. j. eod. c. si aũt. & c. plerumque. & C. de ꝯh. & commit. stip. l. optimam. Sed ꝯ. ff. de eden. l. 1. & 2. & ff. quemad. testa. ape. l. 2. §. diem aũt. Sol. in editione litterarum dñi Papæ facienda aduersario oĩa ponenda sunt: qm̃ litteræ sunt cões. Arg. j. de dila. c. præterea. & ea quæ cõia sunt, integraliter sunt edenda. j. de proba. c. qm̃ ꝯ. & litteræ tradendæ sunt ad videndum. j. de fi. instru. c. si scripturam authenticam. & c. G. perpetuus vicarius. decret. Greg. & ibi dicemus de editione instrumentorum. Ad idem arg. j. de offi. deleg. c. cum in iure.

2 Ponenda etiam data authentica per iudices in citatione ut hic per Hostien.

d ¶ *Iudæus.*] Quoniam de Iudæis conuersis Ecclesia fundata fuit. 21. distin. in nouo. & 32. q. 4. recurrat.

ADDITIO. Et existimãdus erat iste dignus fauore. 23. q. 7. quod autem. & c. quemadmodum. & q. 4. ipsa pietas. secundum Gof. & Hostien. Ioan. And.

AD *aures.*]Cõis est diuisio. Secunda ibi, *Consultationi.* Ab. Sicu.

CASVS. Quidam plati tacito noĩe suarum dignitatum litteras impetrauerunt sup maioribus beneficiis, simplici noĩe se appellantes. Quæritur, an tales litteræ valeant. Rñdet Papa ꝙ nõ est suæ intentionis, vt p tales litteras debeant inquietari tales pauperes clerici, in quibus auctor nomen supprimit suæ dignitatis. Vnde tales litteræ non valent. Ex hac decretali nota ꝙ ad intentionem mãdantis recurrendum est. Item nota ꝙ qui litteras super beneficio impetrat, si habeat, debet facere mentionem de eodem.

e ¶ *Litteras impetrantes.*] Quæ sine speciali mandato dñi impetratæ ad lites non valent. j. eod. c. nonnulli. §. 1. & j. eo. c. ex parte decani. secus in hoc casu.

f ¶ *Intentionis.*]Hic patet dñm Papam sic vni concedere beneficium ꝙ alium non lædat, vel grauet, saltem grauiter 3 seu enormiter. 25. q. 2. de ecclesiasticis. & 11. q. 3. si quis non obediat. & 9. q. vlti. nunc vero. & ff. ne quid in loco pub. l. 2. §. merito. & §. si q̃s à principe. & j. de offi. ordi. c. licet. & j. de consue. c. cũ olim.

3 Melius est eũ nentrum inuare q̃ alterũ lædere. 14. q. 5. denique. 22. q. 2. primum de donationibus apostolicæ. ver. qa tamen secũdũ Ho. Io. And. in nouel.

g ¶ *Supprimit.*] Puniri debet qui supprimit qd̃ tenet̃ reuelare. 50. dist. ex pœnitẽtib⁹. ff. de act. emp. & vend. l. 1. §. 1.

† Cap. 7. e. tit. in 1. cõpilatione, & post concil. Latera. sub Alex. 3. par. 41. cap. 9.

¶ *Glossa sequẽs quærit, & remittit.*

h ¶ *Vires nolumus obtinere.*] Et ita vĩ quòd litteræ istæ non valeant. Quid si obtineant per litteras tales? Dic super hoc prout not. j. eod. ad audientiam. 2. in glos. quę incipit, sed quærit̃.

SI *autem.*]Diuidit̃, qa primo ponit̃ thema & q̃stio. Secũdo solutio: ibi, *Si eis.* & ibi distinguit. Secundũ mebrũ: ibi, *Si autem.* Abb. Sicu.

† Cap. 4. e. tit. in 2. cõpilatione.

CASVS. Aliquis impetrauit litteras ꝯ aduersariũ suum super aliqua causa, postmodũ aduersari⁹ suus sup eadẽ causa ad alios iudices litteras impẽtrauit, in quibus de priorib⁹ mẽtio non fiebat: & cœpit conuenire aduersariũ suũ qui priores litteras impetrauit: ille corã iudicibus excepit se litteras priores habere, de quib⁹ in posterioribus mentio nõ hr̃. q̃ritur quid iuris sit? dr̃, ꝙ si prior impetrans dolo vel negligentia litteris suis vsus nõ fuerit, p posteriores litteras poterit ꝯueniri: si vero copia iudicis delegati habere nõ potuit, p posteriores litteras nõ poterit cõueniri. Not. ꝙ dol⁹ & negligẽtia ĩputantur. Itẽ si p me non stat, quo minus faciã, sed p iudicẽ, mihi nõ ĩputat̃.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & soluit.*

i ¶ *Dolo.*]Dolus & negligentia p̃sumit̃ si steterit p annum ꝙ non vtit̃ litteris. j. eo. c. plerũq;. & j. eo. c. ex parte. si copia iudicis habere potuit. Sed ꝯdicit lex. C. de diuer. rescrip. l. falso. quæ dicit ꝙ rescripta ppetua sunt. Sed non est ꝯ: quia hoc qd̃ dicit lex, intelligit si aliud rescriptũ non impetraretur ꝯ primum, aliàs semp valent rescripta viuente mandatore, & eo mortuo, dũmodo facta sit citatio.

Rescripta an semper ualeant.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & soluit.*

K ¶ *Excusari.*]i. nõ poterit excipere pp culpã suã, quo minus teneat̃ rñdere p secũdas litteras. Sed ꝯ vr̃: q̃a si secũdæ litteræ non faciant mentionẽ de primis, valent primæ. ergo poterit excipere: vt s. eo. c. cæterum. pterea q̃ annua sunt ad agẽdũ, ppetua sunt ad excipiẽdũ. ff. de doli excep. l. pure. §. vlti. ergo semp potuit iste excipere per primas, ex quo nõ faciũt mentionẽ secũdæ de primis. Sol. exceptionũ q̃dã sunt ppetuę, q̃dam tpales. 4 Perpetua dr̃ illa q̃ ppetuo cõpetit q̃ñcũq; actor agit, vt exceptio doli: q̃a exceptio doli nõ cõpetit nisi q̃s agat. ff. de excep. l. exceptio. ĩ fi. & l. exceptiões. 1. tpales sũt illę q̃ nõ semp ꝯpetũt, & euitari pñt, vt ĩ pdicta. l. exceptiones. §. tpales. & talis ẽ hęc: q̃a expirauit anno elapso. j. e. c. plerũq;. & j. de offi. ordi. c. pastoralis. ĩ fi. arg. Pręterea ista mõ nõ hñt locũ, sed q̃ primo suas lras psẽtat iudici, & pcedit ĩtra annũ, ille obtinet. j. de ap. vt debit⁹. De hoc notatũ est s. e. c. 1. ĩ fi. & ĩ c. cęterũ. qualr̃ hoc ĩtelligẽdũ sit.

4 Adde de materia exceptionum & quæ in illis considerentur. tex. in l. qm̃. Alex. l. quia uis innobitari. C. de adul. & l. 1. §. Labeo. ff. de flum.

l ¶ *Si autem.*]Repete, eis vti postposuerit: quia delegati, &c.

m ¶ *Nequiuerit.*]Et ita est hic arg. ꝙ si per me nõ stat, mihi non est imputãdũ. 2. q. 6. anteriorum. §. ad hæc. in auth. vt sponsa. lar. §. hæc quoq;. vnde sumptus fuit §. hic. & ff. ex quibus cau. maio. l. sed & si. 2. respon. Qualiter intelligatur hic ista impotẽtia, dicitur s. eo. c. 1.

AD *hæc.*]Diuiditur: quia in prima parte ponitur excessus, in secunda prouisio: ibi, *Nos igitur.* Abb. Sicu.

CASVS. Quidam impetrabant litteras à sede Apostolica, p quas

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

omnia negotia ipsorũ committebantur arbitrio vnius iudicis, vel plurium quos sibi eligere volebãt, vt si aliquos conuenire volebãt, traherent illos ad iudices sibi proprios, & parti aduersæ suspectos, non requirentes iudicium sui ordinarij. Papa volẽs huic morbo celeri obuiare remedio, mandat dicto ep̃o, vt si tales litteras inuenerit in prouincia sua, decernat illas vires aliquas non habere. Alij ponunt casum & dicũt quòd iudices certi dati erant. & quia oĩa negotia illa impetrantiũ cõmittebantur per litteras illas, non valebant. Hic nota secũdum primum casum ꝙ iudex certus debet esse, & ꝙ omnia negotia alicui[a] vni delegato committi non debẽt: quia ꝑ hoc tollitur iurisdictio ordinarij: quod esse non debet.

¶ *Glo. seq. no. generalitatem reprobari: alleg. 8. iura, in contrarium alleg. duo, & soluit.*

a ¶ *Omnia negotia.*] Nimia generalitas hic reprobatur. j. de do. & cõtu. c. ex litteris. & j. de appel. c. 2. & c. significãtibus. & j. eod. c. sedes. & j. eod. titu. in decre. Inno. iiij. c. cum in multis. lib. 6. & ff. de iur. fis. ita fidei. in fi. per gl. sup verb. rerũ. & ff. de ede. l. 1. §. edere. & ff. de interrog. act. l. de ætate. §. nihil. Arg. ꝯ ff. de rei vendi. l. quæ de tota. §. incerta. & ff. cõi diui. l. & si non omnes. §. si incertũ. Prima pars vera est. & vltima in specialibus casib. loquit.

Generalitas nimia, reprobatur.

† Cap. 5. eo. tit. in 2. cõpilatiõe.

quosdam in prouinciæ tuæ partibus tales (vt asserunt) de cancellaria nostra litteras recepisse, per quas eorũ omnia negotia[a] vnius iudicis, vel plurium (quos sibi elegerint[b]) arbitrio committũtur: sicque fit, vt si aliquẽ pulsare voluerint, examen ordinarij iudicis non requirant, sed ad vnum iudicẽ, vel plures delegatos sibi propitios, & parti aduersæ suspectos[c], super examinanda quæstione recurrant: & infra. ¶ Nos igitur huic morbo celeri[d] volentes obuiare remedio, mandamus quatenus si litteras tales in prouincia tua inueneris, eas carere viribus nostra auctoritate decernas.

¶ Idem.

¶ *Falsa latinitas vitiat rescriptum Papæ. h. d. Ioan. And. concor. Abb.*

CAP. XI.

AD† audientiam nostrã (te significãte) peruenit, quod H. de sancto Stephano super absolutione sua, litteras tibi (vt prima facie videbatur) Apostolicas præsentauit. ¶ Quib[9] (quoniam manifestũ[e] continent in constructione peccatum) fidem te nolumus adhibere.†

¶ *Glo. seq. ponit lecturam Vin. & Tan. So. Lau. & Da.*

b ¶ *Elegerint.*] Tan. & Vin. sic exponũt hoc verbũ, elegerint, i. elegerunt, in curia existẽtes, vt sit p̃teriti t̃pis coniunctiui modi. Quidam t̃n voluerunt dicere ꝙ litteræ istæ ad incertos iudices dirigebantur, quos impetrator duceret exprimẽdos, dicentes hic generalẽ cõmissionẽ causarũ posse fieri, dummodo iudices certi essent. j. eo. sedes. & c. pastoralis. sed quia erant incerti hic, litteræ nõ valebãt. Sed dic ꝙ iudices electi erãt certi, & commissio generalis erat omnium negotiorum, 1 quod esse non debet: quia ꝑ eam absorberet iurisdictio ordinarij, qđ fieri non debet. arg. 11. q. 1. ꝑuenit. & 9. q. 3. nunc vero. C. de pre. impe. off. l. 2. & 3. j. de offi. leg. c. 1. & j. de ma. & obe. c. ꝑ tuas. Sicut generalis appellatio non admittitur. j. de appel. c. 2. sed sup̃ grauamine probabili & expresso est appellandũ. j. de app. c. vt debitus. & c. cum causam. quare litteræ tales non valebant. Lau. dixit, & melius, cui consentio, ꝙ hic iudices erãt incerti, quos vellet eligere impetrator, quod esse non debet: sicut ꝓcurator incertus esse non debet. ff. de ꝓcu. l. 2. Nec tutor incertus dari debet. ff. de testa. tut. l. tutor incertus. & Insti. de leg. §. tutor. Et arbiter similiter incertus esse non debet. j. de arb. c. innotuit. Et cõmissio generalis fuit oĩum negotiorum, quod est ꝯ cõsuetudinẽ Romanæ curiæ (cuius stylus debet attendi. j. de cri. fal. q̃ graui.) ꝙ oẽs causæ vni cõmittantur. nisi sub illa forma quæ tradit j. eo. c. pastoralis. & illa generalitas restringit vt tradit j. eod. sedes. & in c. cũ in multis. quæ est decr. Inn. iiij. eo. tit. [lib. 6.] t̃n vniuersitas causarũ bene cõmittit. ff. de iudi. l. cũ p̃tor. & ff. quis & à quo appel. l. 1. §. 1. Et illa fuit potior causa quare litteræ non valebant: quia iudices erant incerti (quod littera vr̃ innuere ꝙ ille eligeret quos vellet) q̃ quia commissio generalis erat oĩum negotiorum. Et sic intellexit Lau. & Dama. sicut ex ipsa littera bene colligitur. B. Satis t̃n credo ꝙ si Papa ex certa scientia tales litteras concederet, valerẽt: cũ habeat plenitudinẽ potestatis saluo iure recusationis. j. de offi. dele. c. suspicionis.

1 Præsentium & futurorum, & propter hoc non valuit secundum Host. infra cap. vlti. sup omnibus enim præsentibus impetrare hoc est commẽdabile. infra c. dispẽdia. lib. 6. Ioan. And.

c ¶ *Suspectos.*] Vnde possent recusari. De recusatione habes j. de appel. c. cum speciali. & j. de offi. deleg. c. suspicionis.

d ¶ *Celeri.*] 8. dist. mala consuetudo. & resecandæ sunt putridæ carnes. 24. q. 3. resecandæ. Vnde versus:

Principijs obsta, sero medicina paratur,
Cum mala per longas inualuere moras. Bernar.

AD *audientiam.*] Diuiditur: quia primo ponitur dubitatio: Secundo solutio: ibi, *Quibus.* Abb. Siculus.

CASVS. Quidã erat excõicatus forte ab ordinario. Iste accessit ad curiã dñi Papæ, & obtinuit litteras sup̃ sua absolutione. ordinarius cui litteræ præsentatæ fuerunt, inuenit in eis peccatum in constructione. Dubitauit ordinarius vtrum fides istis litteris esset adhibenda. consuluit Papam super hoc, & Papa respondet ꝙ talibus litteris fidem adhibere non debet. Debemus hic vnum intelligere ꝙ in litteris domini Papæ non debet esse vitium latinitatis.

¶ *Glo. seq. dat simile. signat ꝯtriũ, & dupliciter soluit, solutioni allegat ꝯriam.*

e ¶ *Manifestum.*] Sic patet quòd vitium latinitatis vitiat rescriptũ. sic etiam si Papa loquatur vni in plurali, aut si patriarchas vel ep̃os filios appellauerit, tales litteræ falsæ sunt. j. de fal. c. q̃ graui. Arg. ꝯ ꝙ ꝑp mala latinitatẽ non vitientur rescripta. ff. de statu homi. l. imperator Tit[9]. ibi enim dr̃ ꝙ ꝑp malã latinitatẽ non vitiant. & ff. de manu. testa. qui habebat. C. de leg. l. in legatis. & j. de fi. instr. c. ex parte. Solu. vitiũ scribentis in testamentis & instrumentis non nocet: cum aliàs de veritate, seu voluntate testatoris constet. C. de testa. l. errore. & l. ambiguitates. Et idẽ esset de volũtate Papæ dicendũ si constaret de hoc. Sed verius vr̃ aliud esse in testamentis, & aliud in litteris Papæ. Testamentum enim cõmittitur tabellionibus, cuius scripturã siue latinũ nullus corrigit, vnde falsa latinitas non vitiat testamẽtum, dũmodo constet ꝑ ipsum de intẽtione testantis, vt dicũt p̃dictæ leges, & ꝑp fauorem testamẽtorum: quia nihil est quod magis debeatur hominibus, &c. C. de sacros. eccl. l. 1. Rescriptum vero dñi Papæ ꝑ multas manus transit, & magna maturitate decoquitur. 35. q. 9. Apostolicę. in gl. 1. j. eo. cum adeo. in prin. & in 1. gl. & ita nullum vitium continere debet. s. e. c. ad hæc. vnde ꝯ illam p̃sumptionem non est admittenda probatio. arg. ꝯ. ff. de offi. p̃si. l. illicitas. §. veritas. Lau. notauit quòd instrumenta vel priuilegia ꝑp saltum latinũ non vitiant. arg. de conse. dist. 4. c. si nõ sanctificat. 2. & c. retulerunt. & ff. de manu. testa. q habebat. De instrumẽtis tabellionũ satis crederem illud. de priuilegijs Romanæ curiæ non est verum. Ber.

† Quot & quibus modis rescripta vitiẽtur tradunt doctores in. l. 2. C. de diuer. rescrip.

¶ Clemens tertius.

¶ *Contra secundum rescriptum non potest opponi de taciturnitate primi impetrati per appellantem de sua appellatione non habita mentione. h. d. Ioan. And. concor. Abb. Siculus.*

CAP. XII.

ij EX† parte S. ꝑsonę ecclesię de Tarẽto nobis innotuit, quòd cum capella de Emptoñ. ad prædictam ecclesiam de iure pertineat, O. diaconus (qui iam dictam capellam detinet) capellanũ ipsius ecclesię nomine ipsius S. in ea ministrantẽ post appellationẽ[f] a se[g] factã amouit. § Quam cum esset S. prosecu-

† Cap. 8. eod. tit. in 2. cõpilatione

EX *parte.*] In prima narrat factam definitionem, appellationem, & spoliationem. In secunda vnius partis prosecutionem & alterius negligentiam: ibi, *Quam cum esset.* In tertia finalem determinationem: ibi, *Ideoque.* Abb. Siculus.

CASVS. Capella de Emptoñ. subest ecclesiæ matrici de Tarento. Quidam O. diaconus cœpit cõuenire capellanũ ipsius capellæ ministrantẽ in ea, noĩe S. rectoris matricis ecclesiæ. Ipse O. appellauit ad sedẽ Apost. & post appellationẽ à se factã ab ipsa capella expulit capellanũ. rector matricis ecclesiæ est prosecutus illã appellationẽ quã ille O. fecerat, sed ille O. suã appellationẽ prosequi nõ curauit, & cum ille O. fuisset ad iudiciũ euocatus, obiecit se habere priores litteras, de quibus in posterioribus mẽtio nõ fiebat, quas suppressit vsq; ad tertiã citationẽ, & dolo vel negligentia eis vti postposuit, quod ex diuturnitate temporis apparebat, ex eo ꝙ biennium à t̃pe impetrationis erat elapsum, & de appellatione ipsius in suis litteris mentio non fiebat. Consultus Papa super hoc, mandat quatenus si ita esse constiterit, quicquid factum est post appellationem ipsius O. debeat in statum pristinum reuocari, & illam capellaniam restituere matrici ecclesiæ, eundẽ O. in expensis condemnãdo, si constiterit ipsum O. appellationẽ suam ꝓsecutum non fuisse. Not. ꝙ maior ecclesia siue matrix potest defendere & agere pro capellis suis. Not. ꝙ sic aliquis debet deferre suę appellationi, sicut sui aduersarij. Item ex diuturnitate t̃pis vel negligentia ꝓbat dolus. Itẽ q litteras impetrat sup̃ eo sup̃ quo appellauit, de appellatione sua debet facere mentionẽ. Item quicquid fit post appellationẽ suam vel alterius, debet in statum pristinum reuocari. Item qui non prosequitur appellationem, debet condemnari in expensis alteri parti.

a Sed ille tertius habens ius ꝑsonam[...] agitur, & verba ... sunt ... non restringuntur sub regula Romani ... iudicium ... dixit.

f ¶ *Post appellationẽ.*] Nõ dr̃ hic sup̃ quo fuerit appellatũ. forte posset dici ꝙ s̃nia lata fuit ꝯ O. diaconum, à qua ipse appellauit, vel super alio articulo: vel forte citra aliquam sententiam, sicut olim fiebat.

g ¶ *A se.*] i. O. & ita non detulit suę propriæ appellationi, quod esse non debuit, cum & appellationi aduersarij deferre debuisset. j. de app. c. an sit. & c. constitutus. & j. de elect. c. bonæ. Appellauerat forte ab ordinario corã quo trahebat capellanũ, & super personã matricis ecclesiæ. Raro inuenies alibi (vt credo) ꝙ aliquis non detulit suæ

Ad audientiam gl. 1. c. 19. p. 3

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

suæ propriæ appellationi, vnde iudex poterat procedere in causa: quia vr̃ appellationi renunciasse: quia pendente appellatione nihil est innouandum. ff. nil inno. appel. pen. l. vnica. & j. de app. c. an sit.
a ¶ *Prosecutus.*]Litteras impetrãdo super restitutione ecclesiæ, qua fuerat spoliatus post appellationẽ à spoliatore factã, vt in causa procederetur non obstante appellatione frustratoria: quod ex eo apparet quia dictus O. eã ꝓseq non curauit noĩe Ecclesiæ de Tarẽto: quia erat matrix ecclesia.
b ¶ *Litteras.*] Forte significauit Papæ, ꝙ rector matricis ecclesiæ iniuriabaẽ ei super illa capella, & sic obtinuit litteras in forma cõi, nulla mentione habita de appellatione; quæ ẽt litteræ non impedirent restitutionẽ. j. de resti. spo. c. ex conquestione. cum suis similibus.
c ¶ *Nulla mẽtio.*]Et ideo non valebant. j. de app. c. sæpe. in fi. argu. ꝙ qui appellat, debet facere mentionẽ de sua appellatione, & aduersarius eodem modo qui appellationem prosequitur, vt hic dicitur, & j. de confir. vtili vel inuti. c. bonæ. in gl. mentio.

¶ ecclesiam

d ¶ *Negligentia vti.*]Sic s. eod. c. si aũt. & j. eod. c. plerumque.
¶ *Gl. seq. obijcit, & soluit.*
e ¶ *Cum biennium.*]Qui enim non ꝓsequitur appellationẽ intra annũ,

tus [a], & ad iudices litteras impetrasset, ipse O. appellationẽ suã prosequi non curauit. Cumque auctoritate prædictorũ iudicũ in ius esset vocatus: dixit se litteras [b] priores habere, de quibus nulla mentio [c] in posterioribus habebatur: quas vsq; ad tertiã citationẽ suppressit: eisque dolo vel negligentia vti [d] postposuit, quod ex diuturnitate tẽporis videbatur, in quibus nulla mentio de appellatione ab ipso facta fiebat, cum biennium [e] a tempore appellationis iam fuisset elapsum. ¶ Ideoque mandamus quatenus si ita esse constiterit (reuocatis in statum pristinum omnibus quæ [f] post appellationem ipsius O. inueneritis attentata) præscriptam capellam † matrici ecclesiæ restituere procureris, prædictum O. (si eum appellationem suã non fuisse prosecutum constiterit) memorato S. in expensis [g] necessariis condemnantes.

¶ Cælestinus tertius.

¶ *Rescriptum quo scribitur pluribus cũ clausula: quòd si non omnes, &c. intelligitur tã de impotentia facti, quã iuris.*

1 Adde ꝙ varia ꝑa in appellatione statuunt de quibus in glo. in verbo tu e. in c. ꝓsonas. de app. el. & in l. 1. & ibi Barto. ff. de libel. dimis. & in l. 6. p Bald. C. de tẽp. appella non.

aut ex iusta causa intra biennium, 1 fingitur non appellasse: & rata manet sñia. j. de appel. c. cum sit Romana. & ideo iste O. audiri non debuit ꝓtextu suæ appel. Sed vr̃ ꝙ rector iste rõne consimili audiri non debuit ad prosecutionẽ appel. cum actor & reus circa appellationem eodẽ iure vtantur. j. de mutuis pe. c. vlti. & hic dr̃ ꝯrium, s. ꝙ ille ꝯ quem appellatum est, auditur post bienniũ, & non ille qui appellauit. Qualiter ergo hoc intelligitur? Dicas ꝙ iste rector auditus fuit non rõne appellationis, sed potius rõne spoliationis sup qua litteras impetrauit, non obstante appellatione, vt not. s. in verb. prosecutus. interdicta enim ꝑpetua sunt quantum ad rei persecutionẽ, non quantũ ad pœnam. ff. de vi & vi. ar. l. 1. in prin. & si de appellatione nihil dixerit, nihilominus audietur petens restitutionẽ ecclesiæ. & multo fortius: quia post appellationẽ spoliauit aduersarium qui debuit deferre suæ appellationi. Preterea fauore appellantis daẽ annus aut biennium ad ꝓsequendã appellationem, & non fauore appellati, vnde appellans statim potest prosequi appellationẽ si terminus ei ꝑfixus † est, sed appellatus nõ statim. j. de appel. c. oblatę.

† In aliquot antiquis hic habeẽ dictio, non, in aliis deest.

f ¶ *Post appellationem.*] Et ita quicquid post appellationẽ à se vel ab aduersario suo factũ fuerit, debet irritari. j. de offi. deleg. c. sup questionũ. in fi. & j. de ap. bonę. cũ suis cõcor. & ĩ hoc illa corrigit istã.
¶ *Glossa sequens obijcit & soluit.*

Qualis pœna non prosequẽtis appellationẽ.

g ¶ *In expensis.* [Qui appellationẽ suã non ꝓsequitur altero ꝓsequẽte, condẽnari debet in expensis, vt hic & j. de appel. c. Nicolao. & c. reprehẽsibilis. vel qui ꝓsequitur ipsam ante tẽpus statutũ. j. de app. c. sæpe. Sed non vr̃ ꝙ iste O. debuerit in expensis condemnari, cum appellatus appellationẽ nõ fuerit ꝓsecutus intra bienniũ: cum hoc idem ius seruandum sit appellanti & appellato: vt dr̃ in notula; qui enim. & non oportebat ipsum ꝓsequi appellationẽ: quia ipso iure rata manet sñia lata ꝯ ipsum O. siqua lata fuerit. Potest dici ꝙ ideo condemnatur: quia ꝓtextu appellationis iudex non processit; & ille O. post appellationẽ expoliauit capellanum, & sic intererat rectoris vt O. condemnaretur sibi in expensis etiam post biẽnium, propter dolum & malitiam ipsius O.

ADDITIO. Itẽ non vr̃ ꝙ debuerit condẽnari: quia licuit ei renũciare appellationi verbo & facto. Dic ꝙ hoc fuit, qa appellãs cõsenserat appellationi. vel dic ꝙ renũciare potuit in sui odiũ, nõ ĩ sui fauorẽ. Nã & verbo renũciare nõ poterat, re nõ ĩtegra in ꝑiudiciũ appellati. de hoc j. de app. c. cũ cessante. sm̃ Inno. & Compost. Io. An.

S*Ciscitatus,*]Primo ponitur ꝯsultatio. scd̃o responsio: ibi, *Nos vero.* tertio quædã determinatio: ibi, *Dummodo.* quarto tacitæ quæstionis solutio: ibi, *Nec enim.* Abb. Siculus.

CASUS. Aliqñ Papa cõmittit cãm duob' vel trib' iudicibus, cũ illa clausula; ꝙ si ambo vel tres in causa ꝓcedere nõ possunt, alter eorũ in cã ꝓcedat: Si oẽs interesse nequerint, duo eorũ ĩ cã ꝓcedãt. Quęrebat de qua impotẽtia intelligebat. Rñdet Papa ꝙ illa impotentia ĩtelligiẽ tã de iure q̃ de facto. De iure, si aliqs illorũ sit seru', vel infamis, vel alio consimili ĩpedimẽto detẽt', puta si esset excõicat', vel remotus, vel suspect'. De facto, vt si aliqs eorum mortu' fuerit, aut ineuitabili ĩpedimento detentus: & tunc debet cãm suis cõiudicib' significare, vt in negotio sibi cõmisso ꝓcedãt. Sed si aliqs illorũ solũmodo noluerit interesse, ꝑp hoc non excusaẽ quo minus debeat cũ aliis ĩteresse: nisi rescripto diceret: si oẽs simul ĩ cã ꝓcedere nõ poteritis, aut nolueritis ĩteresse. Not. hic ꝙ seruus & infamis non possunt esse iudices: ĩfamis tñ põt esse arbiter. Item not. ꝙ iudices nõ posũt ꝓcedere sine ꝯiudice suo, si ille se nõ excusaẽ. Item verbũ, impossibilitatis, non continet verbum voluntatis.

CAP. XIII.

† Cap. 9. eo. tit. in 2. compilat.

SCiscitatus † es à nobis petitorio [h] destinato, de qua impotentia [i] illud intelligatur (quod in litteris nostris sæpe consueuit apponi) vt si duo vel tres, quibus litteræ diriguntur, ipsis exequẽdis simul interesse nequiuerint [k], † vnus aut plures, quibus scribitur, nihilominus exequantur. ¶ Nos vero ita sentimus, ꝙ tam de iure quàm de facto, illa impotentia censeatur. de iure, si aliquem illorum seruum [l] vel infamem [m], aut alio legitimo impedimento [n] detentum esse constiterit. de facto, si cõstiterit eum casu mortis occumbere, aut ineuitabilis necessitatis articulo impediri quo min' valeat interesse. ¶ Dũmodo is qui pro necessitate præsens esse non potest, collegis suis canonice excusationẽ suã curet (si poterit) destinare [o]: vt alii coniudices vel executores nihilominus ad consummationẽ [p] iniuncti mãdati

† Adde qd operetẽ illa clausula, ꝙ si duo. per Doct. in c. illa. de elect. Spec. in tit. de leg. §. nunc vero dicendũ. ver. 18. vbi dr̃ ꝙ supplet iuris politi... defecit.

h ¶ *Petitorio.*]i. nũcio legitime ordinato. vel dic petitorio, i. ꝓcuratore.
¶ *Glo. seq. ponit quinq; species potentiæ, & de illis ponit versus.*
i ¶ *Impotẽtia.*] Aliqs dr̃ aliqd posse quinq; modis, 2 vnde versus:

Deest hæc glossula in multis antiquis.

2 Adde textum cũ gl. in l. nepos proculus. ff. de verb. sig.

Posse quidẽ rebus dant ius, natura, potestas: Officium, meritũ, sextũ diuina volutas. De potẽtia iuris habes 22. q. 2. faciat homo. 27. q. 2. agathosa. in fi. De potentia naturæ hr̃ j. de despon. impub. c. puberes, &c. à nobis. De potestate officij habes j. de cõsan. & affi. c. 1. in fi. & 21. dist. c. 1. §. inter eos. vers. Petrũ vero. vbi dr̃ ꝙ Petrus præ oĩbus claues regni cælorũ accepit. & 21. dist. ĩferior. & j. de ma. & obe. c. cũ ĩferior. De potẽtia meriti legiẽ 3. q. 7. c. 1. §. tria. & c. 2. ĩ fi. ibi, cuius vita, &c. De potẽtia diuinæ volũtatis hr̃ de pœn. dist. 2. c. principiũ. §. charitas. Sed hæc potentia ad duo tm̃ extenditur, s. facti & iuris.
k ¶ *Interesse nequiverint.*] Quod simul interesse debeant, habes j. de offi. deleg. c. prudentiam.
l ¶ *Seruum.*]Quia talis iudex esse non potest, nisi cõi opinione pro libero se gerat & habeaẽ, quo casu tenet eius sñia, etiam si post eam latam deregatur eum tempore sententiæ fuisse seruum. 3. q. 7. c. 1. §. veruntamen. & ff. de offi. præto. l. barbarius. & C. de testa. l. 1.
m ¶ *Infamẽ.*]Si pendẽte iudicio efficiaẽ infamis vel suspect', posset repelli. j. de test. co. c. ꝓterea. & j. de offi. del. insinuãte. quia q̃ de nouo emergunt, nouo indigẽt auxilio. ff. de interro. ac. l. de ætate. §. ex cã. Itẽ si medio tpe excõicetur, sed eo absoluto resumit iurisdictionẽ j. de offi. deleg. c. prudentiã. §. sexta. Idẽ credo si restituaẽ pristinæ famę p principẽ: quia resumit iurisdictionẽ 2. q. 3. c. si quem. §. notandum. in fi. & C. de cura. fur. l. pe. secus si lata sñia deregatur iudicẽ fuisse infamẽ. 3. q. 7. c. 1. §. tria. ver. veruntñ. & ff. de offi. præt. l. barbari'. & C. de testa. l. 1. secus in excõicatione: qa sñia publice excõicati nulla est. j. de re iudi. c. ad ꝓbãdũ. & j. de excep. c. exceptionẽ.
n ¶ *Impedimento.*] Puta quia est excõicatus 3 vel illitteratus, nec habet consuetudinẽ causarũ; quia peritus debet esse iudex, nec debet q̃rere ab aliis quid eũ loqui oporteat. in authẽ. de iudi. in prin. coll. 6. & j. de ꝯsan. & affi. c. ex litteris. in fi. Tñ si illitteratus sit & habeat ꝯsuetudinẽ causarũ siue peritiã iudicãdi, põt ei cã ꝯmitti. C. de iudi. l. certi iuris. arg. C. de epi. & cle. l. parabolani. Et qdã impedimẽta ponunẽ 3. q. 7. c. 1. & 2. Itẽ si impedimentũ sit ꝑpetuum, non põt cognoscere: qd̃ potest esse multis modis, vt infirmitas, surditas, &c.

3 Facit lex ... & ibi doct. ff. de offi. ... & de re iudi. l. ad probandũ.

Qualis debeat esse iudex.

¶ *Glossa sequens quærit & remittit.*
o ¶ *Destinare.*]Per litteras, vel p certum nunciũ litteratorie destinatum. 64. dist. c. 1. & 2. & pen. & j. de offi. deleg. c. prudẽtiã. 1. tñ. ff. de rebus eorum qui sub tute. vel cura. l. magis. §. illud etiam quæri põt. & hæc est canonica destinatio. Sed nunquid ille q̃ interesse nõ põt, valet aliis delegare vices suas? De hoc dr̃ j. de offi. dele. c. corã.
p ¶ *Ad consummationem.*]vt j. eo. c. cum dilecta.
¶ *Glossa seq. reci. potest per quæstionem.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

a ¶ *Procedant.*]Quod quidẽ facere possunt, si in litteris cõmissionis sit clausula illa; ꝙ si non oẽs: alias nõ possunt ꝓcedere. arg. ĩ. de offi. deleg. c. cũ matrimonij. & est expressum. ĩ. de offic. dele. c. vno delegatorũ. & eo. ti. c. prudẽtiã. & ff. de arbi. itẽ si vnꝰ. §. pe. & l. seq.
b ¶ *Excusari.*]Immo potius debet puniri. ĩ. de offic. dele. c. prudentiã. §. adijcimus. & hoc casu alij possunt procedere, quis nõ videatur impleta conditio; ꝙ si non oẽs, &c. vt in prædicto c. prudentiam. §. adijcimus. & hoc verũ est postq̃ constiterit ꝙ non vult interesse, & in hoc illa corrigit istam.
c ¶ *Intereße.*] Hodie etiã si nõ addatur hoc; si tñ non vult, alij procedent: licet sit arguendus qui mandatũ Apostolicũ exequi cõtẽnit.

¶ Vide tex. in l. inde Neratius §. si. cũ sua gl. ff. ad legem Aquil. & l. cõfessionibus. iuncta gl. ff. de inter. actio.

procedant [a]. ¶ Nec enim ille qui tantummodo non vult interesse, hac impossibilitatis interpretatione valet aliquatenus excusari [b]: † nisi forte sic in rescripto habeatur expressum: si non omnes interfuerint, vel simul nequiuerint aut noluerint interesse [c].

¶ Innocentius tertius Elieñ. episcopo.

¶ In quæstione reuocationis rescriptorum recurritur ad arbitros, si iudices in cognitione sibi non deferant nec inuicem concordent. hoc dicit vsque ad §. quoniam.

P*Astoralis.*]Diuiditur in duas partes vsq; ad §. quoniam. Primo ponitur consultatio. Secundo responsio: ibi, *Ad quod.* Abb. Siculus.

Casus. Aliquis impetrauit litteras ꝯ aduersarium suum sup aliqua causa ad aliquos iudices, facta citatione vel saltem ꝑsentatione, altera pars postmodum obtinuit eandem causam aliis iudicibus delegari: & in scđis litteris fiebat mentio de primis, opponebatur ꝙ ꝑ falsi suggestionẽ, & veri suppressionem erant impetratæ. Dubitabatur vtrũ primæ litteræ per scđas sint reuocatæ, & quæritur vtrum priores iudices an posteriores debeant cognoscere de hac reuocatione? Rñ. ꝙ si priores iudices nolunt deferre posterioribus, vel posteriores prioribus, tunc oẽs simul cognoscant: & si forte oẽs simul nequiuerint in vnam concordare sñiam, q̃uis plures sint iudices in vna cõmissione q̃ in alia: huiusmodi dubitatio per arbitros cõiter electos determinetur. Scđo formatur talis quæstio, Qñcunq; impetrantur litteræ sub hac forma: Conqueritur Titius de Petro, & quibusdã aliis super decimis & rebus aliis. quæritur vtrũ iudex ex tali delegatione habeat iurisdictionẽ sup personis, vel rebus non comprehensis ꝑ clausulã illam; quibusdã aliis, & rebus aliis, anteq̃ personæ vel res in iudicio sint expressæ. Anteq̃ soluat illã q̃onem, subijcit aliã quæ oritur ex scđa, quæ talis est: aliquis de ꝑsonis illis quæ poterant conueniri ꝑ clausulam illã; quibusdam aliis, & rebus aliis, expresso proprio noĩe impetrauit litteras ꝯ primũ impetrantẽ litteras generales, designando aliquã rem certã, quę includebatur ꝑ illã clausulã; & rebus aliis, nullã mentionẽ de priori cõmissione faciẽs. quæritur vtrum scđæ litteræ valeant, cũ de primis nullã fecerit mẽtionem, nec ꝑsona aut res fuerint adhuc in iudicio expressæ? Rñdet Papa ad ista duo: & primo ad scđam, dicens ꝙ cũ speciale mandatum deroget generali, iurisdictio attributa ꝑ litteras generales, per speciales litteras quantũ ad ea quæ in scđis litteris specialiter sunt expressa, penitus eneruat, licet de prioribꝰ nõ faciãt mẽtionẽ. Vnde quantũ ad hãc cãm specialiter cõmissam, superflua relinquit prima q̃stio: quia non habet potestatẽ. Postea rñdet primę q̃stioni, dicẽs ꝙ iudex bene habet iurisdictionẽ sup ꝑsonis vel rebꝰ exprimẽdis, sed illã exercere non põt anteq̃ ꝑsonæ vel res fuerint expressæ. Not. ꝙ qñ dubitat de iurisdictione cuius sit, oẽs debẽt cognoscere an sua intersit. Itẽ vbi est par iurisdictio, maior numerus nõ ꝓfert. Itẽ not. ꝙ speciale mãdatũ derogat generali. Not. ꝙ iudex habet iurisdictionẽ, sed illã exercere non potest ante expressionẽ rerum vel ꝑsonarum.

¶ Glo. seq. obijcit, & respon. iterum dupliciter obijcit. ponit tres solutiones, quas probat. demum sol. & solutioni opponit, vlti. dat finalem solu. Finis recitatur per quæstionem.

d ¶ *Ambigitur.*] Sed q̃ro qualiter possit dubitari de reuocatione litterarũ, aut secundæ faciunt mentionẽ de primis: & tunc valẽt scđæ aut non faciunt: & tunc valẽt primæ. s. eo. c. cæterũ? Rñ. neutra pars disiunctæ ꝑpetua est. prima tollitur per decre. ĩ. de sent. & re iudi. c. inter. & de do. & contu. c. ex litteris. & de confir. vti. c. bonæ. & de app. c. sæpe. & c. oblatæ. scđa tollitur ꝑ decr. ĩ. eo. c. plerumq;. In iudiciis nondum cœptis non habet locũ ista distinctio: illæ enim solæ valent quæ primo iudici ꝑsentantur citatione facta ꝑ ipsas. ĩ. de fo. compe. c. ꝓposuisti. ĩ. de app. c. vt debitus. & ĩ. eod. c. caplm sanctæ crucis. Itẽ qualiter primi iudices possunt deferre scđis, vel secundi primis cum vel primi tm vel secundi tm sint iudices, & ita aut primi aut scđi nullam habẽt iurisdictionẽ. s. de offi. deleg. c. ex litteris. in fi. & s. eo. tit. c. cæterũ. Itẽ qualiter possunt primi vel scđi citare partes, cũ vtriq; dubitẽt & nesciant an sint iudices, immo rõne dubitationis neutri debent esse iudices sicut qñ dubitatur de tutela duorũ, neuter est tutor. ff. de testa. tut. l. duo sunt Titij. Propter hoc glossauerunt hic quidã ꝙ de facto potest dubitari, non de iure, vt si forte scđæ litteræ non exhibeant. ĩ. de offi. deleg. c. ex litteris. vel q̃a dubitat an sit annus elapsus ab impetratione litterarũ priorũ. ĩ. eo. c. plerumq;. sed hæc solutio non valet: quia ad q̃stionẽ facti non daret Papa rñsionẽ iuris. [1] ff. de statu homi. l. idem erit. Alij dicunt etiam, ꝙ potest esse dubitatio iuris, si data sit eadẽ in vtrisq; litteris. Illa decre. vt debitꝰ. hoc determinat: vt ĩ. de fo. cõpe. c. pen. & vlt. & ĩ. eod. c. caplm sanctæ crucis. Sed certe ſm dictũ illorum neutræ reuocant alias, cum neutræ sint priores aliis; immo ſm hoc neutri cognoscunt de tota causa: nã ambæ litteræ dñr scđæ vel primæ. ff. de bono. pos. ſm tab. l. 1. §. si q̃s in duob. Tertij dicũt ꝙ sic dubitari potest de reuocatione, vt si secundæ faciant mentionẽ priorũ, sed non expressam. ĩ. de do. & cõtu. c. ex litteris. & hoc est verũ vt patet ex illa decr. ex litteris. ĩ. de do. & contu. Dici põt hanc fuisse rõnẽ huius decretalis cũ diuersæ sint litteræ impetratæ, iudices citant partes, & cũ pars aduersa coram eis exhibet scđas litteras, ipsi volũt cognoscere de reuocatione litterarũ: scđm hoc qđ contingit. ĩ. de re iudica. c. inter monasteriũ. in parte decisa ab integra. Item si secũdi iudices citent partes, & cũ exhibentur corã eis primæ litteræ, ipsi volunt cognoscere an primæ sint reuocatæ: sed quia pro eodẽ negotio partes non sunt trahendæ ad diuersos iudices. ĩ. eod. c. ex tenore. & ĩ. eo. c. vlti. statuitur hic vt iudices conueniant ad hoc faciendũ, vel vna pars deferat alij: quia & primi de hoc cognoscere possunt, cum corã eis obijciat talis exceptio, etiã & secũdi. Et expone qñ de reuocatione ambigitur. i. qñ in dubium deducitur de reuocatione litterarum. Sed huic solutioni obstare vr̃ ĩ. eo. c. cum contingat. ibi enim non conueniunt ad cognoscendum, sed executor videt vtrasq; litteras. Vnde potes adhuc meliꝰ dicere, ꝙ bene potest iudex dubitare de reuocatione litterarum, licet secundæ expressam faciãt mentionẽ priorum. s. qñ obijcitur secundas litteras impetratas esse per falsi suggestionẽ, vel veri suppressionem: [2] vt s. eo. c. cæterum. & melius ĩ. de offi. deleg. c. coram. & ĩ. de re iudi. c. inter monasterium. in integra. & hoc idem dixit Io. ĩ. eo. super illa decre. cum cõtingat. & certe iste est verior intellectus. Sed hæc dubitatio de reuocatione litterarũ nõ habet locũ in litteris appellationis & principalis causę: q̃a iudices appellationis de hoc cognoscere debẽt. ĩ. eo. c. dilectus filius. Io. Sed hæc dubitatio locum hodie non habet re integra. ĩ. de appella. c. vt debitus. Additio. Dum gl. dicit, re integra, melius videret dicere, re nõ integra: sed quicquid habeat gl. hoc intẽdit, ꝙ si apparet quis delegatus, & primo citauit: ille erit iudex siue sit primus, siue scđs. Io. An.

[1] Hæc glo. hoc vult dicere, Papam super facto incerto, nõ posse certũ dare responsũ. c. de muliere. infra de sponsal. l. vt responsũ C. de tra sactio.

¶ Cap. 3. e. tit. in 3. cõpilatione.

¶ Vide tex. in l. si quis ex aliena. ff. de iudi.

[2] Idem si contenditur, per id quod notatur infra eod. c. ex tenore in fine primæ gl. Ioan. And.

CAP. XIIII.

PAstoralis † officij: & infra. ¶ Præterea, quæsiuisti (quando de reuocatione litterarum ambigitur [d]) vtrũ iudices priores, an posteriores cognoscere debeant: & vtrum per secundas sint primæ litteræ reuocatæ. ¶ Ad quod tibi respondemus, quòd nisi posteriores prioribus, vel econuerso duxerint deferendum [e], simul vtrique cognoscant: † & si forte nequiuerint simul in vnam sententiam concordare (quamuis plures [f] sint ex vna parte quàm ex

¶ Glo. seq. recitetur per q. an in dilatione sit necessarius consensus partium.

e ¶ *Deferendum.*]De consensu partiũ ĩ. de offi. deleg. sup quæstionũ. §. intentionis. & §. nos aũt. cum coram vtrisq; posset proponi exceptio, vt dictum est in prima notula, & etiam sine consensu partium possent si vellent, sed honestum est ꝙ de consensu partium fiat.

¶ Glo. seq. ponit pro concor. octo casus quibus non statur maiori parti. alleg. contraria, & soluit.

f ¶ *Plures.*] Hic non statur iudicio maioris partis. ĩ. de iure patr. c. q̃m. simile est in causa epi. 6. q. 4. c. 1. ĩ. de re iudi. c. nõ potest. & in iudicibus delegatis à principe: vt vr̃ C. de appellat. in offerẽdis. ibi, ita tñ si dissentirent. & C. qui bo. ce. pos. l. vlti. & in re cõi. ff. cõi diui. l. sabinus. & ĩ. de reg. iur. c. in re cõi. lib. 6. & in liberali causa C. de cõiser. manu. l. 1. §. 1. & Insti. de re. diui. §. religiosorũ. q̃a ibi fit quod religio vel natura rei requirit, & dum quis plus iuris habet in re: vt C. de dona. l. sancimus. §. ne autẽ. Sed ꝯ. 65. distin. c. 1. 2. & 3. vbi de hoc. ff. de re iudi. l. duo ex tribus. Sol. verum est generaliter quòd iudicio maioris partis standum est: sed quædam specialia hic signata sunt, vbi hæc regula non obtinet. Sed in casu isto non statur iudicio maioris partis: quia forte in primis litteris sunt duo iudices, in secundis tres vel plures. vnde cum illi tres æqualem habẽt iurisdictionem cũ illis duobus, quia isti tres loco vnius sunt, & illi duo similiter loco vnius. s. dñi Papæ, nõ ꝓualet sñia illorum trium: quia nõ cẽsent plures. Licet secus sit in creditoribꝰ, qñ si par debitũ sit hincinde, statur tñ maiori numero creditorũ: vt C. qui bo. ce. pos. l. vlt. Item alia ratione: quia si isti tres iudices iudicarent pro se, suspecti [3] essent. quia viderentur ingerere operas suas. ff. de procu. quæ omnia. §. 1. si aũt iudicarẽt ꝯ se, viderentur à se abdicare iurisdictionẽ, & velle à se remouere, qđ esse nõ debet. ĩ. de offi. deleg. c. pastoralis. in prin. & ita debet iri ad arbitros. sed si in primis & secundis essent æquales iudices numero, satis posset dici ꝙ stabitur iudicio maio-

Cum de reuocatione litterarũ dubitatur, qua inter cognoscendũ quæ sint reuocatæ.

[3] Tollitur suspectio: quia hoc fit iuris auctoritate. 23. quæstio. 5. si nõ licet. ver sic. quasdã secundum Hostien. Ioan. And.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cio maioris partis: quia maior videtur modo iurisdictio & potestas ab vna parte quàm ab alia.

¶ *Glossa sequens quærit, & soluit.*

a ¶ *Sopiatur.*] Quid si arbitri adiudicent iurisdictionē eis qui non habēt? nihilominus sentētia illorū iudicū tenebit, quia cum arbitri sententiauerint ℈ ius sententiam, tenet eorū sua, nisi fuerit appellatū: 1 vt 2. q. 6. c. ei qui §. deli nitiua. & hæc est ratio: quia per vtrasq; litteras data fuit iurisdictio.

¶ *Quòd autem.*] In hoc §. 1. ponitur consultatio: & ratio: ibi, *Nos igitur*, & ibi rndet primo secundę quæstioni, ex cuius solutione infert ad decisionem primę: quia si penitus enertuat iurisdictio priorū: ergo habebant iurisdictionem. Abb. Siculus.

b ¶ *Persona vel res.*] Qui rem petit, debet rē certam petere. De hac materia dicemus ℈. de libel. ob. c. pe. vbi competentius ponitur.

c ¶ *Speciales litteræ.*] Impetrat æ ab aliquo illorum, qui p clausulam generalē poterant cōuiniri ℈ primum impetrantem super eadem causa. Sed qualiter potest ille qui possidet, ℈ imperrātem impetrare super eadem re, cū interdictum possessorium intentare non possit, cū ipse possideat. ℈. de iudi. c. examinata. Prætrea possidenti non datur rei vendicatio. Instit. de act. §. 1. & C. de alienatione iudi. mu. causa fa. l. vnica? Dic q primus impetrans impetrauit, vt ageret petitorio, secundus impetrauit ne iniquitateretur sibi per possessionē illius rei quam possidet. nam & aliàs datur actio possidenti, ne iniquitetur. ff. si ser. ven. l. si quis forte. §. 1. & l. si cui. §. sed si quæratur. De hoc no. ℈. de iudi. c. examinata in gl. si ita.

d ¶ *Per speciale.*] Hic patet q ℈ vnū rescriptū est generale, & secundum speciale: licet non fiat mentio generalis in speciali, prætulet speciale: vt §. eod. c. 1. & ℈. de offi. leg. c. studuisti. & ff. de reg. iur. l. in toto. Contra §. eo. c. cū ordinē. vbi secundū speciale non derogat generali: quia non facit mentionem illius. Ratio ibi reddit ur: quia primum est priuilegium, secundum rescriptum fuit ius cōe, sed ius cōe non tollit priuilegiū, nisi mentionem faciat de illo priuilegio.

e ¶ *Enervatur.*] Facta citatione p litteras speciales anteq̄ p gnales.

f ¶ *Superflua.*] Hoc casu cum generale mandatum reuocatum est quantum ad hanc causam specialiter commissam, aliàs bona quæstio est, & eam statim soluit ibi, domus iurisdictio, &c.

g ¶ *Glo. seq. vel. q. an delegare & citare possit.* Arg. *quod non. & demum arg. in constitutum, & sol. demum obijcit quærendo, arguit & soluit.*

g ¶ *Iurisdictionem.*] Habet ergo iurisdictionē, licet non habeat exercitium. & ita vē q non possit eam alij demādare. est enim absurdum alij demandare iurisdictionē anteq̄ eam ipse nācisceatur. ff. de offi. procon. l. obseruare. §. vlt. & sic vī simile q non possit citare partes ante expressionē rerum. 5. q. 2. c. vlt. ideo enim citātur partes, & dantur tur inducię, vt quis deliberet. 3. q. 3. offeratur. sed in hoc casu nō potest deliberare. Arg. ℈. de appellatio. c. significantibus. & Instit. de ac. §. curate. & ℈. de restitu. spo. c. cum ad sedē. vbi petitur hoispitale cum oibus pertinentiis suis: & potest committere, licet non habeat exercitū: cōmittere enim q̄ habet. 2. Sed qualiter priores iudices petuantur iurisdictione, cum Papa non intendat eos priuare? Item nunquid eodem modo p mortē delegantis esset reuocata iurisdictio quantum ad non expressas personas? arg. q non. C. de duo. re. l. vlt. Est īn antmadueršēdum an reuocetur per mortem, an viua voce. ff. de procu. l. si desiūdus. & l. seq. Sed verum est q̄ reuocatur per mortem quantum ad ea quæ expressa non sunt. ℈. de offic. deleg. c. grauem. & c. licet. & ℈. eod. c. significauit. 3 Bernard.

S *Eues Apostoliæ.*] Diuiditur. Nam primo ponit constitutionis cām. Secundo submittit cōstitutionē ibi, *Nos igitur.* In qua quatuor facit. Nam primo statuit circa personas. Secundo circa multitudinē: ibi, *Sed nec.* Tertio circa res: ibi, *Nec super.* Quarto circa fraudulentam expressionem: ibi, *si quis vero.* Abb. Siculus.

CASVS. Causa committa est sub hac forma: cōqueritur Titius de Petro & quibusdā aliis sup decimis & rebus aliis. talitur impetrantes designabāt & minorā negotia, vt facilius litteras impetrarent, p clausulā generalē cōueniebāt digniores plonas, & sup maioribus negotiis. quærebat vtrū possent. Papa voles ma litiis hoim obuiare, statuit q ℈ minores & viliores plonæ in cōmissionibus solūmodo exprimuntur, maiores & digniores sub clausula generali non intelligantur includi, & sic non possunt conueniri. sed nec p talem generalitatē multitudo effrænata poterit in iudicio cōueniri. qui vero de minoribus & leuioribus negotiis tantum fecerunt mentionem, super maioribus & grauioribus nullatenus audiantur. postea dicit q ℈ aliquis personas aliquas expreſſerit in cōmissione, non vt velit eas conuenire, sed vt ad pares tranſire valeat vel minores, q̄ a fraus vel dolus ei patrocinari non debēt, tamquam mendax precator careat penitus impetratis. Debemus notare q̄ personæ expressæ in rescriptis digniores esse debēt, vel saltem æquales, quàm sint personæ in clausula generali inclusæ. idem intelligitur de rebus specialiter expressis, & generaliter exprimendis. Item per rescriptū plures causæ vnius committuntur, sed non omnes. Item non debet aliquis exprimi principaliter, nisi debeat conueniri. Item litteræ per maliuam vel mendacium obtentæ non valent.

h ¶ *Liberalem.*] Vt pote quæ non claudit gremium redeunti. C. de summa trin. l. vlt. ad fi. & C. de epis. & cle. l. si quis in hoc. & 23. q. 4. duo ista. Sed in quo est liberalis, siue gratiā facit, quia ad hoc tenetur. ℈. de so. compe. c. licet. in parte decisa. immo quasi peccatum euangelij est: sed vbi necessitas, ibi nulla liberalitas. ff. de adimen. le. l. rem legatam. Totum dici potest gratia quicquid ipse facit: quia vniuersæ viæ domini misericordia & veritas: quia vbi iustitia seruatur, ibi misericordia adhibetur. 45. dist. c. disciplina.

i ¶ *Et viliores.*] Et nō inelegāter. nā, *Ab Ioue principium musæ, Iouis omnia plena.* Virgil. in Buco. & rō à capite edenda est. ff. de eden. l. argentarius. §. edi aūt rō. qm principiū potissima pars est cuiuscunq; rei. ff. de orig. iur. l. 1. & is q maioris dignitatis est, debet præponi. 16. dist. c. placuit. §. pp eorum. & in gl. ibidem. Et vbi legalis paternitas contrahitur, primo interrogatur pater ℈ filius. ff. de adop. l. 2.

¶ *Glo. seq. quærit circa duo, & secundum dubium aperit per quatuor exemplа, primum per ſex, demum ſoluit.*

K ¶ *Maiores & dignores.*] Sed quas personas dicemus maiores & dignores? 4 Nāinuenio q̄ quilibet clericus dr habere dignitatē. 4. dist. deniq;. & 1. q. 1. reperiuntur. in fi. Q̄nq; enim mancipia dr habere dignitatē. ff. de vſufr. fed & ſi quid. §. ſufficiēter. Q̄ſq; potestates seculares dr habere dignitatem. 23. q. 5. adminiſtratores. Quandoq; enim decurionatus dr dignitas. ff. ad ad leg. Cor. de ſica. l. pen. Item nunquid illam maioritatem conſideraremus, de qua dr 40. dist. multi. in fi. vel de qua dr 24. q. 1. qui ℈ eccleſiæ. vel de qua dr dist. 2. lex eſt. vel de qua dr 2. q. 7. quærendum. & c. criminationes. vel illam de qua dicitur ff. de gradi. l. iuriſconſultus. § parentes. vel de qua dr ff. de pact. l. maiorem? Rñdeo, maiores & digniores vocat hic notabiles plonas, quæ ſub clauſula generali cōprehendi nō poſſunt. ff. de iniur. item apud Iabeonē. §. hoc edictum. & tales debent eſſe quæ citius mouerent animum principis vel ad dandū, vel ad denegandum reſcriptum. Rōne enim maioritatis præſumit contra aliquem. 30. q. 2. Lotharius. ff. q̄d metus cau. non eſt veriſimile.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Itē quia circa iudicia defertur dignitati, & pſonæ.ℨ.de offi. deleg. c.ſane. 2.& c. paſtoralis.eod.tit.c.2.lib.6.& 2.q.8. quiſquis.& 24. q.1.qui ℨ eccleſiæ pacē.& 45.diſt.cum beatus.Vſ ergo q̄per generalem clauſulā non poſſit conueniri ſacerdos vel clericus, cum ipſe ſit maior quolibet laico.6.q.1. beatus.& 96. diſt.duo ſunt. & ℨ.de ma.& obe.ſoliꝫ.ver.ſe cit Deus, &c. dūmodo maior clericus ſpecialis vocabulo non ſit deſignatus vel notatus, & hoc etiā intuebitur iudex, qui debēt dici maiores vel minores: & q̄ negotia debeant dici maiora vel minora. nō enim certa vel certior data poſſet doctrina. argu.23.q.4.duo iſta. Aliàs enim hoc nomen, aliis,bene ſcluderet maiores perſonas: nam nō mine populi continentur etiam ſenatores.pleb⁹ aūt appellatione ſine patriciis & ſenatoribus, cæteri ciues ſignificantur:vt Inſt. de iur. nat.§.plebiſcitum. nec ſemp hoc nomē, aliis, facit poſitionem. 56. diſt.Cenomanēſem.argu.ff.de conſti. pecu.l. 1.§.debitū.& illud; ſuſpenſi ſunt cum eo duo alij latrones nequā.In. Et eſt rōquia aliter p̄ceditur ℨ maiores, & aliter ℨ minores. 45.diſtin.cum beatus.& 24.q.1.qui contra eccleſiæ pacem. Similiter de hoc notatur ℨ.de iureiur.c.cum quidam.in gl. quæ incipit,ſic patet.

a ¶ *Non intelligantur.*]Eo ipſo q̄ digniores inueniuntur, intelliguntē in fraudē verſari.ff.de iur. fiſ.l.ita fidei. nam ſcūm diſtinctionē rerum,noſa ſunt diſtinguenda. 21.diſt.cleros.& C.de codicil.l.ſi idē.

b ¶ *Sed nec breuat.*]Prouidet hic Papa ne diuerſæ perſonæ litigatorū vexationibus afficiantur.argu.C.mandati per diuerſas.in prīnc.& ℨ.eo.c.nonnulli.intendit enim minuere lites.ℨ.de dol.& contu.c. ſi nem.&c.venerabilis.

¶ *Gloſ.ſequens arguit,obijcit,& ſoluit.*

c ¶ *Multitudinem.*]Arg.occaſionē iuris ad iniquū cōpendiū non trahi.C.de vſuca. pro emptore.l.vlt. arg.10.q.3.c.vlt.& ℨ.eo.c.nōnulli.Sed vſ q̄ cū generalitate non debet aliqua commiſſio impetrari.argꝫ.eo.c.ad hæc.Sed ideo non valet interdare illæ, quia certi iudices nō erant ibi dati,ſed quos ipſe poſt duceret eligendos.Sed T.aliter intelligit illud c.ad hæc.ℨ.eod.ſed concordat huic dicto Lau.vt ibi dixi, & oīa negotia illis committebant,quod erat iniquum:ſed generalitas cauſarum aliàs bene pōt cōmitu.ff.de iudi.l.cum prōter.

d ¶ *Erſrenatum.*]Inſt.de teſti.l.3.in prin.& ℨ.de teſti. c.cum cauſam, quæ. & effrenatā dicimus vltra 40.vt ibi, & ℨ.de cle.ex.mi.c.latores.Hodie vero iſta generalitas ſiue multitudo reſtricta eſt vſq; ad 4.in quadā decre.Inno.iiij. quæ incipit, cū in multis.ℨ.eo.tit.lib.6.

¶ *Gloſſ.ſeq.quærit, & ſolues, & opinionem ponit.*

e ¶ *Dolus.*] Sic ℨ.de do.& contu.c.ex litteris.30.q.1.dictū eſt.ℨ.eo.c.proxi.& qui fraudem allegat ſiue dolū, probare debet.ff.de probat.l.quoties.§.qui dolo.Sed qualiter conſtabit q̄ noluit cum perſonis expreſſis in iudicio experiri,ſed vult deſcendere ad minores vel æquales?hoc ipſo q̄ deſcendit primo ad æquales vel minores, præſumitur fraus & dolus,& ipſe poteſt excipere qui conueniūtur, niſi ſtatim vel quamcito poſſit, conueniat perſonam expreſſam,vel niſi forſitan copiam illius habere non poſſit,& hoc debet primo proteſtari:aliter credo illum repellendum. Alij dicunt contrarium.

Ex tenore.] Communis diuiſio. Secūda ibi, *Nec igitur*. Ab. Siculus.

Casvs. Quidam ſacerdos de Colloulla impetrauit litteras ad quoſdam iudices ℨ abbatem de Becco.Iudices illi citauerūt abbatem, coram quibus dictus presbyter noluit rādere.poſtmodum impetrauit alias litteras ℨ abbatem ad illos iudices, qui in ſuperſcriptione nominantur,de prioribus non habita mentione:qui cum citaſſent abbatem, abbas propoſuit cora eis q̄ per litteras illas non tenebatur rādere dicto presbytero,quia per alias litteras ad iudicīū fuerat euocatus, quæ per poſteriores non fuerant reuocatæ : iudices quæſierunt à dño Papa quid iuris;ipſe attendens quòd fraus & dolus alicui patrocinari non debēt, rādet q̄ ſacerdos carere debet cō-

intelligātur includi. ¶Sed nec licerat occaſione generalitatis huiuſmodi multitudinem effrenatam in iudicīū euocare. ¶Nec ſuper maioribus & grauioribus negotiis audiātur, qui de minoribus & leuioribus tantum faciunt mentionem. ¶Si quis vero aliquas perſonas expreſſerit,non vt velit cum eis in iudicio experiri; ſed vt ad pares tranſire valeat, vel minores (quia fraus & dolus ei patrocinari non debent)ranquam mendax precator careat penitus impetratis.

¶Idem R. cantori & R. priori de Monte Leprioſorum.

¶ *Qui contra ynum ſuper eodem ad diuerſos iudices diuerſa reſcripta impetrat, & eis vtitur : perdit commodum vtriuſque.*

CAP. XVI.

EXt tenore litterarum, quas nobis deſtinaſtis, intelleximus R.facerdotem de Colloull la ad alios iudices ſuper queſtione (quæ inter ipſum & abmodo vtrarumque litterarum, quia fraudulenter ſuper eodem negotio ad diuerſos iudices impetrauit. Nota q̄ per ſolam citationē perpetuatur reſcriptum, & q̄ eadem cauſa diuerſis iudicibus committi non debet. Item in quo quis peccauerit, in eo punietur.

¶ *Gloſſa ſequens in pluralitate reſcriptorum diſtinguit duo membra : in quorum quolibet ſubdiſtinguet, allegat alia duo, quæ inſidet iterum ſubdiſtinguendo proſequitur.*

batē de Becco vertitur) litteras apoſtolicas impetraſſe,qui cum partē citaſſent aduerſam,dictus presbyter coram eis noluit litigare:& infra. ¶Cumque vos in cauſæ cognitione ,ꝑcedere velletis,abbas coram vobis propoſuit,quod non tenebatur per di rectas ad vos litteras preſbytero reſpondere, cū per alias ab aliis iudicibus fuiſſet citatus, quæ auctoritate illarum non fuerāt reuocatæ. ¶Nos igitur attendentes fraudē preſbyteri memorati,duas commiſſiones ſuper eodem negotio ſimpetrantis,quarum altera nō faciebat mentionē de reliqua:(quia fraus & dolus alicui patrocinari non debent) decernimus, vt ipſe commodo careat vtriuſque.

¶Idem Mediolanſ.archiepiſcopo.

¶ *Non valet reſcriptum ad beneficium impetratum , & de beneficio impetrantis non faciens mentionem.*

CAP. XVII.

CVm adeo ſcripta ſedis vero eadem eſt forma & data , & ad eoſdem iudices, eædem ſunt litteræ : quia non nocet habere plures litteras ad cautelam , ſicut poteſt quis habere plura teſtamenta eiuſdem tenoris. ff. de teſtamen.l.vnum teſtamentum.& ff.de ijs,quæ in teſt. delen.l.vlt.& ff. de bon. poſſeſ.ſecundum tab.l.1.§.ſi quis in duobus.nec eſt inconueniens plures iudices habere ſuper eodem negotio, quia illud habes ℨ.de offi.leg.cum non ignoretis.Si vero ſunt diuerſæ & aduerſæ,neutræ valent.C.de fid.inſtru.l.ſcripturæ. & ℨ. de fide inſtrum. c.imputari.Si autem litteræ impetrantur à diuerſis perſonis,ſcilicet ab actore & reo:aut ad eoſdem,aut ad diuerſos. Si ad eoſdē,& concordant in data & forma; eædem ſunt litteræ, vt dictum eſt . Si data eſt eadem,& forma contraria:ſuperſedeatur vtriſque donec conſtatur ſuperior.ℨ.de offi.deleg.c.ſane. & hoc ſi vtraque pars litteras ſuas oſtendat . Si actor tacet per annum, valent litteræ rei.ℨ.eo.plerumque.Si vero impetrarentur ad diuerſos, primæ valent, niſi in ſecundis fiat mentio de primis:vt ℨ.eod.c.cæterum.Si vero non apparet quæ ſint primæ vel ſecundæ, mutuo ſe impediunt.Sed iſtæ quan do impetrantur ad diuerſos , non procedunt hodie : quia illæ ſolæ valent,quæ primo iudicibus præſentantur. ℨ.de appella. c.vt debitus. & hoc locum habet in his per quas nondum eſt proceſſum:in aliis autem per quas proceſſum eſt , vel præſentatio facta eſt,ſemper valent primæ , niſi ſecundæ expreſſam fecerint mentionem de primis,de proceſſu,& de lite conteſt.infra de re iudi.c. inter mona ſterium.& ℨ.de offi.deleg.c.coram.Quandoq; tamen valent ſecundæ,& non primæ;& primæ ſunt in pendēti quouſq: caſſetur vel ſit mentū ſententia,licet in ſecundis non fiat mētio de primis.infra de confirma.vti.vel inuti.c.bonæ.Et generaliter(ſicut credo) vbicūq; poſſunt primæ eliſi per exceptionem,valent ſecundæ, licet non faciant mentionem de primis,& non primæ:quia ſunt veritate tacita impetratæ.ℨ.eod.c. ex parte.

¶ *Glo.ſeq.obiect,& ſoluit.*

g ¶ *Caueat.* Iſmmo videtur q̄ etiā cauſam perdere debet, ſicut qui petit ſeruum in vno iudicio,ſi petat eundem in alio, perdit cauſam. C.de aſſer.tol.l.1.§.vlt.quia vbi iudicīū cœpit, ibi debet accipere finē.ff.de iudi.l.vbi.& primis iudicibus ſicut minūs.ff.de arbi.l.litigatores.Tamen cauſam non perdit, ſed ſufficit quòd petiat litteras, & in expenſis condemnetur.ℨ.eo.tit.quia nonnulli. Sed illud de ſeruo fauore libertatis dictum eſt.Ber.

Cum adeo.] Communis diuiſio. Secunda ibi, *Cum enim*.

Casvs. Quidā clericus P.nomine impetrauit litteras à dño Papa,vt præpoſitus & clerici de Gronzola reciperent ipſum in canonicum & in fratrem.præpoſitus litteras iſtas oſtendit Mediolanſ. Archiepiſcopo. Archi. multū miratus fuit,q̄ cum ipſe haberet ſuffi-

cientes

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ciens beneficiū in ecclesia Modeceñ. mandauit dñs Papa ꝙ reciperetur in prædicta ecclesia de Gronzola, scribens super hoc dño Papæ. Scribit Papa archiepiscopo dicens, ꝙ si litterarū seriem attendisset, iste archiep. non inuenisset in eis quod ipsius animū offendisset: cum in litteris illis de prębendis ipsius nulla mentio haberetur: nec dicebatur Modeceñ. canonicus: nec etiā clericus nominabatur. & in litteris talis erat conditio: si dignus existeret ad ecclesiasticum beneficiū obtinendū. Et ex his omnibus poterat archi. intelligere qualiter litteræ illæ fuerant impetratæ, s. veritate tacita: & sic non valebāt. Nota hic ꝙ diligenter forma mandati est attendēda, & intelligenda ante contradictionem. Item in litteris pro beneficio obtinendo fieri debet semper mentio de beneficio alio, si qđ habet ille q impetrat. & si dignus est. & si hoc nō dicat, tñ debet subintelligi. Itē qui non est clericus, non reputatur idoneus ad beneficiū ecclesiasticū obtinendū. Itē si est clericus, debet se clericum dicere: si nō est clericus, non debet se clericū appellare, sed scholarem.

¶ Cap. ß. eo. tit. in 3. cōpilatione

a ¶ *Moderemur.*]Et vere cum multa moderatione debēt fieri, & cōcedi. 35. q. 9. apostolicę. vt non possint reprehendi. quandoq; tñ ipsum fallit obliuio. 23. dist. præterea. & 30. q. 4. quod aūt. vbi oblitus fuit Vrbanus: cum oīm habere memoriā, & in nullo peccare potius est diuinitatis q̃ humanitatis. C. de ve. iu. enu. l. 2. §. si quid aūt. Et nihil est in humana conditione qđ ꝑpetuo stare possit. C. eo. tit. l. 2. §. sed quia diuinę. Et testamētum in nulla parte sui similiter debet esse vitiosum. C. de edic. diui Hadr. tol. l. vlti. sic & priuilegium. j̃. de fid. instr. c. inter dilectos. & j̃. de priui. c. cum olim. in fi.

¶ Pramacen.

Apostolicę moderemur [a] :& infra. Scripsisti nobis quòd cum P. clericus in ecclesia Modecen. si sufficientem [b] sibi sit præbendam adeptus, mirabaris quòd pro receptione ipsius in ecclesia de Gronzola, Præposito & fratribus eiusdem ecclesię litteras miseramus: cum si litterarū nostrarum seriem attendisses, nihil inuenisses in eis quod debuisset tuum animum offendisse. ¶ Cum enim in litteris nec de præbenda [c] ipsius mentio haberetur, nec Modecensis canonicus, immo nec clericus [d] diceretur in eis: & in litteris ipsis hæc esset adiecta conditio, si dignus existeret [e] ad ecclesiasticū beneficium obtinendum, intelligere potuisses, qualiter litteræ ipsæ fuerant impetratæ.

¶ Idem electo decano, & N. canonico Cameracensi.

¶ *Ordo rescripti interpretationem recipit à iure communi.*

CAP. XVIII.

CAusam † quæ inter Prę-monstraten. & Pramoñ. † ecclesias super possessionibus de Anapia vertitur: & infra. ¶ Quia in litteris animaduertimus fuisse insertum, quòd si alterutra partiū citata legitime [f], presentiam vestram adire, vel iudicio vestro parere cōtemneret, vos præsentis partis probationes recipere [g], & quantum [h] de iure poteritis, in causæ cognitione ac decisione procedere minime tardaretis. ¶ Nos volētes vt clausula illa: quantum de iure poteritis: quæ antequam de probationū receptione mentio fieret, fuerat inserēda [i] : clausulam illam de receptione probationum præcedat [k] : Mandamus quatenus ipsam intelligentes ibidem, in causa iuxta tenorem litterarum procedere non tardetis, prouisuri vt si litterarum auctoritate priorum, in eodem negotio legitime est processum, firmum & stabile perseueret: alioquin si occasiōe clausulæ memoratæ aliquid constiterit in alterius partis præiudicium attentatum, id viribus decernimus cariturum: mandantes vt in decisione ipsius negotij (sicut præmissum est) tam super principali, quàm super incidētibus [l] quęstionibus, appellatione remota, canonice [m] procedatis.

Casus. Inter ecclesiam Pręmonstrateñ. ex vna parte, & ecclesiam Pramoñ. ex altera, vertebatur controuersia super quibusdam possessionibus. causa fuit quibusdā iudicibus commissa in hac forma, si alterutra partiū citata non venerit, vel iudicio parere contempserit, recipiant partis præsentis probationes: & quantum de iure poterunt, in causæ cognitiōe ac decisione ꝓcedant. Orta fuit dubitatio super forma huius rescripti, ex eo ꝙ dicebatur, ꝙ si aliqua pars citata fuerit, & c. recipiat ꝓbatiōes alterius partis, & causam terminetis. dicebatur ꝙ etiā lite non contestata poterant recipi testes, & sententia ferri ꝑ contumaciam alterius partis. q̃suerūt iudices à dño Papa quid iuris esset. Dicit ꝙ clausula illa; quantū de iure poteritis ꝓcedere; debet p̄cedere clausulā illā de ꝓbationū receptione. & ante illā fuerat inserenda. Vnde mandat Papa vt illā clausulā intelligant ibidē, vbi ab initio debuerat poni. & in causa ista iuxta tenorē litterarū illarū ꝓcedāt, ita tñ ꝙ si aliter auctoritate illarū litterarū legitime in illo negotio est processum, stabile perseueret. Si vero occasione illius clausulæ qđ in pręiudiciū partis alterius est pręsumptū, illud decernit Papa non valere. Not. ꝙ non semper est forma sequēda, sicut hic: & hoc intellige cum illa forma sit ꝯ ius cōe, vt hic. Itē ꝑ formā rescripti non est recedendū à iure cōi, nisi constet Papam aliter voluisse. Item solū illud reuocatur, qđ est illegitime factū. Itē sicut cā principalis pōt cōmitti, ita & incidēs.

¶ *Glo. seq. recit. per q. quæ dicatur sufficiens præbenda.*

b ¶ *Sufficientē.*] Debet enim talis esse quæ sufficiat sibi & suis. 50. dist. studeat. in fi. & ꝙ aduenietes possit recipere, & iura epalia ꝑsoluere. j̃. de præben. c. de monachis. & j̃. de sup. neg. pręla. c. sicut. in tali sufficientia debet haberi rō nobilitatis. 41. dist. nō cogantur. & scientiæ. j̃. de præbend. de multa. & dignitatis. ff. de var. & extraor. cog. l. 1. §. in honorariis. & ff. de vsuf. l. sed & si quid. §. 1.

¶ *Glo. seq. quærit, arguit negatiue, soluit contrarium.*

c ¶ *De præbenda.*] Sed quid si esset modica & insufficiens, tenetur ne de illa facere mentionē? Non vī. arg. à ꝯrio sensu. j̃. de pręben. cū teneamur. Expeditū est, ꝙ qualecūq; sit beneficiū, debet inde facere mētionē. Si enim dicat se nullū ecclesiasticū beneficiū assecutū, & impetrat rescriptū, non valet. j̃. eo. c. si proponente. & ibi dicet de hoc. 1 Et qui habet plura beneficia, hanc exceptionē opponere nō pōt. j̃. de excep. c. cū ecclesiasticæ. Et licet Papa præcise scribat, exceptiones: tñ & iustas excusationes patienter admittit. s̃. eo. c. si qñ. & j̃. de off. deleg. c. ex parte tua. 2. & j̃. de pręben. c. cū teneamur. nam quandoq; scribit rebus aliter se habentibus. arg. 2. q. 6. biduū. versus finem. versi. rursus illud.

1 Concor. tex. ... hoc in l. vt gradatim. cum ibi no. ff. de mun. & ho.

d ¶ *Nec clericus.*]Si dicit se clericum cū non sit, nō valent litteræ. j̃. de transact. c. ex litteris. & qui nō est clericus, non reputat idoneus, vt hic. nec potest in clericorum numero computari. j̃. de insti. c. 2.

e ¶ *Si dignus existeret.*] Cōditio ista sine omni expressione subintelligitur. j̃. de elec. c. causam quæ. sicut illa, si preces veritate nitātur. s̃. eo. ex parte. 1. Sic patet ꝙ qui habet sufficiens beneficiū. ad aliud beneficium reputatur indignus. j̃. de præben. c. super. & j̃. de cle. nō resi. conquerente. cū ipse beneficio secūdo seruire nō possit, vt ibi.

CAusam quæ.] Diuiditur, quia in prima parte ponitur partis conquæstio. In secunda rñsio, & iudicis instructio: ibi, *Nos volentes.* Abb. Sicu.

f ¶ *Citata legitime.*]id est tertio. j̃. de cleric. non resi. c. ex tuæ.

g ¶ *Recipere.*] Per qđ videbatur ꝙ possent recipere testes lite non contestata, qđ esse non debet, vt j̃. vt lit. non conte. c. qm̃. & ꝑ totū titulū: nisi in casibus contentis in c. qm̃ frequēter. & in casu quem habes j̃. de off. iudi. c. 2.

h ¶ *Et quantum.*] Hæc clausula semp debet poni in termino peremptorio, & post ipsum terminū peremptoriū. j̃. de in inte. rest. c. cū ex litteris. & j̃. de do. & cōtu. c. cū dilecti. quia tūc post ꝑemptoriū edictū iudex cōminari debet se ꝓcessurū. ff. de iudi. l. in peremptorio.

i ¶ *Fuerat inserenda.*]Sed errore scribentis fuit postposita, sed error talis non nocet. C. de test. l. errore. & l. ambiguitates. vñ dic inserēda. i. ac si inserta esset intelligenda. videbatur enim ꝙ nō respiceret præcedentia. j̃. de appella. inquisitioni. sed non est verum: quia non est verisimile dñm Papā totā iuris obseruationem tot laboribus ac multis vigiliis excogitatam vnico verbo tollere velle. C. de inoff. testa. l. si qñ. & j̃. de elect. c. ecclesia vestra. 2. & arg. j̃. de resti. spo. c. audita. & qui tutorem præcipit confirmari, secundū ius intelligitur præcipere. ff. de confir. tut. l. tutores.

k ¶ *Præcedat.*] & ita qñq; clausula sequens determinat p̄cedentia, & qñq; p̄cedens sequētia, prout iuris ordo requirit. 32. q. 7. Apostolus. & j̃. de appel. c. secūdo requiris. ff. de cōdi. & demō. l. auia. qñq; sequens clausula respicit terminū proxime positū. j̃. de dona. c. cum dilecti. in fi. & optime facit ad hanc materiam ff. de leg. 1. l. si seruus plurium. in fi. §. vlti. & vere præcedere debet: quia ꝑ totū ꝓcessum negotij de iure debet ꝓcedi. C. de app. l. eos. §. 1. & p̄cedētia qñq; repetita intelliguntur. ff. de condi. & demon. l. auia. Itē hic est arg. qđ verba rescriptorum secundū ius cōe intelligenda sunt. j̃. de off. deleg. super quæstionū. §. si vero duo. & j̃. eo. super litteris. & C. de inoff. test. l. si quādo. Nec ordo scripturæ spectatur, sed potius id quod de iure sumitur. ff. de solu. l. nec ordo. secus in priuilegiis. j̃. de deci. c. ad audientiam. in fin. & j̃. de priuile. c. his.

l ¶ *Incidentibus.*]Ipso iure tā in principalibus q̃ in accessorijs 2 vel incidētib⁹ vel emergētib⁹ remota est appellatio. j̃. đ ap. c. vt debit⁹.

2 Adde casum not. in l. quoties. C. de iudic. fac. no. in l. & consequenter C. de senten. & interlo. om. iu.

m ¶ *Canonice.*] i. sm iura canonica. de q b. s̃. dictū est, de cōst. c. 1.

Constitutus.

Constitutus.] Nõ valet rescriptum executorium impetratum sup præbenda & canonicatu, in quo nulla est facta mentio de statuto vel de certo canonicorũ numero iuramento firmato. Io. And. Primo ponit impetrationẽ. Secundo exceptionem ꝯ ipsum. Tertio distinctionis commissionem. Secunda ibi, *Verum*. Tertia ibi, *Discretioni*. Abb. Siculus.

Casvs. Quidam clericus P. nomine obtinuit litteras a dño Papa ad decanum & capitulũ Bituricẽ. vt ipsum reciperent in canonicũ & in fratrem, & præbẽdam, si qua vacaret vel proximo vacatura eidẽ conferrent: sibi sup hoc executoribus deputatis. Sed tñ ex aduerso Bituricẽ. capitulo se opponẽte, negotium ad sedẽ Apos. est delatũ, coram dño Papa dictus clericus allegauit prædicta. Capitulũ cõ respondit, ꝙ cum in Bituricẽ. eccle. certus esset numerus canonicorum iuramento firmatus, & per sedem Apost. confirmatus, & de hoc dictus P. in suis litteris non fecisset mẽtionẽ, patet ꝙ veritate tacita fuerunt impetratæ. Auditis hinc & inde propositis, mandat Papa ꝙ si legitime constiterit numerum canonicorum (qui nunc est in Bituricẽ. ecclesia) per decanum & capitulum iuramento firmatũ antequã dictus per litteras executorias impetrasset, quicquid factũ est per litteras suas decernatur irritum & inane: alioquin si qua præbenda vacat in ipsa ecclesia sublato appellationis obstaculo eidem assignetur. Nota ꝙ non valent litteræ impetratæ nisi fiat mentio de certo numero iuramento firmato, & confirmatione apostolica. Item considerandum est tempus datæ litterarũ.

¶ Cap. 9. e. tit. in 3. compilatione.

¶ id est, Cælestinus prædecessor noster. aliàs. ita: G. Papa prædecessor noster.

¶ proximã

¶ Dictio, cũ, deest in manuscript.

¶ altera

¶ *Glo. seq. quærit, arguit pro, & contra, & soluit. in fine fortificat textum, cum dicto obiicit, & soluit.*

a ¶ *Reciperent.*] Hic duo mandantur. Primum vt recipiant illũ in canonicũ. Secundum vt assignent ei præbendã si vacat, vel quamcito vacauerit. Numquid ergo si nõ possunt assignare ei præbendã, tenentur eũ recipere in canonicum saltẽ. Arg. ꝙ sic. ĩ. de præben. c. dilectus. 1. & 2. & ĩ. de dolo & contu. c. cum dilecti. Arg. ꝯ. ĩ. de off. deleg. c. cum super abbatia. ff. quod cũ falso tut. l. 1. §. 1. & l. 2. arg. quasi à ꝯrio. 2. q. 6. c. ei qui. §. definitiua. versi. quandoq; vnã. & ff. quẽad. ser. amit. l. si cõem. & ff. de mino. l. etiam. §. 1. & l. tutor §. 1. arg. pro & ꝯ inuenies. 9. dist. si ad scripturas. Finis aũt decr. vr̃ dicere ꝙ non: & secundum hoc est vnũ mandatum, & non duo: & hoc ideo dicit, quia iuratum erat de certo numero canonicorum, vnde ratione iuramenti non poterant augere numerũ. Duo in veritate mandauit Papa. s. vt eum reciperent in canonicum, & eo recepto prouideretur ei: & eum recipere erat ꝯ numerum sacramento firmatum: quare litteræ non valebant. [1] Et certus numerus canonicorum debet statui in ecclesia secundũ facultates ecclesiæ. in auth. vt determinatus sit numerus cleri. coll. 1. ĩ. de vita & hone. cleri. c. qm̃ vt an. Et idem est si certus numerus statutus sit in ecclesia: licet non sit iuratus, aut per sedem Apostolicam cõfirmatus: quia nõ valent litteræ, nisi dicatur, non obstãte certo numero canonicorũ. Hic tñ videtur arg. cõtra in fi. vbi dicit, si constiterit numerũ, &c. Sed potest dici quòd hic de numero est facta mentio, & non de iuramento, nec de confirmatione Papæ.

[1] Hoc soluit contraria quasi dicat si litteræ valuissẽt continentes diuersa mãdata: tenerentur ad alterum si vtrique pareri non poterat. Ioan. And.

b ¶ *Vacaturam.*] Quod solus Papa põt. vt ĩ. de præben. c. per totũ.

c ¶ *Admittere.*] id est, perficere.

d ¶ *Præcipiendo.*] per executorias.

e ¶ *Et cum de hoc.*] s. iuramento vel confirmatione: vt ĩ. colligitur, vbi dicit numerum canonicorum, qui nunc est in eadem ecclesia, &c. vt notatur in fine illius notabilis, hic duo.

f ¶ *Mentionem.*] Hæc allegatio non valet si venissent ꝯ numerum illum aliqñ propria auctoritate. ĩ. de præben. c. pro illorum. s̃. de constitu. c. cum, accessissent.

g ¶ *Et dictas litteras.*] scilicet executorias.

¶ *Glo. seq. obiicit: ponit opinio. Ioan. & soluit. secundo quærit & soluit. tertio arg. alleg. contrarium, & soluit, in fine dat vnum simile.*

¶ Idem archiepiscopo Senoñ.

¶ *Non valet impetratio in ecclesia numerata non facta de numero mentione, si per eam frangitur numerus canonicorum, licet non frangatur numerus præbendarum: & processus inde factus est nullus. h. d. quo ad intellectum. Panor.*

CAP. XIX.

Constitutus † apud sedem Apostolicam P. clericus, proposuit ꝙ cum C p. † n. decano, & capitulo Bituricensi dederit in mandatis, vt ipsum reciperent[a] in canonicum & in fratrem: & præbendam ei conferrent, si qua tunc in eorum vacaret ecclesia vel proximo† vacaturam[b], & ipsi cũ † mandatum eius admittere[c] non curassent, eis præcipiendo[d] mandauit, vt quod mandauerat adimplerent: sibi super hoc executoribus deputatis: & infra. ¶ Verum pars aduersa† respondit: quòd cum in Bituricensi ecclesia certus esset numerus canonicorum institutus: firmatus iureiurando, & per Ro. Pon. confirmatus: & cũ de hoc[e] memoratus P. non fecisset in suis litteris mentionẽ[f]: intelligendum erat circumuenisse prædecessorem nostrum, & dictas[g] litteras veritate tacita, impetrasse: & infra. ¶ Discretioni† vestræ mãdamus, quatenus si legitime vobis constiterit numerum canonicorum (qui nunc est in eadem ecclesia) per decanum & capitulum eiusdem ecclesiæ iuramento[h] firmatum antequam prædictus clericus litteras executorias impetrasset[i]: quicquid factum est occasione litterarum ipsarum irritum[k] decernatis, alioquin ei faciatis in eadem ecclesia præbendam[l] (si qua vacat) sublato cuiuslibet appellationis obstaculo, assignari.

¶ Idem A. canonico. Pictaueñ.

¶ *Difficile & famosum cap. et est clauis totius tituli. Et hoc dicit in summa. Exprimens falsum, vel tacens verum in rescripto, si malitiose, caret prorsus impetratis. Sed si per simplicitatem vel ignorantiam, aut obtinuisset vero expresso, & suppresso falso saltem litteras in forma communi, & delegatus procedit seruato iuris ordine, & non speciali forma rescripti: secus si nullo modo litteras habuisset.*

CAP. XX.

Super† litteris quæ ab aliquibus ex malitia, & à nõnullis

h ¶ *Iuramento.*] Sed in omni tali iuramento semper intelligitur auctoritas maioris excepta: vt hic innuitur à contrario sensu. & ff. ad muni. l. imperatores. in prin. ĩ. de iureiuran. venientes. §. quia vero. in fi. ergo non facerent ꝯ iuramentũ, si ad mãdatũ dñi Papæ illum reciperent. Item si talis conditio inest iuramento, numquam est necessaria dispensatio in tali iuramẽto: quia si displicet Papæ, non est ligatus tali iuramento. Ioã. dicebat hanc cõditionẽ in iuramẽto nõ esse, sed ideo dr̃ auctoritas superioris excepta: quia nõ præiudicatur ei quin possit hoc facere. Verius vr̃ ꝙ conditio talis subintelligitur in huiusmodi iuramentis: & hoc ideo, quia super re alterius vel quasi iuramentum tale præstatur, & de re alterius præcise iurari nõ põt, immo esset anceps periuriũ. ff. de in litem iuran. l. videamus. in prin. & ff. rerum amo. l. Marcellus. & ideo auctoritas dñi Papæ in talibus intelligitur excepta tacite, licet non excipiatur expresse. simile 22. q. 2. beatus. & ĩ. de iureiuran. c. quemadmodũ. circa princi. quare si Papa mandat aliquem recipi in canonicũ non obstãte tali iuramẽto, tunc licite eũ recipiunt, quia sic apparet ꝙ Papa iuramentũ factũ quasi de re sua non vult ratum habere, cum administratio sola cõmissa est capitulo, & non dominium collatum, & hoc iuramentum seruare tenẽtur canonici quãtum in se est, nisi Papa ꝯrariũ mandet: & ideo non valuerunt litteræ taliter impetratæ in quibus de iuramento mẽtio nõ fiebat. Sed quid si iurassent ante præsentationẽ, & post datã? Tũc nõ obstaret iuramẽtũ: quia data respicitur, vt dr̃ hic, & s̃. eo. c. eã te. Præterea aliud vr̃ hic: ꝙ canonia sola siuè præbẽda augeret numerum canonicorũ: quia si non augeret numerũ, iuramentum nõ obstaret, quin possent ipsum recipere: & simile s̃. de consti. c. cum M. Ferrarieñ. Item arg. ꝙ canonia potest esse sine prouentibus. arg. ĩ. de præben. c. relatum. Sed ꝯ. 1. q. 3. si quis obiecerit. Sed ibi appellantur res corporales iura, ex quibus res ipsæ corporales percipiuntur. Et sicut debet fieri mentio de iuramento, vt hic dicit, sic etiam de pactis, si qua in aliquo contractu interueniãt, dẽt fieri mentio, aliàs nõ valet priuilegiũ. ĩ. de deci. c. ex multiplici.

¶ In quibusdã vulgatis, Dominationi legitur, & male ex manuscriptis tñ constat, Discretioni legendum.

¶ Cap. 20. eod. tit. in 3. compil.

¶ *Glo. seq. arguit & remittit.*

i ¶ *Impetrasset.*] Hic consideratur tempus datæ. Item non dicit ante monitorias. Et sic est arg. ꝙ per monitorias iũs non acquiritur. aliàs dixisset, ante monitorias. De hac materia satis habetur infra, de renuncia. c. veniens.

¶ *Glo. seq. arguit & remittit.*

k ¶ *Irritum.*] Et ita ea quæ fiunt per litteras surreptitias, non valent, de hoc dicemus ĩ. eo. c. ad audientiam.

l ¶ *Præbendam.*] Et in canonicum recipi, ista sunt connexa. 1. q. 3. si quis obiecerit.

Super litteris.] Dolosa surreptio vitiat rescriptum in totum. Si aũt processerit ex simplicitate vel ignorantia, eatenus vitiat quatenus fuit causa concessionis. Diuiditur in tres partes. Nam primo recitat casum sup quo antiquitus erat opinio. Secũdo illos per distinctionem bimembrem ad concordiam reducit: ibi, *Nos igitur*. Tertio dat regularem doctrinã: ibi, *Vt sic*. Abb. Siculus.

Casvs. Quidam impetrauit litteras a dño Papa per malitiã, alij per simplicitatem siue ignorãtiam, tacita veritate, vel suggesta falsitate.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

sitate. quidam debebant ꝙ tales litteræ non valent, cũ mendax precator carere debeat impetratis. Alij dicebant, ꝙ & si forma litterarum carere debeat: nihilominus tñ iudex procedere debet secundũ ius cõe. Dñs Papa distinguit inter illos qui per fraudem vel qui per malitiã, & illos qui per simplicitatem vel ignorantiam litteras impetrant tacita veritate, vel suggesta falsitate. Illi qui per malitiam vel fraudem falsitatem exprimunt, & supprimũt veritatem, nullum cõmodum de huiusmodi litteris consequãtur: ita tñ ꝙ postquam delegata fides super hoc facta fuerit, de causa vlterius non cognoscat. Inter alios qui litteras impetrãt expressa falsitate, distinguitur. nam si talis veritas sit suppressa, vel falsitas suggesta, (q̃ si fuisset tacita sciret falsitas, vel expressa sciret veritas, Papa talem in forma conscississet litteras) delegatus secundum ordinem iuris procedat, & nõ secundum formam litterarũ. Si vero talis falsitas sit expressa, vel veritas occultata (quæ si illa fuisset tacita vel expressa, Papa nullas litteras concessisset) delegatus non procedat per illas litteras, nisi in hoc vt partes conuocet ad præsentiã suã, & de qualitate precũ cognoscat: vt sic in vtroq; casu eadẽ ratio quæ delegantẽ mouerat, mouear & delegatum: & vbi delegãs suas litteras denegaret, delegatus suũ of ficiũ nullatenus interponat. Not. ꝙ qui per malitiam & fraudẽ litteras impetrat tacita veritate, & suggesta falsitate, litteræ indistinctẽ nõ valẽt pp fraudẽ: & ita dolus seu malitia facit ꝙ nulla distinctio hic est admittẽda. Item qui fraudẽ allegat, fraudem probare debet. Item qui simplicitatem fecerit, non imputatur. Item secundũ quòd Papa in iudiciis facit, ita & inferiores iudices facere debent.

¶ *Glo. seq. ponit quatuor similia.*

a ¶ *Diuersos.*] Nã quot sunt capita, tot sententiæ. de consc. dist. 4. sicut in sacramentis. §. ité si posset. variæ enim sunt hominum voluntates. ff. ad Treb. l. quia potest. & homines faciles sunt ad differendum. ff. de arbi. item si vnus. §. principaliter. & diuersitatẽ corporum sæpe diuersitas sequitur animorum. j. de consef. præben. c. quia diuersitatem.

b ¶ *Carere omni comodo.*]litterarũ. 25. q. 2. c. dicenti. §. & si legibus.

c ¶ *Iuxta rigorem.*]25. q. 1. c. dicenti. §. præscriptione.

d ¶ *Glo. seq. pro simplicitate al. 8. iura. & duo in contrarium & soluit.*

e ¶ *Simplicitatem.*]Simplicitati subuenitur. de cõse. dist. 2. c. 3. & j. de re. permu. cũ vniuersorum. nec obest qđ per simplicitatẽ omissum est: vt ff. de ven. inspi. l. 2. §. vlti. Item imperitiæ parcitur. ff. de proba. cum de indebito. §. si aũt is. ff. de eden. l. 1. §. vlti. ff. qui satisda. cog. de die. §. si seru'. ver. minori. C. qui admit. ad bo. pos. quicunque. & ff. si quis in ius voc. non. ie. l. 2. §. si quis in ius. arg. §. C. de in ius voc. l. 2. C. de fal. mo. l. 1. Dic vtin prima rubrica: quia rusticitati parcendum est. Contraria casualia sunt.

ADDITIO. Scilicet in iure naturali, & in falsa moneta vt dicit Hostien. reprobatur etiam simplicitas in promouendo. 19. dist. Petrus. & in magistro. de transl. inter corporalia. de feriis. capellanus. Ioan. And. in nouella.

e ¶ *Discretionem.*]Per hãc decre. cassatæ sunt omnes solutiones quæ recitabantur 25. q. 2. c. dicenti. §. præscriptione. C. si § ius vel vtilitem publicam. l. relicipium. & j. & si legibus.

f ¶ *Glo. seq. recit. per quæstionem.*

g ¶ *Priori modo.*]scilicet per fraudem vel malitiã, & qui hanc fraudem allegat, eam probare tenetur. ff. de proba. quoties. §. qui dolo. quia quilibet præsumitur bonus donec probetur malus. j. de seru. ca. vnic. & j. de præsumptio. dudum.

h ¶ *Facta fuerit fides.*]Simile 25. q. 2. c. dicenti. §. & si legibus. & §. si non cognitio. quia cũ dubium sit, poterit de hoc cognoscere iudex quia ratione dubitationis fit quod alias nõ fieret. ff. de lib. cau. ordinata. §. fin. & C. eod. tit. lite ordinata. & ita qui fraudẽ allegat, eam probare debet, vt dictum est.

h ¶ *Nullatenus.*]Opposita exceptione legitima, suspensa est iurisdictio iudicis circa principalẽ causam: & si dubia est, de hoc prius cognoscat: postea cognoscat iudex de fraude siue malitia de qua excipitur: nec distinguitur in hoc casu quæ falsitas sit expressa, vel veritas occultata, sed sufficit ꝙ per malitiam hoc fecerit, & sic intelligitur lex ista. 25. q. 2. c. dicenti. §. & si legibus. Sed qualiter probatur malitia? Certe ex præsumptionibus indiciis, puta ex qualitate personę, & ex forma rescripti. Bernar. i ¶ *Posteriori modo.*]Scilicet per simplicitatẽ vel ignorantiam.

k ¶ *Expressa sit falsitas.*] Puta si dixerit se de possessione vi ejectum, cũ non esset: nihilominus daretur ei aliæ litteræ ex quo petit causam cõmitti, vel tacet se decanum: & impetrat litteras super visuris vel super alia re propria. §. eod. ad aures.

l ¶ *Veritas occultata.*]puta si occultauit quòd ad arbitros ium erat, nec causa ꝙ eos potuit terminari infra de testi. præsentata. argu. C. si. § ius vel vtili. l. 1.

m ¶ *In forma communi.*] Secundum istum modum intelligũtur iura illa. 25. q. 2. c. dicenti. §. præscriptione. & §. prædicto. & si legibus.

n ¶ *Procedat.*] Secus si per malitiam falsitatem expressi, vel veritatẽ occultauerit, & ita aliquãdo receditur à forma in rescripto data, & redditur ad ius cõe: vt j. eod. causam quæ.

¶ *Glo. seq. ponit 20. casus, quibus expresso falsi, uel tacituritas veri vitiat rescriptum.*

o ¶ *Litteras dedisemus.*]Ex hoc patet ꝙ simplicitas vel ignorãtia, nõ ꝓdest circa huiusmodi litteras impetrandas, immo ad hoc vt rescripti teneat, nihil debet supprimi ex iis quæ mouere possunt animũ principis ad dandũ rescriptum vel ad denegãdum. Et primo quidẽ series facti est exprimenda. j. de cohab. cle. & muli. super eo. Ité ꝓcessus causæ. j. de re iudi. inter monasterium. Item non valent litteræ si quis tacet sententiã latã. arg. j. de fi. instr. inter dilectos. & j. de sen. rescin. non pos. l. vti. Item si tacuit nomen dignitatis suæ. supra, eodem, ad aures. Item si tacuit aliud beneficium sufficiens. supra eod. cum adeo. siue etiam minus sufficiens. j. eod. si proponente. & j. de præbend. cum teneamur. Item si tacuit vicariam perpetuam. j. eo. potlulasti. Item si tacuit pactum præcedens fine compositionẽ. j. de deci. ex multiplici. Item si tacuit statutum numerum canonicorum iuramento firmatum. s. eod. c. proxi. & j. de præben. pro illorum. Item si tacuit statutum ꝙ dignitas non esset vltenius in ecclesia. s. de const. cum accessissent. Item si tacuit priuilegium. s. eod. cum ordinem. Item si tacuit dispensationem. j. de fil. pre. ex tua. Ité si tacuit se regulare petendo confirmationem. j. de confirma. vti. vel inuti. porrecta. in fin. Item si dixit se clericum nõ esse, cum esset. j. de transi. ex litteris. Item si tacuit ꝙ præbenda non vacaret de facto. j. de cõcess. præ. cũ nostris. & c. litteras. Ité si tacuit exceptionẽ. j. de proc. in nostra. Ité si tacuit appellationẽ ase facta. s. eo. ex parte. vel facta ab aduersario. j. de confir. vtil. vel inuti. bone. Ité si tacuit ꝙ alius de mandato Papæ fuerit receptus. j. eod. mandatum. & duobus cap. seq. Item si dixit se habuisse monitorias, qđ fuit falsum, & exe cutorias impetrauit, nõ valent. infra eo. ex insinuatione. Et gñaliter vbicunq; talem veritatem tacuit, vel talẽ falsitatem expressit, qua tacita vel expressa Papa litteras non dedisset, rescripum inutile fit.

¶ *Glo. sequens duplicater exponi videtur sic.*

p ¶ *Nisi forsitan.*]Istud forsitan non est dubitatiuũ, immo affirmatiue ponitur: quia de hoc ipso cognoscere debet, an scilicet preces veritate nitantur. ff. de iudic. si quis ex aliena. & j. de appel. cum parati. simile forsitan habes 33. q. 2. admonere. versi. si forte ignoscat. j. de procurator. tuæ. Vel ideo dicit, forsitan, quia si notoria esset exceptio, statim posset cessare: & in hoc casu vbi notorũ est quòd aliquis non est iudex meus nec nec me gestu, vt si citet me, qui est vltra mare: non teneor ire. argu. j. de accusa. euidentia. & argu. infra de iureiuran. ad nostram. 2. C. de iurisdictio. om. iudic. in criminali. & 2. q. 3. si episcopus. vbi de ista materia notatur per Ioan.

q ¶ *De precum qualitate.*]id est, de veritate vel falsitate precum opposita contra impetrantem.

¶ Diffinitum ita tenendum.

Simplicitati & imperitiæ, quatenus pariatur.

† Hanc glossam vide infra. Item & Abbatiæ ad hoc ꝙ capiendo falsitatem vel tacitam veritatem in impetratione rescripti, præsumitur hoc prima fronte posse ex simplicitate & nõ ex dolo.

† Vide. l. r. & ibi Bal. C. si contra ius vel vtilipublic.

† sed

† Vide l. materia cum glo. 2. ff. de procu. & ff. de petit. hæred. si posset. & l. si quid posset.

Referipti quot modis vitietur accurata disputatio.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

a ¶ *In vtroque casu.*] Primus est, cũ tacita veritate, vel falsitate expressa per simplicitatẽ Papa litteras cõcedit in forma cõi, ac si esset veritas dicta, vel falsitas tacita. Secundus casus est, cũ Papa nullas litteras dedisset tacita falsitate, & expressa veritate p simplicitatẽ.

E *Doceri.*] Solet multum allegari. Diuiditur: quia primo ponitur duplex quæstio. Secundo solutio: ibi, *Super quo.* Tertio ratio: ibi, *Cum ex officio.* Quarto exceptio: ibi, *nisi.* Et hic no. vnũ (qd nescio alibi) φ inter abbatẽ & conuentũ bona monasterij possunt esse diuersa, vt aliqua pertineant ad mensam abbatis, aliqua ad mẽsam cõuentus. Abb. Siculus.

Casus. Aliquis impetrauit litteras Apostolicas appellatione remota ꝯ abbatẽ quendã, nulla facta mentione de ipsius conuentu: quærebatur vtrum abbas tenebatur respondere per litteras illas sup causa q̃ cõiter pertinet ad abbatem & monachos: & si abbas appellauerit ne compellatur respondere super causa illa, vtrũ valeat appellatio. Respõdet, φ p appellationẽ abbas se tueri nõ potest quo minus auctoritate huiusmodi litterarum respondere teneatur, nisi alia causa rationabili iuuetur: quia abbas ex officio suo negotia sui conuentus tenetur procurare, nisi forte abbatis & cõuentus negotia essent omnino discreta. Not. φ prælatus officium suũ adimplere tenetur, & non valet appellatio contra vtilitatem ecclesię interposita. Not. quòd per litteras contra abbatem tantum impetratas super causa conuentus, potest abbas cõueniri. Itẽ qui cam habet cũ monasterio, abbatẽ cõueniat, & nõ monachos. Not. φ plat⁹ officiũ suũ adimplere tenet, & negotia suæ congregationis procurare. Not. φ si res abbatis & conuentus sint diuersę, non abbas, sed conuentus poterit conueniri.

† Cap. 11. extra in 1. compilatione

sic in vtroque casu [a], eadem ratio quę delegantem moueret, moueat etiam delegatũ: & ubi delegans suas litteras denegaret, delegatus etiam suæ cognitionis officium nullatenus interponat.

¶ Idẽ abbati & conuentui Præmõstra.

¶ *In causa monasterij conuenitur abbas per rescriptum, in quo nulla fit mentio de conuentu, nec propter hoc appellari potest, nisi abbatis & conuentus bona essent distincta omnino.*

CAP. XXI.

EDoceri † postulastis à nobis, vtrum per litteras aduersus abbates (nulla mẽtione habita de suis conuentibus) impetratas, teneantur abbates ipsi super causis, quæ ad conuentus pertinent, & eosdem,) de ipsis querelantibus respondere: ac licet inhibita sit appellatio, per appellationis obiectum possint (ne respondeant) se tueri. ¶ Super quo duximus respondendũ, quòd (nisi alia causa rationabilis suffragetur) per appellationem se tueri non possunt quominus debeant [b] auctoritate litterarum huiusmodi legitime respondere: ¶ Cum ex officio suo teneantur [c] congregationum suarum negotia procurare: Nisi forte abbatis & conuentus negotia essent omnino discreta [d].

¶ Idem archiepiscopo & magistro. w. canonico Magdeburgeñ.

¶ *Processus factus per litteras surreptitias irritatur, sed factus contra formam rescripti irritus nunciatur.*

CAP. XXII.

CVm † dilecta in Christo filia R. custos Hesieñ. † ecclesiæ, ac procurator G. monialis, super electionibus in eadem ecclesia celebratis, litigauerint aliquandiu coram nobis: & infra. ¶ Deprehendimus litteras ad abbatẽ de Remech. & suos coniudices impetratas [e], fuisse per subreptionem † obtẽtas, cũ in eis illius articuli, videlicet, de subtractorum resignatione, fuerit præter conscientiam nostrã [f] cognitio demandata, qui in prioribus litteris ad scholasticum Hildeseñ. & coniudices suos obtentis, insertus fuerat: de

¶ *Glo. seq. facit quattuor. Primo consulit prælatum conueniendum duplici de causa, & dat simile. Secundo dicit prælatum sine capitulo vel ecōtra non agere vel defendere. distinguit triplicem speciem causarum, quædam spectant ad prælatum, quædam ad capitulum, quædam communiter ad vtrumque. Tertio tractatur per quæstionem an subsequens consensus, &c. Quarto quærit, & soluit.*

Abbas nõ conuentus cõueniri debet, & quare.

b ¶ *Debeant.*] Discrete agit qui abbatem conuenit: nã si conuentus conueniretur, statim platũ nominaret in iudicio, & sic inducias obtineret. ĩ. vt lit. non conte. qm̃ frequenter. §. φ si sup. & C. vbi in rẽ act. l. 2. quia sine licentia abbatis nec agere nec respondere põt cõuentus, quin retractetur sententia. ĩ. de iud. causam. 16. q. 1. monachi. & q. 2. si sacerdotes, sicut nec filius quãdiu est in potestate patris. C. de an. excep. l. 1. in fi. 16. q. 3. si sacerdotes. & ideo abbas primo conueniendus est. Dico tamen, φ nullum collegium conuenit vel conuenitur sine auctoritate prælati; & econuerso prælatus sine auctoritate capituli nec conuenit nec conuenitur, sed per syndicum actorem vel procuratorem ab ipso prælato de consensu capituli constitutum; & hoc cum negotium principaliter tangit prælatum. infra de procu. c. 1. & si negotium principaliter tangit capitulum, ab ipso capitulo constituatur de auctoritate prælati. infra de iudi. causam quæ. C. de epi. & cle. omnes. §. hoc nihilominus. & hic, & 12. dist. non decet. in prin. Et hæc locũ habent qñ negotia capituli & prælati sunt discreta, vt dicit in fi. Si vero sunt cõia, prælatus de consensu [1] capituli constituit syndicũ. Vnde vacante sede nihil est innouandum. ĩ ne se. va. c. 1. 2. & 3. nec tunc currit præscriptio ꝯ ecclesiam. ĩ. de præsc. c. 1. & c. de quarta. Et si forte capitulum agit, non sufficit subsequens consensus prælati, sicut nec sufficit subsequens auctoritas tutoris. ff. de auct. tut. obligari. §. vlti. & insti. eo. tit. §. tutor. Sed hoc nõ credo. sufficit enim si postea accedat consensus prælati, vel econuerso. ĩ. de dona. pastoralis. in fi. & ĩ. de ijs quæ fi. à præla. si. consen. c. cum nos. Et dicit lex quæ confirmat prædicta, φ qui non potest alienare, non põt rem in iudicium deducere. ff. de iur. delibe. ait prætor. Sed quid si lis oriatur inter collegium & prælatum? Adeatur superior, & ille dabit collegio curatorem ad litem ipsam, cuius officiũ cessabit lite finita. Insti. de auct. tu. in fi. & ff. de tu. l. 3. §. si pupillus. in fi.

1 vide Ioa. And. in c. olim cãm. de restit. spoliat.

Additio. Licet nõ negetur hoc fieri posse, tñ sine tali curatore capitulũ velut habẽs legitimã administrationẽ agere, defendere, & pcuratorẽ cõstituere poterit: vt de cau. pos. cũ ecclesia. & c. cũ olim. de instit. cũ venissent. ibi, ad petitionẽ Eboraceñ. ecclesię, &c. Ioã. And.

¶ *Glo. seq. tractatur per quæstionem.*

c ¶ *Teneantur.*] & quidẽ tenẽtur, licet nõ fiat mẽtio in rescripto. noĩe enim plati ecclesia intelligit: & plati monasteriũ. ff. de annu. leg. l. annua. §. 1. & ff. de ꝯdi. & demo. filiosamilias. Et ecclesia est ĩ epõ, & ecõuerso. 7. q. 1. scire debes. & ff. ď reb. dub. ciuibus. nõ tamen noĩe plati semp intelligit ecclesia. ĩ. de testamen. requisisti. & 12. q. 2. illud. & q. 3. pontifices.

† Cap. 12. eod. tit. in 1. collectio.

† Hesiasen.

d ¶ *Omnino discreta.*] Bene dicit, discreta: q̃ a si sunt discreta oĩno, non tenet rñdere nisi de parte sua: quia rescripta nõ extẽdũtur ad res, vel ad personas in eis nõ comprehensas: [2] qm̃ stricte intelligẽda sunt. arg. s. eo. sedes. & ĩ. de off. del. cũ olim abbas. §. quia vero. & melius ca. P. & G. Et licet sint omnino discreta, tñ nec prelat⁹ sine consensu capituli, nec capitulum sine consensu prælati hoc facere possunt, vt dictum est in prima notula.

† Idest [illegible] falsum.

2 Adde not. in l. fi. [illegible] vel pub.

CVm dilecta.] Diuiditur principaliter in quatuor partes. In prima succincte tangit questionem. In secunda irritat processũ secundorum iudicum: ibi, *Deprehendimus.* In tertia irritum decernit processum primorum iudicum: ibi, *Dictum.* In quarta committit causam, & mandat restitui spoliatos: ibi, *Ideoque.* Abb. Sicu. De facto huius decre. loquitur infra de re iudi. ad probandum.

Casus. Vacãte monasterio Hesieñ. duę electiones ibidẽ fuerunt celebratæ: vna de custode illius monasterij, & alia de G. moniali ipsius monasterii. sup istis electionibus, cã fuit cõmissa primo Hildeseñ. scholastico, & cõiudicibus suis, sub hac forma, vt psonaliter ad monasteriũ accedẽtes psonæ idoneę cõmitterẽt administrationẽ abbatiæ, cui fieret restitutio quorũdã subtractorũ ab vtraq; parte. Iudices isti ꝯ formã mãdati pcesserũt. postmodũ causa fuit cõmissa abbati Remecheñ. & cõiudicibus suis p surreptionẽ: quia in litteris pter cõscientiã dñi Papę fuit articulus insertus de resignatione subtractorũ, qui in litteris prioribus cõtinebatur, & isti iudices cœperũt pcedere in causa. tandẽ negotiũ ad sed. Apost. est delatũ. Papa sciẽs de pcessibus iudicũ pdictorũ, inuenit litteras iudicũ secundorũ p surreptionẽ obtẽtas: quia articul⁹ de resignatione subtractorũ pter cõscientiã dñi Papę insertus in secũdis litteris fuerat, qui in prioribus positus erat, de quibus in secũdis litteris mẽtio nõ fiebat. & ideo Papa cassauit quicquid factũ fuit occasione litterarũ secundarũ. pręterea primi iudices processerũt ꝯ formã mãdati, qui cũ deberẽt accedere ad locũ, & psonæ idoneæ administratione cõmittere abbatię, cui fieret resignatio subtractorũ hinc inde: ipsi hoc caplo ptermisso, de alijs inordinate cognouerunt: pp qđ dñs Papa pcessum eorũ denũciauit irritũ & inanẽ, quia ꝯ formã mãdati & iuris ordinẽ pcesserũt. Mandat ergo dñs Papa tertijs iudicibus, φ primo isti iudices restituãt quasdã moniales q̃ spoliatæ fuerũt, & postea mãdati forma diligenter obseruata, in negotio ipso præuia ratione pcedant. Nota φ litteræ p surreptionẽ obtẽtæ nõ valẽt: & opposita exceptione cassatur quicquid fit p eas. Itẽ secũdæ litteræ non valẽt nisi de primis fecerint mentionẽ. Itẽ quæ primo fieri mãdant, primo expedienda sunt secundũ formã mãdati. Itẽ forma mãdati diligẽtissime seruanda est. Item pcessus ꝯ formã mãdati friuolus est.

e ¶ *Impetratas.*] quæ falsæ erant: vt infra de exces. prælator. inter dilectos. §. præterea.

f ¶ *Nostrã.*] & cãcelarij, vel alteri⁹ q̃ debebat reqri. ĩ. ď cri. fal. licet.

a ¶ Mentio

quibus in secundis litteris mentio nō fiebat[a] :& ideo quòd ipsarum litterarum occasione dignoscitur attentatum, duximus irritandum. ¶ Dictum insuper scholasticum & cōiudices suos inuenimus minus prouide processisse. cum enim in litteris nostris eisdem principaliter mandaretur, vt ad prædictam ecclesiam personaliter[b] accedentes, personæ idoneæ administrationem committerent abbatię, cui ad opus eius fieret hincinde resignatio subtractorum, ipsi formam mandati apostolici transponentes[c], illo capitulo prætermisso: de alijs articulis[d] inordinate plurimum cognouerāt: propter quod processum ipsorum contra nostri formam rescripti, ac iuris ordinem[e] attentatum, irritum[f] decernimus & inanem. Ideoque mandamus quatenus G.& quibusdam alijs sororibus ecclesiæ (sicut iustum fuerit) restitutis[g], & forma mādati nostri exacta diligentia obseruata, in negotio ipso ratione præuia procedatis.

¶ Idem.

¶ Valet secundum rescriptum, licet de primo non faciat mentionem, quo vti noluit impetrans intra annum.

CAP. XXIII.

PLerumque ÷ cōtingit, quòd aliqui (nostris litteris impetratis) illis vti multo tempore postponentes, tunc demum eas exhibent, cum aliarum auctoritate, ab eis contra quos primitus litteras impetrarunt, cœperint conueniri, dicentes posteriores litteras non valere: vt pote non facientes de prioribus mentionem. ¶ Cum igitur non sit malitijs[h] hominum indulgendum: statuimus, vt si quis nostras litteras impetrans, infra annum[i] postquam copiam iudicum habuerit, ex malitia vel negligentia[k] postposuerit vti eis, auctoritate posteriorum litterarum valeat conueniri, licet in ipsis nulla de prioribus mentio habeatur.

a ¶ *Mentio non fiebat.*] & ideo secundæ litteræ non valuerunt. s. eo. cæterum. nec quod per eas factum est: vt j.

Personaliter exequi debens, an possit alij cōmittere.

b ¶ *Personaliter.*] Not. casum nouum: cū mandatur alicui vt personaliter negotium exequatur, potest alij committere vices suas, si partes cōsentiant: nisi in duobus casibus. In causa inquisitionis. Itē cū Papa prouideri mandat ecclesiæ alicui de prælatis, & alijs ministris. j. de off. deleg. qm̄ Apostolica. §. is autem. Et est simile quod dicit lex, si ꝓmisisti mihi ꝑ te facturū nauē vel aliquid cōsimile: per aliū, me non consentiente facere non potes propter industriam tuam quam elegi. ff. de sol. inter artifices.

¶ Glo. seq. notat ordinē scripturæ seruandum. alleg. sex iura, & tria in cōtrarium, & soluit distinguendo. Demum obiicit quærendo, & soluit.

c ¶ *Transponentes.*] Not. in rescriptis ordinē scripturę seruandū, vt hic, & 43. di. sit rector. in fi. & 3. q. 6. in grauibus. & 2. q. 1. in primis. ff. de vsufru. quoties. Et ordo verborum ostendit ordinē processuū. de cōse. dist. 2. in Christo pater. ver. vos autem. in glo. cur gradū. & ff. ad Trebel. hęredes. í fi. Arg. ꝯ. s. eod. causam quę. & arg. s. eo. inter cæteras. arg. C. de app. l. 1. Sol. vbi aliquid principaliter mandatur: illud tanquā principale & primo tractandum est: cætera vero secundario taquam accessoria subsequenter sunt expedienda: sicut hic. Vbi vero plura principaliter cōmittuntur, nō refert qd̄ illorū primo tractetur, nisi forsan vnū de natura sui ꝓcedat: vt in decr. s. eo. causam. & arg. j. de causa pos. & ꝓprie. pastoralis. & C. de rei vendi. ordinarij. Et ideo cassatus, i. cassus & irritus nunciatur hic processus iudicū, quia articulū principaliter cōmissum omiserūt, de alijs inordinate plurimū cognoscēdo: vt dicitur in littera. & idem penitus habes j. de off. deleg. venerabili. Sed quare non confirmauit quod legitime factū fuit. j. de ꝓb. dilectus. 1. in fi. & j. de arbi. cū tempore. & j. de priui. cū olim. 2. §. fi. Resp. quia nō seruauerunt formam sibi datam: & quia cum principale sit cassatum, accessoria etiā cassata intelliguntur. j. de fi. instru. inter dilectos. versus fin. & 2. q. 6. post appellationem. §. si quis ex pluribus. Bernar.

d ¶ *De alijs articulis.*] scilicet, de electione, & pertinentiis suis.

e ¶ *Iuris ordinem.*] iuris ordo exigit vt primo de spoliatione cognoscatur quàm de proprietate. vt 3. q. 1. c. 1. & 2. & quasi per totū. & 2. q. 2. per totum. & C. de rei vend. ordinarij. & C. de interdic. incerti iuris non est. & ff. de iudi. si de vi & possessione. & j. de resti. spolia. ex cōquestione. & quęstio spoliationis priuilegiata est. j. de ordin. cogni. sup spoliatione. Et quia isti iudices hunc ordinem nō seruauerunt, Papa illorū processum irritauit, id est, irritū esse ostēdit. j. vt lit. non conte. accedēs. 1. & ꝓcipue quia illa fuit forma mādati: & ita est de substātia 5 iuris ordinarij ordo iste: & sic in duobus peccauerūt, quia ꝯ formam sibi datam, & ꝯ ordinem iudiciariū, sic j. de confir. vti. vel inuti. examinata. Sed hic videtur loqui de alio ordine, quem non seruauerunt iudices in aliis articulis; vt ipsa littera dicit: & quia ꝯ mandati formā fecerunt, & ordinē iuris in alijs articulis non seruauerunt, Papa processum illorum denunciauit irritum & inanem: & sic in duobus peccauerunt, non seruādo formam rescripti nec etiam seruando ordinem iuris in alijs articulis, forte dimittendo contestationem litis: & sic duobus modis potest intelligi quod dicit, iuris ordinem.

5 Vide qd̄ notatur 2. q. 1. in summa. & quod dicit' intra de app. ex ratione super 1. glos. de off. deleg. prudētiam. super 6. 2. gl. Io. And.

¶ Glo. seq. rec. per obiect.

f ¶ *Irritum.*] & supra dixit, irritandum: quia ibi ipso iure non erat irritus processus, sed irritandus ꝓpter litteras surreptitias. s. eo. sup litteris. hic ipso iure ꝓcessus nullus: & ideo dicit, irritum duabus de causis: quia ꝯ formam, & ꝯ iuris ordinem: vt 2. q. 6. c. & qui appellat. §. diffinitiua. ver. item sententiæ citra solitum ordinem, &c. & j. de confir. vti. vel inuti. examinata.

¶ Glo. seq. obiicit & dupliciter soluit.

g ¶ *Restitutis.*] Sed qualiter potest monacha petere restitutionem? Dico quia non habebant abbatissam, 2 & illę spoliatæ erant. arg. ff. de iudic. si longius. §. si filiusfamilias. vel quia petit restitui non tanquam monacha, sed quasi de corpore: sicut si collegium non habeat vnde soluat creditori: soluent singuli non quasi singuli, sed quasi de corpore: & petit monachus partē vbi res monasterij diuiditur. 18. q. 2. in nullo. & etiam vbi recedit à collegio. 27. q. 1. si quis rapuerit. & vbi monachus ꝑcutitur. j. de senten. excom. parochianos. Sed ibi non datur actio iniuriarum monacho: sed monasterio: & intentabit eam syndicus monasterij: sicut dn̄s agit pro iniuria serui. Insti. de iniur. §. si seruus.

2 Hanc gl. dicit ēē singul. Abbas hic ad hoc quod religiosus spoliatus ꝑpetere restitutionem in absentia sui superioris.

† Cap. 13. eo. tit. in 3. cōpilatione.

PLerumque contingit.] Diuiditur, quia primo tangit impetrantiū malitiam. Secundo adhibet medicinam cōpetentem. ibi, *Cum igitur.* Abb. Siculus.

CASVS. Quidā impetrabant litteras ꝯ aduersarios suos, sed eis non vtebantur: postea aduersarij eorum impetrauerunt alias litteras super eadem causa ad alios iudices: & tūc primo primi impetrantes exhibebant suas litteras, cum per secundas conueniebantur, dicentes secundas litteras non valere, vt pote non facientes de prioribus mentionem. Quærebatur quid iuris? Papa dicit, cum malitiis hominum non sit indulgendum, statuimus ꝙ si quis litteras impetrauerit, & eis per malitiam vel negligentiam non fuit vsus intra annum postquam habuit copiam iudicum, auctoritate secundarū poterit conueniri, licet de prioribus nullam fecerint mentionē. Not. ꝙ malitijs hominū non est indulgendum. Item per lapsum temporis probatur malitia vel negligētia. Item non currit ei tempus, qui copiam iudicis habere non potest.

h ¶ *Malitiis.*] s. eod. sedes. j. qui ma. accu. pos. significante. & ff. de rei vendi. in fundo.

¶ Glo. seq. dat primo sex concord. ad id quod dicitur de spatio annali. demum quærit, ponit quatuor opiniones, & primam approbat: vltimo ponit ius nouum, & remittit.

i ¶ *Infra annum.*] Not. hic annalem pręscriptionem. j. vt lit. non contest. quoniā frequenter. 2. respon. & j. de off. ordi. pastoralis. §. 1. j. de offi. deleg. quærenti. & 11. q. 3. rursus. & c. quicunq;. & 20. q. 2. puella. Sed quęritur qn̄ incipiat currere iste annus. Tūc cū incipit habere copiam agendi, cum primo habeat copiam iudicum. ff. de diuer. & temp. præscrip. l. 1. & 2. q. 6. biduum. & ff. de serui. rusti. pręd. Attilicinus. & si tūc negligens fuerit imputatur ei, ex quo habuit tempus prosequendi suū ius: & huiusmodi negligentia latæ culpæ comparatur. argu. C. si tu. non ge. l. 1. & 2. 23. q. 1. dn̄s noster. Dicunt quidam ꝙ incipit currere à tempore præsentationis litterarum factę iudici. j. de appel. sup eo. 2. 3 Alij dicunt ꝙ à tempore quo composuit sarcinulas suas, & potuit aduocatū quærere. ff. ex qui. cau. ma. l. ab hostib. §. sed qd̄ simpliciter. Quarti dicūt, & male, ꝙ à tempore datæ litterarum. s. eo. tit. eam te. & c. constitutus. qd̄ primū dicitur, verum est, vt dicit littera ista. Hodie vero ista locum non habent: sed potior est conditio occupantis, licet secundæ litteræ non faciant mentionē de primis. j. de appellatio. vt debitus honor. & j. eo. capitulum sanctę crucis. De hoc tn̄ dictū est satis. s. eod. tit. c. 1. qualiter intelligatur hoc c. & illud s. eo. si autem.

3 Dic vt in gloss. in ver. stipulatum. in l. promissor. §. 1. ff. de constit. pec. & in l. non enim. in gl. stipulatum. ff. ex qui. cau. ma.

¶ Glo. seq. quærit & soluit.

K ¶ *Vel negligentia.*] Sed quis probabit hanc negligentiā? Rn̄. trāscursus anni probat hoc, 4 nec alia interpellatio est facienda. j. de lo. & condu. potuit. nisi ille vellet ostendere ꝯtrium: sicut dicitur de anno appellationis. j. de appell. cum sit Romana. in prin. Tamen ista non operatur aliquid hodie: quia ille obtinet, qui primo litteras suas exhibet iudici: vt dictū est, nisi primus copiam iudicis habere non potuerit antequā secundas litteras suas pręsentasset: quia tunc excusatur: & hoc verum est si hoc fuit publice protestatus, quia

4 Placet Cō postellano quod sequitur in glos.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

quia iudicis copiā habere non potuit: & ita pmissa ista pſtatione secundus nō poterit eum præuenire. j. de app. si iustus metus.

CVm contingat.] Quotidie practicat͂ ista decret. in executionibus gratiarum, cum executores diuersorū mandant ɔ̄ria capitulo seu ordinario loci: raro aūt practicatur in terminis propriis. ſ. in executionibus causarū & h. d. Instruitur ordinarius quid facere debeat cū à diuersis delegatis recipit mādata ɔ̄ria. Primo ponitur quæstio. Secūdo distinguens respōsio: ibi, *Super quo*. Tertio duplex instructio: ibi, *Cæterum*. Abb. Siculus. Pars huius decre. est de æta. & quali. & de offi. delega. cum contingat.

CASVS. Quidā impetrauit litteras ad iudices ɔ̄ aduersarios suos. pars altera impetrat causam eandem aliis iudicibus committi. quidā obtēti à parte altera mādant alicui vt partē aduersam denūciet excōicatā. Alij iudices postmodū mandant eidē vt eandē denunciet absolutā. quæritur qd super hoc sit faciendū. Papa dicit hic esse distinguēdū, cū primū recipit mādatū ille cui hoc mandatur, videat an sibi innotuerit inter illos qui primo mandāt, & alios, super iurisdictione discordiā suscitatā, an nihil oīno sciuit: & si nihil intellexit, cū primū mādatum recipit, illud exequatur, si postea ab aliis ɔ̄rium demandet: tunc petere debet copiā vtriusq; rescripti: & si euidenter appareat, ita q nō sit dubitandū aliquatenus q litteræ illorum à quibus recepit secundū mandatū reuocent primas: tunc mandatū illud adimpleat qd secundo loco mandatur. Si vero cōstet q litteræ illorū qui dederunt primū mandatum, non reuocentur per litteras aliorum, illud nullatenus exequatur donec inter illos concertatio sopiatur. & illud idem facere debet si primo mandato recepto, & nōdū executioni mandato, ei innotuit q inter eos sup iurisdictione huiusmodi concertatio esset oborta. in istis oībus mandatis discretus debet esse qui ea recipit, ne dicat se dubitare vbi dubitandū nō est. nec dicat se certū vbi certus nō est. In fine dicit q licet certa in his detur doctrina qualiter in his procedendum est, nulla tñ potestas datur huic executori vt inter delegatos aut partes iudicare debeat de iurisdictione. Not. q in hac decretali statuitur: pp ɔ̄ria mandata quæ frequēter occurrunt. Not. q per contentionem iurisdictionis res fit dubia, vt executor hic non procedat.

¶ Idem Rotho. archiepiscopo.

¶ *Si a delegato aliquid mādatur ordinario, debet humiliter exequi. Sed si alius delegatus per alias litteras post executionem mandat contrarium, vel si ante executionem innotuerit ordinario, inter delegatum qui mandauit, & alium, contentionem esse de iurisdictione, faciat sibi vtrarumque litterarum copiam exhiberi: non vt iurisdictionaliter cognoscat, sed vt se informet an per secundas reuocentur primæ. & si primæ reuocentur, exequatur secundum mandatum. Si autem non reuocentur, vel de hoc dubitet, non exequatur secundum mandatū, donec contentio de iurisdictione terminetur. Abb. Sicu.*

CAP. XXIIII.

CVm † contingat: & infra. Præterea cum quidam super aliquo litigantes, ad diuersos iudices litteras impetrant, quorum quidam obtenti à parte altera tibi mandant, vt partē aduersam denuncies excommunicationis sententiæ subiacere, aliis iudicibus postmodū tibi iniungentibus, vt eandē denuncies absolutam: quæris an vtrisq;, an neutris, vel alterutris saltē obedire debeas in hac parte. ¶ Super quo tuæ prudentiæ respondentes, credimus distinguendum, an cum primum mādatum recepisse dignosceris, tibi forsan innotuerit inter illos & alios super iurisdictione discordiam suscitatam, an super hoc nihil omnino sciuisti [a]. Et quidem si super cōtentione huiusmodi nihil tibi penitus innotescat; cum primum mandatum recipere te contingat: illud debes humiliter executioni mandare [b]. † Sed si postea contrarium tibi ab aliis demandatur: tunc litterarum [c] ad vtrosque à sede Apostolica obtentarum copia postulata, (quas tibi auctoritate præsentium districte præcipimus [d] exhiberi) si ex ipsarum tenore deprehenderis euidenter (ita quòd non sit aliquatenus hæsitandum [e]) quòd litteræ quæ ad illos à quibus secundum mandatum receperis, impetratæ noscuntur, expresse reuocent litteras aliorum: tu illud intrepidus exequaris, quod tibi secundo loco [f] mandatur. Si vero ex litterarum inspectione manifeste tibi constet, quòd litteræ obtentæ ad illos qui primum dedere mandatum, per

¶ Glo. seq. quærit, arguit negatiue, & dupliciter soluit.

a ¶ *Nihil omnino sciuisti.*] Nec per famam, vel alio modo. j. de sent. excom. cū desideres. §. secundæ quæstioni. hoc enim dicimur scire, quod ab alijs audiuimus. 22. q. 5. hoc videtur. Sed quid si audiuit ab aliquo leuis opinionis: numquid hoc sufficit vt nō debeat parere mandato iudicis? Vr̄ q nō. j. de spon. cū in tua. & 11. q. 3. in cunctis. & j. de test. licet. sed vr̄ q sic: quia in dubiis potius obediendū est: vt 23. q. 1. quid culpatur. in fi. & j. de pręscrip. cū ex officij. 1 Et illa est rō quare executio sententię differri non debet: nisi incontinēti pbetur exceptio. j. de testi. veniens. 2. & j. de resti. spo. litteras. Dico q nō sufficit: alioquin retardaret executionē sententię, q diceret se habere priores litteras q̄ reuocatę nō essent, vel q posteriores litteras diceret se habere q̄ reuocarēt primas & sic sequeret q nullus iudex posset excōicare vel absoluere, vel ferre sententiā, si diceret aliquis ante prolationē sententiæ causam illā alijs esse commissam, & sic daretur occasio figmentis, qd esse nō debet. 32. q. 1. dixit dñs. Insti. vi bo. ra. §. sed nedū talia. & C. vnde vi. si quis in tantā. ff. ad car. l. 1. §. si quis non. ff. de liti. l. 1. immo probabile causam debet habere ille qui recipit mandatū de diuersitate litterarū, antequam credat. 23. q. 4. quàm magnum. & j. de cle. exc. mi. illud. ff. qd cū falso tuto. l. 2. in fi. Vel dic q qualiscumq; notificatio sufficit in secundo casu vt iudex nō debeat dici dubius. 1. q. 4. c. turbatur. versic. si quis vobis dixerit hoc idolis, &c. j. de spon. pręterea. 2. ff. de peti. hær. item veniunt. §. à quo denunciatū. & ff. de admi. tut. quidam decedens. §. ex quo 2 & hoc videtur innuere littera ista, nihil omnino sciuisti.

1 Adde tex. in l. ... es. ff. de reb. dub. & in l. cum de no ... in gl. ... C. de legib.

2 Et ex quo non liquet arbitro de eo, non cogitur pronunciare, cum aliter superesset. ff. de arbi. l. Pōponius. §. vlt. & ff. de re iu. l. ... Vinc. Ioan. Andr.

b ¶ *Executioni mandare.*] qd & fecit, scilicet quia denunciauit partē illā excōicatam.

¶ Gl. seq. obiicit & soluit.

c ¶ *Tunc litterarum.*] Sed qualiter pōt illud perpendi ex sola inspectione litterarū? Nā licet secundæ expressam faciāt mentionē priorū iudicū, & rerū contentarum in prioribus litteris: per hoc non constat primas litteras esse reuocatas: cū possint esse impetratæ per falsi suggestionem: & ita nō reuocant primas. j. de offi. deleg. coram. & j. eo. ex parte. circa prin. & j. de re iud. inter monasterium. & arg. s̄. eo. cęterum. j. de do. & cō tu. ex litteris. Ad hoc ergo vt executori nullatenus sit dubitandū, oportet vt discat per assertionem partiū: quia causarum merita partiū assertione panduntur. C. si p vim, vel alio modo. l. vlti. j. de resti. in integrū, tū ex litteris. & sic vr̄ q aliquā possit exercere iurisdictionē inter partes: qd falsum est, vt dicit in fin. alias nō poterit scire vtrum secundę reuocent primas. Et hoc verū est, vt dicit Io. q nunq̄ ex sola inspectione poterit scire: nisi aliqd itelligat de hoc ex partiū assertione: sed p hoc nullā habet iurisdictionē iter partes. Sed hoc verū est si ille q habet priores litteras, aliqd nō obiiciat ɔ̄ secundas: alias iudex pſumeret primas esse reuocatas: ex quo in secundis fit mentio expressa de primis. s̄. eo. cæterum. Si autē aliquid obiicit, statim executor debet supersedere: 3 quia per negationem res fit dubia. C. qui. ad li. procla. non li. l. 3. Et in hoc casu intelligitur quod legitur. s̄. eo. pastoralis. vt ibi dr̄, scilicet q tunc dubiū est de reuocatione litterarū, quando fit mentio expressa & iudicum & rerū: sed ab aduersario obiicitur litteras impetratas esse per falsi suggestionē: per decr. prædictas. Item licet executor dubitet an debeat absoluere vel condemnare, tñ secundū regulam Arriani pronior erit ad absoluendum q̄ ad condemnandum. Regulam illam habes. ff. de act. & oblig. Arrianus. & j. de pba. ex litteris. hoc ideo dicit, quia non constat an ille iudex habeat iurisdictionem: per hoc tñ non iudicat de iurisdictione quorū sit iurisdictio, sed tantū dicit se debere exequi mandatum, vel non debere. j. eo. ex parte.

Cap. 1. e. tit. in 4. compilatione.

† Quod si ... liceret, poterit cōpelli ad exequendum, ... de offi. deleg. pastoralis.

3 Vide de hoc tex. in l. ... §. ff. & ibi Bart. ff. d ... testamen. tut.

¶ Glo. seq. quærit & soluit.

d ¶ *Præcipimus.*] Sed quid si nō exhibentur secundæ? Nō exequetur secundū mandatum si ad terminum præfixum non exhibeantur: vt j. de exce. pastoralis. nam litteræ quæ non apparent, non sunt. ff. de contrahen. emp. in lege. & l. Rutilia Polla. de conse. di. 1. solemnitates. in fi. non potest tñ cogere aduersarium ad exhibendū: quia non habet iurisdictionē inter partes, vt dicitur in fi. Nec etiam tenetur obedire mandato, nisi videat rescriptum. j. de offi. deleg. cū in iure. ADDITIO. Dicit q non habet iurisdictionem, sed terminus cū causæ cognitione datur. 3. q. 3. c. induciæ. §. spatium. Sed sm̄ Inno. illud locū habet in termino qui datur pro testibus, & ad instructionem causæ; secus in aliis. Joan. And.

e ¶ *Hæsitandum.*] Videtur q executor non debeat petere copiam rescripti, nisi vbi recipit contraria mandata: sed non est verum: vt dictum est in proxima notula.

¶ Glo. seq. obiicit & soluit.

f ¶ *Secundo loco.*] Sed quare reuocatur qd legitime factum est per primas litteras; ɔ̄ id quod legitur. j. de resti. spo. audita. s̄. eod. causam quæ. Sed per istum executorem nihil reuocatur; sed denunciatur illi absoluti qui primo fuerant excommunicati.

a ¶ Constitu-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

a ¶ *Constitutionis.*]s. eo. c. Pastoralis.
b ¶ *Et idipsum.*] ita vt non exequaris mandatum. & iste §. respicit proximum infra.
c ¶ *Iudicare.*] hic fallit illa regula. ff. de iudi. de qua re.

OLim ex litteris.] Diuiditur. primo ponitur consultatio. Secundo responsio: ibi, *Nos igitur*. Vel sm Host. diuiditur i tres partes. Nā primo ponit relationē priorū iudicū. Secundo ibi, *Nos igitur.* commissionem factam secundis iudicib⁹. Tertio ibi, *Verum*. dubitationem emergentē. Abb. Sicu. CASVS. P. clericus sancti Remigij detinebat parochiam de Salice, quam R. de Cliuo dicebat se canonice adeptum fuisse. vnde idem R. impetrauit causam super hoc committi quibusdam abbatibus. ipsi abbates partes ad suam præsentiam primo, secundo, & tertio citauerunt. & quia dictus P. per se vel per alium coram eis cōparere noluit, excōmunicauerunt eundem faciētes fructus illius parochiæ sequestrari: postmodum idem P. accedens ad eos promisit iuri parere, & sic fuit absolutus: & litteras absolutionis eidem cōcesserunt, assignantes locum & diem in quo faceret, quod promisit: ipse vero locum & diem de litteris radens, in loco rasuræ scripsit q sequestrati fructus restituerētur eidem. & hoc idem P. confessus fuit coram duobus iudicibus; tertio se excusante. iudices ipsi hæc omnia significauerūt dño Papæ: & ipse mandauit iudicibus præsentibus, vt si esset ita, ipsi P. super ipsa parochia perpetuum silentiū imponerent, & præfato R. præfatā parochiā restituerent cū fructibus sequestratis. sed prædictus R. probauit bene falsitatem prædictam. vnde petebat parochiam illam sibi assignari. Iudices illi dubitauerunt super clausula illa [si esset ita] vtrū ad omnia prædicta deberet referri, an tantum ad vitium falsitatis. Cōsuluerunt dñm Papā, & ipse respōdet, q clausula illa ad omnia debet superiora referri, ad hoc vt ipsi Roberto ecclesia conferatur: quia licet pp illā falsitatem esset priuandus ecclesia supradicta præfatus P. qui falsitatem huiusmodi perpetrauit: tamen pp hoc nō est illa ecclesia aduersario conferenda, nisi prius super aliis fuerit facta plena fides. Not. pp contumaciā pōt quis excōicari. Licet agatur actione reali, ordinariū tñ est iudiciū in possessionē mitti. Itē clausula [si est ita] omnia præcedentia respicit. Itē qui falsat litteras iudicis, debet priuari eo super quo litigatur, propter hoc tamen non acquiritur ius alteri parti.

d ¶ *Per interpositam personam.*]Quod potest fieri. j. de præb. accedēs.

Recontentio

¶ Adde cōcor. in l. qui procuratorē. in glo. 1. ff. de pcur. & in l. a diuo pio. & ibi Bart. & Doct. ff. de re iud.

¶ Cap. 2. eo. tit. in 4. cōpilatione.

† Sarginē.

alias minime reuocantur: secundum mandatū nullatenus exequaris. Quod si super hoc tibi merito fuerit dubitandum: ad exequendum secundum mādatum te procedere non oportet: donec iuxta cuiusdam nostræ constitutionis [a] tenorē inter eos huiusmodi concertatio † sopiatur. Et idipsum [b] facere debes, si primo mandato recepto & nondum executioni mandato, tibi forsan innotuerit quod inter se super iurisdictione demandata cœperint disceptare. ¶ Cæterum in his omnibus puram & prouidam te conuenit intentionem habere: ne vel ad declinandum mandatum dubitare te dicas, vbi dubitandum non est: vel etiam ad exequendum te asseras esse certum, vbi certus esse non debes. Licet autem ex his certa tibi detur doctrina qualiter in his te debeas habere, nulla tamē tibi attribuitur potestas, vt inter delegatos, aut partes de iurisdictione debeas iudicare [c] †.

¶ Idem magistro G. & P. de Firmisca.

¶ *Quādo in rescripto plura narrantur diuersos effectus operantia, non sufficit impetranti alterum solum probare ad vtrumque effectum consequendum.*

CAP. XXV.

OLim † ex litteris sancti Nicasii Rhemeñ. Sargieñ. † & Vallis regię abbatum fuit nostris auribus intimatum, quòd cum ad eos semel, & iterum, à nobis litteræ processissent, super eo quod P. clericus sancti Remigij, parochiam de Salice (quam R. de Cliuo per interpositam personam [d] sibi collatam fuisse proposuit) detinebat: ipsi partes semel, secundo, & tertio citauerunt, & dictū P. quia citatus pluries comparere noluit per se vel per responsalem aliquem coram eis, excommunicationis vinculo innodantes, fecerunt fructus ipsius parochiæ sequestrari [e] Cumq; postmodum idem P. accedens ad eos se iuri promiserit pariturum, ac obtinuerit se absolui: ipsi absolutionis litteras concedentes, diem ei assignauerunt, & locum quibus corā eis quod promiserat adimpleret: qui diem & locum ex litteris illis radens, in loco rasuræ scripsit quod ipsi ei sequestratos fructus assignari mandabāt: quod coram duobus eorum tandem (tertio sui absentiam excusante per litteras) est confessus. ¶ Nos igitur cum tantæ temeritatis excessus falsitatis scrupulo non careret: vobis dedimus in mandatis, vt [si esset ita †] ipsi præsumptori super dicta parochia perpetuum silentium imponentes, præfato R. de Cliuo assignaretis candem cum fructibus sequestratis. ¶ Verum sicut vos per vestras nobis litteras intimastis: cum dictus R. rasuram præfatam coram vobis per testes idoneos probauisset, & ob hoc postulasset sibi dictam ecclesiam assignari, vos † vtrum clausula illa [si esset ita] de omnibus superioribus, an de articulo tantum rasuræ deberet intelligi, dubitastis. Nos igitur respōdemus, quòd clausula illa ad omnia [f] debet superiora referri, ad hoc vt ipsi R. præfata ecclesia conferratur: quia licet vitium falsitatis ad imponendum ei perpetuum silentium super ecclesia ipsa sufficiat qui falsitatem huiusmodi perpetrauit, nō tamen propter hoc eadem ecclesia est aduersario assignāda, nisi super alijs facta fuerit plena fides.

¶ Idem episcopo Imoleñ.

¶ *Non valet rescriptum super restitutione beneficij impetratum, quod de causa excommunicationis, & amotionis impetrantis non facit mentionem.*

CAP XXVI.

DIlectus † filius abbas sancti Stephani Bonoñ. nobis per suas litteras intimauit, quòd cū ipse (cui visitationis officium in ciuitate ac diœce. Bonoñ. cō-

¶ *Glo. seq. reci. per q. an poterit fieri sequestratio, &c.*

e ¶ *Sequestrari.*]Quod de iure fieri nō debuit: nisi causa subesset. j. de sequestra. ad hoc. & duobus c. seq. vbi de hoc: in quibus duobus dr̄ q qñ fructus dissipantur, debet fieri sequestratio. C. de prohibita sequestra. l. vnica. De hoc not. 2. q. 6. quoties. 2. Sed in casu isto scilicet propter contumaciā bene fit sequestratio, vt mitius agatur cū reo j. de do. & cōtu. ex litteris. ¶ sed in casu isto non dr̄ proprie sequestratio, prout traditur. j. de sequestra. per totum. quia ibi non fit sequestratio propter cōtumaciam.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & remittit, item argu. alleg. duo tura. & quatuor alleg. in contrarium.*

f ¶ *Ad omnia.*] vr̄ q per hāc clausulā; [si ē ita.] vel per hāc; [si præmissa vera sunt.] teneatur impetrator probare oīa præmissa esse vera, licet aliquod ex præmissis sufficeret ¶ ad propositum probandum. simile s. eo. ex parte Conuentrensis. ff. de excu. tuto. qui testamento. nā nisi quis plene probet suā intētionē, succūbit. C. de rei ven. l. vlt. fines enim mandati diligenter sunt obseruandi. s. eo. cum dilecta. & imputet sibi qui plura narrauit, quorū vnū sufficeret per se. Arg. j. q sufficit vnū probare. ff. de condi. & demon. falsa. in fin. & ff. de condi. in sti. l. 2. §. vlti. ff. de manumis. testamen. l. si ita j. de præbend. cum iam dudū. Dic vt dixi s. eo. ex parte. Item arg. est hic q sequens clausula respicit oīa præmissa. j. de ap. secūdo requis. & c. inquisitionū. & c. antepe. arg. j. de do. cū dilecti. vbi nō respicit oīa superiora clausula illa de foresta, sed tantū proximā donationē & interiorē. 3. q. 5. constituimus. in fin. & in glo. quia infames. & de cōse. dist. 2. cū oē. in prin. & in gl. quod quam sit. Sed melius est q ad oīa referatur. & sic facit p alia parte. ff. de in rem ver. si p parte. §. penul.

DIlectus.]Diuiditur: quia in prima ponitur facti narratio. In secūda iudicū istructio: ibi, *Nos igitur*. Ab. Sic. CASVS. Abbas S. Stephani Bonoñ. datus fuit visitator à sede Apost. i ciuitate ac diœcesi Boñ. abbas iste. B. & A. psbyteros pp suos excessus manifestos remouit ab ecclesijs suis, & excōicauit: & ijdē psbyteri litteras impetrauerūt à sede Apost. in forma cōi super restitutione eorum, de cā remotionis suæ & excōicatione, qua tenebant adstricti, nullā faciētes mentionē. Opponebatur eis corā episcopo Imoleñ. negotij executore, q litteræ istę non valent, eo q nō faciebant mentionē de cā suarū remotionū, nec de excōicatione eorumdem. consultus Papa respondet dicens, q si est ita, litteræ non valent tanquam per surreptionem obtentæ: & q episcopus iste decernat eas viribus carere.

No. q

¶ Concor. tex. in l. Arrianus. ff. de act. & obl. & in l. fauorabiliores. ff. de regu. iur.

¶ Adde q si ista clausula ponatur in aliquo rescripto, si ind. præmiss esse falsum, Ant. & doc. in cap. cordi. de appel. lib. 6.

¶ Hoc verū si adstringat se ad vtrumque. infra d. proba. hoc. Ioan. And.

¶ Vos de clausula illa, si ita est.

¶ Cap. 3. eo tit. in 4. cōpilatione.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Not. φ excõicatus non põt impetrare litteras ad agendum: quia isti presbyteri simpliciter impetrauerunt, tanquã essent spoliati, ad petendam restitutionem, vnde dicitur in forma communi.

¶ *Glo. seq. notat causam exprimendam.*

a ¶ *Causa.*] Not. φ non sufficit narrare seriem facti in litteris Papæ nisi causa facti adiiciatur. argu. 23. q. vlti. occidit. j. de testi. cũ causam, & causa facti potius quærenda est q̃ ipsum factũ. 15. q. 1. c. 1. in fi. & ff. de fur. verũ. & j. de accu. cum dilectus. C. de adopt. l. 3. & etiam modus 1 facti. C. de transact. vt respon sum.

misimus) B. & A. presbyteros ab ecclesijs suis (propter eorum graues & manifestos excessus) duxerit amouendos, ijdem super restitutione sua nostras ad te in communi forma litteras impetrarunt, de amotionis suæ causa a, & excommmunicationis b † qua tenẽtur adstricti, nullam facientes penitus mentionem. ¶ Nos igitur. fraternitati tuæ mandamus quatenus (si est ita) litteras ipsas tanquam per veri suppressionem obtentas viribus carere c decernas.

† Sententia in aliquo antiquus.

1 Hoc verum secundum Inno. q̃n modus cãm dandi vel denegãdi p̃cessit, & si esset actũ in modum inquisionis: aliter si alio modo d'accusa. quali ter 2. de fi... Ioan. And.

¶ *Glo. seq. primo notat rescriptum impetratum ab excommunicato non valere: et reddit triplicem causam. Secũdo signat contrarium, & soluit. in fine remittit.*

b ¶ *Excommunicationis.*] Hic habes φ si excommunicatus impetrat litteras vel rescriptũ tacẽs de sua excõicatione, φ nõ valent litteræ, tũ q̃a tacuit processum iudicis. j. de re iud. inter. tum quia tacuit vitium suum, tum etiã quia ingessit se cõioni hominum, propter qd̃ puniẽdus est. j. de cle. ex. mi. illud. §. illud aũt. & 11. q. 3. placuit. vnde incõueniens esset φ ex eodẽ facto cõsequeretur pœnã & commodũ. ff. de neg. gest. l. fi. in fin. & in glo. fin. 16. q. 1. legi. in glo. deteriores. Contra j. de exce. significauerunt. & c. venerabilem. vbi dr̃ φ excõicati non repelluntur à prosecutione appellationis. sed isti p̃sbyteri erant rei: ergo non deberent repelli. De hoc dicemus j. de excep. venerabilem. & c. significauerunt. Sed pro nunc dic breuiter: φ isti non erant rei, sed actores qui petierunt restitui, nec appellauerant: in quo casu loquunt̃ 9ria. Et sic est arg. φ quæstio spoliationis non sit priuilegiata. An autẽ litteræ ab excõicato impetratæ valeant eo absoluto? 2 dic super hoc prout not. j. de excep. pia. [lib. 6.] in glo. quæ incipit, sed mirum.

† Cap. 4. in tit. in 4. cõpilatione.

2 Casus est de hoc in terminis in ca. 1. de rescri. lib. 6.

¶ *Glo. seq. not. specialiter causam excommunicationis exprimendam. in fi. dicit hic non probari quòd non valeat rescriptum ab excõicato impetratum.*

c ¶ *Viribus carere.*] vt s. eod. cũ dilecta. Et sic vr̃ φ si aliquid factũ sit per litteras surreptitias, illud debeat reuocari. De hac materia plenius dicetur j. eod. c. ad audientiam. Et dic carere, si constiterit de istis exceptionibus, scilicet φ non fecerint mentionẽ de causa suæ remotionis, & excõicationis, qua tenebãtur adstricti. Et merito de causa excõicationis tenebantur facere mẽtionẽ: quia qui petit absolui ab excõicatione, tenetur exprimere causam excõicationis suę: aliàs nõ valent litterę impetratæ sup absolutione: vel si aliã causam exprimeret, quam illã pro qua fuit excõicatus. j. de off. ord. ex parte. & j. de fi. instr. quod sup his. In illa decr. ex parte. notatur de hoc in gl. q̃ incipit, ex eo. & j. de sen. excom. cũ pro causa. in gl. quæ incipit, istud tanquam. Et in hoc casu non valent litteræ impetratę ab excõicato tacito de causa excõicationis: secus si aliquis impetrat litteras ad agẽdum 9 aduersariũ, tacens de sua excõicatione: q̃a tũc valẽt litterę eo absoluto. j. de excep. pia. [lib. 6.] vbi de hoc in glo. quæ incipit, sed mirum. Alia etiam de causa nõ valuerũt huiusmodi litteræ: quia non fecerunt mentionem φ per sententiã spoliati fuissent propter suos excessus, à qua non fuit appellatũ. C. sen. rescin. non pos. impetrata. 3 & ita duabus de causis non valuerunt litteræ istorum presbyterorum. Olim consueuit decre. ista allegari ad probandũ φ litteræ impetratæ ab excõicato ad agendum non valebant, sed hoc non probatur per hanc decret. quæ non loquitur in tali casu. Ber.

3 Et sic etiã contra litteras opponi poterat exceptio rei iudicatæ de lite contest. c. 1. lib. 6. veniet etiã in modũ peremptoriæ, vt ibi. Io. An.

P Ostulasti.] Diuiditur, quia primo ponitur quęstio. Secundo solutio ibi, *Ad quod*. Tertio ratio: ibi, *Non enim*. Abb. Siculus.

Casus. Quidam erat perpetuus vicarius in quadam ecclesia, habens insuper bona paterna, de quibus poterat commode sustentari, iste vicarius impetrauit 9 epm̃ qui ipsum ordinauit secundũ illã formã cõem [cum s̃m Apostolũ] quæsiuit iste episcopus à Papa, vtrũ teneretur ei secundum illã formã in beneficio ecclesiastico prouidere. Respondet, φ per illã formã [cũ s̃m Apostolum] sedes Apostolica consueuit pauperib9 clericis, qui nullum beneficiũ habent, prouidere: & ideo perpetuus vicarius talium litterarũ cõmodo carebit: nisi de vicaria sua fecerit mentionẽ: vt pote veritate tacita impetratarum. non enim dr̃ carere beneficio, cui de vicariæ perpetuæ prouentibus est prouisum: & pro habente beneficiũ competẽs ex certa scientia super obtinendo alio beneficio Papa nõ scribit de leui, quin de ipso faciat mentionẽ. Not. φ perpetuus vicarius beneficiatus reputatur. Itẽ semper est faciẽda mẽtio de priori beneficio, aliter non valent litterę: vt hic dr̃.

¶ Idem episcopo Veratisameñ.

¶ *Per litteras iustitiæ non tenetur episcopus prouidere habenti perpetuam vicariam, vel sufficiens patrimoniũ. Nec valent litteræ gratiæ ad beneficium obtinendum, in quibus impetrans tacuit perpetuam vicariam. hoc dicit, comprehendendo vtrumque intellectum.*

CAP. XXVII.

P Ostulasti † per sedem Apostolicã edoceri, vtrum alicuius ecclesiæ perpetuo vicario, de prouẽtibus vicariæ, bonisq; paternis habenti vnde valeat commode sustentari, tenearis per illam formam communem [cum secundum d apostolum] in ecclesiastico beneficio prouidere. ¶ Ad quod sic duximus respõdendum, quòd cum per formam prædictam necessitatibus pauperum clericorum (qui nullum sunt ecclesiasticũ beneficium e assecuti) sedes Apostolica duxerit succurrendum, perpetuus vicarius (nisi de vicaria fecerit mentionem) commodum reportare non debet de huiusmodi litteris, vtpote veritate tacita, impetratis. ¶ Nõ enim beneficio carere debet dici, cui competenter f de perpetuæ vicariæ prouentibus g est prouisum. Et pro habente beneficij sufficiẽtis subsidium, ex certa scientia super obtinendo alio beneficio, de leui non scribimus, quin faciamus de primo in nostris litteris mentionẽ.

¶ Idem in concilio generali. †

¶ *Per litteras apostolicas de hac constitutione mentionem non facientes non potest quis trahi vltra duas dietas extra suam diœcesim, nisi de consensu partium litteræ fuerint impetratæ. hoc dicit, vsque ad §. sunt & alii.*

CAP. XXVIII.

N Onnulli † gratia sedis Apo

d ¶ *Cum secundum apostolum.*] quam habes j. de præb. cũ secundũ.

† Extrauag. si cap. 37. de litteris non impetrandis, &c.

e ¶ *Beneficium.*] nomine beneficij intelligitur vicaria siue præbenda, siue aliud beneficium. 1. q. 3. ex multis. in princip. & j. de verbo. sign. tua nos.

Nomine bñficij q̃d intelligit.

f ¶ *Competenter.*] Istud competenter, intelligas secundũ modũ illius decre. de monachis. j. de præb. de hoc dictũ fuit s. eo. cũ adeo. dic vt ibi.

† Cap. 5. eo. tit. in 4. cõpilatione.

¶ *Glo. seq. arg. quòd de patrimonio, & c. allega. in contrarium. & primo argumento respondet. demum quærit, soluit & remittit.*

g ¶ *Prouentibus.*] De duobus quærebat, scilicet de paterna hæreditate, & de beneficio vicariæ. sed de beneficio tantũ respondet: ergo licet non faciat mentionẽ de paterna hęreditate, tenẽt litteræ, quia vnum negando, alterũ confitetur. j. de præsump. nonne. Sed vr̃ φ talis indigne petit beneficiũ ecclesiasticum. 16. q. 1. quoniam quicquid. & 12. q. 1. illi autem. in glo. fi. & iudicium sibi manducat & bibit. 1. q. 2. clericos. & c. seq. Itẽ quia ordinatus est ad certum titulum, qui ad titulũ sui patrimonij est ordinatus. j. de p̃ben. tuis. Sed non est verũ φ de hæreditate principaliter quæreretur, sed de vicaria, hoc addito φ habeat bona paterna similiter. Sed quid si modicum habet beneficium: nunquid tenetur facere mentionẽ de illo? Tenetur quidem. j. eo. si proponente. vbi dicetur de hoc.

Additio. Et est expressum j. de pręben. si motu proprio. 2. respon. li. 6. Dixit etiã hic Inn. dato φ impetrans, beneficio qd̃ tacuit renunciare velit, nõ cõualescent litterę, cum inspiciendũ sit tẽpus datæ. s. eo. eam te. 9riũ notasse vr̃ j. eo. in nostra. & ibi dicã. Io. And.

N Onnulli.] Istud principiũ vsq; ad §. *Sunt & aliq.* diuiditur in tres partes. Nã primo ponit abusum impetrantiũ iudices remotos. Secundo prouidet: ibi, *Cum autẽ*. Tertio excipit: ibi, *Nisi*. Abb. Sicu.

Casus. Quidã abutebãtur gratia sedis Apo. litteras impetrãtes ad iudices remotos, vt sic reus fatigatus laboribus & expensis, liti cederet, vel saltẽ vexationẽ suã redimeret: & quia per iudiciũ iniuria fieri non debet, statuit concilium generale, ne quis vltra duas dietas extra suam diœcesim per litteras apostolicas trahi possit, nisi de assensu partium fuerint impetratæ, vel nisi de hac cõstitutione fecerint mentionẽ. In secunda parte dicitur, φ alii erant qui nouum genus mercimonij circa litteras apostolicas exercebant, vt finitas lites suscitarent, vel nouas fingerent quæstiones. fingunt enim causas, & super illis impetrant litteras sine mandato dominorum, & illas exponũt venales: quandoq; reo, ne ab actore fatigetur: quãdoq; actori, vt indebite reum molestet. Sed quia lites potius sunt restringendæ quàm ampliandæ; statuit concilium generale, vt si quis sup aliqua quæstione de cætero litteras impetrauerit sine speciali mandato domini, litteræ illæ non valeant, & ille de iure tanquam falsarius

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

rius puniatur, nisi forte sit de illis ꝑsonis à quibus non exigit impetrator mādatū. Not. ꝙ in iure nulli est facienda iniuria in suo iure. Item vltra duas dietas extra suam diœcesim ꝑ litteras Apostolicas nullus trahi potest. Itē litteræ sine mandato non valent impetratæ.

a ¶ *Abutentes.*] id est, malo modo vtentes. sic ĩ. eo. quia nonnulli. & s̄. eod. sedes.

cum quidam. ff. si cert. pet. quidā. & sic videtur ꝙ in rescriptis verba potius sunt restringenda quam amplianda. ĩ. de offi. deleg. cum olim abbas. in fi. & c. P. & G. nisi indulgeant beneficia. ĩ. de do. cū dilecti. in fi. & ĩ. de verb. sign. olim tibi.

¶ *Gl. seq. not. quod generalis procurator non impetrat. inducit quinq; similia. secundo obijcit ad hoc, & soluit. tertio quærit. argu. pro, & soluit. quarto quærit quis probet. argu. quod impetrans ponit opi. Ioan. distinguentē in forma verborū qualitatē causæ. In fin. ponit quid de litteris gratiosis, & obseruantia curiæ.*

stolicæ abutētes [a], litteras eius ad remotos [b] iudices impetrare nituntur, vt reus fatigatus laboribus & expensis, liti cedere, vel importunitatem actoris redimere compellatur. ¶ Cum autem per iudicium iniurijs aditus patere non debeat (quas iuris [c] obseruantia interdicit) statuimus, ne quis vltra duas dietas [d] extra suā diœcesim per litteras Apostolicas ad iudiciū trahi possit [e]: ¶ Nisi de assensu partium fuerint impetratæ, vel expressam de hac constitutione fecerint mentionem [f].

¶ *Non valent litteræ ad lites impetratæ sine speciali mandato domini, nisi impetrentur per coniunctam personam. hoc dicit.*

¶ Sunt & alij qui se ad nouum genus mercimonij [g] conuertentes, velut sopitas possint suscitare [h] querelas, vel nouas immittere quæstiones, fingūt causas, super quibus à sede Apostolica litteras impetrant, absque dominorum mādato: quas vel reo (ne propter eas laborum vel expensarum dispendio molestetur) aut actori (vt per ipsas aduersarium indebita molestatione fatiget) venales exponūt. ¶ Cum autem lites restringendæ [i] sint potius quàm laxandæ: hac generali constitutione sancimus, vt si aliquis super aliqua quæstione de cætero sine speciali mādato [k] domini litteras Apostolicas impetrare pręsumpserit, & litteræ illæ nō valeāt, & ipse tāquā falsari[*] puniatur:

b ¶ *Ad remotos.*] Not. ꝙ dr̄ remotus qui est vltra duas dietas extra diœcesim. & facit ad hoc ĩ. de ele. cum inter vniuersas. & cap. nihil est. [1]

c ¶ *Iuris obseruantia.*] Quia non debent inde nasci iniuriæ vnde iura oriūtur. ĩ. de accu. qualiter & quādo 1. C. vnde vi. meminerint. simile s̄. in 1. constitutione Gregorij.

¶ *Glo. seq. quærit, arguit pro vulgaribus, & sic soluit. secundo quærit, soluit, contra solutionem obiicit, & respondet.*

d ¶ *Vltra duas dietas.*] Nunquid hoc intelligit de vulgaribus dietis, q̄ habentur sm̄ consuetudinem regionis, aut de legalibus sm̄ ꝙ viginti milliaria cōputantur ꝑ dieta. ff. de verb. sign. l. 3. & ff. si quis cau. l. vicena? Vr̄ ꝙ de vulgaribus, quia noīa ex cōi vsu intelligēda sunt. ĩ. de spon. ex litteris 1. non enim ex opinionibus singulorum, sed ex cōi vsu noīa exaudiri debent. ff. de supele. l. labeo. & consuetudo est optima legū interpres. ĩ. de cōsuetu. cū dilectus. & ff. de leg. si de interpretatione. & plus stat̄ vsui q̄ significationi vocis. ff. de leg. 3. non aliter. imo vsui stat̄ ꝯ naturā vocis. ff. de lega. 3. vxori. i prin. De hac materia multa argumēta notant̄ 12. dist. illud. Et dicas ꝙ de vulgarib⁹ dietis istud est intelligendū, quia lex debet cōuenire consuetudini regionis. 4. dist. erit aūt lex. Sed pone ꝙ aliquis impetraret litteras vltra duas dietas, non facta constitutionis istius mentione, sed iudices citant ad locū vltra duas dietas non remotum à sua diœcesi ipsum reum, nunquid ire tenet̄? Credo ꝙ sic; ꝑ hoc qđ dicit; vltra duas dietas nō trahatur, & est expressum. ĩ. de excep. olim. sed expensis actoris debent iudices ad locum ire: aliàs fieret fraus constitutioni huic. arg. ad hoc. ff. de eden. p̄tor ait. in fi. Sed vr̄ ꝙ non valent litteræ: quia sunt impetratæ tacita veritate tali, quam si dixisset, litteras non habuisset. s̄. eo. sup litteris. ergo non debent valere: quia eadē æquitas quæ mouet delegantem, mouere debet delegatū: vt dicit illa decr. super litteris. in fin. Sed eadem rōne vr̄ ꝙ valeant: quia si dixisset ꝙ non traheret ille aduersariū vltra duas dietas, litteras habuisset: ergo debent valere, & bene valent, vt dictum est: quia iste purgat vitium: & remouet exceptionem quæ posset opponi quare non valent: quia litteræ non sunt nullæ ipso iure, sed per exceptionem annullantur. arg. ĩ. de vsuris. quia frustra.

e ¶ *Trahi possit.*] Non dicit ꝙ litteræ non valeant, sed ne trahatur per eas vltra duas dietas.

¶ *Glo. seq. recitetur pro solutionem contrarij.*

f ¶ *Fecerint mentionem.*] Vt si ita dicatur, non obstante tali constitutione. & sic patet ex hoc loco, ꝙ rescriptum debet facere mētionē de constitutione [a] ad hoc vt ei ꝑiudicet. argu. ĩ. de æta. & qualita. eam te. sic debet etiam facere mentionē de priuilegio. s̄. eod. cum ordinem. Nec habet locum illa regula; speciale derogat generali, licet non faciat mentionē de illo. s̄. eod. c. 1. & c. pastoralis. sed hic rescriptum speciale non derogat generali constitutioni; & illa est causa: quia constitutio illa continet ius cōe, sed ius cōe non tollitur per rescriptum, cum rescriptum concedi debeat sm̄ ius commune, & non ꝯ. 25. q. 2. rescripta. & ideo necesse est vt semper rescriptum impetratum vltra duas dietas faciat mentionem de hac constitutione: quia Papa ignorat locorum distantiam.

¶ SVNT & alij.] Iste §. in tres partes diuidit̄. In prima parte ponit abusum impetrantium. In secunda prohibet: ibi, *Cum autem.* In tertia excipit: ibi, *Nisi.* Abb. Siculus.

g ¶ *Mercimonij.*] simile ĩ. eo. quia nonnulli. vbi aliqui tradunt litteras alijs eiusdem nominis.

h ¶ *Suscitare.*] Per rescriptum principis lites sopitæ suscitari non debent. C. de transact. l. causas vel lites. immo tales a limine iudiciorum debent expelli, qui volunt lites sopitas suscitare. C. senten. rescin. non pos. l. vltima. & s̄. eo. dilectus.

i ¶ *Lites restringendæ.*] sic de pæn. dist. 1. pœnæ. ff. de lib. & posthu.

K ¶ *Sine speciali mandato.*] Sic ergo generalis ꝓcurator nō sufficit ad impetrandū litteras. qđ est bñ notabile. sicut requiritur specialis ꝓcurator in trāsactione. C. de transac. trāsactionis placitum. & ĩ. de arbi. ꝑ tuas. in prin. Et in integrum restitutione petenda. ff. de mi. illud. §. si talis. & restitu. in integ. corā. Et in delatione iuramēti: quia procurator nō debet deferre iuramentum alteri parti. ff. de iureiu. iusiurandum. §. procurator. Sic ꝑ procuratorem generalē non potest fieri acceptilatio, nisi habeat speciale mandatū. ff. de accep. l. 3. Sed nonne ratihabitio dñi sufficit ad hoc vt litteræ valeant seu valere incipiant quæ prius non valebant? qđ vr̄. ff. de iudi. l. licet verum. & ratihabitio retrotrahitur. ff. de pig. si fundus. §. 1. & ĩ. de clan. de spon. ꝙ nobis. in gl. fi. & ĩ. de elec. ꝙ sicut. circa prin. ver. ꝙ si eos. in fi. Item litteræ quæ primo non valent, postea conualescunt. ĩ. de fo. cōp. licet 1. in glo. iustitiæ complementum. & c. ex tenore. in fi. ibi, dummodo. Ad hoc rñdeo, ꝙ licet procuratio quę nulla est, possit ratificari, non tñ valent litteræ istæ aduersario ꝯdicente. ĩ. eo. ex parte. ꝑꝑ rōnem quæ in littera ipsa redditur: quia lites [3] restringendæ sunt. &c. Sed nūquid litteræ istæ sunt nullæ ipso iure? Vr̄ ꝙ sic: quia tanq̄ falsarius punitur, & sic istæ litteræ sunt falsæ: sicut sñia venalis nulla est. 2. q. 6. c. ei qui. §. venales. & ĩ. de vi. & hon. cle. cū ab oī. in fi. Dico ꝙ ꝑ exceptionem sunt annullandæ. in vtroq; casu istius capituli si reus nihil obijceret, valerēt. Sed quis debet ꝓbare ꝙ sine mandato sunt impetratæ: an ille q̄ excipit ꝙ non sunt impetratæ ꝑ procuratorē, an dñs qui vtitur illis? vr̄ ꝙ dñs, qui vtitur illis litteris, & exhibet eas, debeat probare mādatum: quia executor nō tenetur obedire mandato iudicis, nisi primo ꝓbetur mandatum. ĩ. de offi. deleg. cum in iure. s̄. eod. cū contingat. qualiter enim possit reus ꝓbare ꝙ non essent impetratæ ꝑ ꝓcuratorē, cum sit pura negatiua, & negātis factum ꝑ rerū naturā nulla est ꝓbatio. ĩ. de elec. bonæ 1. §. porro. & 6. q. 5. c. accusator qđ asseuerat. Præterea licet aliquis ostendat instrumenta ecclesiæ, non tñ ei credit̄, nisi caueat de rato. ĩ. de offi. deleg. corā. in prin. Et gñaliter tradit̄ ꝙ quoties de mandato dubitatur, vel ꝓcurator debet ꝓbare mandatū, vel cauere de rato. C. de ꝓcu. l. 1. Præterea nōne iubet̄ cū authētico exhiberi libellus porrectus Papæ. 81. dist. Maximianus. in gl. ꝓspecto. arg. 7. q. 1. ꝓsentiū. sed ad quid nisi ad hoc, s. ꝑ quē fuerit impetratū? nā forte ꝑ excōicatum sunt impetratæ, quæ non valent. arg. ĩ. de ꝓba. post cessionē. s̄. eo. dilectus. de hoc dic vt in decr. pia. de excep. lib. 6. Nec obstat si dicat ꝙ instr̄m apparet non vitiatū, ergo standū est ei donec ꝯriū ꝓbet̄. C. de edi. diui Hadr. tollen. l. vltima. circa prin. ibi, ex quacunq;. hic enim nō impugnat̄ scriptura quin vera sit bulla, & verus sit actor, sed tñ de mādato impetrantis dubitat̄. Ad hoc dicit Ioan. ꝙ si ita contineat̄ in rescripto, & cōquestus est talis ꝓcurator de tali: tunc non est necesse ꝓbare mandatū: quia ꝑ litteras illas satis apparet de mandato, ex quo Papa appellat eū ꝓcuratorē: quia constat ꝙ vidit mandatū. Sed si continet̄ in litteris; significauit nobis talis, vel ꝯquestus est nobis, cū ille nō fuerit in curia, sed alius q̄ dicit se fuisse ꝓcuratorē legitime constitutum: tūc tenetur ꝓbare mandatū: quia pleriq; fingūt se esse alios, & sub noīe aliorū litteras impetrant: & nisi doceat de mādato, nō debet audiri, vt hic dicit. In causa appellationis dicebat ipse Ioannes, ꝙ non tenet̄ ꝓbare mandatū: quia non est credendū ꝙ aliquis negligat ius suum in ꝓsequēdo appellationē, q̄ alias diligēs est. arg. C. q̄ & aduer. quos. l. 1. Si aūt ꝑ simplicē querelā sint litteræ impetratæ, necesse est semper ꝓbare mandatū. Constitutio ista non bene seruabat̄, nec admittebant iudices talē exceptionē: sed certe bene debet admitti: q̄a nō valent

[1] Concor. tex. in l. 1. C. de dilat. cū ibi not. & in l. 1. C. de pœn. & in glos. in ver. quē loci. in c. nullus. de tep. ordi. lib. 6.

Nomine dietæ quid & qualis dieta intelligatur.

[a] Cōiter nō exprimitur nomē constitutionis: sed dr̄, non obstante cōstitutione de duabus dietis edita in concilio generali. Ioan. And.

[3] Propter ꝗnarū odiū in hoc casu speciale est contra regulam, sicut. & in alijs casibus q̄ not. de pac. c. 1. de reg. iur. ratihabitionem. lib. 6. Ioan. And.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

valent litteræ nisi sint impetratæ p procuratorem. & hoc probatur in decr. Greg. j. eo. tit. ex parte. vt ibi dicemus. Secus credo in litteris sup beneficijs obtinēdis: quia ibi non exigitur mandatum, cū sup nulla lite impetrent, sed de gratia tm̄ cōcedantur: sed rescripta ad lites iam ortas & non futuras impetrantur. j. eo. tit. c. vlt. Curia Romana nō consueuit hanc exceptionē de mādato admittere, nec nos admittere debemus, & si pp hoc appellaretur, non darentur litteræ super tali appellationeᵗ.

ᵗ alias, exceptione.

Additio. Dixit Goffre. q̄ talis exceptio, s. [non habes mandatū:] bene admitteretur in audientia ꝯ impetrantem. Sed post impetrationem iam factam ꝯ vtentem rescripto, non admitteretur exceptio. Nec obstat decr. ex parte. j. eo. quæ loquitur in eo qui non vult habere ratum factum impetrātis sm̄ eū vel sm̄ Vin. & Pet. de Samp. ꝯ impetrare volētem admittetur exceptio: & habebit etiā impetrare volens probare mandatū: post impetrationē etiā ꝯ vtentem admittetur exceptio, sed habebit excipiens pbare rescriptum impetratum sine mandato. & quō hæc probari possint, dixi s. ead. gl. Dixit Cōpost. q̄ curia non cōpellit procuratorem impetrantē probare mandatum ad petitionē procuratoris ꝯdictoris: nisi prius ille suum mandatum ostendat. Ioan. And.

¶ Nisi forte de illis personis extiterit, a quibus non debet exigiᵃ de iure mandatum.

¶ Honorius iij. Cantuarien. archiepiscopo, & coniudicibus suis.

¶ *Si occasione duorum rescriptorum vnius scilicet in causa principali, alterius in causa appellationis cōtenditur: non iudex super principali, sed deputatus super appellatione, cognoscere debet de validitate appellationis.*

CAP. XXIX.

ij) Dilectus filius I. Sarracenus clericus exposuit corā nobis, quod cū Iordanus clericus Dumelien.† ipsum super ecclesia sancti Nicolai Dumelien.† coram vobis auctoritate litterarum nostrarum traxisset in causam: ex parte ipsius I. fuit excipiendo propositum, quòd auctoritate ipsarum litterarū non poterat coueniri, eo quod vltra duas dietas à diœcesi (vbi prædicta ecclesia erat) contra statuta concilij generalisᵇ (de quo in eisdem litteris non fiebat mētio) distabatis†. Et quia huiusmodi exceptionē admittere denegantes, procedebatis in causa (pro eo quòd idem I. in Ropheñ. & Elieñ. diœcesibus beneficia obtinet, quasi ex hoc ibi domiciliumᶜ intelligeretur habere) ipse ad nostrā audientiam appellauit: & infra. Cumque idem I. appellationem interpositam prosecutus, ad Eboraceñ. archiepiscopum & eius collegas, super præmissis litteras impetrasset: vos in causa ipsa nihilominus procedentes, eisdem iudicibus ne in commisso sibi procedant negotio, inhibetisᵈ. ¶ Quocirca mandamus quatenus (si est ita) causæ supersedeatis eidem, cū non vos, sed dicti iudicesᵉ cognoscere habeant ad quos iurisdictio debeat pertinere.

† Dunelienſis.

† Dunelien.

† In nonnullis manuscriptis legitur: citabatis.

¶ Idem epo & archidiacono Legioñ.

¶ *Si plures impetrant in eadē ecclesia, statur datæ, vt primus impetrans præferatur, & solus admittatur. Ita communiter summāt doct. Et pcedit istud summariū secundū opinionē coem, quæ hodie inualuit propter iura noua.*

CAP. XXX.

Capitulum † sanctæ crucis Cameraceñ. exhibita nobis petitione monstrauit, quod Callimacho clerico super præbendali beneficio in eorum ecclesia obtinendo, litteras nostras ad eos priusᶠ monitorias,

a ¶ *No debet exigi.*] quæ sint illæ personæ, habes ff. de procur. sed & hæredes.

ij) *Dilectus filius.*] Cum agitur actione reali, cōputatio dietarū fit à fine diœ. loci vbi sita est res. Et de meritis appellationis nō iudex causæ principalis, sed cui cōmissa est appellatio, cognoscere debet. ita cōiter summant doct. Sed profecto pars prima summarij nullo modo probat in tex. nec puto eā veram in se. nā in tex. solum definit q̄s cognoscere debeat de meritis appellationis. Et venit hoc ad limitandum c. pastoralis. s. eo. Diuiditur in duas partes. In prima ponitur querela appellantis. In secunda prouidetur ibi, *Quocirca*. Abb. Siculus.

Casus. Iordanus clericus Dumelieñ. impetrauit litteras ꝯ Io. Sarraceñ. sup ecclesia S. Nicolai Dumelieñ. dictus Ioan. ad iudiciū euocatus excipiendo pposuit, q̄ auctoritate illarum litterarū non poterat conueniri, ex eo q̄ vltra duas dietas à diœcesi vbi sita erat ecclesia pdicta, trahebatur ꝯ concilium generale, de quo in litteris mentio non fiebat. ipsi iudices hanc exceptionē noluerunt admittere, pro eo q̄ idem Io. in Ropheñ. & Elieñ. diœcesibus obtinet beneficia: quasi ex hoc domicilia haberet ibidem. quare dictus Ioan. sed. Apost. appellauit. appellatiōis causa fuit cōmissa archiepo Eboraceñ. & eius coniudicibus: sed primi iudices nihilominus in negotio procedentes, inhibebant iudicibus appellationis, ne in negotio sibi cōmisso procederent. Vnde mandat Papa primis iudicibus q̄ si ita est, in ipso negotio non procedant: quia non ipsi, sed iudices appellationis cognoscere debent ad quos iurisdictio debeat ptinere. Not. q̄ inter iudices datos in principali causa, & iudices datos in causa appellationis non reuocatur in dubium quorum sit iurisdictio. Iudices enim appellationis cognoscere debent an sit legitime appellatum: quia nemo cognoscere habet de appellatione ab eodem ad superiorem interposita, vt hic patet: sed superior ad quem appellatur.

b ¶ *Concilij generalis.*] s. cap. proximo.

¶ *Glossa seq. notat quòd habere ecclesiam vel præbendam, &c. tractans vbi dicatur quis habere domicilium.*

c ¶ *Domiciliū.*] Ex hoc vr̄ q̄ licet aliq̄s habeat pbendā vel ecclesiā ᵗalibi, q̄ ppea non habeat ibi domiciliū. Nā sola possessio domus quę in ciuitate alia cōparat, non facit domiciliū. ff. ad muni. libertus. §. sola domus. verūtñ bñ potest q̄s habere domicilium in pluribus locis: dūmodo se in vtroq; æqualiter collocasse videat. ff. ad muni. l. assumptio. §. iuris prudentibus. & j. de fo. comp. ex parte B. aliàs dr̄ ibi habere domiciliū, vbi maiorē partē rerū suarū possidet, & assidue conuersat: & ibi debet rn̄dere. C. vbi se. vel cla. l. senatores. Vel etiā vbi vendit, emit, ꝯhit, & festos dies celebrat. ff. ad munici. eius. §. 1. rōne vero de qua agit, pōt conueniri. j. de fo. cōpe. sane. C. vbi in rem act. l. fi. & ex hoc forum sortit. j. de foro cōpe. c. vlt. vbi numerant plura ex q̄bꝰ sortit quis forum. Et sic patet q̄ dietæ istæ semper sunt coputandæ respectu diœcesis, vbi est res de qua q̄s couenit. j. de fo. cōpe. ex parte B. licet itra illas habeat beneficiū, vel qn̄q; inueniat, vt hic dr̄. Sed in psonali actione secus: q̄a pōt cōueniri vbicūque habet domiciliū.

ᵗ Vide Ioan. And. infra de priuil. c. ex ore. in glossa super verbo item ratione possessionis.

d ¶ *Inhibetis.*] Et male: quia postq̄ causa appellationis est cōmissa ex certa sciētia, iurisdictio priorū iudicū est suspēsa. j. de offi. deleg. pastoralis. §. preterea. Sed iudex appellationis pōt ihibere iudici à quo appellatū est, ne in eadem cā pcedat: vt j. de offi. ordi. Romana. §. nec pro eo. ver. si fr. & §. à q̄bus. [lib. 6.] & j. de appella. Romana. §. si aūt. [li. 6.]

e ¶ *Sed dicti iudices.*] Nā iudices appellatiōis debēt cognoscere an sit legitime appellatū: & si legitima est appellatio, ipsi cognoscant, aliàs remittāt partes ad priores iudices, in expensis condēnando appellantē. j. de app. vt debitus. & c. cum speciali. Et ita qn̄ iudices ad appellationē dati sunt, semp debent cognoscere de hmōi iurisdictione: nec conuenire cū prioribus, sicut qn̄q; vidi fieri. Illud enim habet locum qn̄ diuersi iudices contendunt se habere iurisdictionem principaliter. s. eod. pastoralis. Ber.

† Dictio capitulū hic capitur pro collegio. [illegible] quod in ca bis. de sen. excom.

Capitulum. Diuiditur. Nam in prima ponitur facti narratio perplexitatem conquerentis continens. In secunda definitionis cōmissio, illam tollens. Secunda: ibi, *Quocirca*. Ab. Sic.

Casus. Callimachus clericus impetrauit litteras monitorias ꝯ capl̄m sanctæ crucis Cameraceñ. sup obtinendo beneficio in eadē ecclesia: & deinde pceptorias obtinuit ꝯ eosdē. B. clericus ꝯ capl̄m idem sup consimili beneficio in eadē ecclesia sibi conferendo, ad archidiaconum Tornaceñ. & ad eius collegas litteras executorias impetrauit: q̄ monuerunt capl̄m sanctę crucis, vt dictum B. reciperent in canonicū & in fratrē. à quibus iudicibus capl̄m appellauit: sed iudices non obstante appellatione tulerunt sn̄iam suspensionis in eosdē: postmodū dictus Callimachus litteras executorias super executione mandati pro ipso facti ad alios iudices impetrauit: qui tulerunt sn̄ias suspensionis & excōicationis in eosdē. capl̄m sanctæ crucis factum istud significauit dn̄o Papæ. Papa mandat epo & archi. Legioneñ. vt illum in canonicū recipiant, & bn̄ficium assignent ei qui prius mandatum apostolicū prædicto capitulo reportauit, relaxātes sn̄ias pdictas iuxta formā ecclesiæ, sup pbendali beneficio alteri silentium imponendo. Not. qui primo mandatū Apostolicum repræsentat super beneficio, debet beneficium obtinere sicut seruatur in litteris super controuersijs impetratis.

¶ *Glo. seq. signat contraria, & soluit: & opi. ponit solutioni contrariam.*

f ¶ *Prius.*] Et ita q̄ præuenitᶻ alium, ille obtinet. j. de appellatio. vt debitus. ibi prius quam in gl. & j. eo. abbatem. & est simile ff. de procu. pluribus. & j. de procur. non iniustæ. vbi potior est conditio occupantis. & simile ff. de verb. obl. si Titius. Sed vr̄ q̄ ille pro quo fuit prius lata sn̄ia deberet obtinere: non ille qui primo psentauit rescriptum sicut si quis à pluribus conueniat ex noxa eiusdē serui, non ei qui primo egit: sed ei qui ad sn̄iam prius puenit, debet dari. ff. de noxa. si q̄s à multis. sic etiā in actione de pec. ff. de pec. si vero adhuc

ᶻ Si intelligas an impetrando [illegible] nū est; [illegible] psentando [illegible] quales & ne [illegible] infra eod. c. penult. lib. 6. Ioan. An.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

adhuc. Forte idē posset dici hic. ille enim obtinuisset qui prius receptus fuisset. arg.]. de pben. dilectus 2. sed hic neuter ad sniam venit. Hic possunt assignari multa ɔria.]. de offi. dele. ex parte 1. & s. eo. tit. cæterū. & multa cōsimilia. Sed iura illa hodie correcta sunt p id qđ habes]. de appel. vt debitus. & p id qđ dicit hic. De hac materia dicas vt dixi s. eo. c. 1. Sed illa decr. ex parte.]. de offi. dele. loquitur in alio casu, cū iam litteræ sunt primo psentatæ ante psentationē secundarū. & ita concordat cū ista. Alij dicunt, & forte bñ. ꝙ primæ litteræ valēt, & non secundæ: qa de primis nō faciūt mentionē, si primus ĩpetrās nō fuit negligēs in ꝓsequēdo ius suū, & hoc constat, licet prius psenten tur secundæ: dū tñ non recipiatur secundus ante præsentationē priorū: & ita cessant ɔria. sed si prim⁹ nō ꝓsequat ius suū dolo vel negligētia cū ꝓsequi possit, valebūt secundæ, licet de primis non faciant mentionē. secus in rescriptis ad lites obtētis, vbi p solicitudinē psentantis pditur primum rescriptū, licet secundū de primo nō faciat mētionē.]. de app. vt debitus. ibi enim remanet ius saluum vtriq; impetranti.

† In multis manuscrip. ita: in eos suspensionis sententias protulerūt.

¶ *Glo. seq. recitatur per obiectionem, & soluit.*

a ¶ *Consimili.*] Ergo nō super eodē beneficio, sed diuersis: aliàs nō diceret, cōsimili: quia si consimile, ergo aliud, & non idem, vterque istorum impetrauerat, vt ei prouideretur in beneficio pbendali: sed non sup vno, sed ita simpliciter: quia nihil est idē, cui simile est. arg. ff. si mēsor fal. mo. dixe. l. 1. §. hæc actio.

¶ *Glo. sequens obijcit & remittit.*

b ¶ *Non habita mentione.*] Per hoc videbatur ꝙ litteræ nō valebāt. s. eo. cæterum. &]. de offi. deleg. ex parte 1. Sed primæ ibi iam fuerant præsentatæ ante præsentationem secundarum: & sic non contradicit: sed concordat huic no. Et etiam non obstat c. cæterum.

¶ *Glossa sequens arguit, & remittit.*

c ¶ *Post appellationem.*] Vnde videtur ꝙ sententia postea lata non tenuit.]. de senten. excom. per tuas. Sed ɔ dicitur]. vbi dicit, sententias præfatas relaxetis: sed ibi dicitur ratio quare tenuit sententia. Vel intellige ꝙ ex iusta causa appellatum est: quia forte litteras alterius receperant, vel aliam iustam causam allegauerunt: & sic nō tenuit sententia. Vel dicas vt in vltima notula.

¶ *Glossa seq. alleg. quinque concor. obijcit & soluit.*

d ¶ *Suspēsionis.*] Arg. ꝙ suspēsus pōt ampli⁹ suspēdi, sicut excōicatus potest excōicari. 3. q. 4. Engeltrudā. & 11. q. 3. excellentissimus. 12. q. 2. de viro. &]. de Iudæ. & Sarra. ita quorundā. in fi. vbi de hoc.

e ¶ *Sententias.*] s. excōicationis & suspensionis latas. ꝓximo. cap.

¶ *Glo. seq. obijcit, & tripliciter soluit.*

f. ¶ *Relaxetis.*] Ex hoc patet ꝙ snia suspensionis post appellationē lata tenuerit. Sed vr ꝙ appellatio tenuit, ex eo ꝙ ei tm̃ qui litteras primo psentauit prouidere deberet, & non illi qui secundo psentauit litteras suas, ɔ quē fuit appellatū. Dicas ꝙ ideo tenuit snia non obstāte appellatione, quia nondū ꝓuiderat alicui illorū, & in litteris continebatur; si alium ad mandatū nostrum non recepistis. hæc enim clausula [nisi de mandato nostro eadē ecclesia in receptione alterius fuerit grauata] erat in vtrisq; litteris inserta, vt patet in integra. sed ipsi nō receperant adhuc, vnde non tenuit appellatio cum nondū cōpeteret eis exceptio. Vel dicas, si vis; pdictas snias relaxetis, ad cautelā quantum ad illā sniam, q lata fuit post appellationē, q legitima fuit quantū ad aliā latā pro Callimacho, vbi appellatio non præcessit; tenetur proprie illud verbum, relaxetis. Et sic proprie & improprie simul illud tenet. simile 28. dist. presbyterum. 63. dist. in synodo. Quid si psentatione p aliquē illorum facta ipsi capitulo alij iudices post app. excōicauerunt? Vr ꝙ teneat appellatio, qa ex quo alius puenenerat, ius habebat. Vnde si capitulum appellauit ɔ secundo psentātē, bñ vr tenere appellatio: quia ei debēt prouidere qui primo psentauit: vt hic dicit, & ideo absolutio ad cautelā fieri debet. Sed nō credo: quia quoties aliqui absoluunt ad cautelā, illud exprimit.]. de appel. ad psentiā.]. de test. veniens. in fi. vnde prima rō verior vr. Vel intelligitur tm̃ de sententijs illorū a quibus nō est appellatum, & ita planum est.

& demum præceptorias impetrante, B. clericus contra eos super consimili[a] beneficio in eadem sibi ecclesia conferendo, ad I. archiepis. Tornac. & eius collegas, de prędictis litteris nō habita mētione[b], executorias a nobis litteras impetrauit: qui post appellationem[c] ad nos interpositam, in eos suspensionis[d] &† excōmunicationis sententias protulerunt: ac dictus C. super executione mandati pro eo facti, ad alios obtinuit scripta nostra, qui tulerunt suspēsionis & excommunicationis sentētias in eosdem. ¶ Quocirca mandamus, quatenus eo recepto in canonicum & in fratrem, assignatoque sibi beneficio præbēdali: qui ad eos prius mandatū Apostolicum reportauit, præfatas sententias[e] iuxta formam ecclesiæ relaxetis[f]: alteri super præbendali beneficio in eadem ecclesia silētium imponentes.

¶ Idem Bituriceñ. archi. Apostolicæ sedis legato.

¶ *Si habens litteras Papæ ad beneficium, eis propter annuam pensionem renunciat, non valent litteræ beneficiales per eum hoc tacito impetratæ.*

CAP. XXXI.

ij AD audientiā nostrā peruenit, quòd quidā clerici obtentis à sede Apostolica litteris super prouisione sua in aliquibus ecclesijs tibi subiectis, recipientes ab eis annuas pēsiones[g], seu† alia beneficia ab eorū impetitione desistunt, renunciantes[h] beneficio litterarum: & infra. ¶ Fraternitati tuæ mandamus, quatenus eos qui post litteras taliter venditas†, alias (de illis mentione nō habita[i]) impetrabunt de cætero, vel hactenus impetrarunt: carere decernas commodo earundem, & ecclesias non permittas earum occasione vexari: reuocando in irritum[k] si quid earum prætextu inueneris esse factum.

¶ Greg. ix. archiepiscopo Mediolañ.

¶ *Receptus per litteras Apostolicas, licet præbendam expectet: per alias litteras hoc supprimentes, in alia ecclesia recipi non debet. hoc dicit, inhærendo verbis litteræ.*

ij AD audientiā.] Diuidit, qa in prima ponit facti narratio. In secunda prouisio: ibi, *Fraternitati.* Abb.

CASVS. Quidā impetrauit litteras a se. Apo. vt puideat ei in ecclesijs alicui⁹ diœcesis subiectis. tandē recipit annuas pēsiones, seu alia beneficia, & destitit ab earū impetitione: & renunciauit bñficio litterarū. postea impetrauit alias litteras sup sua puisione, nō faciētes mētionē de aliis, vel de pēsione vel renūciatione. significatū fuit hoc dño Papæ. mandat Papa archiepo Bituriceñ. ɔ illos qui post tales litteras prius venditas, alias impetrant non faciētes mentionē de aliis, ac et impetrabūt de cętero, ꝙ decernat eos carere oī commodo litterarū: nec pmittat ecclesias p tales litteras vexari, reuocando in irritū quicquid illarū auctoritate inuenit factū esse. Not. ꝙ tenet facere quis mētionē de litteris quibus renūciauit: sed illud cōtingit, quia vendidit illas. & ita quasi beneficiati reputant quantū ad impetrandū: quia gratiā sibi concessam vendere non debebant.

† Ergo pensio super beneficio, non videtur posse dici beneficium, cū sicut diuersa hic ponit. arg. de quibus. de preb. lib. 6.

† Contius hic, vendicatas legendū monuit, sed in omnibus manuscr. vēditas inuenio, id est, tali pacto renunciatas.

g ¶ *Pensiones.*] Huiusmodi pensiones quæ in fraudē fiunt de prouentibus ecclesiarum, prohibitæ sunt in concilio generali.]. de prębend. extirpandæ. in fi. &]. de collusione. audiuimus.

¶ *Glo. seq. quærit, argu. pro vacillando, soluit contrarium.*

h ¶ *Renunciantes.*] Sed nunquid continet simoniā hmōi renunciatio? Vr ꝙ sic, cū ex litteris habet ius ad petendū bñficium spirituale: & in talibus oīs pactio & ɔditio cessare debeat.]. de pact. c. vlt. & 1. q. 2. quā pio. Posset dici ꝙ non est simonia: quia ea quæ pcipiuntur à iure, licite deducunt in pactum etiā in spiritualibus.]. de electione. significasti. in prin. & in glo. 2. & 18. q. 2. Eleutherius. in prin. & in gl. 1. & istud est de iure ꝙ renunciet litteris si vult habere beneficium: sed si habet etiā beneficium, posset deduci in pactū ꝙ ei renunciaret si vellet aliqđ aliud bñficiū obtinere: quia vtrūq; habere simul non potest.]. de pb. cū non ignores. Et s̃m hoc expone, venditas, i. cum tali pacto renūciatas. Vel potest dici ꝙ simonia fuit: qđ hic non negat. Vel dic ꝙ nō fuit simonia pp hoc cōmissa, qđ est ęquius: cū nullū ius speciale habuerit per litteras illas. Ber.

i ¶ *Mentione non habita.*] Et ideo non valent.]. eo. c. proxi. & s. eod. tit. ad aures. & c. cum adeo.

¶ *Glo. seq. primo quærit de reuocatione processus facti p rescriptum surreptitium. secundo alleg. pro, inducens tria ca. & rationem quam fortificat: soluit etiam obstaculum, & inducit tria similia: tertio alle. 4. in contrariū. quarto ponit opi. Ioan. quinto sol. dist. inter rescripta ad lites, & ad beneficia.*

K ¶ *In irritum.*] Sed qritur an gñaliter sit verum, ꝙ quicquid fit per litteras tales surreptitias, debeat reuocari? Hoc manifeste probatur in capitulo isto, & est simile s. eod. cum dilecta. & c. cōstitutus. & hoc ideo, quia per litteras tales iurisdictio non vr dari.]. de offi. vica. sua nobis. & 35. q. 9. veniam. in prin. ibi, surreptum huic sedi. & c. sententiam. & reuocatur etiam quod fit altera parte absente: vt]. de re iud. cum olim. §. post hæc. & ff. de iudi. l. si ptor. §. Marcellus. Nec obstat si dicas ꝙ post sniam non admittat exceptio. 3. q. 6. c. 2. §. exceptio. &]. de re iudi. inter. 1 Sed illud non habet locum in exceptionib⁹, in quibus agitur de falso.]. de ꝓc. in nostra. in fi. &]. de prob. licet. §. post hæc. cum enim p tales litteras nō receperint iurisdictionē, quicquid p eas factum est, non tenet. & est sim. quia replicatio omissa ante sniam ex causa ꝓbabili, post sniam proponitur. ff. qñ ac. de pecu. annalis est. d. l. quæsitū. multo forti⁹

1 Vide tex. cum glo. in l. peremptorias. C. sent. rescin. non pos. & in l. officium. ff. de rei vēdi.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

exceptio. ad idem facit ĩ.de re.iudi.ad ꝓbandum.arg.ĩ.de despon. impu.ad dissoluendum.in fi.sed illa decr.aliter intelligitur. Et ꝯ vr̃ ꝙ p tales litteras detur iurisdictio, licet possint elidi p exceptioné: vt s.eo.nonnulli.dictum est.arg.ff.de bo.pos. ꝟm tabulas.l.pen.§. testamento. vnde non potest dici recto iudiciũ nullum fuisse: vnde si aliquis sciuit sibi cõpetere exceptionem, & non excipit, sibi imputet. si nesciuit, prætextu exceptionis post repertæ, sñia nõ retractetur. ĩ.de re iudi. inter. & c. suborta. Item libertas p falsos codicillos data non reuocat. ff.de manu.testa.cũ ex falsis. & legata ꝓstãtur, licet testamentũ fit falsum. ff. de hære. insti.l.vlti. Circa istam materiam dicebat Io. ꝙ sñia lata per tales litteras tenet, nisi releuetur p appellationé vel supplicationem, sed retractãda est p integrum rest. Vel si vis dicere ꝙ p tales litteras nulla datur iurisdictio non est necessaria restitutio: quia ipso iure nulla est sñia. ĩ.de offi.vic.sua nobis. Tu dicas ꝙ tales litteræ non sunt irritæ ipso iure, sed possunt annullari p exceptioné, vnde si à principio huiusmodi exceptio ꝓponatur, si aliquid fiat ꝯ, totum reuocatur: & sic loquitur s.eo.constitutus.& c.cũ dilecta. Si aũt p cõsensum partiũ tacitum vel expressum ꝓcedatur, & detur sñia, tenet quidé & valet, cum sit lata à iudice suo: nec ꝯ ius constitutionis: vt 2.q.6.c.ei qui.§.definitiua.& ĩ.de re iud. cum inter vos. nisi fuerit appellatũ vel supplicatũ. 35.q.9.veniã.& c.sñiam.& C.de prec. impe. offe. Auth. quæ supplicatio. Et in causa appellationis vel supplicationis potest opponere de surreptione.& si ostendit se ignorasse, bene auditur. & poterit hoc ꝓbare p iuramentũ, quia hoc aliter de facili ꝓbare non posset. ĩ.de testi.pñsentium. & ĩ. de excep. pastoralis.& hoc intelligo hic, si eis ignorantib⁹ de prioribus litteris receperũt istos p litteras secũdas.arg. ad hoc.ĩ.de pb.dilecto. Vel potest dici ꝙ aliud fit in beneficiis; ²qa beneficiũ non potest possideri nisi canonice habeat.ĩ.de instit.ex frequẽtibus.sed isti p fraudé obtinuerunt, & ideo iniuste. & si primã ecclesiã habuissent quo ad titulũ, secundã habere nõ poterant, nisi dispẽsatiue.ĩ. de elect.dudũ decr. Greg.& ideo necessaria fuit sciẽtia Papæ in impetratione litterarũ taliũ. ĩ.c.px.qa Papa pro aliquo bñficiato nõ scribit ex certa sciẽtia, q̃n faciat mentioné de primo bñficio.s.eo.postulasti.in aliis bñ tenet ea q̃ fiũt p tales litteras: ex quo tacite vel expresse approbant litteræ.ĩ.de offi.deleg.ex parte 2.nec eo prætextu posset appellari.

In nostra.] Decre.ista intelligi potest duobus modis. Primo de ijs qui simul impetrant binas litteras: & hoc amicat principio. Alio modo de iis qui iam recepti per primas impetrant secundas litteras: & hoc amicatur fini. Et secundum intellectum quem tenet hic Ioan.Cal.& dñs Flo. potest sic summari. Suppressio iuris ad rem, vitiat rescriptum beneficiale.h.d. In hac decre. primo ponitur facti narratio, ex qua resultat quæstio. Secundo: ibi, *Mandamus.* ponitur mandatum. Tertio: ibi, *nisi de receptione.* ponitur exceptio. Ab.Sicu.

CASVS. Quidã impetrant plures litteras vt in pluribus ecclesijs admittantur, non facientes de aliis, in aliis litteris mentionem: & sic quasi recepti in ecclesijs, q̃uis nondum habeant beneficium, alias tñ ecclesias sup receptione sua siue ꝓuisione impetunt, & molestant. Ista ꝓposita fuerunt in pñsentia dñi Papæ: vnde mãdat archiepo Mediolañ. vt faciat istos esse contentos ecclesijs in quibus taliter sunt recepti, nec pmittat ab eis occasione huiusmodi litterarũ molestari: nisi de receptione sua faciant mentioné. Not. ꝙ receptus in canonicum & in fratré, licet adhuc non sit beneficiũ assecutus, reputatur beneficiatus, ita ꝙ de hoc tenetur facere mentionem.

¶ *Glo.seq.querit & soluit.*

a ¶ *Mentionem.*] Et ideo vr̃ ꝙ secundæ valere non debeãt.s. c.proxi.& s.eo. ceterũ.& c.ex parte. 2.& ĩ.de offi.deleg.ex parte. 2. sed in pendenti est q̃ valeant, si ante pñsentationé primarũ secundæ fuerint impetratæ: tũc enim valebunt q̃ prius fuerint pñsentatæ: vt s.eo. tit. c.capitulum.& ĩ.de appel. vt debitus. postq̃ vero receptus esset p primas, non valerent secundæ: vt ĩ.sequitur. Præterea quia Papa non intendit ei ꝓuidere in pluribus beneficiis, nisi in secũdis litteris mentio fiat de primis. ĩ.eod.c.si proponente. etiam si modicum esset beneficiũ primum. ĩ. de pben. cũ teneamur. Sed quid dices si primæ litteræ annullatæ sint p exceptioné, nunquid valẽt secũdæ, licet de primis non faciant mentionem? Dico ꝙ valent secundæ si nondum essent pñsentatæ: quia potius ad cautelã impetratæ videnť: vt si non posset beneficium consequi p primas, vteretur secundis, sicut consueuit dici in rescriptis. s.eo.ex tenore.& verba cum effectu intelligunť. ĩ.de cleri.non residen. relatum. vnde cũ nihil obtinuerit p primas, valent secundæ, qa hæc fuit intentio, Papæ vt per litteras suas beneficiũ consequeretur: & hoc satis innuitur ex eo ꝙ dicit; eos facias esse contentos ecclesijs in quibus recepti sunt.

CAP. XXXII.

In nostra proposuisti præsentia, ꝙ nonnulli clerici à sede Apostolica plures litteras (non tamen alias de aliis mentioné[a] facientes) impetrant fraudulenter, vt in pluribus ecclesijs admittantur: sicque aliquando in aliis recepti, licet nõdum in eis ecclesiasticũ beneficium [b] sint assecuti, alias ecclesias super receptione sua nihilominus impetunt & molestant: † & infra. § Mandamus quatenus eos clericos, ecclesijs, in quibus recepti sunt, faciens esse contentos, non permittas alias ab eis occasione litterarũ huiusmodi molestari: § Nisi de receptione forte sua expressam fecerint mentionem.

¶ Idem episcopo Siluanecteñ. & abbati † Caroliloci.

§ *Non valet rescriptum quod procurator reuocatus, & de hoc certificatus, extra iudicium impetrauit: secus tamẽ si in iudicio, dummodo reuocatio ad notitiam aduersarij vel iudicis non peruenerit. hoc dicit, secundum lecturam magis communem.*

CAP. XXXIII.

iij Ex parte decani & capituli Laudunẽsis fuit propositũ, ꝙ cum ipsi auctoritate

¶ *Gl.seq.obiicit & soluit.*

b ¶ *Beneficium sint assecuti.*] Si enim nondum sunt ecclesiasticum beneficiũ assecuti, quare non valent litteræ istæ secũdæ, quia qui beneficiũ ecclesiasticũ nõ est consecutus, potest pro beneficio litteras impetrare. s.eod. cũ adeo. & ĩ.si proponẽte? Rñdeo, licet beneficium nondum sit assecut⁹: tñ ius canoniæ p quod in breui beneficium est habiturus, ex dñi Papæ mandato est consecutus: & pro beneficiato iam reputatur: vnde de hoc in suis litteris tenebatur facere mentionem, si iam erat receptus.

iij *Ex parte decani.*] Sic summatur ꝟm intellectũ satis notabilem. Quicquid ꝓcurator reuocatus, & de hoc certificatus in iudicio facit in fauorem dñi, non tenet, licet reuocatio ad notitiam iudicis vel aduersarij non ꝑuenerit; secus si illud tendit ad commodũ aduersarij. hoc dicit. In prima ponitur facti narratio. In secunda iudicum instructio: ibi, *Quia vero.* Abb. Siculus.

CASVS. Canonici Laudunẽñ. habebant priuilegium à Romano Pontifice, vt possent excõicare oẽs sibi iniurias inferentes, vel sua bona detinẽtes: ratione cuius quidam. I. nobilis ab ipsis fuit excõicatus: sed appellauit ad Papam. Procuratores vtriusq; partis missi sunt ad Papã. Dũ ibi essent, & examinaret negotiũ: iste Io. habuit suum procuratoré suspectum, quia forte erat amicus canonicorũ, vel canonici aliquid ei promiserãt: vel habebat filiũ, cui canonici promiserant dare aliquã capellã, vel beneficiũ. reuocauit igitur suũ procuratoré, & misit ad eum suas litteras reuocatorias, ille procurator suus celauit huiusmodi litteras, & non manifestauit neq; iudici, s. Papæ, nec parti aduersæ, s. procuratori istorum canonicorũ. Ambo procuratores considerantes ꝙ negotiũ non posset cõmode discuti in curia Romana, quia difficile fuisset illuc cõuocare testes, vel ꝑꝑ nimios calores in vrbe Romana existentes, voluerũt impetrare, & de facto impetrauerũt litteras ad vnum epm̃, & vnũ abbatem in Picardia. Erat aũt reuocatus (vt diximus) procurator istius Ioan. Præsentauit litteras iudicibus, quibus cõmittebatur causa, iudices citauerunt partes, s. canonicos, & istum Ioan. Excepit Ioan. ꝙ virtute istarum litterarum non poterat conueniri, cũ essent impetratæ à suo procuratore reuocato. Et dixit; Ego credo ꝓcuratori meo p suum iuramentum si fuerit reuocatus an non. Rñderunt ad hoc canonici, ꝙ illa reuocatio non ꝑuenerat ad notitiam eorũ, vel saltẽ eorum procuratoris, nec etiam ad notitiam iudicis, s. Papæ: rõne cuius non valebat. Iudices interlocuti sunt ꝙ hoc non obstante ꝓcederent. ille Ioan. non appellauit à sñia: sed videns hoc, obstupuit, & dixit: Postq̃ reuocatio facta per me non tenuit; ego prouidebo mihi. Ecce quid fecit: obtentis dilationibus ad faciendum negotium suum, dixit suo procuratori, qué iam reuocauerat: oportet te ire Romam celeriter: & impetrabis mihi litteras alias directas ad istos iudices. Bene. dixit procurator, fiat, iuit, obtinuit, & rediit. & apportauit litteras faciẽtes mẽtioné de primis p quas inter alia mandabat, vt isti duo iudices eps & abbas examinarẽt ꝓcessum vsq; ad sñiam exclusiue. & pro sñia definitiua remitterent ad Rom. Pont. Fuerũt pñsentatæ iudicibus istæ litteræ, vt procederent ꝟm eas, & non ꝟm priores. Pars canonicorum se opposuit ꝯ huiusmodi litteras, & dicebat ꝙ non valebãt: quia erant impetratæ à ꝓcuratore reuocato, qđ ipsemet Ioan. iam in iudicio confessus erat, & etiam extra iudicium erant impetratæ: quia iudiciũ (vt patet supra) erat in Picardia coram illis duobus, & fuerunt impetratę in curia Rom. & sic extra iudicium. Dicebat iste Ioan. vos noluistis admittere reuocationem quo ad alias litteras, sed bene quo ad istas: ego nihil cognosco in hoc. Dicũt ei, in primis reuocatio non fuit nobis nota, bene aũt in secũdis, qa tu ipse cõfessus es in iudicio te reuocasse tuũ ꝓcuratorem. Sup hoc consultus Papa dicit ꝙ iudices procedant ꝟm priores, & non ꝟm posteriores impetratas p procuratorem istius Ioan. iam reuocatũ. Iste est casus ad lõgum clarus & facilis, qui optime declarat istam decretalẽ, quæ alias ꝑꝑ nimiam intricationẽ plena difficultatis erat. Panormit. Not. ꝙ reuocatio procuratoris dati ad

lites

[Margin notes:]

a Id est, ex falso tumo se cõtentũ.

† Vide l. 1. §. sed & si quis. ff. de carb. ed. & ff. de lib. cau. Lordinata.

a Hanc gl. dicunt esse sing. Inno. in c. ad aurem. supra eod. & Abbas hic.

† In multis antiquis ita: & abbati Compendieñ.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Apostolicæ indulgentiæ [a] in nobilem virum I. excommunicationis sententiam protulissent: procuratoribus partium propter hoc ad sedem Apostolicã accedẽtibus, & lite super diuersis articulis [b] contestata [c], nos causam vobis commisimus terminandam: hoc adiecto, vt nõ obstarent litteræ præter assensum partium [d] impetratæ. Dictus autem nobilis citatus, proposuit, quòd per illas litteras procedendum non erat: ex eo quòd V. qui easdem litteras impetrauerat, falsus extiterat procurator [e], cum ipse ante impetrationem litterarum ipsarum, propter suspicionem [f] quam contra eundẽ conceperat, mandatum sibi traditũ reuocasset. Eis igitur proponentibus ex aduerso, quòd ad nos vel ad ipsos huiusmodi reuocatio nõ peruenit, vos quòd deberetis per litteras ipsas procedere, per quandã interlocutoriam protulistis: & infra. Petente itaque procuratore ipsorũ, vt inspiceretis prædictam indulgentiam, procurator ipsius nobilis ex aduerso respondit, quòd non erat per iam dictas litteras procedendum, exhibens alias quasdam posterius impetratas, inter alia continentes, vt si de partium voluntate procederet, causam terminaretis eãdem: alioquin ipsam sufficienter instructam remitteretis ad sedis Apostolicæ examen, cum indulgentia memorata. Quas litteras ipsi ex eo nõ valere dicebant [g]: quia per eundem V. & post reuocationem mandati fuerant impetratæ.

¶ Quia vero iuxta generalis statuta † concilij, Apostolicæ litteræ (quas sine speciali [h] mãdato domini quis impetrat) valere non debent, nisi sit de illis personis † [i] à quibus nõ est exigendum de iure mandatũ: mandamus quatenus si reuocatio [k] mandati ad procuratorẽ peruenit, (cum minus valere debeãt litteræ, quæ impetrãtur ab illo,

lites puenire debet ad iudicẽ & aduersariũ, aliter non tenet reuocatio: & valent ea quæ cum tali procuratore facta sunt in iudicio. Item reuocatio ꝑcuratoris dati ad impetrandum, siue ad negotia, debet peruenire ad ipsum procuratorẽ tantum. Item non valent litteræ impetratæ sine speciali mandato dñi, hoc est verum nisi fuerit de illis ꝑsonis, à quibus de iure non exigitur mãdatum.

a ¶ *Indulgentiæ.*] Forte concessum fuerat capitulo Laudunen̄. vt si q̄s in eorum manifestam offensam incideret, ꝙ illũ possent excõicare. similem indulgentiam habes j. de verb. sign. ex parte. [1] vbi concessum erat canonicis Carnoten̄. quòd nemini licitũ esset absoluere excõicatos pro ecclesia Carnotensi, nisi satisfactione ꝑmissa pro emenda.

[1] Et ibi plene tradit Ioannes An. q̄n sit locus tali indulgentiæ. vide et eundẽ Ioa. And. in c. ex parte. infra de priuil.

b ¶ *Articulis.*] Qui fuerint alij articuli, non habemus.

c ¶ *Contestata.*] Per procuratores datos ad totam litem.

d ¶ *Præter assensum partium.*] Hoc solo non valebant litteræ posterius impetratæ præter consensum partium, etiam si mandatum procuratoris non fuerit reuocatum. s. eod. cæterum. hoc tamen non fuit allegatum, vel intellige de aliis litteris ad alios iudices prius impetratis: & ita planum est.

¶ *Glo. seq. ponit duas species falsi procuratoris.*

e ¶ *Procurator.*] Not. ꝙ q̄nq; dicitur falsus procurator, qui nunquam fuit, & talis nec dñm obligat, nec soluentem sibi talis procurator liberat, nisi dñs ratum habeat. arg. j. de offi. deleg. cum olim. 1. & c. coram. ff. de iudi. licet. & ff. de condi. cau. da. si procuratori falso. Dicitur etiam falsus procurator qui fuit, & non est: vt hic. & iste liberat soluentẽ sibi pro dño ignorante, sed dñm non obligat. ff. si cer. pet. l. eius qui in prouincia. & ff. de sol. si quis seruo. De exceptione aũt ꝑcuratoria notabit j. de procurato. in nostra ꝑsentia.

¶ *Gl. seq. distinguit in reuocatione procuratoris, an fiat ante litẽ cõtestatã, vel post, & an procurator consentiat vel resistat: & ex hoc obijcit, & soluit.*

Procurator ꝓ suspicionem reuocatur.

f ¶ *Propter suspicionem.*] Sic j. de procu. in nostra. Propter suspicionem potest procurator non solum ante, sed etiam post litẽ contestatam remoueri. ff. de ꝑcur. item si suspectus. puta si affinitate aliqua aduersario coniungatur. ff. eo. aut affinitate; aut si familiaris fiat aduersario. j. de offi. deleg. insinuante. & quoties noua causa superuenit. ff. eo. si post datum. & hoc post litem cõtest. sed causa cognita. ff. eo. post litem. & l. quæ oĩa. & hoc verum est, si ꝑcurator ꝯdicat, secus si cõsentiat: quia tunc sine causæ cognitione remouetur. j. de procu. auditis. & ante lit. cõtest. nulla causa interueniente. ff. eo. ante litem. Quare ergo non reuocatur quicquid factũ fuit ꝑ talem procuratorẽ? Ratio satis est in euidenti: quia huiusmodi reuocatio non ꝑuenit ad aduersarium vel ad iudicẽ: vt ex aduerso proponebatur: vt j. sequitur. & ideo quicquid cum ipso factum est, valet quousque reuocatio sit nota aduersario vel iudici. j. de procu. mandato. [2] nec ille probauit ꝙ reuocatio mandati ad aduersariũ vel iudicẽ ꝑuenisset; & ideo recte interlocuti sunt iudices se debere ꝑ huiusmodi litteras ꝑcedere, & ille nobilis suꝑ hoc acquieuit interlocutioni, ostendendo alias litteras impetratas ꝑ eundem procuratorẽ, quæ non valent si reuocatio ad ipsum procuratorẽ peruenit. Ad hoc enim vt reuocatio teneat, necesse est vt ad aduersariũ vel ad iudicẽ perueniat. j. de ꝑcu. mandato. & ibi dicemus de hoc, & hoc in iudicio, secus extra iudicium: vbi sufficit ꝙ reuocatio ꝑueniat ad ꝑcuratorẽ, & postea non valet q̄d facit in ꝑiudicium dñi, sed bene valet q̄d facit antequam reuocatio ad eum ꝑueniat. vt j. colligitur. versi. si reuocatio, & c. ff. mandati. si mandassem.

[2] Concor. tex. in l. si ꝑcurator. cũ ibi not. ff. de procu. & l. sed & si mãdassem. & l. his procedente. ff. de in ius voc.

¶ *Gl. seq. alleg. v. concor. & duo contraria. Item obijcit, & soluit.*

g ¶ *Non valere dicebant.*] Et merito: quia ipse nobilis hanc allegatione ꝯ aduersarios allegabat, ergo ꝯ se illam recipere tenebat. 19. dist. si Romanorum. §. 1. & in gl. suffragari. & 4. q. 3. c. si. ad fi. si q̄s testibus. & 9. dist. neq; quorumlibet. & 3. q. 8. c. 1. §. cuius in agendo. & j. de censib. cum olim. argu. ꝯ 37. dist. si quid veri. & dist. 10. lege. Et ita ex propria confessione probat secundas litteras nõ valere; cui confessioni standũ vr̄: sed non est verum nisi reuocatio mandati ad procuratorẽ ꝑuenerit: vt j. sequitur. & ff. man. si mãdassem. arg. ꝙ non sufficit reuocare mandatum, nisi reuocatio ꝑueniat ad procuratorem: vt patet hic, & in l. ꝑdic. si mandassem. & ita potest habere ratas litteras anteq̄ reuocatio ꝑueniat ad ꝑcuratorẽ, licet confiteat se reuocasse mandatum, non tñ confitet reuocationem ꝑuenisse ad procuratorem, vnde debet illud ꝑbare: vt j. dicit. Et ita patet ꝙ primæ etiam non debeant valere si ꝑbetur ꝙ reuocatio ad procuratorẽ ꝑuenisset. & tñ dr̄ j. ꝙ valẽt. Sed hoc ideo est: quia reuocatio nõ ꝑuenit ad iudicem vel ad aduersariũ. j. de procu. mãdato. & dr̄ de hoc s. eo. in isto c. & aliud est in iudicio, & aliud extra, vt dictum est s. eo. nonnulli. §. sunt & alij.

† Concilij Lateranen. sub Innocentio iij. cap. 37.

¶ *Glo. sequẽs notat, quærit & remittit, quæstionis dubium aperit, sol. ponit opinio. Io. item Vincen. & obseruantiam curiæ.*

h ¶ *Sine speciali.*] idest, expresso, s̄m Vin. Et ita patet hic ꝙ non valent litteræ sine speciali mãdato, licet constitutio illa s. eo. nonnulli. male obseruetur, vt dictum fuit ibi: & sic confirmatur hic tenor illius cõstitutionis. Sed qualiter probabit quis litteras impetratas de mãdato dñi? De hoc dictum est in illa constitutione, nonnulli. Si quis constituat aliquẽ procuratorẽ suum ad impetrandum, sufficit ostẽdere ꝙ sibi dedit mandatum ad impetrandum. sed adhuc non vr̄ sufficere, quia per hoc non constat ꝙ ille impetrauerit. nã alius potuit eas impetrare, & sic non sufficit ostendere tale mãdatum, quia illud non probat impetrationẽ, quia non probat hoc esse quod ab hoc cõtingit abesse. j. de transla. inter corporalia. & C. vnde cognati. l. non hoc. & sic vr̄ adhuc ꝙ necesse sit probare ꝙ ille procurator tales litteras impetrauit, q̄d erit difficile ꝑbare: quid ergo erit? Dico ꝙ necesse est ꝙ ostendat siue probet mandatum, & ꝙ ꝑbet se ab illo recepisse litteras cui mandauit, siue ab alio pro ipso, & consulo ꝙ tam de mandato quàm de receptione litterarum ab illo ꝑcuratore fiat publicum instr̄m ad faciendum fidem in iudicio si ei obiiciatur. Et hoc credo verum tam in causa appellationis quàm in litteris quæ impetrantur ꝑ simplicẽ querelam. licet Ioan. dixerit ꝙ non est ita in causa appellationis: quia ita bene possunt lites finitæ ꝑ sñiam suscitari ꝑ tales litteras impetratas sine mandato, vt per alias: acquiesceret enim forte sñiæ si litteras non haberet, & sic generaliter intelligo constitutionẽ. Hæc decre. & illa s. eo. nonnulli. de iure sic intelliguntur: tñ satis credo sufficere iuramentum impetrantis cum vno teste ad faciendum fidẽ suꝑ impetratione litterarum, ex quo constat de mandato. j. de ꝑcu. ex insinuatione. Vinc. dixit ꝙ generalis procurator sufficit ad hoc: [3] q̄d est ꝯ istam litteram & ꝯ legem. ff. de offi. eius cui mand. est iur. l. 1. sed ipse exponit, speciali, id est expresso: q̄d non vr̄ verũ: quia in generali procuratione nihil de impetratione exprimitur; & hoc dicit ꝑ legẽ quæ potius ꝯdicit. ff. de procura. procurator totorum. Sed si haberet generalem procurationẽ ad lites & liberam administrationẽ, satis credo ꝙ possit litteras impetrare, vt ff. de procu. procurator cui. j. de procura. petitio. sed si haberet mandatum generale ad negotia tñ, non credo ꝙ possit litteras impetrare ad lites, quia (vt hic dicitur) speciale mandatum exigitur in hoc casu. argu. l. prędictæ, procurator totorum. Curia tamen non seruat hoc quod hic & in concilio dicitur, nec daret litteras propter hoc appellanti.

† Vide l. so lutam. §. si. cum l. seq. ff. de pig. act. & in l. si limita. ff. de dona.

[3] Adde cõtra opinio. Vincen. pro gl. ꝙ si procurator habuit generale & speciale mandatum, & producat speciale tantum, iudicium est nullũ. tex. est in l. falsus. & ibi Bald. C. de fur.

i ¶ *Personis.*] puta liberi, parentes, fratres, affines, & liberti. ff. de procurato. sed & hæ personæ; quia & agere possunt pro talibus cõiunctis personis, dum tamen contraria voluntas non appareat. ff. de procura. Pomponius. §. vltimo.

¶ *Glossa seq. quærit, soluit, ponit opi. Innocen.*

k ¶ *Si reuocatio.*] Sed quis ꝑbabit reuocationẽ [4] ꝑuenisse ad procuratorem?

[4] Adde similem esse tex. in l. 1. §. 1. ff. de exc. rei iud. & in l. generaliter. §. sub conditione, ff. quis & a quo.

curatorem? In casu isto capituli Laudusi. debet probare hoc, aliàs regulare est φ actor semp debet probare mandatũ, vt dixi s. eod. c. nonnulli. Papa tñ ɔ̃rium dicit, φ reus debet probare φ non sint impetratæ p procuratorẽ, quia non est ꝑsumendum φ suam pecuniam iactet, & ita pp ꝑsumptionem transfertur probatio in reum.

quo mandatum[a] dominus reuocauit) in negotio† iuxta priorum continentiam litterarum, non obstantibus posterioribus, procedatis.

¶ Idem decano, & magistro G. canonico Leodiensi.

¶ *Rescriptum impetratum contra hominem alicuius diœcesis, non extenditur ad hominem eiusdem nominis, alterius diœcesis.*

CAP. XXXIIII.

SIgnificante V. nos noueritis accepisse, quòd cum R. contra V. Remensis diœcesis super quibusdam pannis, & aliis† ad iudices litteras impetrasset, idem V. excipiendo proposuit, quòd cum idẽ non de Remensi[b], sed de Leodieñ. diœcesi existeret, per huiusmodi litteras (cum de diœcesi Leodieñ. non facerent† aliquam mentionem) conueniri de iure non poterat, nec debebat. Et quia exceptionẽ huiusmodi admittere denegarunt, nostram audientiam appellauit.† ¶ Ideoque mandamus quatenus si est ita, reuocato in irritũ, & cetera.

¶ *Glossa seq. notat, quærit, arguit negatiue, soluit contrarium.*

a ¶ *Mandatum dominus reuocauit.*] Et ita idẽ est si mandatum fuerit reuocatum, ac si non habuisset mãdatũ, immo plus, quia ɔ̃ voluntatẽ dñi: quare litteræ non valent. Et ita patet hic ex littera sequenti, φ ratihabitio in tali casu locum nõ habet aduersario ɔ̃dicente. Item si ꝑcurator mãdauit hãc impetrationẽ alij, nunquid valebũt litteræ impetratæ per illum? Vr̃ φ non, quia ꝑcurator ante lit. cõtest. alium procuratorem dare non potest. C. de procu. neque tutores. & l. nulla dubitatio. Tu dicas φ bene valent litteræ illæ impetratæ p illum, cui ꝑcurator mãdauit. Et qđ dr̃, procurator ante litẽ contestatam non potest alium ꝑcuratorẽ constituere, istud verũ est ad agendum: sed ad negotia ꝑcurator datus alij demandare potest. ff. man. si procuratorẽ. §. 1. & ff. de neg. gest. si quis mandato. & talis procurator bene committitur in curia, & consueuit dici in procuratione, 1 do tibi potestatem vt alium possis (si necesse fuerit) constituere procuratorem.

† in vno ştiquo ita: in negotio isto.

† hæc duo verba: & aliis: desũt in antiq.

† faceret

† Vide l. à ꝑcedente, & ibi Bart. C. de dila.

1 Et hoc hodie obseruat communis vsus.

ADDITIO. Et tunc substituens reuocare non potest substitutũ qui suscepit mandatum, nisi habeat reuocãdi potestatem. de proc. is qui. lib. 6. Ioan. And.

SIgnificante.] Diuiditur: quia primo ponitur appellantis narratio. Secundo appellationis commissio: ibi, Ideoque. Abb.

CASVS. Quidã noĩe R. impetrauit litteras ɔ̃ V. sub hac forma, Cõqueritur R. de V. Remeñ. diœce. sup quibusdam pannis. V. citatus coram iudicibus excipiendo proposuit, φ cum non esset Remeñ. diœce. sed Leodieñ. p huiusmodi litteras non poterat conueniri, cũ de diœc. Leodieñ. nullã fecerint mentionẽ, & quia iudex hãc exceptionẽ admittere denegauit, V. ad sed. Apo. appellauit. Vnde Papa mãdat φ si ita est, reuocetur in irritũ quicquid fuit post appellationem attentatũ. Nota quòd significatio vnius nois non extendit ad aliud. Item error nominis vitiat rescriptũ, & idem in sequenti cap.

¶ *Glossa sequens obijcit per sex rationes, & soluit.*

b ¶ *Non de Remensi.*] Sed vr̃ φ hoc sibi obesse nõ debuit: qa si hoc dixisset, nihilominus litteras habuisset. s. eo. sup litteris. qa ex quo de corpe cõstat, extrinseca nõ nocẽt: licet oĩa non exprimant. j. de cõsan. & affi. tua nos. & ff. de rei vend. si in rem. in fi. Et certũ dr̃ siue pprio noĩe, siue demonstratione quæ vicẽ proprij nois obtinet, designetur, aut etiã digito ostendat. ff. si cer. pe. certum est. & ff. de rei vend. si in rem. in fi. Sed iste ꝑsonaliter ostenditur, ergo vr̃ φ sit per litteras tales audiendus. 2 Præterea nõ debet ei talis error obesse, cum constet de errore. C. de iur. & fact. igno. error facti. Præterea falsa causa non perimit legatũ, siue falsa demõstratio. C. de fal. cau. adie. l. 2. ff. de cond. & demon. falsa demonstratio. & j. de conuer. coniug. ex parte. 2. nec mendacium obligantis impedit obligationem. j. de conuer. coniug. veniens. Sed ista non prosunt: quia rõ illius decre. sup litteris. nõ habet locũ vbiq;. Nunquid si Titius appellet se Seium in litteris, valebunt litteræ? quia si hoc dixisset Papæ, nihilominus litteras habuisset, non ꝓdest ei talis ignorãtia siue error, immo nocet: qa litteræ nõ valebunt, vt hic dicit. & qa non cadit in iurisdictionẽ istius delegati: quia Papa non intẽdit dare iurisdictionẽ, nisi in hoĩem Remeñ. diœce. & pterea inconueniẽs videret si tales litteræ hic deberẽt valere huic: qa sic viderent incertæ, qa V. alius diœc. Remeñ. p illas litteras posset conueniri: & ita vna clausula q̃ certa & determinata videret, posset trahi ad plures

1 Maxime, qa in principio causæ sauendũ est actori. ff. de iudic. si qs intentione. Ioan. And.

personas: qđ esse non debet, qa gñalitas in hmõi litteris reprobat̃. s. eo. ad hæc. & qa rescripta stricti iuris sunt. j. de offi. dele. P. & G. & restringendæ sunt lites potius q̃ laxandæ. s. eod. nonnulli. & rõ illius decre. sup litteris. tũc habet locũ, qñ ex quo dictum est vel tacitum, Papa citius mouet ad dandum vel denegandum rescriptũ. j. eo. ex isinuatione. & c. si ꝓponente. & s. eo. cũ adeo. Sed hic nõ ẽ ita.

¶ Idem priori sancti Laudinensis, & succentori Rothomageñ.

¶ *Per rescriptum impetratum contra homines diœcesis, non possunt conueniri homines ciuitatis.*

CAP. XXXV.

ROdulphus clericus rector ecclesiæ sancti Christofori de ciuitate Sagiensi, sua nobis insinuatione monstrauit, quòd cum magister R. eum per quasdam litteras contra episcopum Sagieñ. & quosdam alios Sagieñ. diœcesis[c], super redditibus & rebus aliis impetratas à nobis, coram iudicibus super eadem ecclesia per generalem clausulam [quidam alij] conuenisset, idem rector proposuit excipiendo; quòd cum esset de ciuitate Sagiensi, & sub eadem clausula nullus de ciuitate ipsa intelligitur inclusus, conueniri non poterat per eandem. Et quia dicti iudices exceptionem huiusmodi recusarunt admittere, nostram audientiam appellauit. ¶ Ideoq; mandamus, quatenus si est ita, reuocetis in irritum, & cetera.

ADDITIO. Vnde decre. illa loquit̃ in exceptione qua opponit nõ valere rescriptum, hic aũt non excipit φ non valeat rescriptum, qđ si faceret, succũberet, sed excipit se p illud rescriptum cõueniri non posse: quia de eo non facit mentionem. Io. And.

ROdulphus.] Diuidit̃ vt px. decre. Secũda: ibi, Ideoque. Ab. Sic.

CASVS. Magister R. impetrauit litteras à sede Apost. in hac forma. Conquerit̃ R. φ eṗs Sagieñ. & quidã alij Sagieñ. diœce. sup redditibus, & rebus aliis iniuriant̃ eidẽ. Iudices p clausulã generalẽ, [& quidã alij,] Rodul. clericum rectorem ecclesiæ S. Christofori sup ecclesia ipsa citauerunt. idẽ Rodul. excipiendo ꝓposuit corã eis, φ cũ ipse Rodul. esset de ciuitate Sagieñ. & sub illa clausula [& q̃dam alij diœcesis Sagieñ.] nullus de ciuitate Sagieñ. intelligatur includi, p clausulam illam non poterat conueniri. Et quia iudices exceptionẽ huius admittere noluerũt, ad sedẽ Apost. appellauit. Papa mandat vt si ita est, in irritum reuocetur quicquid post appellationẽ inuenerint esse factum. Nota φ ciuitatis appellatione diœcesis non continetur.

¶ *Gloss. seq. notat, & instruit, medium recitetur per q. quid si dicatur episcopus Sagien. & quidam alij. arg. solos Ciuitatẽses includi. soluit cõtrarium. & idem si diceretur, quidam alij subditi ipsius, &c.*

c ¶ *Sagien. diœcesis.*] Per hoc patet expresse, φ aliud est dicere, & alios cõprehẽdit clericus diœcesanus, & alios clericus Ciuitatẽsis. j. de verb. sig. cũ clerici Placẽtini. & ita dicẽdo: q̃dã Boñ. diœcesis null[9] ciuis poterit ɔueniri. & ideo ĩ clausula illa, [& q̃dã alij] debet poni & dici sic, & quidã alij ciuitatis & diœcesis Bono. & sic tã de ciuitate q̃ de diœcesi p illã clausulam poterunt conueniri: quia ciuitas & diœcesis diuersa sunt, 3 licet sub vna iurisdictione siue vno epo. j. de cen. venerabili. & est simile, quia licet eṗs sit ĩ ecclesia, & ecclesia in epo, vt 7. q. 1. scire. tñ qñq; noĩe epi non designat ecclesia, licet ipse sit caput ecclesiæ. j. de testi. requisisti. Si dixisset Sagi. eṗs, & quidã alij: tunc p illã clausulã, [quidam alij,] vr̃ φ tñ illi de ciuitate ɔueniri debeant: qa determinatio pcedẽs, s. Sagieñ. intelligitur repetita. & est sensus, quidã alij Sagieñ. vt 52. q. 7. Apostolus. & ff. de verb. oblig. Titia. §. 1. immo & diœce. possunt cõueniri. j. eo. significauit. quia clausula illa vaga est & gñalis, sed non extra diœcesim: vt s. eo. pastoralis. §. 1. Si dicas, & q̃dã alij Sagieñ. diœc. modo clausula illa, [quidã alij,] restringit̃ p determinationẽ sequentẽ ad illos de diœcesi tñ, alioquin non esset differentia inter ista noĩa Boñ. & diœcesanus, sed constat φ diuersa sunt, & diuersa significat, nõ enim sũt synonyma, vnde bona fuit appellatio rectoris q̃ erat de ciuitate. Si sic diceret, eṗs Sagieñ. & quidã alij iurisdictionis ipsius, vel quidã alij subditi ipsius, tunc p clausula illam [quidã alij,] possent cõueniri tã de ciuitate q̃ de diœcesi: quia talis clausula gñalis ad oẽs interius & exterius extenditur. Item ex alia cã non poterat conueniri p litteras illas: quia minora negotia ibi exprimebant̃, vnde p gñalem clausula sup maioribus non poterat cõueniri. s. eo. sedes. sed hanc exceptionẽ nõ opposuit B. Sed pone φ non opposuisset illam exceptionẽ, nec illã de maiori negotio, & sic iudex ꝓcessisset ad sñiam cõdẽnationis, nunquid valuisset sñia? Videtur φ sic: quia huiusmodi exceptiones dilatoriæ videntur. Sed ɔ̃ credo: quia per hanc clausulam: [& quosdã alios Sagieñ. diœce.] datur iurisdictio tantum in diœcesanos & non de ciuitate, & per hanc clausulam in rebus aliis non datur iurisdictio sup maioribus negotiis,

3 Et. dist. ego Ludouicus. & infra de sent. excom. si ciuitas. lib. 6. tñ qui est de diœcesi, de ciuitate intelligitur. l. qui ex vico. ff. ad munic. l. fin. man. §. si vero. ff. de censib.

negotiis. ſ. eod. ſedes. vnde talis ſententia non tenet deficiente iuriſdictione. Nec etiam credo poſſe prorogari iuriſdictionem in primo caſu, vt j. de offic. deleg. P. & G. nec in alio, quia cõſenſus priuatorum eum iudicem non facit qui nulli præeſt iuriſdictioni. C. de iuriſd. om. iudi. l. priuatorum.

Significauit nobis.] Diuiditur vt proxima ꝓcedens. ſecunda: ibi, *Ideoque.* Abb. Siculus.

CASVS. B. & G. laici imperrauerunt litteras à ſede Apoſt. ſub hac forma, Conqueſti ſunt nobis B. & G. ꝙ epſs Tulleñ. & quidam alij clerici & laici ſuper tali re & rebus aliis, eiſdẽ iniuriantur. iudices per clauſulam generalẽ [& quidã alij] citauerũt eo mitiſſam Namurenſem pro eo ꝙ ipſa ſucceſſerat fratri ſuo in contitatu, eti quandã ſummã pecuniæ dicti B. & G. mutuerarent, & ſic eam tanꝝ hæredem conueniebant. Ipſa vero per procuratorẽ ſuum ſecit excipi coram ipſis iudicibus, ꝙ cum adhuc frater ipſius mulieris viueret qñ eædẽ litteræ fuerunt impetratæ, nec per litteras frater eius fuit ad iudicium euocatus dum viueret, ꝑ litteras illas non potuit conueniri; & ꝙa iudices hãc exceptionem admittere noluerunt, ad ſedẽ Apoſto. appellauit. Papa mãdat ꝙ ſi ita eſt, totum quod poſt appellationẽ factum eſt, in irritum reuocetur. Nota ꝙ ſucceſſores debitorum, qui per clauſulam generalem poſſunt conueniri, eis defunctis re integra conueniri non poſſunt, ſed facta citatione hæredes illorum per tales litteras bene poterunt conueniri: & ita per citationem reſcriptum extenditur ad hæredes, licet reſcripta ſtricti iuris cenſeantur.

¶ *Gloſ. ſeq. not. reſcripta re integra, &c. dat duo ſimilia, & rationem ſubdit, alleg. tria iura in contrarium, & ſoluit. Secundo argu. quòd data, &c. ſignat contrarium, & remittit. Tertio obijcit de decre. dilectis. & dupliciter ſoluit.*

a ¶ *Viueret.*] Iſte comes dum viuebat, poterat per litteras illas conueniri, ſed eo mortuo ſucceſſor eius non poteſt. Et ſic patet expreſſe per decretalẽ iſtam ꝙ reſcripta ſaltem re integra non extẽduntur ad ſucceſſores illorum ꝓ quos fuerant impetrata, vel qui per ea poterant conueniri. & ita morte illius ꝓ quem impetratur, finitur mãdatum, ſicut & morte mandantis. j. de offi. deleg. relatum. & c. gratũ. & c. licet. & j. de offi. deleg. c. vlt. & ſic eodem modo finitur morte impetrantis, ita ꝙ non transit ad ſucceſſores, ſaltẽ reintegra: & hoc ideo cõtingit, quia reſcripta pſonalia ſunt, nec ad pſonas vel ad res alias, quàm quæ continentur ibi, extenduntur. j. de offic. deleg. cum olim. & c. P. & G. & hoc probatur hic manifeſte. arg. ſ. j. de iudicio. quia V. & j. de alienat. mut. iudi. c. 1. & 2. & j. de conceſ. præbendã. propoſuit. Sed verum eſt ꝙ re integra finiuntur huiuſmodi reſcripta: vt hic dr. Et hic ita arg. ꝙ data litteratum eſt cõſideranda. ſ. eo. eam te. & c. conſtitutus. ſ. j. de præben. dilectus. 2. vbi de hoc, & in c. eam te. Item ſignatur ꝓ. j. de fo. compe. dilecti ſilij. ibi; cõuenitur ſucceſſor ꝓ litteras impetratas ꝓ prædeceſſorem. Sed hic conueniebat ſucceſſor & anteceſſor ꝓ clauſulam generalẽ, & ideo re integra ſtant hic tale mãdatũ, ſed ibi, ſ. in ꝓio litteræ impetratæ ſpecialiter fuerunt ꝓ prædeceſſorem, & ſinguntur vna pſona anteceſſor & ſucceſſor: quia ꝓ dignitatem impetratæ intelliguntur, quæ non moritur. j. de offi. deleg. qm abbas. Sed ſi dictum fuiſſet ꝓ epm Tull. & comitem Namurẽ. tunc comitiſſa potent conueniri: quia ꝓ comitatum litteræ impetrantur. & ſic poterat conueniri quicunq; ſucceederet in comitatu illo: ſicut in c. dilecti. Vel dic ꝙ in c. dilecti. prædeceſſor fuit citatus. & ſic planum eſt, & nullum ſtrum. ſed non colligitur ex c. dilecti. ꝙ anteceſſor fuerit citatus.

¶ *Gloſ. ſeq. arguit a contrario, & illud approbat.*

b ¶ *Dum viueret.*] Et ſic vẽ ꝙ ſi citatus fuiſſet frater illius comitiſſæ, perpetuatum fuiſſet reſcriptum ꝓ ſucceſſores illius ꝓ quem impetratur, & eadẽ rõne & impertrantis: ſicut perpetuatur per citationem quantum ad morẽ delegãtis, vt poſt deceſſum valeat delegatus vt in prædictis decre. de offi. dele. gratum. & licet. arg. j. de appvt debitus. ſ. eod. c. capitulum ſanctæ crucis.

¶ Idem abbati ſancti Iacobi.

¶ *Si conueniendus per clauſulam, moriatur re integra, ſucceſſor conueniri non poteſt.*

CAP. XXXVI.

SIgnificauit nobis comitiſſa Namuteñ. quòd cum mortuo comite fratre ſuo, ipſa in eius ſucceſſerit comitatu, G. & B. per quaſdam litteras Apoſtolicas cõtra Tulleñ. epiſcopum, & quoſdam alios clericos, & laicos impetratas, eam coram iudicibus (ad quos obtentæ fuerant) ſuper quadam ſumma pecuniæ, quam eidem fratri ſuo ſe mutuaſſe dicebant, per illam generalem clauſulam [quidam alij] (quia in prædicto comitatu ſucceſſerat) conuenerunt: excipiẽte itaque procuratore ſuo, quòd cum adhuc frater eiuſdẽ mulieris viueret [a], quando eædem litteræ impetratæ fuerunt, nec per ipſas dum viueret [b] fuerat ad iudicium euocatus, earum auctoritate non poterat conueniri. Et quia iudices exceptionem non admittebant ipſius, noſtram audientiam appellauit: & infra. ¶ Ideoque mandamus, quatenus ſi eſt ita, reuocato in irritum. & cetera.

¶ Idem Abbati ſancti Victoris.

¶ *Non valent litteræ executoriæ in quibus impetrans falſo dixit monitorias præceſſiſſe.*

CAP. XXXVII.

EX inſinuatione epiſcopi Ambian. accepimus, quòd 1. clericus ſuper eius prouiſione, ad ipſum præceptorias, & poſtmodum ad vos [1] executorias contra eum litteras impetrauit: & infra. ¶ Quocirca mandamus, quatenus ſi nullæ monitoriæ ſuper hoc præceſſerint, executoriis ſuperſedeatis eiſdẽ, dummodo eædem executoriæ de monitoriis [c] fecerint mentionem: alioquin in executionis negotio, iuxta directum ad vos pro ipſo mandatum, ratione præuia procedatis.

¶ Idem Nouien. epiſcopo.

¶ *Ceſſantibus clauſulis in dubio Papa non intendit grauare eundem collatorem ſuper prouiſione duorum: ideo ſecundus impetrans repellitur, ſiue primus expectet, ſiue ſit iam gratiam conſecutus. hoc dicit, ſecundum intellectum gloſſ.*

Ex inſinuatione.] Diuiditur in duas partes: nam primo ponitur pars litis deciſa querela. ſecundo prouiſio: ibi, *Quocirca.* Abb. Siculus.

CASVS. Quidam clericus nomine Io. impetrauit litteras præceptorias ſuper prouiſione ipſius ad epiſcopum Ambianẽ. & poſtmodum ad iudices iſtos litteras executorias impetrauit contra epiſcopum ſupradictum, in quibus cum de monitoriis fiat mentio, epiſcopus propoſuit coram iudicibus, ꝙ ſuper hoc nullas monitorias receperat. & conſuetudo eſt eccleſiæ vel curiæ Romanæ quòd non dentur niſi monitoriæ præceſſerint. Vnde per eas veritate tacita impetratas prouidere non tenebatur eidem. conſultus Papa reſpondet, ꝙ ſi ſuper hoc nullæ monitoriæ præceſſerunt, ſuperſedeant executoriis, dummodo executoriæ de monitoriis fecerint mentionem: alioquin procedant per executorias iuxta traditam ſibi formam. Not. ꝙ ſi reſcriptum faciat mentionem alterius reſcripti, primum reſcriptum exhibendum eſt. Item ex hac decretali colligitur conſuetudo Roma. Eccleſiæ in beneficiis conferendis, vt primo dentur monitoriæ, poſtmodum præceptoriæ, vltimo executoriæ: & tunc debet fieri mentio de monitoriis & præceptoriis. Aliquando tamen dat Papa monitorias litteras & executorias ſimul.

¶ *Glo. ſeq. reddit caſum textus, ponit ſyllum curiæ, & arguit.*

c ¶ *De monitoriis.*] Sic patet quòd executoriæ non valent facientes mentionem de monitoriis, vbi monitoriæ non præceſſerint; quia veritate tacita ſunt obtentæ, & falſitate expreſſa, vt facilius litteras executorias obtineret, tanquam ſi tacuiſſet veritatem exprimendo, executorias non habuiſſet: vt ſ. eodem ſuper litteris. Item ſi tacuiſſet alium de mandato Papæ fuiſſe receptum, non valuiſſet reſcriptum. infra eodem, mandatum. & cap. abbatem. quæ enim fint exprimenda in beneficiis impetrandis, dicetur infra eodem cap. ſi proponente. Quandoquetamen executoriæ prima vice conceduntur. ſupra eodem cap. capitulum ſanctæ crucis. ſed illud de ſpeciali gratia. Sed ordo & cõſuetudo curiæ eſt, [2] quòd primo monitoriæ; ſecundo præceptoriæ, vltimo executoriæ conceduntur. ſupra eodẽ, conſtitutus. Et eſt hic argumentum, quòd ſi quis in aliquo inſtrumento faciat mentionem alterius inſtrumenti, non creditur ei niſi exhibeat primum. C. de eden. Authen. ſi quis. & infra de fide inſtrumen. c. 1. & j. de offi. deleg. cum in iure.

1 Concor. in l. 1. quod principi. & l. ſequen. & ibi Bar. ff. de le. 2. & in l. annua. ſ. 1. ff. de annu. leg.

Loquitur abbas ſancti Victoris, ſuſtinendi. & collegæ, alias non ſubaudiret in plurali. quam grauiminſtra de crimine tali ſi.

Reſcripta non extenduntur ad ſucceſſores eorũ. cõtra quos fuerit impetrata.

1 Olim fuit falſi hodie non eſt niſi ꝙ in litteris ꝙ ferebantur ſuppreſſione mentalis. Io. And.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

MAndatum Apostolicum.] Non intendit Papa eundem collatorem grauare de duobus, vbi pro secundo scribit cum clausula, [si pro alio nō est scriptum, qui huiusmodi gratiam prosequatur.] etiā primo tempore datæ vel præsentationis secundi gratiam assecuto. In prima ponit dictum. In secunda eius rationem: ibi, *Cum super.* Abb. Siculus.

CASVS. Papa mandauit epō Nouiensi vt magistrum Silue. faceret recipi in canonicum & in fratrē ecclesiæ suæ, si pro alio ibidē non scripserit, qui huiusmodi gratiam consequatur: sed eps iam aliū ad mādatum Papę receperat qui beneficium in eadē ecclesia obtinuerat: dubitauit eps, vtrum teneretur prosequi mandatum Papæ ex eo quòd dicebatur in mandato, [si pro alio non scripserimus qui huiusmodi gratiā prosequatur,] cū nullus prosequeretur hāc gratiam, sed iam esset ꝓsecuta. Consultus Papa dicit, ꝙ ex quo aliū iam recepit ad mandatum suū, mandatum illud prosequi nō debet: quia nō est intentio Papæ grauare ecclesias super receptione duorū. Nota ꝙ Papa ꝑ suas litteras nō intēdit aliquos grauare super plurium receptione, nisi in litteris hoc dicatur.

CAP. XXXVIII.

MAndatum[a] Apostolicum ad te directum, vt magistrum S. faceres in canonicum recipi & in fratrem Nouieñ. ecclesiæ, si pro alio ibidem non scripsimus, qui huiusmodi gratiam prosequatur, alio iam beneficiū per nostras litteras obtinente, prosequi non teneris: ¶ Cum super receptione duorum[b], grauandi ecclesiam antedictam, non fuerit intentio[c] mandatoris.

¶ Idem.

¶ *Ecclesia in qua Papa primus dedit monitorias, & secundus executorias, per primum non per secundum, intelligitur grauata.*

CAP. XXXIX.

LItteris Apostolicis ad vos directis, vt G. clericum reciperetis in canonicum & in fratrem: nisi pro alio fuisset per nos ecclesia vestra grauata, mādatum nostrum vos exequi volumus & mandamus. ¶ Non obstāte quòd T. subdiaconum per nostras litteras executorias recepistis, qui à bonæ memoriæ H. prædecessore nostro, monitorias[d] impetrauit. ¶ Cum factum prædecessoris[e] nostri potius quàm nostrū fuerimus prosecuti.

¶ Idem.

¶ *Diœcesanus cui scribitur, vt in diœcesi sua vbi pro alio scriptum non est, prouideat vel faciat prouideri, non potest id exequi circa beneficium spectans ad collationem alterius iam pro alio grauati.*

CAP. XL.

ABbatem, qui mandatum Apostolicū iam recepit[f], vt S. clerico in aliqua ecclesiarum sui monasterii prouideret, & per litteras generales[g] ad diœcesanum episcopum obtentas, vt in diœcesi sua (vbi pro alio scriptum non esset) faceret prouideri[h], cogi iuris ratio nō

¶ *Glosa sequens obijcit & soluit.*

a ¶ *Mandatum.*] Vr̃ fatua hæc quæstio, cum diceretur in litteris; si pro alio non scripsimus, qui huiusmodi gratiam prosequatur. Dubium potuit esse ex eo quod dicit: qui huiusmodi gratiam prosequatur, quia iam receperant alium de mandato Papæ, & sic non prosequebatur; immo iā ꝓsecutus erat illā gratiā ex quo credebat ex verbo illo, prosequatur, ꝙ non competeret ei exceptio, cum iam esset receptus: multo fortius competebat (vt hic patet)[1] & cōpetit hæc exceptio recepto mandato, si postea pro alio mandetur, licet primus adhuc nō sit receptus. ĩ. eod. abbatem. & s. eod. capitulum sanctæ crucis. secus si esset repulsus.

[1] Et sic præsens trahitur ad ꝓteritū. ff. de verb. sig. verbum erit. Io. An.

¶ *Glo. seq. ponit duas opiniones, & primam approbat.*

b ¶ *Super receptione duorum.*] Et ita habes hic. & ĩ. c. proxi. & c. abbatem. ꝙ Papa non intendit aliquos grauare super receptione duorū: quare si scribit pro aliquo recipiendo in aliqua ecclesia: licet clausula illa, si pro alio non scripsimus, non sit ibi, tñ subintelligitur sicut illa, si persona idonea est. ĩ. de elect. causam quæ. & sicut illa, si preces veritate nitantur. s. eod. c. 2. quia nō est intentio Papæ grauare aliquos in receptione plurium: vt dicit hic. Alij dicunt in ꝯtrium: ꝙ in fauorem ecclesiæ ponitur illa clausula, si pro alio non scripsimus: quia si non opponat: nihilominus tenētur eum recipere pro quo secundo mandatur. Sed ista littera (vt mihi vr̃) ꝯdicit, & Papa consueuit illam exceptionē remouere dicendo, non obstante si pro alio vel alijs scripsimus, sicut dicit, non obstante certo canonicorum numero iuramento firmato, vel quacunq; alia firmitate vallato. & s̃m illos frustra apponitur, non obstante si pro alio, &c.

¶ *Glo. seq. arguit.*

c ¶ *Non fuerit intentio.*] Arg. ꝙ Papa ꝑ suas litteras non vult alicui graue pręiudicium inferre sic ĩ. de offi. deleg. super eo. & ĩ. de offi. or. licet & ĩ. de auctor. & vsu pal. ex tuarum. & 9. q. 3. nunc vero. & ff. ne quid in loc. pu. l. 2. §. si quis à principe. & §. merito. & ĩ. de consue. cum olim. in fi. Item intentio mandantis consideranda est. ĩ. de præben. cum causam. & c. vlt. & infra de procu. petit.[2] & eadem ratio quæ mouet delegantem, mouere debet delegatum. supra eod. super litteris.

[2] Vide tex. in l. talis scriptura. ff. de lega. 1.

LItteris Apostolicis.] Diuiditur, quia primo ponitur mandatū quod exequi iubet. Secundo tollit exceptionem: ibi, *Non obstante.* Tertio exprimit causam: ibi, *Cum factum.* Abb.

CASVS. Honorius tertius mandauit quibusdā canonicis per litteras monitorias, vt T. subdiaconum reciperēt in canonicum & in fratrem. demum mortuus est dñs Honorius: præterea dñs Gregor. ix. successor Honorij, mandauit ꝑ litteras executorias eisdem canonicis, vt dictum subdiaconum reciperēt in canonicū, & sic fuit receptus. postea vero idem Gregor. mandauit eisdē vt G. clericum reciperent in canonicū, nisi pro aliquo ꝑ ipsum eorum ecclesia esset grauata. Dicebant canonici, quod non tenebant ipsum recipere, cum alium ad mandatū Gregor. eiusdem recepissent. Mandat Gregor. Papa vt illum G. clericū recipiant non obstante ꝙ T. subdiaconum ꝑ litteras executorias ipsius Grego. recepissent, cum factū Honorij potius q̃ suū fuerit prosecutus. Nota ꝙ successor factū sui antecessoris debet semp in effectum ducere saltem de honestate.

¶ *Glossa seq. arguit, & remittit.*

d ¶ *Monitorias.*] Arg. ꝙ per monitorias ius acquiritur: quod nō est verum: nec etiam per ꝓceptorias vel etiam executorias: sed officiū iudicis imploret vt recipiatur. de hoc not. ĩ. de renun. cap. veniens. in not. quæ incipit, argu. ꝙ per litteras.

¶ *Glossa seq. primo arguit: secunda pars recitetur per quæstionem quid si ad mandatum legati, &c.*

e ¶ *Cum factum prædecessoris.*] Nota argu. ꝙ successor tenetur adimplere factū prædecessoris sui. 12. q. 5. quia Ioannes. & 16. q. 6. illud. Sic & mandatum seu ꝓceptum factum prædecessoris, successor tenetur adimplere. 18. quæst. 2. dudum. Sic etiam patet ex hac decret. ꝙ si aliquis sit receptus ad mādatum legati vel prædecessoris, per hoc non fit præiudiciū successori, nec intelligitur ecclesia grauata in eo casu. & sicut clausula illa, si ad mandatū Papæ[3] alium non recepistis, habet tñ locum in eo qui mandat, nec habet exceptionem si ad mandatum ꝓdecessoris vel legati alium recipit, sed etiā in legato ipsius mandantis videtur ꝯtrium: quia auctoritate Papæ qui delegauit factum est, & qui per alium facit, ꝑ seipsum facere videtur. ff. de admini. tut. ita tamen. §. gessisse. & infra de senten. excom. mulieres. Si hoc sit factum de speciali mandato, locum haberet exceptio, sed de generali non videtur.

¶ In antiquis per litteras generales ad diœcesanū obtentas, & remouenda plane videt omnino dictio, & vt in textu docet.

[3] Hoc non credo, puto enim aliud si dicat ad mandatum Papæ, quam si dicat ad mandatum nostrum: ad hoc infra eo. si gratiose. lib. 6. la. arca.

ABbatem.] Commode non potest ista decret. diuidi, cum vnico constructu contineatur. potest tamen quo ad intellectum sic diuidi: quia primo ponit thema ex quo resultat citata quæstio: & ibi, *cogi.* ponitur eius solutio. Ben. Capra.

CASVS. Dñs Papa mandauit abbati sancti Proculi, vt S. clerico in aliqua ecclesia sui monasterij prouideret. Postea mandauit epo Bononieñ. per litteras generales, vt cuidam alij clerico faceret prouideri in sua diœcesi, vbi pro alio scriptum non esset. eps compellebat abbatem, vt illum clericum in aliqua ecclesia faceret recipi. Abbas dicebat ꝙ iam receperat mandatum pro alio. Vnde eps per litteras generales ipsum ad prouisionē illius non poterat compellere. Papa r̃ndet ꝙ abbas ad hoc cogi non debet, nec potest illum eps aggrauare sup̃ conferendis beneficiis vel ecclesijs, etiam si eps habeat facultatē clerico per easdem litteras prouidendi. Not. ꝙ qui primo pręsentauit litteras suas, ei prouideri debet, nec potest compelli vt tali prouideat per alias litteras: vt patet hic.

f ¶ *Iam recepit.*] Vide ꝙ dicit, qui mandatum Apostolicum iam recepit, non dicit, qui iam ꝓuiderit. & sic patet ꝙ qui primo suū mādatum repræsentat, ille debet beneficium obtinere: vt s. eo. c. capitulum sanctæ crucis. & ĩ. de appellatio. vt debitus. & sic tenebatur abbas iste ꝓuidere S. clerico, dum tñ alij de mandato eiusdē non ꝓuiderit, nec eps ꝑ litteras illas generales potest cogere abbatem, vt dicit, super ecclesijs vel beneficiis conferendis. Ista tria capitula superius proxima idem videntur dicere: tamen differunt.

g ¶ *Per litteras generales.*] Hic habes ꝙ generale mandatum secundo impetratum, non derogat speciali primo impetrato. de hac materia dictum est s. eod. c. 1.[4]

[4] Adde tex. & ibi Bart. in l. 1. §. 1. ff. de no. ope. nun. & in l. 3. §. cui fugas. & ibi Ange. ff. de fica.

¶ *Glossa sequens recitetur per quæstionem, an executor datus per formam istam, facias prouideri, &c.*

h ¶ *Faceret prouideri.*] Per hanc formam non potest facere prouideri in aliqua platura. ĩ. de præben. c. vlti. nisi hoc specialiter exprimatur in litteris: vt hic dr̃ in fi. huius cap. Per istam formam facias prouideri

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

prouideri, executor cui hoc ius mandat, pōt solummodo excōicare ↄdicentes sibi: sed non pōt eū instituere, vel in possessionē mittere. Contrarium tñ vr̃ j. de pben. pro illorū, sed non ↄdicit. & intellige prout ibi notatur. Sed per formam istam; mandamus tibi ꝙ prouideas tali in aliqua ecclesiarū tuarū, potest illū ponere in possessione, inuestire, ac excōicare ↄdictores, nisi rationabile aliquid ostendatur, secundum ꝙ dr̃ hic in fin. potestatē habeat prouidendi. & ita vtraq; formarū istarum exprimit in c. ilto, abbatem. & de hoc not. j. de concess. præben. cum nostris. & j. de præben. cap. vlti.

a ¶ *Prouidendi.*] Cū dr̃ ĩ litteris; auctoritate nostra prouideas in aliqua ecclesia tuæ dioecesis, etiam si curam habeat animarum. Bernard.

permittit, nec super conferendis ecclesijs aut beneficijs aggrauari, etiam si facultatem habeat dioecesanus per easdem litteras prouidendi [a].

¶ Idem.

¶ *Per rescriptum directum excommunicatori vt absoluat excommunicatum, si contra concilium eum excommunicauit, datis executoribus, qui eo non parēte exequantur, non excommunicatori, sed executoribus cognitio demandatur.*

CAP. XLI.

AB excommunicato, qui cōtra statuta [†] concilij [b] generalis asserit se ligatū, litteris ad excommunicatorem [c] obtentis, vt (si est ita) sine difficultate [d] absoluat eundem, & [†] aliis deputatis iudicibus, qui (eo non parente) mandatum apostolicum exequantur [e]: ¶ Non excommunicatori (qui de facto suo [f] certus esse debet, licet in hoc deferatur eidem) sed illis cognitio [g] demandatur.

¶ Lateranēs. sub Innocen. iij. c. 47.

¶ & aliis sibi iudicib* deputatis.

AB *excōicato.*] Diuisio, quia primo ponitur factū: ex quo resultat quæstio, secūdo ibi, *Non excommunicatori*, ponit solutio. tertio in solutione inferitur ratio: ibi, *Qui de facto*. Abb. Siculus.

CASVS. Quidā prælatus excōicauit quendam subditum suū ↄ formā concilij generalis, (quod est j. de senten. excom. sacro.) scilicet nulla monitione præmissa. Iste cōquestus fuit dño Papæ: vnde mandat illi excōicatori ꝙ, si ita est, ipsum sine difficultate absoluat: alioquin mandat alijs vt ipsum absoluant, si excōicator ipsum non duxerit absoluendū. Sup verbis istis, si est ita, orta est dubitatio, vtrum cognitio ista pertineat excōicatori, an aliis quibus hoc mandatur. dr̃ hic ꝙ ista cognitio non demandatur excōicatori, qui de facto suo certus esse debet, licet deferatur eidem, sed aliis mandatur. Nota qui ↄ concilium excōicatur, sine difficultate debet absolui. Item nemo debet proprium factum ignorare.

b ¶ *Concilij generalis.*] j. de senten. excommu. sacro.

¶ *Glossa sequens obijcit & respondet. quærit & sol. arg. & remittit, & iudicem instruit.*

c ¶ *Ad excōicatorem.*] Sed quare remittitur ad ipsum, cū iā inique processerit ↄ ipsum, & ideo suspectus est ei? Ad hoc dicas ꝙ hæc est forma & consuetudo ecclesię, ꝙ si aliquis conqueritur se excōicatum iniuste fuisse, siue ↄ debita formam concilij generalis, si periculū non est in mora, remittitur absoluēdus ad suū excōicatorem, j. de sen. excom. sacro. [1] & in hoc defert ipsi excōicatori, vt factum suū ipse corrigat: qui veritatē ignorare in proprio facto nō debet: vt hic dicit, & j. de off. ordi. ad reprimendā. & forte ad verecundiā suā vt suū propriū factū corrigat, & emendet, qd̄ quidē pōt. j. de accusatio. qualiter & qñ. & j. de ele. nosti. & 35. q. 9. qd̄ quis. Sed potius parcitur ei ex eo ꝙ ipsemet absoluet. maius esset ei opprobriū si alius factū suum corrigeret: nec debet etiam expectare vt ab aliis corrigatur. in authen. de nupt. in fi. coll. 4. & ideo dicit, licet in hoc deferatur eidem. Et quia per simplicē querimoniā retulit hoc ad superiorē: & non per appellationē: remittitur ad excōicatorē. si enim appellasset, non remitteretur ad excōicatorem. j. de sent. excom. per tuas. nisi vellet superior ei facere gratiā: [2] vt in d. c. per tuas. & hoc in ordinario, secus in delegato qñ ab ipso appellatur, tūc nō remittitur ad delegatū. Sed quid de causa principali: nunquid ipse idem potest cognoscere de hoc? Ita quidā ex quo non appellauit. debuit enim appellare, & sic esset exēptus in totum. arg. j. de appellat. ad hæc. & c. proposuit. Et ita suspensus vel excōicatus minori excōicatione potest absoluere excōicatum. j. de sen. excom. sacro. & suspēsus suspēsum. j. de sen. excom. duobus. vbi de hoc. si vero iudex iste certus est ꝙ iuste ꝓcessit. nō absoluet illū: quia delegatus cū de hoc cōstiterit, remitteret illū ad suū excōicatorem, vt eius mandato pareat. Quid de principali quæstione? dic vt in vltima notula dicitur.

[1] Vide Bald. in l. si is qui. C. si pē. appel. mor. inter. versic. anathematis. & Spec. in tit. de senten. prola. §. vt aūt. versi. illud aūt scias.

[2] Quod potest, cū non remittat eū ad iudicem à quo appellauit, vt eū iudicet, sed vt eum restituat: vt not. 2. q. 1. notū. Ioan. And.

d ¶ *Sine difficultate.*] iuramenti vel alicuius mandati aut cautionis.

¶ *Glossa sequens reci. per quæstionem.*

e ¶ *Exequantur.*] Isti non possunt absoluere illū nisi post terminū elapsum assignatum ipsi excommuicatori, alias non teneret absolutio. sic infra de appel. vt debitus.

¶ *Glossa sequens distinguit inter ignorantiam facti proprij & alieni. & probabilem & non probabilem. remittit & arguit.*

f ¶ *De facto suo certus esse.*] Et sic vr̃ ꝙ non licet alicui factum proprium ignorare. & hoc verum est nisi habuerit probabilē causam ignorantię. 34. q. 2. in lectum. arg. 1. q. 1. si quis à simoniacis. aliàs ignorantia proprij facti non excusat: quia nō est verisimile ꝙ quis ignoret vires patrimonij sui. C. de rescin. ven. quisquis. & hic. Sed in facto alieno tolerabilis est error vel ignorantia. ff pro suo. l. vlti. & hoc verū est si probabilis est, sed crassa & supina ignorantia in facto alieno non excusat. 16. dist. quod dicitis. & 12. q. 2. qui & humanis. & j. de postu. præla. c. 1. in talibus non requiritur ꝙ sit nimis diligens & curiosus, nec nimis negligēs ff. de iur. & fact. igno. nec supina. De hac materia no. 1. q. 4. c. turbatur. §. notādum. arg. est hic, ꝙ in notorijs nullæ sunt partes iudicis, nisi quantum ad sententiā.

ADDITIO. Præcedit tñ citatio vel requisitio: vt hic vides. Ioa. An.

¶ *Glo. seq. reci. per q. s. quod sit officium legatorum quib. scribitur.*

g ¶ *Cognitio.*] Tñ antequam cognoscant vtrū iuste vel iniuste sit excōicatus, debet absolui si hoc petierit, [3] præstita cautione & iuramento ꝙ parebit mandatis ecclesię. j. de off. deleg. cū contingat. & postea isti delegati cognoscēt vtrū fuerit excōicatus ↄ statuta concilij generalis: & si inuenerint ꝙ iuste fuerit excommunicatus, aut seruata fuerit forma concilij, remittent illum ad suum excōicatorem, vt eius mandato pareat super causa pro qua fuerit excōicatus. j. de off. deleg. prudentiā. ver. fin. Et hoc quod diximus debet statim absolui anteq̄ cognoscatur, verum est nisi aduersarius obijciat ꝙ non debet statim absolui, q̄a fuerit excōicatus pro manifesta offensa, [4] vel q̄a nō paret rei iudicatę. ff. de rei ven. qui restituere. & j. de of. deleg. quęrenti. quo probato non absoluetur nisi satisfaciat. j. de ver. sig. ex parte. & c. seq. & j. de sen. exco. solet. in decre. noua. [lib. 6.] Si vero inuenerint ꝙ iniuste fuerit excōicatus: tunc delegati isti cognoscent de causa illa pro qua fuerit excommunicatus.

[3] Hoc intellige secūdū decr. ꝑ tuas. de sen. excō. Ioan. And.

[4] Vel manifesta contumacia. infra de sen. excom. venerabilibus §. secus, lib. 6. Ioan. And.

¶ Idem.

¶ *Si impetrans rescriptum ad beneficium, dixit se non beneficiatum: cum tamen haberet beneficium, licet exiguum, non valet rescriptum.*

CAP. XLII.

SI proponente aliquo nondum se beneficium ecclesiasticum assecutum, super prouisione ipsius licet minus competens [h] obtinentis, rescriptum

SI *proponente.*] Hodie dicendum est vt clarius habetur in c. si motu proprio. de pręben. lib. 6. vbi indistincte deciditur, ꝙ qualecumq; beneficiū habeat impetras, nisi de illo faciat mentionē, non valet impetratio secundi. Et diuiditur ista decre. in duas partes. in prima ponitur quæstio: in secunda solutio: ibi, *Illud*. Abbas.

CASVS. Aliquis habebat modicū beneficiū, de quo cōmode nō poterat sustentari, & impetrauit litteras super beneficio obtinēdo, proponens se nondū beneficium assecutum, nullā faciendo mētionem de beneficio, licet modico quod habebat. Papa consultus dicit ꝙ litteræ illæ non valent: quia fraudulenter sunt obtentæ. Not. quantuncumq. modicū sit beneficiū, semper de ipso est mentio facienda, si aliud beneficium voluerit impetrare.

¶ *Glo. seq. obijcit probans sex modis non curandum de modico, & respondet per quatuor rationes. demum quærit, soluit, alleg. duo iura in contrarium.*

h ¶ *Minus competens.*] Sed vr̃ ꝙ hoc obesse non debeat: quia huiusmodi modica non nocēt. modica enim res non inducit simoniā. j. de simo. & si quæstiones. & 1. q. 1. iudices. & modicum damnum de facili tolerat. 12. q. 2. bonæ rei. [5] & modica potest eps alienare. 12. q. 2. terrulas. nec pro modico restitutio datur. ff. de in integr. resti. scio. & pro modico nec plus nec minus. de cōse. dist. 2. re uera. nec pro modico datur actio de dolo. ff. de dolo. si oleū. in. fi. Sed ↄrium vr̃, quia fraudulenter tacuisse vr̃, vt citius litteras impetret, & quæ in fraudē fiunt, imputantur. s. eod. sup litteris. Pręterea iste recipiendo modicū beneficium sibi præiudicauit: vnde quærat sibi victum ex artificio suo. 91. dis. clericus victū. quia ex quo semel placuit, amplius displicere nō potest. 32. q. 5. horrēdus. & vnusquisq; in ea vocatione maneat in qua vocatus est. 70. dist. sanctorū. & exēplo Apostoli faciat dicentis: Ad oīa quæ mihi opus erāt ministrauerunt manus istæ. 21. q. 1. c. 1. immo nō est aliquis instituendus nisi tantum sibi assignetur ꝙ sibi prouidere & episcopalia iura persoluere possit. j. de præben. de monachis. Planum est enim ꝙ tenetur inde facere mentionē, aliàs non valerent litteræ, & sic soluitur hic quæstio illa quæ ponebatur j. de pręben. cum teneamur. Sed aduerte qd̄ dicit in principio, si aliquo proponente se nullū beneficiū ecclesiasticum assecutū. si ita quis modicū habens beneficium significet Papæ sine dubio mentitur, & ideo nullū commodū debet habere de litteris. s. eo. super litteris. quia in fraudem tacet modicū beneficiū. Sed si aliquis diceret ita dño Papæ; supplicat sanctitati vestrę talis pauper clericus, vt in tali ecclesia beneficium ei conferre dignemini, nunquid valent tales litteræ? quia tacuit de modico beneficio, & tamen verū dixit, quia pauper est in veritate. Ista forma

[5] Et infra de donat. Apostolicæ. de hoc supra in proœmio in vlt. gl. & multa alia exēpla, quibus non curamus de modico, colligit Archi. de pbendis. c. nō potest. in prin. lib. 6. adde l. 1. in fine. ff. de vent. inspicien. & l. si quis conduxerit. & l. habitatores. ff. locati.

non

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

non vr̃ ꝯdicere huic decre. quia non dicit se habere vel non habere beneficium. Dici potest adhuc ꝙ non valent, quia semper vr̃ tacere in fraudem beneficiũ, licet modicũ, vt citius litteras obtineat simpliciter se pauperem clericũ appellando: quia per hoc intelligit Papa ꝙ nullũ habeat beneficiũ. ✝ Quidã dicunt ꝙ bene valent: quia non dicit se nullũ, sed pauper beneficium habere. j. de præbend. dilectus filius G. & bene dicũt ꝙ nõ est necesse, ꝙ de modico teneatur facere mentionem. s. eod. postulasti.

✝ Ab hoc loco vsque in finem in antiquis exemplaribus ita hr̃ post verbum, beneficium: arg. cõtra supra eo. postulasti. & infra de præben. dilectus filius G.

Glossa sequens ponit nouem conditiones subintellectas in litteris beneficialibus. & ponit versus.

a *De hoc mentionem.*] Nota ergo ꝙ qui habet modicum beneficiũ, nihilominus tenetur inde facere mẽtionẽ. & multæ cõditiones alię subintelliguntur sine quibus litteræ nõ valent, si est cleric⁹. j. de trãsla. ex litteris. Itẽ si nõ habeat aliud beneficiũ. s. eod. cum adeo. Itẽ si vult residere in ecclesia. j. de cler. non resi. relatum. Item si est dignus. s. eo. cum adeo. & j. de ele. causam quæ. Item si ecclesia tot potest sufficere. j. de insti. c. 1. & c. authoritate. & de vi. & hone. cleri. qm. & s. de consti. cum M. Ferrarien. Item si de terra illa est oriundus. 71. dist. hortamur. & C. de epis. & cleri. in ecclesijs. & j. de cleri. peregri. te nobis. Si habet perpetuã vicariã quę sufficiat sibi. s. eo. postulasti. Itẽ si ad mandatũ Papæ alius sit receptus. s. eod. tribus proximis cap. Vel si quã aliã iustã habeat excusationẽ. s. eo. si qñ. vnde potes notare versus. *Clericus indigena, dignus, pauper residensque: Redditus, vt pateant, scriptis sunt ista necesse.*

Apostolicum de hoc mentionem [a] non faciens, impetretur: Illud veluti fraudulenter obtentum dicimus non valere.

Idem episcopo Parisiensi.

Abutentes rescripto Apostolico in casibus hic enumeratis; priuantur commodo rescripti, & condemnantur in sumptibus & damnis aduersario.

CAP. XLIII.

Quia nonnulli diuersis modis litteris Apostolicis abutuntur, statuimus, vt quicumque obtentas sub nomine [b] suo litteras, aliis eiusdem nominis [c] tradunt, qui quos volunt fatigant indebite per easdem, & qui eas tali modo recipiunt, quique illos, contra quos nihil habent quæstionis [d], faciunt in iudicium euocari, aut litteras ipsas ad futuras trahunt controuersias [e], quę nondum fuerant tempore impetrationis exortæ, seu quemquam super vno negotio [f], vel etiam malitiose super pluribus personalibus actionibus [g], quæ sub vno iudice possent tractari commodius, per varias litteras [h] coram diuersis iudicibus trahunt: vt laboribus fatigatus & sumptibus, vel compellatur componere, vel cedere iuri suo: aut reus actorem eodem tempore ad diuersa loca [i], vel indeterminate [k] ad villam, quæ commune cum pluribus eiusdem prouinciæ villis habet vocabulum, citari procurat: vt dum non comparuerit, excommunicetur quasi contumax, & sic eum à sua intentione repellat: earundem litterarum commodo careant, ✝ & aduersariis in moderatis expensis ac damnis [l] quę propter hoc eos pertulisse constiterit, condemnentur.

Prima glossa ponit septem species.

Quia *nonnulli diuersis.*] Septẽ species fraudis ponunẽ in hac decr. quarũ tres cõmittuntur in impetrando, & quatuor in abutẽdo. pœna vero cõis est omnibus, videlicet priuatur cõmodo litterarum, & condemnatur in expensis, & hoc sufficit pro summario & diuisione secundum Ioan. And.

b *Sub nomine suo.*] Sex vitia in hoc capitulo reprehenduntur. Primo reprehendũtur illi qui litteras suo nomine impetratas aliis eiusdem nominis tradunt, & qui eas tali modo recipiunt. Itẽ & illi qui trahunt ad iudicium illos ꝯ quos nil habent quæstionis. Et qui litteras ad futura extendunt negotia, quæ nondũ erant tpe impetrati rescripti exorta. Item qui sup vno negotio trahunt reum ad diuersos iudices, vel etiam trahunt reũ super pluribus personalibus actionibus corã diuersis delegatis, quæ sub vno iudice cõmodius tractarentur. ✝ Itẽ & reus qui eodem tempore trahit actorem ad diuersa loca, vel indeterminate ad villã, quę habet cõe nomen cũ pluribus villis. omnes istę personæ quæ malitiã istam exercent, carere debẽt cõmodo litterarũ, & in expensis sunt puniẽdæ. & hoc dicit decre.

✝ Text. est in l. 1. C. si contra ius vel vtil. publi. & ibi Bald. idem in l. 1. C. qñ li. prin. da. & in c. dispendia. eo. tit. lib. 6.

Nomen & cognomen in litteris ẽ exprimẽdũ.

c *Eiusdem nominis.*] Tali malitiæ obuiandũ est, & potest de facili obuiari vt propriũ nomen cũ cognomine in litteris apponatur, & huiusmodi generalitas nominis remoueatur, ita ꝙ de persona contenta in litteris constet. arg. ff. si cer. pe. certum. Et tam isti qui litteras tradunt, q̃ qui modo tali recipiunt, eodẽ reatu criminis inuoluuntur. simile. j. de rest. spo. sæpe contingit. & j. de alie. iu. mu. causa fact. c. 1. & 2. & j. de iud. quia V.

Pœna calũniose trahẽtiũ alios ad iudicium.

d *Quæstionis.*] Et isti quidem rectè puniuntur qui calumniose trahunt alios ad iudicium: quia debent expelli, & in expensis condemnari. j. de pœ. calumniam. & ff. de iud. eum quem temere. j. de do. & contu. c. actor. in decr. noua. Inno. iiij. [lib. 6.]

Glo. seq. obijcit, secundo coadiuuat textum per sex rationes.

Rescripta ad futuras lites nõ trahuntur.

e *Ad futuras trahunt controuersias.*] Sed vr̃ ꝙ hoc quidẽ fieri possit: quia rei quæ nondum est, potest constitui seruitus. ff. de ser. vr. præd. si seruitus. §. futuro ædificio. & ff. si ser. ven. l. vlt. ff. de ser. ru. præ. labeo. Sed ꝯ, res quæ nondũ est, accusari non potest. j. de desp. impube. ad dissoluendũ. & id de quo agẽdum est, primo in rerũ natura debet esse. ff. de iu. codi. quidã referunt. §. 1. & collegio quod nondum est, non datur priuilegiũ. j. de eccle. ædi. c. ad audientiã. 2. & prædio qd̃ nondũ est, & c. ff. cõia præd. l. 1. nec potest dici verum quod numquã fuit. de pæn. dist. 2. in fi. præterea decretũ ipso iure nullum est, quod est datũ de ea re quæ adhuc in cõtrouersia nõ est. ff. ꝙ cuiusq; vniuer. no. Itẽ eorũ. §. si decuriones. Ergo rectè dicit, ꝙ rescripta ad futura negotia nõ trahutur. ✝ qd̃ verũ est per iura prædicta in ꝯrium signata. & arg. bonum. ff. de au. & arg. leg. l. si ita.

Additio. Hac demonstratione vestem meam, argentũ meũ, seruos meos, præsens non futurũ tempus ostenditur. Ioan. And.

✝ Text. est in l. 1. & ibi Bal. & in l. falso. in el. 1. & ibi Cy. & Pet. C. de diuersis rescrip. idẽ in l. 1. C. qñ. lib. prin. da.

f *Super vno negotio.*] Hoc planum est: quia debet commodo carere vtriusq; rescripti. s. eo. ex tenore. & in expẽsis puniri: vt hic l. si. dicit: immo vr̃ ꝙ debeat causam perdere sicut ille q petit seruũ in diuersis iudiciis, perdit causam. C. de asser. tol. l. 1. §. vlt. quia vbi cœpit iudiciũ ibi debet finiri. j. de fo. compe. c. proposuisti. & ff. de iud. l. vbi.

g *Personalibus actionibus.*] Et in hoc obuiandũ est eorũ malitiis: q a malitiis hominũ nõ est indulgẽdũ. s. eo. sedes. ff. de rei ven. in fundo. Et malitia satis apparet, si illũ quẽ pro talib⁹ actionibus cõmodius potest trahere corã vno, trahit illum ad diuersos iudices: quia quasi vnũ negotium est, & perinde habetur ac si super eodẽ negotio traheret illum ad diuersos iudices: ímo vr̃ ꝙ oẽs illas psonales actiones possit pponere in eodem libello. C. de anna. excep. l. vlti. sed etiã processus p tales litteras habitus non valet: vt in decre. Inno. iiij. c. dispendia. eo. tit. [lib. 6.] secus in realibus: vt not. in d. c. dispendia.

✝ Adde generaliter de actibus qui infirmẽt re... l. 1. & ibi Doctores. C. si contra ius vel vtil. publi.

Glos. seq. arguit contrarium. & soluit.

h *Per varias litteras.*] Secus si corã ordinario: quia si pro vna personali actione cõueniatur corã delegato, p alia psonali poterit cõueniri corã ordinario: vt vr̃. Alij ꝯrium dicunt. Sed si corã pluribus ordinarijs quis trahatur, idẽ credo quod in delegatis. Et idem vr̃ si coram delegato & ordinario trahatur: quia eadem causa videtur.

Glo. seq. arguit contrarium, & soluit.

i *Ad diuersa loca.*] Per hoc qd̃ dr̃, ad diuersa loca, vr̃ ꝙ possit reus trahere actorẽ ad vnum locum certũ & determinatũ, qd̃ vr̃ hic innui, & ꝙ possit, habes s. eo. pastoralis. 2. respon. & j. de offi. deleg. prudentiam. §. vlt. Sed ꝯ. C. de sen. & interlo. omn. iu. Auth. & cõsequenter. vbi dr̃ ꝙ reus actorem ad iudicem aliũ trahere non debet, sed corã eodem: nisi tunc demum lite finita: Rñ. ꝙ reus bene potest trahere actorẽ ad iudicẽ aliũ pẽdente priori iudicio: vt dicunt iura pdicta: & hoc idẽ innuit dũ dicit, ad loca diuersa, ꝗsi ad vnũ nõ prohiberet, sed actor habet exceptionẽ, ne reconueniatur à reo coram alio iudice, nisi lite finita. & nisi admittatẽ talis exceptio, tenebit appellatio, si interponatur p Auth. prædictã. & ita per exceptionem suspenduntur litteræ rei vsque ad litem finitam: & si non excipiatur, bene potest procedere ꝯ illũ actorẽ. Dic super hoc vt dicit illa decre. Inno. iiij. j. eod. tit. dispendia. [lib. 6.] & j. de mu. pe. c. 2.

✝ Alios intellectus huius decretalis vide hic per Doctores.

k *Vel indeterminate.*] Quod esse non debet: quia certus locus prouidẽdus est, aliàs intelligeretur de illo loco vbi iudicare cõsueuit. ff. de iudi. si locus. ff. de arbi. si cum dies. §. si arbiter. arg. C. quo. & qñ iud. sen. pro. de. l. si vt proponis. generalitas enim parit obscuritatẽ. ff. de iur. fis. ita fidei. quia deliberare nõ potest. j. de appellat. significãtibus. & nimia gñalitas reprobatur. j. de do. & cõtu. ex litteris & perinde est ac si nullum locũ statuisset. argu. ff. de inte. action. de ętate. §. nihil. & vagari non licet cũ alterius damno. ff. de iniur. prætor edixit: & in tali casu teneret appellatio, sicut ibi, & j. de app. significantibus. & j. deli. ob. c. vlt. & vbi in aliquo loco nominis eiusdem haberet habitationem, & non in alijs: tunc debet intelligi de illo loco, vbi quandoque habitat.

Glossa sequens alle. tres concor. quærit obijciendo. ponit opi. soluit, solutioni opponit & respondet.

l *Expensis ac damnis.*] Et merito debet istorum malitia puniri in expẽsis & damnis alteri parti. s. eo. c. cæterũ. & j. de do. & contum. ex litteris. j. de appellatio. vt debitus. Sed quis puniet eos, cũ isti nõ habeãt iurisdictionẽ, & nõ possunt illos punire? Ordinarius nõ potest illos punire: quia in hoc nullã habet iurisdictionem. quidã dicunt ꝙ ordinarius illos punire debet. Mihi vr̃ ꝙ isti ijdem iudices pœnam istam debent imponere super expensis & damnis in hoc

saltem

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

saltem habent iurisdictioné, vt de precum veritate cognoscant, & pœnam imponát: vt hic vř. qđ eodē modo intelligitur. s. eo. cæterū. vbi est arg. ꝙ secundi iudices debēt hanc pœnā imponere. ad hoc est op. arg. s. eo. super litteris. in fi. & ȷ̄. de appellat. vt debitus. 1 & si hoc nō fecerint iudices, dūmodo petitū fuerit ab eis, de sua substātia, illud detrimentū restituere cōpelluntur. C. de iud. sancimus. & poterūt isti iudices conueniri coram ordinario vel delegato condictione ex illa l. sancimus. Sed ꝙ isti iudices quibus huiusmodi litteræ diriguntur, nō possint, vř per decre. prædictā, ex litteris. ȷ̄. de do. & cōtu. vbi primi iudices condēnant, & nō secundi. Sed illud ideo fuit, quia corā primis iudicibus obiiciebatur de secūdis litteris ab altera parte impetratis, nō facientibus expressam de prioribus mētionē. vnde primi iudices consuluerūt Papā, q̄d iuris esset, & rńdet prout patet in littera, scilicet ꝙ ipsi primi iudices cōdemnent partē alterā in expensis pp dolū suum, aliàs secundi deberēt imponere pœnā illā, si coram ipsis fuisset exceptū de primis, & remittere partes ad primos, vt sic illi iudices pœnā istā imponant corā quibus excipitur: vel quia in litteris secundis continetur ꝙ primi hoc faciát: aliàs secundi debent cōdénare: quia si diceretur quòd isti iudices quibus litteræ huiusmodi diriguntur, hoc facere non possent, per hoc lites ex litibus orirentur: quia p eildē expēsis oporteret eos iterū litigare: vnde tutius est & melius ꝙ hoc faciát, vt p hoc malitiis istorū p pœnā hmōi obuiet.

Et pater hoc in cōcilio Viennē. ut abbates. & quod hic vocat dāna ibi vocat interesse. Io. An.

Lib. 1. epistola 64. ad Felicem episcopum Messanensem. & c. 1. eo. tit. in 1. cōpilatiōe.

Honorii iij. archiepiscopo & capitulo Laudunen.

Cap. 1. eo. tit. in 3. cōpilatiōe.

vellit

TITVLVS IIII.

De consuetudine.

Gregorius in registro. †

¶ *Consuetudo inferens grauamen ecclesiis, debet iudicis officio tolli. h. d. secundum intellectum magis singularem.*

CAP. I.

Consuetudines[a] quæ ecclesiis grauamen inducere dignoscuntur, nostra nos decet consideratione remittere.

¶ Inno. † iij. archiepiscopo & capitulo Lugdun.

¶ *Ex consuetudine potest introduci actus siue solemnitas per quam sine apprehensione reali transfertur possessio rei absentis. h. d. & est casus singularis secundum Abb. Siculum.*

CAP. II.

Ex † litteris: & infra. Si vero quis possessiones aliquas, claustris vel aliis religiosis[b] locis in bona valetudine vel ultima voluntate, pro suorū vult † remedio peccatorum conferre, hanc conferendi formam esse proponitis, quòd in huiusmodi donationibus modicum terræ consueuit in manu accipere, vel in extremitate pallii † quod manu prælati ecclesiæ sustinet: aut super altare ponendum sub testimonio videntium & audiētium sub dicta forma, quæ scotatio vulgariter appellatur: & infra[c]. ¶ Discretioni vestrę mādamus, quatenus donationes eorum, quæ sub obtentu consuetudinis[d] claustris, ecclesiis, vel quibuslibet locis religiosis pie conferuntur, vel etiam sunt collata, faciatis irreuocabiliter obseruari: cum huiusmodi signum[e], quod scotatio dicitur, nō tam factæ donationis, quàm traditæ possessionis sit euidens argumentum.

¶ Idem episcopo Pictauiensi †.

¶ *Non valet consuetudo vt in causis ecclesiasticis dictum populi pro sententia teneatur.*

CAP. III.

Ad† nostram audientiam noueris peruenisse, quòd in tua diœcesi etiam in causis ecclesiasticis cōsuetudo minus rationabilis habeatur, quòd cum aliqua causa tractatur ibidem, & allegationibus & querelis vtriusque partis auditis, à præsentibus litteratis, & illitte-

DE CONSVETVDINE.

Continuatio.

¶ *Continuatur. Quia visum est supra de iure scripto, quod consistit in constitutionibus & in rescriptis: merito subiicitur de iure non scripto, quod consistit in consuetudinibus. Abbas Siculus.*

De qua consuetudine sit hoc caput accipiēdum.

Consuetudines.] Consuetudo inferens grauamen ecclesiis vel eis onerosa nō tenet. h. d. secundū cōem intellectū. Et non diuiditur. Abb. Siculus.

a ¶ *Consuetudines.*] Hoc capitulū intelligitur de onerosa consuetudine, & quæ multū lædit: & est radicitus extirpanda. 8. dist. mala. & 12. q. 2. bonæ rei. & 12. distin. omnia. nam consuetudo debet esse rationabilis, & non contra vtilitatem ecclesiæ. ȷ̄. de iis quę fi. à maio. par. cap. cum in cunctis. & ȷ̄. de re iudi. cum causa. & ȷ̄. eod. ad audientiam. & ȷ̄. eo. cum venerabilis. Quando autem consuetudo præualeat iuri, & quando non, dicetur ȷ̄. eod. cap. vlt.

Ex litteris.] Valet consuetudo per quā ecclesia acquirit dñium & possessionē rei sine solemnitate legali. Ioan. And. Diuiditur in duas partes. nā in prima ponitur consuetudo. In secunda. ibi, *Discretioni*, responsio, siue mandatum.

Casvs. Talis erat consuetudo in Dacia, ꝙ si aliquis in sanitate seu in vltima voluntate vellet pro remedio peccatorū suorū conferre locis religiosis aliquas possessiones, accipiebat modicum terræ in extremitate pallii, qđ palliū manu prælati sustinetur, & ponitur sup altare sub testimonio videntiū. huiusmodi donatio vulgariter dř. scotatio. Quidam malitiose nitebantur huiusmodi donationes infringere, pro eo ꝙ solēnitas testimoniorū in huiusmodi vltimis voluntatibus non seruabatur. Significatū fuit hoc dño Papæ: vnde mandat ꝙ huiusmodi donationes, quæ prætextu consuetudinis talis, conferuntur locis religiosis, vel etiam sunt collatæ; faciant inuiolabiliter obseruari: quia huiusmodi signū, qđ scotatio dicitur, non est solum argumentum donationis factæ, sed etiam traditæ possessionis. Not. consuetudinē seruandā esse in donationibus in vltima voluntate factis locis religiosis. Item not. ꝙ possessio transfertur per alium actum, quàm per traditionem ipsius rei translatæ.

b ¶ *Religiosis.*] In iis enim quæ religiosis locis relinquuntur, non requiritur solēnitas testamētorū. ȷ̄. de testa. cū esses. & c. seq. secundū canonica æquitatē, & fauorem religionis.

Additio. Vnde & legatū factum ecclesiæ crescit per inficiationē. Insti. de pœna temere lit. circa princ. Io. And.

c ¶ *Et infra.*] Sub† isto, infra, continetur, ꝙ quidam cauillosi dicebant ꝙ huiusmodi donatio non valebat: quia solēnitas testamēti nō obseruabatur, eo ꝙ secundum leges testamentū debet fieri septem aut quinque testibus adhibitis, aliàs non valet: vt ȷ̄. de testa. cum esses. & c. relatū. super hoc Papa respōdet, Discretioni vestræ. &c.

d ¶ *Consuetudinis.*] prædictæ, quæ laudabilis est, vnde est seruanda. ȷ̄. de simo. ad apostolicā. ex quo æque puniri debet transgressor laudabilis consuetudinis, sicut trāsgressor legis. 11. dist. in his. huiusmodi donatio valeret, etiā si consuetudo super hoc non esset.

¶ *Glo. seq. ponit quatuor similia. secundo ponit v. modos, quibus possessio rei sine ipsius apprehensione transfertur, & ponit de his versus.*

e ¶ *Signum.*] Sic annulus signū est inuestituræ. ȷ̄. de iis quæ fi. à maiori. par. ca. ex ore. Et inuestitura est signum traditæ possessionis. 2 ȷ̄. de don. p tuas. Itē annulus est signū matrimonii. ȷ̄. de psūpt. illud. & 30. q. 5. fœminę. 3 Sic etiam restitutio instrumentorū est signū renūciationis. ȷ̄. de renū. sane. & ȷ̄. de pact. cū pridem. & C. quæ res pign. oblig. poss. l. 2. & melius. ff. de pact. l. Labeo. secus est si restituat pignus. ff. eod. tit. l. postquā. Sic etiam res nō apprehenditur, & tñ possessio transfertur: vt per claues. ff. de ꝯhen. empt. clauibus. Itē per instrumentum fit donatio. C. de dona. l. 1. Visu etiā transfertur possessio. ff. de acqui. pos. quod meo. §. si vēditorē. Item si rem meam penes te depositā tibi vendidi. Insti. de re. di. §. interdum. Itē cum quis etiā rem suam vult possidere nomine alterius. ff. de rei ven. quædam. Nec etiam semper in acquirēda possessione necessarius est actus corporalis: vnde sufficit affectus aliquo actu interueniēte. ff. de acqui. pos. l. 1. §. antepe. & hic, licet lex dicat ꝙ possessio acquiritur corpore & animo, non altero tantū. C. eo. tit. l. licet. ita ꝙ rei apprehensio per se vel per alterum fit necessaria. ff. de acqui. pos. quemadmodū. & l. qui vniuersas. Hoc tñ sciaș ꝙ licet ecclesia non apprehendat possessionē rei sibi collatæ, dominiū tñ nihilominus adipiscitur: qđ non est in priuato. C. de rei ven. serutum. C. de sacrosan. eccl. vt inter diuinū. Vnde versus:

Visu siue rei mutuatæ venditione,
Clauibus & chartis, mea si conduco scienter:
Quamuis non alter detur possessio, transit.

Ad *nostram audientiam.*] Non valet consuetudo, vt sententia à nō suo iudice lata teneat. Ioan. And. Communis diuisio. secunda ibi, *Nos igitur*. Abb. Siculus.

Casvs. In diœce. Picta. talis erat consuetudo etiā in causis ecclesiasticis, ꝙ cū aliqua causa tractabatur ibidē, auditis allegationibus vtriusque partis, ab iis qui præsentes erant sapientibus & insipientibus, quæritur quid iuris, & quod illi vel aliquis eorum dictauerit de consilio præsentium, pro sententia habeatur. Peruenit hoc ad notitiam Papæ. scribit Papa epo Picta. dicēs ꝙ talis consuetudo obuiat canonicis institutis, & ideo nullius debet esse momenti: quia

In quibusdam recentioribus ita, sed male: in dicto meo: vel in extremitate pallii manu prælati ecclesiæ, &c.

Hec non est glossa Bernardi, nec habetur in vetustis codicibus.

Parisien.

Cap. 2. eo. tit. in 3. cōpilatione.

2 Vide Ioannē And. in c. transmissam. de electione.

3 Vide l. si concubina. & ibidem glossam. ff. de donat.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ti: quia sententia à nō suo iudice lata non tenet. Vnde mādat eidē e60, vt in causis subditorum suorum, postquam sibi de meritis ipsarū constiterit, sententiam proferat, sicut postulat ratio iuris, præmissa consuetudine non obstante. Not. ꝙ consuetudo ꝯ canones introducta, & non rationabilis non valet. Itē sententia à non suo iudice lata non tenet.

non ite. pastoralis. Sed ibi collatū fuit sacramētū ab eo qui potuit, sed mandatur solūmodo suppleri qđ fuerat prætermissum. Sed nūquid Papa posset hoc delegare sacerdotibus? Vī ꝙ sic, per illud capitulū, peruenit. aliàs Greg. decepisset eos. Sed si Papa prohiberet sacerdotem chrismare, post prohibitionē suā nihil conferret, si postea chrismaret. Episcopi vero, licet ipsi possint chrismare, non possunt aliis inferioribus demādare, qui hoc ex officio facere nō possunt: sed alij epi vel archiepi, possunt hoc facere in diœce. alterius epi de ipsius licētia. Epi enim ea quæ sunt iurisdictionis, vt puta iudicare, excōicare, & similia, committere possunt aliis etiā non habentibus iurisdictionē. ea vero quæ sunt ordinis episcopalis & auctoritatis, non possunt demādare, aut etiā delegare aliis q̄ sunt inferioris gradus. j. de consecrat. eccle. vel alt. aqua. arg. huius decre. vī ꝙ Papa non possit hoc delegare simplici sacerdoti: sed Papa non subiicitur legibus. ff. de legib⁹. l. princeps. 9. q. 3. cuncta. vnde pōt cōmittere simplici sacerdoti, vt in d. c. peruenit.

a ¶ *Insipientibus.*] id est, minus sapientibus. Nec istud est inconueniens, quia quandoque reuelatur minori, quod maior nescit. C. de offic. rect. prouin. l. potiores. & 95. distin. esto subiectus. in fi. & 24. q. 3. si habes. Bernar.

¶ *Glo. seq. recitetur per obiectionem.*

b ¶ *Quæritur.*] Non p̄hibetur hic quin à pluribus requiratur: quia facilius inuenitur quod à pluribus & sapientibus quæritur. 20. dis. de quibus. C. de fideic. l. vlti. ad fi. quoniam illiterati q̄q; habent causarum peritiā. C. de in. certi iuris. & in Auth. de iud. §. qa vero. coll. 6. sed hoc solū reprobatur hic ꝙ eorum rīsum pro sententia teneatur, cū aliàs sententia à non suo iudice lata sit nulla. C. si a nō cōpe. iu. l. vlt. & j. de iu. c. at si clerici.

c ¶ *Canonicis.*] & sic non valet consuetudo ꝯ canonicam constitutionem. j. de off. archicum satis. j. de re iudi. cū causa. & quæ grauamen inducit. s. eo. c. 1. Arg. ꝯ. j. de cau. poss. cū ecclesia Sutrina. & ff. de admini. tut. sine hærede. §. pen. Ista ꝯrietas expedietur. j. c. penulti. & vlti.

† Tex. ē in l. 2. in glo. magna. & ibi Cy. C. si lon. consue. & in l. nemo alieno. in gl. temporalis. ff. de reg. iur.

†, Aliàs ita: concedimus liberam facultatem.

† Cap. 3. in 3. collectio. eod. tit.

ratis, sapientibus & insipientibus [a], quid iuris sit quęritur [b]: & quod illi dictauerint vel aliquis eorum, præsentium consilio requisito, pro sententia teneatur. ¶ Nos igitur attendentes quòd consuetudo, quæ canonicis [c] obuiat institutis, nullius debeat esse momenti †, cum sententia à non suo iudice [d] lata nullā obtineat firmitatem: vt in causis ecclesiasticis subiectorum tuorum, postquam tibi de meritis earum constiterit, sententiā proferre valeas, sicut ordo postulat rationis, auctoritate tibi præsentium, (præmissa consuetudine non obstante) concedimus †facultatem.

¶ Idem L. vicario nostro apud Constantinopolim constituto.

¶ *Consuetudo non potest operari, vt clericus non episcopus possit exercere ea quæ sunt reseruata ordini episcopali. et est casus notabilis. Abb. Siculus.*

CAP. IIII.

QVanto †de benignitate: & infra. ¶ Peruenit ad audientiam nostrā, quod quidam simplices sacerdotes apud Constantinopolim ea sacramenta præsumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apostolorum tempore fuerunt solis pontificibus reseruata [e], vt est sacramentum confirmationis, quod chrismando renatos, soli debēt episcopi per manus impositionem conferre: ad excusandas [f] excusationes in peccatis, solam consuetudinem [g] prætendentes: & infra. ¶ Disc. tuæ mandamus, quatenus omnibus presbyteris districte prohibeas, ne talia de cætero sua temeritate præsumant, quæ licet non sint à fidelibus contemnenda: tutius tamen est ea sine periculo ex necessitate [h] (quæ legem non habet †) omittere [i], quàm vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate (quæ lege damnatur) non sine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam ostendatur in opere, veritas autem nō subeat in effectu.

¶ Idē decano & capitulo Cenomanēsi.

¶ *Non valet cōsuetudo per quam interdicti sententia violatur.*

CAP. V.

CVm †inter vos ex vna parte, & canonicos sancti Petri de curia ex altera, super eo quòd dicti canonici generale interdictum [k], ab episcopo ve-

f ¶ *Ad excusandas.*] 16. q. 1. c. predicator.

g ¶ *Consuetudinem.*] Et male. vnde dixit Martinus Zamorensis:

Composito lacte fætenti quasi cibate: Qui putas exclusum crimen per temporis vsum. & hoc verū est vbi consuetudo non est prescriptibilis. j. de simo. c. non satis. & j. de eo qui dux. in ma. quam pol. per adult. c. cum haberet. 32. q. 7. flagitia. & non debet esse melior conditio furis propter furti cōtinuationem. ff. de fur. l. inficiando. §. infans.

† Facit tex. in l. vnica ff. de offic. & in l. nes. solum. §. n. ff. de ...

† Cap. 4. eo. tit. in 3. cōpilatione.

¶ *Glo. seq. alle. v. cōcor. ponit duos casus exceptos: et secundum moderatur.*

d ¶ *Iudice.*] Sic 2. q. 1. in primis. j. de iud. at si clerici. j. de paro. nullus. & C. si à non compe. iudi. l. 2. & 3. Et hoc verum est nisi in causa reconuentionis: vt 3. q. 8. c. accusatores. §. cuius in agendo. Vel nisi ex certa scientia aliquis consentiat in iudicem nō suū. ff. de iur. om. iudi. si p errorē. & ff. de iudi. l. 2. vel nisi vocat⁹ venire contēnat. j. de appe. si duob⁹. Sed hoc nō habet locū in clericis, qui nō possunt in aliū iudicē consentire sine licētia sui plati vel iudicis. j. de fo. cōpe. si diligenti. & c. significasti. vbi de hoc dicet.

QVanto.] Non valet cōsuetudo permittens presbyteris vt chrismēt. Et sunt duæ partes. In prima ponitur psumptuosa cōsuetudo. In secunda ipsius reprobatio: ibi, *Discretioni.* Ab. Sic.

CASVS. Quidā sacerdotes apud Constantinopolim conferebāt sacramentū cōfirmationis chrismando in frōte baptizatos: qđ a tēpore Apostolorū soli epi cōferebant per manus impositionem, sed ipsi ad suam excusationē solam consuetudinem allegabant. Vnde mandat Papa vicario suo apud Constantinopolim constituto, vt omnibus presbyteris suis districte prohibeat, ne de cætero talia sacramenta conferre præsumant: quia licet non sint a fidelibus contemnēda: tn̄ tutius est ea dimittere sine periculo ex necessitate quę legem non habet, q̄ ea recipere ab ijs qui conferre non possunt: q̄a vmbra quædā ostenditur in opere, veritas aūt in effectu nō subest. Not. ꝙ consuetudo non excusat aliquē in delictis. Itē nihil confertur à sacerdotibus si chrismant in fronte baptizatos. & ita pro nō dato habetur quod datur ab illo qui dare non potest de iure. Bernar.

¶ *Glossa seq. alleg. tres concor. secundo signat successiue duo contraria, & soluit. tertio quarit, alle. ponit opi. & soluit.*

e ¶ *Reseruata.*] De cōsecr. dis. 5. manus. & c. de his. 68. dist. quāuis corepi. arg. ꝯ. 45. dist. peruenit. vbi presbyteri chrismabāt in fronte. sed illud ad tps. Gre. concessit pp scandalum de speciali indulgentia, & isti sacerdotes nihil conferebant, vt dicit in fi. quia hoc ex delegatione Papæ nō faciebant, & ideo pro nō dato habetur, ꝙ ab illo donat qui de iure donare nō pōt. j. de iure patronatus. qđ aūt cōsulis. in fi. & 1. q. 7. Daibertū. & C. de leg. nō dubiū. arg. ꝯ. j. de sac.

I Facit tex. in authen. casta. & ibi Bal. C. de sacrosan. ecc. & in Auth. statuim⁹. C. de episc. & cle. & in §. clericus. de pa. tenē. col la. 9.

Ordinarius minister sacramēti cōfirmationis epus est. concil. Triden. sessio. 7. de cōfirmatione cano. 3.

¶ *Glos. seq. recitetur per questionem.*

h ¶ *Ex necessitate.*] In hoc fuit necessitas: quia cū ciuitas Constantinopolitana capta esset a Venetis, & aliis Latinis, pauci episcopi & presbyteri Latini erant ibi qui hoc facerent: & ideo isti sacerdotes hoc faciebāt, & Greci nō chrismabāt in frōte, & in multis aliis discordabant a Romana ecclesia, a cuius obedientia se subtraxerant. j. de maio. & obe. c. inter quatuor. & j. de bap. & eius effectu. c. licet Græcos.

¶ *Glo. seq. recitatur per obiectionem.*

i ¶ *Omittere.*] Sic enim de corpore Christi fieri debet. 24. q. 1. cœpit. sed in baptismo quod est ianua omnium sacramētorum, secus est; melius est enim ab hæretico 2 illud recipere, q̄ sine illo decedere, dum tamen in forma ecclesiæ conferatur. 24. q. 1. si quem forte. & s. de sum. trini. & fid. ca. c. 1. in fi.

CVm inter.] Diuiditur in tres partes in prima ponitur querela. In scda exceptio: ibi, *Procurator.* In tertia sententia: ibi, *Nos igitur.*

CASVS. Canonici sancti Petri de curia habēt ex priuilegio vt tēpore interdicti possint celebrare diuina. occasione huius priuilegij tempore interdicti positi in ciuitate Cenomañ. celebrabant diuina pulsatis campanis, & alta voce, ac si nullum esset interdictum. Vnde orta est contentio inter ipsos & canonicos Cenomañ. sed canonici S. Petri allegabant ꝙ ecclesia sua erat libera & exempta, & tempore generalis interdicti de consuetudine celebrabant diuina pulsatis campanis, interdictis & excōmunicatis exclusis. Papa cōsiderans quòd ex tali consuetudine, si qua foret, frāgeretur neruus ecclesiasticæ disciplinæ: decernit illam consuetudinem de cætero non seruandam. Not. consuetudinem nō valere, quę est contra statutum & disciplinam ecclesię.

K ¶ *Interdictum.*] Quod dicatur generale interdictum, habetur de ver. sign. c. cum in partibus.

¶ *Glo. seq. dat duas cōcord. inducit duo similia, item exquisite duo alia subiungit, alleg. 5. iura in contrarium, & soluit.*

2 Ab hæretica ... in forma ecclesiæ conferri potest. concil. Tridentin. sessio. 7. de baptismo, canone 4.

a ¶ De

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ſtro, vel à vobis in ciuitate Cenomañ. positum non ſeruabāt, quæſtio verteretur †: & infra. ¶ Procurator vero ipſorum proposuit, quod ipſa eccleſia ſancti Petri à ſui fundatione libera extitit & exempta: & de conſuetudine [a], in generali etiam interdicto licitum erat eis, pulſatis campanis, alta voce (interdictis & excommunicatis excluſis) diuina officia celebrare. ¶ Nos igitur cognito, quòd ex tali conſuetudine, ſi qua foret, diſrumperetur neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ, ipſam de conſenſu fratrum noſtrorum duximus irritandam.

¶ Idem epiſcopo Helienſi.

¶ *In attribuendis officijs nouæ dignitati, ſeruatur conſuetudo vicinarum ciuitatum: quæ ſi diuerſa fuerit, ſeruabitur magis rationabilis, & aliis non præiudicans.*

CAP. VI.

Cum † olim Londonenſis epiſcopus noſtris auribus intimaſſet, quòd in ſua eccleſia propoſuerat ſtatuere [b] præcentorem, nos eius precibus inclinati, ei licentiam cōceſſimus [c], præcentorem huiuſmodi ordinandi: dummodo in conferendis ſibi redditibus nulli inferretur præiudicium [d]; ſtatuentes vt præcentor taliter inſtitutus, in ſeſſionibus [e], proceſſionibus, & alijs illam haberet in Lōdoñ. eccleſia dignitatem, quam habent alij præcentores in alijs eccleſiis Anglicanis: & infra. ¶ Quocirca mandamus, quatenus ſi ſecundum diuerſas conſuetudines locorum, diuerſas habere noueris præcentores in Anglicanis [f] eccleſijs dignitates, iam dictum præcentorem, illam [g] habere facias in Londoñ. eccleſia dignitatem, eaque manere contentum, quam (rationabilibus & approbatis conſuetudinibus eccleſiæ ſaluis) ſine [h] præiudicio alieno poterit obtinere.

¶ Idem conuentui † Corbieñ. monaſterij.

¶ *Non poteſt induci ex conſuetudine, vt quis poſſit dimittere dignitatem ſine ſuperioris licētia, vel vt poſſit electus adminiſtrare non habita confirmatione à ſuperiore.*

CAP. VII.

Cum † venerabilis frater noſter epiſcopus Hoſtienſis, & L. ſanctę crucis presbyter Cardinalis in partibus Alemaniæ legationis officio fungerentur, inuenerunt abbatem de monaſterio Hermioñ. quod ad Romanam eccleſiam noſcitur pertinere nullo mediante, ad monaſterium Corbieñ. quod eſt etiam Romanę eccleſię ſpe-

---

† Innuit quod aliud ſit præſcriptio, aliud ſit cōſuetudo. de hoc infra, c. vlt. Ioan. Andr.

a ¶ *De conſuetudine.*]Not. quod nec præſcriptio nec conſuetudo [1] prodeſt in hoc caſu. vt hic dicit. & eſt ſimile ĩ. de ele. c. cũ cauſam. & ĩ. eod. c. cũ venerabilis. nec cõ obedientiam: vt 18. q. 2. abbatibus. & ĩ. de præſcrip. c. cũ non liceat. nec cõ procurationem, quæ ratione viſitationis debetur. ĩ. de pręſcrip. c. cum ex officij. ſicut nec valet tranſactio in hoc caſu, & in huiuſmodi ſpiritualibus ĩ. de tranſact. c. pręterea. nec permutatio rei ſpiritualis poteſt fieri cũ temporali. ĩ. de re. permu. c. exhibita. arg. cõ. ĩ. de priuil. c. cum olim. 2. & ĩ. de capel. mona. c. dilectus. & ĩ. de cen. c. ſopitæ. & ĩ. de præſc. c. de quarta. & c. auditis. nõ ſunt cõria: ibi non præſcribitur cõ obedientiam, niſi tanto tempore fuiſſent ſub dominio Papæ, vel alteri⁹ eccleſiæ: & tũc non dicuntur præſcribere, ſed potius præſcribi: & pter ea illa, de quarta. & illa, auditis. nihil dicũt de obediẽtia, ſed ĩ aliis articulis & caſibus loquuntur. Et ſic patet quod vbicumque ſit aliquid cõ eccleſiaſticã diſciplinam ſiue neruum eccleſiæ, non habet locũ præſcriptio.

† vertebatur

Præſcriptio non habet locum, quotieſcunque ſit aliquid contra eccleſiaſticam diſciplinam.

Cum olim.]Diuiditur in duas partes. In prima ponitur cōſultatio. In ſecũda: ibi, *Quocirca*, reſponſio.

† Cap. 5. e. tit. in. 3. cōpilatione.

Casvs. Eps Lōdoñ. petijt à dño Papa licentiã vt poſſet in terra ſua conſtituere pręcẽtorẽ, Papa ſibi petitã licentiã conceſſit, dummodo in cõferendis ſibi redditibus nulli faceret præiudiciũ, ita quod præcentor ille in ſeſſionibus, proceſſionibus, & alijs, illã haberet dignitatẽ in illa eccleſia Londoñ. quam habent alij pręcẽtores in aliis eccleſiis Anglicanis; & ſic epiſcopus conſtituit pręcentorem. præcentor ille taliter inſtitutus occaſione litterarum domini Papæ, quędam in pręiudicium aliarum dignitatum nitebatur vſurpare; aliqui perſonatum habentes in eccleſia Londoñ. conqueſti ſunt domino Papæ: Papa mandat epiſcopo Helieñ. quatenus quia ſecundũ diuerſas conſuetudines locorum præcentores alii diuerſas habẽt dignitates in eccleſijs Anglicanis, faciat illũ præcentorem contẽtum eſſe illa dignitate, quã poteſt habere ſine præiudicio aliorũ, ſalui rationabilibus & approbatis conſuetudinibus eccleſię London. Not. quod noua dignitas ſine licentia dñi Papæ conſtitui non debet. Itẽ in dignitatibus diuerſa pōt eſſe conſuetudo in eadẽ prouincia. Itẽ in præiudiciũ aliarũ dignitatũ noua dignitas conſtitui non debet. Itẽ conſuetudines approbatæ ipſius eccleſiæ nihilominus remanent in ſua firmitate

b ¶ *Statuere.*] Et ſic oneroſam dignitatem poteſt eps remouere de eccleſia ſua cum ſuis canonicis, dum tñ cõfirmatio Papæ accedat. ſ. de conſti. c. cum acceſſiſſent.

¶ *Glo. ſeq. in prin. & in fi. tractat, an noua dignitas creari poſſit ſine Papæ licentia, &c. in medio ſignat contraria, & ſoluit.*

c ¶ *Conceſſimus.*] Per hoc vr quod noua dignitas in eccleſia conſtitui non poteſt ſine licentia Papæ. 22. diſt. c. 1. & C. de offi. præto. Afri. l. quas gratias. §. optamus. ergo vt omnes iudices ſecundũ voluntatẽ & timorem Dei, & noſtram electionẽ & ordinationem, &c. & hoc ideo: quia ſi vna dignitas conſtituitur, oportet quod alia minuatur. arg. 99. diſt. c. nullus. & c. 2. Sed hoc non eſt verum. arg. ĩ. de eccle. ædi. c. ad audientiam. 2. & 12. q. 2. bonæ rei. & ff. de ope. publi. l. opus [2]. Itẽ datur priuilegium dignitati, ſed non eſt cõ illud. ĩ. de eccle. ædi. c. ad audientiam. 2. & ſ. de. reſcri. c. vlti. ſicut nec ſeruitus datur prædio quod nondũ eſt. ff. communia prædi. l. 1. arg. cõ. ff. de ſer. ruſti. præ. l. labeo. & ff. de ſer. vrb. præ. l. ii ſeruit⁹. §. futuro. Sed non procedunt iſta: quia non datur priuilegium dignitati quæ nondum eſt, ſed dat Papa auctoritatẽ conſtituendi dignitatẽ eccleſiæ London. Inno. 4. dixit in apparatu ſuo quod epiſcopus cum capitulo ſuo poteſt nouam dignitatem conſtituere. contrarium credo.

2 Priuatus & ſine principis auctoritate facit noui opus: niſi id fiat ad æmulationem alterius ciuitatis, vel ſeditionis materiã præbeat. Ioan. Andr.

d ¶ *Præiudicium.*]Intelligas enorme: quia pro modico non dimitteret. arg. 12. q. 2. bonæ rei. & ĩ. de dona. c. apoſtolicę. ſed meli⁹ vt ſonat littera: quia illæ concordantiæ intelligũtur de rebus epiſcopalibus, & hic ipſe epiſcopus modicum damnum poteſt pati vt aliquid cõferat dignitati. alii non compelluntur dare de ſuo, niſi iuſta cauſa interueniret conſtituendi illã dignitatẽ.

e ¶ *In ſeſſionibus.*] Hoc ideo dicit: quia ſecundum dignitatẽ ſuam honorandus eſt aliquis in ſede. ĩ. de ma. & obe. ſtatuimus. 17. diſ. c. vlt. & in ſubſcriptionib⁹. ff. de albo ſcri. l. 1. & vlti. vt in ſentẽtijs ferendis. ff. de decu. l. ſpurij. & in alijs ſuffragiis. arg. 25. diſt. perlectis.

† Aliàs ita: Idem conuẽtui, & Corbienſi monaſterio.

Additio. Vbi ceſſantibus priuilegiis in ſententiis ferendis, potior eſt illius cauſa, qui eodem tempore pluribus ſuffragiis in decurionatu decoratur. Ioã. And.

f ¶ *In Anglicanis eccleſiis.*] Hoc eſt cum eadẽ conſuetudo in alijs erat eccleſijs Anglicanis, illa ſeruaretur. argu. ĩ. de elect. ca. cum eccleſia. Si vero diuerſæ eſſent conſuetudines, conſuetudo metropolitanæ eccleſiæ ſeruanda eſt. 12. diſt. de his. Vel quod verius eſt, quod melius ſeruari poſſet ſine præiudicio aliorum, vt dicit in fin. argu. 12. diſt. nouit.

† Cap. 6. e. tit. in. 3. cōpilatione.

g ¶ *Illam.*]Sed videtur quod minorẽ, ex quo ita indiſtincte dicit. arg. ff. de leg. 3. l. nummis. ĩ. de cenſi. ca. ex parte. immo videtur de mediocri. ff. de ædil. edict. l. ſciendum. §. illud. & l. præcedenti. in fi.

¶ *Gloſſa ſequens elicit tria argumenta. ad primum inducit tria iura. ad ſecundum v. ad tertium, tria.*

h ¶ *Sine præiudicio alieno.*] Arg. quòd licet priuilegij verba generaliter loquantur, non tamen ſunt interpretanda in præiudiciũ aliorũ. ĩ. de trãſlatio. c. licet. in fin. & ĩ. de off. ord. ca. licet. & ĩ. de auct. & vſu pal. ca. ex tuarum. Item argu. quòd in dubio recurritur ad cōſuetudinem vicinarum eccleſiarum [3]. ĩ. de cog. ſpi. c. ſuper eo. & ĩ. de cenſi. c. ſuper eo. vbi de hoc dicitur expreſſe ff. de fun. inſtru. l. cum de lanionis. §. aſinam molendinariam. in fi. ff. de regu. iur. l. ſemper in ſtipulationibus. & 12. diſt. nouit. Item arg. quod in obſcuris ſemper interpretatio ita debet fieri vt nulli ſit captioſa. ff. de re. iur. l. quoties. & ĩ. eo. c. cum dilectus. arg. 4. diſt. erit autem lex.

3 Vide gl. in c. conſuetudo. diſt. 1.

Cum venerabilis.] Non valet conſuetudo per quam pręlatus ſine ſuperioris licentia poteſt dimittere prælaturam, etiam ſi vellet tranſire ad aliam dignitatem. h. d. Ioan. Andr. Diuiditur, quia in prima ponitur temeraria tranſlatio. In ſecunda tranſlati excuſatio: ibi: *Poſtmodum*. in tertia excuſationis reprobatio, ibi: *Cum igitur*.

Casvs. Eps Hoſtieñ. & L. ſanctæ crucis presbyter Cardinalis erant legati in Alemania. inuenerunt iſti quòd quidam abbas monaſterij, quod ad Rom. eccle. pertinet, nullo medio, tranſiuerat ad monaſterium Corbieñ. qd eſt ſimiliter ſedi apoſtolicę ſpeciale, ſine licentia Papæ vel eius legati, nec petita nec habita confirmatione. abbas in ſui defenſione allegabat generalem cōſuetudinem illius terrę. conſultus Papa reſpondet, quòd talis conſuetudo inimica canonibus, corruptela potius dici debet: & ideo Papa mandat eandem decætero non ſeruari. Not. conſuetudo contra canones obtenta non valet. Item nullus ſine licentia ſui prælati debet eccleſiã ſuam dimittere, vel aliam accipere.

¶ *Glo. ſeq. obiicit & ſoluit.*

a ¶ Migraſſe.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ciale, propria temeritate migrasse[a], licentia illud deserẽdi, vel confirmatione a nobis, vel ab ipsis, qui vices nostras in illis partibus tunc gerebant, nec habita nec petita: & infra. ¶ Postmodum autem nuncij eius, ad defensionem ipsius, generalem illius terræ consuetudinem[b] allegarunt. Cum igitur hæc non tam consuetudo[c], quàm corruptela merito sit censenda, quæ profecto sacris est canonibus inimica, ipsam mandamus de cætero non seruari. †

¶ Idem decano Salesberień. A. archidiac. & magistro P. Penetel. canonico Parisiensi.

¶ De consuetudine potest induci, quòd vna ecclesia de gremio alterius teneatur sibi prælatum eligere. Et consuetudo est optima legum interpres.

CAP. VIII.

CVm † dilectus filius Guil. Andreń. ecclesiæ monachus, qui pro clerico eiusdem ecclesiæ se gerebat, & G. procurator monasterij Karoseń. super iure eligendi abbatẽ in Andreń. monasterio, & eiusdem electione in † nostra præsentia inuicem litigarent, idem Gu. electionẽ suam à fratribus Andreń. ecclesiæ concorditer celebratam, auctoritate Apostolica petiit confirmari, asserens tam de iure[d] cõmuni, quam priuilegio speciali, eis ab Alexandro Papa concesso, & a nobis postmodum confirmato, liberam eligendi[e] auctoritatem, ad eosdem fratres tantummodo pertinere: & infra. ¶ Dictus vero procurator proposuit ex aduerso, quòd cum olim ad petitionem patronorũ ecclesiæ† à Morień. episcopo fuerit constitutum[f], quòd si præfatus locus diuino munere adeo pullularet, vt Prior aut Abbas constitueretur ibidem, electio[g] eius penes fratres eiusdem loci, & capitulum Karoseń. penderet; & huiusmodi obtentu statuti sic fuerit longe retroactis temporibus obseruatum, vt monasterio Andreń. vacante, Andreń. fratres in Karoseń. capitulo, aliquem de gremio monasterij Karoseń. sibi eligerent in abbatẽ, electio prædicti G. tam cõtra statuti tenorem, quàm etiam contra cõsuetudinem approbatam (quæ optima est legum interpres[h]) minus canonice attentata, merito cassari debebat: & infra. ¶ Quia nobis constitit electionem ipsam à suspensis[i], & de

a ¶ *Migrasse.*]Sicut abbas subiectus epo non debet sine licẽtia epi renunciare. 18. q. 2. abbas. nec etiam alij clerici: vt j. de renun. ca. admonet. sic abbas subiectus tm̃ Papæ renunciare nõ põt sine ipsi⁹ licẽtia, ẽt si sit isufficiẽs. j. de renũ. c. vlt. Greg. Sed vr̃ q̃ esset vtraq. priuandus 7. q. 1. si quis eps. & j. de trãsla. c. quanto. Vtrũ toleratus fuerit vel repulsus ab vtraq;, hic non dicit, 1 sed forte propter illam consuetudinẽ fuit toleratus. simile j. de elect. c. qd̃ sicut. §. super. eod.

b ¶ *Consuetudinẽ.*]Quæ forte fuit, q̃ statim cũ sint electi, sine aliqua confirmatione administrant, renũciant, & trãseunt ad alias dignitates sine licentia Papæ, quod esse non debet. j. de elect. qualiter. & j. de renun. c. vlt. ex generali tñ dispensatione prælati, qui subsunt tm̃ dño Papæ nullo medio statim postquã sunt in concordia electi, administrant qui sunt valde remoti. j. de elect. c. nihil est. Ratio quare hoc fiat redditur, scilicet ne ecclesia interim patiatur tam in temporalibus q̃ in spiritualibus lesionẽ.

c ¶ *Consuetudo.*] alias tñ consuetudo attenditur in electionibus. arg. 12. dis. nos ↄsuetudinẽ. & j. de cle. coniuga. c. cum olim. & j. de cau. pos. & propriet. cũ ecclesia. & 24. q. 1. pudenda. & ff. de dec. l. nõ tm̃.

CVm dilectus.]Diuiditur in duas partes principales. Prima narrat duplicẽ quæstionẽ electionis cũ partiũ allegationibus. Secũda ibi, *Quia nobis.* vnam definit, & alteram definiendã cõmittit. Abb. Sic.

CASVS. Vacante monasterio Andreń. electus fuit quidã monachus eiusdẽ monasterij Guil. nomine in abbatẽ: monachi Karoseń. monasterij huic electioni se opponẽtes, dicebant electionẽ abbatis Andreń. coenobij de suo monasterio faciendã, pp qd̃ quæstio tam super electione prædicta, q̃ super iure eligendi abbatem delata est ad sed. Apos. In pñsentia Papæ opponebat dictus dñs G. monach⁹, q̃ tam de iure cõi q̃ de priuilegio speciali ad capitulum Andreń. monasterij pertinebat electio. vnde petebat electionẽ de se factã cõfirmari. procurator monasterij Karoseń. proposuit ex aduerso, q̃ olim ad petitionẽ patronorũ monasterij Andreń. fuit à dioec. epo constitutũ, vt si locus ipse in tm̃ cresceret vt abbas cõstitueretur ibidem, electio ipsi⁹ abbatis penes fratres eiusdẽ loci, & capitulũ Karoseń. penderet: & obtentu huius statuti sic fuit longis tẽporibus obseruatum, ita q̃ monasterio Andreń. vacãte, monachi eiusdẽ loci de gremio Karoseń. monasterij sibi eligebant aliquẽ in abbatẽ. vnde cum electio ipsa fuerit ↄ prædictũ statutum & consuetudinem (quæ est optima legũ interpres) celebrata, merito cassari debebat, & mandari fratrib⁹ Andreń. vt de cætero sibi eligãt abbatẽ de monasterio Karoseń. Insup allegauit, q̃ electio ipsa facta erat de suspenso, & a suspensis: & ideo electio non tenebat: dñs Papa auditis hinc inde propositis: quia ei constitit q̃ electio facta fuit de suspensis, eã cassauit iustitia exigẽte, id est, cassam & irritã nunciauit. verũtñ q̃a prædictũ statutũ ita posset intelligi, q̃ per illud non derogetur iuri cõi nec priuilegio, hoc modo vt electio pertineat ad capitulũ Andreń. & confirmatio ad capitulũ Karoseń. mãdat Papa quibusdam, q̃ si monachi Karoseń. talẽ consuetudinẽ probauerint, per quã iuri cõi præiudicetur: vt monachi Andreń. elegerint sibi abbatẽ de monasterio Karoseń. secundũ illam consuetudinẽ debeant iudicare electionẽ monasterij Andreń. decetero faciendã: q̃ si talẽ consuetudinẽ non probauerint, adiudicent monachis Andreń. ius eligendi abbatẽ, vt libera habeant potestatẽ vel de gremio sui monasterij, vel aliunde eligendi sibi abbatẽ, præsentando ipsum Karoseń. capitulo, vt si fuerit canonica electio per capitulũ Karoseń. confirmetur. No. q̃ electio facta de suspenso non valet. Itẽ consuetudo interpretatur legẽ siue statutũ epi, vt per ipsam consuetudinẽ declaretur statutũ, qd̃ poterat dubiũ esse. Itẽ quandiu ius cõe seruari potest, non debet recedi ab ipso. Itẽ cõsuetudo præscripta præiudicat iuri communi, vt de ecclesia aliena tantum eligant: qd̃ est contra ius commune. Itẽ per statutũ pdictũ præiudicatur epo dioecesano, & non capitulo Andreń. cessante consuetudine: quia eps de iure cõi ipsam electionẽ deberet confirmare.

¶ *Cum dilectus.*] Cum ageret Guil. iste super iure eligendi abbatẽ, habebat mandatũ a capitulo & vacãte ecclesia, sed quantũ ad petendã confirmationẽ electionis suæ, agebat ex persona sua iure suo sibi acquisito p electionẽ. sic. j. de in integ. rest. c. 2. in not. & sic vr̃ vbi de hoc B.

d ¶ *De iure.*] 18. q. 2. abbatẽ. & j. eo. cap. abbatẽ. & c. quàm sit. & 16. q. vlt. j. de cau. poss. & propriet. c. cum ecclesia.

e ¶ *Eligendi.*] Lex dicit q̃ monachi debẽt iurare eligere abbatẽ, quẽ sciunt fide rectũ, vita castum, & qui monasterio valeat vtiliter prouidere. in auth. de san. epis. §. iubemus igitur abbatẽ. coll. 9. qd̃ hodie non seruatur, sed secundum formã illius constitutionis. j. de elec. quia pp. eligere debent, si secundum illã volũt eligere.

¶ Glo. seq. quærendo tractat, an clericis inuitis possit episcopus statuere quòd eligant aliunde. ponit solutionem, quam in fine determinat.

f ¶ *Constitutum.*] Licet eps possit subiicere vnã ecclesiã alteri, vt j. de exces. prælat. c. sicut vnire. non tñ credo q̃ possit statuere q̃ vna ecclesia eligat de alia clericis inuitis: quia hoc esset ↄ ius cõe 2 vt 17. q. vlt. c. vlt. & 18. q. 2. abbatẽ. & j. de iure pat. c. nobis. quia pacto priuatorũ ius publicũ non tollitur. j. de fo. comp. c. si diligenti. j. de testamen. c. requisisti. Nec aliquis ius publicũ remittere põt aliquibus cautionibus, nec mutare antiquitus formã constitutã. ff. de admi. tuto. l. quidam decedẽs. & ideo Papa postea interpretatur statutũ. tñ ius istud præscribi põt, vt quis teneat eligere de certo loco: vt hic patet, & j. de verbo. sig. l. abbate. & sic patet q̃ minus iustus titulus dat causam præscribendi: vt j. de emp. & ven. c. peruenit. ff. pro emp. l. qd̃ vulgo. ff. pro leg. l. pro legato. & l. vlti. & vere vr̃ iniustus, quia eps non põt tollere ius vnius ecclesiæ, & dare alteri. j. de re. eccle. non alie. c. 1. 3 Sed ex tali titulo potuit bona fide monasteriũ Karoseń. pscribere, vt alij monachi eligerent de monasterio Karoseń. & eps solũmodo concessit monasterio Karoseń. qd̃ suũ erat. s. confirmationẽ electionis: & ita cessante præscriptione solã cõfirmationẽ habẽt, vt probatur per interpretationem Papæ, vt j. patet. satis tñ credo q̃ in ipsa fundatione possit episcopus cum capitulo cõstituere de voluntate patroni, q̃ illa ecclesia esset alteri subiecta, & quòd clerici instituendi semper eligerent sibi prælatum de maiori ecclesia. & quod dicit supra, q̃ episcopus non potest facere q̃ vna ecclesia eligat sibi prælatum de ecclesia alia, hoc intellige quando ecclesiæ sunt iã institutæ & dotatæ, & ab inuicem distinctæ & separatæ: quia illud esset contra ius commune. j. de exces. præla. c. ad hæc.

g ¶ *Electio.*]Hic sumitur electio æquiuoce 4 pro confirmatione & pro electione: vt j. patet. & hoc verum est si consuetudo non probetur. sed si probetur, proprie tenetur.

h ¶ *Interpres.*]ff. de leg. & const. prin. l. si de interpretatione. & infra de sepul. c. certificari. & tacito consensu per desuetudinem lex abrogatur. ff. de leg. l. de quibus. in fi.

¶ Gl. seq. primo ponit quatuor quæ non potest suspensus. secundo quærit. ponit duas opiniones. quæstionem declarat, & secundam opi. approbat.

i ¶ *A suspensis.*]Suspensus enim non potest eligere nec eligi. vt hic, & j. de elect. c. cum inter R. seniorem. & j. de æta. & qua. c. cũ bonæ. &

† Et cõsuetudo quæ tenuit excusat, tradit glossa in c. deniq. vers. consuetudine. dist. 4.

† Vide Lẽ nou. nouã. iuncta glos. C. de iudi. & ibi Pe. de bella. Cy. Bartol. & Bal. & in l. 2. C. quæ sit longa consuet.

† Cap. 2. e. tit. in 3. cõpilatione.

† Vide omnino notas huius capitis.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

næ. & ſ. de cle. excom. mi. c. poſtulaſti. nec poſtulari poteſt qui non ſeruauit interdictū. ſ. titu. proxi. c. 1. in ſi. nec beneficia conferre. ſ. de concef. præben. c. quia diuerſitatē. Sed nonne iudicare & præbendas dare eſt iuriſdictionis? vtiq;. ſ. de elect. c. noſti & c. excommunicare. ſ. de elect. c. tranſmiſſam. Nunquid ſuſpenſus poſt huiuſmodi iuriſdictionem exercere? Dicunt quidā q eps ſuſpenſus pōt ex communicare, & præbendas dare: & reſpondent illi decre. quia diuerſitatē. q ille eps erat ab officio ſuſpenſus & iuriſdictione. Sed dicūt q canonicus ſuſpenſus eligere nō pōt: quia cū ſit ſuſpenſus, nihil officij i retinet: ſecus eſt in a prælato. Sed ſ iſtos eſt 24. q. 1. audiuim⁹. Alij dicūt & melius q. eps ſuſpenſus nō poteſt excōicare, nec interdicere, nec dare præbendas. ſ. de excef. præla. c. vlti. arg. quamuis hoc poſſet poſt cōfirmatiō, licet adhuc nō ſit cō ſecratus. Ratio illa vī: quia plus aufert ei ſuſpenſio quam contulerit conſecratio, vt dici conſueuit, plus tollit negatio quàm ponit affirmatio: nā electus & cō firmatus multa pōt ex iis quæ pertinent ad officiū epiſcopale, quæ perdit per ſuſpenſionē: quia cōſecratio nō multum addit. ſ. de transl. c. inter corporalia. Et eſt ſimile ſicut maritus poſt matrimoniū con ſummatū nō poteſt intrare religionē, ſed ante pōt. ſ. de conuer. con ing. c. ex publico. ſic eps non confirmatus pōt aliqua quę tñ nō pōt conſecratus. Sic vides in alio ſimile, eps in archiepiſcopū electus, non poteſt ante receptionē pallij tamquā archieps clericos ordinare, ſed tñ poteſt antequā fit electus in archiepm: quia hoc non facit vt eps, ſed vt archieps. ſ. de elec. q. ſicut. §. Præterea. Preterea beneficiū concedere & etiā habere poſſe, competit ratione ordinis, & eſt eius acceſſorium. 1. q. 3. ſi quis obiecerit. & cui interdicitur vnū & reliquū. 81. diſt. ſi quis ſacerdotū. & c. eos qui. Præterea de hac ſuſpenſione fuit obiectū & probatū ex eo quod dicit: quia nobis cōſtitit, & c. & licet obiectū a partibus non fuerit, iudex tñ qui debet electionem confirmare, ex officio ſuo debet inquirere de huiuſmo di. ſ. de elec. c. nihil eſt. Ea hæc quę dicuntur hic de his ſuſpenſis, intelliguntur de ſuſpenſis ab homine & etiā a canone. Si vero aliquis eſſet ſuſpenſus à canone: puta participando cū excōicatis, ille talis bene poſſet eligere, & alia facere quæ ſunt iuriſdictionis, ſed etiā ſcienter nō poteſt. hæc probantur ſ. de cleri. excōi. miniſtrā. c. ſi celebrat. q. a mirius agitur cū lege q. cū miniſtro legis. ff. de arbi. l. 60 Celſus. Satis pōt dici q ſuſpēſus poſſet excōicare: qa pōt abſoluere excōicatū. ſ. de reſcri. c. ab excōicato. ſ. de ſent. excō. ſacro. & capi. duob⁹. & q. pōt abſoluere, pōt ligare, & ē: cū nō ſit priuat⁹ à cōione fideliū, quare nō poſſet priuare aliū. & hoc dico de eo qui nō eſt ſuſpenſus à iuriſdictione, vt ſuſpenſus à canone ſola participatione. Ioan. & Lau. hoc cōcedūt, q ſuſpēſus ab officio tm, pōt excōicare, & præbēdas dare: & intelligunt illā decre. q a diuerſitatē. cū erat ſu ſpēſus ab officio & iuriſdictiōe. Ego aūt nō credo q ſuſpēſus ab homine poſſit dare præbēdas: vt hic dī, licet Lau. & Ioan. cōcedāt q poſſit excōicare, & præbendas dare. arg. ſ. poſſet iuduci prædi. de- 70 cre. ſi celebrat. quę tñ intelligimr de excōicatione minori: melior enim eſt opinio ſecunda, quia ſicut excommunicatus alium excom municare non poteſt. 24. q. 1. audiuimus. ita eadem ratione nec ſuſpenſus ab homine aliū pōt ſuſpendere. ſ. de excef. præl. c. vlt. Bern.

ADDITIO. Et hoc propter miſtūram officij & iuriſdictionis, ideſt quam habet ſpiritualis iuriſdictio ad officium, id eſt ordiné, & ipſius executionem. Ioan. And. in nouel.

a ¶ *Caſſauimus.* Ji. caſſam nūciauimus. ſ. vt lit. nō cōte. c. accedēs. b ¶ *Iuri communi.*] ſimilē interpretationē habes ſ. de fi. i. inſtru. inter dilectos. ver. cæterum. vbi enim aliquid à iure cōi diſcrepare vī, ve ducendum eſt ad ius cōe ſi poteſt fieri, ne pereat, quia prompturn eſt leges legibus concordare. C. de inoffi. dott. l. vnica. & Auguſtinus concordat euangeliſtas. de pēn. diſt. 1. periculoſe. & etiā teſtes

Vbi quid à iure communi diſcrepat ſi fieri poteſt re-

ſuſpenſo etiam celebratam, eam iuſtitia caſſauimus a exigente. Cæterum cum ſupradictum ſtatutum ita ſane poſſet intelligi, quòd per illud nec iuri communi b, nec priuilegio derogetur, vt videlicet ad ſæpedictos fratres electio ſpectet abbatis, & ad Karoſen. capitulum confirmatio: Mādamus quatenus ſi ex parte Karoſen. cœnobii, talis fuerit conſuetudo prodata, quæ iuri communi prędicet c, in hac parte vos ſecundum illam decernatis electionem Andren. abbatis decætero faciendam: alioquin Andren. monachis uis eligendi abbatē adiudicare curetis: vt ſic decætero liberam habeāt facultatē, vel de gremio eccleſiæ ſuæ, vel etiā aliūnde, per electionem canonicam eligendi perſonā idoneam in abbatem præſentandam Karoſen. capitulo, vt ab eo (ſi fuerit canonica) cōfirmetur.

¶ Hono. iij. Pariſien. capitulo.

¶ *Capitulum ſine epiſcopo ſtatuta ſeu*

debent ad concordiā reduci, ne de periurio notentur. ſ. de teſti. c. cū tu. Sic enim facienda eſt interpretatio, vt nulli ſit onoroſa, & ſecundum ius. 5. tit. proxi. c. cauſam quæ. & ſ. de priuile. c. ex ore. & 5. eo. c. cum olim. Item ſecundum q minus eſt captioſa. ff. de regu. iur. l. quoties. in fi. tit. & hoc ita verum eſt, q ad iūs cōe reducatur, ſi ver ba illa patiātur, vt hoc verſu; electio eius penes fratres euiſdē loci & capitulum Karoſen. &c. Nam à verbis priui legij non eſt recedendū vbi certa ſunt. ſ. de priuile. c. porro. & ſ. de decimis. c. ad audientiam. vbi enim verba non ſunt ambigua: non eſt locus interpretationi. ff. de leg. 3. ille aut ille. ſed vbi ſunt dubia, neceſſaria eſt interpretatio. 4

c ¶ *Prædicet.*] Præcepta videlicet, quoniam alia non Proedict. 2. de cau. poſ. c. cū eccleſia. Quæ conſuetudo iuri præiudicet, & quæ nō, dicetur ſ. eo. c. vlt.

Vtū conſuetudinis.] Tex. eſt notabilis & multum allegabilis, in quo primo ponitur duplex ratio determinādi. Secundo ibi, *Auctoritate.* ponitur determinatio, quæ primo prouidet circa futura. Secundo ibi, *Si quas.* circa præterita.

CASVS. Canonici Pariſien. irreq ſtro epiſcopo ſuo, & ſine ſuo conſenſu quaſdā conſuetudines eccleſiæ ſuæ im mutauerunt, & quaſdā fecerunt de nouo: pp qđ dicit Papa q auctoritas ꝓſuetudinis nō eſt leuis, & nouitates qnq; diſcordiā inducunt. Vnde præcipit q ſine conſenſu epi canonici cōſuemdines nō immutent eccleſiæ, nec nouas inducāt, qđ ſi fecerint, decernit illas irritas & inanes. Not. q omnia facienda ſunt in eccleſia de conſenſu epi & canonicorum: niſi conſuetudo ſit in contrarium.

d ¶ *Cum conſuetudinis.*] C. quæ ſit longa conſuetudo. l. 2. & ſ. eod. c. vlti. & ibi exponitur. & 11. diſt. conſuetudinis.

¶ *Glo. ſeq. obiect., & ſolvit.*

e ¶ *Conſenſu.*] Bene dicit, conſenſu: quia ſine ipſius conſenſu obten to hoc facere non poſſunt. Sed vī q non teneantur habere conſenſum, dummodo conſiliū & tractatum cum eo habeant. arg. de arb. c. cum olim. Sed hoc non eſt verū, quia illud obtinet ex forma arbi trij, immo epūs & canonici vnum corpus & vnū collegiū ſunt, ita q ipſe caput, & ipſi canonici membra. ſ. de iis quæ fi. 2 præla. c. nouit. & eſt expreſſum q ſi aliquibus mandetur, vt cum 3 conſilio ali quorum aliquid faciat, eorū conſiliū expectare tenentur, nec ſuffi cit q tantū requiratur. ſ. de elect. c. cū in veteri lege.

f ¶ *Vel nouas.*] Nouitates enim ſine cauſa inducendæ nō ſunt: quia lex dixit q in rebus nouis conſtituendis euidens debet eſſe vtilitas. ff. de legi, & conſtit. princip. l. in rebus. arg. ſ. de conſtit. c. cognoſcentes. & reprehenditur qui nouitates inducūt. 11. dif. q. 3 neſciat.

Ex parte.] Diuiditur in duas partes. Primo recitat duas conſuetudines irrationabiles, quas fecūdo reprobat ibi, *Tenore.* Ab. Sicu.

CASVS. In quadā terra ſeruabanſ duę ꝓſuetudines. Prima erat, q ſi aliqs deueniret ad inopiā quocūq; caſu, ſiue aliquo modo amitteret bona ſua, poſſet alienare bona vxoris ſuæ pro voluntate ſua. Alia ſuit, quòd ſi vxor alicuius fidē violaret coniugij, & ipſe eā pp hoc dimitteret, accipiebat dimidiam partem bonorum viri ſui, cū potius eſſet priuanda omnibus bonis mariti, ac etiam dotem ſuam perdere deberet. mandat Papa q de cætero tales conſuetudines nō ſeruentur. Not. q turpes conſuetudines non debent obſeruari.

g ¶ *Indigenæ.*] 1. inde genitus.

¶ *Glo. ſeq. inſtruit quis ſit prodigus, &c. & ponit verſus.*

h ¶ *Prodigalitatis vitio.*] Quod ſe eſſe virtutē ſępe mētitur. 41. diſt. ſępe. Prodigus eſt q dat danda & nō danda. Auarus qui tenet tenē da, & non tenenda. Largus mediū tenet inter vtrūq;. Vnde verſus.

Prodigus eſt animi vitio retinenda profundens.
Qui retinet cupide, & ea deponit auarus.
Largus qui ſumptum facit ex ratione libenter.

Sed non videt q huic ſit ſubueniēdum: quia culpa ſua & vitio incidit

Quæſi ve lit ſtatuta ſine quod eligere competit ratione officii, non ratione beneficij.

Suſpenſus à canone an poſſit eligere.

dicendum eſt ad ius cōmune.

1 Text. eſt in l. 2. C. de non. ad. & in l. omnes populi. & ibi. Bart. ff. de iuſti. & iur.

1 De hac quæſtione late tractat Alberandus tract. de agnoſcē. alienat. q. 16.

4 Hoſtienſis inter pueros & largum ita diſtinguit: pueros eſt eui plus placet rationata, largū vero eui plus placet data. vide Ciceronē li. 2. de off.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ria [a], seu quocunque casu alio dissipauerit, vel amiserit bona sua, bona vxoris suæ tam mobilia quàm immobilia, pro suæ voluntatis libito † alienat [b]: & infra. ¶ Et quod si vir ducat vxorem, quæ fide coniugij violata committat adulterium, nihilominus ipsa medietatem omnium bonorum, quę fuerit vir adeptus, impudenter exigit, & improbe apprehendit, quæ potius priuanda esset omnibus viri bonis [c]: & infra. ¶ Tenore pręsentium declaramus, vos nõ teneri ad huiusmodi consuetudines obseruandas [d].

¶ Gregorius nonus.

¶ *Consuetudo non derogat iuri naturali seu diuino, cuius transgressio peccatum inducit: nec positiuo, nisi sit rationabilis & præscripta.*

CAP. XI.

CVm † tanto sint grauiora peccata, quanto diutius [e] infelicem animam detinent alligatam, nemo sanæ mentis intelligit naturali iuri [f] (cuius transgressio periculum salutis inducit) quacunque consuetudine (quæ dicenda est verius in hac parte corruptela) posse aliquatenus derogari. Licet etiam longæuæ consuetudinis non sit vilis [g] auctoritas: non tamen est vsqueadeo valitura, vt vel iuri positiuo debeat præiudicium generare, nisi fuerit rationabilis [h], & legitime [i] sit præscripta.

incidit in egestatẽ. ff. quod met. cau. l. si mulier. 86. distin. non satis. Et dignũ est vt male meriti egestate laborẽt. ff. deposi. l. bona fides. taliter enim non fuerat subueniendum huic ratione præmissa, & cũ alterius læsione, sed eleemosynam dare possumus, ne pereat. 86. distin. pasce fame morientem, &c.

a ¶ *Incuria.*] id est, negligentia, & ideo ei nõ est subueniendũ, quia vigilantibus & nõ negligentibus iura subueniũt. ĩ de rerũ permuta. c. cum vniuersorũ. & ĩ. de donat. inter dilectos. ff. ad Velleia. l. 2. § verba. quia stultis nõ consueuit subueniri, sed errantibus. ff. de iuris & facti ignorãtia. l. penultima. §. si quis ius. & C. si minor se maiorẽ dixerit. l. si is. & vtilius esurienti panis tollitur, q̃ si securus de cibo iustitiam negligat. 5. quæstione q̃nta. nõ omnis. & 23. quæstio. quarta. nimiũ sunt inquieti. & ideo talis cõsuetudo merito reprobatur.

* Adde ꝑ interpretatione horũ verb. ꝓ suæ volũtatis libito, tex. cũ ibi not. in l. labeo ait. §. 1. ff. de aſt. & Bar. in extraua. ad reprimẽdũ.

b ¶ *Alienat.*] Quod de iure fieri non debet. ff. de fundo do. l. fundus. & l. lex Iulia. nec etiã pp delictum mariti bona mulieris sunt distrahenda. C. ne vxor pro mar. l. 1. 2. & tertia. C. ad leg. Iuliã de vi pri. l. prima. & ĩ. de pign. c. ex litteris. In casu tñ qñq; distrahuntur bona mulieris pro viro: vt in causa primipilarij bona mulieris pro marito obnoxia sunt fisco, si omnia bona mariti exhausta sunt. C. in quibus cau. pign. tã ꝯ. l. satis. Nec valet alienatio fundi dotalis, etiã si mulier consentiat. C. ad Velleia. Auth. siue à me. & in Auth. vt imobilia ante nup. do. §. si ꝓprie. coll. 5. Sed si iurauerit non ꝯuenire, tenet venditio. ĩ. de iureiur. c. cũ contingat. si sine vi & dolo præstitũ sit iuramẽtum sponte. Constante etiam matrimonio in tali casu cum incipit vergere ad inopiam, mulier potest repetere dotem. C. de iure dot. l. in rebus. & l. vbi.

c ¶ *Bonis.* Et etiã dotẽ suam pp adulteriũ perdere debet. C. de iur. do. l. si dotẽ. & C. ad leg. Iul. de adult. l. libertatẽ. & ĩ. de do. inter virum & vxorem. c. plerumque. vbi de hoc.

d ¶ *Obseruandas.*] Iuri ꝯrias, vt dictum est. Per primam consuetudinem inuitabantur viri ad dissipandum bona sua, per alteram mulieres promptiores erant ad committendum adulterium. arg. ff. de pact. dota. l. conuenire. talis compensatio non est admittenda.

CVm tanto.] habet materiam amplam, & multũ subtilem. Et habet duo dicta. secundũ ibi, *Licet.* & quælibet pars potest subdiuidi. Abbas Siculus.

CASVS. In prima parte dr̃ ꝙ quanto amplius quis in peccato perseuerat, tanto grauius peccat. Vnde ꝯ ius naturale nulla consuetudo excusat: quia transgressio iuris naturalis inducit periculũ salutis. Secundo dr̃ ꝙ consuetudo lõgæua nõ est vilis. tñ non valet vt præiudicet iuri cõi siue positiuo, nisi illa consuetudo sit rationabilis & ꝑscripta: quia tũc præiudicat iuri cõi in loco vbi consuetudo seruatur. Not. contra ius naturale nulla consuetudo valet. Item cõtra ius positiuum præualet consuetudo rationabilis & præscripta.

e ¶ *Diutius.*] infra de sim. c. cum in ecclesiæ. & infra de eo qui du. in matri. quam polluit. ca. cum haberet.

¶ *Glo. seq. recitetur per quæstionem de quo iure naturali loquitur littera, & respondet quod de illo quod consistit in præceptis, &c.*

f ¶ *Naturali iuri.*] Quod immobile perseuerat. 5. dist. §. sed cũ ius naturale. 25. q. 1. sunt quidã 1. Et hoc verũ est quantũ ad præcepta vel prohibitiones quæ moralia sunt, & non mutantur: vt non occides, nõ furtũ facies, honora patrẽ, &c. 6. distin. nõ est. §. his itaq;. & naturalia quidẽ iura imutabilia sunt, ciuilia vero mutabilia. Instit. de iu. nat. §. sed naturalia. ĩ. de cõsan. & affi. c. nõ debet. & ideo nulla cõsuetudo ꝑualet ꝯ ius naturale, etiã si oẽs homines de mundo ꝯ facerent. 32. q. 7. flagitia. cuius ignorantia neminẽ excusat. 1. q. 4. turbatur. §. notãdum. & ibi nihil interest in vitio decipere vel decipi. 16. q. 1. si cupis. & de ignorãtia dr̃ ꝙ qui ignorat, ignorabit. 37. distin. ideo. §. vt itaque. De ignorantia iuris naturalis & ciuilis tractatur in summa. 1. q. 4. §. notandum. & ibi recurrendum est.

1 Concor. tex. in l. si id quod. ff. de condic. inde.

¶ *Gl. seq. quærit obiiciendo pro insolubili. ponit primo opi. quam reprobat. secundo secundam, quam etiam reprobat. tertio soluit.*

g ¶ *Vilis auctoritas.*] Sed quæritur de qua consuetudine hic intellexit Grego. Si dicis de bona cõsuetudine, illã nulla rõ siue ius vincit, immo æquiparat̃ ei. 11. dist. in his. si de mala, de illa non põt dici ꝙ nõ sit vilis. Sup hoc dicũt quidã ꝙ principiũ istius §. debet itelligi de bona consuetudine, & finis de mala: & ita diuersimode intelligunt: sed hæc non fuit intentio legis vnde §. iste sumitur. C. quę sit long. consuet. l. 2. & ideo inepte dicunt: Alij pro maiori parte exponunt litteram istam, nõ tñ est adeo valitura, vt iuri positiuo debeat pręiudiciũ generale, supplent generaliter, non præiudicat iuri, sed in eo loco præiudicat iuri vbi consuetudo seruatur. & iste intellect* planus & facilis est. sed de hoc nulla dubitatio est ꝙ consuetudo vnius loci iuri positiuo generaliter ꝑiudicet oĩbus locis. Et ideo sic debet intelligi lex illa quã habes 11. dist. cõsuetudinis. quãuis particularis cõsuetudo nõ est vilis, nõ tñ ꝑiudicat iuri positiuo, nisi fuerit rationabilis, & legitime sit ꝑscripta. & hęc expositio reprobat duas primas opiniões, quas facit hic Gregor. in fi. & sic intellige 11. distin. consuetudinis.

* Ad intelligentiam [illegible] de S. Thomam 1. 2. q. 97. art. [illegible] & Domin. [illegible] 1. de iust. & iure. q. [illegible] art. [illegible]

¶ *Glo. seq. quærit, & soluit, & solutionis ponit quatuor exẽpla. finis recitetur per aliam q. quam soluit alleg. 9. iura.*

h ¶ *Rationabilis.*] & quã cõsuetudinẽ dices rationabilẽ? Illã dico rationabilẽ, quã non improbant iura. ĩ. de causa poss. ca. cũ ecclesia. & s. eo. c. cum dilectus. & ĩ. de ver. sig. c. abbate. vt si qñq; admittant aliq ad electionẽ, ad quos nõ ꝑtinet de iure cõi, & de alio collegio, ista consuetudo non improbatur à iure, vt dicunt iura prædicta, & illa est rationabilis, ꝙ tñ capitulum eligat canonicos sibi, & alios inferiores prælatos irrequisito epo. ĩ. de elect. c. cum ecclesia Vulterana. vel eps solus hoc faciat. ĩ. de ijs quæ fi. à pla. sine consen. c. ea noscitur. licet de iure vnum corpus sint. ĩ. de ijs quæ fi. à præl. sine cõsensu ca. nouit. & de iure cõi deberet fieri ab omnibus cõiter ab epo & canonicis: vt qñq; fit. ĩ. de cõces. pb. postulastis. Et illã dicerẽ rationabilem, ꝙ absentes non vocentur ad electionẽ; vt in multis locis contingit, vt in Tuscia, & in multis ecclesijs. & hmõi consuetudines legitime præscribuntur, vt patet per prædicta exempla. Illã dico generaliter rationabilem, quæ non obuiat canonicis institutis. Irrationabilis est quę improbatur à iure, qualis est illa ĩ. de insti. c. ex frequentibus. s. eo. c. cũ venerabilis. & s. c. prox. & onerosa consuetudo, vt s. eo. c. 1. & s. eo. c. cum inter vos. & ĩ. de re iud. c. cũ causa. & gñaliter vbi aliquid fit ꝯ neruũ ecclesiasticę disciplinæ siue libertatẽ. ĩ. de elect. c. cũ terra. & c. sacrosan. & c. massana a

a Adde [illegible] C. de sacrosanct. eccle. & [illegible] quibus [illegible] ff. de leg.

¶ *Glo. seq. primo ponit 9. quæ requiruntur, vt consuetudo iuri præiudicet, & ab hoc recedere videtur in fi. gl. secundo quærit glo. quæ sit differentia, &c. & primo ponit vnam differentiam contra quam alleg. & remittit. Secũdo ponit aliam quam approbat. Tertio ponit duas alias.*

i ¶ *Legitime sit præscripta.*] spatio 40. annorum. ĩ. de causa pos. cum ecclesia. & ĩ. de præscri. c. auditis. de hoc potestis habere multa iura. ea enim solũ locum habent in rebus ecclesiasticis. 16. q. 3. c. placuit. §. quas actiones. Ad hoc ergo vt consuetudo iuri cõi pręiudicet, requiritur primo ꝙ rationabilis sit, & ꝙ sit præscripta: vt hic, & c. cũ ecclesia. Itẽ ꝙ ex certa sciẽtia, & non per errorẽ sit inducta. ff. de leg. qđ nõ ratione. & sciente illo qui potest ius condere. ff. de leg. l. de quibus. in fi. Et ꝙ sit tale ius qđ possit præscribi. Nã quædã sunt quæ non possunt ꝑscribi, saltem a laicis. ĩ. de ꝑscrip. c. causam quæ. & c. cũ ex officij. & c. cũ non liceat. Et ꝙ non sit ꝯ ius naturale. 32. q. 7. flagitia. vel saltem ꝙ sit obtenta in ꝯdictorio iudicio. ff. de leg. l. cum de consuetudine. & ĩ. de ver. sign. c. abbate. Itẽ requiritur ꝙ sis vsus illa cõsuetudine siue vicibus illis quibus vsus es eo aĩo vt intendas, siue credas te ius habere, & vt in posterũ id facias. ff. de itin. actuq; pri. l. 1. §. Iulianus recte ait. & l. vlt. aliàs non prodest, vt ibi dr̃: & sic solæ vices non inducunt consuetudinẽ: quia nõ exemplis, sed legibus iudicandũ est. C. de sen. & interlo. om. iu. l. nemo. sed secundũ consuetudinẽ talẽ bene iudicaretur, vt dictũ est. ff. de leg. l. nã imperator. Itẽ requiritur ꝙ maior pars populi vsa sit ea consuetudine ad hoc vt secundum illã iudicetur: quia sicut minor pars populi nõ posset inducere legẽ: ita nec cõsuetudinẽ. Itẽ & illa consuetudo ꝑiudicat iuri, cuius nõ extat memoria hominũ. 3. q. 6. hæc quippe. & ĩ. de ver. sig. c. sup quibusdã. §. 1. & ff. de aqua quoti. & æsti. l. hoc iure. §. ductus aquæ. & ff. de aqua plu. ar. in summa. §. idẽ labeo. & ff. de prob. l. si arbiter. & sic vr̃ ꝙ difficile sit probare cõsuetudinẽ & ꝑscriptionẽ. Sed quã differẽtiã facis inter cõsuetudinẽ & ꝑscriptionẽ? Illa põt assignari (vt quidã dicunt) ꝙ vbi cõsuetudo

Quæ [illegible] requirantur ad hoc [illegible] consuetudo iuri [illegible] præiudicet.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

tudo prætéditur, admitti posset probatio in ɔrium, vt probet indebitum fuisse quod cõsueuit percipi. arg. à ɔrio. C. de agri. & censi. l. litibus. lib. 11. sed vbi præscriptio est, non admittitur probatio in ɔrium ad probandum indebitũ fuisse. arg. à ɔrio. j. de pscri. c. si diligenti. vbi dr̃ ꝙ bona fides & iustus titulus requiruntur. & ibi dr̃ qñ exigitur titulus, & qñ non. C. de pig. act. l. nec creditores. Item ꝙ petit aliquid sibi deberi vel fieri ex consuetudine, debet allegare causam petendi: & tũc sufficit probare solum tẽpus, licet non probet causam: & tunc nõ admittitur ꝓbatio in ɔriũ; & s̃m hoc non vr̃ differentia inter consuetudinem & pscriptionem: quia in pscriptione qñq; probatur titulus. ita dicunt quidam, quare solum tẽpus non est causa inducẽdę obligationis sicut nec tollẽdæ. ff. de actio. & oblig. l. obligationũ. §. placet. & hæc opinio magis placet s̃m Io. Alij dicũt ꝙ sola ɔsuetudo sufficit etiam sine causa. argu. j. de causa posses. c. cum ecclesia. vbi de hoc. vbi vero aliquis est in possessione percipiendi aliquid, & ei quæstio mouetur: tuẽdus est in possessione quousque probetur contrarium, s. indebitum: quia possidet ratione consuetudinis. 16. q. 4. volumus. nisi vi, precario, seu clam possideat, tunc qui dedit, sua auctoritate potest reuocare. vt 10. q. 3. quia cognouimus. j. de insti. cũ venissent. Item in alio potest esse differentia inter cõsuetudinem & pscriptionem: quia consuetudo qñque debet [1] esse obtenta ɔdictorio iudicio populi, pscriptio vero non. Item quia in consuetudine requiritur ꝙ maior pars populi vtatur illa, vt dictum est, in pscriptionibus non requiritur. Sic ergo intellige ꝙ cõsuetudinis non est vilis auctoritas: tñ nõ vincit ius positiuum illa particularis consuetudo in eo loco vbi est cõsuetudo, nisi fuerit rõnabilis, & legitime sit pscripta, tunc bene vincit ius, & ei piudicat concurrentibus pdictis in ea pscriptione. sed s̃m hanc decret. satis sufficere vr̃ si consuetudo solummodo sit rõnabilis, & pscripta. Bern.

¶ Cap. i. eo tit. in j. compilat.

[1] De qua consuetudine hoc sit accipiendũ tradit Compostellanus supra ca. 1. quẽ hic refert Ioan. And.

TITVLVS V.

De postulatione prælatorum.

¶ Inno. iij. decano, & capitulo Senonẽsi.

¶ *Impostulabilis est qui violat interdictum. h. d. quo ad tit. habet enim multa alia dicta quæ non faciunt ad tit.*

CAPVT I.

AD† hæc in beato Petro: & infra. ¶ Cũque de facili nõ possetis in vnum locũ & propositum conuenire, sed ad nos fuisset ab aliquibus appellatum [a]: tandem cõuenientes in vnum, Altissiodoreñ. episcopum in archiepiscopum postulastis. ¶ Postulationem vestram per magistrum R. præcentorem vestrum, & per abbatem sancti Petri exponentes, & petentes, vt faciendæ translationi pium præberemus assensum. ¶ Verũ quoniam antequam idem magister ad sedem Apostolicam accessisset, nobis quasi pro certo constabat, quòd idem episcopus interdicti sententiã non seruasset, quod etiam idem magister non negauit [b], in fratrũ nostrorum præsentia requisitus à nobis, in ipsius episcopi excusationem allegans [c], quòd sententiam latam seruare nullatenus tenebatur, quæ ad eius notitiam, nec per litteras nostras, nec per Cardinalem tunc Apostolicæ sedis legatum, qui eandem sententiam promulgarat, nec per deputati ad hoc executoris mandatum vel litteras peruenisset: & infra. Quod nec sufficit, immo nec proficit ad excusationem prædicti episcopi, cum Cardinalis idem sentẽtiam interdicti præsentibus multis solemniter, ac publice promulgauerit [d] & ea-

DE POSTVLATIONE PRÆLATORVM.

¶ *Viso de iure scripto & non scripto: quia parum est iura condere nisi sint ministri qui eadẽ iura tueantur, vt in l. 2. ff. de ori. iur. §. post originẽ. & in c. vbi periculum. §. præterea. de elect. lib. 6. ideo de ipsis ministris & eorũ assumptione merito erit videndum. Et quoniã assumũtur altero ex tribus modis, s. per postulationem, electionem, & translationem; ideo de oĩbus istis tribus infra subycit. & quia postulatio innititur gratiæ, pmittit titulũ de postu. prælatorũ. Quid aũt sit postulatio, vide p gl. c. vnico. eod. tit. lib. 6. Abb. Siculus.*

¶ *De hac materia habes 61. dist. Osius. & c. nullus inuitus. & c. episcopus. 63. dist. litteras. 71. dist. fraternitatem. cum multis similibus.*

AD hæc.] Diuidit in sex partes. Nam in prima ponit iniusta postulatio. In secũda: ibi, *Postulationem.* postulantiũ petitio. In tertia: ibi, *verum.* petitionis impugnatio. In quarta: ibi, *Quod nec.* excusationũ reiectio. In qnta: ibi, *Nos igitur,* postulationis cassatio. in sexta: ibi, *Licet.* gratiosa eligendi vel postulandi permissio. Abbas Siculus.

CASVS. Ecclesia Senoñ. vacante, canonici Senoñ. licet ab initio in discordia fuissent, tandẽ conueniẽtes in vnũ, epm Altissiodo. in suum archiepm postularunt: postmodũ per magistrum R. pcentorem suum petierunt à dño Papa: vt postulationẽ suam admitteret, & eidẽ epo daret licentiam transeũdi ad ecclesiã Senoneñ. sed dñs Papa anteq̃ dictus magister ad ipsum accederet, intellexit pro certo, ꝙ dictus eps interdicti sñiam quam dñs Papa protulerat in terram Regis Franciæ, non seruauerat, qđ idem magister nõ negauit in psentia dñi Papæ requisitus, allegans ꝙ sñiam ipsam seruare nõ tenebatur: eo ꝙ nõ puenerat ad notitiam ipsius epi per litteras Papę, nec per litteras legati, qui sñiam publicauit, nec p alicuius executoris mandatum. insup allegauit ꝙ dictus rex in Altissiodo. diœce. terram propriam non habebat: vnde interdictũ non extendebat ad Altissiodo. diœc. sup hoc scribit Papa Senoneñ. capitulo, dicẽs ꝙ prima allegatio nõ sufficit, nec proficit ad excusationem epi Altissiodo. eo ꝙ Cardinalis sñiam interdicti publice ꝓmulgauit multis psentibus, & sñia illa à multis in regno Franciæ publice seruabatur, & qñ aliqua constitutio publice promulgatur: non est necesse ꝙ singulorũ auribus intimetur, sed sufficit ad hoc ꝙ quilibet eam seruare teneatur, ꝙ est publice ꝓmulgata. & ꝙ ita sit, ꝓbat per concilium Sardiceñ. cuius verba hic ponunt. Ad aliam allegationẽ rñdet ꝙ non valet: qa dictus rex ĩ Altissiodoreñ. diœce. terram propriã non dr̃ habere: quia ipse mãdauit terrã regis Frãcię subijci interdicto, & Cardinalis interpretat° fuit mandatũ Papæ, & sñiam interdicti ꝓmulgauit in terram illam, q regi tunc tpis adhærebat: & terra illa Altissiodo. adhærebat tunc ipsi regi. pterea ex alia causa excusari non potuit, ex eo qđ nouit Metropolitanã ecclesiã suam seruare sñiam interdicti, & ipse eam seruare debebat. Dñs Papa his pmissis qui s̃m Apostolum oẽm inobedientiã debet punire, considerans inobedientiam ipsius epi, pdictam postulationem repulit vt indignam, non pp postulantem ecclesiam, sed pp postulatam psonam: cum obedientia non prodesset humilibus, si contẽptus contumacibus non obesset. In fine dicit, ꝙ cum hoĩem postulassent indignũ, potestatem amiserunt eligendi: de gratia tñ concedit eisdem vt de persona idonea ecclesiæ Senoneñ. debeant prouidere. Nota ea quæ publice fiunt, nulli licet ignorare. Item qđ metropolitana ecclesia seruat, suffraganei debent obseruare. Item omnis contumacia est punienda. Item qui non seruauerit interdictum, ineligibilis efficitur. Ber.

a ¶ *Appellatum.*] Quæ appellatio nõ tenet nisi causa iusta fuerit allegata. j. de elect. c. cum nobis. in prin. & j. de appel. c. vt debitus.

¶ *Gl. seq. arg. alle. quatuor iura. alleg. duas leges in contrariũ, & remittit.*

b ¶ *Non negauit.*] Per hoc vr̃ ꝙ confessio [2] procuratoris dño piudicet. j. de capel. monac. c. dilectus. & de re iud. c. suborta. sicut & confessio aduocati. j. de censi. c. cum olim. & j. de appellatio. c. cũ causam. ɔ. ff. de interroga. actio. l. si sine. §. si defensor. alias est lex, ille §. si defensor. & ff. de confes. c. certum. §. penulti. Qñ confessio procuratoris siue factum præiudicet ipsi dño, dicitur j. de causa posses. c. cum olim. & j. vt lite non contest. c. 1. vbi ponit hæc materia.

ADDITIO. Petrus dicebat ꝙ iste non fuit procurator postulati, sed postulantium. Io. And.

¶ *Glo. seq. obycit per tres rationes, & soluit.*

c ¶ *Allegans.*] Hæc allegatio bona vr̃: quia quilibet psumitur ignorans nisi probetur sciens. ff. de proba. l. verius. & decretum non ligat ignorantes. ff. de decre. ab or. fa. l. vlt. & 82. dist. proposuisti. circa fin. & argu. s. de consti. cognoscentes. immo non sufficit denunciare procuratori. ff. de peti. hær. l. item veniunt. §. petitam. Sed nõ est ita: quia cum publice sententia illa fuerit promulgata: eã ignorare nõ potest, neq; debet, & præsumitur eam scire. 12. q. 2. qui & humanis. & 16. dist. qđ dicitis. arg. ff. de instit. ac. sed & si pupillus. §. proscribere. & arg. j. de præsump. c. quanto. Vbi enim allegat ignorantia circa ea quæ pleriq; sciunt, & quæ publice fiunt, non creditur ei nisi hoc probetur. j. de elect. c. innotuit. ver. nec probare cogimus, &c. j. qui ma. acc. pos. cum in tua. & j. de sen. exc. si vero. 34. q. 2. in lectum. [3] Sed vbi circa ignota allegatur ignorantia, non cogitur probare ignorantiam. ff. de adminis. tuto. l. hoc autẽ.

¶ *Glo. seq. allegat 4. concor. ex quib. in fi. concludit. in medio soluit vnam legem contrariam.*

d ¶ *Publice promulgauerit.*] Sufficit edicta proponi in publico, etsi ad citatum non perueniat. argu. de do. & contu. causam quæ. argu. ff. de dam. infect. l. 4. §. toties. & C. de an. except. vt perfectius. & C. de iudi. l. properandum. §. & si quidem. Nec obstat ff. quæ sen. si. ap.

[2] Forte insurgens ex taciturnitate. qđ videtur velle Inno. quod expeditum. est de cõte. c. 2. lib. 6. Ioan. An.

[3] Concor. tex. cum gl. 1. in l. regula. ff. de iu. & fact. ign. & l. sed ad. das. c. 1. cũ gl. ff. loca.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ff. appel. rescin. l. 1. §. item cum ex edicto. quia ibi edictum non fuit solemniter propositum: & ideo non excusatur nisi pbaret ɔrium, vt dixi in gl. hæc allegatio. immo vř sufficere ꝙ p solā famā ad ipsum puenerit. j. de sen. exc. c. cū desideres. §. secundæ quæstioni. Et si dubitaretur quia solummodo per famam intellexit in tali dubio debuit potius seruare sñiam interdicti, quàm ecclesiastica sacramēta postea pertractare. j. de cle. exc. mini. illud.

a ¶ *Solēniter editur.*]Vt expresse legit in Auth. vt iac. no. consti. circa prin. coll. 5. vbi dicit ꝙ post duos mēses nullus habet excusationē si vel let ignorantiā allegare, nisi vt dicitur in illa gl. hæc allegatio.

† Ad intelligentiā vi. de B. Thomā. 1. 2. q. 90. art. 4. Sotum lib. 1. de iust. & iure. q. 1. art. 4. Alfōsum Castrū lib. 1. de potestate legis pœnalis c. 1. & Fernādum Vasquium lib. 1. cōtrouersia. illustr. c. 44.

b ¶ *Canonica.*] 16. dist. quod dicitis.

c ¶ *Terram propriam.*] Bona fuit interpretatio Cardinalis: quia cū dicimus, seruum suū vel ipsius, dño dam⁹ actionem: & cum dicimus, in alterius locum. de dño intelligendum est. ff. de reli. & sum. fu. l. 2. §. in locum. hic tñ large fit interpretatio ad oēs terras quæ tūc regi adhærebant præstādo auxilium. & est simile ff. de verb. sign. l. liberorū. sicut excōicatio extenditur ad illos qui præstāt auxilium excōicato. j. de sen. excom. c. nuper. & c. si concubinæ. vel quia terra illa erat de iurisdictione ipsius, licet pprietas regis non esset; & ideo regnum totum pp contumaciā suam fuit suppositū interdicto. j. de offi. dele. c. sane. & j. de spon. c. non est nobis. & j. de iudi. c. nouit.

¶ *Glossa seq. alleg. 3. iura in contrarium. solu. distinguendo quadruplicem interpretationem.*

dem interdicti sententia in regno Francorum iam à multis publice cœperit obseruari, nec sit necessarium cum constitutio solēniter editur [a], aut publice promulgatur, ipsius notitiam † singulorum auribus per speciale mādatum, vel litteras inculcare: sed id solum sufficit, vt ad eius obseruātiam teneatur, qui nouerit eam solemniter editā, aut publice promulgatam: cum & cōtra quosdam qui Sardiceñ. concilium non seruabant, tamquam illud non habuerint, aut perceperint, canonica [b] tradat auctoritas, qđ eis non facile facultas credendi tribuitur: cum idem penes illos in suis regionibus actum fuerit & receptū. Nec valet quòd in Altissiodoreñ. diœcesi dictus rex terram propriam [c] dicitur non habere, cum nos terrā totam regis ipsius subijci manda uerimus interdicto, & Cardinalis nostrum interpretatus [d] mādatum, in terram illam sententiam promulgauerit, quæ regi tunc temporis adhærebat: & infra. ¶ Sed inde liquido constat sæpedictū episcopum sufficienter excusari non posse, quòd suam metropolitanam [e] ecclesiam generalis interdicti sentētiam & recepisse nouerat, & seruare: & infra. ¶ Nos igitur qui secundum Apostolū prompti sumus inobedientiam [f] omnē vlcisci [g], eiusdem episcopi Altissiodorensis inobediētiam attendentes, ne nil obedientia [h] prodesse videretur humilibus, si contemptus [i] contumacibus non obesset: cum iuxta canonicas [k] sanctiones quæda sint culpæ, in quibus culpa est relaxare vindictam, postulationem huiusmodi non propter postulantem ecclesiam, sed propter postulatam personā [l] repulimus vt indignam. ¶ Licet autem ex eo quod hominem, qui vestro non conueniebat proposito, postulastis [m], cum vos interdicti sententiam seruaretis, & ipse eā cōtemneret obseruare: permissa vobis facile abusi fueritis potestate: ac ideo vos ea nō immerito priuare [n] possemus [o], de solita † tamen benignitate cōcedimus [p], vt vobis per postulationē, seu electionē canonicā de persona congrua consulatis.

¶ Idē Hostiensi epis. Apost. sedis legato.

¶ *Qui postulationē cassatam vitio personæ innouat, est eligendi & postulandi potestate priuatus.*

CAP. II.

GRatū † gerimus: & infra. ¶ Accepimus ex litteris tuis, quòd canonicis Senoneñ. quorum postulatio nostra fuit auctoritate cassata [q], licet cassationis litteras suppressissent in fraudem, vt canonice ad electionem procederent, mandauisti: & infra. ¶ Cumq; plures eorum, postulationem cassatā [r] à nobis innouare denuo niterētur [s], quidam vero episcopum

d ¶ *Interpretatus.*]Not. ꝙ legatus interpretatur mandatū dñi Papę. 1 arg. ɔ. j. de sent. exc. c. inter alia. & 11. q. 1. c. sicut. §. ex his oībus. & C. de leg. l. vlti. & j. de iudi. c. cum venissent. de hoc ibi sol. Vnde nota ꝙ quædā interpretatio est generalis & necessaria. & redigenda in scriptis, vt principis, vt dicunt iura hic signata in ɔrium. Alia est generalis & necessaria, sed non est in scriptis redigēda, vt ɔsuetudines. ff. de leg. l. si de interpretatione. s. tit. proxi. c. cum dilectus. & hic similr. Alia non est generalis, sed necessaria, & in scriptis redigēda: vt iudicis. ff. de leg. l. nō possunt. arg. l. nam vt ait. Quod possit iudex interpretari sñiam suā, est arg. ff. de iudi. l. Paulus. vbi potest supplere quæ desunt sñiæ, sic & interpretari sicut ptor potest. ff. de præto. stipu. l. in prætorijs. Et alia est quæ nec generalis, nec necessaria, nec redigenda in scriptis, vt magistrorū. C. de profes. vr. Cōstantino. l. vnica. lib. 12. Interpretatio pricipis ius facit quoad oēs. s. de cōsti. c. fi.

¹ Similis glo. in §. ex his. 11. q. 1. Spec. in tit. de leg. §. superest. ver. delegatus. quoque & in §. nunc ostēdendū. versi. 37.

e ¶ *Metropolitanam.*]12. dist. de his.

f ¶ *Inobedientiam.*] 23. q. 6. c. 1.

g ¶ *Vlcisci.*]Immo potius deberet parcere cui sanctitas ignoscendi gloriam dereliquit. C. de epis. & cleri. l. si quis in hoc genus. vnde dictum fuit de Cæsare.

Qui vincis semper, vt victis parcere possis.
Parcere prostratis scit nobilis ira leonis.

ADDITIO. Ad hoc 45. dist. disciplina. & alibi. Parcere subiectis & debellare superbos: & alibi. Sicut bellanti & resistenti. & c. 23. q. 1. noli. in fine. Hostien. Seneca lib. de virtutibus. Honestū & magnum vindictæ genus, ignoscere. Ioan. And.

: Concor. text. in l. si cū dies. §. si arbiter. ff. de arbit. & in l. 3. §. ibidē. ff. ad exhi.

h ¶ *Obedientia.*] 2. q. 5. quanto.

i ¶ *Contemptus.*]Nā facilitas veniæ incentiuum tribuit delinquendi. 23. q. 4. est iniusta. & j. de vi. & hone. cleri. ca. vt clericorum. a

k ¶ *Canonicas sanctiones.*]28. dist. quia sunt culpæ. & quia maleficia impunita remanere non debent. j. de senten. excom. c. vt famæ. & ff. ad legem Aquil. l. ita vulneratus. & ff. de solu. l. Stichū. §. tametsi.

l ¶ *Personam.*]Et hoc ideo: quia vitiū fuit materię, & nō artificis. ff. ad leg. Aquil. l. si seruus. §. si calicē. Et ita habes hic, ꝙ qui nō seruat interdictū, ineligibilis est, nec pōt postulari. Et posset dici ꝙ est irregularis & suspēsus, ideo nec eligere debet, nec excōicare, nec bñficium cōferre pōt: quia claues ecclesiæ cōtēnit. j. de exces. præ. cap. vlt. vbi est hoc expressum.

m ¶ *Postulastis.*]Postulo ³ te primo si consentire licebit. Consentire nego nisi te bene postulo primo. Forsitā indign⁹ & turpi crimine læsus. Sic aliter possem primo post iure carere. Si minus est dignus: tunc me poscente tuetur.

³ Hec non ē glosa Bernardi, nec habetur in antiqs exemplaribus.

n ¶ *Priuare.*] Ergo fuit constitutum in concil. Lateran. j. de elect. c. cū in cūctis. vt qui sciēter indignū elegerint, eligēdi ea vice potestate nouerint se priuatos. & ad postulationē extendit: vt hic, & j. de elect. ca. bonæ memoriæ. in fin. & hoc ideo est: quia p postulationē puenitur ad electionem. arg. s. de consti. c. nam concupiscentiam. & ff. de spon. l. oratio. secus tñ est cū postulať illegitimus vt dispensetur cum eo, vel legitimetur. 56. dist. Cenomanensem. & j. de elect. c. innotuit.

† In aliquot manuscriptis … Apostolicæ … [illegible]

† Cap. 2. eo. tit. in 3. compilat.

o ¶ *Possemus.*]idest, priuati essetis.

p ¶ *Cōcedimus.*]per ⁴ officiū iudicis & de gratia, non de rigore. contumaci enim & delinquenti potest iudex remittere pœnam de gratia: vt j. de offi. deleg. c. consuluit. vbi dicit: nisi per gratiā ei benignitas iudicātis subueniret. & j. de offi. leg. c. nisi specialis dilectio. bene dicit, concedimus: quia quod non poterat de iure cōi. cōcedit eis per priuilegium, vt patet in capitulo sequenti.

⁴ Hæc non ē glosa Bernardi, nec habetur in antiquis codicibus.

GRatum.]Continuatur hoc c. ad præcedens: tractat enim de illa materia. Diuiditur in duas partes. nam in prima ponitur narratio duplicis postulationis, & alterius admissio, ac alterius derogatio. secundo ponitur papalis approbatio: ibi, *Nos igitur.* Abbas.

CASVS. Canonici Senoneñ. receptis litteris cassationis postulationis pdictæ fraudulenter sumpserūt litteras ipsas. legatus tñ Apostol. sed. qui sup hoc mandatum Apostolicū receperat, mādauit canonicis pdictis, vt ad electionem procederent canonice celebrandam. quidam canonici Senoñ. postulationem cassatam à dño Papa iterum innouarūt. quidā alij canonici licet essent numero pauciores, postulauerūt epm Cameraceñ. Cardinalis intelligens ꝙ illi q postulationē cassatā innouarunt, essent eligendi seu postulandi potestate priuati, & ideo ad alios (licet pauciores numero essent) postulādi auctoritas est deuoluta, postulationem factā de epo Cameraceñ. penitus admisit. & Papa pdictum epm Cameraceñ. à vinculo absoluit quo tenebať ecclesiæ Cameraceñ. & cōfirmauit factū legati. Nota qui psonā indignā eligit vel postulat, amittit potestatem eligēdi, & potestas ad alios licet pauciores numero tunc deuoluit.

q ¶ *Cassata.*]supra c. prox.

r ¶ *Cassatam.*] i. non admissam.

s ¶ *Niterentur.*] Postulando eundem Altissiodo. & male: quia ex quo alicuius electio vel postulatio cassatur vitio personæ, non est assumendus ad eandem. j. de electio. c. super eo.

¶ *Gl. seq. quærit, arg. ponit opi. Ioan. demum soluit, et alleg. in ɔriū respōdet.*

2 ¶ *Pauciores.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

a ¶ *Pauciores.*] Hic patet φ si maior pars delinquit in electione eligendo vel postulando indignū, electio deuoluitur ad alios, licet numero pauciores. j. de elect. c. bonæ 2. & c. cum in cunctis. & c. cū wintonieñ. Sed quid si oēs delinquunt pter vnum, nūquid ille vnus poterit eligere? Vr φ sic: quia vniuersitas remanet in vno, siue ius vniuersitatis. ff. qđ cuiusq; vniuersi. sicut municipij. in fi. & 65. dist. si forte. Et dicit lex hominibus coactis, sic accipere debemus vt siue vnus solus vim fecerit, siue etiam hoībus coactis. quantum enim ad verba non refert an solus vim faciat, an hominibus coadunatis: quia adhuc non deficiūt verba. ff. vi bono. rapt. l. ait prætor. §. hoīes. sic siue vnus sol' sit siue plures, ille potest eligere. Io. dicit y φ vnus solus non pōt eligere, & in eo solo non potest ius illud retineri. arg. inducit ad hoc j. de elect. cap. 1. & 10. q. 3. vnio. & ff. de ver. sig. l. Nerati'. q a cū duo siue tres faciāt collegium, qui debent sibi eligere platum, non potest hoc esse in vno, cū iam desinat esse collegium, sicut grex desinit esse si vnum tantum animal remāsit de grege. ff. de lega. 1. l. si grege. & ad hoc inducit etiam 65. distin. si forte. quin si vnus solus eps remaneret in puincia, debet ipse alios conuocare ad consecrandū electum: vt j. de elect. c. bonæ 2. Tu dicas φ vnus solus potest eligere, & ius eligendi remanet in vno solo per iura primo inducta. Et iura quæ inducit Io. non ꝯdicunt. Primo illud c. si forte. non ꝯdicit, quia ipse solus non pōt aliquē consecrare, immo ad minus debent esse tres, & est de substantia consecrationis, ita φ aliàs non esset cōsecratus. 66. dist. porro. vbi forma consecrationis traditur, sed ad illa sola, quæ solus facere potest, non vocabit alios. Et illa decre. bonæ. non ꝯdicit, quia cum prima electio non esset nulla ipso iure, immo ille H. qui solus eligit, secundo eam poterat confirmare: vt j. de elect. c. qđ sicut. nō debuit procedere ad secundā nisi prima cassata: qđ si fecisset, debebat postea solus eligere, vt vř pp culpam illorum. Sed in casu illo dicit Ioan. φ non deuoluitur potestas eligendi ad contemptum: sed tunc qñ eligunt indignum, satis potest dici, φ pp talem cōtemptum non deuoluitur ius eligendi ad contemptum: quia non tm peccant illi q contemnunt quantū illi qui eligunt indignū: z & sufficit φ cassetur electio: quia non est nulla, in quo casu tm priuati sunt. j. titu. proxi. c. cum in cunctis. Sed debent tunc priuari per sniam sicut qñ peccatur in forma. j. tit. proxi. c. quia pp. & in c. bonæ. Alia iura quę dicunt φ desinit esse collegium, nō ꝯdicunt, quia licet collegium desinit esse collegiū oībus mortuis, pter vnum: nihilominus ius collegij siue vniuersitatis remanet in illo plegē: sicut municipij. §. vlt. & hoc dicunt Laurentius, Vincentius, & Tancredus.

y Et Gof. hic qui reddit tres rationes quas colligas p sequentia. Puto tñ φ iste vnus possit à superiore ... Andr.

z Adde φ eligēs indignum videtur scienter ... s. de confir. vtro. si patronus. per Bar.

Cameraceñ. in archiepiscopū postularent, tu intelligens eos qui cassationem nostram quodammodo reuocare volebant, eligendi priuilegium amisisse, quia concessa sibi ex Apostolicæ sedis benignitate abuterentur temere potestate, ac ideo ad alios licet pauciores a numero, quantum tamē adhoc pertinet consilio saniores, eligendi vel postulandi deuolutam esse licentiam, prædictum Cameraceñ. ad eorum instantiam in pastorem auctoritate fretus Apostolica prouidisti b. ¶ Nos igitur a solicitudine Cameraceñ. ecclesiæ ipsum reddidimus absolutum: quod à te de mandato nostro factum est, auctoritate Apostolica confirmantes.

¶ Idem † clericis Rauen. ecclesiæ.

† Aliàs, ita: Idem clericis Rauen.

¶ *Postulatio per quam priuata vel minor vtilitas communi vel maiori præfertur, vel quæ fit à minori quàm a tertia parte collegij, admitti non debet.*

¶ Cap. 3. eo. tit. in 3. cōpilatione.

CAP. III.

Bonæ † memoriæ Guil. archiepiscopo vestro viam vniuersæ carnis ingresso, quidā vestrū sanctæ Praxedis presbyterum Cardinalem; quidā vero Imoleñ. episcopum postulauerunt: & infra. ¶ Nos igitur auditis quæ de facto, & de iure fuerant allegata, plenius etiā proutralibet partium curauimus allegare c; considerauimus † vero quòd eiusdem Cardinalis præsentia vtilior sit non solum Romanæ, sed etiam ecclesiæ generali d tam apud Apostolicā sedem, quàm apud ecclesiā Rauennatem, vnde non immerito præferentes speciali vtilitati cōmunem e, & minori maiorem, prædictum Cardinalem postulationi vestræ nō duximus concedendum. ¶ Attendentes autem ex altera parte, quòd prædictus episcopus à minori quàm tertia parte fuerit postulatus: & quòd Apostolica sedes postulationes huiusmodi nō consueuerit in tāta diuisione f ac contradictione recipere: cū etiam quādo aliquis ab aliis vnanimiter postulatur, ad admittēdam postulationē eorū, non tam ex

† Aliàs, ita: considerantes igitur.

b ¶ *Prouidisti.*] De nostro speciali mandato, aliàs non posset illum transferre. j. de officio lega. c. nisi specialis. & c. quod translationē. & ideo bene dicit, puidisti. nō enim debuit dicere, confirmamus. quia nihil est quod cōfirmaret cum per postulationem nullum ius acquiritur. j. eod. c. penult. Sed debet dicere superior, postulationē admittimus, vel postulationem vestram non duximus admittendā. j. eod. c. proxi. & s. eod. c. proxim.

Bonæ memoriæ.] Diuiditur in tres partes. In prima ponit duas discordes postulationes. In secunda: ibi. *Nos igitur.* vtranque repellit, causam exprimens. In tertia: ibi, *Mandantes.* monet nouam prouisionem fieri. Abb. Siculus.

Consuetudo est in ecclesia Rauēnate, φ mortuo archiepiscopo significant hoc Papæ, sed de ipsius mandato eligunt, aliter sine mandato eius eligere non est moris.

Casus. Vacante ecclesia Raueñ. canonici illius ecclesiæ epm Imoleñ. postularunt. quidam vero postulauerunt S. Praxedis presbyterum Cardinalē. postulationes istæ delatæ sunt ad sedē Apost, Papa auditis allegationibus hincinde tam de iure q̃ de facto, etiā allegauit plenius pro vtraque parte, considerans φ præsentia Cardinalis esset vtilior non solum ecclesiæ Romanæ, verumetiā tam generali ecclesiæ q̃ Rauennatē. ideo Papa volens præferre cōem vtilitatem priuatæ, & maiorem minori, postulationem Cardinalis non admisit: ex alia parte considerans φ eps Imoleñ. à minori quam à tertia parte fuit postulatus, & huiusmodi postulationes in discordia factas Romana Ecclesia admittere non consueuit: quia qñ etiam in cōcordia fiunt, non tam ex iure q̃ ex gratia moueatur, postulationem Imoleñ. epi non admisit, mandans capitulo Rauennateñ. vt in personam idoneā conueniri procurent. Nota φ iudex potest supplere de iure & de facto qđ aduocati omittunt. Item communis vtilitas præferri debet priuatæ. Itē postulatio & iuri & gratiæ innititur.

¶ *Glossa sequens recitetur per quæstionem, an iudex de facto supplere debeat, & ponit duas opiniones, & primam approbat respondens ad legem contrariam.*

c ¶ *Curauimus allegare.*] Sic ergo patet φ iudex potest supplere quæ aduocat' omittit, sicut Papa hic supplet, & C. vt quæ desunt aduoca. iudex sup. l. vnica. & de iure debet supplere, & nō de facto: nisi tale sit factum quod iam sit ei notum vt iudici, prout dicit dñs Azo. Alij etiam dicunt sicut Placē. φ etiam de facto, & inducunt ad hoc ff. de pet. hære. l. vltima. Sed primum verius est, φ de tali facto supplere tm debet, qđ est ei notum tanquam iudici. z arg. C. de appel. l. vlti. in fi. 1. rñ. & est arg. Instit. de act. §. si minus. ff. de ædil. edict. l. bouem. §. aliqñ. Et debet supplere vt iudex sedendo & non stando, ne aduocati officium sumat. C. de postulan. l. quisquis. inducendo legem vel decretum, vel decretalē. Inuenio φ qñque iudex supplet altera parte absente. C. de temp. appellatio. l. 2. §. vltimo. & C. de appellat. l. vlti. in princ. Sed vtraque parte pñte supplere non debet: nisi in casu pp publicam vtilitatē repellendo militem a procuratione etiam tacente altera parte. ff. de procuratori. l. filiusfamilias. §. veterani. & C. de procurato. l. militem. Et lex quam inducit Placēti. ff. de petitione hæredita. l. vltima. non obstat: quia potius consulitur illi iudicis officio q̃ iure ordinario. Et est simile ei quod dixi de milite. Nam iudex ex officio suo si scit aliquē excōicatum publice, ipsum debet repellere ab agendo, etiam si ab aduersario non excipiatur. j. de exceptionibus. c. exceptionem. & sic officio iudicis cōsulitur aduersario: sicut in l. de petitione hæreditatis. l. vltima. & hic Papa supplet ex officio suo, & j. de electio. c. cū nobis olim. vbi de hoc dicitur: quare in hoc casu officium iudicis locum habet.

z Vt quod scriptū est in attestationib' vel aliis actis, secundū Inn. supra eod. tit. c. 1. allegat de cor. vitia. cap. 1. forte pp id qđ ibi dicit super verbo scādalo. nō decet quod est ibi notū vt Deo, vel vt homini. de offic. ordi. si sacerdos. Io. An.

d ¶ *Generali.*] Argu. φ Papa & Cardinales curam & solicitudinē gerant pro statu ecclesię generalis: & Imperator vt subiecti quiete viuant noctes ducit insomnes. in Authent. vt iud. sine quoquo suffrag. in prin. coll. 2. & idem dicit, Voluntarios labores appetimus vt quietā aliis præparemus. in Authen. vt diuinæ iussi. subscriptionem habeant gloriosissimi quæstoris. in princ. coll. 8. j. de resti. spolia. c. frequens. & de except. c. vltimo.

¶ *Glo. seq. alleg. 4. concor. & soluit quatuor iura contraria.*

e ¶ *Communem.*] Et ita publica vtilitas præfertur priuatæ. 7. q. 1. scias. & ff. pro socio. l. actione. §. labeo. & C. de cadu. tollen. l. vnica. §. penulti. & in Authen. de resti. & ea quæ parit. §. ea enim quæ cōiter. coll. 4. & hoc verum est, cum in cōi vtilitate priuata includitur: sicut fit in prælatura: aliàs quilibet debet propriam vtilitatem præferre communi. arg. 19. q. 2. duæ sunt, inquit. & 33. q. 5. si non licet. arg. C. de seru. l. præses. & ff. de arbi. l. licet autem.

Publica vtilitas priuatæ debet pferri.

¶ *Glo. seq. obijcit & soluit.*

f ¶ *In tanta diuisione.*] Ad hoc enim vt postulatio pjudicet electioni, requiritur vt numerus postulātium sit duplo maior numero eligentium.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

gentium.j.de elect.c.ſcriptum eſt. de hoc tñ dicas ſm qđ nota.j. tit.prox.c.ſcriptum.in gl.q̃ incipit, hic dicit Papa. Vř tñ ꝙ minima pars eligentiũ deberet pferri multis poſtulantib⁹: qa poſtulãtes ſoli gratiæ innituntur:vt hic. Sed eligentes iure cõi iuuant, ſimiliter & electus, ſed hoc non eſt verum. nã patronus laicus in pſentando ſoli gratiæ innitit. 16. q.2.ſi qs eporum.& tñ iniuria fit præſentato ſi non admittat. 17.ſq.7. decernim⁹.& j.de iure pat. c.paſtoralis. gratia ergo fit poſtulato ſi admittat : iniuria ſi repellatur. ff. de aqua quoti. & æſti.l.1. §.pen.vnde nõ ſolum poſtulato,ſed poſtulãtibus fit iniuria ſi poſtulat⁹ eſt idoneus, & repellit.ff.qui ſatiſd. cog. l.ſi vero.in ſi. Alia ratio poteſt melior aſſignari, q̃ huiuſmodi videat, licet eligentes nitantur iuri, & poſtulantes gratiã non debent pferre electores ex quo ſunt minima pars capituli:qa nunq̃ tenet electio niſi fiat à maiori parte capituli.j. de electi.c. eccleſia veſtra.& c.Cumana.ita tñ ꝙ maior pars non peccet : vt ex hoc ipſo iure priuetur : quia tũc valet electio minoris partis capituli.ſupra cap.proxi.

† Aliãs moueantur.

iuſtitia,quàm ex gratia [a] moueatur, poſtulationem ipſius non duximus admittendam. ¶ Mãdantes quatenus cum his qui vocẽ [b] in electione habere noſcuntur,per electionem, poſtulationem ſeu nominationem [c] canonicam in perſonam idoneam conuenire curetis.

† Aliãs canonico.

¶ Idẽ præpoſito, & capitulo † Strigoñ.

¶ *Archiepiſcopus in archiepiſcopum poſtulatur. Et ex quo poſtulatio præſentata eſt Papæ, non poſſunt poſtulantes ab ea recedere : ſed debet ſuperioris iudicium expectari. h.d. quo ad titulum.*

CAP. IIII.

† Cap 4. nõ. tit. in 3. cõpilatione.

ij BOnæ † memoriæ Guil.archiepiſcopo veſtro viã vniuerſæ carnis ingreſſo, cum in Coloceñ. archiepiſcopum poſtulandum à nobis contuliſſetis [d] vnanimiter vota veſtra,ſuffraganei Strigoñ. eccleſiæ, Quinqueeccleſieñ.epiſcopus † videlicet & quidam alij, poſtulationi veſtræ ſe opponere curauerũt,aſſerẽtes quod eis contemptis [e] qui ius habebant eligendi vobiſcum,poſtulatio eadem fuerat attentata ; licet veſtri nuncij proponerent ex aduerſo, quòd ſuper præficiendo vobis Pontifice, † de gratia [f] multotiens ſuffraganeorũ fuerat requiſitus aſſenſus, ſed ipſi vobis conſilium denegauerũt. ¶ Nuncijs igitur in noſtra præſentia conſtitutis,& proponentibus aduerſarijs quædam alia cõtra poſtulationis veſtræ proceſſum, quia nobis de propoſitis non conſtabat, ita duximus prouidẽdum, vt ſi ſuffraganeis perſiſtentibus in cõtradictione ſua, vos † poſtulationi veſtræ velletis inſtare, per procuratores idoneos ad ſedẽ Apoſtolicã

† Vox, epiſcop⁹, deeſt in multis antiquis.

† Aliãs, paſtore.

† Aliãs, & vos.&c.

¶ *Glo.ſeq.recitatur per quæſtionem quo iure petatur poſtulationis admiſſio.*

a ¶ *Gratia.*]Hoc ideo dixit: quia p hmõi poſtulationẽ ſiue gratiã, ius non acquirit poſtulato.j.eo.tit.c.penult. & ideo qa gratia eſt, non cõpellitur platus concedere poſtulatũ.63.diſt. litteras.in Authen.de ſanct.epiſ.§.nullus.coll.9.ſi tñ iuſta cauſa exigit, debet cõpelli p ſuperiorẽ,vt illum concedat.j.de iu.pa.c.nullus.Item indirecte quodãmodo cõpellitur illũ concedere ſi eſt idoneus: quia tenet ei puidere in conſimili bñficio.j.de iu.pa.c.paſtoralis. [1] Item idem ſuperior iſtũ põt concedere vel repellere:quia non tenetur ei facere gratiã: niſi velit:quia nemo inuitus de ſuo cogit facere bñficium. 10.q. 2.pcariæ. [2] nõ igit quicquid iudicis poteſtati pmittit, iuris neceſſitati ſubijcitur.ff.de iudi.l.non quicquid. arg.j.de offi. deleg.c.conſuluit.Sic ergo patet ꝙ in hmõi poſtulationib⁹ implorandum eſt officiũ iudicis, & non iuris actione agẽdũ eſt:vt s.eo. c.ad hæc.verſi.ſi.& j.de in integ.reſti. p totũ.& Inſti.de offi. iud. p totũ.Iudicis enim officiũ pponit pro actione, cum deficit actio. j.de offi.iudi.c.iudicis officiũ.ſed non pprie imploratur iudicis officiũ in caſu iſto,ſed potius gratiã debent ĩplorare à ſuperiore.Ber.

1 In pſentato, nõ in poſtulato loquitur. & dic vt ibi.& vide qđ [illegible] cũ Bertholdus. ſup 3. gl.Io. And.

2 Concor. tex. in l. 2. ff.de condi. & demon.l. ſi patroni. §.ſed nec illud. ff. ad Treb.

b ¶ *Qui vocem.*]Hoc ideo dicit, quia forte erant aliqui eligendi poteſtate priuati.j.de elect.c.cum Vintonieñ. vel quia oẽs ſunt vocandi qui ius habent eligendi.j.de elect.c.quod ſicut.

ADDITIO. Vel propter ſuffraganeos eccleſiæ Rauennatis, qui debent de conſuetudine intereſſe.Io.And.

c ¶ *Nominationem.*]Nominatio canonica poteſt dici qñ oẽs concordant in aliquo ineligibili aſſumendo, & vadunt ad eum à quo petendus eſt conſenſus, & requirunt eius conſenſum, vt cum ipſo diſpenſet. Et hæc poteſt dici nominatio canonica, quæ nõ poteſt dici poſtulatio proprie:quia poſtulatio ſolemniter debet fieri : quia talis nominatio ſatis ſimilis eſt poſtulationi , immo quaſi idem eſt, vnde dicit poſtulationem ſeu [3] nominationem.

ADDITIO. Habes de hac nominatione 16.q.vlt.contra ſanctorum.2.q.6.c.ei qui.§.diffinitiua.verſi.nomina.Ioan.And.

3 Adde ꝙ iſta glo.cõ ite allegat pro iſta dictione, ſeu, ꝙ nõ ſit vera diffinitiua. vide de ea p Bar. in l.1. ff.de auro & arg. leg. & Cyn. poſt Pet. de Bel.perti.in l. cum quidam. ff. de verb.ſign.

ij BOnæ memoriæ.]Diuidit hæc decre.in ſex partes. In prima ponitur poſtulationis admittendæ petitio, ꝯ eã exceptio & replicatio.In ſecunda apoſtolica trimembris puiſio:ibi, *Nuncijs* vſq; ad §.cæterum . In tertia temeraria & iniuſta poſtulatio & eius repulſio, prouiſionis faciendæ monitio, & eiuſdem cõminatoria retentio vſq; ibi, *Verum* . In quarta ſuffraganeorum ad concordiam reuocatio , canonicorum diſſenſio , duplicis poſtulationis iniuſta innouatio, vſq; ibi, *Nec obſtabat*. In quinta ponit tacitæ obiectionis reſponſio vſque ibi, *Intelleximus*. In ſexta ponitur diffinitiua puiſio, archiepiſcopalis translatio, ac pallij vtendi prouiſio. Abb.Siculus.

CASVS. Eccleſia Strigoñ. vacante, canonici Strigo.poſtularunt archiepm Coloceñ. quidam ſuffraganei Strigoñ.eccleſiæ.ſ.Quinqueeccle.eps, & quidam alij epi huic poſtulationi ſe oppoſuerunt, dicentes ꝙ eis contẽptis & excluſis, qui ius in electione habebant, hmõi poſtulatio fuit facta , pp qđ nuncij vtriuſq; partis ad ſed. Apoſt. acceſſerunt, ſed nuncij capituli ꝯ rñderunt, ꝙ ſuffraganei de gratia ſolummodo fuerant requiſiti, ſed ipſi ſuum cõſilium denegauerunt,& alia etiam nuncij proponebant ꝯ ipſam poſtulationem:& quia de his non conſtitit dño Papæ, ita ſuper hoc duxit rñdendum; ſi ſuffraganei pſiſtere voluerint in ꝯdictione ſua, & canonici Strigoñ. voluerint inſtare poſtulationi ſuæ, vtraq; pars pcuratores idoneos ad ſed. Apoſt. debeat deſtinare. Si vero ſuffraganei voluerĩt deſiſtere à ſua ꝯdictione,& canonici volũt in ſuo pposito pmanere, mittãt pſonas idoneas, q̃ dñm Papã reddãt certiorẽ ſuper negotio poſtulationis. Si aũt ſuffraganei in ꝯdictione pſiſtere voluerint, & canonici diffidant de iure ſuo:tunc aliam pſonam ſibi prouideãt in paſtorẽ canonice . Iſtud fuit primũ mandatũ,ſed anteq̃ illud mandatum ad capĩm pueniret, quidã canonici temere recedẽtes à poſtulatione , quã dño Papæ pſentauerãt, aliis pſiſtentibus in ſua poſtulatione , prædictũ Quinqueeccle.epm poſtulauerunt, ſuã poſtulationem dño Papæ pſentãtes. ſed dñs Papa eam nõ admiſit, cum facta fuiſſet in maiori ꝯdictione q̃ prima, & ꝯ formam pdicti mandati: mandant capitulo vt perſonam idoneã ſibi prouideãt in paſtorem requiſito aſſenſu ſuffraganeorum, ſi de conſuetudine antiqua eſſet requirendus: alioquin Papa prouideret eccleſiæ de paſtore . Iſtud fuit ſm mandatum : qđ cum ad capĩm perueniſſet, canonici innitentes mãdato priori, ſuffraganeos ad concordiam reuocauerunt præter epm Quinqueeccle. quo facto receperunt ſm mandatum, & illi qui Coloceñ. archiepm poſtularunt, eandem poſtulationem innouarunt , reuerſis ad eos quibuſdã qui dictum epm poſtularunt:illi volentes procedere iuxta tenorem ſecundi mandati ad capĩm cæteros conuocauerunt,& illi noluerunt conuenire cũ illis. illi credentes penes ſe remanſiſſe poteſtatẽ eligendi, dictum epm poſtularunt, pp qđ vtraq; pars ad ſe. Apoſt. acceſſit. auditis allegationibus hincinde, ſcribit Papa ſuper hoc, capitulo Strigoñ. dicẽs ꝙ non nocet diſcordia illorum qui pdictũ epm poſtularunt, quia primo in poſtulatione Coloceñ. oẽs conſenſerũt, & cõſenſum ſuũ propriis ſubſcriptionibus roboratũ ad ſed. Apoſt. tranſmiſerunt. Vnde non potuerunt poſtea ſuũ conſenſum mutare. ſi enim poſtq̃ poſtulatio pſentat dño Papæ, poſſent ab ea recedere, poſtulantes ſibi frequenter illuderent, & ipſius iudiciũ ab illorum arbitrio pendere videretur. & ideo licet Papa neutram poſtulationẽ admittere teneretur: tñ quia oẽs licet diuerſis tpibus cõuenerint in Coloceñ. poſtulationẽ ipſius admiſit, abſoluens ipſum à vinculo quo teneretur eccleſiæ Coloceñ. & dat ei licentiã tranſeundi ad Strigoñ. eccleſiam, ſibi poſtmodum pallium tranſmiſſurus. Nota poſtq̃ poſtulatio præſentata eſt ſuperiori , non poſſunt ab ea recedere poſtulantes, nec mutare cõſenſum, ſicut nec poſt electionem. Item ſi contempti volunt poſtea conſentire, bene valet poſtulatio ſiue electio, dũmodo in forma vel in perſona non ſit vitium.

d ¶ *Contuliſſetis.*]ipſum poſtulando.

e ¶ *Eis contemptis.*] Et ideo caſſanda erat electio, ſi verũ dicebant, j.de cauſa poſ.c.cum eccleſia.& 63.diſt.obeuntibus. & j. de electio.c.quòd ſicut.& c.venerabilem.& c.bonæ 2.

¶ *Glo.ſeq.circa vocatos de gratia tria dicit, & dat conſilium.*

f ¶ *De gratia.*] Si hoc eſſet ꝙ de gratia vocati eſſent, nec ius, nec aliquod cõmodum ſibi acquiſitũ fuiſſet.j.de verb.ſig. c.abbate.& 10.q.3.qa cognouim⁹.& C.de ſerui.l.1.& ff.de aqua quot.& æſti. l.1.in.1.vnde ipſe qui dedit, poteſt reuocare, [4] & illos vlterius nõ admittere:vt 10.q.3.quia cognouimus.& C.de agri. & cenſi.l.litibus.lib.11.ff.de aqua quoti.& æſti.l.1.§.Ariſto.& §.Trebati⁹.Nec tali datur reſtitutio:quia non dr ſpoliatus, cum nõ poſſederit: ſicut ille qui ſub conditione poſſidet.j.de reſt.ſpol.c.olim cauſam. Conſulo tñ alicui facienti gratiam vt hoc proteſtetur , nec præſumat ſibi ius creare in poſterum:vt 7.q.1.Pontifices.& j.de iure patrona.c. ex litteris.& c.conſultationis.arg.j.tit.proxi. c.Cumana. Præterea q̃ nõ eſt de collegio, & dicit ſe debere intereſſe electioni, debet exprimere:

4 De inſti. cum veniſſent. Ioan. And.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

primere quo iure debeat interesse. ĵ. de elect. c. cõstitutis. Vnde isti satis videbantur excludendi.

a ¶ *Certiores.*] De modo postulandi & de persona postulata an sit idonea, dicitur infra de electio. nihil est. vbi dicitur q̃ de idoneitate personæ sit quærendum.

¶ Gio. seq. arguit ad duo de dissidentia, & primo; declarat distinguendo.

b ¶ *Dissidere.*] Aug. q. 1 si prælatus dissidat de iure suo, debet dimittere rẽ quã tenet. ĵ. de simo. per tuas. in fi. 54. distinc. generalis. in fin. quia bonam fidem agnoscere debet. ff. mandati. Quintus Mutius. 1. rñ. Sed hoc verum est si de iure pprio dissidat, qd tñ suam tangit persona̅: sed si dissidit de iure ecclesiæ, cõstituat alium defensorẽ nomine ecclesiæ. Argu. ff. de nego. gest. at qui nauta. 3. cum me absente. 2 Et not. q̃ dissidentia iuris permittit variare vbi nõ est ius alteri acquisitũ. vt hic, & ĵ. c. proximo. & ĵ. de electio. q̃ sicut. nisi præsentatio iã facta esset superiori, vt ĵ. eod. c. & ĵ. de elect. q̃ sicut. sed hic poterat variare de licentia Papæ: aliàs non, cum postulatio iam esset præsentata, vt ĵ. sequitur, vel nisi iam publicatio scrutinij fuerit facta. ĵ. de electi. publicato: Si vero ius est alteri acquisitũ, licet dissidant, variare nõ possunt in eius præiudicium. ĵ. de elect. cum inter canonicos. ĵ. fine: quia nemo potest mutare consilium suum in alterius præiudicium. ff. de reg. iur. l. nemo.

¶ *Glossa seq. solut contrarium.*

c ¶ *Temere.*] Ideo dicit, temere, quia alij appellauerant & perseuerauerant in proposito suo, nec poterãt variare etiã si alij non appellassent; cum iam postulationẽ suam cõiter factam præsentauerant dño Papæ approbandam vel improbandam. & ideo temere faciebant: aliàs posset variare, vt vt: cum per huiusmodi postulationem nullũ ius sit alicui acquisitum. ĵ. c. proxi. nisi iam publicato scrutinio vellent etiam mutare suam postulationem: quia nec tunc variare possunt. ĵ. de elect. publicato. vt dixi in prima nonã: nec est ℨ. 63. dist. quanto. quoniam ibi elegerant indignum, vel ibi non erant duæ partes capituli ad faciendum electionem.

d ¶ *Causa formam mandati.*] Et ideo non valuit ℨ. de rescrip. cum dilecta. ff. man. l. diligenter. & ĵ. de electio. cum in veteri lege.

e ¶ *Consuetudinem.* Idem esset ac si essent in quasi possessione eligendi. ĵ. de iurepatron. c. consultationibus. & ĵ. de causa possessio. c. cũ ecclesia. & ĵ. vt lit. penden. c. 1. 2. 3. & 4. vel ideo dicit hoc: quia ex quo non sunt de capitulo, debet apparere an habeant ius eligendi, veniretis. Si autem illi à contradictione sua cessarent, & vos instaretis proposito vestro, ad præsentiam nostram mitteretis personas idoneas, quæ super his quæ opportuna forent, nos redderent certiores [a]. Quòd si contradicentibus episcopis me moratis, vos contingeret de iure vestro dissidere [b], aliam personam idoneam prouideretis vobis canonice in pastorem.

¶ Cæterum quidam vestrum à postulatione vestra quam nobis præsentaueratis communiter, temere [c] recedentes, aliis persistentibus in eadem: prædictum Quinqueeccleſien. episcopum in archiepiscopum postulauerunt: & infra. Nos igitur postulationem ipsam quam inuenimus in multa discordia, non solum suffraganeorum, verumetiam canonicorum Strigoneñ. ecclesiæ, ac contra formam mandati [d] nostri temere celebratã, non duximus admittendam: sed vobis dedimus in mandatis, vt ad prouidendum vobis pastorem idoneum per electionem canonicam vel postulationem cõcordem, requisito suffraganeorum assensu: si fuerit de antiqua & approbata cõsuetudine [e] ipsos, procedere curaretis: alioquin ℨ nos ipsi prouideremus ecclesiæ vestræ. ℨ. ¶ Verum antequam ad vos litteræ ℨ nostræ peruenissent, inniteretes mandato priori, suffraganeos, præter Quinqueecclesien. ad cõcordiam reuocastis: & infra. ¶ Post ℨ hæc mandato nostro recepto, hi qui in Coloceñ. conuenerant, ab eius postulatione recedere noluerunt, sed innouauerunt eandem, reuersis ad eos quibusdã canonicorum ℨ, qui in partem alteram declinarant: & infra. ¶ Cæteri vero qui Quinqueecclesien. episcopum postularãt, conuenientes in vnum, cæteros canonicos ad capitulum conuocarunt, ad postulationẽ concordem, vel electionem canonicam iuxta mandatum Apostolicum procedere cupientes: sed illis nolentibus conuenire, intelligentes [f] penes se tantum remansisse facultatem liberam eligendi, quia reliqui ius suum prosequi negligebant, prædictum Quinqueecclesien. denuo postularunt: & infra.

¶ Nec obstabat [g] eorum discordia qui alium postularũt, cum prius in postulatione archiepiscopi supradicti conuenissetis pariter vniuersi, & consensum vestrum annotatum litteris, & subscriptionibus propriis [h] roboratum, petiissetis à nobis per communes nuncios confirmari: nosque vestram recepissemus postulationem dijudicandam, si suffraganei forsitan in contradictione persisterent, vel, si consentirent, aut eriam ederent, approbandam. Si enim postquam postulatio subscriptionibus postulantium roboratur, & præsentatur Romano Pontifici approbanda, possent ab ea recedere postulantes, nobis frequenter illuderent [i], & iudicium nostrum ex eorum pendere arbitrio videretur: & infra. Intelleximus itaque, quòd & si neutra esset postulatio approbanda [k], iuxta tenorem tamen ℨ posteriores rescripti, ad nos de cætero Strigoñ. ecclesiæ prouisio pertineret. Quia vero non plenam de personis illius regni notitiam habebamus, ideoque non poteramus salua conscientia eidem ecclesiæ in alia persona, ℨ quæ de regno Hungariæ originem duceret congrue prouidere: nec vellemus ei præfficere alienum [l]: quamuis honestius [m] videretur, si ℨ suffraganeus ad metropolim suam accederet, quam archiepiscopus ad metropolim transferretur, partem tamẽ elegimus potiorem. Et eundẽ archiepiscopum, in quẽ omnes, quorũ consensus in electione vel postulatione pastoris requiritur, licet

f ¶ *Aliquin.*] Id est, si non prouiderent intra terminum præfixum. g ¶ *Vidnate.*] Si canonici negligunt sibi eligere cpm infra tres menses seu monachi abbatẽ: transfertur potestas eligendi ad proximum superiorem. ĵ. de elect. c. ne pro defectu. in aliis inferioribus prælaturis, siue beneficijs infra sex menses. infra de concess. præben. nulla.

¶ Glossa sequens obijcit, & solut.

h ¶ *Antequam.*] Si nõdum receperant secundas litteras, non debuit cassari quod legitime factum erat. ĵ. de restispol. audita. & ff. mand. l. si mandassem. & ℨ. de rescrip. ex parte decani. Quare ergo dicit in fin. & si neutra esset postulatio admittenda? Solu. forte hoc ideo dicit, q̃a vtraque postulatio in discordia facta fuit, & postulationes factæ in discordia non consueuerunt admitti. ĵ. c. proxi. Ista ratio non valet: quia prima facta dicitur in concordia, licet diuersis temporibus cõsentirent, vt dicit in ℨ. & illa littera sic debet exponi. Et si neutra earum approbanda esset postulatio, 1. quamuis neutram approbare teneremur, quia cum gratia innitantur postulationes potius quàm iure, non tenebatur facere gratiam nisi veller, vt ℨ. eod. c. proxi. vel da to q̃ neutra esset facta in concordia, neutra el set approbanda.

i ¶ *Intelligentes.*] Et male, quia illi non negligebant ius suum, sed instituebant suæ postulationi, vt illam faceret concordiam iuxta primum mandatum Papæ.

k ¶ *Proprijs.*] Quare varia re non poterant. ĵ. de elect. publicato.

l ¶ *Illuderent.*] Quod esse non debet. ĵ. de offi. leg. l. licet. cum hoc ludibrium esset, vt C. de bon. quæ lib. l. vl. 6. vbi. & 61. distin. nullus. & est simile q̃æst. 3. denique Suffredus. C. de rela. l. 1. Et si dixerit se velle referre, vltrius se intromittere nõ debere. infra de appell. intimasti. sic & in postulatione præsentata superiori, quia quantum ad se illam approbauerunt per præsentationem. infra de elect. cum inter canonicos. in fin.

m ¶ *Approbanda.*] De iuris rigore, cum esset in discordia facta.

n ¶ *Alienum.*] 71. dist. horramur. C. de episco. & cleri. in ecclesijs. & ff. de tuto. & cur. da. ab. l. diuus. nec obst. ĵ. de cler. pere. c. vlt. nec obstat. ĵ. de insti. ad decorem. quia illi erant omnes extranei, & qua ratione illi Venetí instituebantur, eadem ratione & alij: dummodo aliud impedimentum non obsistat.

o ¶ *Honestius.*] Nam de minori ad maius aliquis est promouendus.

* Adde tex. in c. dudũ. ℨ. 1. de elec. & in l. 1. & ibi Bald. C. de seruã. & aqua.

* Aliàs ita: litteræ nostræ secundæ peruenissent.

† Aliàs ita: posset hoc nõ dato nostro secundo rescripto, &c.

† Aliàs ita: quibusdam canonicorũ ex hijs, qui, &c.

* nocebat, in manuscrip.

* dictio, tamen, deest in antiquis.

* In quibusdã vulgatis interiùs dictio, nisi, q̃ nec in antiquis, nec in veteri exemplatione habetur. sed videtur necessaria huius loci.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

93.dist.legimus.in fi.& ff.de mu. & ho.vt gradatim. & sic potius de pari ad parem q̃ de maiori ad minorem.j.de transla.c.vlti.

¶ *Glo.seq.arg.& signat contrarium.*

a ¶ *Diuersis.*] Arg.ꝙ si oẽs canonici successiue conueniant in aliquem ꝙ ex tali consensu ius illi acquiritur.j.de elect.c.ꝙ sicut.ff. de seruitu. rusti. pd.l. per fundum. Sed ↄ.vr. 2.q.6. c.ei qui. §.nominationes. sub illo. §.est qñq;. & j. de elect. c. quia propter.in fi.& c. in genesi,

Additio. Et 63.dist.in. c. 1. & c. auditis. vbi de hoc.Dixit Abb. primum verũ qñ ab initio facta est electio à maiori parte. c. qd sicut.de electio.sec⁹ si ab initio à minori sit facta,vt in c.auditis.ad l. per fundum. respon. vt not. de consti. c. cum oẽs.in 1.gl. Ioan. And.

† De pallio vide in synodo octaua can. 27. & Iuonem par. 5. cap. 145.

¶ *Glossa seq. obijcit, & soluit. secundo quærit, & soluit.*

† Cap.5.eo.tit.in 5. cõpilatio.

b ¶ *Pallium.*]Sed quare debet ei mittere palliũ? nonne habet ipse suum quod p̃sonam sequit̃, & cum ea sepelietur.j. de vsu pallij. ad hoc? Rñ.pallium datur p̃sonæ, sed cõtemplatione loci. vnde non vtitur illo extra ecclesiam suã siue prouinciam. j. de vsu. pal. c. cum sup.& c.ex tuarum. & ꝙ pallium respiciat locũ, patet in archiepo,qui renunciat loco archiepali,qui perdit vsum pallij.j.de renun.ad supplicationem.Sed nunquid successor istius qui transfertur ad ecclesiam,eoipso ꝙ confirmat̃ vtetur pallio qđ ibi inuenietur?Non sine licẽtia speciali dñi Papæ:& iniuriã faceret ei si denegaret priuilegiũ,qđ p̃decessor ei⁹ habuit.ff.de aqua quoti.& æsti.l.1.§.pe.Ber.

diuersis[a] temporibus conuenerant, à vinculo,quo tenebatur Coloceñ.ecclesiæ absoluentes, ad metropolim Strigoñ. transferimus, & ei licentiam tribuimus transeundi:† pallium[b] ei ad nomen & vsum eiusdem ecclesiæ transmissuri.

¶ Idem cap.Strigoneñ.

¶ *Postulatio cõtra quam agitur de contempto, potest sine præiudicio alicuius reijci: potest tamen de speciali gratia admitti.h.d.*

CAP. V.

Postulationẽ† quã celebrastis: & infra. ¶ Licet ergo per postulationem huiusmodi nullum[c] ius sit alicui acquisitum, ideoque sine præiudicio alicuius, postulationem potuissemus repellere memoratam: vt tamen vobis de speciali gratia cõsulamus, ita duximus prouidendum, quod per procuratores idoneos[d] ad omnia sufficienter instructos, nostro vos conspectui præsentetis, quatenus vtraque parte præsente[e], quod iustũ fuerit,decernamus.

¶ Hono.† iij.capitulo Calaritano.

¶ *Episcopus non est eligendus ad aliam dignitatem,sed postulandus.*

CAP. VI.

Et si vnanimiter vota vestra concurrerint, ad Sutriñ episcopũ in ecclesiæ vestræ archiepiscopum eligendum, cũ suæ alligatus ecclesiæ, liberũ† non habeat sine nostra permissione[f] volatum: electionem de ipso factam, tanquam contra canones† minus licite attentatã, de fratrum nostrorum consilio duximus irritandam, cum eligi nullo iure potuerit, sed potius postulari.

TITVLVS VI.

De electione, & electi potestate.

¶ Lucius† Papa.

¶ *Ecclesia collegiata non debet prouideri de prælato per collationẽ seu prouisionem, sed per electionem canonicam fiendam per ipsum collegiũ.h.d. Abb.*

Postulationem.]Postulatio dependet à gratia. Et potest diuidi in duas partes, quia in prima ponitur decisa facti narratio.in secũda:ibi,*Licet*.Prouisio. Abbas.

Casvs. Dicit Papa ꝙ per hm̃oi postulationem nullũ ius acquiritur postulato: & ideo sine p̃iudicio alicuius poterat prædictam postulationem repellere, tamen de gratia mandauit, ꝙ partes mittant procuratores suos ad ipsum:vt vtraque parte præsente quod iustum fuerit decernatur.

¶ *Glossa sequens quærit, & soluit.*

c ¶ *Nullum.*]Et ideo possunt ab ea recedere postulãtes, nisi iam sit p̃sentata superiori.s. c.px. vel nisi publicatio scrutinij iã sit facta, túc nõ possunt ab ea recedere.j.de elec. c.publicato. Et licet non possint à postulatione recedere:nullũ tñ ius adhuc acquisitũ est postulato, quo possit petere iure actionis confirmationem, sed totum dependet ab arbitrio superioris. & licet gratiã solá debeat petere: tñ iniuriam ei facere vr̃ si non admittitur per l.ff.de aqua quoti.& æsti.l.1.§.pen.& nõ acquiritur p noĩationem ius noĩato.j.de elec. ꝙ sicut.in prin.vnde non possunt ab ea recedere,vt ibi dr̃. Sed nũquid patronus potest aliũ p̃sentare, primo p̃sentato nondũ admisso per epm? Non debet illud facere:tñ si s̃m præsentauerit, & admittatur, secũdus obtinebit cum distinctione decretalium quas habes j.de iure pat.c.cum autem.& c.quod autem.& c.pastoralis.

d ¶ *Idoneos.*] Qui sciant & possint reddere rationem.17.dist.multis.& j.de procura.c.1.

e ¶ *Præsente.*]Quia causarum merita partiũ assertione panduntur. C.si p vim,vel alio modo.l.2.& j.de resti.in integ.c.tũ ex litteris.

E*T si vnanimiter.*] Diuiditur quo ad mentem. nam primo recitat factum. Secundo cassat electionem, & rationem submittit.

Casvs. Canonici Calaritani concorditer elegerunt in archiepm suum, epm Sutrinũ, petẽtes ipsum cõcedi à dño Papa, Papa rñdet: q̃uis cõcorditer sit electus, cũ ipse alligatus suæ ecclesiæ sine pmissione dñi Papę ecclesiã ipsam dimittere nõ possit, electionẽ ipsam irritauit, q̃a nullo modo debuit eligi, sed tm̃ postulari. Not. ꝙ epi semp sunt postulãdi, & nõ eligendi qñ ad aliã ecclesiã petunt. totũ in littera patet:quia non possunt consentire sine licẽtia dñi Papæ.

¶ *Glo.seq.rationem reddit. Secundo ponit alios quattuor postulandos,s.patientes defectum ordinis, ætatis, natalium, & laicos. de alienigenis tenet contrarium. finis recitetur per q. an valeat postulatio de eligibils.*

f ¶ *Permissione.*]Sic j.de renun.nisi cum pridem.in fi.& j.de transl. c.inter corporalia.ver.sicut autẽ. & ideo sine licentia Papæ trãsire nõ debet:quia est alteri matrimonialiter alligatus: vt hic dicit. & in illa decret.inter corporalia. & tale vinculũ dissolui non potest, nisi auctoritate diuina, id est auctoritate illi⁹ quẽ constat esse vicarium Iesu Christi, vt in d.c. inter corporalia. Et ita patet, ꝙ cum nõ possit consentire, non potest eligi: sed tm̃ debet postulari à Papa. s.eo.bonæ memoriæ. ĩ prin. vt hic dr̃. Idem est dicẽdũ de quolibet, qui est in minoribus ordinibus constitutus.& qui non sit ætatis legitimæ.j.de elec. c. dudum. 1. & j. de ætate & quali.c.præterea. quia huiusmodi personæ inhabiles sunt ad eligendum: quia cũ nõ habeãt ea pp: quæ eliguntur, merito eligi non possunt.simile j.de cle. excom. si celebrat. & ideo postulari debẽt ab eo qui potestatẽ habet dispensandi cum illis. Idem est dicendum de illis qui aliàs non sunt idonei, vt illi qui non sunt legitime nati. j.de elect. innotuit. in fi. Sed idem vr̃ de quocunq; clerico qui promoueri debet ad aliam ecclesiam, & p̃cipue de alio epatu: quia ex toto consentire non potest, nec ecclesiã dimittere sine licentia sui epi:vt 7.q.1.eos.& c.si quis psbyter.& j.de renuncia.c.admonet. & sic oẽs postulandi sunt, & pauci eligẽdi. Dico,ꝙ illi q. idonei & legitimi sunt ad eligendũ, debent eligi: & possunt ad quamcunq; ecclesiam siue in sua, siue in aliena.j.de elect.c. cum inter canonicos.ibi,electus fuit de aliena ecclesia. Et idem credo seruandum in postulatione:& si postulatio facta sit in cõcordia, vel à duabus partibus, idem credo:& si à longe maiori, & p̃sentata superiori, vel etiam publicatio scrutinij facta sit, non possunt ab ea recedere postulãtes.s.eo.bonæ memoriæ.2.& j.de elect.c.publicato. licet nullum ius sit acquisitũ postulato vt ex hoc possit agere, sed potest petere gratiam à superiori.& q̃uis oẽs clerici adstricti sint ne possint dimittere ecclesias sine cõsensu eporum eorum, nihilominus eligi possunt: quia non est tanta coniunctio inter eos & eorũ ecclesias, sicut inter epm & ecclesiam, cui est matrimonialiter alligatus.j.de testa.cap.requisiti. sed illud vinculum non est in aliis inferioribus prælatis. Et idem vr̃ de abbatibus, qui tantum subsunt dño Papæ, quod de epis, s.ꝙ sine licentia Papæ,vel ipsius legati recedere non possunt.s.de consuetu. c.cum venerabilis. Dic tñ ꝙ tales abbates etiam exempti sunt eligendi.c. si abbatem. de elec.in 6. Et laicus eodem modo est postulandus. De hac materia dr̃ 61.dist.c.Osius. §.sed aliud est.Et not.ꝙ sicut postulãdus non debet eligi, ita & eligendus non debet postulari: quia non consentiunt postulantes in illum vt in sponsum p postulationem. Vel satis potest dici, ꝙ valeat talis postulatio, quia forte dubitatur vtrum sit eligendus vel postulandus, & ita consentiunt in illum, ac si eligeretur. Et si dicunt; eligimus, & postulamus s̃m quod de iure melius potest, bene valet quod agitur, siue sit eligendus, siue postulandus: aliàs non valet si eligendus simpliciter postularetur: quia quamuis eligibilis sit, non eligitur, sed postulatur. Potest dici, quod potuit, noluit; & quod voluit, non potuit adimplere: quia vox, illud, non significat.ff.de rebus dub.in ambiguo.& nullum ius est acquisitum postulato, & superior potest illum admittere vel repellere. 2

† aliàs, Innocenti⁹ iij.

† In quib. antiq. ita: liberum non habeat ad aliam sine, &c.

† Adde ꝙ cõtra canones de pectanũ, vt notatur in c.2. & in c. illud.de maiorit.& obedien.

1 Hæc quæ in glossa ponuntur, post sunt his verbis adiectam postulat Pannonim, non tamen, antiq. compilationes scriptas, laicos, natus, religiosus.

† Codices antiqui hic variant: nã quidã, Pius. alij, Alexander, habent.

2 Vide c.6. eo.tit.lib.6.

DE ELECTIONE, &c.

¶ *Quia postulatio est præambula electioni: fit enim vt per eam sublato impedimento efficiatur quis habilis ad eligendum: merito post rubricam præcedentem subijcitur ista de electione. Vel sic: Supra visum est de vno modo per quem prouideretur ecclesiæ per viam gratiæ: nunc subijcit alium modum per quẽ prouidetur per viã iuris: quia postulatio innititur gratiæ & electio iuri.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ctio iuri. Et quia in tractatu electionis potest dubitari de potestate electi: ideo ne auctor haberet materiam ponendi rubricam specialem, subiecit etiam de electi potestate. Abb. Sicu.

¶ *De hac materia tractatur 60. & 61. & 62. & 63. & 69. distin. & 1. q. 6. & 8. quaest. 1. & quaest. 3. per totum.*

CAPVT I.

† Cap. 1. eod. tit. in 1. compilat.

NVllus† ecclesia vbi duo[a] vel tres fuerint in congregatione[b], nisi eorum electione canonica, presbyter eligatur: & infra. ¶ Si vero aliter[c] quis ecclesiā adeptus fuerit: eo quod per cupiditatem, illam acquisierit, atque contra canonicae regulae disciplinam egerit, expellatur.

¶ Ex concilio Sardiceñ. †

† Conciliū Sardicense, can. 2. Burchard⁹ lib. 1. decret. c. 19. Iuo par. 5. cap. 75. & cap. 2. eo. tit. in 1. cōpila.

¶ *Electus ad clamorem populi non debet per superiorem confirmari.*

CAP. II.

OSius episcopus dixit: Si quis ita temerarius extiterit, vt talem excusationem afferens, asseueret, quod litteras populi[d] acceperit: cum manifestum sit potuisse plures eorum qui synceram[e] fidem non habent, praemio & mercede corrumpi[f], vt clamarent in ecclesia, & ipsum petere viderentur: omnino fraudes has damnandas esse arbitror, ita vt nec laicam in fine communionem (nisi de hoc paenituerit[g]) talis accipiat: si vero omnibus placet, statuite: Synodus respondit, Placet.

¶ Gregorius iij. †

¶ *Electio canonica confirmanda est, debet tamen superior ante confirmationem inquirere de conuersatione & vita electi, vbi fuit conuersatus.*

CAP. III.

POstquàm†: & infra. Confirmationem petentium desideria, (si nihil est quod electū impediat) impleantur[h]. ¶ Cuius vita vel actus, quia melius possunt vbi est conuersatus[i], cognosci, inquirantur ibidem.

¶ Paschalis Panormitano archiepō.

¶ *Electo in archiepiscopum, sedes Apostolica pallium non tradet, nisi prius praestet fidelitatis & obedientiae iuramentum.*

CAP. IIII.

SIgnificasti† reges & regni maiores, admiratiōe permotos, quod palliū tibi ab apocrisiarijs[k] nostris, tali cōditione[l]

NVllus.] Cogregatio ecclesiarum seu collegium ecclesiasticū debet sibi platum eligere, & aliter adeptus ecclesiam, expellendus est. h. d. sm oēs. Primo prohibet. & secūdo ↄ factum vitiat: ibi, *Si vero*. Abb.

CASVS. Dr̄ in c. isto ꝙ vbicunque sunt duo vel tres in ecclesia tanq̄ collegiū, ad ipsum collegium ptinet electio, aliter vero electio non valet. Nota hic quòd de iure communi ad collegium pertinet electio praelati.

a ¶ *Duo.*] Nota ꝙ duo faciunt congregationē, vt hic: tres collegium: vt ff. de verb. sign. l. Neratius. retinet tm̄ in vno ius collegij. ff. quod cuius. vniuer. l. sicut. §. vlt. Et decē hoīes faciunt populū. 10. q. 3. vnio. 1 & plures quam 10. aut 15. turbam. ff. vi bono. raptorum. praetor ait. §. 1. Et quatuor vel quinque porci, vel decē oues faciunt gregē. ff. de abigeis. oues. Et qđ dicit duo faciunt congregationem, hoc intelligo vbi mortuo praelato plures remanent in congregatione, ad minus duo,[1] vt hic dr̄, duo vel tres per id quod sequitur in littera: nisi eorum electione. ergo non minus. & ita patet, ꝙ vbi tm̄ est sacerdos, & clericus, ibi non dicitur congregatio siue collegium. Bernar.

1 Vide Limperator. ff. vi bon. rapt.

2 Vide Bar. in l. praetor. ff. vi bono. rapt.

b ¶ *In congregatione.*] Tunc enim conuentus est electio. j. de iure patro. c. nobis. & 16. q. vlt. congregatio. secus si essent ibi plures non tanquam collegium; tunc enim solius patroni est electio. j. de iure pat. c. postulasti.

c ¶ *Aliter.*] Quam per canonicam electionem.

OSius episcopus.] Populus non debet episcopum vel alium praelatum eligere. hoc dicit. Primo ponitur narratio. Secundo approbatio: ibi, *Synodus*. Abb.

CASVS. Osius eps in concilio generali Sardiceñ. dixit, si quis litteras populi accepit, per quas populus ipsum petat in suū platum, quia psumptio est ↄ ipsum ꝙ populum praemio corruperit & mercede, dixit ꝙ fraudes damnarentur, ita ꝙ laicam cōionem in fine non accipiat nisi paenituerit: & synodus sententiam ipsius approbauit. Nota ꝙ laici ab electione sunt repellendi.

d ¶ *Popub.*] Not. ꝙ ad clamorem populi nullus est eligendus: quia spe aut gratia hoc faciunt, aut ptium inde recipiunt: vt 8. q. 1. si ergo. quia populus sequendus non est: sed docendus. 62. dist. docendus. & 61. dist. miramur. Et vanae voces populi non sunt audiendę. C. de poen. decurionum filij. & argu. ad hoc ff. de app. si constat.

e ¶ *Synceram.*] Charitate informatam.

¶ *Glo. seq. alleg. concor. & vnum contrarium, & soluit.*

f ¶ *Corrumpi.*] Not. hic dubia in deteriorem partem[3] interpretari. j. de cleri. non resi. c. 1. arg. ↄ. j. de reg. iur. estote. Hoc ideo fit: quia frequentius laici hoc faciunt, & iura ad ea q̄ frequentius eueniūt, adaptantur. 28. dist. de Syracusanę. & 63. dist. nosse. & ff. de legi. & senatusconsul. l. nam ad ea.

3 De hoc vide D. Tho. 2. 2. q. 60. art. 4.

g ¶ *Paenituerit.*] Quia venia non dat nisi contrito & correcto. 24. q. 2. legatur. & quō gaudebis te fuisse correctum, nisi doleas te fuisse peruersum? 23. q. 7. quemadmodum. & 50. dist. penitentes.

POstquam.] Diuiditur: quia primo ponit vnum dictum. Secundo aliud: ibi, *Cuius*. Abbas.

CASVS. Dr̄ in capitulo isto, ꝙ qñ confirmatio electionis petitur à suo superiori, superior inquirere debet de vita & moribus electi in loco in quo conuersatur: vt si dignus inueniatur, & electio sit canonica, sine dilatione debeat confirmari.

h ¶ *Impleantur.*] 65. distin. de persona. & j. de elect. cum inter vniuersas. c. nihil est. & §. vltimo.

i ¶ *Conuersatus.*] Not. ꝙ ibi facienda est inquisitio vbi quis conuersat: quia notus est ibi. simi. 22. dist. illud. argu. j. de praesump. quosdam. & 24. q. 1. pudenda. & 47. dist. de Petro. & j. eod. scriptum est. & qui aliquem purgant, debent notam habere ipsius cōuersationem.[4] j. de purg. cano. cum P. mancorella. & c. cum dilectus. aliàs non posset de ipsius vita cōstare. Ber.

† alias Gregorius ix. & ma la Gregor⁹ lib. 8. epistola 18. registri. & c. 1. eo. tit. in 1. compilatio.

4 Directorium inquisit. 3. par. in q̃ uestion. gessum examinandi.

SIgnificasti.] Pertinet istud c. ad secundam partem rubricae. Primo ponit admiratione, quā confundit. Secundo duplex admirandi motiuum, cui respondet. Tertio concludit. secunda ibi, *Aiunt omne*. Tertia: ibi, *Cum igitur*. Abb. Siculus.

† Cap. 11. eo. tit. in 1. collect.

CASVS. Dñs Papa per nuncios suos misit pallium archiepō Panormitano tali conditione, si ipse sacramentum praestaret fm̄ formam quam illi Papa transmiserat per apocrisiarios suos, hoc est nuncios, vel secretarios: pp quod mirati sunt reges & maiores regni ꝙ Papa hoc iuramentū exegit: dicentes quòd non est iurandum, auctoritate Euangelij, Nolite iurare omnino, quod amplius est, à malo est. nec ab Apostolis nec in concilijs inuenit ꝙ sit iurandum. Archieps significauit hoc dño Papae, & ipse rescribit ei dicēs: Mirentur isti principes super hoc dnm̄ Iesum Christū, qui eandem conditionem apposuit dum dixit: Simon Petre, si diligis me, pasce oues meas. argumentum Papae est ex facto dñi. si ergo qui conscientias hoīum nouit, hac conditione vsus fuit: multo fortius & Papa potest apponere hanc conditionē qui hoīum conscientias non nouit. postea rñdet auctoritati Euangelij. Nolite iurare, &c. qđ amplius est, & c. dicit ꝙ incredulitas eorum qui nolunt credere, nisi iuretur, facit vt hoc malum, idest, iuramentum exigatur dño permittente. multi etiam post iuramentum pstitum ab vnitate ecclesiae, & ab obedientia sedis Apost. recesserunt: qđ malum est, & pp hoc malum, iuramentum pro fide, pro obedientia, pro vnitate debet pstari. Dicunt enim ꝙ in concilio non inuenitur ꝙ sit iurandū: sed hoc non obstat, ꝙ Romana ecclesia pstat auctoritatem concilijs, & per eius auctoritatē robur accipiunt, & in cōcilijs semp excipitur eius auctoritas. In fine dicit, iustū est, vt qui à sede Apost. exigitis vestrae insignia dignitatis, illi debitae subiectionis signa psoluatis, quae insignia subiectionis exhibita declarant vos seruare catholici capitis vnitatē. Nota ꝙ in spiritualibus honestae conditiones possunt apponi. Itē qui petit sibi ab alio iustitiam exhiberi, ei non debet illud quod iustum est denegare.

† Cap. 21. eo. tit. in 1. compilat.

5 Apocrisiarius dicitur responsalis ab ἀποκρίνομαι quod est respondeo. Iustinianus nouella 25. & vide notas huius capius.

K ¶ *Apocrisiarys.*] Apocrisiarij dicuntur nuncij dñi Papae, quasi secretarij. nam crisis quandoque dicitur secretum, quandoque aurum, quandoque iudicium: Versus:

Aurum iudicium, secretum dat tibi crisis.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & tripliciter soluit.*

l ¶ *Conditione.*] Signatur ↄ. 1. q. 2. quam pio. Solu. Conditio ista nō est reprobanda, nec simoniā inducit. j. de pact. c. pactiones. sed ostēdit palliū non aliter esse tradendū. Sicut haec adiectio, si satisdederis, cum praeses prouinciae tutorē facit, non habet conditionē, sed cōmonet tutelā non aliter committendam. ff. de tute. l. muto. §. 1. quia tutor sub conditione dari nō potest: quia actus legitimi conditionē non recipiūt. ff. de reg. iur. actus. j. eo. in electionibus. [lib. 6,]

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

licet posset institui sub cõditione à testatore. Institu. quibus modis tu. fin. §. sed & si. Et tacitæ conditiones non faciunt legatum conditionale. ff. de cond. & demon. conditiones. Vel refert à quo apponatur conditio: quia si à superiore, non est simonia. Vel potest dici, & melius, ꝙ ius cõe est, quod hic exigitur. 18. q. 2. Eleutherius. & hoc onus annexum est dignitati. j. de præben. significatum. & 18. distinct. diaconi. Et nota ꝙ superior potest apponere conditionẽ ante subditi confirmationem. 23. distin. quanquam. & 28. dist. de Syracusanæ. sed inferior non potest nisi post electionem. 8. q. 3. Artaldus. & vbi onus rei exprimitur, non est simoniacum. j. de præben. c. significatum. Et prætera conditiones quæ ipso iure insunt, bene apponuntur & exprimuntur sine aliquo vitio: de quibus traditur. j. de iureiur. c. quemadmodum. & s. de rescriptis. c. 2.

Ioan. 21.

† Hic fuit error Valdésium. Eymericus in Directorio par. 2. q. 14. & q. 17.

¶ *Glo. seq. obijcit, & dupliciter soluit.*

a ¶ *Oblatum.*] Sic j. de simo. & si quæstiones. Sed quare Papa offert ei pallium, cum palliũ non sit dandum nisi fortiter postulanti. vt 100. dist. prisca. sicuti & in litteris demissorijs epi. 72. distin. eps. sicut nec Apostoli dari debent nisi petantur instanter. 2. q. 6. post appellationem. & j. de appel. cordi. lib. 6. & qui præest, parcissime debet commeatum dare. ff. de re. mili. l. officium. §. paternus. Sed hic & in illa, & si quæstiones. dicendum est quòd nuncij ipsius prius instãter petierant: : ‡ vt patet in fi. ca. & Papa eis per nuncios suos pallium destinauit. Vel voluit eis gratiam facere sine aliqua postulatione, sicut videtur s. de postu. præla. c. bonæ. 2. in fin.

† Vide B. Tho. 2. 2. q. 89. art. 1. & Soto lib. 8. de iust. & iure q. 1. art. 2. vbi licitum esse iurare vere ostendunt.

‡ Nec ex tali petitione potest notari ambitio: vt nota in præalleg. c. prisca. quia iure suo vtitur, & ad hoc tenentur. Io. And.

oblatum [a] fuerit: si sacramentum, quod à nobis scriptum detulerant, exhiberes: & infra. Mirentur in hac causa dominum nostrum Iesum Christum, qui cum ouium suarum curam Petro committeret, conditionem posuit dicens: Si diligis me pasce oues meas [b]. Si cõscientiarum factor, & cognitor secretorum, conditione hac vsus est, nec semel tantum, sed & secundo, & vsq; ad contristationem: qua nos solicitudine oportet tantam ecclesiæ prælationem imponere fratribus, quorum cõscientias nõ videmus? Aiunt omne iusiurandum in Euangelio à Domino esse † prohibitũ, nec ab Apostolis post dominũ, nec in conciliis inueniri posse statutũ [c]. Quid est ergo quod Dominus subsequenter ait: Quod amplius [d] est, à malo est? hoc enim [e] amplius vt exigamus, malum [f] nos illo permittente [g] compellit [h]. Nonne malum est ab ecclesiæ vnitate, & à sedis Apostolicę obedientia resilire, & contra canonum statuta prorumpere: quod multi etiam post sacramentum præstitum præsumpserunt: & infra. Hoc nimirum malo [i] ac necessitate cõpellimur iuramentum pro fide [k] †, pro obedientia [l], pro vnitate [m] requirere. Aiunt [n] in concilijs statutum non inueniri [o]: quasi Romanæ ecclesiæ legem concilia vlla præfixerint: cum omnia concilia per Romanæ ecclesiæ auctoritatem [p], & facta sint, & robur acceperint, & in eorum statutis Romani † Pontificis patenter excipiatur auctoritas [q]: & infra. ¶ Cum igitur à sede Apostolica vestræ insignia dignitatis exigitis, quę à beati Petri tantum corpore assumuntur [r], iustum est [s], vt vos quoque sedi Apostolicæ subiectionis debitæ signa soluatis, quę vos cum beato Petro tanquam membra de membro habere, & catholici capitis vnitatem seruare declarent.

b ¶ *Pasce oues meas.*] Per hæc verba elegit eum Deus in prælatum. & per hæc facit ad titulum.

c ¶ *Statutum.*] Supple contrarium.

d ¶ *Amplius.*] idest, iuramentum.

e ¶ *Enim.*] id est, quia, & venit expositiue. s. de consti. translato.

f ¶ *Malum.*] id est, incredulitas siue malitia: vt postea sequitur. sic etiam exponitur malum pro incredulitate. 22. q. 1. c. 2.

g ¶ *Illo permittente.*] idest, Christo.

h ¶ *Compellit.*] Compellit nos, vt exigamus hoc amplius, id est, iuramentum.

i ¶ *Malo.*] 22. q. 1. ita ergo. in fi. 2. q. 5. si quis presbyter. & j. de iureiu. & si Christus.

K ¶ *Pro fide.*] retinenda, quã suscepit, suspectus est in fide. de consec. dist. 2. ego Berengarius. & j. de hære. ad abolendam. & c. excõmunicamus. & 1. q. 7. quotiens.

l ¶ *Pro obedientia.*] Exhibẽda. 23. dist. quamq̃. & j. de iureiu. nullus.

¶ *Glo. seq. ponit sex casus quibus licite iuratur, & ponit versus.*

m. ¶ *Pro vnitate.*] s. seruãda: vt schismatici qui scindunt se ab vnitate ecclesiæ: aliàs pro veritate, s. habenda seu inquirenda. 14. q. 2. quamquam. pro pace iuratur. 22. q. 1. omne quod. j. de iudi. c. nouit. pro fama. 2. q. 5. presbyter si à plebe. & c. si mala. & j. de purg. ca. per totum titulum. & j. de choa. cleri. & mulie. tua. in ii. pro dãno dato iuratur. 2. q. 1. in primis. & C. vnde vi. si quando. in istis sex casibus licite iuratur. Vnde versus:

Pax, & fama, fides, reuerentia, cautio damni:
Defectus veri sibi poscunt magna caueri. Ber.

ADDITIO. Idem not. j. de iureiur. nullus. 2. q. 5. c. 1. & alios versus de hoc habes. 1. q. 7. quotiens. 1. in pen. gl. Ioan. And.

n ¶ *Aiunt in concilijs.*] secunda oppositio.

o ¶ *Non inueniri.*] vt iuretur.

p ¶ *Auctoritatem.*] 18. distin. per totum.

q ¶ *Excipiatur auctoritas.*] 3. q. 6. dudum. & in c. peregrina. & in iuramento auctoritas Papæ semper intelligitur excepta. s. de rescrip. c. constitutus. & j. de iureiurando. venientes. & ff. ad municipalem. l. imperatores.

† In aliquot antiq. [illegible]

¶ *Gl. seq. quærit & soluit.*

r ¶ *Corpore assumitur.*] Sed qualiter assumitur de corpore beati Petri? sic intelligitur, ꝙ de corpore beati Petri, &c. pallium benedicitur & consecratur à Papa super altare beati Petri, & ibi ponitur, & ille q debet vti pallio, recipit ipsum de altari, si est pñs: vel ali[9] pro ipso, si est absens, & sic assumit de corpe B. Petri.

Palliũ cur de corpore B. Petri assumi dicatur.

† In concilio Lateran. [illegible] de electio. & electi potest. cap. 2.

¶ *Glo. seq. arguit, & alleg. duo contraria.*

s ¶ *Iustum est.*] Argu. ꝙ frustra petit debitum, q qđ debet nõ impendit. j. de mu. petitioni. c. 1. & 2. C. de sent. & inter. om. iud. cum Papinianus. & 3. q. 8. c. accusatores. §. cuius in agẽdo. 95. dist. esto subiectus. Argu. ɔ. C. deposi. l. pe. & j. depo. c. 2.

¶ Alexand. iij. Pet. presbytero Card. Apostolicæ sedis legato. †

¶ *Si schismaticus ad vnionem ecclesiæ reuersus eligitur in episcopum, electio non tenet, sed ex dispensatione potest confirmari.*

CAP. V.

QVia diligentia tua requisiuit, an electionẽ electi, qui abiurato schismate [t] † ad vnitatem ecclesiæ rediit, debeas confirmare: Duximus respondendum, quòd si a schismatico nullum ordinem susceperit [u], & eius electio secundum formam canonũ fuerit celebrata, eum † (dummodo alia non impediant) dispensatiue permittimus confirmari. ¶ Mandantes vt eum facias à catholicis episcopis suffraganeis Aquilegieñ. ecclesiæ in epi

† Schismatici redeuntes ad ecclesiam abiurant. Turrecremata de eccle. lib. 4. par. 1. c. 11. & de iure ci [illegible] Baldus c. 1. de pace iuramenti firmanda.

QVia diligentia.] Diuiditur: quia in prima ponitur quęstio iuris. in secunda mẽsio: ibi, *Duximus*. quæ tria facit. Primo confirmari gratiose pmittit si tria concurrant. Secundo de cõsecratione prouidet: ibi, *Mandantes*. Tertio protestatur: ibi, *Salua*. Ab. Siculus.

† eã in antiquis.

CASVS. Quidã schismaticus reuersus ad catholicã vnitatẽ, electus fuit in epm Aquilegieñ. ecclesiæ, quæ tunc schismatica erat. quidã Card. Apost. sed. qsiuit an ipsius electionẽ debeat confirmare? Rñdet Papa ꝙ si à schismatico nullũ ordinẽ receperit, & ipsius electio facta fuit sm formam canonũ, dummodo nihil aliud sit qđ impediat, pmittit Papa dispensatiue ipsius electionem cõfirmari: mãdans vt ipsum faciat a catholicis epis suffraganeis Aquilegieñ. ecclesiæ consecrari, salua debita iustitia & reuerentia eiusdem ecclesiæ. Nota ꝙ qui scindit se ab vnitate ecclesiæ, de iure cõi non potest promoueri. Item licet prælatus ecclesiæ schismaticus sit, ecclesiæ tamen non præiudicat cum redierit ad vnitatem.

t ¶ *Schismate.*] Octauiani, qui ɔ Alexandrum erat: & Aquilegieñ. patriarcha tunc schismaticus erat. Vnde dicit, facias eum cõsecrari à suffraganeis salua, &c. Schisma ‡ enim interpretatur diuisio siue scissura, & est græcũ nomen. Vnde scissura in vnitate ecclesiæ esse non potest: & qui schismatici sunt ab eo qui est vnum, se diuidũt, quare spiritum sanctum non habent. 24. q. 1. schisma. inde est ꝙ vestis domini quæ vnitatem significabat, remansit indiuisa. 16. q. vlti. sicut domini vestimentum.

‡ B. Thom. sec. 2. q. 39. Turrecremata in sũ. de eccle. lib. 4. par. 1. c. 1.

Ioan. c. 19

¶ *Glo. seq. in fine soluit contrarium.*

u ¶ *Susceperit.*] Quia si ordinem suscepisset, careret effectu, & repelleretur à dignitate: nisi probaret se cum ordinaretur ordinatorem nesciuisse damnatum. j. de schisma. c. 1. & 9. q. 1. ordinationes. sic & qui ordinatur a simoniaco. 1. q. 1. si quis à simoniacis. & cũ talibus qñq; dispensatur: vt hic, & j. de schis. c. 2. & c. si quis à simoniacis: sed si sciuisset, non dispensaretur: vt ibi dr in c. si quis. & sic schismatici non promouentur sine dispensatione, vt hic dicit, aliàs esset contra. 12. dist. nos consuetudinem.

a ¶ Iustitia.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

a ¶ *Iustitia.*] Quia per talē cōsecrationē non fit prætiudiciū Aquilegien. ecclesiæ in posterū. §. de sum. trinit. in fine c. 1. & c. damnamus. circa finem.

¶ *Glossa sequens elicit duo argu. ad primum alleg. quatuor concor. & sex ad secundum: quæ quod signat duo contraria, & solui.*

b ¶ *Reuerentia.*] Quia epūs consecratus nihilo minus debebit facere obedientiā patriarchæ cum redierit ad catholicā vnitatē. Et est arg.

¶ In concilio Lateranēsi tit. de electione alimi Pontif. cap. 1.

scopum ordinari. ¶ Salua debita iustitia[a] & reuerentia[b] eiusdem ecclesiæ, cum ad catholicam redierit vnitatem.

¶ Idem in concilio Lateranē. †

¶ Electus in Romanum Pontificem à duabus partibus Cardinalium, nulla exceptione obstante est Papa. Electus autem à minori numero gerens se pro Papa incidit vna cum sibi adhærentibus in pœnas hic contentas.

CAP. VI.

¶ Cap. 15. eodē tit. in 1. compil.

LIcet† de vitanda discordia in electione Romani Pontificis, manifesta satis à prædecessoribus nostris constituta[c] manauerint: quia tamen sæpe post illa, per improbæ ambitionis audaciam grauem passa est ecclesia fissuram; nos etiam ad malum hoc euitandum[d], de consilio fratrum nostrorum & sacri approbatione concilij aliquid decreuimus adiungendum. ¶ Statuimus ergo, vt si forte inimico homine[e] superseminante zizaniam[f] inter Cardinales, de substituendo summo Pontifice non poterit esse plena concordia, & duabus partibus concordantibus pars tertia concordare noluerit, aut sibi alium præsumpserit nominare, ille absque vlla exceptione[g] ab vniuersali ecclesia Romanus Pōtifex habeatur, qui à duabus partibus concordantibus electus fuerit & receptus. Si quis autem de tertiæ partis nominatione confisus (quia de

Frontibus imprimitur vnctio sacra dei.

g ¶ *Exceptione.*] Et sic nulla exceptio potest opponi sibi nisi de hæresi. 40. distin. 3 si Papa. aliàs enim quantuncunque præcise etiā ipse Papa (scribat) legitima exceptio est admittenda. j. de offi. dele. ex parte 2. & 5. de resci. si qñ. & arg. c. cum adeo. eod. tit. & j. de præben. cū teneamur. Et est speciale in Papa, vt nul la exceptio admittatur. h ¶ *Quos.*] 7. q. 1. denique.

¶ *Glossa sequens querit, arg. pro solute contrarium.*

i ¶ *A duabus partibus.*] Numquid ille qui eligitur, computabitur inter duas partes? Videtur q̄ sic. j. eo. titu. cū in iure. & ff. qđ cuiusq; vniuer. l. plane. dic q̄ nō. vt no. j. eod. cū in iure. & j. de fortileg. c. 3. j. eod. Cumana. tñ qđ dr in hac decre. de duabus partibus, hodie aliqñ fiunt Cardinales, aliqñ non.

¶ *Gl. seq. queris, & soluit.*

k ¶ *Nullatenus.*] Quid ergo fiet si nullo modo duæ partes consentiant? Tunc brachium secularе sē interponere debet. arg. 17. distinctio. nec licuit. & 23. quæstione. 5. de Iguribus. ita vt Cardinales includantur in aliquo loco de quo exire nō valeāt, donec consenserint. ita dr factum fuisse in electione Honorij iij. apud Perusiū. & idem fuit factū post mortem Grego. ix. tñ de iure id faciendi nō est.

Cardinales possunt appellā Papam eligendi, vt est hodie tenus in c. vbi periculum. j. præsenti. de elect. li. 6

¶ Interuenit.

l ¶ *Maioris.*] In aliis enim electionibus vaelet qđ fit à maiori parte capituli, dū tñ seruetur vna de formis illis. j. e. quia propter.

¶ *Gl. seq. obiicit, & soluit.*

m ¶ *Specciale.*] Sed nō vt speciale: quia in aliis obtinet quod hic de duabus partibus, quia non obtinet qđ fit ab or

¶ Cap. 3. concili. La teranen.

¶ Cap. 16. eod. tit. in. 1 compilatione.

dine decurionum, nisi duæ partes consentiant. ff. de decret. ab ordi. fac. l. 3. & ff. qđ cuiusq; vniuersi. l. plane. Non ꝺicunt illa iura: q̄a non dr q̄ duæ partes debeant consentire, sed q̄ debeant esse præsentes. & ita est speciale. 4 vel est speciale habito respectu ad alias electiones inferiorum prælatorū: & hoc innuit littera sequens.

n ¶ *Recursus.*] Et ideo dū eligitur confirmatur, & statim habet plenā & liberā administrationē. 23. distinctione, in nomine domini.

¶ Hæc secunda solutio est verior.

Cvm† *in cunctis.*] Diuiditur istud princi. vsque ad §. cum vero. in tres partes. Nam primo ponitur vna ratio statuendi. Secundo alia: ibi, *Ea propter.* Tertio statutum: ibi, *Præsenti.* Abbas Siculus.

CASVS. Quia aliqui eligebantur in episcopos, qui nō erant sciētia, moribus, & ætate idonei, statuit concilium Lateranēsi. quales debeant esse qui in epō eliguntur, ostendens hoc per locum à minori, dicens, q̄ in cunctis sacris ordinibus & ministeriis, requiruntur tria præcipue, scilicet ætatis maturitas, grauitas morū, & littera rum scientia. ergo multo fortius in epō hæc sunt inquirenda: quia cū episcopus ad curam animarum sit positus aliorū, in seipso debet ostendere qualiter aliꝺ debeant habere. ne igitur qđ pro necessitate temporis quandoq; factū est, trahatur à posteris in exemplum, statuit concilium Lateranēn. vt nullus de cætero eligatur in epm, nisi trigesimum sit ætatis annū peregerit, & de legitimo sit matrimonio natus, & qui vita & scientia laudabilis demonstretur: & cū electus fuerit, & habuerit confirmationē & possessionem ecclesiasticorum bonorū; transacto tempore de consecrandis episcopis à canonibus definito; ille ad quem spectat collatio beneficiorū ipsius, liberam habeat conferendi potestatē. Secundo dicitur, q̄ inferiora ministeria, puta decanatū, archidiaconatum, & talia quæ curā animarum habent annexā nullus recipiat, nisi qui vigesimumquintū annum

§ Vide c. vbi pecium. de elect. lib. 6.

c ¶ *Constitua.*] 1. 79. dist. si quis Papa. & 23. dist. in nomine dñi.

¶ *Gl. seq. arg. & sequat contrarium.*

d ¶ *Euitandum.*] Arg. ad cautelā futurorū aliquid faciendū. 23. dist. in nomine domini. & 7. q. 7. conuenientibus. & j. de ser. non ordi. c. 1. & ff. si ser. ven. harum. & l. legi. Arg. contra. ff. de vsu. l. 1.

e ¶ *Inimico homine.*] id est diabolo. Et diabolus dictus est homo abeuntu: quia deuicit hominem, sicut imperator dictus est Africanus ab euentu: quia deuicit Africam.

a Vide in auth. de hæ. & tal. coll. 1. in prine. & in prooe. Inti. per gl.

ADDITES. Vel inimico, id est, vitioso. de pæni. distin. 2. princeps. vel homine, id est, hominis. vnde 1. Perri vlti. Sobrij estote & vigilate: quia aduersarius vester, &c. secundum Hostien. Io. Andr.

f ¶ *Zizaniam.*] Syllaba antepenulti. longa. Vnde versus.

Neue superuentens Zizania semmet hosti,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

annum suę ætatis attigerit, & scientia & moribus laudabilis demonstretur. Cum autem aliquid de prædictis assumptus fuerit, & monitus ad ordinē debitum promotus non fuerit, statuto tempore definito à canonibus ab illo remoueatur officio, & alij conferaẽ qui velit & possit ea adimplere. & si super hoc appellauerit, nullatenus audiatur: & hoc statutū non de promouendis solum, sed & de pmotis præcipitur obseruari. Tertio dr̃, ꝙ clerici qui ꝯ formā istam quemquā elegerint, eligendi potestate priuatos, à beneficijs ecclesiasticis nouerint se suspensos per trienniū, & eps qui ꝯ hoc fecerit, aut fieri consenserit, cōferendi prædicta officia potestatem amittat: & per capitulū aut per metropolitanū, si capitulū negligens fuerit, ordinenẽ. Not. ꝙ tria requruntur circa eos, qui ad sacros promouentur, scilicet ætatis maturitas, morum grauitas, & litterarū scientia. Itẽ requiritur ꝙ de legitimo matrimonio sit natus. Item quicquid hic dr̃, notabile est.

† Domini

† Vide Burchardū lib. 2. decretorū. cap. 9.

a ❡ *Aetatis maturitas.*] Hæc tria, scilicet ætas, grauitas morū, & litterarū scientia, in persona electi debent inquiri. j. eo. cū nobis olim. argu. 78. distin. presbyter. & 38. distin. quæ ipsis. & alia etiam, scilicet ꝙ sit de legitimo matrimonio natus. j. eo. c. & quod sit in sacris ordinibus. j. eod. cap. dudum. & j. de æta. & qua. c. præterea.

In persona eius qui dirigit quot & quales qualitates desiderentur.

b ❡ *Grauitas morum.*] quia incompositio corporis inæqualitatem indicat mentis. 41. distin. in fi. dist. vbi de Catilina dicitur.

c ❡ *Litterarū scientia.*] Propter defectū enim scientiæ repelliẽ quis ab epatu, etiam iam promotus. j. de æta. & quali. c. vit. vbi legitur de quodā epo qui numq̄ audiuit grāmaticam. j. eo. congregato. 1

Adde 38. dist. omnes. & infra de tempor. c. nisi cū pridem. §. pro defectu.

❡ *Glo. seq. instruit quomodo argumentum a minori sumitur affirmando, & a maiori negando.*

d ❡ *Multo fortius.*] Quia vilissimus cōputandus est, qui præcelliẽ dignitate, nisi præcellat alios sciētia & sanctitate. 1. q. 1. vilissimus. & 1. q. 7. ꝯuenientibus. & in authen. de sanct. epis. §. damus. coll. 9. Item argumentū est à minori, & sumitur secundū hanc regulā affirmando. Si id de quo minus vr̃ inesse, inest: & id de quo magis. 38. distin. si in laicis. & 2. q. 3. de iudiciis. & 59. distin. si officia. & 34. q. 2. cū per bellicā. & 13. q. 2. non æstimemus. Item argumentū à maiori sumitur hic negando secundū hanc regulam: Si id de quo magis vr̃ inesse, non inest: nec id de quo minus. Si Paulus vr̃ fortior Eustochio, sed non est, ergo nec ipse. 32. q. 5. si Paulus. 8. q. 1. si ergo. & 6. q. 1. imitare. & 40. distin. quælibet.

❡ *Glo. seq. obiicit, & dupliciter soluit, demum ponit de materia distinctionem bimembrem.*

e ❡ *Exegerit.*] Sed videẽ ꝙ sufficiat si iam inchoauerit. ff. de mu. & ho. ad rempublicā. sed aliud in secularibus dignitatibus, vt ibi, & aliud in spiritualibus. Et pōt dici ꝙ est speciale in epo. Vnde ĩ alijs inferioribus dignitatibus sufficit attingere annum legitimū; vt j. dicit ibi, nisi qui iā 25. annū attingerit. sed ille qui eligitur in epm, debet esse. 30. annorū. in auth. de san. epi. §. clericos. coll. 9. & 67. dist. quicumq;. 2 Vel distingue: qñq; fauor tm̃ vertitur in causa, vt in vsucapione: & tunc sufficit incipere diē. ff. de diuer. & tēp. pręscrip. in vsucapione. qñq; odiū tm̃: vt in pręscriptione 30. annorū, & tunc oportet impleri. ff. de act. & obligation. in omnibus. qñque vtrumque: & tunc tempus de momento in momentum computatur. ff. de mino. l. 3. §. minorem.

2 Concor. ter. in l. nō putabis. ff. de condi. & demōstrat. & C. quando dies legat. l. hiis verbis.

f ❡ *Matrimonio.*] Et illud est quartum quod requiritur in epo, & in quolibet alio qui promouetur ad honorem. j. de filijs presbyte. c. vt filij. vel ad regimen animarū. j. de filiis pśbyt. c. penul. & vlt.

g ❡ *Confirmationem.*] Bene dicit, confirmationē: quia ante confirmationem nihil debet attingere in administratione, alioquin repelleretur. j. eod. qualiter. & c. nihil est. & j. de præben. cū iamdudū.

steriis, sint ætatis maturitas[a], grauitas morum[b], & litterarū scientia[c], inquirenda. multo[d] fortius in episcopo hec oportet inquiri, qui ad curam aliorum positus, in seipso debet ostendere qualiter alios in domo Dei† oporteat conuersari. ❡ Ea propter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum: præsenti decreto statuimus, vt nullus in episcopum eligatur, nisi qui iam† trigesimum annum ætatis exegerit[e], & de legitimo matrimonio[f] sit natus, qui etiam vita, & scientia commendabilis demonstretur.

❡ *Beneficia electi in episcopum vacant per confirmationem, adeptionem possessionis, & consecrationem secutam, vel postquam præfixum tempus ad petendam consecrationem lapsum fuerit. hoc dicit vsque ad §. inferiora. Ab. Siculus.*

❡ Cum vero electus fuerit, & confirmationem[g] electionis acceperit, & ecclesiasticorum bonorum administrationem[h] habuerit: decurso tempore[i] de cōsecrandis[k] episcopis à canonibus diffinito, is ad quem spectant[l] beneficia quæ habebat, de illis disponendi liberam habeat facultatem.

❡ *In dignitatibus & officiis citra episcopatum ac curatis beneficiis debet assumendus 25. annum attigisse, & aliàs esse idoneus scientia & moribus, & si non est in ordine requisito, debet se facere promoueri in proximis temporibus, aliàs monitus nō parens priuatur beneficio non obstante appellatione, nisi ex causa legitima excusetur. hoc dicit vsq; ad §. clerici. Abbas Siculus.*

❡ Inferiora etiam ministeria, vt puta decanatum, archidiaconatū[m], & alia quæ curam animarum habent annexam, nullus omnino suscipiat, sed nec parochialis ecclesiæ regimen, nisi qui iam† vigesimumquintū annum ætatis attigerit[n], & scientia & moribus commendandus existat. Cum autem assumptus fuerit, si archidiaconus in diaconem, & decanus, & reliqui, admoniti non fuerint

g ❡ *Administrationem.*] Nam aliqñ contingit ꝙ statim non nanciscitur possessionē. 92. dist. si qui epi. & c. pce. & tūc nō debet cōferri.

❡ *Glo. seq. recitetur per quæstionem intra quod tempus, &c.*

i ❡ *Tempore.*] Quod vr̃ esse sex mensiū, quia intra tres menses à die vacationis debet eligi. 50. dist. postquā. & j. eod. titu. ne pro defectu. & infra alios tres mēses debet cōsecrari. 100. dist. qm̃ quidem. Sed verius est, ꝙ illud tempus est tm̃ triū mēsiū post confirmationē, vt ex eodē capitulo colligitur, qd̃ etiā est expressum 75. distin. §. 2. & c. 2. in fin. nisi necessitas eū impedierit petere consecrationē: q̄a tunc non curreret ei tēpus: vt in dictis c. quoniam quidē. & 75. dist. c. 1. aliàs obtinet quod hic dr̃, vt 16. q. 1. ne p̄ cuiuslibet. quia cū sit in mora petendi consecrationē, mora sibi debet imputari, & debet etiā ab illa dignitate repelli: vt in d. c. quoniā quidem.

1 De tempore ad eligendū, electionē præsentandū &c. vide glossā magistralē in c. ū electio. eo. tit. lib. 6.

❡ *Glo. seq. signat contrarium, & remittit.*

k ❡ *De consecrandis.*] Arg. ꝯ. j. de conces. pręben. post electionem. in princ. vbi soluitur.

❡ *Glo. seq. recitetur per duas quæstiones, scilicet quæ sit ratio quare expectatur cōsecratio, & quid si intra tempus fuerit consecratus.*

† Vide cōcilium Carthaginense c. 16. & Burchardū in lib. 2. decretorū c. 10. & 11. & 12.

l ❡ *Ad quem spectant.*] Ante enim consecrationem non dicitur pleno iure habere ecclesiam. cum adhuc tempore consecrationis possit excipi contra ipsum. infra de accusa. super his. merito debet expectari vsq; ad tempus consecrationis: postea vero possunt conferri beneficia quę habuerat, & cum fuerit negligens & in mora, vt dictum est. & sic ante consecrationē non dr̃ ecclesiam habere: quia habere est cū effectu habere. ff. de verborū significa. nomē filiarū. §. habere. tn̄ dr̃ maritus ecclesiæ, vt sine licētia Papæ eam dimittere non posit. j. de transla. inter corporalia. Sed si ante tempus predictū consecrationē recepit, statim possunt conferri beneficia priora, quia plene dr̃ translatus. 21. quest. 2. si q̄s iam translatus. & 16. quæstione 1. ne pro cuiuslibet. nec potest repelli à consecratione, nisi per accusationē directā: vt j. de accu. sup. his. & c. qualiter & qñ. in alijs dignitatibus inferioribus secus est: quia qui habet curā animarū, si eligatur ad consimilē, habita cōfirmatione & administratione, ipso iure vacat prima, vt. j. eo. dudū. 2. & j. de pręben. de multa. si primū beneficiū non habeat curā animarum, sed secundū; tūc primā ipso iure vacat, sed non de facto, si semper retineat primū. j. de conces. præben. litteras. & c. cū nostris.

❡ *Glo. seq. notat quòd archidiaconus habeat curā: signat cōtrariū, & soluit.*

m ❡ *Archidiaconatum.*] Sic vr̃ ꝙ archidiaconus habeat curam animarū, sed non principaliter. arg. 16. q. 7. c. nullus 1. arg. j. de offic. archi. cū satis. vbi de hoc. Et est verum, ꝙ archidiaconus, qui habet inquirere, & visitare parochiā suā, curam habeat animarū: vnde si recipiat aliā pręlationē curā animarum habentē, ipso iure vacat archidiaconatus: vt est expressum j. eod. c. dudū 2. & j. de præben. de multa. & potest excōicare & suspendere. j. de eo qui fur. or. rece. c. 1. & etiā alij prælati, vt ibi dr̃. Sed vr̃ ꝯ. 16. q. 2. visis. 24. q. 3. corripiantur. vbi dr̃, ꝙ anathema, est mucro epi. Archidiaconi, vel alij prælati, non possunt excommunicare cum solemnitate illa, de qua traditur. 11. q. 3. debent. & c. cum aliquis. vt capitula illa intelligātur & loquantur de illa solemnitate.

❡ *Glossa sequens obiicit, & soluit.*

n ❡ *Attigerit.*] Dispensatiue tn̄ potest, licet sit in minori ætate. j. de æta. & quali. præterea. vt quidam dicunt, de hoc dicetur. j. eod. cum dilectus. Sed contra 78. distinct. si triginta. & c. presbyter. vbi dicitur, quòd ante 30. annum presbyter ordinari non debet: & hic dicit quòd statim deberet post 25. annum: quia tales prælati debent esse presbyteri. 21. q. 2. sicut. argu. infra de æta. & quali. præterea. Satis potest dici, quòd hodie statur huic ca. secundū quod not. in c. illo, si triginta.

2 Et si dubitet de ætate, probabit ... vt in ... no. vide qd̃ dicitur in ... de præ... in præsentia ... seq. gl. Ioan. Andr.

2 ❡ *A ca-*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

a ¶ *A canonibus.*] Hic fit mentio de illis canonibus. 75. distin. quasi per totum. & j. de tempo. ord. c. 1. 2. & 3. & quia post confirmationem debent ordinari in proximis quatuor temporibus, vel saltem vsq; ad sex mēses: nec credo ꝙ loquatur de illis canonibus. 77. dist. quicunq;. ibi, post diaconatum statur per quinquennium ad sacerdotiū recipiendū: quia non credo tantū expectandum.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & soluit.*

b ¶ *Remoueantur.*] Signatur ꝯ hoc 74. dist. consuluit. Sol. cum iste susceperit alterū connexorū, tenet ad reliquū: secus in alijs clericis, q per subtractionē beneficiorū sunt compellendi ad ordines, qñ necessitas vel vtilitas subest. j. de æta. & quali. c. qris.

¶ Vide l. 1. §. quæsitū. cū ibi not. ff. de ap. gl. in c. non solum. de appel. lib. 6.

c ¶ *Velint & possint.*] Aliàs sola voluntas nō sufficit, vbi est opus facto. j. de eo qui mit. in pos. constitutus.

¶ Concor. tex. in l. priuilegia. C. de sacr. san. ec. & ca. 1. de consti.

¶ *Glo. seq. recitetur per obiectionem.*

d ¶ *Promouendis.*] Habes hic ꝙ constitutio trahitur ad præterita. de hoc dictū est. s. de consti. c. vlti. Et hæc est ratio quare trahitur ad pterita: quia sine aliqua cōstitutione ad hoc tenentur per alia iura 1 antiqua.

1 Eadem ratio est in vsuris. infra de usur. cū tu.

e ¶ *Promoti.*] id est electi & cōfirmati, sed nō sunt ordinati.

f ¶ *Si canones non obsistant.*] Contra. j. de æta. & quali. vt abbates. Sic solue. Hoc intelligitur de tali, qui sine culpa sua factus est talis, ꝙ ordinē recipere nō pōt secundū canones. Vnde propter hoc non debet remoueri, licet ordinē non possit recipere: quia non est addenda afflictis afflictio. j. de cleri. ægro. ex parte. & 7. q. 1. cū percussio. Et illud intelligitur de tali, qui culpa sua factus est irregularis, & ideo remouetur.

¶ Concor. tex. in l. capitulū. §. famosos. ff. de poe.

¶ Videtur hic not. nostras.

præfixo à canonibus [a] tempore in presbyteros ordinati: & ab illo remoueantur [b] officio, & alijs conferatur, qui & velint & possint [c] illud conuenienter implere. Nec prosit eis appellationis refugium, † si forte in constitutionis istius transgressionem, per appellationem voluerint se tueri. Hoc sane non solum de promouendis [d], sed etiam de his qui iam promoti [e] sunt, si canones [f] non obsistāt † præcipimus obseruari.

¶ *Eligentes indignum contra formam huius cap. priuati sunt pro prima vice potestate eligēdi: & idem in collatore: et defectum capituli supplet episcopus, & econuerso: & si capitulum negligit, fit deuolutio ad metropolitanum. h. d. vsque ad finem.*

¶ Clerici sane, si contra formam istam quemquam elegerint, & eligendi tunc [g] potestate priuatos [h], & ab ecclesiasticis beneficiis [i] triēnio nouerint se suspensos. dignum est enim, vt quos Dei timor à malo non reuocat, ecclesiasticę saltem coerceat [k] seueritas disciplinæ †. ¶ Episcopus autem si contra hæc fecerit [l], aut consenserit fieri: in conferendis [m] prędictis officijs † & beneficijs potestatem amittat, & per capitulum [n] aut per metropolitanum (si capitulum concordare nequiuerit) ordinetur. †

† Ordinetur, legitur in concilio vnde sumitur.

¶ Idem Reuennati archiepiscopo.

¶ *Compromittentes super electione tenentur recipere electum à compromissario, si est idoneus.*

CAP. VIII.

Causam † quæ inter moniales sanctę Margaretæ: & infra. ¶ Si sorores in episcopum electionem contulerint [o], promittentes [p] quòd illam quam † eis prouideret [q], reciperent: ipsam quam prouiderit, facias ab eis (si tamen [r] existat idonea †) in suam recipi [s] abbatissam.

† Post concil. Laterā. sub Alexā. 3. par. 40. c. 1. & c. 17. e. tit in 1. cōpilatione.

† Aliàs ita; quam episcopus eis. &c.

† Nā dantes alicui potestatem videntur intellexisse de idoneo. facit l. si procurator. ff. de cōd. ind.

¶ Idem wigoreñ. † Episcopo.

¶ *Electus ante confirmationem beneficia conferre, vel aliter administrare non potest.*

CAP. IX.

Nosti † quomodo Linconñ. electus concedendi [t] honores, vel præbendas, aut alias disponendi de rebus ecclesiæ (cum sua non sit electio confirmata [u]) non habeat facultatem [x]: & infra. ¶ Mandamus igitur, quatenus ei auctoritate nostra præcipias, vt concessio-

† Exonieñ.

† Post concil. Laterā. sub Alexā. 3. par. 40. c. 1. & c. 18. e. tit. in 1. cōpilatione.

g ¶ *Tunc.*] id est, illa vice tantum. j. eo. cum Vinton.

h ¶ *Priuatos.*] ipso iure. j. eo. innotuit.

i ¶ *Beneficiis.*] non officiis. quis enim officiaret tunc ecclesiam?

k ¶ *Coerceat.*] Simile 62. distin. docendus. & 82. dist. plurimos. in fin. & C. de emenda. prouin. l. vna. & belli pestis interrimat, quos delinquentes ad rectitudinis viam Dei pręcepta non reuocant. 23. q. 4. si quos. in fi.

l ¶ *Fecerit.*] cum ad eum pertinet collatio beneficiorum.

m ¶ *Conferendis.*] Ea vice cū ad epm pertinet collatio beneficij, vel confirmando primum successorem, & hoc cum ad alios pertinet collatio. & insuper à perceptione proprij beneficij suspēdatur. j. eo. tit. cap. nihil est.

n ¶ *Capitulum.*] Et ita habes ꝙ minor supplet negligentiā maioris, & econuerso. j. de conces. pręben. nulla. & c. quia diuersitatē. & 9. q. 3. cū simus. 65. distin. c. vlt. 89. distin. c. 2. & maior negligentiā minoris, sed illud est ordinarium. vt in cap. cum simus.

Causam quæ.] Cōis est diuisio secunda ibi, *Si sorores.* Abb. Sicul.

Casvs. Vacante monasterio sanctæ Margaretæ, moniales eiusdē monasterij cōtulerūt potestatē eligendi abbatissam in epm Bonoñ. promittentes eā recipere in abbatissam, quā eps eis duxerit prouidendā. Moniales postmodū re nō integra, voluntatē suā mutare volebant: mandat Papa quatenus si hoc verū est, illā quā eps eis prouiderit, in suam faciant recipi abbatissam, si idonea fuerit. Not. ꝙ potestas eligendi bene potest personis idoneis conferri. Item per hanc decretalem videtur ꝙ potestas taliter data non pōt reuocari.

o ¶ *Contulerint.*] Illud quidē recte pōt fieri, & est vna de formis cōcilij generalis. j. eo quia propter. & est simile ff. quod cuiusq; vniuersitatis. itē eorū. §. si decuriones. & etiā extra collegiū pōt compromitti, q a eps non est de collegio, licet sit caput. j. de testa. requisisti. arg. vbi non est tanta communio inter episcopum & monasterium.

p ¶ *Promittentes.*] Simile j. de renun. post translationem.

¶ *Glo. seq. querit & remittit.*

q ¶ *Prouideret.*] Quid dices, nunquid possunt reuocare talem collationē factam episcopo antequam ipse prouiderit? Non videtur. j. eo. in causis. vbi dicitur de hoc.

¶ *Glo. seq. arg. alle. 11. infra. & 6. alleg. in contrarium, & soluit.*

r ¶ *Si tamen existat idonea.*] Arg. est hic ꝙ cū aliquid generaliter cōmittitur arbitrio alicuius, nō valet, nisi legitime factum sit. j. de iureiu. Quintauallis. & c. veniens. ff. de ritu nup. quamquam. ff. pro socio. vnde si nerue. & in auth. de hęre. & fal. §. is igitur. coll. 1. & ff. ne quid in loco publico. l. 2. §. si quis à principe. ff. de oper. liber. si libertus. C. de inoffi. testa. si qñ. j. de offic. deleg. ex parte. & 16. quæstio. 1. & temporis. & c. postquā. Arg. ꝯ. 32. q. vlt. c. vlt. & 2. q. 6. c. à iudicibus. §. arbitrarij. & j. de iureiu. si vero. ff. de reg. iur. quisquis. & ff. de dāno infect. qui bona. §. cum inter. & 23. quæstio. 4. displicet tibi. in princip. Solu. si arbiter est cōpromissarius, eius arbitrio standū est siue æquū siue iniquū sit. ff. de arbi. diem. §. stari. nisi ꝯ ius scriptū, vel ꝯ formā cōpromissi sit latū: quia tunc non tenet. 2. quęstio. 6. ei qui. §. diffinitiua. & j. de cōfir. vti. vel inuti. examinata. & ff. de arbi. si cū dies. §. cōpromissio. & C. quæ sent. sine appel. re. l. 1. Si vero tanquam vir bonus arbitrari debet, tunc nō valet dictum suum nisi sit æquum: vt in dictis c. veniens. & Quintauallis. & ff. pro socio. si societatē. & lege, sequenti. vt hic.

¶ *Glo. seq. querit, alleg. pro quadrupliciter, sed dupliciter soluit.*

s ¶ *Recipi.*] Sed quid si elegerit malā, nunquid aliā eps poterit eligere, vel etiam si electa noluerit consentire? Arg. ꝙ sic j. eod. cū terra. & qui optauit acetum, potest iterum optare vinū. ff. de opti. legat. l. 2. & reproba electio nulla est. 7. quæstio. 1. factus est. & ff. de pigno. act. l. eleganter. §. qui reprobos. ff. ad Velleia. quamuis. §. si cum venerit. Item qui iurauit aliter q̃ ei delatum est, iterum iurare debet. ff. de iureiurādo. qui per salutem. In casu isto nō poterit amplius eligere, quia functus est officio suo. j. de off. dele. in litteris. & ff. de re iud. Paulus. q a semel functus est officio suo, siue bñ siue male. vt ibi. s. eod. ca. proxi. & j. eo. innotuit. & c. in causis. Bernardus.

Nosti quomodo.] Diuiditur, quia primo ponit ius ex quo infert mandatum: ibi, *Mandamus.* Abb. Siculus.

Casvs. Quidā electus fuit in epm Licoñ. iste sic electus antequā haberet cōfirmationē, cœpit administrare ac cōferre prębendas & dignitates: quærebatur à dño Papa, vtrū sic electus ante suā cōfirmationē cōferre possit pbendas. Rñdet Papa, ꝙ cū istius electio cōfirmata non fuerit, pdicta facere nō potest. Vnde mādat epo wigoreñ. vt ei præcipiat ꝙ si quā fecit concessionem de prædictis, eam studeat reuocare. Not. ꝙ nullus electus ante suam confirmationem potest aliquid administrare: quod si fecerit, hoc ipso repellatur. Item not. ꝙ contra factum suum potest quis venire.

¶ *Glo. seq. recitetur per obiectionem.*

t ¶ *Concedendi.*] Quod si faceret, deberet repelli. j. eo. qualiter. & j. de pben. cum iamdudum. in fin. nisi in casu. j. eod. nihil est. §. vlti. & illud dispensatiue fit, ne interim ecclesia patiatur detrimentum in temporalibus vel spiritualibus: vt ibi dicitur. sed hic Papa voluit parcere huic electo: quia poterat ipsum repellere.

u ¶ *Confirmata.*] Per cōfirmationē acquirit electus plenā administrationē, & vinculū cōiugale ꝯtū est j. de transla. inter corporalia.

x ¶ *Facultatem.*] immo priuari deberet. j. eo. qualiter.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

a ❡ *Prædictis.*] Iſta decre. continet gratiam in eo ꝙ non fuit punitus, continet ius in eo quod dicit ꝙ non habet facultatem diſponendi ante confirmationem.

❡ *Gloſ. ſeq. obucit, & ſoluit. ſecundo arg. quod contra factum ſuum, &c. alleg. quatuor iura pro, & quatuor contra, & ſoluit diſtinguendo.*

nulla fuit: hic vero prima non fuit nulla, ſed annullanda. In decre. illa, bonæ 1. non tenuit tribus de cauſis: vt ibi. dr. De hac materia dicetur ī. eod. auditis.

❡ *Glo. ſeq. arg. alleg. in contrarium. & ſoluit.*

nem ſi quam fecit de prædictis a, ſtudeat reuocare b.

❡ Idem.

❡ *Electio facta poſt appellationem & prima non caſſata, & contra priuilegia eccleſiæ caſſanda eſt.*

CAP. X.

COnſiderauimus † quòd electio Ioannis Frontini, poſt appellationem c ad nos † interpoſitam, & contra tenorem priuilegiorū d eccleſiæ veſtræ fuerit celebrata: Perpendimus etiā quòd electio B. poſt illam qualemcumque electionem non † caſſatam: necnon & poſt appellationem e (per quam ad ſuum ſtatum omnia debent reduci) facta fuit: & infra. Quapropter vtriuſque electionem omnino caſſamus, & vobis in aliam perſonam idoneam & honeſtam conueniendi liberam tribuimus facultatem: ita quòd vtrique prædictorum fama f ſua non minus integre conſeruetur, & quòd in aliis eccleſijs poſſint (ſi Deus dederit) promoueri. Vobis autem liceat præter iſtam eccleſiæ veſtræ ordinationem g, in eorum alterum conuenire.

❡ Idem.

❡ *Metropolitanus confirmatus, licet nondum receperit pallium, poteſt ſuum ſuffraganeum conſecrari facere.*

CAP. XI.

SVffraganeis † alicuius Metropolitani, ad mandatū ipſius poſt confirmationem electionis ſuæ, etiam ſi pallium h non receperit: licitum eſt electum, qui ad eius iuriſdictionem pertinet, conſecrare.

❡ Clemens tertius.

❡ *Is cuius electio fuit caſſata non vitio perſonæ, ſed electionis modo iterum eligi poteſt: ſecus ſi vitio perſonæ.*

CAP. XII.

SVper † eo vero quòd quærere voluiſti, ſi alicuius electione caſſata, idem ad alterius eccleſiæ regimen electus fuerit, an eius electio debeat confirmari; hoc tuam volumus diſcretionē tenere, quòd ſi prior electio non vitio perſonæ i, ſed modo electionis caſſatur, promotionem eius in eadem etiā

b ❡ *Reuocare.*] Sed qđ eſt qđ dicit, ꝙ ſtudeat reuocare? quia talis traditio nulla eſt: quia pro nō dato habetur quod ab illo donatur qui de iure donare nō pōt. ī. de iure patr. qđ aūt. in fin. ſed talis reuocatio potius erat de facto q̄ de iure, ſicut donatio de facto tm̄ fuit, ne ex tali facto crederet ius habere, & ne credat hoc ſibi licere. Itē arg. ꝙ aliquis pōt ꝯ factū ſuū venire. 12. q. 2. certe. 55. diſt. pœnitentes. 35. q. 9. qđ quis commiſit. C. de euic. ſi tibi liberā. Arg. ꝯ. 17. q. 4. ſunt qui opes. 18. q. 2. Eleutherius. ff. de ier. ru. præ. p fundū. ī. de cleri. coniu. diuerſis. Sol. in ſententiis interlocutoriis iudex pōt mutare vel reuocare ſuam interlocutoriā. ff. de re iudic. qđ iuſſit. ī. de appel. c. cum ceſſante. Circa negotia diſtingue, ſi ex mutatione nulli fit præiudicium, licitū eſt mutare: vbi ex mutatione alteri fit præiudiciū, adhuc re integra licitū eſt mutare. ff. de iuriſd. om. iud. ſi conuenerit. re nō integra nō poteſt. ff. de reg. iur. l. nemo. niſi fauor aliud inducat. C. de li. cau. interrogatā. Et eſt ſimile in reuocatione ſententiæ ſpiritualis vel corporalis matrimonij, vbi decipitur eccleſia. 35. q. 9. ſententiā. & melius. c. loci. §. his ita videtur. & ī. de re iud. lator. & c. ꝯſangui nei. Et ideo hic pōt ꝯuenire: quia adminiſtratio eſt ei interdicta, & ſic replicaret de adminiſtratione ſi ei obiiciatur ꝙ ꝯ factū ſuum venire nō poſſit. ff. de iureiur. l. iuſiurandū. 1. reſponſo. & l. ſeq. Bern.

† Cap. 22. eo. tit. in 1. compil.

† Hæc duo verba: ad nos. deſunt in multis antiquis.

† Aliās nō dum.

COnſiderauimus.] Diuiditur: nam præmittit cauſam caſſationum. Secundo vtramque electionem caſſat: ibi, *Quapropter.* Tertio mandat eccleſiæ prouideri: ibi, *Vobis autem.* Abb.

CASVS. Vacante quadā eccleſia quidā canonici appellauerunt, ꝙ alij nō procederēt ad electionē ſine illis, & ꝯ priuilegia eccleſię ſuæ. illi non obſtante illa appellatione, elegerunt Io. Frōtinū. appellantes ſtatim ne alij ꝯ ſuam electionē aliquid attentarent. illi videntes ꝙ non detulerant ſuæ appellationi, & ꝯ tenorem priuilegiorum eccleſię ſuæ, ad electionē proceſſerant, quendā aliū B. nomine elegerunt. Delata eſt ſuper iſtis electionibus cauſa ad dn̄m Papā. auditis allegationibus partiū, Papa conſiderans ꝙ electio Io. Frōtini facta fuit poſt appellationem, & ꝯ priuilegia eccleſię, videns etiā ꝙ electio B. poſt iliā talem qualē non caſſatam, & poſt appellationem per quam omnia ad ſuum ſtatum debent reduci, facta fuit. vtramq; caſſauit, & contulit canonicis vt aliam perſonā idoneā ſibi eligant in rectorē, ita tn̄ ꝙ vtriq; prędictorū nō minus fama ipſorū integra conſeruetur, & ꝙ in alijs eccleſijs poſſint promoueri, & liceat eis in alterum ipſorū conſentire præterquam in iſta ordinatione. Not. ꝙ non debet fieri ſecunda electio prima non caſſata. Item quæ fiunt poſt appellationem, debent in ſtatum primum reuocari. Item licet caſſetur electio alicuius propter modum electionis, non præiudicatur electo quin poſſit iterum eligi.

c ❡ *Poſt appellationem.*] Appellare ne fiat electio, non valet: ſed ne fiat niſi canonica, tunc bene valet. ī. eod. cum nobis. & intellige ꝙ allegata fuit aliqua probabilis cauſa: quia ſiue appelletur in iudicio vel extra, appellationis cauſa exprimenda eſt: vt in decr. Innoc. iiij. cordi nobis. tit. de appellat. †

† lib. 6.

d ❡ *Priuilegiorum.*] Quæ eſſent iſta priuilegia, non habemus. H.

❡ *Glo. ſeq. ſignat duo iura in contrarium, & ſoluit.*

e ❡ *Appellationem.*] ī. e. bonæ 1. & ī. de app. conſtitutis. Contra in illis tenuit electio ſecundo loco facta, & poſt alterius partis appellationē. In illa cōſtitutis. tenuit electio ſecunda: quia prima ipſo iure

f ❡ *Fama.*] Arg. infamiā nō comitari depoſitū. ff. de re mili. qui cū vno. §. non omnis. & §. exauctoratus. Argu. ꝯ. ff. de his qui not. infami. l. 2. §. ignominię. Solu. eſt ī. eodē ſuper eo. quia non fuit caſſata vitio perſonæ.

g ❡ *Ordinationem.*] Dicūt quidā † præter iſtā quæ nunc caſſata eſt, ꝙ iterū poſſunt alterū eligere ſi volunt. ī. eod. ſuper eo. ſed hoc non credo: quia propter ſcandalum noluit Papa ꝙ in illa vacatione aliquis eorū promoueretur, hodie tn̄ alia debet eſſe forma in electionibus faciendis. infra eo. quia propter.

† Tancredus ſcilicet & Vincentius & bene dicunt quod [illegible] iuris ordinem, ſi talis caſus hodie occurreret.

† Cap. 1. e. tit. in 2. compilatione.

† Alias, Alexander iij.

† Cap. 3. e. tit. in 2. compilatione.

SVffraganeis.] Iſta decre. facit ad ſecundā partē rubricæ. & h. d. Metropolitanus confirmatus & cōſecratus nō poteſt pallio non recepto ſuffraganeū ſuum conſecrare, ſed poteſt mandare alijs ſuffraganeis vtilium conſecrēt. Abb. Sicu. Incipe conſtructum: ibi, *Licitum eſt ſuffraganeis, &c.*

CASVS. Quidam electus eſt, & confirmatus fuit in archiepiſcopū: quæritur vtrum ſuffraganei ſui poſſint ad mādatum ipſius aliquem ſuffraganeum ſuum electum in epiſcopum conſecrare, cum adhuc pallium non receperit, in quo confertur plenitudo officij pontificalis? Rńdet, dicens ꝙ ſuffraganei ſui bene poſſunt & debent ad mandatū ipſius metropolitani electum illum in epm̄ conſecrare, licet pallium non receperit. Not. ꝙ tale mandatum de iuriſdictione fit, non de miniſterio conſecrationis. Not. ꝙ per confirmationē conceduntur ea quæ ſunt iuriſdictionis.

❡ *Glo. ſeq. obiicit, opinionem ponit, quam primo improbat, ſecundo defendit, in fine remittit. Ioan. And.*

h ❡ *Pallium.*] Sed ꝯ vr: quia pp pallium nondum receptum conſecratio epōrū differretur. 100. diſt. qm̄. vbi de hoc, quia ante palliū receptum non pōt conſecrare virgines, ordines celebrare, vel epos cōſecrare. ī. eo. qđ ſicut. ad idem facit ī. eo. tranſmiſſam. pp hoc dicunt qdam ꝙ hæc non eſt decre. ſed fuit quædā prouiſio. tn̄ pōt tolerari, & vr ſubeſſe quædā æquitas: vt cū nondū ſit in mora petēdi palliū, hoc habeat locū: qđ nō vr: quia in traditione pallij plenitudo cōfertur pontificalis officij. ī. de vſu pallij. niſi ſpecialis. Vnde & cū p ſe hoc facere nō poſſit, neq; auctoritatē alij faciēdi pſtare pōt: & eſt opt. arg. ī. de ꝯſecra. ecc. vel alta. aqua. & arg. ff. ad ſenatuſcō ſul. Mace. filiū habeo. Dic ergo hic vt dixi ī. de tranſ. cū ex illo. Ber.

SVper eo.] Iſta decre. quotidie allegatur: i qua primo ponitur quæſtio. Secundo ſolutio: ibi, *Hoc tuam.* In quo duo facit. nam primo reſpondendo diſtinguit. Secundo excipit: ibi, *Niſi.* Abb. Siculus.

CASVS. Aliquis electus fuit in aliquā prælaturā, caſſata eſt eius electio. idē electus fuit poſtmodū ad regimē alterius eccleſiæ: qritur an electio eius debeat cōfirmari. Rńdet Papa ꝙ ſi prior electio non fuit caſſata vitio perſonæ, ſed pp modum electionis: illa caſſatio promotionem eius in eadē eccleſia, & in alia non poterit impedire, niſi forte aliquid ſimoniacæ prauitatis interceſſit. Not. quòd cum caſſatur electio ꝑpter modū electionis, nil imputatur electo, nec in alicuius notam infamiæ incidit. & ſic poterit eligi iterum: ſed ſecus eſt ſi propter vitium perſonæ caſſatur.

❡ *Glo. ſeq. exemplificat. argu. obiicit, & dupliciter ſoluit.*

i ❡ *Non vitio pſonæ.*] Puta pp aliquā irregularitatē, qa erat illegitimus, vel pp crimen, qđ ei fuit obiectū & probatū: qđ ſi eſſet probatum, non poteſt eligi nec in illa nec in alia eccleſia, cum ſit ineligibilis. Et poteſt hic colligi arg. quòd crimen in modū exceptionis probatum, præiudicet ei in electione alia. ſed hoc eſſet pœnam imponere ordinariam: qđ fieri non debet. ī. de ordi. cog. cum dilectus. in fi.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ctus.in fi.& j.de excep.deniq;.ff.de his qui not.infa.Lucius.Dicas ꝙ si per hoc grauata fuit, & est ipsius opinio, potest & debet repel li.j.de test.testimonium.ca.Gregorij est. vbi casus iste ponitur. & argu.2.q.5.presbyter. & c.si mala fama.& 81.distinctio.tantis.& j.de accusa.omnipotens.vel repellitur in alia electione, cum crimen obiectum probatū in modum receptionis electionem de qua agitur contingebat. infra de except. denique. & infra de confes.capitul. 2. sed si modo electionis cassetur electio: tūc non impeditur in alia electione: vt hic dicit. & s.eo.consideraui.

† Vide glossam in l. vna. verbo, cōtra hanc. ff. ad l. Iuliā. de ambitu. glossam & Bar. in l. Barbarius. ff. de off. prętor.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & soluit.*

a ¶ *Simoniacæ.*] 1.q.1.c.1.Arg.ɔ̄ j.de simo.de regularib⁹.& 1.q.5.c.1.qđ hic dr̄,ius est cōe quod ibi dr̄, dispensatio.Bernardus.

† Cap.5.e.tit.in 2.cōpilatione.

C*Vm monasterium.*] Monachus vnius monasterij potest eligi in abbatē alterius monasterij.h.d. secundum lect. communiorē, secundū quā parum vtilitatis affert hæc dec. cū præsertim hodie sit clarius prouisum ī cle.1.de electione. Et diuiditur: quia primo ponitur petitio. Secundo confirmatio ibi, *Nos autem.* Abb.Siculus.

CASVS. Monasteriū de Pellicia ad tantam dissolutionē deuenerat, ꝙ fratres eiusdem loci obseruantiā religionis & ordinē penitus abiecerant: tandē vt eorum monasteriū possent in statū pristinū reformare, conuenerunt vnanimiter in quendam fratrē de eremo, qui laudabiliter fuerat conuersatus cū fratribus suis, ipsum in abbatē totis desiderijs à suo epo postulantes: qui eorū petitioni prębuit assensum, petens eandem postulationē à sede Apo. confirmari.& Papa electionem illam seu postulationem canonice confirmauit.

† In multis antiquis ita: Nos autem ipsam canonice confirmamus. Sed vide notas huius loci.

† Cap.6.e.tit. in 2.cōpilatione.

ecclesia,(Nisi forte simoniacæ ª prauitatis aliquid intercessisse † constiterit) non debeat impedire.

¶ Cælestinus tertius.

¶ *Non professus potest postulari in abbatem, si ex aliqua bona causa fiat talis postulatio: hoc dicit secūdum lecturam quæ est magis singularis.*

CAP. XIII.

CVm † monasterium de Pellicia in tuo situm episcopatu,ad eam dissolutionem deuenerit (sicut tuarum litterarum insinuatio patefecit) quòd fratres eiusdem domus obseruantiam religionis, & ordinem abiecerunt ᵇ: & infra. In quendā qui cum fratribus suis in eremo ᶜ est laudabiliter conuersatus,boni testimonii virum vnanimiter consenserunt, eum in abbatem totis desiderijs postulantes ᵈ: Tu vero postulationi eorum præbuisti assensum, & postulasti eandem ordinationē à sede Apostolica confirmari: Nos † autem ipsam, sicut facta est canonice,confirmamus ᵉ.

¶ Idem.

¶ *Electio debet esse in libertate eligentium, nec valet contraria consuetudo.*

CAP. XIIII.

CVm † terra ᶠ quę funiculus ᵍ hæreditatis Domini censebatur: & infra. Sicut ex quarundam litterarum tenore accepimus, quidam in electionibus praue consuetudinis ʰ morbus irrepsit: vt cum alicuius prælati electio debet celebrari, conuentus ad quem pertinere dignoscitur, duas personas nominet latēter auribus patriarchæ vel principis exprimēdas, vt sic alterius eligendæ vel totius electionis penitus irritandæ, idem patriarcha vel princeps plenariam habeat facultatem. ¶ Quia igitur hoc redundat in grauamē † & perniciem ecclesiasticæ libertatis, prescriptam consuetudinis prauitatem, sancimus penitus abolendam †: Statuentes vt forma electionis canonice in omnibus conuentualibus ⁱ ecclesijs obseruetur, videlicet vt cum debet ecclesiæ consuli pastoris regimine destitutæ, electores in vnum locum (in quo ᵏ fuerit electio celebranda) conueniāt, & inuocata spiritus sancti gratia personam nominent. Quod si in persona fuerit vel in electionis modo peccatū, tamdiu in electione diligētiam ˡ inquisitionis apponant, donec vacāti ecclesiæ de persona idonea † valeant prouidere: Quo facto, non prohibemus quin regis seu pa-

b ¶ *Abiecerunt.*]Vnde deberēt expelli.j.ne cle.vel mon.relatū.Ber.

¶ *Glo. seq. obiicit, quod eremita,&c. & soluit.*

c ¶ *In eremo.*] Et ita vr̄ ꝙ erat monachus, licet dicatur in eremo; aliàs non posset eligi, sed postulari.j.eod.cum causam.& c.cum in magistrū.& c.officij. & eiusdē religionis vel maioris ¹,debet esse, quia non est licitū descendere, sed ascendere. ² j.de transla.licet.& 93.dist.legimus.in fin.iuxta illud: & ambulabunt de virtute in virtutē, & c.de pœn.distin.2.dum sanctam ecclesiā. Sed si intelligas ꝙ iste fuit eremita, tunc abbas esse non pōt: quia eremita propriū habet.arg.19.q.3.c.perlatū.§.eɔ̄ Paulus.sed monachus ꝑpriū habere nō pōt.j.de sta.monac.cū ad monasteriū.in fine. Credo ꝙ iste fuit de eremo: quod sic appellatur, & est in Tuscia: & sunt alibi monachi cui subsunt Camandulenses, & illi de Sancto Damiano qui est iuxta pontem ferreum.

¹ Dic hodie prout in concilio Viennēn.c. cum ex eo.ni.eo.tit.

² Facit tex. in.l.fin.§.1. C.de curat. fur.

¶ *Glo. seq. quærit obiiciendo, & tripliciter soluit.*

d ¶ *Postulantes.*] Sed quare dicit, postulantes: nonne poterat eligi? Dicas ꝙ primū monasterium de Pellicia erat alterius ordinis, vel ille monachus erat in minoribus ordinibus, & ideo debuit postulari: vt dictum est s. de postul.præl. c.vltim. vnde dicit in fine, sicut canonice facta est. vnde vr̄ ꝙ competentius poneretur in titu.præcedenti. Sed licet dicatur, postulātes, nō tn̄ credo ꝙ fuerit simplex postulatio, sed electio: & hoc satis innuit ex eo qđ dicit, eandē ordinationem postulasti à sede Apost. confirmari, & ex eo qđ Papa dicit; nos eā confirmamus. si enim fuisset simplex postulatio, Papa non dixisset, cōfirmamus; sed dixisset, ipsam admittimus vel non approbamus.s.tit.proxi.bonæ.1.& c.bonæ.2. & sic bene ponitur hic.

¶ *Glo. seq. quærit, & dupliciter soluit, & secundum improbat.*

e ¶ *Confirmamus.*]Sed nunquid sufficit in hac dispensatione consensus solus epi? Ita, sed ad cautelam cōfirmatur. Iste enim dubitabat, an posset hoc facere, & ideo Papa rn̄dendo confirmat factū ipsius: aliàs ipse Papa dixisset, & nos postulationem admittimus. sed ipse solum cōfirmat factū epi. Vel ideo quia forsitan suberat dn̄io Papæ nullo medio. arg.ad hoc 58.dist.c.1.& 2. Sed ista littera vr̄ ɔ̄dicere ibi, tu vero postulationi, &c. dic vt supra dictum est.

ADDITIO. Dicebat P. ꝙ forte postulabatur ab epo vt abbate: quod esse potest, de iud.causam.Ioan. And.

C*Vm terra.*]Nō valet consuetudo, ꝑ quā collegiū ad alterius voluntatē tenetur sibi eligere prælatū. hoc dicit. Et diuidit. Primo ponit decisum exordiū. Secūdo narratio: ibi, *Sicut.* Tertio ꝓuisio: ibi, *Quia igitur.* Et ibi tria facit. primo causam reddens damnat consuetudinē. secundo statuit.& statutum declarat: ibi, *Statuentes.* tertio permittit, & permissionem determinat: ibi, *Quo facto.* Abbas Siculus.

† In antiquis ita: in grauem perniciem.

† Concor. authen. cassa & irrita. C. de sac. san. eccle.

CASVS. In terra Hierosolymitana talis consuetudo in electionibus seruabatur, cum electio alicuius prælati deberet celebrari, conuentus illius ecclesiæ duas personas latenter nominabat auribus patriarchæ vel principis: vt sic esset in potestate patriarchę vel principis alterū præficere, vel vtrunque repellere. quia ergo talis cōsuetudo redundabat in perniciem ecclesiasticę libertatis, præcepit Papa illā consuetudinē penitus aboleri, statuens vt in omnibus conuentualibus ecclesijs, forma electionis canonicæ obseruetur, vt electores conueniant in vnū locū vbi debeat electio celebrari, & inuocata spiritus sancti gratia, personā idoneā sibi eligant in prælatū. & si in persona quā intendunt eligere, esset peccatum, vel si modū canonicū non seruarunt, tandiu deliberent, & in persona & in modo, quousq; personā idoneā inueniāt, & modus canonicus conseruetur, & vacanti ecclesiæ consulatur: quo facto, ꝑsona electa præsentetur patriarchæ vel principi, vt suum pręstet assensum, sed ꝑp hoc non debet electio impediri. Not. ꝙ ius eligendi in collegiata ecclesia pertinet ad ipsum collegiū. Itē laici nō debēt interesse, nec vocē habere in electione prælati. Itē cōsuetudo ɔ̄ ecclesiasticā libertatē extirpāda est, & mala cōsuetudo est resecāda.

† Aliàs, congrua.

f ¶ *Terra.*] Scilicet Hierosolymitana.

g ¶ *Funiculus.*] Id est, portio.

h ¶ *Consuetudinis.*] Nota consuetudinē contra libertatem ecclesiæ non valere. de hoc dicitur s. de consu.c.1.& vlt.

i ¶ *Conuentualibus.*]Ideo dicit, conuentualibus: quia vbi est vnicus sacerdos, patronus debet eligere.j.de iur.patr. nobis. & 16.q. vlti. decernimus.

K ¶ *In quo.*]Scilicet in ecclesia cui præesse debet in capitulo secundum consuetudinem loci illius, si commode fieri potest: aliàs vbi melius obtulerit se facultas. 23.distin.in nomine domini. ³

³ 12.q.2. ꝓceptū. & infra eo.qđ sicut.

¶ *Glo. seq. obiicit, ponit quatuor solutiones, & approbat vlti.*

l ¶ *Diligentiam.*]Hic sumitur arg. ꝙ eligentes possunt aliū eligere prima electione non reprobata per superiorē. Sed ɔ̄.s. eod. cum in cunctis.& j.eod.innotuit.& s.eo. considerauimus.j.de conces. præben.c.post electionē. Quod hic dr̄, sic potest intelligi. diligentiam inquisitionis apponāt, &c. non aliū eligendo statim, sed quærendo aliquē idoneum, quem eligant alio reprobato, & hoc intelligitur post reprobationē alterius, vel cū sub ea conditione eligunt si primus non obtinuerit. arg.&.distinctio.archidiaconum Florentinū. Et secunda electio expirabit prima obtinente, sicut fit in substitutione.C.de impub.& alijs substi.post aditam.arg.ad hoc. 61. dist. studij.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

triarche, qui pro tempore fuerit, requiratur assensus: sed propter hoc ipsam electionem nolumus impediri.

¶ Idem.

¶ Per confirmationem electionis non transfertur potestas exercendi ea quæ sunt ordinis, illa enim transferuntur per consecrationem. Abbas.

CAP. XV.

TRansmissam: † & infra. Quæsiuisti quid faciendū sit tibi super eo, quod clerici tuæ diœcesis cum pro suis excessibus suspensionis, vel interdicti, vel excommunicationis sententia percelluntur, paruipēdentes eam dimittunt ecclesias & tranferunt se ad mercimonia [a] laicorū: nonnulli quoque ipsorum (habitu clericali postposito [b]) vestes induūt laicales, & sicut laici mercatores se turpibus questibus implicantes, cō similium sibi laicorum manus associant, & correctionem ecclesiasticam per contemptum eludunt, dicentes quòd potestatem non habeas eos (nisi tibi specialiter Apostolica sedes indulserit) corrigendi: & infra. Respondemus igitur, quod ex quo electionis tuæ confirmationē accepisti, de talibus [c] & consimilibus (præter ea quæ maioris inquisitionis discussionem exigunt, & ministerium consecrationis desiderant) quod iustum est, & ecclesiasticæ conuenit vtilitati, statuendi habeas liberam facultatem.

¶ Inno. iij. de Cella sancti Petri, & Mutinen. † abbatibus.

¶ Qui electioni de se factæ renunciat, appellare nequit ad impediendam electionem alterius. Et electio quæ est à suspensis celebrata, non tenet.

CAP. XVI.

CVm † inter R. seniorem & R. iuniorem super abbatia Scaphusen. quæstio verteretur, & infra: Bonæ memoriæ Cel. præd. noster prædictum R. seniorem sententiam cum instantia postulantem, ad componendum coegit [d] inuitum: & sic abbatiæ renuncians, de manu eius custodiam & prioratum recepit, ab eo dum viueret [e] possidendos: Cui ordinationi licet

stulij. Et loquitur de ignorantibus vitiū electi, & diligentiā adhibentibus, aliàs priuarentur ipso iure potestate eligendi. s. eod. cum in cunctis. & s. eod. innotuit. & ita scripsit hic Lau. Hodie vero non valet electio p vota cōditionalia: vt in decre. Inn. iiij. j. eo l. quæ incipit, in electionib⁹. [lib. 6.] Sed vī ex ipsa littera q alius sit intellectus. Et littera sic exponitur q in persona scilicet eligēda de qua inter electores fit mentio ad eligendū, & nominata ante electionē factā, vel in electionis modo, qa forte non intersunt oēs q debent interesse, vel nō seruat forma s̄m antiqua, vel s̄m noua iura in ecclesijs cathedralib⁹ & abbatiis, quā habes j. eo. qa pp. tamdiu in electione facta seu facienda siue in tractatu electionis: & sic tādiu deliberent & inquirāt de psona idonea quousq; ipsum iueniāt. & tunc demū ipsum eligant, & sic satis plane sonat etiā littera. Hodie vero videretur seruāda forma etiā in conuētualibus ecclesis omnib⁹, q̄ tradit j. eod. quia pp. licet videatur loqui de cathedralibus ex verbis illis, ecclesię viduatæ: quia illæ solæ dicuntur viduatæ: qa ibi dī vinculū coniugale c̄tum: in alijs inferioribus nō ita, sed tñ hodie extenditur ad oēs. licet im p prie dicātur viduatę: tñ quo ad multa viduatę dicunt ex quo platū nō habēt q possit negotia illorū pcurare. & q sit littera exponēda sic, patet ex eo qđ dicit, psonā nominet: qa p noiationē nō fiet electio.

TRansmissam.] Pertinet ista decre. ad secundā partem rubricę, scilicet, de electi potestate. & h. d. Electus confirmatus nō cōsecratus, potest exercere quæ sunt iurisdictionis, non autem ea quæ sunt ordinis episcopalis. Ioan. And. Et diuiditur: quia in prima ponitur consultatio; in secunda responsio: ibi, *Respondemus*. Abb. Siculus.

CASVS. Quidam clerici pro excessibus suis excōicabantur, interdicebantur, & etiam suspendebantur à quodam epo electo & cōfirmato: ipsi sententiam eius contemnentes transferebant se ad cōmercia laicorum, dicentes q ipse electus, eos non poterat excommunicare vel suspendere vel interdicere, cū nondū esset in episcopum consecratus, nisi specialiter esset ei à sede Apost. hoc indultū. consultus Papa respōdet q ex quo confirmationem electionis accepit, de talibus & consimilibus liberam habeat potestatem, s. excōicandi, suspendendi, vel interdicendi, pter illa quæ consecrationis ministerium desiderant: vnde iurisdictionem suam in ipsos libere poterit exercere. Not. q electus & cōfirmatus est adeptus omnia illa quę consistunt in iurisdictione, sed in consecratione consequitur omnia quæ pertinent ad episcopalem dignitatem.

a ¶ *Mercimonia.*] Quod nō licet, [1] ante clericatū bene licebat. 88. distinctione fornicari. & 31. distinctione, lex continentiæ.

b ¶ *Postposito.*] Vnde ipso facto priuilegiū clericale perdere debent. nec ab ecclesia debent defendi. j. de vita & hone. cle. cap. vlti. quia indignum est illis ab ecclesia subueniri, per quos constat scandalū in ecclesia generari. j. ne cleri. vel mo. c. sacerdotibus. & hoc est verū post admonitionē: vt j. de vi. & ho. cleric. cap. vlt. & j. de senten. excōmu. in audientia. & in parte decisa pmittitur de admonitione.

ADDITIO. Et sic est intelligendū qđ hic dixerat Innoc. eos q talies percutiunt, excōicatos non esse, qđ reprehendebat Abb. Io. An.

¶ Glo. seq. exprimit quedā quæ sunt ordinis, & quedā q̄ sunt iurisdictionis.

c ¶ *De talibus.*] s. pertinentibus ad iurisdictionē, puta sicut est iudicare, excommunicare, corrigere, iuramenta recipere à vasallis, [3] confirmare, inuestire, beneficia conferre, & consimilia quæ consistunt in iurisdictione. s. eo. nosti. infra. de transla. cap. 1. hæc omnia in confirmatione consequitur electus: ea vero quæ sunt ordinis, sicut clericos ordinare, chrisma conficere, depositio clericorū, benedicere virgines, & ecclesias & altaria consecrare, & similia conferuntur in consecratione episcopali. j. eod. q sicut. §. preterea. & 68. dist. quamuis corepiscopis. & arg. j. de transla. inter corporalia. qa ante consecrationem quasi vidua dī ecclesia pp hmōi: vt ibi dī. & sic iure cōi poterat illos clericos corrigere ac punire. B.

CVm inter.] Primo narrat factū; secūdo definit articulum de quo constabat: ibi, *Nos attendentes*. tertio: ibi, *Sane*. illud de quo non constabat, definiendū committit. Abbas. Siculus. Hæc decret. fuit prima in tertia compilatione in titu.

CASVS. Vacante abbatia Scaphusesi. electus fuit in abbatē R. senior. cui electioni monachi quidā se opponere curauerunt, scilicet R. iunior, & quidā alij: super hoc fuit causa cōmissa diuersis iudicib⁹. demum causa ad sedem Apo. est delata. cum dictus R. senior cum instantia sententiā postulasset, Celestinus Papa ipsum R. ad componendū coegit inuitū, & sic abbatiæ renuncians, de manu Celestini custodiā & prioratū eiusdem monasterij recepit dum viueret possidendos. & idem R. tali ordinationi consensit, & sic domū reuersus compositionem illā aduersarij sui noluerunt habere ratam, & sic obtinere nō potuit quæ sibi p Celestinum cōcessa fuerūt: immo aduersarij ipsi⁹, in eum manus iniecerunt temere violentas, & euandens manus illorum ad se. Apo. appellauit. Legatus quidā qui erat in partibus illis, pp illos aliosq; excessus suspendit monachos, ac monasteriū interdixit: ipsi tñ non obstā te sententia ipsius, diuina prōpius q ante celebrabant, & post appellationē ab ipso R. seniore ad se. Apo. interpositā, dictū R. iuniorē in abbatē elegerūt, cui eps illius diœcesis munus benedictionis cōtulit. & sic interū R. senior & R. iunior pro causa ista ad se. Apo. accesserunt corā Innocentio. petebat dictus R. senior electionē factā de R. iuniore cassari: vt pote factā post ipsam appellationē ab ipso seniore ad sedem Apo. interpositā: & electionē primo de ipso factā confirmari, cū monachi compositionē, quā Celestinus fecerat, noluerunt approbare. Papa dicebat electionē factā de R. iuniori nō tenere, quia facta fuerat a suspensis, & de suspensa persona. dominus Papa his & alijs allegatis considerans q ex consensu compositionis receptę ab ipso seniore, ius qđ sibi ab illa electione competebat amisisset, & ideo appellare nō poterat ne monachi ad electionē procederent: quia non solent audiri appellantes nisi quorū interest. decreuit Papa appellationē illam legitimā non fuisse. vnde nō potuit impediri electio per eam. præterea præpositus & capitulum Constantien. significauerunt per litteras suas dño Papæ de interdicto posito allegato. & eps significauit q idē munus benedictionis impendit. Ista duo videntur c̄ria. quia vel scriptura capituli. c̄dicit facto epi, vel factum epi obuiat scripturæ capituli. præterea probatum non fuit q R. iunior electus fuerit ab interdictis, & ideo Papa non potuit electionem irritare. Vnde Papa committit causam quibusdā abbatibus, vt si constiterit q à suspensis electio facta fuerit, ea cassata omnino, & condigna satisdatione recepta, & sententia suspensionis & interdicti relaxata, monasterio de persona idonea consulatur. Not. q per compositionē renūciat quis suo iuri. Itē q semel renunciat suo iuri, postea non potest redire ad illud. Item non auditur appellans nisi cuius interest. Item hic habes q vna præsumptio aliā nō elidit. Item electio de suspensis & à suspensis facta nō tenet.

d ¶ *Coegit.*] Quia ius eiusdem forsitan magis vacillabat quàm alterius partis. nec poterat sine magnis sumptibus finē imponere liti, [4] immo certe ipse idem si dubitaret vel diffideret de iure suo, debebat renūciare liti. s. đ post. bonæ. & j. de simo. p tuas. nec dolū facit q rē deserit, vt litē effugiat. ff. de ali. iudi. mu. causa fa. item si. §. 1.

e ¶ *Dum viueret.*] Licet enim prioratus non sint monachis confirmandi. infra de confirma. vti. vel inuti. porrecta. si tñ electi canonice fuerint: non sunt remouendi sine causa. j. de statu. monachi.

[Marginalia:]

¶ Nam si nihil de cōtingentib⁹ omiserunt, latens vitiū electi nō imputabit eis. argu. l. 1. §. si intelligatur. ff. de redhi. & l. quęritur. §. fin.

¶ Cap. 7. c. tit. in 2. cōpilatio.

Diuisio.

1 Concor. tex. in auth. vt ij q ob. §. quandoque coll. 6.

3 Quo ad hoc, & id quod infra dicitur de collatione beneficiorū vide qđ dicā infra de foro compe ten. verum. super 1. glo. Ioan. And.

† Nutius.

¶ Cap. 12. tit. in 3. cōpilat.

4 Et licet hic textus Papa pbono pacis dissuadeat, secundum Vin. & Go. Io. Andr.

chi.& de hoc nota.in illa decreta.porrecta.

a ¶ *Inuitus.*]Et sic factus est volens,quia coacta voluntas est volũtas.15.q.1. merito.23.q.4.displicet.

ADDITIO. Immo pro ut in integra ꝯtinetur ipsum R.seniorem verberauerunt: 1 propter qđ fuerunt interdicti à quodã Cardinali, vt in littera continetur ipse vero R. nihilominus appellauit ne eligerent, & tñ elegerũt aduersariũ suum, scilicet R.iuniorem,qui fuit ab episcopo loci benedictᵒ,ideo appellatio eiuᵒ non tenuit: quia renunciauerat iuri suo.

1 In integra non dr verberauerũt, sed qđ in eum,manus iniecerunt violentas.

rudine.& ff.de in integ.resti.diuus.& arg.infra de præsump. litteras.ibi tamen vna preponderat alteri:hic neutra.& ideo Papa mãdat inquiri de illo interdicto.

e ¶ *Impendit.*]Quare præsumitur ꝙ electio illius fuit canonica.

f ¶ *Præmisimus.*]De suspensione & interdicto à Cardinali positis.

consentiret inuitus [a], domum tamen reuersus (aduersariis compositionem ipsam nolentibus obseruare) non potuit quæ concessa sunt obtinere: & infra. ¶ Nos attendentes quòd ex consensu compositionis receptæ ius [b] (si quodsibi competierat) R. senior amisisset, ac per hoc ne monachi ad electionem procederent, de iure minime appellare potuisset, cum nisi quorum interest audiri non soleant appellantes: appellationem illam dicimus legitimam non fuisse: vnde per eam electio non potuit impediri. ¶ Sane quamuis præpositus & capitulum [c] Constantieñ. de interdicto quod Cardinalis posuerat, in suis litteris inseruerint: quia tamen per id quod R. iuniori diœcesanus episcopus munus benedictionis impẽdit [e] ei videtur quod præmisimus [f] obuiare: vnde vel scriptura facto, vel factum scripturæ præiudicat [g], nec probatum fuit (licet obiectum) quod ab interdictis electio fuerit celebrata, ipsam non potuimus irritare: & infra. ¶ Ideoque causam ipsam vobis duximus committendam, vt si constiterit quòd electio fuerit facta à suspensis [h], ea omnino cassata [i] ipsi monasterio (post satisfactionem condignam, suspensionis & interdicti sententia relaxata) de persona idonea consulatur [k].

¶ Idem capitulo Penneñ. †

† Penticeñ.

¶ Si electus non habet sufficientem sciẽtiam, vel ante confirmationem administrat, eius electio cassari debet.

CAP. XVII.

QValiter † post obitum: & infra. ¶ Verum quoniã electus à vobis, ante confirmationem administrationi [l] episcopatus se irreuerenter immiscuit, recipiendo tam à clericis quàm à laicis iuramenta, non attendens quòd secundum Apostolum, nemo debet sibi honorem assumere †, sed qui vocatur à Deo tãquam Aaron: præcipue quia nec donum scientiæ Pontifici conueniens [m] fuerat assecutus: Postquam nobis præsentastis eundem: sufficienti examinatione præmissa, electionem de ipso factam duximus irritandam quicquid ex ea [n], & ob eam factum

† Cap. 2. e. tit. in 3. compilatione.

Ad Heb. 5.

¶ Glo. seq. obiicit, ponit opinionem quam reprobat, & soluit: & ad duas decre. contrarias respondet.

b ¶ *Ex consensu compositionis receptæ ius.*] Sed nonne eo ipso qđ alij non seruabant compositionem, poterat redire iste ad ius suum pristinũ [2]. Ita vř ĩ.de pac. cum pridem.& ĩ. de renun.sane.& ĩ. de iureiuran.c.3.& ff. de conditio.cau.da.causa non se.si quis accepto tulerit. Et si filius impugnat testamentũ patris, in quo mater est instituta heres, restituitur matri actio de dote quę cõfusa erat per aditionem hæreditatis. C. de inofficioso testamẽto. si maritus. Et si mulier iuuetur Velleiano. restituetur actio creditori in antiquũ debitorẽ. ff. ad Velleian. si mulieri 1. Preterea simplici pacto nõ tollitur actio prima. C. de trãsactionibus. siue. nec debet ei fides seruari, qui ꝯ pacta versatur, nisi cum actio est odiosa. C. de transactionibus. cum mota. & nisi in criminibus. C. ad Turpillianum. l. quamuis. Sic ergo videtur ꝙ sua intereat appellare: vt 2.q.6. non solent. Vel si actio sublata fuit, saltẽ danda fuit actio de dolo. C. de dolo. cum proponas. Potest dici ꝙ actum fuit inter partes, vt si altera pars resiliret à pacto soluta pœna ei staretur. ff. de transactionibus. ei qui fidem. Sed hoc non credo, nec hic colligitur. Vnde dicas quòd vbi compositio intercedit & pure renuunciat aliquis iuri suo: postea non auditur, 3 vt hic, & infra de renunciatio. in præsentia. & septima quæstio. 1. quàm periculosum. & remittentibus actiones suas non est dãdus regressus ad eas. ff. de ædil. ædi. q̃ritur. §. si venditor. Et not. ꝙ q̃ renunciat spirituali iuri siue beneficio pure, & sine aliquo pacto debet renũciare, aliàs simoniacũ esset: quia non habet ibi locũ renũciatio sub modo vel sub conditione: & inde est ꝙ nõ põt redire ad primũ ius. sed in transactione vel in pacto secus est: cũ ibi admittatur talis ꝯtus: do vt des, facio vt facias, vel facio vt des, vt locũ nõ habeat in spirituali beneficio. ĩ. de trãsactio. super eo. Si dicas, quare nõ fuit iste R. auditus sup̃ priori beneficio, sicut ibi. ĩ. de pactis. cũ pridẽ. & ĩ. de renun. sane. Rñdeo quoniã iste non habebat actionem ad agendum: & nemo sine actione experitur. ff. de nego. gest. si pupilli. §. videamus. tũ quia pure renũciauit, vt dictũ est: tum q̃a recipiendo custodiam & prioratũ etiam iuri suo in totũ renunciauit: & quia ipse iudicis officium non implorauit sicut in illis c. cũ pridem. & c. sane. pp quod auditi fuerunt & restituti ad agendum.

2 Concor. text. in l. si diuersa. C. de transact. & in l. cum precibus. C. de præscri. 30. vel 40. ann.

3 Concor. l. nihil. ff. de inoffic. testa. & l. prętor. ff. de va. & excu. mu ne.

c ¶ *Præpositus & capitulum.*] Quibus forte negotium commissum fuerat, quorum litteris bene creditur. 19.q.3. statuimus. & 73. dist. in nomine patris, & filij. in fi.

d ¶ *Episcopus munus.*]Hic concurrũt duę præsumptiones, 4 scilicet factum epi, & scriptura præpositi & capituli, & factũ legati. facto epi creditur. ĩ. de re iudicata. sicut. & ĩ. de renunc. in præsentia. & secunda quæstio. 7. hoc etiam placuit. Vnde non est verisimile quod etiam suspensum & à suspensis electum benediceret vel confirmaret. In cõtrarium præsumitur ex litteris præpositi & capituli, quibus etiam creditur per iura prædicta & ita circa idem factum quandoque habentur variæ præsumptiones. 57. dist. si quis in egritudine.

4 Adde, quòd duæ psumptiones faciunt vnam probationẽ integram. l. si tutor. C. de edi. di. Hadri. tollen.

g ¶ *Præiudicat.*] Sed quia nescimus vtrum istorũ alteri p̃iudicet: ideo absoluimus rem: quia in rebus dubiis promptiores debemus esse ad absoluendum, q̃ ad condemnandum. ĩ. de p̃ba. ex litteris. & ĩ. de fid. instr. inter dilectos. c in fi. hic secus factum fuit.

ADDITIO. Quia nõdum erat renũciatũ in causa, vel ne per surreptionẽ, & c. secundum Vin. & Abb. & secũdũ hoc cessat quod opponitur ꝙ debuit confirmare, ex quo non poterat infirmare. Ioan. An.

5 Concor. tex. in l. Arrianus. ff. de act. & obl. & in l. respiciẽdum. ff. de pœ.

h ¶ *A suspensis.* s. de cõsue. cum dilectus. vbi de hoc satis dictum est.

i ¶ *Cassata.*]i. cassa nũciata quia suspensi eligere non possunt.

k ¶ *Consulatur.* Intellige, ꝑ per capitulũ fiat electio, ex quo non dicit per quos. si enim Papa voluisset monasterio per alios prouideri, illud mandasset: sicut fieri consueuit. Vnde mandat illos primo absolui à sententiis suspẽsionis, vt postea eligere possint: & R. seniori restituti fuerunt custodia & prioratus: vt continetur in integra.

† Adde ꝙ ambitiose petens dignitatem secularem vel ecclesiasticã punitur in 100. aureis. & est infamis. tex. est in l. 1. ff. ad l. iu. d amb. & in l. 2. & ibi. Bart. ff de inc. act.

QValiter.]Primo ponitur decisum exordiũ. Secũdo factum ibi, *Verum.* Tertio electionis cassatio: ibi, *Postquam.* Abb. Siculus.

CASVS. Ecclesia Penneñ. vacãte, canonici quendã in suum epm̃ elegerunt. ille electus confirmatione nondũ habita, cœpit administrare. electio ista fuit præsentata dño Papæ, vt eam confirmaret. Papa examinato electionis processu, p̃cepit ꝙ p̃dictus electus administrauit non habita cõfirmatione, recipiẽdo à clericis & laicis iuramenta fidelitatis, nõ attẽdens ꝙ nemo debet sibi honorẽ assumere, sed qui vocatur à dño tanquã Aaron. Vnde Papa electionẽ de ipso factam penitus cassauit. Not. ꝙ nullus debet administrare ante cõfirmationẽ. Item cassato principali, & omnia accessoria cassata intelliguntur. Itẽ propter defectũ scientiæ repellitur quis a dignitate.

¶ Glo. seq. allegat duas concor. & duo contraria, & soluit. demum ponit opi. Lau. tamen consulit non teneri.

l ¶ *Administrationi.*] Sic ĩ. de præben. cum iam dudum. & ĩ. eo. bonæ memoriæ. Sed ꝯ ĩ. eo. ꝙ sicut. & ca. nihil est. §. vlt. hoc ius commune, illud dispensatio, vt ibi patet, ita tamen ꝙ de rebus temporalibus nihil penitus alienent. Et ideo illud introductum fuit: quia si nimia subtilitate circa hoc vteremur, subtilitas in perniciẽ ecclesię verteretur. C. ad Trebellia. l. pen. & dixit hic Lau. ꝙ si electus ante confirmationem aliquid disposuit de rebus ecclesiæ vt saluæ essent, quia erant periturae, & hoc non fecit tanquam prælatus, sed tanquam simplex canonicus, non vř ob hoc administrasse, & ei nõ debet nocere. ff. de acquiren. hæredita. pro hęrede. & C. de tu. qui non satisde. tutor. & lege in dubiũ. 6 Cautius tamen faciet si abstineat, si est aliquis alius qui hoc facere possit: quia etiam qui minimam particulã de hæreditate attigerit, administrasse videtur. ff. de acquir. hæred. fi seruum. §. si quis suus. propter hoc cassata est hæc electio, & quia non erat cõuenientis scientiæ.

6 Et tutor ante inuentarium ad ministrare non potest, tamen sic id gerit qđ nec modica dilationem expectat. ff. đ admi. tut. tutor q̃ repertorium. l. ib. & §. 1. secundum Ho. Io. An.

m ¶ *Conueniens.*] Bene dicit conueniens, quia sufficit ꝙ sit conuenientis scientiæ, licet non sit eminentis. ĩ. eo. cum nobis olim.

¶ Glo. seq. allegat tres concor. & duo contraria. & soluit.

n ¶ *Quicquid ex ea.*] C. de legi. non dubium. 1 1. q. 2. alienationes. 20. dist. c. vlt. Argum. contra. 3. q. 7. c. infamis. §. tria. & §. verum. & infra de iure patro. consultationibus. Hoc intelligitur cum credebatur ius habere patronatus.

Cum

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ij Cum inter vniuersas.] Qui vocant ad electionẽ canonicũ non vocandũ, illum expectare tenent, nisi per Papam absoluantur, & periculũ sit in mora. h. d. secundum lectura gl. Primo decise ponit supplicationem capituli, quã iustificat. Secundo causam reddens illa admittit, & capitulũ instruit: ibi, *Quia vero*. Abbas Sicul.

Casus. Archieps Capuanus apud Panormũ diem clausit extremum: Decanus Capuanus, & quidã alij cum ipso archiepo apud Panormum manentes intimauerunt capitulo Capuañ. de morte sui pastoris, mandantes capitulo ꝙ sine ipsis ad electionem non procederent. capitulũ hoc intellecto misit suum nunciũ ad decanũ & alios qui erat Panormi. xij. dierũ eis terminũ assignantes, infra quẽ post litterarũ receptionem iter arriperent redeundi. hoc totum significauit capitulum Capuañ. dño Papæ. & super hoc Papa scribit capitulo Capuano dicens: quãuis ecclesiastica constitutio non exigat, vt canonici tam remoti ad electionẽ pastoris vocentur, & illi præcipue qui mortẽ pastoris antequam capitulũ præsciuerunt, quia tñ mora periculosa est in electionibus, & sępe dãnosa, scribit Papa capitulo Capuano vt inuocata spiritus sancti gratia ꝑsonã idoneam per electionem canonicã sibi prouideant in pastorẽ, transmittentes ad sedẽ Apostolicam nuncios, quibus vice regia petãt assensum: & gratiã confirmationis Apostolicæ requirant. Not. ꝙ illi canonici qui sunt multũ remoti, & qui sciunt mortẽ sui pręlati, non debent vocari ad electionẽ: quia & ipsi venire tenentur ad ecclesiã suam ordinandam. Item not. ꝙ mora in electionibus est dãnosa. Item. not. ꝙ aliquis exercet duplex officium.

est, denunciantes penitus non tenere.

¶ Idem Capitulo Capuano.

¶ *Si vocantur ad electionem non vocandi, valet electio facta eis non expectatis. hoc dicit secundum lecturam communem.*

CAP. XVIII.

† Cap. 3. e. tit. in. 3. cõpilatione.

ij Cum † inter vniuersas metropoles: & infra. Intelleximus autem per I. & F. canonicos vestros, & per litteras quas ad sedem Apostolicam detulerunt, quod ad decanum [a] & alios canonicos vestros Panormi manentes, (cum ex eorum parte fuisset vobis per litteras intimatum, vt sic tractaretis super electione substituendi pastorem, quod nullum deberetis in eorum absentia nominare [b]) quendam socium vestrum cum litteris destinastis, duodecim dierum [c] terminũ assignantes, infra quem post receptionem litterarum vestrarum iter arriperent redeundi. Quamuis ecclesiastica consuetudo non exigat, vt ad electionem pastoris canonici tam remoti [d] vocentur, & illi precipue qui longe antequam vos, metropolitani vestri obitum præsentialiter cognouerunt [e], quorum aliqui post eius decessum, ad Capuanam ecclesiam sunt reuersi [f]: Quia vero † mora longior est in electionibus valde suspecta, immo sæpe damnosa †; mãdamus quatenus inuocata spiritus sancti gratia, personam idoneam per electionem canonicam concorditer assumatis [g] ad regimen Capuanæ ecclesiæ, consequenter ad audientiam nostram nuncios idoneos trãsmissuri, per quos à nobis vice regia [h] postuletis assensum, & Apostolicæ confirmationis gratiam requiratis.

† tamen

† Vide l. fi. §. fin. ff. ad l. [illegible] iac. & in l. quod te. ff. si cer. peta.

¶ Idem archi. & capitulo Capuano.

¶ *Non debet inspici an post appellationem, sed an contra fuerit electio celebrata. Et penes vocantes quibus competit vocandi potestas remanet ius eligendi, si vocati venire contemnunt. Et ad officium confirmatoris spectat examinare electum, etiam nemine opponente. Et nisi electus doceatur legitimæ ætatis & litteraturæ, habetur pro non legitime electo.*

CAP. XIX

† Cap. 4. e. tit. in 3. cõpilatione.

Cum † nobis olim de obitu: & infra. Cum autem constaret interpositam fuisse appellationem ne fieret electio, nisi canonica, videri poterat quód post eam medio tempore nihil

a ¶ *Ad decanum.*] Not. ꝙ absente decano potest electio fieri, licet sit honorabilior pars capituli. j. de cõces. præbenda. post electionẽ.

b ¶ *Nominare.*] Et male mandauerũt, vt sequitur: quia eos expectare non tenentur: vt j. dicit: quia periculosa est mora.

c ¶ *Dierum.*] 20. miliaribus pro dieta computatis. ff. de verbo. signifi. l. 3. & ff. si quis cautioni. l. 1. & s. de rescrip. nonnulli. vbi de hoc satis dictum est.

¶ *Glossa sequens. arguit ad quæstionem de quàm remoto, &c.*

A quàm remotis locis vocari possint absẽtes ad electionem.

d ¶ *Remoti.*] A quàm remoto loco absentes vocãdi sint, colligit ex tribus, q͂a vocãtur à tam remoto loco quantũ est à Mediolano vsq; ad Genuam. 63. dist. quanto. sed non debent vocari à tam remoto loco quantum est à Capua vsq; ad 1 Palermum: vt hic dicit. & q͂a vocandi sunt vbi sine periculo vocari possunt. j. eod. q͂d sicut. §. si aũt. Sed vr̃ quòd omnes qui sunt in eadẽ pronuncia, sint vocandi: cum illi præsentes dicantur. 2 C. de præscri. lon. tem. l. vlt. & j. eodem corã. aliàs non valet quod faciunt pręsentes. j. eod. q͂d sicut. & c. bonæ memoriæ 2. Quod omnes de prouincia sint vocãdi, habes j. eod. in Genesi. In huiusmodi vocationibus pro electionibus faciẽdis credo ꝙ standum sit potius consuetudini: vt dicitur in illa decre. in Genesi. quę dicit, quòd de toto regno Francię vocantur ad electiones de consuetudine generali. In aliis negotiis ecclesiæ sufficit quod facit maior pars pręsentium. 10. q. 2. hoc ius. dum modo maior pars, siue duę, siue tres sint præsentes. ff. ꝙ cuiusq; vni. plane. & l. nulli. nec vocantur absentes in talibus: vt ibi, hoc ius. Ber.

1 Panormum.

2 Quoad proscrip. lõgi tẽporis. Ioan. And.

3 Curiales extra terminos proprię ciuitatis venire per iudices ꝑuinciarũ nõ cõguntur [illegible] publica necessitas exigat. Io. An.

¶ *Glo. seq. recitetur per quæstionem, an scientes ecclesiam vacare, &c.*

e ¶ *Cognouerunt.*] Vnde vocari non debuerunt: quia si sciuit, certiorari nõ debuit. ff. de actionibus empti & vendi. l. prima. in fine. vnde statim debebant venire ad tractandum de cõi vtilitate. C. de cur. curiales 2. lib. 10. 3 Item nec ille est expectandus qui procurat ne ad eum citatio veniat. quia latitat. arg. ff. de eui[illegible]. si dictum. §. si præsente. & j. vt lite non contesta. quoniã frequenter. §. 1. credo tñ ꝙ vocandi sunt: dummodo sint in tali loco vnde sint vocandi: licet sciant ecclesiam vacare.

¶ *Glo. seq. alleg. concor. & signat contrarium.*

f ¶ *Reuersi.*] Sicut q̃dã sunt reuersi, sic alij poterunt redire. 23. q. 4. displicet. circa prici. Arg. contra. ff. de arbi. si cũ dies. §. penulti.

Additio. Arbiter assidet loco quo vna pars põt honeste venire, alia non. Ioan. And.

¶ *Glo. seq. quærit, alleg. pro & contra. ponit opi. Io. & soluit distinguendo.*

g ¶ *Assumatis.*] Aliis absentibus, & tñ miserant pro illis vt ad faciendam electionẽ cum eis venirent. Sed pone ꝙ non habuissent isti mandatũ a Papa ad eligendũ nunquid poterãt isti eligere ante terminum præfixum illis absentibus quos vocauerant? Vr̃ quod sic. argu. huius c. quia non tenebantur vocare illos: vnde possunt mutare voluntatem sine aliorũ ꝑiudicio. ff. de reg. iur. nemo. à ꝓrio sensu, cũ eorum nõ interfit. ff. de condi. ob causam da. si pecuniam. & ff. locati. l. penult. & j. de depo. c. 2. §. 2. & ff. deposit. l. 1. §. penult. & j. de ꝑca. c. fina. & j. de institu. cũ venissent. Præterea hoc faciebant de gratia. ergo possunt illã reuocare q̃ñcunque volunt. s. de postu. bonæ memorię. quia ius non vr̃ acquisitum. 4 j. de verbo. sig. abbate. & 10. q. 3. quia cognouimus. Sed ꝯ vr̃: quia ex quo admiserunt illos vocando ad electionẽ, iã nõ possunt reuocare. j. eodem. cũ wintonieñsis. & j. de his quæ fi. à pla. c. vlt. vbi de hoc. & ff. de ser. rust. prædi. per fundũ. Ex eo ꝙ nolunt procedere ad electionẽ sine illis, confitentur se hoc non posse facere eis exclusis. j. de offi. dele. cum super, & res de facili ad suam naturam reuertitur. ff. de pac. si vnus. §. ꝙ si non totum. Præterea gratia concessa semel intempestiue reuocari non põt. j. de commo. c. vnico. & ff. de ꝯmo. in cõmodato. §. sicut. cũ non decipi, sed adiuuari beneficiis nos oporteat: vt in proximis iuribus. In casu isto dixit Ioan. ꝙ benę possunt eligere, cũ eos vocare non tenerentur. Mihi vr̃ ꝙ ex quo illos vocauerunt, tenerent̃ illos expectare vsq; ad terminum statutum: & hoc dico dũmodo ex tali expectatione ꝑiudicium ecclesię non contingant, vel damnũ aut periculũ. Si vero mora periculũ induceret, non obstante tunc illa vocatione possunt eligere: & hoc vr̃ sonare littera illius c. ibi, quia vero mora, &c. Et ꝙ isti processerunt in capitulo præsenti, hoc fuit, quia Papa eis mandauit, & quia periculum timebatur vel imminebat ex mora.

4 Sicut in [illegible]

h ¶ *Regia.*] Sic j. de fo. cõpe. licet. sed ex tali assensu administrare nõ posset, quia non consentit in eum tanquam Papa, sed tanquã rex. sic j. eo. ꝙ sicut. §. præterea. & 23. q. 4. si ecclesia. in fin. & ff. de adoptio. si pater. §. qui duos. Et sic duplex consensus exigitur. s. eod. cum terra. & j. eo. sacrosancta.

Cum nobis olim.] Diuiditur. Primo ponitur allegatio ꝯ electũ. Secundo: ibi, *Sed contra*. allegatio pro electo. Tertio: ibi, *His igitur*. ipsius examinatio. Quarto: ibi, *Nos*. ꝓcurationis cõmissio. Ab. Sic.

Casus. Recepto à capitulo Capuano mandato prædicto, canonici conuenerunt in capitulo ad tractandum de electione pastoris: archidiaconus cũ quibusdam suis socijs appellauit ne fieret electio nisi canonica secundũ tenorẽ mãdati Apostolici, & statim recessit. Alij qui remãserunt in capitulo, archidiaconũ & alios ad capitulũ reuocauerunt, vt secundũ tenorẽ mandati Apostolici procederent ad electionẽ, & cum nollent redire credentes potestatẽ eligendi ad se deuolutam fuisse, quendam subdiaconũ dñi Papæ in archiepm elegerunt.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

debuit innouari[a] : vnde talis electio iudicanda erat irrita & inanis, vtpote post appellationem canonice interpositam, attentata. Sed contra, cũ appellatum fuisset, nõ vt nulla[b] electio fieret, sed vt fieret canonica: si factum electionis canonice fuerit subsecutum : non vtique cõtra formam appellationis huiusmodi, sed magis secundum eam videbatur esse processum : &† ideo licet post appellationem, non tamen cõtra eandem fuit electio celebrata, propter quod non erat aliquatenus irritanda : & infra. Item cum post appellationem emissam archidiaconus cum suis fautoribus chorum exiisset, & vos illos (vt interessent electioni faciendæ vobiscum, curassetis solicite reuocare[c], (quoniã ad electionem faciendam accedere noluerunt) alienos[d] se fecisse videntur : propter quod electioni à vobis iuxta formam mandati Apostolici concorditer celebratæ, de iure non posse contradicere videbantur : & infra. ¶ His igitur & aliis allegatis, quamquam contra personam illius quem elegistis, nihil dictum fuerit vel obiectũ: quia tamen iuxta verbum Apostoli dicentis: Nemini cito manum[e] imponas : debemus attendere diligenter ad ea quæ circa personam inquirẽda fuerant : duximus ex officio[f] nostro (sicut decuit) procedendum: & infra. Illius quoque litteraturæ[g], licet non eminentis, tamen conuenientis electus existit : vt pro defectu scientiæ (sicut plenius intelleximus ab his qui eum melius cognouerunt) ab electione non deberet excludi. De legitima tamen ætate scire plene non potuimus veritatem: quia cum à multis cuius ætatis existeret, curauerimus indagare, à nemine vnquã audiuimus quòd annum ætatis triginta attigisset : & infra. ¶ Nos ecclesiæ pariter & personæ prouidere volentes, & tam rationes[h] quàm canones[i] obseruare : quia propositum vestrum prouidum intelleximus : & ideo propter vrgentem necessitatẽ,† & euidentẽ

I. Timot. cap. 5.

elegerunt; cum ista essent ad Papam delata, Papa auditis allegationibus vtriusq; partis super hoc scripsit cap. Capuano dicens: cũ aũt constat appellationẽ fuisse interpositam ne fieret electio nisi canonica, videri poterat q; medio tempore nihil potuit nec debuit innouari: & ideo talis electio erat iudicanda penitus irrita & inanis post appellationem legitime factam. Sed contra hoc sic poterat responderi, cum appellatum fuisset non vt nulla fieret electio, sed vt fieret canonica, si canonica electio fuit postmodum subsecuta, nihil cõ formam appellationis, sed potius ſm ipsam pcessum fuisse: & ideo non erat electio aliquatenus irritanda. Præterea cum post appellationem archidiaconus recessisset, & alii eũ reuocassent, ipsi autem noluerunt accedere, alienos ab electione se fecisse videntur, propter quod contra electionem nihil posse opponere videbatur. His igitur & aliis allegatis, quamuis contra personam electi nihil obiectum fuisset : quia tñ (vt dicit Apostolus.) Nemini manum cito imponas: diligenter debet inquiri quæ circa personã electi sunt requirenda: vnde de litteratura eius pcepit dñs Papa inquirere: & licet non eminentis sciẽtiæ, verum sufficientis est inuentus, sicut didicit ab his qui eum cognouerunt, de ætate tamen veritatem non potuit scire, an scilicet annum xxx. attigisset. Vnde volens psonæ & ecclesiæ pariter prouidere, & rõnes ac canones obseruare, præfatum subdiaconum concessit in procuratorem ecclesiæ Capuanæ, committẽs eidem liberam administrationem tam in tpalibus quàm in spiritualibus. Nota q; si talis appellatio interponatur ne fieret electio nisi canonica, electio canonica non impeditur. Item qui vocati ad electionẽ nolunt venire, eligendi potestatem amittunt, & ad alios deuoluitũr. Item superior habet ex officio quòd debet inquirere de impedimento electi, & de omnibus per quæ electus, & electio reprobentur, licet contra electum & formam electionis nihil objciatur. Item qui non impleuit tricesimum annum, non potest eligi in episcopum, sed dari procurator.

¶ In aliquot vetustis ita: & ideo licet post appellationem, nõ tamen contra, fuit eadem electio celebrata.

a ¶ *Innouari.*] Hoc allegando dicit, quia non extenditur appellatio, nisi ad ea quæ illegitime fiunt, & illa sola cassat: arg. j. de resti. spo. audita. & s. de rescrip. causam. secus est in denunciatione noui operis. j. de no. ope. nuncia. c. 1. & 2.

b ¶ *Nulla electio fieret.*] Talis enim appellatio non valet ne id fiat quod edicto perpetuo cauetur. 25. q. 1. quæ ad perpetuã. ff. de appellatio. recipien. vel non. l. vlt. quoniam publicæ vtilitatis interest, vt fiat electio. ff. de noui operis nunciatio. de pupillo. §. si quis riuos. & infra de his quæ fiunt à maio. parte cap. ex ore. in fin. s. eodem, cum inter R.

¶ *Glo. seq. quærit, alleg. pro & contra. ponit opinionem Ioan. & soluit.*

c ¶ *Reuocare.*] Nunquid eo ipso q; admoniti nolunt redire, qui præsentes sunt possunt eligere? Videtur quòd sic. argu. hic. & j. eo. q; sicut. §. si aũt. & arg. s. de postulat. bonæ memoriæ. & j. de testibus. in nomine dñi. 65. distin. si forte. j. de offi. deleg. cum sup. maxime cum mora in talibus sit suspecta. s. eod. c. proxi. & argu. ff. de administrat. tuto. tutor qui. §. 1. & ibi vnus tutor alium non expectat. & j. vt lit. non contest. qm frequenter. §. 1. arg. C. de diui. tute. l. 1. in fin. econtra vr̃ q; teneantur expectare vsque ad finem trium mensium. arg. 2. q. 6. c. ei qui. §. appellatore. j. de offic. deleg. consuluit. & 16. q. 3. placuit. sępe vocandi enim sunt ad electionẽ. 63. distin. plebs. & reus absens debet expectari vsq; ad finem triẽnij. C. de iudi. properandum. §. huiusmodi aũt scientia. arg. ff. de excu. tuto. non tm. & ff. de verb. oblig. insulam. & ita expectabunt vsq; ad finem quousque eligere possint. Dicit Ioan. q; psentes procedere possunt circa finem trium mensiũ non præcipiti festinatione, sed moratoria cunctatione. arg. ff. de admi. tute. tutor qui. §. 1. & j. de offi. deleg. consuluit. Hoc nõ credo, immo dico q; si maior & sanior pars vult procedere ad electionẽ, potest: [1] vt prouideant ecclesiæ viduatæ. s. c. proxi. si vocauerint alios psentes vel absentes, statuto eis termino competẽti intra quem cõuenienter possint venire: & si non venerint, & assignauerint iustam causam quare non veniãt, alij possunt postea ad electionem procedere, vel quia debet venire, vel iusta de causa impeditus, constituere aliquem de collegio procuratorẽ cui vices suas committat. j. eod. quia propter. & est rõ: quia mora in talibus est periculosa valde. s. eod. c. proxim. & j. vt lit. nõ contest. qm. §. 1. & preterea qđ à maiori parte capituli fit, debet valere, nisi minor aliquid ostenderit rationabile. j. de ijs quæ fiu. à maio. par. cap. cũ in cunctis. & sic etiã obseruatur, & hoc idẽ dicitur hic.

[1] Adde cõcor. in l. nulli. C. de decu. lib. 10.

d ¶ *Alienos.*] Ex quo nolunt venire vocati, potest pcedi sine illis: vt dictum est. argu. infra de offi. iudi. delega. cap. prudentiam. §. adijcimus.

e ¶ *Manum.*] 78. dist. quid est manus cito. & 24. dist. §. 1.

¶ Vide tex. in l. 1. ff. de nou. oper. nunc. & l. iubem⁹ nullam. cum l. seq. C. de sa. san. eccl.

¶ *Glossa sequens arguit de facto suppleri, &c. & remittit, ponens hic specialitatis causam : & dat simile.*

f ¶ *Ex officio.*] Nota hic arg. q; iudex potest supplere etiam de facto: quia Papa supplet hic de facto. Qñ in causis iudex debeat supplere & qualiter, dictum est s. de postula. præla. bonæ memoriæ 1. sed in isto casu illud teneas : quia & si nihil obijciatur electo : ille qui confirmat electionẽ, debet inquirere de modo electionis, an sit canonice facta, de persona etiam electi, an sit idonea. j. eod. venerabilem. & 28. distin. priusquam. vbi de hoc. alias si confirmaret indignum, ipse puniretur, & promotus debet repelli. j. eod. tit. nihil est. & de omnibus talibus debet ex officio suo inquirere, cum sua intersit, ne puniatur.

Iudex etiã de facto supplere põt.

Qui confirmat electionem, de electo & modo eligendi ingrere debet.

Item & si in alio casu ex officio suo iudex supplet etiam de facto. j. de except. exceptionem. in fin. & c. pia. eo. tit. [lib. 6.] & quos prohibet prætor, in totum prohibet, etiam si non opponatur. ff. de postula. quos prohibet. & in alio casu. ff. de petit. hære. l. vlti. secundum opinionem Pla.

Additio videt hæc nõ glossa Bernardi.

g ¶ *Litteraturæ.*] In prælato requiritur non solum litteratura, sed etiam q; sit solicitus, & prudens in tpalibus. 39. distin. Petrus. Quę scientia exigitur in epo, habetur 23. distin. qui eps. & 38. distin. quæ ipsis. & c. oẽs psallentes. tñ conueniens scientia toleratur in ipso, vt hic dicit. & argu. ad hoc. ff. de ædil. edict. sciendum. §. illud. & l. si quid venditor. §. venditor. & eminens scientia bene est desideranda in prælato, & competens toleranda: quia multa scientia inflat: sed eius imperfectum supplet perfectio charitatis. j. de renun. nisi cum pridem. §. pro defectu.

ADDITIO. Facit illud actuum. 26. dum Festus ad Paulum ait: Insanis Paule, multæ te litteræ ad insaniam conuertunt.

h ¶ *Rationes.*] ideo dicit rationes: qa voluit seruare vrgentem necessitatem & euidentem vtilitatem ecclesiæ Capuanæ.

i ¶ *Canones.*] Ideo dicit, canones: quia non potuit sibi constare de ætate xxx. annorum, quæ debet esse in quolibet epo ordinando. s. eod. tit. cum in cunctis. sed vr̃ q; electio valere non debet, vt puta facta de hoĩe non plenæ ætatis. in c. cum in cũctis. Solue, nihil fuit obiectum electo, vt dicit s. nec iudex debet cognoscere nisi de his quæ in iudicio deducuntur. Vel dic q; hæc decre. non continet ius in eo quod iste confirmatur, sed est quædam prouisio : quod patet ex eo qđ dicit; nos ecclesiæ pariter & psonæ puidere volẽtes, &c.

Hæc glossula & sequẽs vsq; ad verbum procuratorem. nõ sũt Bernardi, nec habent in veteribus libris.

¶ *Glo. seq. quærit & soluit. ponit opin. Inno.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

a ¶ *Procuratorem concedimus.*] Nunquid per talia verba confirmat electionem? Credo q̄ sic. suspendit tñ consecrationem vsq; ad legitimam ætatem. Inn. Papa iiij. dicit q̄ non: & cum fuerit in ætate legitima, debet eligi in archiepm, & Papa dispensat cum ipso: quia cū non esset ætatis legitimæ, Papa ipsum concessit in procuratorē ecclesiæ Capuanæ, ac si esset simpliciter postulatus: aliàs electionem ipsius denūciasset irritam & inanē, & canonici essent eligendi potestate ea vice priuati. s. eo. tit. cum in cūctis. & j. eo. c. proxi. si scienter eum elegissent.

b ¶ *Liberam.*] Per illud verbum non datur ei potestas male administrādi. 21. q. 1. relatio. [1] arg. C. de inoffi. testam. si qū. & j. eod. ecclesia vestra. ad fi. Et licet prælatus procurator dicat. 12. q. 1. §. vlti. & c. vlti. j. de dona. fraternitatē. tñ donare potest si cōsuetudo est. j. de dona. cæterum. & ff. de dona. filiusfamilias. considerata consuetudine loci, & quantitate doni, vt in c. prædicto, cæterum. & ff. quod vi aut clam. l. prohibere. §. nō tantum.

¹ Consent. tex. in l. 1. & ibi Bart. ff. de offi. procon. & in l. filius. ff. de donat.

† Cap. 5. eo. tit. in 5. cōpilat.

I ¶ *Innotuit.*] Illegitimus eligi non potest, licet postulari possit. Et si eligatur, electio est nulla ipso iure. Et diuiditur: quia primo ponitur factum & electio de inhabili. Secundo allegatio pro dispensatione: ibi, *Quamuis.* Tertio electionis cassatio: ibi, *Habito ergo.* Abbas Siculus.

vtilitatem ecclesiæ Capuanæ (quam in hac parte potius approbamus) volumus ipsum firmiter perdurare: præfatū subdiaconum nostrum vobis in procuratorem [a] concedimus, liberam [b] administrationē ei tam in temporalibus, quam in spiritualibus committentes.

¶ Idem Cantuariensi archiepiscopo.

¶ *Illegitimus potest postulari, non autem eligi: & electores nisi probauerint illum ignoranter elegisse, incidunt in pœnas Lateranen. concilij.*

CAP. XX.

INnotuit † nobis, quòd Vigoriensi ecclesia destituta pastore, Prior & conuentus eiusdem, magistrum M. archidiaconum Eboraceñ. in episcopum elegerunt: cuius confirmationem vsq; in aduentum ipsius (qui absens eligebatur & inscius) distulisti [c]: qui tandem spontanea tibi & secreta confessione monstrauit, quod conscientia eius aliquantisper ex natalibus esset læsa: & infra. Cuius electionem capitulum petijt per sedem Apostolicā confirmari, præsentato nobis electionis decreto [d], subscriptionibus eligentium roborato. Quidam autem suffraganeorum tuorum, asseruerunt, eum fuisse filium cuiusdam militis, & ab eo ex quadam ingenua [e] & non coniugata [f] susceptum. Idem quoque magister adiecit, quòd numquam † pater eius habuerat vxorem, sed matris † eius, virginitatis florem præripuit quasi furtim †: & infra. ¶ Quamuis autem canon Lateraneñ. † concilij [g] ab Alexādro prædecessore nostro editus, nō legitime genitos adeo persequatur, quòd electionem taliū innuit nullam esse [h], nobis tamē per eum adempta non fuit dispēsandi facultas, cum ea nō fuerit prohibentis intētio: qui successoribus suis, nullum potuit in hac parte præiudicium generare, pari post eum, immo eadem potestate functuris, cū non habeat imperium par in parē [i]: & infra. ¶ Multa enim in hoc casu dispensationem inducere videbantur, litterarum sciētia, morum honestas, vitæ virtus, & fama personæ, multipliciter à quibusdam etiam ex fratribus nostris (qui eum in scholis [k] cognouerant) approbatæ †; faciebant etiam

CASVS. Ecclesia Vigorieñ. destituta pastore, canonici eiusdem ecclesiæ concorditer magistrum M. archi. Eboraceñ. in suum episcopum elegerunt: tandem petierunt electionem confirmari ab archiepiscopo Cantuarieñ. metropolitano ipsorum: sed quia electus ille absens erat, electionem illam distulit confirmare: qui tandem veniens secrete fuit & sponte confessus quòd de legitimo matrimonio non fuerat procreatus. post modum capl̃m à sede Apost. petiit eandem confirmari electionē. quidam aūt suffraganei significauerunt dño Papæ, q̄ fuit filius cuiusdam militis ex quadam ingenua & non coniugata susceptus, & idem magister id ipsum est confessus: sup hoc scribit Papa archiepo Cātuarieñ. q̄ licet canon Lateraneñ. concilij ab Alexandro editus, nō legitime genitos ideo prosequatur, q̄ electionem talium canit nullam esse: tñ non potuit legem imponere successori, vt cum talibus dispensare non possit, cum par in parem non habeat imperiū, nec potestatē. multa enim in hoc casu dispensationē inducere videbantur, morum honestas, litterarum scientia, & fama psonæ multipliciter approbatæ, à quibusdam etiam de fratribus dñi Papæ, qui eum in scholis cognouerant, & electio concorditer facta, & humilis confessio confitentis. Habito igitur diligenti tractatu sup hoc, Papa intelligens q̄ capitulum Vigorieñ. eundem magistrum non postulauerat, sed improuide eum elegerat, electionem pdictam canonis prædicti auctoritate cassatam, denunciauit irritam & inanem, parcendo capitulo Vigorieñ. qđ ei non imponit pœnam expressam in canone supradicto, s. q̄ non compellit eos pbare ignorantiā quam allegāt. post cassationem electionis pdictæ supplicatum fuit hoc dño Papæ, vt dispensaret cum eo: sed quia talis supplicatio noīe capituli non fiebat, eam non admisit, cum nuncij capituli ad hoc non fuerunt deputati, decernēs irritum & inane quicquid ante receptionem præsentium sup ordinatione Vigorieñ. ecclesiæ fuerit attentatum. & si Vigorieñ. capl̃m dictum magistrum duxerit postulandum, postulationem suam procuret psentare. Nota q̄ illegitime geniti eligi nō possunt, sed tantum postulari, & electio irrita est ipso iure, & eligētes scienter sua potestate eligendi priuati sunt. Item nota quòd nuncius missus ad vnam rem petendam, aliam petere non potest.

c ¶ *Distulisti.*] Et merito, quia nec eius electionem confirmare poterat nisi primo ipse consentiret electioni suæ. j. eod. c. prox. & j. de transla. licet. & quia debet examinari. j. eo. nihil.

¶ *Glo. seq. tractat quid contineat decretum, & an sit de substantia.*

d ¶ *Decreto.*] Decretum debet continere totam seriem & formam electionis, nomina eligentium, & eorū cōsensum, & subscriptiones cuiuslibet. in hunc modum, Ego talis canonicus talis ecclesiæ huic electioni interfui & cōsensi, & propria manu subscripsi. si scit scribere, alioqn alius pro ipso & noīe illi* & de ipsius mādato subscribere debet. j. de senten. & re iudica. cum inter vos. Et nomen electi debet continere, & ad quam dignitatem est electus, & quòd scriptura illa fuit facta per publicam manum, vel per duos idoneos viros j. de probat. qm̄ ꝯ falsam. & sigillum capituli apponatur. & hodie etiam debet continere inquisitionem & voluntates singulorum: & publicationes, & collationē & electionem. ita quòd per tale decretum appareat formam seruatam fuisse. Et illud decretū sm̄ quosdam non est de substātia, electionis, hodie vero, ita [2] est de substantia, q̄ si non fiat publicatio volūtatum, & inqsitio, & collatio, & electio subsequēter incontinenti, cassat̄ electio. j. eod. Cumana ecclesia. & c. cū post petitā.

Decretum electionis quid continere debeat.

* manu

† furtum

† Concilij Lateranen. cap. 3.

² Et hanc formam esse substantia: non sequitur q̄ littera se ... de substantia. io. And.

† approbata.

e ¶ *Ingenua.*] Ingenu* est is qui statim vt nascitur liber est. Instit. de inge. in prin.

¶ *Glo. seq. querit, arguit negatiue: sed contrarium soluit.*

f ¶ *Coniugata.*] Si enim fuisset coniugata, filius esset spurius, nec posset legitimari p matrimonium sequens. j. qui filij sint legiti. tanta. 3 Quid si contraxisset postea cum ea: nunquid ipse posset eligi tamq̄ de legitimo matrimonio natus? Non videtur: quia non fuit de legitimo matrimonio natus. s. eod. cum in cunctis. Nec prodest q̄ res deueniat ad eum casum, &c. tempus enim natiuitatis videt considerari debere, sicut tēpus electionis. j. eod. dudum. & arg. 30. q. 5. qualis. vt ibi in virginitate desponsata, & hoc ita pōt dici. Dico q̄ bene potest eligi: quia matrimonium sequens 4 oīa præcedētia purgat, & ille tamq̄ legitimus est habendus. j. qui fi. sint leg. tanta. idem dicitur in c. qualis. quia verba sunt intelligenda cum effectu. j. de cleri. non resi. relatum.

³ Concor. tex. in l. generalites. § ... peñ. ff. de decu.

⁴ Adde tex. in l. 1. & ibi Barr. C. ... nup. ex rel. pet. & in ... debiti. ... big. in glo.

g ¶ *Lateranen. concilij.*] s. eo. cum in cunctis.

¶ *Glossa sequens recitetur per q. an. c. cum in cunctis, &c. argu. quòd supponit opi. Tan. quæ distinguit, quam in altero membro reprobat, & litteræ contraria respondet.*

h ¶ *Nullam esse.*] Sic ergo patet ex eo qđ dicit, innuit, nullā esse: & ex eo q̄ dicit inferius, electionē ipsam prędicti canonis auctoritate cassatam, q̄ canon ille s. eo. cum in cunctis. est canon latæ sententiæ. & j. eo. cū wintoniensis. dicit Tan. q̄ talis electio est nulla, & in hoc est canon latæ sñiæ; sed quantū ad aliā pœnam quę imponitur eligentibus, non est latæ sñiæ, sed ferēdæ: & ad hoc inducit j. eod. quisquis. & c. quia pp. Sed hoc non dico. immo quo ad oīa canon est latæ sñiæ. 5 Sed huic ꝯdicitur qđ dicit inferius, nec pœnā infligimus, &c. idest, nolumus esse inflictā: qa parcimus eis, & hoc est quod præmisit, parcētes non modicum, &c. Et illa duo ca. quia pp. & c. quisquis. in alio casu loquuntur: vt ibi dicemus. Ber.

⁵ Hoc ... c. quisquis. j. eo. ... missam ... porro. in 6. lib. 6.

i ¶ *In parem.*] Sic 21. dist. inferior. & ff. de arbi. nam magistrat⁹. & ff. ad Trebel. ille à quo. §. tempestiuum. nisi se subijciat ei: vt ff. de iur. om. iud. est receptum. & 2. q. 7. nos si incompetenter. nisi rōne legationis. 93. dis. p̃cipimus. vel delegatiōis. j. de offi. deleg. sane 2.

Par in parem nō habeat imperium.

K ¶ *In scholis.*] Multum enim operatur notitia scholastica, sicut & militaris. ff. de castren. pecu. miles filiusfa. & l. si forte. in fi

Reatum.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ad id non modicum, concors capituli Vigorien. electio, petitio populi, assensus principis, votum tuum, suffraganeorum suffragia, & humilis deuotio confitentis, qui sponte ac humiliter suum maluit confiteri reatum [a], quàm læsa conscientia thronum conscendere pastoralem. ¶ Habito ergo super hoc diligenti tractatu, intelligentes Vigorien. capitulũ, eundem magistrum non humiliter postulasse, sed improuide potius elegisse (cum ad obtinendum dispensationis beneficiũ procedendum fuisset, non per electionem inhibitam, sed per postulationem permissam [b]) electionem ipsam prædicti canonis auctoritate cassatam, denunciamus irritam & inanẽ: parcentes non modicum Vigorien. capitulo: quòd eis nec pœnam infligimus expressam in canone supradicto, nec probare cogimus ignorantiam [c] quã allegant. Et quamuis post cassationem huiusmodi nobis fuerit supplicatum, vt dignaremur cum eo misericorditer dispensare, supplicationem huiusmodi, quæ nomine capituli non fiebat, (cum non ad postulandam dispensationem, sed ad petendam [d] confirmationem ipsius fuerint nuncij destinati) ad præsens non duximus admittendam: decernentes irritum & inane, quicquid super ordinatione ipsius episcopatus, ante susceptionem [e] litterarum nostrarum fuerit attentatum. Quòd si Vigorien. capitulum eundem magistrum, propter prærogatiuam meritorum ipsius duxerit postulandum, postulationem apud sedem Apostolicam præsentare [f] procuret.

Idem Genuen. archiepiscopo, & [Pla]centino & Bobien. episcopis.

Non possunt electores in præiudiciũ electi compromittere: sed si consenserit electioni suæ, vel consentire velit: non obstante laudo in contrarium lato, est confirmandus, si aliud canonicum sibi non obsistat, licet non sit de gremio illius ecclesiæ quantumcunque ob causam à maiori parte fuerit appellatum. & in hoc vltimo est iste textus multum notabilis.

CAP. XXI.

iij Cum [a] inter canonicos Saoneñ. super electione Pontificis quæstio verteretur, ad sedem Apostolicam S. subdiaconus Saoneñ. & I. procurator capituli [g] accesserunt: & infra. Proposuit autem procurator prædictus, quod singuli requisiti communi assensu in Hasteñ. præpositum (excepto prædicto subdiacono) conuenerunt. quo in sua duritia permanente, aliorum consensus redactus fuit in scriptum publicum consequẽter. Cæterum pro parte altera fuit propositum ex aduerso, quòd cum septem essent canonici Saoñ. in capitulum se receperunt de futura electione Pontificis tractaturi: sed archidiacono, archipresbytero, & preposito dictũ Hasteñ. præpositũ nominantibus, fuit à præfato S. obuiatum, asserente ipsum morbo epileptico [h] laborare, pro quo alia vice tamquã inhabilis fuerat recusat⁹ [i], nec

a ¶ *Reatum.*] i. defectum siue impedimentum: quia etsi non sit nota delicti, est tamen nota defectus impedientis promouendum. j. de pur. can. accedens.

b ¶ *Permissam.*] Et sic patet quòd illegitimus potest postulari. de hoc dictum est s. de postu. c. vlt. sed non aliàs indignus, puta suspensus: vel qui suspensione non seruauit. s. de postu. c. 1.

Additio. Ibi ex culpa factus est irregularis: hic sine culpa. 61. distin. nasci. & ibi indignus propter crimen, hic propter defectum. Ioan. And.

Ignorantia crassa.

c ¶ *Ignorantiam.*] Ignorantia crassa & supina non excusat. j. de eo qui renun. epi. c. 1. vnde ꝓbare debebant isti ignorantiam quã allegabãt, vt hic dr̃ 82. dist. proposuisti. [a] crassa fuit istorum ignorantia: qa improuide ipsum elegerunt, non requirẽtes de eius persona ab his per quos certificari potuerunt. 37. dist. §. vlti. & j. de reg. iur. c. penul. & ff. de iur. & fac. igno. l. regula. & ideo debebãt probare diligentiã adhibitam: & sic probarent ignorantiam. hanc ignorantiã poterãt probare ꝑ iuramentum. j. de test. præsentiũ. & j. de exce. pastoralis. arg. bo. j. de scru. c. vnico.

[a] Cõcor. l. cũ de indebito. glo. in versi. ignoranti. ff. de prob. Bart. & gl. in l. si cui. §. 1. ff. de accu. in glo. in ver. [d]ocerat.

d ¶ *Ad petẽdam.*] Aliàs si fuissent missi ad eligẽdum simpliciter, bene potuissent postulasse. j. eo. in causis.

¶ *Glo. seq. dicit hic solui quæstionem, in qua alleg. pro & contra.*

e ¶ *Susceptionem.*] Per hoc videt solui quæstio dñicalis qua quæritur, si epo deposito canonici eligunt alium anteq̃ recipiant litteras Papę, quibus restituitur depositus. arg. est hic pro restituto. 8. q. vlti. c. vlti. C. de man. princ. l. vna. j. de præben. inter cæteras. argu. ꝯ. 7. q. 1. eos q. ff. de decu. l. 2. j. de renun. ex trãsmissa. & C. de nup. neque.

f ¶ *Præsentare.*] Sic patet ꝙ metropolitanus non potest cum illegitimo dispensare, ex quo illum sibi præcipit pręsentari. Arg. contra. j. de corpo. vitia. cum de tua. Ber.

iij ¶ *Cum inter canonicos.*] Electus à maiori parte capituli, si est idoneus, & consenserit vel consentire velit (etiam si non sit de gremio ecclesiæ) refutari non potest. Diuiditur. Nam primo factum, & partium allegationes ponit. Secundo: ibi, *Discretioni*. diffiniendum committit. Abbas Siculus.

Casus. Vacante ecclesia Saoñ. canonici conuenerunt ad electionem simul celebrandam, & singuli requisiti cõi consensu præpositum Hasteñ. elegerunt: excepto S. subdiacono, qui prius appellauit ne dictum ꝑpositum eligant morbo epileptico laborantem, pro quo alia vice tanq̃ inhabilis recusatus fuerat, nec ad aliam ecclesiam debet fieri transitus donec reperiatur idoneus in ecclesia Saoneñ. postmodum archipresbyter pro parte sua: & dictus S. pro se super quæstione ista in Mediolañ. archiepm cõpromiserunt: archieps, & magistrum G. Modiceñ. canonicum eis dedit in epm, & etiam cõfirmauit. demum super his causa est ad sed. Apost. delata. hæc & alia in præsentia dñi Papæ fuerunt allegata. mandat Papa quibusdam, quia constat electionem de ꝑposito prædicto à maiori & saniori parte capituli celebratam fuisse, publicatam, & etiam subscriptam, vt electionem ipsam debeant confirmare, dummodo dictus ꝑpositus electioni de se factæ consenserit: cum ꝑ mutuum consensum eligentium & electi quasi cõiugale vinculum sit ꝯctũ: nisi sufficienter sit ostensum eum ꝑpositum morbo epileptico laborare. sup hoc appellatũ extitit ꝯ ipsum, non obstante appellatione si qua ex aliis causis superius memoratis fuerit interposita, quę friuolæ sunt, non obstante eo quod post talẽ electionem ab archiepo dicitur factum. quamuis à partibus cõpromissum fuerit in eundem, cum electores ab electione non potuerint resilire: & idem est ac si non cõpromiserint. & si dictus præpositus nondum electioni factæ consenserit, dum tñ velit consentire, electionem illius debeant confirmare, dummodo morbo non laboret obiecto. Nota ꝙ electio bene potest fieri de aliena ecclesia non obstante appellatione, si ꝑꝑ hoc interponatur. Item nota ꝙ vnus solus auditur contra factum aliorum iustam causam allegans. Item per consensum eligentium & electi, quasi coniugale vinculũ est ꝯctum. Item electores post factam electionẽ variare non possunt, & idem est publicato scrutinio ante electionem.

[b] In aliquot antiq. ita: Placentino, & Papieñ. epis.

[c] Cap. 6 con. tit. in 4. cõpilatione.

¶ *Glossa sequens not. ibi esse capitulum, vbi est maior pars, &c.*

g ¶ *Capituli.*] Not. ꝙ licet dissensio sit inter canonicos: & quædam agant ꝯ alios: ibi dicitur esse capitulum vbi est maior pars: & possunt constituere procuratorem, & ille dicetur capituli procurator: & in constituendo talem procuratorem non requiruntur singuli de capitulo, sed tãtum illi q̃ sunt maior pars: aliàs committeretur falsum si singulorum nomina ibi ponerentur aliis ignorantibus. j. de his quæ fi. à præla. sine consensu capituli. quanto. & iste procurator habebit expensas de capitulo.

[d] In aliquot vet. [illegible] cũ essent canonici [illegible] Saoneñ. qui se in capitulo receperunt, de futura, &c.

Ibi est capitulũ vbi est maior pars canonicorum.

h ¶ *Epileptico.*] De quibus habes 33. dist. maritum. & c. clerici. & c. communiter diffinimus.

Additio. Et ibi plene not. in glo. magna. & 7. q. 2. in sum. de epilepticis & dæmoniacis, & his qui aliter vexantur, an promoueri possint, vel iam promoti ministrare debeant. Io. And.

¶ *Glo. seq. recitetur per contrarium de decre. cum dilectus.*

i ¶ *Recusatus.*] Per hoc vr̃ ꝙ crimen in modum exceptionis probatum in vno iudicio, pręiudicet in alio. arg. s. eo. super eo. & 2. q. 1. prohibentur. licet enim crimen in modum exceptionis ꝓbatum non infamet. j. de or. cog. cum dilectus. in fi. tñ grauat eius opinionem. vnde inhonestum est admittere talẽ. ff. de decu. eos. & C. de adul. & si libidinem. In causa vero criminali bene repelleret testis à testimonio, si in alio iudicio esset repulsus, [a] ꝓbato eius crimine in modũ exceptionis, de quo grauata est eius opinio. j. de testi. testimoniũ. Sed adhuc probãdũ est ipsum morbo epileptico laborare: qa non cõstabat illum sic fuisse repulsum ꝑ illam allegationẽ. sed si de hoc ꝯstaret, non deberet amplius eligi. arg. s. de postu. grato.

[a] Adde & si adhuc pẽdet causa [illegible] falso. l. 3. §. lege Iul. ff. de test. Bar. in l. Barbarius. ff. de offi. præto.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

vbi cassatur electio illius, seu postulatio secundo facta, quæ primo cassata fuit propter vitium personæ: vt s. eo. super eo.

¶ *Glo. seq. querit, ponit opi. Lau. secundo Vincen. & Io. tertio Tancredi, quam approbat, & contrarijs respondet.*

a ¶ *Aliam.*] Hic sumitur argu. ꝙ non est electio facienda de aliena ecclesia quamdiu reperitur idoneus in eadē. Sed pone ꝙ maior pars capli & sanior eligat de alia ecclesia, & minor de ecclesia sua: quæ illarum præualet? In hac quæstione dicit Lau. ꝙ si duæ partes capituli eligunt de aliena ecclesia, tenet electio: quia duæ partes vicē totius capituli obtinent. s. eo. licet de vitāda. & j. eo. scriptum est in Apocalypsi. vbi postulatio facta à duabus partibus pfertur electioni factæ à minori parte: quia si duæ partes capituli nō sunt in ecclesia, non videtur capitulū esse. ff. de decre. ab or. fac. l. 3. & ff. quod cuiusq; vniuer. plane. sed si non essent duæ partes, licet esset maior pars, & eligāt de aliena ecclesia, non valet electio si minor pars eligat de sua ecclesia. & sic intelligit illa iura. 61. distin. obitum. & c. nullus inuitus. 85. dist. Florentinum. Vincen. & Io. dixerunt ꝙ semper præualet electio de propria ecclesia à minori parte facta, etiā à duobus. 1 argu. prædictorum decretorum. & 63. dist. litteras. & C. de epis. & cleri. in ecclesijs. & j. de cle. peregr. c. vlt. & 7. q. 1. denique. & quod dr̄ hic, est allegatio: sed ideo hic obtinuit electio de aliena ecclesia, quia minor pars vnum elegit. sed obstat j. eod. in causis. & illud dicunt pp formam mandati vt pualeret postulatio de aliena ecclesia electioni de propria. Tan. dixit (& melius, vt mihi vr̄) quòd electio facta à maiori & saniori parte capituli præualet vndecunque, siue de sua ecclesia eligant, siue de alia, dummodo aliud canonicum non obsistat: & hoc satis bene colligitur in hac decre. quia pp rōnem illam quam hic allegabat S. subdiaconus friuolā reputauit, & inhæret illi soli de morbo epileptico, vt j. dicit non obstante appellatione si qua ex aliis superius memoratis causis, cum eas friuolas, &c. & s. eod. licet in fin. & optime facit j. eo. quia pp. vbi dicit, Is eligatur in quem maior & sanior pars, &c. non distinguendo de quacunq; ecclesia. & cap. in Genesi. & cap. Ecclesia vestra. vbi dicitur, quod electio debet fieri à maiori parte capituli. Quid rn̄debis illis capitulis. 61. dist. nullus. & c. obitum. & illi cap. Florentinū? Dicas ꝙ verū est ꝙ ita deberet fieri & honestū esset. & de iure est. si tn̄ maior pars aliter facit, valet: quia in hoc renunciauit iuri suo, quod in fauorem ipsorum fuerat introductū. 2 Nam & optimus eligendus est & melior. 63. dist. metropolitano. & 25. dist. c. vnum. §. nunc autē. 8. q. 1. licet ergo. & tn̄ toleratur dummodo sit sufficiens. s. eo. cum nobis olim. & j. eod. cum dilecti. vbi multi meliores erant in ecclesia, & sufficit ne malus existat. 16. q. vlt. monasterium.

¶ *Glossa sequens obijcit, & soluit. Item arguit negatiue, & soluit contrarium.*

b ¶ *Confirmauit.*] Sed nōne eoipso ꝙ elegit, confirmasse vr̄, vt 63. dist. in synodo. & ff. de aucto. tut. l. 1? sed nō est verum. j. de fide instru. inter dilectos. ver. cæterum. & s. eod. cum inter vniuersas. in fin. qm̄ tamq̄ arbiter elegit, & tamq̄ archieps 3 confirmauit. arg. ff. qn̄ appel. sit. l. 1. §. solent. sic j. eod. ꝙ sicut. §. præterea. j. de conces. pben. postulasti. Sed nunquid potest irritare ꝑpriam electionē si tpe consecrationis vel confirmationis pbetur ei crimen in modum exceptionis? Argu. ꝙ non: quia cum ipsam electionem teneatur defendere, eam non debet impugnare. argu. j. de nat. ex li. ven. c. vni. & j. de cleri. coniuga. diuersis fallacijs. argu. ff. de condict. indeb. frater à fratre. & ff. si seru. ven. altius. Sed non est ita: quia tamquam alius confirmat, & tamq̄ alius eligit. argu. 3. q. 7. c. infames. versi. item si contra patrem pupilli. & de hoc dixi plura. argu. s. eod. cum inter vniuersas.

¶ *Glo. seq. arguit, & illud reprobat.*

c ¶ *Et subscriptam.*] Arg. colligitur hic à ɔ̄rio, ꝙ ante subscriptionem possent recedere electores ab electione. arg. j. de censi. olim. & 1. q. 7. saluberrimū, & 64. distin. quāto. Sed nō est verum: quia post quam electus est aliqs, non possunt electores mutare ꝓpositum suū, dummodo ipse electus velit consentire, vt j. dicitur, immo etiam ante electionem factā, facta publicatione scrutinij variare nequeunt electores. j. eod. publicato. arg. j. eod. in causis. & ff. de ser. ru. præd. per fundū. & ff. de reg. iur. nemo. immo si nollent illum eligere in quem maior & sanior pars consensit, deberent per superiorem compelli. j. eo. publicato. quia illum tenētur eligere, ex quo iam sic processum est. j. eo. quia propter.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & soluit.*

d ¶ *Quasi coniugale.*] Sed in veritate ɔ̄tum non est vinculum coniugale per consensum eligētium & electi ante confirmationem. j. tit. proxi. inter corporalia. versic. vnde cum nō sit, &c. & j. vt lit. non contest. qm̄. §. si vero. in prin. Et ideo dicit, quasi. quia posset renunciare sine licentia ante cōfirmationem Papæ. arg. prædictæ decr. inter corporalia. vt ibi not. versic. sicut autem. 4

e ¶ *Ex alijs causis.*] Scilicet quia erat de ecclesia, & in eadem erant idonei.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & soluit.*

f ¶ *Resilire.*] Cōtra. s. de postula. bonæ. Sed aliud est in postulatione, & aliud in electione per quam ius acquiritur. 8. q. 2. dilectissimi. Et per postulationem ius non acquiritur. s. de postu. c. pen. immo potest dici ꝙ idem est vt si postulatio sit publice facta in scrutinio, vel superiori præsentata, non possint ab ea recedere. s. de postu. bonæ. vt dixi s. de postu. c. vlt. & penult.

Additio. Dicit Innoc. ꝙ etiam in electionibus, quæ de canonicis fiunt, post illas publicatas non licet variare. 2. q. 7. nominationes. C. de appella. qui ad ciuilia. Io. And. in nouel.

g ¶ *Non compromiserint.*] Maxime supple, quia idem est ac si compromisissent. vt dicitur s. quia siue compromiserint, siue non, possunt mutare consensum suum, vt dictum est.

h ¶ *Volente.*] Vt voluntas impleatur, necesse est: quia vbi est opus facto, voluntas non sufficit. j. de eo qui mit. in poss. causa rei ser. cōstitutis. & j. de biga. nuper. 5

ad aliā[a] ecclesiam debere fieri transitum, donec reperiretur idoneus in ecclesia Saoñ. & infra. Post hæc archipresbyter pro parte altera de rato (vt dicebat) litteris præmunitus, ipse vero S. pro parte sua in Mediolañ. archiepiscopum compromittere curauerunt, † qui magistrum G. Modiceñ. canonicū eis dedit in episcopum, & etiā confirmauit[b]: & infra. ¶ Dis. vestræ mandamus, quatenus cum cōstet electionem de præposito memorato, à maiori & saniori parte capituli celebratam fuisse, publicatam etiam & subscriptam[c], si dictus præpositus eidem electioni consenserit, vt per mutuū consensum eligentium & electi, quasi coniugale[d] vinculum spiritualiter sit contractum: nisi sufficienter sit ostensum, eundem morbo epileptico laborare (super quo contra ipsum dicitur appellatum) vos non obstante appellationis obiectu, si qua ex aliis[e] causis superius memoratis proponitur interposita, (cum eas friuolas reputemus) electionē confirmetis ipsius, non obstante quod post talem electionē, a præfato archiepiscopo proponitur esse factum, etiam si à partibus in cū fuerit compromissum, cum electores a tali electione sic resilire[f] nequiuerint. Quòd si electores illius non compromiserint[g] in archiepiscopum memoratum, etiam si dictus præpositus nondum electioni de se factæ consenserit, eo tamen consentire volente[h] (dummodo à morbo sit immunis obiecto) vos electionem ipsius nihilominus confirmetis.

¶ Idem Prænestino episcopo Apost. sedis legato.

¶ *Electus a maiori & saniori parte capituli, si est & erat idoneus tempore electionis, confirmabitur. si autem erat indignus in ordinibus, scientia vel ætate, & fuit sciēter electus: electus a minori parte si est dignus, confirmabitur.*

CAP. XXII.

DVdum † ad audientiā nostram quæstione perlata, quòd vacante præpositura Coloceñ. † ecclesiæ, in duo se vota eligentium diuisissent: causam

DVdum.] Prima pars ponit commissionem prius factam. Secunda: ibi, *Ipsi vero*, ponit iudicū processum. Tertia: ibi, *Cumque*, ponit vnius partis comparitonem, & alterius cōtumaciam. Quarta: ibi, *Gestis*, examinat processum non plene remissum, ob quam causam sub certa forma diffiniendum committit. Abb. Siculus.

Casus. Vacante præpositura Coloceñ. ecclesiæ xiiij. de canonicis elegerunt præpositum sanctorum Apostolorum: sed xxiiij. præpositum sancti Georgij elegerunt. super istis electionibus fuit causa commissa quibusdam iudicibus sub ista forma, vt si de partium procederet voluntate, causam terminarent eandem: alioquin eam sufficienter instructam remittant ad sedem Apost. Iudices vero citauerunt partes ad p̄sentiam suam: lite cōtestata receperunt testes: examinauerunt eligentium consciētias, & audierunt allegationes vtriusque partis: tandem præpositus S. Georgij dixit quòd nolebat stare eorum sentētiæ; vnde iudices processum causæ ad sed. Apost. destinauerunt, partibus terminum statuēdo, quo deberent in præsentia dñi Papæ cōparere, & termino cōstituto, nuncius præpositi sanctorum Apostolorum accessit ad præsentiam dñi Papæ. præpositus

Maiore parte capituli eligente de aliena ecclesia, & minore de eadē, vtra electio præualeat.

† Vide tex. in c. contingit. & ibi Innoc. hoc ut. Spec. in ti. de arb. §. restat. ver. item de sententia. & ver. sed ne quid clericus.

1 Secus dixerit de vno: qa ille se nō potest eligere. aliū de ecclesia non: ex quo obtemperasse ferunt in alium: sed si fabuliter aduertisset, idē esset de duobus. Io. And.

2 Ad idem est tex. in l. quæro. §. si venditor. ff. de edil. edi. & in l. Hæreditius. ff. de cust.

3 At si dicas gl. ii eodē iure haberet eligere & confirmare: tunc cōfirmaret eligēdo. potest sanctius p̄ qui quia ex cōcessione vel priuilegio habet vtrūq; patura alic. 10 prin. gl. Io. An.

4 Sed hoc ideo dicit, quia nō possunt ab eo resolui, & quia vinculum sed in statum etc. & ideo quasi cōtracta. infra in gl. xx. c. vlt.

5 Conti tex. in l. §. si. & que iur. l. 1. §. quid. Pompo. de do.

Contra tit. in j. de appellatione.

Coloniensi in ...

situs sancti Georgij non iuit, nec pro se misit alium rñsalem. dñs Papa diligenter inspexit acta iudicum, & inuenit ꝙ pro præposito sanctorum Apostolorũ faciebat auctoritas, sed pro ꝑposito S. Georgij numerus, cũ primus à xiiij. secundus vero à xxiiij. fuisset electus. ꝫ ꝑpositum S. Georgij fuit propositum ꝙ patiebatur in ordinibus, scientia, & ætate defectum: sed quia allegationes ipsius, quas coram iudicibus allegauit, dño Papæ præsentatæ non fuerunt, non potuit intelligere quid rñderet ad obiecta: & sic non fuit causa sufficienter instructa remissa, & ideo ad diffinitiuam sñiam procedere non potuit. cõmittit ergo causam sub hac forma, vt si notorium esset vel cõstaret per ea quæ iam dicta erant, ꝙ præpositus S. Georgij electionis tpe pateret defectũ in ordinibus, vel in sciẽtia, vel etate, imponerent ei silentium sup ista ꝑpositura, non obstãte ipsius absentia corporali, & præposito sanctorum Apostolorũ præposituram adiudicarent: alioquin cũ quasi à duabus partibus sit electus, & pp hoc appareat ꝙ bono zelo ipsum elegerint, impedimentis cessantibus ipsius præpositi S. Georgij electionem confirment, alterius electione cassata. Not. ꝙ numerꝰ qui multum excedit, pfertur auctoritati. Itẽ causa non dr sufficienter instructa nisi allegationes vtriusque partis iudices audiuerint. Itẽ tẽpus electionis debet inspici an tunc debeat electꝰ reputari idoneꝰ. Item ad hoc ꝙ valeat electio, tria sunt consideranda in electo, s. ordo, scientia, & etiam tempus, & quartum additur, vt sit legitimus.

¶ Quoniã ita mandauit Papa, quod si altera partiũ nollet ꝙ ipsi iudices causam terminarent, cau am instructam remitterẽt ad ipsum, alias non fuisset eis licitum remittere.

ᵇ Hæc verba pro se, desunt in antiquis.

¶ Iste text. cotidie ad hoc allegatur ꝙ socꝰ dignitate, ætate & receptiõis tpe socũ præcedit. contra gl. in ver. contra maiores. & hic 2. dist.

iudicibus duximus committendam: & infra. ¶ Ipsi vero partes ad suam præsentiam conuocarunt, receperunt testes, examinauerunt eligentium conscientias [a], audiuerunt allegationes vtrinque. Et quoniam præpositus sancti Georgij, eorum sententiæ se asseruit nolle stare, processum ad sedem Apostolicam destinarunt [†]: & infra. ¶ Cumque nũcij præpositi sanctorum Apostolorum statuto termino ad præsentiam nostrã accessissent, præpositus sancti Georgij, nec venit nec pro se [†] misit idoneum responsalem: & infra. ¶ Gestis igitur iudicũ diligenter inspectis, inuenimus quod pro præposito sanctorũ Apostolorum auctoritas, pro præposito vero sancti Georgij numerus [b] eligẽtium faciebat, cum primus à quatuordecim tum personis tum canonicis, qui alios dignitate [c], ætate, & tempore [d] [†] præcedebãt, secundus vero à vigintiquatuor fuisset electus: & infra. ¶ Cum autem allegationes pro eodem præposito sancti Georgij corã iudicibus ipsis propositæ, nobis non fuerint præsentatæ [e], propter quod nõ potuimus scire [f] per nos, quid obiecerit, vel quid responderit ad obiecta, sicque causa remissa non fuit sufficienter instructa, ad diffinitiuã sententiam non duximus procedendum [g], sed decisionem causæ ipsius iudicibus cõmisimus sub hac forma, vt vel si notoriũ esset, [†] vel per ea quæ iam dicta erant, constaret, quòd præpositus sancti Georgij electionis tempore [h] pateretur, vel in ordinibus [i], vel in scientia, vel in ætate defectum, qui eum iuxta canonum sanctiones [†] impediret ad huiusmodi officium promoueri, ei (non obstante ipsius absentia corporali [k]) silentium imponentes, præposito sanctorum Apostolorum præposituram adiudicarent eandem: alioquin (cum in eum nõ solum plures, sed duæ pene partes conuenerint, & impedimentis [l] cessantibus appareat, quòd eum bono zelo elegerint) præpositi sanctorũ Apostolorum electione cassata electionem confirmarent ipsius, & ei facerent tamquam præposito responderi.

¶ Idem canonicis Maguntinensibus.

¶ *Recipientes postulatum ad ecclesiã tamquam institutum vel administratorem, ante admissionẽ postulationis à superiore factam, priuati sunt potestate eligendi, & ad alios licet pauciores deuoluitur potestas eligendi: & si omnes priuati sunt, deuoluitur ad Papam in ecclesiis cathedralibus. h. d. secundum principaliorem intellectum, qui magis congruit litteræ.*

CAP. XXIII.

Bonæ [†] memoriæ Maguntiñ. archiepiscopo viam vniuersæ carnis ingresso, & qui-

ctari, & si tunc non tenuit electio ipso iure, non potest tractu tpis conualescere: vt in primis ꝯcord. & 16. q. 3. c. placuit. §. potest. ver. quæ enim ab initio. &c. si vero ab initio non erat nulla ipso iure, sed p exceptionem poterat cassari: tunc tractu tpis potest rata haberi: & sic loquuntur ꝯria. [†] Item arg. est hic initium spectandum. 1. q. 1. principatus. & 16. q. 3. si sacerdotes. & 55. dist. ꝑcepta. & ĩ. de probato. post cessionẽ. & ff. de origi. iur. l. 1. ff. de reg. iur. quod ab initio. ff. de min. denique. §. 1. ff. de pub. iudi. is qui. ff. de iurisd. omnium iud. cum quædã. & ĩ. de fo. compet. proposuisti. & ŝ. de rescrip. eam te. ff. man. si procuratorem 1. rñ. ff. ad Mace. si tñ. & ff. de pœnis. l. 1. & C. de testa. l. 1. & ff. de vac. mu. l. 2. §. qui ad munera. & ff. de pecu. licet. §. si filius. i si. Arg. ꝫ. scilicet finẽ spectandũ. ĩ. de test. cog. c. ꝑterea. ĩ. de desp. impub. accessit. & c. litteras. ff. de rit. nup. si quis. ff. de iure fisci. non intelligitur. 6. si ꝗs palã. ff. de iud. cũ furiosus. ff. de sta. ho. liber homo. Instit. de inge. §. sufficit. & pro vtraque parte. ff. cõtra præ. receptum est. [†] Solu. verũ est initium fore spectandũ in ꝯctibus vel quasi, & i delictis vel quasi. [3] in oĩ enim negotio ex quo actio oriri potest: & in decretis & constitutionibus: nisi pp fauorem aliud contingat, sicut i matrimonio vel libertate: vt patet p con cordan. proxime positas. Illud qđ dr finẽ spectãdum, habet locũ cũ ꝗrit an id dedit vel non dedit: seu qñ dedisse vr: vel qñ possidet vel restituit: siue cum capere potuit. in Authen. de nup. §. quia vero hactenus. coll. 4. & ff. de ali. & ci. leg. l. Mela. ĩspicit enim tẽpus quo capax est. ff. de iure fis. nõ intelligit. §. si q̃s palã. Et si ago ꝫ te, & non cõpetit mihi ius: si tpe sñiæ cõpetit, sequitur condẽnatio. ff. de pecu. quæsitum. ff. de rei vend. sinautem. §. 1. ff. deposi. l. 1. §. non solũ.

[†] Adde in glᵃ sit spectandũ initiũ, vide ff. d acqui. re. do. l. q. bona. & Bar. in l. ... fructᵘ. ff. de stip. seruo.

[†] Vide tex. in l. ... cum glossa ibidẽ C. q. & aduer. quos.

[†] Canonicas sanctiones.

[†] Alia iura circa ...de & circa medium spectandum, & nõ spectãdum vide infra de censi. c. ... in gl. 2. 10. And. in nouel.

[3] Adde tex. & ibi Bart. in l. qđ ait. §. quod ait. ff. de adult.

[†] Cap. 8. eo. tit. in 3. cõpilatione.

a ¶ *Conscientias.*]Not. conscientias eligentium examinandas sicut conscientiam accusatoris. 2. q. 7. si qui sunt.

b ¶ *Numerus.*]Ex eo qđ hic dicit in fine, colligitur ꝙ numerꝰ præfertur auctoritati. ĩ. de appella. constitutis. non enim præferenda est dignitas nisi cum numerus est par, vel in modicum excedit. ff. de pact. maiorem. & ĩ. eo. ecclesia vestra. vbi numerus non profuit. ĩ. de testi. in nostra. & de hoc dicemus in illa decre. ecclesia vestra.

c ¶ *Dignitate.*]Ecce in quibus consistit auctoritas. 23. dist. c. 1.

d ¶ *Et tempore.*]Quia ante ordinati fuerunt vel instituti in ecclesia. ĩ. de maio. & obe. c. 1.

e ¶ *Præsentatæ.*]Et sic non remiserunt causam sufficienter instructam: & ideo male fecerũt: quia causam instructam remittere debuerunt: vt C. de appel. ne causas. infra de appella. constitutis. C. de rela. l. 1. & 2.

f ¶ *Scire.*]Sic ŝ. eo. significasti.

¶ *Glo. seq. recitetur per contrarium, & soluit.*

g ¶ *Procedendũ.*]Proceditur tñ ꝫ contumacem in causa appellationis. ĩ. de appel. sæpe. & C. de tempo. appel. l. vlt. §. illud. Sed hæc non fuit causa appellationis.

¶ *Glo. seq. not. tempus electionis, &c. alleg. 3. iura, in contrarium alleg. duo, & soluit. Demum ponit Brocar. de initio spectando. alleg. pro initio 6. c. & 11. ll. pro fine tria c. & 6. leges, demum soluit.*

h ¶ *Electionis tempore.*]Ista tria præcipue requiruntur in epo. ŝ. eo. cum in cunctis. Et not. ꝙ in huiusmodi electionibus tempus electionis spectatur, an sint tũc idonei. ĩ. de æta. & qualit. cum bonæ. & ĩ. de cle. excom. mi. postulasti. arg. ĩ. eo. auditis. Arg. ꝫ. ŝ. de postul. bonæ 1. ĩ. eo. ꝙ sicut. §. si aũt. Solu. tẽpus electionis debet spe-

i ¶ *In ordinibus.*]Talis electio nulla est, & deuoluit potestas eligẽdi ad alios, licet pauciores, vt hic patet expresse. & hoc ĩtellige qñ ex certa sciẽtia eligit: aliàs nõ essent priuati, si ꝓbarent ignorantiã, & ita ista tria & qđlibet illorũ reddũt electionẽ nullã, vt hic patet.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & soluit.*

k ¶ *Corporali.*]Sic ĩ. de re iudi. cum olim. & bene potest procedi ꝫ absentem in isto casu etiam lit. non contest. ĩ. vt lit. non contest. quoniam frequẽter. §. porro. Arg. ꝫ. ĩ. de dolo. & cõtu. c. cum olim. vbi expectatur per annum. Sed illud in eo qui appellauit: illud qđ dixi, ꝙ potest procedi contra absentem legitime eo citato, intelligas vt ĩ. de appel. c. per tuas.

l ¶ *Impedimentis.*]Propositis contra ipsum in ætate, in ordinibus, in scientia & in litteratura.

Bonæ *memoriæ.*]Qui per impressionẽ laicorum aliquem postulãrũt, ipso iure sunt priuati potestate eligendi. h. d. ꝛm intellectũ qui multũ placet Inn. Hæc tñ lectura non multum cõuenit huic litteræ, sed allegationi contentæ in antiqua. Item legitur ꝛm eundẽ Inn. alio modo, ꝛm quem h. d. Qui post & ꝫ appellationem legitimam aliquem postularũt, ipso facto sunt priuati potestate eligendi: & ad alios licet pauciores potestas deuoluitur. hæc etiam lectura non multum congruit litteræ: sed magis elicitur ex antiqua. Diuiditur principaliter in quatuor partes. In prima ponitur factũ, & sub certa forma facti commissio. In secunda: ibi, *Licet autem.* processus factus iuxta dictam formã. In tertia: ibi, *Contra legati.* oppo-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

busdam petentibus Wormacień. episcopum, quibusdam vero archiepiscopum vestrum tunc præpositum sancti Petri Maguntiń. sibi eligentibus in pastorem: Prænestino episcopo à sede Apostolica legato dedimus in mandatis, vt si eundem episcopum, quo ad temporalia vel spiritualia recepisse constaret [a] ecclesiam Maguntiń. vel ministrasse in temporalibus aut spiritualibus, in eadē: postulationem factam de ipso nunciaret [b] irritam: & infra. Deinde inquireret de ipsius electione archiepiscopi veritatē: & si ei de vi [c], quam ipse & sui metuebant [d], constaret [e], (eo non obstante, quod post appellationem ad nos interpositam fuerat in ipsius electione processum, cum alij qui appellationi ad nos interpositæ, ne sine ipso ac sociis eius haberent in electione processum, non duxerint deferendum, vti contra ipsum hac exceptione [f] non possent: quia frustra legis auxilium inuocat, qui committit in legem: † vnde nec ab eis posse obijci videbatur, quòd idem esset a paucioribus secundum eorum assertionem electus, cum ipsi appellationem ad nos legitime interpositam contemnentes, & præter licentiam [g] nostram recipientes episcopum memoratum, reddiderint se indignos,) electionem archiepiscopi confirmaret [h]: & infra. ¶ Licet autem essent notoria, quæ contra dictum Wormacień. episcopum & eius fautores fuerant obiecta, prædictus tamen legatus ad maiorem cautelam, multos testes recepit [i] ex ip-

stitio ꝯ processum legati, & responsio. In quarta: ibi, *Nos igitur.* motus principis, & confirmatio processus. Abbas.

CASVS. Vacante ecclesia Magūtina, præpositus S. Petri Maguntini, & quidam alij qui tunc erant absentes, nec ad eandē ecclesiā accedere poterant, mandauerunt capitulo Maguntino, vt sine ipsis non procederet ad electionem pastoris, & ne secus facerent, appellauerunt capitulum Maguntiń. non obstāte appellatione, postulauit epm wormacień. appellans ne præpositus & alij ꝯ suam appellationem attentarent. & licentia Papæ nec petita nec habita transiuit dictus wormacień. eps ad ecclesiam Maguntiń. & canonici auctoritate ꝓpria receperunt eundē: quo facto ꝓpositus & alij qui tunc erant absentes, videntes quòd capitulum appellationi de ipsis factæ non detulerant, & dictum wormacień. epm sine licentia Papæ receperant, illi qui cum ꝓposito erāt, licet pauciores numero, intelligentes ius eligendi ꝓp aliorum delictum ad ipsos deuolutū fuisse, dictum præpositum in archiepm elegerunt. istud negotium per partes delatum ad sed. Apost. fuit. Auditis, quæ partes proponere voluerunt: quia de allegatis à partibus dño Papæ plene non constitit, mandauit epo Prænestino, vt si dictus wormacień. eps recepisset ecclesiam Maguntiń. quo ad tpalia vel spiritualia, vel ministraret in ea, postulationem de ipso factam irritam nunciaret: de gratia concedens eidē ecclesiam wormacień. cum de iure esset vtraque priuandus. qđ si parere contemneret, priuaret vtraq;. postmodū vero inquireret vel requireret de ipsius ꝓpositi electione veritatem: & si constaret ei de vi quam ipse ꝓpositus & sui metuebant, electionē cōfirmaret ipsius, non obstante ꝙ post appellationē fuisset electus: quia alij qui appellationi non detulerant ipsius, ꝯ appel. ipsam opponere non valebant: cum frustra imploret legis auxilium qui cōmittit in legem. Præterea nō poterat ei opponi ꝙ esset à paucioribus electus: quia cum ipsi appellationem interpositam contempsissent, & ꝑter licentiam Papæ recepissent dictum worma. epm, se reddiderunt indignos. Si vero non recepisset, quo ad tpalia vel spiritualia ecclesiam Maguntiń. tunc legatus requireret tam de electione q̄ de postulatione, & inquisitionem ad sedem Apost. destinaret. legatus vero licet omnia essent notoria quæ ꝯ wor. epm opponebantur, ad maiorem tamē cautelam multos testes ex parte præpositi inductos recepit. Vnde ipse s̄m mandatum Papæ postulationem de epo wor. factam penitus cassauit, & electionem ꝓpositi confirmauit, & ipsum consecrauit. quo facto nuncij vtriusq; partis ad sed. Apost. accesserunt. ex parte wor. epi proponebatur ꝯ factum legati, ꝙ eo non citato & suis sequacibus processisset. R̄ndit Papa, quòd excessus notorius examinatione non indiget: quia factum istud notorium erat, & oīa præsumuntur legitime facta, q̄ facta sunt à legato: nec possent probare ꝙ citati non fuerunt: quia negantis factum nulla est probatio s̄m rerum naturam: quia & si quilibet de se diceret quòd non fuit citatus, singuli essent in suis testimoniis singulares: & sicut ad ipsum legatum secure nuncium transmiserunt, ita potuerunt procuratorem idoneū destinare. Dñs Papa auditis quæcunq; partes ꝓponere voluerunt, q̄uis ꝓp auctoritatem iudiciariam ꝓsumatur quæ à legato facta sunt, esse legitime acta: plus tñ illā rōnem aduertit, ꝙ aduersarij ipsius ꝓpositi ex tribus causis ꝓmissis in tātū se reddiderunt indignos, ꝙ ꝯ ipsum ꝓpositū non deberent audiri: & ideo qđ factū est de ipso ꝓposito, ꝑ eos nō pōt impediri: immo & si electores ꝓpositi simīr deliquissent, & se reddidissent īdignos, ad Papam fuisset eligendi potestas deuoluta: quare potuisset ꝑdictū ꝓpositum ꝑficere eidē ecclesiæ in pastorē. Super his igit̄ habito tractatu diligēti cassationem postulationis de wor. epo factæ ratā habuit Papa, & electionem ꝓpositi confirmauit. Nota ꝙ eps qui sine licentia Papæ transit ad aliam ecclesiā, hoc ipso debet eā ꝑdere, & etiā propriā. Itē canonici qui sine licentia Papæ ipsum recipiūt, priuati sunt potestate eligēdi, & potestas ad alios deuoluitur, licet sint numero pauciores. Item qui non defert appellationi aduersarij sui, ꝯ ipsam appellationē non debet opponere: q̄a frustra implorat legis auxilium qui cōmittit in legem. Itē quæ à iudice fiunt, ꝓsumuntur legitime acta quandiu ꝯrium non ostendat. Item negatiua directe ꝓbari non potest. Item testes singulares non valent. Item sicut mittit quis nunciū, ita pōt mittere ꝓcuratorem: & sic ꝑ nuncium non excusat quo minus contumax iudicetur. Itē cū oēs canonici ī electione delinquunt, ad superiorē deuoluitur eligendi potestas. Itē electio siue postulatio quæ nulla est, non impedit electionem secundam.

a ¶ *Constaret.*] Nam si hoc esset, de iure cōi debuit ꝑdere primam & secundam. 12. q. 1. eps. & c. si quis eps. & ī. de transla. quanto.

b ¶ *Nunciaret.*] simile ī. eod. qualiter. & ī. de ꝓben. c. cū iam dudū.

c ¶ *De vi.*] i. violenta impressione inferenda. sic ī. eod. cū wintonień. vt notatur in casu, sed ibi fuit illata.

¶ *Glo. seq. recitetur per quæstionem an vocatus ad electionem qui iuste timet venire, teneatur committere, & illam tenuit quod sic. In additione distinguit inter impedimentum proprium & commune.*

d ¶ *Metuebant.*] Si citati non poterant venire ad ecclesiā cathedralem, debebant constituere ꝓcuratores, qui vice fungerētur illorū. ī. eo. quia ꝓp. & sic vr̄ ꝙ non valuisset eorū appellatio, quo minus alij ꝓcedere potuissent. Nō credo ꝙ hodie valeret talis appellatio, quia ex quo maior pars citat minorem, si iusta causa impediti venire non possunt, cōstituere debent procuratorem. ī. eo. tit. q̄a ꝓp. alias credo ꝙ electio maioris partis ꝑsentis valeret per eandem cōstitutionem, quia ꝓp. Si aūt maior pars canonicorum iusta de causa esset absens, nec posset venire ad ecclesiam in qua debet electio celebrari, & sint in loco in quo debent ad electionem vocari, satis credo ꝙ minor pars debet ire ad maiorē si pōt, & econuerso. alias ad locum cōem conueniant oēs, vel constituant ꝓcuratores, si ire non possunt. ī. eod. quia. 23. dist. in noīe Dñi. ver. h. vbi dr̄ quòd si electio Papæ in vrbe Romana fieri non potest, exeant ad locū idoneum. sed in casu huius decre. aliud erat impedimentū, in quo absentes non debebant ire, nec dare procuratores. timebāt enim vim sibi fieri in electione: i. violentā impressionē, & sic non habuissent liberam potestatē eligendi, nec eorum procuratores: & ideo tenuit eorum appellatio ꝓp iustum metum impressionis. & ita solus talis timor sufficit, licet impressio secuta nō sit. † vnde de hoc mandauit Papa inquiri. arg. op. ff. locati. habitatores. §. vlti. & l. item q̄ritur. §. exercitus. aliàs aūt non debebant ire, vel si aliud iustū impedimentum habebant constituere ꝓcuratores, alias procedere debent ad electionē ex quo vocati erant ꝑ illam constitutionē, q̄a ꝓp. In spirituali vero sicut in carnali matrimonio debet esse liber cōsensus: aliàs nullus esset consensus. ī. de sponsa. c. cum locū. Maguntini fauebant Philippo ꝑ cuius potentiam wormacień. eps fuit postulatus & intrusus. ꝓpositus iste fauebat Ottoni, qui electi erant in discordia, vnde timebāt ipse & sui ꝙ non possent liberū habere consensum in electione; vnde appellauerūt ex illa causa quæ iusta fuit: vnde in locum securum vtrique parti conuenire debebāt. Bernar.

e ¶ *Constaret.*] aliàs non valuisset appellatio: vel posset suppleri: maxime si vocati non fuissent.

ADDITIO. Hoc verum quo ad cassandam postulationē, sed non quo ad confirmandam electionem. ī. eo. bonæ. Io. And. in nouella.

f ¶ *Exceptione.*] ī. de appel. c. an sit deferendum. & c. constituis. & ī. de vsu. quia frustra. ff. de mino. auxilium. & 17. q. 4. frater noster. 12. q. 1. de viro.

¶ *Glo. seq. signat contrarium, & remittit.*

g ¶ *Licentiam.*] Vnde priuādi sunt potestate eligendi illa vice. ī. de transla. quanto. quæ potest assignari contra id: quia hic ipso iure fuerunt priuati potestate eligendi, vnde tenuit electio postea facta. sed ibi dicit Papa, suspendimus. ibi, soluitur.

h ¶ *Confirmaret.*] Qđ si ecclesia Magūti. tali modo nō recepisset: tūc legat⁹ de vtraq; inq̄reret: & cām īstructā ad se. Apo. remitteret.

i ¶ *Recepit.*] Et ita q̄nq; probatur & examinatur qđ notorium est. argu. 24. q. 1. pudenda. in fi. & 11. q. 3. eorū qui accusantur. q̄m licet ali-

†* Committ. in leg. auxilium. ff. de mino. & in l. fi. §. sin vero postq. C. de iure deliberandi.

† Text. est in l. sed & si mi. in gl. i. ff. ad l. Aquil. & in l. i. in gl. fi. C. vnde vi. & Instit. de interd. §. recuperandæ. in gl. in versic. superdes.

Notorium qnq. ꝓbat̄ & examinatur.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cet aliquid manifestum sit, eius tñ interpretatio non est negligenda. ff. de ven. inspi. l. 1. §. nihil. quamuis nihil tam indubitatum est, quin recipiat quandam solicitã dubitationem. in auth. de tabellio. circa medium constitutionis. colla. 6. & ita potius recipiuntur hic testes ad cautelam, quàm de iuris necessitate. Vel quia ex superabũdanti aliquid probatur. ff. de manumis. causã. in princ. quia si trãsiuit, non potuit non esse notorium. j. de transla. c. quãto. vel forsan quia non erat notorium.

sius archiepiscopi parte productos: vnde ipse iuxta mandati nostri tenorem procedens, postulationem factã de Wormacieñ. cassauit[a]: & electionem archiepiscopi memorati (quamuis à paucissimis[b] celebratã) curauit auctoritate Apostolica confirmare, ipsumque ordinauit in presbyterum: & tandẽ in archiepiscopum consecrauit: & infra. ¶ Contra legati vero processum hoc facere videbatur, quod non citatis Wormacieñ. episcopo & eius fautoribus, processisset. Porro excessus notorius[c] examinatione non indiget, † & pro his quæ à iudice sunt acta, præsumitur[d] quod omnia rite fuerint celebrata, quãuis[e] & quod

2. ¶ *Cassauit.*] i. reprobauit, vel irritam nunciauit: vt patet s. quia constitit ei q administrauit, & cepit ecclesiam præter auctoritatẽ Apost. sedis.

b ¶ *A paucissimis.*] sic s. de postu. gratum.

c ¶ *Notorius.*] vt 2. q. 1. de manifesta. & j. de accu. euidentia.

¶ *Glo. seq. recitetur per contrarium de decre. quoniam contra.*

d ¶ *Præsumitur.*] sic j. de renun. in præsentia. & j. de re iud. sicut. j. de prob. post cessionẽ. & 2. q. 6. hoc etiam placuit. ff. de publi. quantæ. Sed hodie non præsumitur pro iudicis processu in præiudicium alterius, nisi quatenus constiterit legitimis documentis. j. de proba. quoniam contra.

e ¶ *Quamuis.*] id est, quia. Sic ponitur j. de iureiur. quemadmodũ. versi. quamuis interdum, &c.

f ¶ *Negantis factum.*] Sic j. de renun. super hoc. & j. de prob. quoniam contra falsam. 6. q. vlti. actor.

¶ *Glo. seq. Primo dupliciter exponit text. Secundo distinguit triplicem negatiuam. & in prima dupliciter subdistinguit.*

g ¶ *Per rerum naturam.*] id est, sm cursum causarũ. C. de reb. cre. in bonæ. vel p rerũ naturam, idest, sm naturalẽ probationẽ, id est, per causam rerum, qm ea quæ non sunt, non probantur p aliquam causam. Eius enim quod non est, nulla est causa. Nõ enim rõ prius quàm psona quærenda est. ff. de iur. cod. quidam referũt. §. 1. sed ea quæ sunt, probant. Vel dic, p rerum. i. causarum naturam, i. consuetudinem. Consuetudo enim est altera natura. q. d. sm solitum cursum causarũ negatiua non potest probari. De hac negatiua not. q tribus modis dr. Est enim negatiua facti, iuris, & qualitatis. Negatiua facti duplex est, pura & simplex, quæ nõ habet determinationem loci, vel tpis, vel alterius rei. Et hæc negatiua pura & simplex probari non põt directe vel indirecte, vt si aliquis dicat se nunquã fuisse citatum; vel si quis dicat se non cõxisse cũ Berta: & de tali negatiua loquitur hic, & 6. q. vlt. c. accusator qđ asseuerat. vnde onus pbandi transfert ad aduersariũ. & hoc ideo quia negationum non sunt causæ, vt dixi. ² Si aũt adijciatur tẽpus vel locus, vel aliquid cõsimile, tunc põt probari indirecte: vt j. de testi. ex tenore. & c. series. & C. de cõhen. & commit. stipu. l. optimam. vt si exhibeat instrumentum, in quo stipulatio contineat facta tali die & loco, vt in pdictis iuribus. Non ob. qđ dr j. de prob. tertio. & j. de testi. tam litteris. in fi. quia ibi nõ pbatur directe vel indirecte, sed psumptiue. Item negatiua facti pbatur, cum habeat in se implicitam affirmatiuam, vt si dicat: ego non sponte renunciaui. q. d. coactus renũciaui. & hoc debet pbari ab eo qui hoc negat. j. de renũ. sup hoc. Itẽ negatiua iuris bene probatur, vt si negas emancipatione recte factam: hoc ipsum pbare debes. ff. de prob. ab ea parte. §. 1. q. a qui negat aliquid iuste factũ, dicit illud iniuste factũ, vnde illud probare debet. Negatiua qualitatis dr illa; iste non est idoneus: hic negatur qualitas. &, hic nõ est legitimus, iste nõ est diligens, non est soluendo. hoc potest & debet pbari ab eo qui hoc dicit, qa qlibet psumitur idoneus, nisi probetur cõrium. j. de psump. c. dudum. & j. de seru. in or. fa. c. vno. & ff. de leg. 2. cum quidã. & l. cũ pater. §. rogo. & C. de inoffi. testa. omnimodo. arg. contra. C. de proba. ex psona.

¶ *Glo. seq. decla. tex. per locum à diuisione. quærit argu. pro. soluit contrarium. iterum quærit & soluit. tertio quærit, alleg. negatiue, & soluit.*

h ¶ *Singulares.*] Et sic esset insufficiens testimonium illorum. j. eo. c. cum dilectus. & j. de accu. c. cum dilectus. in fi. ³ Si aũt vnus iuraret de facto alterius: subiret anceps piuriũ: quod esse non debet. ff. de in li. iuran. videamus. ff. rerum amo. l. Marcellus. nisi forte sic iuraret. Ego iuro q ille non fuit citatus, q ego sciam. simile j. de pur. can. quotiẽs. in fi. sic 8. q. 3. Attaldus. in Auth. de hęre. & fal. §. si vero absunt. coll. 1. aliàs est sub §. sancimus. vbi dicitur q testes

¹ Vide l. si vero. §. qui pro rei. cum gl. in versi. cui denuissime. ff. qui satis. cog. & in l. ea quidem. C. de accu.

Qualiter sit intelligẽdum negatiuam directe probari non posse; & quotuplex sit negatiua.

² Adde de modo probandi negatiuam, & p quẽ debeat probari, in l. 2. & ibi Cyn. C. de iu. emp. & in l. in cõtractib⁹. §. 1. & ibi Barto. C. de nõ nume. pecu. & vide plene p Frãciscũ Hercularũ in tractatu de probatione negatiuæ.

³ Concor. tex. in l. ob carmẽ. §. fi. ff. de test. & in cap. 1. de contro. inuesti. & ibi Bal. col. 10.

iurent q non sint conscij alicuius malignitatis factæ ab hærede, hoc est dicere quod ipsi sciant. Sic patet q nullus potest probare se non fuisse citatum, sed illi incumbit probatio qui dicit aliquem fuisse citatum, non ei qui negat. legatus enim eos citauit: qđ apparet ex eo q ad legatum nuncium destinarunt, & ex eo q dicit, oĩa præsumuntur legitime acta. aliàs ei incũbit pbatio qui dicit aduersarium fuisse citatum, non ei qui negat. Sed nonne capĩm erat excusatum, si quilibet de capitulo iuret se nõ fuisse citatum? Vr quòd sic. Negatiua enim pbatur p iuramentũ ipsius negantis. ff. de iureiur. l. 3. §. quacunque. & j. de testib. c. psentium. lib. 6. & licet sit pbatũ de capitulo non tñ singuli probant de se: sed talis probatio non releuaret capĩm. Sed qualiter pbabit capĩm citatum? Dico q p hoc q litterę citationis dirigũtũ prælato, & aliquibus maioribus de capitulo. arg. s. de postu. ad hoc. 44. dist. comessationes. in fi. & j. de simo. veniẽs.

citati non fuerint, non posset de facili comprobari: quia negantis factum[f], per rerum[g] naturã nulla est directa † probatio: cum etsi quilibet de se posset asserere, quod ad eum citatio minime peruenisset, singuli tamen vestrum essent in suo testimonio singulares[h]. Ad ipsum quoque legatum (si voluissent) secure[i] potuissent procuratorem idoneum destinare, sicut nuncium[k] destinarant: & infra. ¶ Nos igitur etsi propter auctoritatem iudiciariam præsumamus pro his quę acta sunt à legato: illi tamen plus innitimur rationi, quòd aduersarij archiepiscopi, ex tribus causis[l] prædictis, se vsqueadeo reddiderũt indignos:

† Dictio, directa, deest in antiq.

Negatiua probatur p iuramentũ negantis.

Instit. de iure nat. §. senatus. & ff. de pd. & dem. municipibus. arg. j. de procu. c. vlt. Vel si non habetur illorum copia, sufficit legi litteras publice in capitulo siue in claustro psentibus qui inueniunt. j. de dolo & contu. c. causam quę. & c. vlt. & j. de cle. non resi. c. ex tuæ. & interrogandi sunt vicini siue parochiani si volunt defendere. ff. ex quib. cau. mai. ergo. & ff. de libe. agno. l. 1. ff. de dam. infe. l. 4. §. ptor. Sed si litteræ præsentẽtur plato, & aliquibus de maioribus, vel soli plato, & ipse occultauerit litteras, nec psentauerit eas capitulo, & non vadat vel mittat ad iudicem, & sic iudex reputans capitulum contumax, totum capĩm suspẽdat vel excõicet; nũquid illi qui nihil sciuerunt, sunt excõicati? Videtur q non. nam pp̃ter contumaciam procuratoris dñs non punitur. ff. si quis ius di. non ob. l. 1. §. si procurator. & j. vt lit. non contest. c. 1. in fin. vbi innuitur à cõrio sensu, quòd propter cõtumaciam procuratoris dominus excõicari nõ potest, si dominus ignorauerit. Sed hoc tutius videt, q capitulum petat absolutionem, quia præsumptio non modica est contra ipsum capitulum: nisi capitulũ diceret se nesciuisse: sed non de facili posset hoc pbare. arg. q posset. j. de proba. tertio. & c. vlt. arg. q capitulum sit excommunicatum. argu. j. de sent. excom. c. Romana. §. vlti. Bernar.

¶ *Glossa sequens quærit, & soluit.*

i ¶ *Secure.*] Alioquin si non potuisset ire securus, poterat legitime appellare ab eo, nisi securum locum eidem prouidisset. j. de appel. c. ex parte. & j. vt lit. non contest. c. accedens. sed hoc fuit falsum, vt hic dicit. & si hoc esset, tñ potuit mittere procuratorẽ: sicut misit nuncium. j. de appel. c. constitutis. & hic. Sed nunquid tenetur quis mittere procuratorem qñ ipse ire non potest, puta quia sibi locus est suspectus, vel aliàs impeditus? Non credo, quia nemo compellitur mittere procuratorem præcipue in magnis causis, vt erat ista: vt j. de pcur. querelam. vbi de hoc, sed mittere debet qui proponat exceptionem, aliàs teneret excommunicatio pro contumacia. j. de appel. cap. si duobus.

¶ *Glossa sequens notat, & signat contrarium.*

K ¶ *Nuncium.*] Not. simplicem nuncium nõ audiri. ¹ arg. de proc. alia quidem. & j. de do. & contu. c. cum dilecti. arg. contra. Insti. p quas personas nobis acquir. §. 1. & ff. depositi. l. 1. §. si te rogauero. & j. de offi. deleg. c. prudentiam.

ADDITIO. secundum Ioan. Prima pars vera quo ad agendum vel defendendum. Secunda quo ad excusandum vel denunciandũ. Host. j. de procur. c. querelam. & adde quod not. de appel. c. cum parati. Ioan. Andr.

¹ Adde q debet concurrere vt eis credat. p Lquis de curio. C. de sil.

¶ *Glossa seq. princ. & si. exponit dupliciter quod dicit de tribus causis. item miscet duo contraria. & soluit opi. interferens quod hoc cap. contineat gratiam: quod reprobat.*

l ¶ *Causis.*] s. quia non detulerunt appellationi, & quia indignum sine licentia Papæ receperunt, & quia citati non venerunt, & etiã quia idem eps sine licentia Papæ transiuit. Contra. s. eod. confiderauimus. s. j. eod. c. auditis. vbi vtraque cassatur, quia factæ fuerunt electiones post appellationẽ, & prima non cassata, facta fuit secũda. idẽ debuit hic fieri, quia vtraq; post appellationẽ facta fuit. Præterea & econtra opponitur, eo ipso q primi postulauerũt post

 appella-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

appellationem sine aliis, non fuerūt ipsi priuati potestate eligẽdi, quia alij potuerant consentire, & renunciare appellationi. ℣. de postula. bonæ 2. & in ꝑdictis decre. cõsiderauimus. & c. auditis. ergo secunda electio debuit hic etiam cassari, cum prima postulatio nõ fuerit nulla ipso iure. Sol. ꝙ talem postulationem factã post appellationẽ, nullum ius fuit acquisitum vel gratia, quam petere posset, & postulantes poterãt resilire à tali postulatione, cũ nondũ esset præsentata superiori. ℣. de postu. bonę. & sic habebant adhuc potestatem eligendi: & poterant cũ aliis eligere, si voluissent: sed postea cũ receperunt eum sine licẽtia Papæ in contẽptum ipsius, cũ non posset: tunc primo amiserunt potestatem eligendi, & magis deliquerunt, q̃ si indignũ scienter eligerent, & plus est ipso facto delinquere quàm verbo, & plus est contemnere legem viuam quàm mortuã: [1] vt patet in integra. & sic penes illos remãsit ius eligendi, quamuis essent numero pauciſſimi. ℣. de postu. gratum. & appellationem non possunt opponere, cum ipsi ℣ appellationem deliquerint, & contumaces fuerint: & ita ex tribus causis ꝑdictis se fecerunt indignos. Sed ex vna ꝑcipue amiserunt potestatem eligendi, recipiendo illũ sine licentia Papæ: aliàs si non recepiſſent illum, nõ amiſſſent potestatem eligendi, vt patet in integra. Quidam dicere voluerunt, ꝙ hæc decret. continet gratiam; sed forsan hoc dicunt qui intelligunt hanc decre. ꝙ hæc electio facta fuisset antequam Maguntini recepiſſent wormacien. vel adminiſtraſſet. & si hoc fuisset (qđ non est verum) gratiam contineret. Vel dic ex tribus, Præſumptione, ſ. qa virum pastorali dignitate ꝑditum ℣ formam canonicam non soliti eligere, sed etiam recipere ꝑsumpserunt: Contemptu, quia postq̃ procurator eorum nostras litteras reportauit, quibus mandabat q̃ si wormacien. eps in tpalibus & spiritualibus ministraſſet, ipsius cassaretur electio, ipsi postmodum quasi electo suo, sicut ex eorum litteris apparet, quibus eum electum suum noũant, temere paruerunt: Et blaſphemia, quia legarum nostrum quantum in eis fuit infamantes, eum fuisse corruptum pecunia sunt mentiti. hæc littera est in regiſtro. & sic ex tribus causis reddiderunt se indignos, vnde non debent audiri. ℣. eo. considerauimus. vt sequitur in glo.

[1] Vox, memoratu, dest in antiquis.

[2] Tex. est in l. si pupil li. 5. ff. de cdcdo. & in l. prætor. in principio.

Glo. seq. reci. per opi. Law. & contrariam Tan. quam approbat. In additione distinguit inter ecclesias cathedrales & aliat. Item an propter negligentiam, an ex delicto priuentur. In ſi. ponit opi. contrariam.

[a] *Ad nos.*] Dixit Lau. ꝙ cum simul oẽs delinquunt eligendo indignum: tunc tũ transfert potestas eligẽdi ad ſuperiorem. [b] Si vero ſecundi post electionem priorũ ſimiliter eligant indignũ, reuertitur potestas eligendi ad priores: & facit pro eo qđ dicit in littera: pariter. & ĩ. eo. cum wintonien. Sed Tan. dicit non esse verũ, immo siue simul siue ſeparatim deliquerunt, transfertur potestas eligendi ad ſuperiorẽ sicut hic dicit. Et illud adnerbiũ, pariter, nõ notat idẽtitatem tpis ad peccandum: ſed exigat vt simul delinquant, sed vi tj ſimilitudinem. Et illa decre. cum wintonien. non facit pro eo, qa ibi tm̃ vna pars peccauerat eligendo indignum hoſem illegitime natum: ꝓp quod ius eligendi ad alios fuit deuolutum: & illi licet quodammodo deliquerint eligendo ꝑ impreſſionem, non amiſerunt ius eligendi: & tunc primi & ſecundi simul postea debent eligere, vt ibi dr. Sed vbi vtraque pars pecca: eligendo indignum in electione eꝓorum & eorum ſuperiorum, siue eodem tpe, siue diuerſitis peccent, semp transfertur eligendi potestas ad dñm Papam, vt hæc littera dicit. hic ĩ. de concef. ꝓben. quia diuerſitatem. & non reuertitur ad primos, ſicut dixit Lau. & eodẽ modo intellige ℣. eo. tit. cum in cunctis. §. clerici. qđ debet intelligi ſm̃ iſtam, vt ad Papam eligendi potestas transferatur: ſecus est cum clerici fuerint negligentes in eligendo, quia tunc deuoluitur eligẽdi potestas ad ꝓximum ſuperiorem. ĩ. eod. ne pro defectu. In electionibus vero inferiorum ꝓlatorum cum eligitur vel confirmatur indignus, seruari debet qđ dr ℣. eod. cum in cunctis. §. vlti. & ĩ. eod. nihil. Sed in casu negligentiæ seruatur qđ dr ĩ. de concef. ꝓben. nulla. excepta abbatiſs, vbi dantur tres mẽſes tm̃, vt dicit decre. illa. ne pro defectu. quòd contra eum non debebant audiri: vnde quod de ipso factum fuerat, non poterat impediri per eos: quin etiam ſi electores eiuſdem partis pariter deliquiſſent, vt ſe reddidiſſent indignos, ad nos [c] deuoluta fuiſſet hac vice [d] ordinatio eccleſiæ Maguntinen. quare dictum archiepiſcopum ſine uris iniuria potuiſſemus eidem eccleſiæ præficere in paſtorem. Super his ergo, habito diligenti tractatu, caſſationem poſtulationis factæ de Wormacien. epiſcopo ratam habemus: electionem memorati [e] archiepiſcopi confirmantes [f].

[1] Idem clericis ſanctæ Agathes.

§ Sufficit electo ad obtinendum, docere eligentem fuisse in quasi possessione tempore electionis, licet non probet ꝙ

Et ꝙ c. cum in cunctis. debeat ſic intelligi, ex eo patet, ꝙ Papa in c. cum in cunctis. §. clerici. non dicit ad quem deuoluatur eligendi potestas: vnde debet intelligi ꝙ ad ipſum debet deuolui, cum in inferioribus dignitatibus dixit ad quos deuoluatur potestas eligendi cum eligitur vel confirmatur indignus, vt eod. c. §. vlti. vt qđ de minoribus conceſſit, de maioribus prohibuiſſe videtur. Alij dicunt, ꝙ ad proximum ſuperiorem deuoluit potestas eligendi, & hic nõ erat ſuperior niſi Papa. & idem dicũt in caſu negligentiæ, vt dicit c. ne pro defectu. Bernar.

ADDITIO. Primum dictũ approbatur ĩ. eo. quamquam. lib. 6. vbi latis de hoc in gl. vt plene ſcias. Ioan. An.

[b] ¶ *Hac vice.*] Hoc ideo dicit: quia q. male eligunt, non puniuntur niſi ſemel tantum. ĩ. eo. tit. c. auditis.

[c] *¶ Confirmantes.*] Inno. dicit ꝙ debuit dicere, dum̃modo confirmandam, ſi quẽdã: ſm qđ in pen. glo. ibi notatur

Verelam.] Primo ponitur facti narratio. Secundo cauſæ diffinitio: ibi, *Nos igitur.* Prima pars facit tria. Primo narrat cauſæ commiſſionem. Secundo dupliciem actoris petitionem. Tertio rei reſponſionem. Secunda duo facit. Nam primo diffinit primum articulum cum expreſſione cauſæ, & quadam determinatione. Secundo diffinit ſecundum articulum cũ eadem determinatione. Abbas.

CASVS. Populus eccleſię sãcti Saluatoris cũ eſſet in quaſi poſſeſſione ꝑſentandi rectorem in ipſa eccleſia, P. presbyterum elegit in rectorẽ eccleſiæ S. Saluatoris. & ꝙ Card. sãctæ Suſannæ in ipſa fuit inſtitutus G. tituli sancti Vitalis ꝓsbyter Cardi. per œconomũ eccleſiæ sãctæ Agathes, cuius Cardinalis ipſe eſt gubernator, mouit quæſtionem ℣ dictum presbyterum ſuper eccleſia S. Saluatoris. Cauſa iſta fuit commiſſa dño Innocentio per Celeſtinum dũ erat Cardi. coram quo petebat œconomus S. Agathes dictũ P. presbyterum ab eccleſia S. Saluatoris remoueri, quã occupauerat in præludicium eccleſiæ S. Agathes, & in iniuriam Cardi. cum ipſa eccleſia pertineat ad eccleſiam S. Agathes pleno iure. inſuper petebat penſionem xvj. denariorum Papien. eccleſiæ S. Agathes debitam pro eccleſia S. Saluatoris ſibi reſtitui de nouo ſubtracta. Ex aduerſo rñdet P. presbyter ꝓdictus ꝙ ipſe nullam iniuriam fecit Cardi. nec in prædictis eccleſiæ S. Agathes receperat eccleſiam ſancti Saluatoris, cum eccleſia S. Saluatoris nullo iure pertineat ad eccleſiam S. Agathes, nec ſibi debet reddere aliquam penſionẽ: cum per electionẽ populi (ad quem pertinet de antiqua conſuetudine) per Cardinalem S. Suſannæ (ad quam ipſa pertinet eccleſia) fuerat inſtitutus. lite conteſtata & receptis ꝓbationibus hincinde, mortuo Celeſtino ſucceſſit ei Innocẽtius. ipſe rationibus vtriuſq; inſpectis abſoluit ipſum ꝓsbyterum ab impetitione œconomi S. Agathes ſuper electione & inſtitutione facta de eccleſia S. Saluatoris, imponendo ſilentium ſuper his œconomo S. Agathes, quia conſtitit ꝙ populus S. Saluatoris erat in quaſi poſſeſſione ꝑſentandi clericum, qñ ipſum ꝓsbyterum elegit ad illam, & ꝙ eccleſia ipſa ſpectat ad titulum S. Suſannæ in ſpiritualibus pleno iure, ſalua quæſtione ſuper iure patronatus inter eccleſiam S. Agathes, & populũ S. Saluatoris. Item quia cõſtitit ꝙ penſio xvj. denariorum Papien. monetæ fuit ſoluta eccleſiæ S. Agathes annuatim pro eccleſia S. Saluatoris in Terminis per multa tpa, ſed de nouo ſubtracta: reſtituit eccleſiã S. Agathes in eundem ſtatum percipiendi ꝓdictam penſionem ab eccleſia S. Saluatoris in Terminis, & condẽnauit prædictũ presbyterum ad ſolutionem penſionis ꝓdictæ ſubtractæ, ſalua quæſtione proprietatis inter ipſas eccleſias. Not. ꝙ per ſolam præſentationẽ factam ab eo qui eſt in quiета poſſeſſione præſentandi, licet dñs non ſit, acquiritur ius in eccleſia, ita ꝙ poſtea non remoueretur ſi ius præſentandi alij adiudicaretur. Item ſententia lata ſuper poſſeſſione non præiudicat proprietati. Item ſpoliatus reſtitui debet ante quæſtionem proprietatis.

[d] ¶ *Committit.*] Argu. ad quæſtionem dom inicalem. ꝙ ſi ille à quo appellatur, eſt citur eiuſdem iuriſdictionis cuius eſt ille ad quẽ appellatur:

[a] No Bar. in l. ſi fundus. §. ſi duo pariter. ff. de legat. 2. & habetur in c. duũ. hoc titu.

[b] Ad idem eſt ter. in l. ſi fundus. §. ſi duo pariter. ff. de pigno. & l. bona cum. ff. de dona. cũ mor.

[1] Cap. 9. a. tit. in 1. 6. pilatũe. & pro intelle ctu vide Matthæum de Afflictis decisione 195.

[e] Celeſtinus.

[f] Hæc dez gloſſulæ in verbo: hac vice. & in verboconfirmantes. non ſunt Bernardi, ſed alioꝝ additiones.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

pellatur: ꝙ nihilominus poteſt de cauſa cognoſcere. ff. de iud. ſi is qui Romę. arg. contra. ff. de iud. iudicium. & l. mortuo. & l. Iulianus. Tamen honeſtius eſt ꝙ cauſam deleget, immo videtur ꝙ teneatur cauſam illam delegare. ff. de iuriſ. om. iudi. l. prætor.

¶ *Glo. ſeq. arg. & alle. 5. iura. ſecundo op. de cõtrarietate petitionis, et ſolu.*

Duę actiões ſimul proponi poſſũt in eodẽ libello.

a ¶ *Petens.*] & ita patet ꝙ duę actiones ſimul proponi poſſunt in eod. libello. j. de cap. mo. c. dilectus. & j. de cau. poſſ. cum eccleſia. & ca. ſeq. & ff. fa. ercil. hæredes. §. de pluribus. ff. de act. emp. & ven. non eſt nouũ. & l. ſeq. Sed vr̃ ꝙ iſte œconomus non fuiſſet audiendus: quia videbatur 9rius in ſua petitione. petebat enim illũ Petrũ remoueri ab eccleſia, ab eodẽ petens penſionẽ ſibi reſtitui. iſta duo 9ria videntur, ꝙ remoueatur, & penſionẽ ſoluat. ſi enim cõdẽnaretur vt remoueretur de eccleſia, qualiter condẽnaretur ad penſionẽ p̃ſtandam? Sic enim condemnaretur qui non eſt prælatus. vnde ſentẽtia illa non præiudicat eccleſiæ, ſed 9ria petẽs nõ auditur. j. de app. ſollicitudinẽ. & 23. q. 7. ꝙ aũt. 74. diſt. geſta. C. de mune. pat. ꝓfeſſio tua. lib. 10. & j. de iud. examinata. Dico ꝙ illa nõ obſtant; licet enim petatur remoueri, interim tñ tãquã legitimus adminiſtrator eſt habẽd⁹. 8. q. 4. nonne. & accuſato reo põt ſolui qđ debetur ei. ff. de ſol. reo. & ecõuerſo a reo accuſato poteſt peti qđ debet. ff. eod. ſed nec illud, & ſi tibi legatus ſit vſuſfructus, tributa præſtare debes. ff. de vſufru. relicto. & l. ſi pendentes. §. vlti. & quia iſte ſic agebat, & c. ff. ad Macedo. l. 3. & j. de offi. deleg. corã. & ſi remoueretur, nihilominus condemnaretur ad ſolutionẽ penſionis nomine eccleſiæ: & teneret talis condemnatio: nã ſicut condemnatur ſuo nomine, ita poſſet condemnari nomine eccleſiæ. arg. 16. q. 4. volumus. & j. vt lit. pen. quaſi per totum.

1 Vide tex. in l. 2. & ibi Bart. C. quę ſit. lon. conſue. & in authen. hoc ius porrectũ. C. de ſac. ſan. eccl. gl. in l. rem nõ nouam. C. de legi.

2 Dictio, electio, deeſt in antiquis codicibus.

Additio. Vel dic quòd licet remoueatur, condemnari poteſt ad penſionem ſubtractam. 10. q. 2. §. hoc ius. & §. qui rem. Io. And.

b ¶ *Conſuetudine.*] Quę prouenit ex iure patronatus, quæ dat ius eligendi. j. de cau. poſ. c. cum eccleſia. & j. de his quæ fiunt à prę la. ſine conſen. cap. c. ea noſcitur.

¶ *Gloſſa ſequens not. quod in perſonam procuratoris, & c. inducit 4. iura, & rationem: alleg. contrarium, & ſoluit ſubdens circa princ. tres opi. demum dat tutum conſilium.*

c ¶ *Oeconomi veſtri.*] Concipienda ſunt ergo verba ſententiæ in p̃ſonam procuratoris vel ſyndici, nõ principalis p̃ſonæ. j. de cẽſi. c. olim. & j. de capel. mo. dilectus. C. de ſen. & interlo. l. 1. ff. de neg. ge. liberto. §. vlti. Si enim dñs deberet condẽnari, quare ergo procurator caueret de iudicato ſoluendo? Arg. 9. j. de ꝓba. licet: ſed ibi cõdemnatur cõe Fauẽtiæ in perſonam procuratoris, quia in eo datur actio iudicati. ff. de re iud. ſi ſe nõ obtulerit. & ideo neceſſario dñs, ſcilicet cõe Fauentiæ, condẽnatur. Vel dicas in ſpiritualibus cauſis in perſona dñi debeat fieri condemnatio. in cauſis matrimonialibus: & criminalibus. j. de procu. tuæ fraternitatis. arg. C. de iureiuran. l. vlti. Sed dñs M. dixit, ꝙ tunc procurator eſt condẽnandus, qñ dñs nũquam cõparuit in iudicio: quia dominus litis factus eſt: alioquin dñs condemnabitur, & non procurator. C. de ſenten. & interlocu. om. iud. l. 1. quia tunc non fuit procurator dñs litis, qñ poſt litem conteſt. dat̃ procurator. & arg. ad hoc. ff. de his qui not. infa. furti. §. ſi quis dominus. Ioan. B. & T. dicunt ꝙ ſiue ab initio, ſiue ex poſtfacto procurator interuenit, in perſonã procuratoris formanda eſt ſentẽtia. C. de procu. nihil arbitramur. & ff. de nego. geſt. liberto. §. vltim. & ff. de procura. qui proprio. in princip. & l. licet in popularibus. in fin. Vt autem non incidas in aliquod periculũ, vel dubium, formare debes ſentẽtiam in perſonam vtriuſq; ſcilicet dñi & procuratoris ſui, ſic: Talem procuratorem talis, & ipſum dñm cõdemno, vel abſoluo, 2 & ita ſaluabis vtramq; opinionem: & ita ſeruatur. argu. j. de fide inſtrumen. cap. inter dilectos. in fin.

3 Conſulit Hoſt. in his ... pronunciari: pronũcio Titium maritũ Seiæ, & Ti. procuratorem eius nomine ad matrimoniũ de quo agebatur condemno, præcipiẽdo vt dictus Titius deinceps ei adhæreat vt vxori: & tã in lecto quã extra, maritali affectione pertractet, intra de ſpon. ex parte. & c. veniens. Io. And.

1 Concor. tex. in l. ſũma. §. fi. & in l. fi. ff. de exceptio. rei iud.

¶ *Glo. ſeq. ſignat contrarium & ſoluit.*

petens a penſionem ſexdecim denariorum. Papieñ. debitam eccleſiæ ſanctę Agathes, pro eadẽ eccleſia de Thermis, ſibi reſtitui, de nouo ſubtractã. Prædictus vero P. reſpondebat, quòd ipſe nullam iniuriam irrogauerat Cardinali: nec in præiudicium eccleſiæ veſtræ receperat dictam eccleſiam, cum hæc ad illam nullo iure pertineat, nec aliquã ſibi debeat reddere penſionem, ſed ipſe per electionem populi, ad quem de antiqua cõſuetudine b 1 pertinet electio, 2 à Cardinali ſanctæ Suſannę (cui eadem eccleſia tãquam capella ſuo titulo in ſpiritualibus eſt ſubiecta) canonice fuerat inſtitutus: & infra. Nos igitur rationibus vtriuſque partis auditis, dictum P. ab impetitione œconomi c veſtri ſuper electione ac inſtitutione de ſe facta in eccleſia ſancti Saluatoris abſoluimus, & ſuper his præfato œconomo ſilentium duximus imponendum; cum nobis conſtiterit, quòd populus in quaſi poſſeſſione præſentandi clericum exiſtebat, quando ipſum presbyterum ad illam elegit: & eccleſia eadem ſpectat ad titulum ſanctæ Suſannæ in ſpiritualibus pleno iure, ſalua quæſtione ſuper iure d patronatus inter eccleſiam veſtrã, & populum ſæpedictæ eccleſiæ ſancti Saluatoris. Quia vero fuit liquide cõprobatũ, quòd penſio ſexdecim denariorum Papiẽſis monetæ, fuerit clericis eccleſiæ veſtræ, pro eccleſia ſancti Saluatoris de Thermis, 3 annuatim per multa tempora e perſoluta, ſed de nouo ſubtracta: nos in eundem ſtatum f percipiendi huiuſmodi de eccleſia ſancti Saluatoris de Thermis, eccleſiam veſtram decernimus reducendam: & ad ſolutionem penſionis ſubtractæ cõdemnamus presbyterum antedictum, ſalua quæſtione proprietatis inter eccleſias memoratas.

¶ Idem.

¶ *Eligentes ſcienter indignum, priuati ſunt poteſtate eligendi, in electione quæ primo occurrit facienda.*

CAP. XXV.

CVm 4 Wintonieñ. eccleſia paſtore vacaret, archidiaconus cum ſuis fautoribus Salubrieñ. decanum, Prior vero & complices eius præcentorem Lincoñ. in epiſcopum elegerunt: & infra. Licet igitur omnes in communi de facienda

d ¶ *Super iure.*] Sed nõne petitorium & poſſeſſoriũ deducta ſunt in iudicium? quare ergo nõ fit condemnatio ſuper iure patronatus? ita vr̃ ĩ verbis illis vbi rñſum fuit: cũ hęc capella ad illam nullo iure pertineat, & c. ſimile j. de cau. poſ. cum eccleſia. & c. ſeq. & c. cũ dilect⁹. Sed hoc hodie ideo eſt: quia populus non fuit in iudicio, & ea quæ ſunt inter presbyterum facta & Cardinalẽ ſancti Vitalis, nõ præiudicãt populo: quia res inter alios, & c. j. de fi. inſtru. inter dilectos. ff. de re iudic. ſępe. & j. de re iudic. c. cũ ſuper controuerſia. & cap. penul. & eſt notabile qđ hic dr̃: vt ſi electus impugnetᷓ ꝙ ſit electus à non dño, ſufficit ei probare ꝙ eligens erat in quaſi poſſeſſione eligendi: licet alter obtineat poſtmodum in petitorio. j. de iure pat. conſultationibus. & c. cũ ꝓp diſcordias. vnde inſtitutus ad repræſentationẽ populi non perdet eccleſiã. ſed ſi altera eccleſia euincat poſtea ius patronatus, debet ab ea iterum præſentari: vt per hoc ſit in quaſi poſſeſſione iuris ſui, ſcilicet patronatus. infra de iure patrona. ſi vero. & c. cum propter diſcordias.

2 In quibuſdam antiquis iſta terminantur.

3 Cap. 20. eo. tit. in 3. cõpilatione

e ¶ *Tempora.*] Infra de cenſi. c. peruenit. contra. ſed illud in petitorio: hoc in poſſeſſorio.

¶ *Glo. ſeq. alleg. legem in contrarium, quam dupliciter ſoluit.*

f ¶ *Statum.*] Et de iure, quia conductor lite pendente, debet ſoluere penſionem. 16. q. 4. volumus. & j. vt lit. pend. quaſi per totum. & C. locati. ſi quis conductionis. Arg. 9. C. de agri. & cenſi. litibus. lib. 11. vbi dr̃, ꝙ lite pẽdente colonus denegat dño penſionem, niſi diutius eam ſoluiſſet. Sed ibi dñs agebat petitorio & non poſſeſſorio. vel ibi nolebat colonus reſtituere penſionem, quia dicebat ꝙ ille non erat dñs qui ab initio dederat ei rem, & tunc ſequeſtratio fit 3 niſi longo tempore ſoluiſſet: vt ibi dicitur, & eſt ſpeciale.

An lite pẽdente cõductor, penſionem ſoluere teneatur.

CVm winton.] Diuiditur principaliter in tres partes, quia in prima ponit vota eligentium diuiſa, & allegationes vnius partis. In ſecunda: ibi, *Illi vero.* ponit allegationes alterius partis. In tertia: ibi, *Nos igitur.* ponit ſententiam. Abb. Siculus.

3 Concor. tex. cũ not. in l. 1. C. de ꝓhi. ſeq. & in l. imperatores. §. fin. & ibi Bart. ff. de app.

Casus. Vacante 4 eccleſia wintoñ. archid. cum ſuis ſequacibus elegit Salubrieñ. decanũ, illegitime natum ſcienter: prior & complices ſui elegerunt præcentorẽ Lincoñ. pro iſtis duabus electionibus partes iuerunt ad curiam. Papa auditis probationibus vtriuſq; electionis, inuenit vtranq; electionẽ 9 formam electionis attentatam. Prima electio archidiaconi de Salubrieñ. decano p inordinatã præſumptionem facta fuit, de homine ſcilicet illegitime nato, ſecunda de præcentore Lincoñ. per violentam impreſſionem. Vnde Papa habito fratrum conſilio vtranq; caſſauit. poſtea vero aliquot diebus elapſis, pars illa quæ præcentorem elegerat, ad dñm Papam accedens quoddã exhibuit inſtrumentum ſignatũ cum ſigillo conuentus, in quo continebatur, ꝙ wintoñ. conuentus vices ſuas commiſerat priori, & quibuſdam fratribus ſuper electione facienda in præſentia dñi Papę: vnde petebat prior & ſui licentiam eligendi. Papa illud inſtrumentũ fecit exhiberi alteri parti: quod ab omnib⁹ extitit approbatũ. Papa quæſiuit ab illo priore & ſuis ſociis, vtrum vellent admittere alios ad electionẽ celebrandam, & ipſi reſponderunt ꝙ ſaluis exceptionibus quas 9 illos habebant, admittere volebant: & ſic proteſtatione præmiſſa, omnes ſimul in cõi fuerunt ad tractan-

4 Hic caſus Bernardi gloſſatoris eſt. & in antiquis codicibus reperitur.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

tractandum de electione:sed non potuerūt concordare de alia pſona eligenda cōiter : & ſic infecto negotio habuerunt recurſum ad Papā:& illi qui pcentorem elegerant,dicebant illos qui Salubrieñ. decanum elegerant, iure eligendi ipſo iure priuatos : quia hominē illegitime natum ſcienter elegerant, vnde ſecūdum conciliū Lateraū. eligendi poteſtatē perdiderāt.& beneficiis eccleſiaſticis p trieniū carere debebant:petentes à Papa vt ſup hoc interloqui dignaret. Alij vero ad hoc reſpondebant, q ille decanus Salubrieñ.per Apo. ſed.legitimari promeruit.dñs Papa ſup hoc ɔſiderās q prior & ſui poſt primā electionē ſuā admiſerāt alios ad celebrādā ſecundā, & Lateraū.cōciliū vna vice tantū punit hmōi pſumptores, interloquendo pronunciauit illos eſſe admittēdos: quia electio quam modo facere volebant, non iā ſecunda erat,ſed potius tertia concurrebat. Bernardus.

Concilıū Lateranenſe ſub Innocentio iij. c.25.

electione tractauerint [a]: quia tamen nequiuerunt eſſe concordes [b], infecto negotio ad nos habuere recurſum : & hi quidem qui præcentorem elegerant,aſſerebant,quòd illi qui decanum elegerant, eligendi erant poteſtate priuati, pro illa maxime cauſa,quòd hominem non legitime natum ſcienter [c] eligere preſumpſerunt;vnde ſecundum Lateraū. †concilium, & eligendi hac vice perdiderant poteſtatem : & per triennium eccleſiaſticis beneficiis carere debebāt. ¶Illi vero taliter reſpondebant, quòd licet is quem elegerant fuiſſet minus legitime natus, per gratiam tamen Apoſtolicę ſedis legitimari promeruit [d]: & hoc aſſerebant ſe legitime probaturos.

Nota q q ſcienter indignū eligit, amittit poteſtatē eligendi, & deuoluitur ad illos qui nō peccauerunt.Item per hoc pbatur q ille canō, cū in cūctis. eſt canon latæ ſniæ.Itē illi qui amiſerūt poteſtatē eligēdi, poſſunt admitti ad electionem ab illis ad quos eligendi poteſtas fuerat deuoluta.

a ¶*Tractauerint.*] Poſt illas duas caſſatas.

b ¶*Concordes.*] De perſona aſſumenda, concordes tamen erant de electione facienda:vt poſtea ſequitur.

c ¶*Scienter.*] Quoniam ſi ignoranter,tunc non ſunt priuati : vt ſ. eo.innotuit.

d ¶*Promeruit.*]Hæc fuiſſet bona allegatio, ſi eā pbaſsēt, ſi ſup epatu fuerat ſpecialiter diſpenſatum.j.de conceſ.præben. cū dilectus.

e ¶*Iſti.*] Scilicet prior & complices eius, qui non peccauerunt eligendo præcentorem.

¶*Glo.ſeq.obiicit,& ſoluit.*

f ¶*Admiſerant.*]Not. q ſemel approbatū eſt, reprobare nō poſſunt. ff.de nego.geſt.l.Pomponius.ff.de adult.l.ſi vxor.& 8.quæſt. 2.dilectiſſimi.ſ.eo.cum inter canonicos.& 32.q.5.horrendus.& ſic illos admittendo ſibi præiudicauerūt, & ius ſuū amiſerunt quo poterant illos repellere ea vice, & ſic proteſtatio ſua non profuit ɔtrium faciendo.ſic.ſ.de conſtitut.cū M.Ferrarieñ.Præterea quare eos admiſerunt cū eſſent ſuſpēſi ipſo facto auctoritate cōcilij Lateraneñ. ſ.eod.tit.c.cum in cunctis.cū ſi elegiſſent, eorū electio debuit caſſari.ſ.de.conſue.cum dilectus. & j. de cle. excom. mini. poſtulaſti. Dicas quòd illi qui eligunt indignum, priuati ſunt quantum ad alios qui non peccauerunt: ſed quantum ad ſe non eſt poteſtas eligendi ligata;quin bene poſſint eligere, ſi ab aliis admittantur:ſicut poteſtas celebrandi in clerico peregrino nō eſt ligata quantū ad ſe: ſed quantū ad alios, qa celebraret ſi permitteretur.j.de cleric.peregri. tuæ.ſic in monacho qui publice celebrare nō pōt,tñ non eſt ſuſpenſus:quia ſi inuitaretur à populo, & permitteretur ab epo,poſſet celebrare.16.q.1.cap.adiicimus.§.ecce in hoc. Et licet iſti ſint ſuſpēſi à bñficio,nō impediūtur eligere:qa talis ſuſpēſio nō repellit eos ab electiōe:nec ēt à diuinis officiis.vnde oīa negotia tā ſpūalia q tpalia poſſunt exercere, & tpe talis ſuſpenſionis deberent etiam officiare:quia in pœnam talis ſuſpēſio introducta eſt, tñ modicam ſuſtentationem debent tunc habere,ne ex toto egeant.

Suſpenſio à beneficio quem effectū habet.

ADDITIO. Sed ſi tales ſuſpenſi à beneficio haberent patrimoniū, vel aliud vnde viuere poſſent, tunc ex beneficio nihil habere deberent.Ioan.And.

g ¶*Illos.*] Scilicet qui elegerant decanum non legitime natum.

h ¶*Celebrare.*]Cū haberēt mādatū à capitulo:vt dixi in caſu,ſecūdū qđ patet in integra,aliàs nō poſſent eligere. ſ.eo.tit.c. innotuit.

¶*Glo. ſeq.quærit,& dupliciter ſoluit.contra primam ſolutionem quam approbat,obiicit & reſpondet.*

i ¶*Tertia concurrebat.*]Sed quo reſpectu dr tertia? Poteſt dici q prima electio fuit illa decani non legitime nati;ſecūda fuit pcentoris, quę non impediebatur p primā,cum illi qui elegerant decanū, eſſent eligendi poteſtate priuati:ita q non poterant obiicere aliquid ɔ ſecundam,in quo tm puniuntur,quia in prima quæ facienda occurrit poſt illā in qua delinquunt, priuati ſunt tm poteſtate eligendi, & non in tertia:ſed ſecunda fuit hic caſſata, & ita ius eligendi deuolutū fuit ad omnes,vnde modo tertia concurrebat facienda: à qua illi non repellebantur:immo admittebantur auctoritate prædicti canonis.& iſte vr bonus intellectus.Et ſic ex duabus cauſis iſti qui primo peccauerunt,debebant admitti ex eo q iſta tertia cōcurrebat,vt dictū eſt, & ex eo q alii admiſerant illos ad tractandum de electione.ex eo enim ſolo admitterentur ad ſecundā, in qua non deberent admitti : qa poſtq res iā nō eſt integra, nō poſsūt illos repellere.j.eo.i cauſis.& res de facili ad ſuā naturā reuertitr. ff.de pac.l.ſi vnus.§.qđ ſi non vt totū. & ff. de iuſtitia,& iure.l.pen.& etiā ſi non admiſiſſent illos,debebāt nihilominus admitti : & ſic vtroque caſu debent admitti. Et hoc ſatis colligitur ex littera.ſed obuiat huic intellectui littera iſta. Iſti poſt primā admiſerāt illos ad celebrandū ſcđam.Sed hoc exponit in ſi. Alij volūt dicere:Prima dr electio pcentoris, quæ fuit caſſata:Secunda electio appellař tractatus, in quo fuerunt admiſſi, & pro vna electione reputať, quia ſi non admiſiſſent illos, poterant ſoli pcedere ad electionem: & pro iſtis facit optime qđ dr in littera ; iſti poſt primam admiſerant illos ad celebrandū ſecūdam , & cɔ.& ita intellexit T.& bene concordat litteræ.& dicebat T. q electio decani & electio præcentoris reputabantur pro vna electione;qa ſimul factę fuerūt,vt dicebat.ſed hoc eſt falſum.immo in diuerſis temporibus factę fuerunt: vt patet in integra. 1 ſecundū q dr in caſu;& electio decani appellatur prima, & electio præcentoris fuit ſecunda, & hæc quæ modo imminet faciēda,dr tertia reſpectu illarū:& qđ dr:iſti poſt primā; id eſt, poſt ſecundam, quæ dr prima reſpectu iſtius quæ imminet facienda, & quia alia nulla fuit:& qđ nullum eſt, nec primum nec ſecundum dici pōt:etiā verum eſt q poſt primā de decano, quæ in veritate fuit, admiſerunt illos, ſed non ad ſecundam factā de præcentore: & qđ dicit;ad celebranda ſecundā,ſcilicet reſpectu ſuę, quæ caſſata fuit: & qđ dicit;tertia concurrebat, eſt vere tertia reſpectu duarum quæ caſſatæ fuerūt:& ſic prior intellectus potior videtur.

¶Nos igitur attendētes,quòd † iſti [e]poſt primam electionem, admiſerant [f]illos [g]ad celebrandam ſecundam: & quòd decretum memorati concilij decreuit, huiuſmodi præſumptores vna vice dumtaxat eligendi poteſtate priuatos † : quoniam electio quam coram nobis celebrare [h]volebant, non iam ſecunda ſed tertia concurrebat [i], ad eligendum illos cenſuimus admittendos [k].

¶Idem Abbati Ciſtercieñ.R.& P.monachis Fontis Frigidi.

¶*Eligens ſcienter indignum in epiſcopum,eſt ob hoc ſuſpenſus à beneficiys eccleſiæ per triennium,nec poteſt interim ad dignitatem illius eligi vel aſſumi.*

CAP. XXVI.

PEr †inquiſitionem , quam de mandato noſtro feciſtis,

† In codice Bar... iſti qui elegerunt præcentorē, poſt primā &c.

† Videl... cum ... Bart. ff. de excuſ. mu. & in l. ... opu. legat Cy.& ... 7. q. C. ... cōtra ...

† Cap. 11. eod.tit.in 3 compilatione.

1 Hoc non patet in antiqua compilatione, nā ibi ... eſt truncatus ... patet. In integra quam vidit Bernardus.

¶*Glo.ſeq.ſignat contrarium de decre.cum ſuper.& ſoluit.*

k ¶*Admittendos.*] Arg.ɔ.j.de offic.delega. c. cū ſup abbatia.vbi iudex qui priuatus erat iuriſdictione,nō potuit poſtea aſſociari ad iudicandū. Alia rō eſt in iudicibus.vbi enim nō pōt vnus pcedere cū alio qui iuriſdictionē nō habet,nec pōt is qui habet iuriſdictionē,ei dare iuriſdictionē,vel eū ſibi aſſociare, 2qn iā ex toto deſijt eſſe iudex:& ſi hoc faceret,à nō ſuo iudice diceretur factū: & ideo quicquid ſimul faciunt,non tenet;confitendo per conſequens ſe nō poſſe pcedere ſolū:& ita ille qui habebat iuriſdictionē,perdit illā: vt dicit illa decret.cū ſuper.In eligentibus ſecus eſt:quia licet illi q poſſunt eligere admittant illos qui priuati 3erāt per culpā ſuā,non perdunt ipſi ius eligendi: quia poſſunt renunciare iuri ſuo; nec illi ſunt priuati pp̄etuo,ſed vna vice tātum. vnde poſſunt parcere illis ſi volunt,ſed in iudicibus non eſt ita. Bernardus.

2 Contrarium ... in l. ... pōt ... de leg. ... in c. quod ... in gl. ... 1. de offic. ord.

3 Et ſi ... tant ... ei aliàs vocem habentes vel habere volentes ſecus ſi admitterēt laicos: vt ... habētes ... ma ſecundā Innocen.& Compo... Andr.

PEr *inquiſitionem.*]Primo ponit cōfeſſionem præpoſiti, ex qua infert.Secundo ipſius indignā promotionem:ibi, *Cum igitur.* Tertio mandat ipſum amoueri:ibi, *Quo circa.* Abbas Siculus.

CASVS.Cum eccleſia Tholoſana infamata fuiſſet ſuper quibuſdam exceſſibus, mandauit Papa quibuſdā vt inquirerent ſuper hoc veritatē tā in capite q in membris.inquiſitores ad Tholoſañ. eccleſiam accedentes acceperunt iuramenta canonicorū,& in illa inquiſitione quidā Maſcaron cancellarius iuratus aſſeruit ſe ſciuiſſe pro certo Ro.olim Tholoſañ. epiſcopum & amicos ipſius antequam ipſe Robertus eligeretur habuiſſe colloquiū cum quibuſdam canonicis nominatim expreſſis,ac eos precibus ſolicitaſſe vt ipſum R. in epm eligerent,& vidit & audiuit qñ eps ipſe confeſſus fuit in pſentia quorundā canonicorū præſtitiſſe iuramentū quibuſdā canonicis,qui ſuæ primæ electioni fuerant aduerſati, credens pro certo q iuramentum illud præſtitum fuit vt eligeretur ex pacto. Item dixit idem Maſcaron, q ipſemet poſt electionem R. caſſatam domum epalem nomine ipſius R. detinebat, & recipiebat redditus epales quos expendebat in negotijs ipſius R.Iudices dubitauerunt qualiter dictus Maſcaron puniri deberet. Papa ſuper hoc cōſultus rñdet: Cum ergo dictus Maſcaron dictū R. ſimoniacū ſcienter elegerit in epm, ſicut

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

epm sicut ipse suo iuramento asseruit, & sic beneficijs ecclesiasticis se reddidit indignũ, in ppositũ Tholosañ. postea eligi nõ potuit. Vnde mandat Papa inquisitoribus ipsis, vt ipsum ab officio ppositurae amouentes, virum idoneũ faciant assumi ad ipsam. Not. q scienter indignũ eligit, indignus efficitur beneficijs ecclesiasticis, ita q interim de iure non potest eligi.

scius simoniae, & simoniacũ scienter elegit: & ideo bñficiis ecclesiasticis se reddidit indignũ: vt hic dicit. Sed quare punitus fuit iste Mascaron? Nã testis fuit, & ideo ꝯ. j. de ordi. cogni. cũ dilect[9]. in fin. & j. de excep. deniq;. ff. qui po. in pigno. ha. Claudius. & j. de fide instr. inter dilectos. j. de re iudicata cũ super controuersia. & C. res inter alios acta. p totũ. Solutio. res ista nõ fuit acta inter alios: immo inquisitio facta fuit tã in capite q in mẽbris, vt dixi, & ꝯ eũ & alios: vnde si confessus fuit ꝯ se in iure, ei piudicare debuit. & cõfessus in iure p iudicato habetur. j. de confessis. c. cũ sup. Si aliquis inducatur testis in causa alterius, & in modum exceptionis pbetur crimẽ, testis nõ punit, nisi quia testimonio repellitur, nec infamiam incurrit, & sic loquunt ꝯria proxime signata. Et nota. per hanc decret. q suspẽsus à beneficio eligi non põt ad beneficiũ vel dignitatẽ dũ manet in suspensione, sicut nec suspensus ab officio: vt s. de consue. c. cũ dilectus. & q nõ seruauit interdictũ. s. de postula. c. ad haec. & j. de excessibus praelato. c. vlt.

a ¶ *Episcopatus.*] Cum agitur de statu ecclesiae, recipiuntur testes tam ꝯ plátum quàm ꝯ oẽs de ecclesia. j. de accu. qualiter & qñ. etiã lite non contestata, si p contumaciã se absentant. j. vt lite non contesta. c. qm frequẽter. §. sunt & alij. Sed conspiratores ꝯ illũ ꝯ quem conspirauerũt, admittendi nõ sunt, sed super statu ecclesiae admittuntur. j. de re iudi. cum I. & A.

b ¶ *Amicos.*] Sec[9] si inimici fuissent. j. de simo. sicut.

c ¶ *Colloquium.*] Hoc sufficeret ad ipsius remotionem. 40. dist. multi. Et desiderantibus episcopatus est auferẽdus. 8. q. 1. in scripturis.

Scilicet Mascaron, de quo paulo ante facta est mentio.

d ¶ *Solicitasse.*] Et hoc idẽ nocere debuit. 1. q. 6. sicut is qui. & C. de episc. & cle. si quẽquã. & hoc ipso suspectus est q se ingerit. ff. de procu. q omnia. Et preces hmõi importunae inducere videntur simoniam. 1. q. 1. sunt nõnulli. & c. ordinatiões.

e ¶ *Recognouit.*] Talis recognitio siue confessio, licet fieret extra ius, praeiudicat confitenti, maxime si publice fiat. arg. de exces. prela. q sit graue. & argu. 22. q. 5. hoc vi. & recognitio debiti praescriptionem interrumpit. C. de praescrip. 30. an. cũ notissimi. §. sed & si quis debitori. & in alio casu. 3. q. 9. c. testes. §. sed si debitum scriptum sit.

Alias ita: G. & G. B. & S. canon. &c.

f ¶ *Detinebat.*] Et male. dilapidabat enim. Arg. q sicut non suo, ita nec alieno nomine hoc facere debuit. 46. dist. sicut non suo.

super statu episcopatus[a] & episcopi Tholosani, perspicaciter intelleximus, quod Mascaron cancellarius iuratus asseruit, se sciuisse pro certo, R. olim Tholosanum episcopum, & amicos[b] ipsius, ante suam electionem habuisse colloquium[c] cũ quibusdam canonicis nominatim expressis, eosque solicitasse[d] precibus, vt ipsum eligerent in episcopum: seque vidisse pariter & audiuisse quando praedictus episcopus recognouit[e] in quorundam canonicorum praesentia, se canonicis illis qui aduersati fuerant suae primae electioni iurasse, credens pro certo quòd iuramentum illud illicitum fuit, & praestitum, vt idem R. eligeretur ex pacto: & quòd ipsemet † post electionem ipsius cassatam, domum episcopalem eius nomine detinebat[f], recipiens quosdam redditus & prouentus, quos de ipsius conscientia & consensu, in eiusdem negotiis expẽdebat. ¶ Cũ igitur talẽ[g] scienter[h] in episcopum eligendo (sicut ipse suo iuramento firmauit) ecclesiasticis beneficiis reddiderit se indignum[i], graue gerimus & molestum, quod Tholosañ. praeposito in episcopum Conuennarum electo, idem Mascaron in praepositum dicitur substitutus. ¶ Quocirca mandamus, quatenus eundem ab officio praepositurae penitus amouentes, faciatis virum idoneum ad officium illud assumi.

¶ Idem priori sancti Frigidiani G. & G. † canonicis Lucanensibus.

¶ Si non professus eligitur ad regimen ecclesiae regularis, cassatur electio consuetudine in contrarium non obstante.

CAP. XXVII.

CVm[†] causam quae inter Bonum presbyterum, & Brunum canonicum sancti Petri Lucaneñ. vertitur, super eo quòd dictus presbyter Bonus, à maiori parte canonicorũ eiusdem ecclesiae (praedicto B. & quodam alio contradicentibus) in priorem (sicut dicitur) est electus, olim vobis duximus committendam: & infra. Quãuis autem multi priores continue[*] vnus post alium, in ipsa ecclesia per[x] multa & longa tempora fuerint non professi: quia tamen praefatus presbyter B. non est professus obseruantiam regularem, dubitatis[†][l] (& merito) nobis procedere incõsultis. ¶ Quia igitur non debemus attendere solummodo quid factum sit, sed potius quid sit faciendum: Consultationi vestrae taliter respondemus: quòd cum secundum legem diuinam, non sit in boue arandum & asino[m]: nec quisquam debeat vestem induere de lana linoque contextam: irritetis[n] electionem praedictam, & compellatis praefatum presbyterum, aliosque clericos non professos, vt vel beati Augustini regulam in eadem ecclesia constitutam profiteantur, & seruent, aut ipsam ecclesiam omnino dimittant.

¶ Idem L. titu. sancti Stephani in Celio monte presbytero Cardinali Apostolicae sedis legato.

¶ Nominatio vel appellatio eius cuius non interest, electionem non impedit: sed si vocandus contemnitur, eo prosequente contemptum, cassatur electio etiam confirmata: & potest prosequi nisi consenserit electioni: quod potest etiam ex post facto, hoc dicit vsq; ad §. super eo.

Concor. glo. magna de renunc. post translatione. & in c. de regula. [illegible] de simo.

Cap. 22. eod. tit. in. 3. compilatione.

Vide tex. [illegible]

Dubitatis.

CVm causam.] Cõis diuisio. Secunda: ibi, Quia igitur. Casus. Quidã prioratus in ecclesia S. Petri Lucaneñ. vacauit, maior pars canonicorũ in priorẽ elegit presbyterũ Bonũ. quidã alij ꝯdicebant dicentes, q talis electio nõ valebat eo q dictus presbyter Bonus nõ erat pfessus ordinẽ regularẽ. cã fuit cõmissa iudicib[9] corã quibus allegabatur, q cum dictus presbyter Bonus non fuisset professus ordinẽ regularẽ, eligi non potuit in priorẽ. In ꝯriũ pponebat q multi priores continue vnus post aliũ fuerãt in ecclesia ipsa p multa & lõga tpa, qui nõ fuerãt pfessi. Dubitauerũt iudices, an talis cõsuetudo excusaret quominus talis electio valeret. cõsultus Papa rñdet, q nõ debem[9] solũmodo attẽdere qd sit factũ, sed qd sit faciẽdũ, & ẽm legẽ diuinã nõ est arãdũ in boue & asino, nec aliqs debet ĩduere vestẽ de lana & lino ꝯtextã. Vñ mãdat Papa, vt ipsã electionẽ debeãt irritare, & pdictũ psbyterũ & alios cõpellant, vt B. Bñdicti regulã in eadẽ ecclia ꝯstitutã pfiteantur & seruẽt, aut ecclesiã ipsam oĩno dimittãt. Not. q nõ debet ꝯsiderari qd factũ sit, sed qd faciẽdũ: qa ĩ hoc ꝯsuetudo nõ excusat. Itẽ oẽs q in vno eodemq; officio deseruiũt, eiusdẽ professionis debent esse.

Deut. 22.

g ¶ *Talem.*] s. simoniacũ & ambitiosum: vt patet ex ipsa littera.

h ¶ *Scienter.*] Quia audiuit ab ipso, & sciuit de solicitatione: vt dictum est.

Additio. Et illud dicimur scire, quod ab aliis audiuimus: vt dicitur 22. q. 5. hoc videtur: vt dictum est.

¶ Glo. seq. recitetur per quaestionem an accusatus priuetur praeteritis. ponit opi. Inn. & decre. quam alle. respondet. Secundo fortificat textũ. Tertio obiicit, & soluit. Quarto notat, dans duo similia.

1. Quia ante electionẽ iurauit. 8. q. 3. c. 1. quia quosdã canonicos p[illegible] solicitauit: & qa pactum fecit, secundũ [illegible] Io. Andr.

i ¶ *Se indignum.*] Ad minus per triẽniũ. s. eo. cũ in cũctis. s. c. prox. Immo perpetuo praeteritis beneficiis priuari debet: vt dixit Innoc. iiij. si criminaliter ꝯ eum ageretur: & inducit ad hoc j. de cõfes. cũ super. Sed ille plus peccauit q iste, vnde non pbat cũ dicit de isto, & ideo pp hmõi suspensionẽ promoueri non debuit ad honores. s. de consuetu. cũ dilectus. & j. de aeta. & qualita. cũ bonae. quia vilibus personis non sunt concedendi honores. j. de exces. praela. inter dilectos. & C. de digni. neq; famosis. lib. 12. & C. de infami. l. vna. lib. 10. & 81. dist. tantis Daniel. j. de accus. oĩpotens. j. de testi. testimoniũ. C. de procur. reum. ff. de mune. & hon. reus. §. eũ ꝯ quẽ. Et ideo iste Mascaron tamquã indignus debet remoueri: quia fuit conscius simoniae...

x ¶ *Per multa & longa tpa.*] Cõsuetudo ĩ hoc nõ iuuat. s. de ꝯsue. ad nostrã. & c. cũ inter vos. qa nõ qđ sit factũ, sed faciendũ ꝯsiderãdũ est. de of. psi. sed licet. & ff. đ iusti. & iure. l. pen. & 93. dis. legim[9]. & negligẽtia epi hoc accidit. j. de testa. qa ingrediẽtibus. & dispar pfessio in ecclesia esse non debet. 16. q. 1. psbyteros. & q. 7. in nona.

Praeterea [illegible] quia decernit relatione facta nõ ad id quod praetor fecit, sed ad id quod eum facere oportebat. Ioan. And.

l ¶ *Dubitatis.*] Simile s. de rescrip. c. cum contingat.

m ¶ *Asino.*] id est, homines diuersae professionis in vno officio nõ sociabis. sic exponitur 16. q. 7. in nona actione.

Additio. Vnde versus. *Nemo boues asinis curuo coniungat aratro. Nec gestet veste lino lana quoque textam.*

n ¶ *Irritetis.*] Et merito: quia ꝯ ius cõe facta est. 18. quaestio. 2. abbatem.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca